Bidstond

Dienst van Woord en gebed, gehouden op vrijdag 3 november 2017 op de vooravond van de generale synode, belegd door de raad van De Gereformeerde Kerk te Lansingerland.

Vrijdagavond 3 november had de raad van DGK Lansingerland de gemeente samengeroepen tot een dienst van Woord en gebed ter gelegenheid van het samenkomen van de generale synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland op zaterdag 4 november 2017.
De dienst werd gehouden in het kerkgebouw van DGK Lansingerland. Met de gemeente kwamen samen de afgevaardigden naar de synode en broeders en zusters uit verschillende gemeenten in het land.
In deze dienst ging voor ds. E. Heres, preses van de generale synode te Groningen 2014-2015.
Hij bediende het Woord van God uit Jacobus 1:5-8 met als thema en verdeling:
De aangevochten kerk wordt opgeroepen te bidden om Gods hulp.

1. Dat is het gebed om levenswijsheid
2. Dat is het gebed in geloofszekerheid

In deze dienst werd onder dankzegging Gods zegen en bijstand gevraagd voor de arbeid van de generale synode.

PRO ACTA
van de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in Nederland Lansingerland 2017-2018

Generale Synode
De Gereformeerde Kerken (hersteld)
in Nederland
Lansingerland 2017-2018

PRO ACTA

Artikel 1: Opening

Namens de Raad van De Gereformeerde Kerk te Lansingerland, die door de Generale Synode van Groningen 2014-2015 was aangewezen als samenroepende kerk voor de volgende generale synode, opent ds. C. Koster om 10.00 uur de vergadering.
Hij leest uit Gods Woord Lukas 11:5-13, laat zingen Psalm 111: 1,5 en 10 en gaat voor in gebed.

Hij spreekt het volgende openingswoord uit:

Geachte afgevaardigden naar de Generale Synode 2017,

Het is voor mij een grote eer om u, namens de kerkenraad van de kerk te Lansingerland en Amersfoort, van harte welkom te heten hier in Bleiswijk. Aan mij, als preses van de kerkenraad, dan ook de taak om door middel van een kort openingswoord deze vergadering te openen. En aan die taak wil ik mij met genoegen wijden, om vervolgens de voorzittershamer weer zo spoedig mogelijk uit handen te geven. Het heeft uw voorganger, de generale synode van Groningen 2014-2015, behaagt om DGK te Berkel en Rodenrijs / Bergschenhoek aan te wijzen als samenroepende kerk voor de volgende synode. En het staat dan wel niet zwart op wit in de acta van die synode, maar zeer zeker zal bij deze benoeming hebben meegespeeld de plannen die onze gemeente had om een eigen kerkgebouw te laten bouwen. Nu de synode hier bij elkaar

is kunt u met eigen ogen komen zien het resultaat van de inspanningen. Naar ons inzicht is het een zeer geschikt gebouw om u allen een warm welkom te geven en zo deze synode van een goede start te voorzien. U zult begrijpen dat wij zeer dankbaar zijn met dit eigen kerkgebouw. Zoals u allen weet hebben wij, zoals de meeste gemeenten van ons kerkverband, jarenlang gebruik gemaakt van huurlocaties. Uiteraard was het dankbaar dat we als gemeente steeds ergens onderdak konden vinden. Maar tegelijk waren we de Heere bijzonder dankbaar toen we een eigen kerkgebouw in gebruik mochten nemen. Op zondag 23 oktober 2016 werd de eerste eredienst gehouden in dit kerkgebouw. Nu dus een jaar geleden. We zien daarom tot onze vreugde dat ons kerkgebouw niet alleen voor de zondagse erediensten en allerlei doordeweekse vergaderingen wordt gebruikt, maar nu zelfs ook voor de synode. Het is mooi om te zien dat u vanuit alle hoeken van het land bent gekomen om hier in Bleiswijk bijeen te zijn. Helemaal vanuit het hoge noorden en het verre oosten. Ja, dat zelfs broeders afgevaardigden vanuit Australië terug zijn gekomen of een vakantie naar Canada hebben verzet, om hier vandaag met ons te kunnen zijn. Het is ons daarom ook tot onze spijt, om te constateren dat uw voorganger met de ene hand terugnam, wat zij met de andere hand gaf. Wij hebben met liefde toegezegd de samenroepende kerk te willen zijn van de generale synode. Maar toen we dat toe hebben gezegd had de vorige synode nog niet vermeld dat ze samen met de benoeming van ons als samenroepende kerk ook een ander besluit zou nemen. Namelijk dat de vergaderingen van de synode in het vervolg voor zover mogelijk in Zwolle gehouden worden. Het lijkt er dus op dat dit de eerste, maar tegelijk ook voorlopig de laatste synodevergadering zal zijn, hier in Bleiswijk. Nu biedt het besluit van de vorige synode nog wel enige mogelijkheid, omdat de woorden ‘voor zover mogelijk in Zwolle te houden’ uiteraard ruim te interpreteren zijn. Als u straks dus over de vraag over de locatie van uw vergaderingen zult spreken, houdt u zich dan in gedachte ons warme kerkgebouw in het prachtige Bleiswijk. En weet dat u ook hier van harte welkom bent.

Nu is er nog iets anders wat opvalt aan het besluit van uw voorganger. Want zij heeft de kerk van Berkel en Rodenrijs / Bergschenhoek benoemt tot samenroepende kerk. Maar het probleem is, dat er geen kerk meer bestaat die die naam draagt. Gelukkig heeft dat u niet verhinderd om de weg te vinden naar de Rembrandtlaan nummer 42 hier in Bleiswijk. Ik kan u hier namelijk wel zeggen dat wij wat veranderd zijn. Dit nieuwe kerkgebouw deed ook een nieuwe wind waaien in onze kerk. Vanaf het moment dat wij een eigen kerkgebouw hadden waren wij dus een gemeente die Berkel en Rodenrijs / Bergschenhoek heet, maar samenkomt in een kerkgebouw in Bleiswijk. Dat is toch wel wat wonderlijk. En om dan je naam te veranderen in Berkel en Rodenrijs / Bergschenhoek en Bleiswijk, dat wilden we de achterpagina van ons landelijk kerkblad de Bazuin niet aandoen, gezien de lengte van de naam. Alles overwogen hebbende is gekozen voor de naam Lansingerland, want zo heet de burgerlijke gemeente waar precies die drie dorpen onder vallen: Berkel en Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk. Daarom zal deze synode de boeken in gaan als de synode van Lansingerland. En tot uw geruststelling kan ik zeggen dat onze naam wel is veranderd. Maar qua belijdenis zijn we niet veranderd.

En nu u weet waar de naam Lansingerland voor staat, beseft u zich ongetwijfeld ook dat een synode op deze plaats twee voorgangers kent. De synode van 1996, samengeroepen door de kerk van Berkel en Rodenrijs. En de generale synode van oktober 1952, samengeroepen door diezelfde gemeente. Zoals u waarschijnlijk ook wel weet was ook die synode van 1952 een vervroegde synode. Nadat de vorige synode van 1951 te Kampen was afgesloten waren er ingrijpende gebeurtenissen. Op 23 maart 1952 was prof. dr. Klaas Schilder overleden. Vlak daarna overleed ook zijn collega, prof. Benne Holwerda, op 20 april 1952. Dat was toen een zware tegenslag voor de kerken. En dat vormde ook de directe aanleiding om de synode vervroegd bijeen te roepen om twee nieuwe professoren te benoemen aan theologische

opleiding in Kampen. Een andere zaak die op die synode van Berkel en Rodenrijs 1952 heeft gespeeld was de zaak Kralingen. Een ingrijpende en slepende zaak die de kerken vanaf 1949 tot 1957 heeft bezig gehouden. Een treurige geschiedenis, waarin een moeite in een gemeente uitgroeide tot kwestie waar heel het kerkverband mee betrokken bij raakte. Vele classisvergaderingen zijn eraan gewijd, om week na week na week te vergaderen. Jaar na jaar vergaderde de particuliere synode erover. En nota bene drie generale synodes hebben zich over die zaak gebogen. Een verdrietige geschiedenis, waarin we zien dat het lid zijn van en het dienstbaar zijn in de kerk geloof vraagt. Alleen in geloof kunnen we belijden wat in zondag 21 van de Heidelbergse Catechismus staat: Christus vergadert zijn gemeente door zijn Geest en Woord in eenheid van het ware geloof. En alleen door de kracht van Gods Geest groeit ook het verlangen om onze gaven tot nut en heil van de andere leden gewillig en met vreugde te gebruiken, zoals we dat belijden in diezelfde zondag. En het is goed om dat ook vanmorgen tot u te zeggen, geachte broeders. In geloof mogen wij letten op het werk van onze Heiland Jezus Christus. Hij tilt ons uit boven menselijk, gebrekkig werk en zonden. En Hij laat ons zien wat Hij doet, in de komst van zijn Koninkrijk. In het heen werken naar zijn wederkomst. En dan is het ons tot troost als we juist ook deze week mochten gedenken het werk van de Heere Jezus Christus, de koning van zijn kerk, wat Hij vijfhonderd jaar geleden heeft bewerkt. Hoe Maarten Luther op 31 oktober 1517 zijn 95 stellingen publiceerde. En daarmee de Reformatie op gang bracht, waar wij tot op de dag van vandaag de Heere voor kunnen danken. Hij is het die zijn kerk bewaard bij zijn Woord. En daar mogen wij Hem dan ook om vragen.

De preses van de vorige synode opende voor ons gisteren de Schriften en wees ons er op dat we God mogen vragen om wijsheid. Onze Heiland Jezus Christus zegt het tegen ons in Lucas 11. We mogen onze hemelse Vader vragen om inzicht, om geloof, om liefde, ja, om zijn Heilige Geest. Dat Hij ons leidt en ons beheerst in heel ons luisteren en denken en lezen en spreken. Want alleen God, in Jezus Christus door zijn Geest kan ons ervoor bewaren dat we hindernissen en tegenwerkers zijn van de Heere en zijn Koninkrijk. Onze trouw God wil ons in zijn genade maken tot instrumenten in zijn hand. Dat mag u rust geven en tegelijk ervoor zorgen dat u hard aan het werk gaat. Hard aan het werk om uw taak in volle verantwoordelijkheid te vervullen. Daartoe bent u immers gezonden, om als afgevaardigden te spreken naar het Woord van de Heere. U hebt “last en volmacht om volgens het Woord van God en in gebondenheid aan de drie formulieren van eenheid en in overeenstemming met de geldende kerkorde te helpen handelen en besluiten over alle kerkelijke zaken die naar recht in de generale synode aan de orde zullen komen en tot haar bevoegdheid en taak behoren.” Onze wens is dat door deze synode de kerken gediend mogen worden met wijze besluiten. Dat zal van u, in het komende arbeid zelfverloochening vragen. Dat vraagt geloof en liefde voor de Heere en voor zijn kerk. Dat vraagt van u ook onpartijdigheid. Om zonder aanzien des persoons eerlijk te oordelen, zoals dat recht is, niet in onze ogen, maar in de ogen van de Heere. Om u niet te laten verlijden tot partijschappen. Maar met respect en liefde, in een Geest van eensgezindheid, ja, in de Geest van Christus, ook oog te hebben voor het belang van de ander. En zo in de gezindheid van onze Heiland Jezus Christus te arbeiden. De Heere zelf belooft u dat zijn Vader zijn Geest te geven. Dat zegt Jezus Christus: “Als u die slecht bent, uw kinderen dus goede gaven weet te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest geven aan hen die tot Hem bidden.” U mag de Heere steeds bidden om zijn Geest. Hij belooft zijn Geest te geven aan allen die tot Hem bidden. Daarom mag U de Heere steeds om zijn Geest vragen, tijdens de synodevergaderingen en ook thuis. Laten we daar ook als kerken steeds voor bidden en zo al het vergaderwerk, commissiewerk en alles wat gedaan moet worden voor deze synode opdragen aan de Heere.

Geachte broeders, er staat veel op uw agenda. De kerken hebben u van alles opgedragen om te bestuderen, een oordeel te vormen beslissingen te nemen. In het bijzonder zal de moeitevolle situatie in Mariënberg u aandacht opeisen. Maar ook allerlei andere zaken staan op de agenda. Verschillende rapporten van deputaatschappen zijn al binnen. Andere rapporten en brieven zullen mogelijk nog volgen. Laten we maar de hoop uitspreken dat een vervroegde start van de synode ook mag betekenen een vervroegd einde van de synode. En wat de omvang van uw werk gloort er hoop. Want de acta van de synode van Hasselt van 2009 telt 619 pagina's. De paginanummers lopen maar door tot 431 pagina's, maar er zijn 188 pagina's waarop twee pagina's zijn afgedrukt per A4, dus totaal echt 619 pagina's. De synode van Groningen daarentegen telde er slechts 381. Dat is een verminderen van 238 pagina's, dus een reductie van zeg zo'n 40%. Het zou u toe te wensen zijn als we in die lijn een trend zouden mogen opmerken! Geachte broeders afgevaardigden, ik verklaar deze zesde generale synode van De Gereformeerde Kerken voor geopend.

Artikel 2: Onderzoek geloofsbrieven en presentatie

De samenroepende kerk onderzoekt de geloofsbrieven. Deze worden in orde bevonden.

De afvaardiging is als volgt samengesteld:

Van de classis Noord-Oost:

primi:	Ds. M.A. Sneep	Zuidhorn	DGK Groningen
	Ds. M. Dijkstra	Mariënberg	DGK Emmen/Assen/Mariënberg
	oud. Th. J. Boersma	Hoogeveen	DGK Bergentheim/Bruchterveld
	oud. J. Bouwhuis	Bergentheim	DGK Bergentheim/Bruchterveld
	oud. H. Folkers	Mussel	DGK Emmen/Assen
	oud. B. de Roos	Groningen	DGK Groningen
Secundi:	oud. T.L. Bruinius	Hooghalen	DGK Emmen/Assen
	oud. H.D. Hoving	Tolbert	DGK Groningen
	oud. R.H. v.d. Laan	Groningen	DGK Groningen
	oud. H.C. Ravensbergen	Groningen	DGK Emmen/Assen
	oud. S. te Velde	Hoogeveen	DGK Bergentheim/Bruchterveld
	diak. H. Tromp	Bergentheim	DGK Bergentheim/Bruchterveld

Van de classis Zuid-West:

primi:	ds. E. Heres	Dalfsen	DGK Dalfsen
	ds. C. Koster	Bleiswijk	DGK Lansingerland
	ds. S. de Marie	Zwolle	DGK Zwolle
	oud. Joh. Houweling	Bleiswijk	DGK Lansingerland
	oud. B. Lourens	Dalfsen	DGK Dalfsen
	oud. L. Menninga	Hasselt	DGK Hasselt
Secundi:	oud. C. Houweling	Bergschenhoek	DGK Lansingerland
	oud-oud. J. Horst	Zwolle	DGK Zwolle
	oud. E. Korevaar	Wezep	DGK Zwolle
	oud. G.J. de Marie	Bleiswijk	DGK Lansingerland
	oud. D. van Pijkeren	Dalfsen	DGK Dalfsen

oud. G. Veerman	Zwolle	DGK Dalfsen
Tertii: oud-oud. H.J. Heres	Zwolle	DGK Zwolle
oud-oud. M.S. Godschalk	Zwolle	DGK Zwolle

Artikel 3: Verkiezing moderamen

De preses geeft iedere afgevaardigde de gelegenheid zichzelf voor te stellen en vervolgens wordt het moderamen in een aantal rondes verkozen.

Preses ds. M.A. Sneep
Assessor ds. E. Heres
1e scriba oud. B. Lourens
2e scriba oud. Th.J. Boersma

Op zaterdag 16 december 2017 wordt ds. C. Koster verkozen als 2e scriba. Hij neemt de plaats in van br. Boersma, die op eigen verzoek terugtreedt als scriba 2.

Artikel 4: Constituering

De preses van de samenroepende kerk, ds. C. Koster, verklaart de Synode van De Gereformeerde Kerken voor geconstitueerd. Hij nodigt de nieuwe preses uit om de hamer over te nemen en ook de andere leden van het moderamen om zitting te nemen en draagt de leiding over aan de nieuw verkozen preses van de synode, ds. M.A. Sneep.

Foto: Derk Koster te Wezep[1]

[1] Afwezig op de foto is primus afgevaardigde ds. S. de Marie

ACTA
van de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) In Nederland 2017-2018

ACTA

HOOFDSTUK 1 - ALGEMEEN

Artikel 1.01 Beloften

De preses leest de volgende belofte voor:
'Ik vraag u, broeders afgevaardigden, om uw instemming te betuigen met de aangenomen belijdenis van de kerken en te beloven om het werk ter synode te doen in onderworpenheid aan de Schrift en in gebondenheid aan de belijdenis van de Kerk.
Ik verzoek de afgevaardigden om te verklaren dat ze aldus beloven door hoofd voor hoofd te antwoorden met 'ja' en daarbij te gaan staan.'
Alle afgevaardigden (allen primi) leggen deze belofte staande af.

Artikel 1.02 Benoeming Adviseur en Quaestor Synode

De preses meldt dat de samenroepende kerk het voorstel heeft gedaan om voor te dragen als adviseur dr. P. van Gurp en als quaestor broeder E. Korevaar. De voorstellen worden met algemene stemmen aangenomen.

Besluit:

De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 4 november 2017 te Lansingerland, besluit om:
dr. P. van Gurp te benoemen tot adviseur van de synode,
br. E. Korevaar te benoemen tot quaestor van de synode.

Artikel 1.03 Sluitingsdatum ingekomen stukken

De sluitingsdatum voor het indienen voor stukken van deze synode, ter de behandeling van de situatie in Mariënberg, wordt bepaald op uiterlijk 11 november. De sluitingsdatum voor de overige stukken wordt bepaald op 20 januari 2018.

Artikel 1.04 Vergaderlocatie

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen in Bleiswijk op 4 november 2017, besluit dat de vergaderingen van de Generale Synode, voor zover mogelijk, gehouden zullen worden in "De Hoeksteen", het kerkgebouw van DGK Zwolle.

Artikel 1.05 Commissies

Commissie 1: Onderzoek situatie Mariënberg.
Samenstelling van de commissie:
Ds. C. Koster, samenroeper; br. A. van Egmond, br. M.S. Godschalk, br. Joh. Houweling, br. B. Lourens, br. W.J. Sikkens.
Opdracht:

1. De commissie zal zo spoedig mogelijk van de op de zaak betrekking hebbende stukken kennisnemen en de behandeling ervan door de generale synode voorbereiden.
   Wanneer de commissie er niet in slaagt het voorbereidende werk binnen de door de synode gestelde tijd af te ronden zal zij dit z.s.m. meedelen aan het moderamen.
   Wanneer de commissie het nodig acht dat de synode eerder bijeenkomt voor overleg zal zij het moderamen verzoeken de synode samen te roepen. In dat geval wordt de synode zo spoedig mogelijk samengeroepen, rekening houdend met de al genoemde data in de openingszitting. Deze zijn als volgt:

   - 18 november tussentijds overleg voorzitters commissie en moderamen
   - 25 november reservedatum voor samenkomen synode
   - 9 december rapportage deadline
   - 16 december synodevergadering commissierapport

2. De commissie zal zorgvuldig het binnengekomen materiaal ordenen en daarbij de status van elk van de binnengekomen stukken bepalen. De partijen zullen aan de commissie desgevraagd alle relevante stukken die op het geding betrekking hebben, ter beschikking stellen en alle nodige inlichtingen verschaffen. De commissie is bevoegd termijnen te stellen waarbinnen de gevraagde medewerking moet worden gegeven.

3. De commissie stelt vast welke partijen in deze zaak betrokken zijn en welke van deze partijen nader gehoord moeten worden. Daarbij zal de commissie in het licht van de geldende kerkelijke bepalingen, vaststellen welke positie de gemeente van Mariënberg (De Ark) op dit moment heeft t.a.v. het kerkverband.

4. De commissie zal zorgen dat de partijen volledig geïnformeerd zijn over de stukken en inlichtingen die van weerszijden in de behandeling van de zaak ter tafel worden gebracht.

5. De commissie gaat t.a.v. de partijen na wie er gehoord dienen te worden. Daarbij zal zo nodig ook wederhoor worden toegepast. De commissie zal aan de partijen gelegenheid

geven tot toelichting en/of verweer en tot het reageren op elkaars stukken. De partijen hebben het recht zich in hun schriftelijk en mondeling contact met deputaten te laten bijstaan.

6. Van de mondelinge besprekingen met de partijen zal steeds een kort verslag worden gemaakt, waarvan aan beide partijen een afschrift zal worden verstrekt.

7. De commissie zal advies en hulp kunnen vragen van deskundigen, mits daarbij de noodzakelijke geheimhouding in acht wordt genomen.

8. De commissie zal haar rapport en een volledig concept voor besluiten/uitspraken over de ingediende appèlschriften in afschrift toezenden aan de leden van de synode, indien mogelijk tien dagen voor de zitting van de synode waarin de zaak aan de orde komt.

Commissie 2*: Rapport Classis Z/W inzake seksueel misbruik* Samenstelling van de commissie:
Br. B. de Roos, ds. S. de Marie, ds. M. Dijkstra
Opdracht: voorbereiding bespreking rapport over meldpunt seksueel misbruik

Te behandelen stuk:
- Document 2.04 en 2.05 rapport classis Z/W

Commissie 3:

a. *Leespreken*
Samenstelling van de commissie:
Br. L. Menninga, Br. B. de Roos, Br. J. Bouwhuis
Opdracht: voorbereiding bespreking revisieverzoek m.b.t. art. 3.02 en 3.03 van GS Groningen.

Te behandelen stuk:
- Document 7.01 betreft revisieverzoek van DGK Zwolle m.b.t. art. 3.02 en 3.03 van GS Groningen betreffende besluiten rond leespreken.

b. *Rapport deputaten liturgische voorzieningen*

Opdracht: voorbereiding bespreking van het rapport van de Deputaten Liturgische Voorzieningen.

Te behandelen stuk:
- document 3.01 betreffende het rapport Deputaten Liturgische Voorzieningen.

c. *Rapport Deputaten ACOBB*

Opdracht: voorbereiding bespreking van het rapport van de Deputaten ACOBB.

Te behandelen stuk:
- document 4.01 betreffende de brief van de GKN aan GS Lansingerland
  document 4.02 betreffende het rapport ACOBB
  document 4.03 betreffende vertrouwelijk rapport ACOBB
  document 4.04 betreffende een schrijven van de predikanten Van Egmond en Gunnink inzake de contacten met de GKN.

Commissie 4: *Rapport Deputaten Opleiding tot de Dienst des Woords*
Samenstelling van de commissie:
Ds. E. Heres, ds. C. Koster

Opdracht: voorbereiding bespreking van het rapport van de Deputaten-curatoren van de Opleiding tot de Dienst des Woords.
Te behandelen stukken:
- document 5.01 betreffende kascontrole over de jaren 2014 en 2015
  document 5.02 betreffende rapport Deputaten-curatoren ODDW
  document 5.03 betreffende vertrouwelijk rapport Deputaten-curatoren ODDW
  document 5.04 betreffende Studiegids studiejaar 2017
  document 5.05 betreffende

Commissie 5: ***Rapport Deputaten Buitenlandse betrekkingen en daarmee samenhangende documenten.***

Samenstelling van de commissie:
Br. Th.J. Boersma, Ds. M. Dijkstra, br. H. Folkers, ds. M.A. Sneep

a. ***Rapport Deputaten BBK***

Opdracht: voorbereiding bespreking van het rapport van de Deputaten Binnenlandse Betrekkingen.

Te behandelen stuk:
- document 6.01 betreffende het rapport van de Deputaten Binnenlandse Betrekkingen.

b. ***Verzoek van de LRC te Abbotsford ten aanzien van de studierapporten m.b.t. de Westminster Standards.***

Opdracht: voorbereiding bespreking verzoek van de LRCA om het minderheidsrapport als studierapport te verwerpen en het meerderheidsrapport aan te nemen.

Te behandelen stuk:
- document 6.02 Brief van LRCA inzake de Westminster Standards

c. ***Revisieverzoek inzake de besluiten van de GS Groningen 2014-2015 ten aanzien van de Westminster Standards.***

Opdracht: voorbereiding bespreking verzoek om revisie van besluiten van de Generale Synode 2014-2015 te Groningen inzake de Westminster Standards (Acta, art. 6.01).

Te behandelen stuk:
- document 7.04 betreffende het revisieverzoek van br. M.R. Vermeer m.b.t. besluiten van de Generale Synode 2014-2015 te Groningen inzake de Westminster Standards (Acta, art. 6.01).

d. ***Verzoek van DKG Dalfsen om met de LRCA in gesprek te gaan inzake de wettigheid van de afscheiding van de LRCA van de CanRC.***

Opdracht: voorbereiding bespreking verzoek om revisie van de besluiten van de GS Groningen 2014-2015 ten aanzien van het besluit inzake het revisieverzoek van Dalfsen inzake de zusterkerkrelatie met de LCRA (Acta Groningen blz. 66).

Te behandelen stuk:
- document 10.66 betreffende het verzoek van DGK Dalfsen om in gesprek te gaan met de LRCA inzake de wettigheid van hun afscheiding van de CanRC.

Commissie 6: ***Revisieverzoek Bazuin***

Samenstelling van de commissie:
Br. Th.J. Boersma, Br. H. Folkers

a. ***Revisieverzoek van br. J. Bos m.b.t. de synodebesluiten van GSD Groningen 2014-2015 ten aanzien van het kerkblad de Bazuin***
Opdracht: Voorbereiding bespreking revisieverzoek met betrekking tot synodebesluiten GS Groningen 2014 m.b.t. De Bazuin.

Te behandelen stukken:
- document 7.05. Verzoek van br. J. Bos tot herziening van de besluiten van de GS Groningen 2014-2015 met betrekking tot de Bazuin (acta GS Groningen blz 77)

b. ***Verzoek tot revisie van de uitspraak van GS Groningen 2014/15 inzake bezwaarschrift tegen artikelen in De Bazuin over homoseksualiteit. (Met drie bijlagen 7.02.01; 7.02.02; 7.02.03.)***

Opdracht: voorbereiding bespreking revisieverzoek br. B. Meines met betrekking tot artikel 7.04 van de acta Groningen 2014-2015 (Acta GS Groningen blz. 56).

Te behandelen stuk:
- document 7.02 inzake het revisieverzoek van br. B. Meines betreffende de afwijzing van zijn revisieverzoek aan de synode Groningen 2014-2015

c. ***Verzoek tot revisie van de uitspraak van GS Groningen 2014/15 inzake de afwijzing van een voorstel om te komen tot een nieuwe geloofsbelijdenis***

Opdracht: voorbereiding bespreking revisieverzoek inzake besluit in art. 7.04 van de acta Groningen 2014-2015 inzake afwijzing van het verzoek om te komen tot een nieuwe geloofsbelijdenis (Acta GS Groningen blz. 55).

Te behandelen stuk:
- document 7.03 betreft revisie van br. G. van den Dool inzake besluit in art. 7.04 van de acta Groningen 2014 inzake afwijzing van zijn appelschrift tegen de classis Zuid-West inzake de belijdenis, inclusief 9 bijlagen.

Commissie 7: ***Rapport Deputaten-curatoren landelijk Kerkblad de Bazuin en website met diverse bijlagen.***
Samenstelling van de commissie:
Br. L. Menninga, br. Joh. Houweling, br. J. Bouwhuis

Opdracht: voorbereiding bespreking van het rapport van de Deputaten-curatoren van het landelijk kerkblad de Bazuin en website.

Te behandelen stukken:
- documenten 8.01 betreffende het rapport van de Deputaten-curatoren van het landelijk kerkblad de Bazuin en website.
  documenten 8.02 t/m 8.06 diverse bijlagen.

Commissie 8:
Samenstelling van de commissie:
Ds. S. de Marie, br. B. Lourens

a. bezwaar van br. C.A. Teunis tegen een besluit van de Classis Noord Oost.

Opdracht: voorbereiding bespreking bezwaar tegen het besluit van de Classis Noord Oost om niet te voldoen aan verzoeken m.b.t. het oproepen tot vrijmaking van GKV-predikanten

Te behandelen stukken:
- document 7.08: Bezwaar van br. C.A. Teunis tegen het besluit van de Classis Noord Oost om niet te voldoen aan zijn verzoeken m.b.t. het oproepen tot vrijmaking van GKV-predikanten; inclusief 2 bijlagen.

b. *Appelschrift tegen de classis Noord-Oost ten aanzien van een afgegeven "open attest".*

Opdracht: voorbereiding appelschrift br. H. Oosterhuis tegen classis Noord-Oost, m.b.t. de KR Groningen die een open attest heeft afgegeven aan een broeder die naar het buitenland verhuist is.

Te behandelen stukken:
- document 7.09: appelschrift van br. H. Oosterhuis tegen de classis Noord-Oost betreffende afwijzing van zijn bezwaarschrift inzake de afgifte van een 'open attest". Met 8 bijlagen.

Artikel 1.06 Verslaglegging voor De Bazuin

Van de redactie van De Bazuin wordt het verzoek om de verslaglegging van synodezittingen te publiceren in De Bazuin goedgekeurd, met inachtneming van de voorwaarden, zoals die staan in de huishoudelijke regeling (zie acta GS Hasselt, blz. 198).

Artikel 1.07 Geluidsopnamen

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken in Nederland bijeen in Bleiswijk op 4 november 2017 besluit dat ter ondersteuning van het notuleren van de vergaderingen door de 1e scriba, toegestaan wordt van deze vergaderingen geluidsopnamen te maken, die na goedkeuring van de notulen weer vernietigd worden.

Artikel 1.08 Behandeling zaak Mariënberg

De bespreking is in comité gevoerd.

Besloten is een brief te sturen naar de kerkenraad van Mariënberg (de Ark). Deze brief wordt aan de kerkenraden van de kerken in het kerkverband ter kennisname gestuurd. Deze kunnen hiermee naar eigen inzicht handelen.
De brief is verstuurd op zaterdag 3 februari 2018 en heeft de volgende inhoud:

> Geachte kerkenraad van Mariënberg (de Ark),
> Met groot verdriet heeft de Generale Synode van Lansingerland 2017/2018, in haar zitting op 3 februari 2018 kennis genomen van de rapportage van de commissie van goede diensten, benoemd door de Generale Synode d.d. 16 december 2017. De synode beoogde via deze commissie u de broederhand toe te steken en op basis van de genomen besluiten de weg van gesprek en verzoening te zoeken. Uw reactie aan deze synodecommissie en uw oproep tot bekering aan DGK laten echter zien dat u tot op heden niet openstaat voor het beoogde gesprek. U stelt dat door een verschil van inzicht inzake kerkrecht er geen grond is voor samenspreken. Met diep leedwezen moet de synode constateren dat u zich zo buiten het kerkverband blijft stellen door niet met de commissie van goede diensten te willen spreken op basis van de genomen besluiten.
> De synode vermaant u ernstig om te stoppen met het lasteren van de kerk van Christus en daardoor de scheur in Christus' kerk onherstelbaar te maken. Uit uw reactie blijkt dat u zich niet laat leiden op het spoor van bekering en verzoening, die u kunnen terugbrengen naar de eenheid van Christus' kerk.

Het benoemen van de commissie van goede diensten was juist gebaseerd op o.a. de apostolische oproep in Efez. 4:1-6 om alle inspanning te doen om de eenheid van de Geest te bewaren. Hier volgt een citaat uit het rapport van de synodecommissie, zoals dat gediend heeft op de vergadering van 16 december 2017:

> De commissie acht het een goede zaak als de synode de hartelijke wens zou uitspreken dat er hernieuwde eenheid mag komen tussen het kerkverband van DGK en de kerkenraad van Mariënberg (de Ark). Na alles wat de commissie heeft gelezen en bestudeerd, is de commissie van mening dat de zaken waarom het in werkelijkheid gaat niet kerk-scheidend zouden mogen zijn. Het is verdrietig dat de kerkenraad van Mariënberg (de Ark) het wel als zodanig lijkt te taxeren.

Gehoor gevend aan dit voorstel had de generale synode de commissie van goede diensten benoemd. De besluiten van de synode van Lansingerland, inzake de bezwaarschriften die door u op haar tafel zijn gelegd, zijn overeenkomstig Artikel 31 van de KO genomen. Haar taak in dezen is voltooid. De machtiging van de benoemde commissie van goede diensten blijft. Het is de hartelijke hoop en voortdurende bede van de synode dat de Heere u de bereidheid in het hart geeft om gehoor te geven aan de bovengenoemde vermaning en alsnog open te staan voor het beoogde gesprek.
Met broedergroet,
de generale synode

HOOFDSTUK 2 - KERKREGERING

Artikel 2.01 Rapport van de deputaten artikel 49 KO

Materiaal: document 10.10 Vertrouwelijk rapport Deputaten Artikel 49 KO

Dit rapport is in comitézitting behandeld

Artikel 2.02 Rapport Deputaten Archief en Documentatie Centrum

Materiaal: Document 2.01: Verzoek om van alle stukken m.b.t. de Generale Synode het origineel op papier veilig te stellen voor archivering.
Document 2.02: Informatie inzake bescherming persoonsgegevens
Document 2.03 Verslag van de werkzaamheden tussen de twee synodes.
Aanwezige deputaten: zr. W.H. Drijfhout-de Vries; brs. J. Bos, J. Bruijn, L. Kampinga.
Afwezige deputaat: br. T.M. de Marie.

Uit het rapport van deputaten Archief en Documentatie komen twee zaken naar voren.

1. Bescherming persoonsgegevens.
   Hierover wordt opgemerkt dat vanaf 28 mei 2018 de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming gehandhaafd zal worden, deze wet is al in 2016 in werking getreden. Er wordt gewerkt aan een instructie voor de kerken hoe dit geïmplementeerd moet worden. Met name de websites van de kerken zijn vaak onbeschermd.
2. Digitalisering.
   Veel gegevens worden in deze tijd digitaal opgeslagen. De deputaten zijn er nog niet uit of de kerkelijke documenten uitsluitend digitaal (kunnen/moeten) worden opgeslagen of dat dat teveel nadelen met zich meebrengt (ook gezien de privacy).
   De archivaris wil dan ook voorlopig de documenten die gearchiveerd moeten worden, graag ook op papier.

Besloten wordt dat in de instructie voor een volgend deputaatschap aangegeven zal worden om door te gaan met het uitvoeren van de in het werkdocument genoemde zaken. Overwogen wordt om

in een opvolgend deputaatschap naast de archivaris twee of drie andere deputaten te benoemen. Dit omdat het aantal toe te voegen materiaal beperkt zal zijn.
Met het oog op verdere digitalisering (vooral i.v.m. internet) is het raadzaam deputaten te benoemen die voldoende op de hoogte zijn van de ontwikkelingen op dat gebied.

Artikel 2.03 Samenroepende kerk volgende synode

Besluit
De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen in Zwolle op 2 juni 2018 besluit DGK Bergentheim/Bruchterveld aan te wijzen als samenroepende kerk voor de volgende synode.

Artikel 2.04 Opname commissierapporten in de acta

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen in Zwolle op 2 juni 2018 besluit de volgende commissierapporten op te nemen in de acta:

Rapport commissie 3 betreffende het rapport van de deputaten Liturgische Voorzieningen.
Rapport commissie 4 betreffende Opleiding tot de dienst des Woords en Steun Hulpbehoevende Studenten.
Rapport commissie 5 Betrekkingen Buitenlandse Kerken
Rapport commissie 6 betreffende het revisieverzoek van DGK Zwolle m.b.t. de synodebesluiten van de GS Groningen 2014-2015 inzake leespreken.
Rapport van commissie 7 met betrekking tot het rapport van deputaten-curatoren Landelijk Kerkblad en websites.
Rapport commissie 2 inzake het rapport seksueel misbruik

HOOFDSTUK 3 – EREDIENST

Artikel 3.01 Rapport deputaten Liturgische Voorzieningen

Materiaal: Document 3.01: Verslag werkzaamheden tussen twee synodes
Document 3.02: Rapport commissie 3
Aanwezige deputaten: zr. Godschalk-Wielenga, brs. W. Snippe,
Afwezige deputaat: br. R. H. van der Laan
Aanwezige commissieleden: brs. J. Bouwhuis, L. Menninga, B. de Roos

In de afgelopen tijd heeft het deputaatschap zich ingespannen om het aantal leespreken die bestemd zijn voor bijzondere gelegenheden, zoals gedenkdagen, bijzondere heilsdagen en rond de viering van het Heilig Avondmaal uit te breiden. Het prekenbestand kon zo behoorlijk worden uitgebreid. Er zijn weinig mogelijkheden om catechismuspreken te lezen. Vanuit de kerken komen signalen dat er behoefte is aan goede catechismuspreken. Daarbij komt dat niet alle catechismusseries die er zijn geschikt zijn om te lezen in de eredienst.
Door de overkomst van predikanten uit de GKv zullen de lijsten 1 en 2 aangepast moeten worden.
Met betrekking tot het kerkboek is er één vraag geweest over het nieuwe kerkboek. Deputaten

hebben zich ingespannen om contact te krijgen met uitgeverij Jongbloed, maar dat is tot nu toe nog niet gelukt. Er wordt niet gereageerd op hun verzoeken. Er kwam vanuit de GKv wel antwoord op de vraag over auteursrechten.
De rechten moeten goed worden geregeld. Het gaat over een gedeelte van de psalmen en een aantal gezangen. Voor de liederen en de formulieren waar de rechten bij de GKv liggen geven zij toestemming voor herdruk.
Er wordt de vraag gesteld wat de toekomst van ons kerkboek is en de eigen berijming. Straks zijn er geen kerkboeken meer. Er komt een nieuwe generatie aan. Hoe komt die aan een kerkboek? Er wordt een aantal mogelijkheden opgesomd om aan geschikt kerkboekmateriaal te komen::
- herdruk van het kerkboek realiseren (alleen kerkboek)
- nieuwe druk van het kerkboek met de Herziene Vertaling (prijstechnisch mogelijk lastig)
- digitaal beschikbaar stellen van een tablet van de kerk o.i.d.

De deputaten hebben ingestoken op een herdruk of eventueel met de Herziene Statenvertaling. Er wordt onderzocht wat de kosten zijn, maar daar is van de kant van de uitgever nog geen reactie op gekomen. Wel hebben de deputaten de sterke indruk dat vanwege de royalty's een herdruk onbetaalbaar is.
Wat betreft de catechismus preken wordt gemeld dat er binnenkort een bundel catechismuspreken uitkomt van de eigen predikanten. Alle predikanten werken daar aan mee.

Het voorstel van de van de commissie wordt met algemene stemmen aangenomen.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen in Zwolle op 8 maart 2018
overweegt
1. dat niet alle catechismusseries die beschikbaar zijn door gemeenten geschikt geacht worden om in een eredienst te lezen.
2. dat er series zijn die al verschillende keren in de gemeenten gelezen zijn.
3. dat het voor de kerkenraden steeds moeilijker wordt om geschikte catechismuspreken te krijgen.
4. dat er mogelijk catechismuspreken beschikbaar kunnen komen van predikanten die overkomen uit de GKv.
5. dat in de loop van de jaren door onze predikanten al veel, jongere, catechismuspreken gemaakt zijn.

besluit
1. dat eraan gewerkt moet worden om het aantal catechismuspreken uit te breiden.
2. De predikanten zal gevraagd worden om hun beschikbare catechismuspreken ter beschikking te stellen aan het prekenbestand van de kerken.

Grond
1. Er is veel behoefte aan actuele catechismuspreken.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen te Zwolle op 7 april 2018
overweegt:
1. De bewering van DGK Zwolle, dat de aanvulling op lijst 2 van GS Groningen met namen van predikanten niet zorgvuldig en op subjectieve wijze tot stand is gekomen wordt niet onderbouwd.
2. Bij elke keuze van namen valt niet te ontkomen aan enige subjectiviteit, zonder dat dat geweld doet aan een lijst met namen.
3. De lijsten 1 en 2 zoals vastgesteld door GS Groningen in de besluiten 3.02 en 3.03 zijn een goede basis om van daaruit verder te bouwen.

4. Omdat eer teer is, is het wenselijk om vanaf nu uitbreiding van te lezen preken te doen op basis van inhoud van preken en niet op basis van namen van predikanten.
5. Kerkenraden kunnen de toetsing van nieuw te lezen preken zelf doen of dat uitbesteden aan een commissie in de eigen gemeente die de kerkenraad van advies dient.
6. Het is een goede zaak dat er meer aandacht komt voor preken met een moderner taalkleed, voor zowel jongeren als heel de gemeente.

besluit 1A

De preken, zoals die beschikbaar zijn op de website van de landelijke kerken d.d. 7 april 2018 (afkomstig van predikanten uit de lijsten 1 en 2 zoals vastgesteld in de besluiten van GS Groningen, art. 3.02 en 3.03), worden samengevoegd tot één lijst van preken en daar worden de preken van predikanten van het kerkverband van DGK aan toe gevoegd. Van de predikanten uit het kerkverband van DGK kunnen (in principe) alle preken gelezen worden.

besluit 1B

Preken die in aanmerking komen voor toevoeging aan de lijst van preken uit Besluit 1a, voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Ze zijn gemaakt door predikanten die voor 1 september 2003 een wettige roeping hadden in onze kerken.
- Ze zijn gemaakt voor 1 september 2003.
- Ze zijn met een positief advies van een kerkenraad doorgegeven aan deputaten Liturgische Voorzieningen.

besluit 1C

Deputaten Liturgische Voorzieningen opdracht te geven om uitvoering te geven aan bovengenoemde besluiten door:

- aan de bestaande prekendatabase van de huidige lijsten 1 en 2 van GS Groningen, die nu op de website is geplaatst, geschikte preken toe te voegen conform de bovengenoemde voorwaarden.
- Reacties, bevindingen, bezwaren op preken die op de lijst van geschikte preken staan, toe te voegen aan de download bij de preek op de website, zodat deze voor andere kerken beschikbaar zijn.
- periodiek de kerken te informeren over toegevoegde preken.

GRONDEN voor de besluiten 1a t/m 1c zijn:

a. Kerkenraden zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de preken, die in de gemeente waarover zij gesteld zijn, worden bediend en gelezen. Die verantwoordelijkheid kan niet worden afgewenteld op enerzijds preeklezers en anderzijds meerdere vergaderingen. Aansluiting zoeken bij de preken in plaats van de predikant doet meer recht aan dit beginsel.
b. Welke preken gelezen mogen worden is echter ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarin kerken elkaar kunnen dienen. Door het beschikbaar stellen van lijsten met namen van predikanten en het aanleggen van een lijst met positief getoetste preken, wordt vorm gegeven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid.
c. Het selecteren en beoordelen van preken die geschikt geacht worden om te lezen in erediensten en het openbaar maken van namen van predikanten dient met grote voorzichtigheid te geschieden. Voorkomen dient te worden dat onrecht wordt gedaan aan predikanten die de preken hebben gemaakt.
d. De datum van 1 september 2003 is gekozen, omdat sinds dat moment de Vrijmaking van 2003/4 zijn beslag kreeg. Preken van voor die datum zijn gemaakt door predikanten die, naar artikel 3 van de kerkorde, een wettige roeping hadden
e. Er zijn nog veel Schriftgetrouwe preken beschikbaar die niet gelezen kunnen worden. Uitbreiding van de mogelijkheid om vooraf getoetste preken beschikbaar te stellen, geeft de mogelijkheid om die preken te lezen.

f. Door de kerkenraden de mogelijkheid te geven om preken die vooraf getoetst zijn te (laten) lezen in de erediensten, wordt de gelegenheid geboden om langs ordelijke weg tot uitbreiding van preken met een moderner taalkleed te komen.
g. Door een nieuwe lijst van geschikte preken samen te stellen, met de mogelijkheid om deze uit te breiden, wordt het systeem meer toekomstbestendig.

Stemming: allen die stemgerechtigd zijn stemmen voor.

HOOFDSTUK 4 - BINNENLANDSE BETREKKINGEN

Artikel 4.01 Rapport deputaten Adresvoering, Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB).

Materiaal:	Document 4.02:	Rapport deputaten ACOBB
	Document 4.03	Vertrouwelijk rapport deputaten ACOBB
	Document 4.04	Brief van ds. H.W. van Egmond en H.G. Gunnink inzake samensprekingen tussen DGK en de GKN.
	Document 4.01	Verzoek tot wijziging van de instructie voor deputaten ACOBB om een “open gesprek” mogelijk te maken.
	Document 4.06	Aanvullend rapport deputaten ACOBB
	Document 4.05	Commissierapport van commissie 3

Aanwezige deputaten: de brs. ds. M. Dijkstra, ds. E. Heres, ds. C. Koster, B. Lourens, ds. S. de Marie, ds. M.A. Sneep
Aanwezige commissieleden: brs. J. Bouwhuis, L. Menninga, B. de Roos

In het aanvullend rapport doen de deputaten een voorstel.

Contacten met de GKN
Het heeft de commissie teleurgesteld dat de GKN zo gereageerd heeft, zoals dat in de brieven van 2016 en 2018 is gebeurd. We kunnen herkenning zien in geloofsgemeenschap, we komen uit dezelfde kerkgemeenschap voort en het doet pijn dat er op allerlei, naar het gevoel van de commissie, ondergeschikte zaken het zoekproces naar eenheid wordt afgehouden.
De discussie over het fundament van de kerken heeft verbazing opgewekt, omdat uit citaten blijkt dat ook de GKN erkent dat niet alleen de Schrift en de belijdenis, maar ook de KO tot de grondslag voor het kerkelijk samenleven behoort. En in die zin ook het fundament van onze kerken.
Maar als je het hebt over de definitie van het fundament, dan is de Schrift het enige fundament.

De preses geeft aan dat de commissie over het fundament schrijft dat “de grondslag van DGK is: geheel de Schrift, zoals daarvan belijdenis gedaan wordt in de algemene en gereformeerde belijdenisgeschriften. De kerken zoeken de eenheid met allen die deze grondslag in woord en daad onderschrijven. Het kerkverband is naar de Dordtse Kerkorde georganiseerd, zij het, dat gezien de omvang van het verband niet alles daaruit kan worden gerealiseerd."
De commissie verwijst in haar rapport op de allergische reactie van de GKN op het spreken over schismatieke kerken. Het is waar dat het niet erg verstandig is om publiek te spreken over schismatieke kerken als algemene aanduiding. Wel moeten we kunnen blijven spreken over scheuringen die plaatsgevonden hebben op onterechte gronden.
In het rapport staat verder dat de laatste brief van de GKN naar de mening van de commissie teleurstellend is en het opent de vraag of de GKN wel werkelijk in de gereformeerde lijn staan of werkelijk de Schriftuurlijke dwang voelen om tot eenheid in waarheid te komen. De commissie is

van oordeel dat de GKN ten onrechte vooraf eisen stelt in plaats van eerst met elkaar in gesprek te gaan over de gevoelige onderwerpen om zo tot conclusies te komen.
Met betrekking tot het aanvullend rapport van deputaten ACOBB merkt de commissie op dat de opvatting van de GKN over plaatselijke kerken van verschillende kerkverbanden opvallend is. Die opvatting miskent, volgens de commissie, de verantwoordelijkheid die een plaatselijke kerk heeft voor het kerkverband. Een kerk kan niet met een goed geweten ware kerk zijn als ze deel uitmaakt van een kerkverband dat die naam niet heeft. Ook de plaatselijke kerk is verantwoordelijk voor haar kerkverband. Deze opvatting betekent in wezen een vorm van independentisme omdat de verantwoordelijkheid voor het kerkverband ondergewaardeerd wordt. De commissie beveelt aan om niet te voldoen aan de eisen van de GKN om afstand te nemen van onderdelen van de instructie van de GS-Groningen.
Het besluit voorstel van deputaten ACOBB heeft de instemming van de commissie.

Algemene bespreking
Deputaten geven aan dat het goed is om in deze vergadering terug te komen op de kerkorde. Ook omdat in het laatste schrijven van de GKN teruggegrepen werd op deze zaak. Het is lastig om een exacte definitie te geven als het gaat om het fundament. Wat de deputaten in de besprekingen naar voren hebben gebracht, heeft in het persverslag niet als zodanig een plaats gekregen, namelijk dat de kerkorde voortkomt uit de Schrift en de belijdenis. Er is een zekere gelaagdheid als we spreken over het fundament en de plaats van de kerkorde daarin.
In het commissierapport wordt ervoor gepleit om het t.a.v. het fundament te blijven spreken over het fundament van apostelen en profeten, zoals dat in de Schrift is gegeven. De belijdenis en kerkorde zijn daarvan afgeleid, maar kunnen veranderd worden als daar reden voor is.

Opgemerkt wordt dat Christus de rots is waarop we bouwen en de enige grondslag en wij staan op het fundament van apostelen en profeten. De plaats van de kerkorde is fundamenteel maar als zodanig is de kerkorde niet het fundament van de kerk. Terecht is gezegd dat de kerkorde een fundament is voor het kerkelijk samenleven. Het fundament van de kerk, als het gaat over het wezen van de kerk, is niet de kerkorde. De kerkorde kan gewijzigd worden (art. 84 KO), de Schrift niet.

De vergadering stemt in met de richting die het rapport aangeeft. Eveneens is er overeenstemming over de in het deputatenrapport verwoorde visie op de katholiciteit van de kerk.

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen te Zwolle op 7 april 2018
overweegt

1. dat het gewraakte artikel in de Bazuin slechts citaten weergeeft van stukken uit de Acta van de vorige DGK-synode, en uit een brochure van DGK Zwolle. Wel is het plaatsen van dit artikel ongelukkig qua timing.
2. dat via het voeren van gesprekken tussen afgevaardigden van DGK en de GKN de perceptie en de principiële aspecten van de recente kerkgeschiedenis van beide kanten besproken kan worden en zo bezwaren over en weer ook weggenomen kunnen worden.
3. Dat het voor deze gesprekken van belang is dat er over de te bespreken fundamentele zaken overeenstemming is bereikt.

besluit:

1. met teleurstelling kennis te nemen van het feit dat de GS van GKN van 17 maart 2018 door het stellen van de eis aan het kerkverband van DGK om zich publiek te distantiëren van een artikel in het blad De Bazuin een onbillijke en niet te rechtvaardigen voorwaarde stelt voor de voortzetting van de gesprekken tussen DGK en GKN.

2. de uitnodiging tot het gesprek, gedaan door de GS van Groningen 2014/15, te handhaven, in afwachting van de reactie van de GKN, om alsnog met elkaar de gesprekken te vervolgen over de overgebleven onderwerpen.
3. uit te spreken de GKN te zien als kerken die willen staan op het fundament van apostelen en profeten, wat de basis moet zijn voor verdere samensprekingen.
4. een brief te doen uitgaan naar het kerkverband van de GKN, waarin de uitnodiging tot gesprek wordt herhaald en waarin de intenties van de gehandhaafde uitnodiging worden toegelicht.
5. deputaten ACOBB op te dragen diligent te blijven op mogelijke openingen voor gesprek met de GKN en hen te machtigen dit gesprek aan te gaan.

Gronden:

1. Het gewraakte artikel in De Bazuin is als zodanig geen officiële verklaring van het kerkverband van DGK. Over de betreffende inhoudelijke aspecten van het artikel kan een synode pas uitspraken doen nadat de beoogde gesprekken daarover tussen DGK en GKN gevoerd zijn.
2. Er wordt ten onrechte aan voorbijgegaan dat de deputaten ACOBB de wettige vertegenwoordigers zijn van het kerkverband, in het gesprek met de GKN.
3. Ook al wordt er door de GKN een belemmering gezien voor de voortgang van het gesprek en kan voortgaand contact niet worden afgedwongen, dat neemt niet weg dat de uitnodiging van de GS van Groningen 2014/15 onverminderd van kracht blijft vanuit de toen geformuleerde roeping.
4. De brieven van de GKN d.d. 12 maart 2016 en 17 maart 2018 vragen om beantwoording door de synode. Tevens bevestigt de synode dat zij het handelen van de deputaten in de afgelopen periode heeft goedgekeurd.
5. Het voeren van de gesprekken namens de synode behoort tot de taken van de deputaten ACOBB.

Inhoud van de brief aan de GKN:

Aan Gereformeerde Kerken Nederland
p/a deputaat-scriba br. J.F. de Leeuw
Prinsesselaan 11
3851 XM Ermelo
info@gereformeerdekerkennederland.nl

Van C. Koster, scriba II van de GS DGK Lansingerland 2017-2018
Duindigtstraat 7
2665 HS Bleiswijk
dsckoster@gmail.com

Datum 2 juni 2018

Geachte broeders,

De generale synode van De Gereformeerde Kerken (DGK) heeft in de afgelopen maanden vergaderd. Op zaterdag 7 april 2018 heeft de synode gesproken over twee brieven die afkomstig waren van twee synodes van uw kerken. Het betrof de brief van 12 maart 2016 en de brief van 17 maart 2018. Ook lag ter tafel het rapport van de deputaten van onze kerken, die in gesprek zijn geweest met deputaten van uw kerken.

De synode spreekt haar hartelijke dankbaarheid uit over de gesprekken die er geweest zijn tussen de deputaten. Dankbaarheid voor het feit dat er in de gesprekken ook vooruitgang is geboekt, onder Gods zegen. Er is sprake van verdere toenadering en met betrekking tot een aantal aspecten is er ook meer duidelijkheid gekomen. Juist omdat er sprake is van erkenning over en weer als kerken die willen staan op het fundament van de Heilige Schrift en die zich binden aan de gereformeerde belijdenis en die de kerkregering zo willen inrichten, dat deze in overeenstemming is met Schrift en belijdenis. Juist daarom is het goed en belangrijk om elkaar te spreken. Door middel van open gesprekken kom je verder. En kan je onderzoeken of het ook daadwerkelijk mogelijk is om niet alleen te spreken met elkaar, maar ook te werken aan verdere toenadering en, als de Heere het geeft, kerkelijke eenwording. Want we twijfelen er niet aan, geachte broeders, dat het zoeken naar deze kerkelijke eenwording over en weer wordt ervaren als roeping van Christuswege en als vurige wens.

In de gesprekken die hebben plaatsgevonden zijn verschillende onderwerpen de revue gepasseerd en enkele onderwerpen konden al worden afgerond, omdat daar overeenstemming over is. De synode nam hier met dankbaarheid kennis van. Tegelijk is nog niet doorgesproken over alle onderwerpen die door beide kerken op de agenda zijn geplaatst. Wat duidelijk werd uit uw beide brieven en uit de rapportage van onze deputaten is dat u niet alleen in maart 2016 maar ook nu, maart 2018, dat u gesprekken alleen wilt voortzetten als aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Bepaalde uitspraken en formuleringen van DGK – zijde ziet u als belemmeringen, die eerst door DGK zouden moeten worden weggenomen, alvorens er verder gesproken kan worden tussen de deputaten van beide kerkverbanden. Wat u daarin als een bijzondere belemmering hebt ervaren is een artikel in het kerkblad van onze kerken, de Bazuin. In dat artikel werd een aantal citaten gegeven van vroegere synodebesluiten met betrekking tot uw kerkverband en uit een brochure die ontstaan is in een plaatselijk conflict in de kerken. De synode heeft haar teleurstelling uitgesproken over het feit dat een artikel in het blad De Bazuin voor u een zodanig struikelblok is dat het verdergaand gesprek belemmert. Immers het betreffende artikel, dat op persoonlijke titel geschreven is, kan niet beschouwd worden als een officiële uitspraak van het kerkverband van DGK, ook al is het geplaatst in het kerkblad van ons kerkverband.

De deputaten van onze kerken hebben uw synode er op gewezen (dd. 22 maart 2016) dat de instructie, zoals de synode van Groningen 2014-2015 dat aan deputaten heeft gegeven, gesprekspunten waren, die van de kant van onze deputaten ter tafel dienden te worden gebracht. Dus geen oordelen en geen voorwaarden, maar gesprekspunten, waarover doorgesproken dient te worden. De huidige synode sluit zich bij deze interpretatie aan, zo is het geschreven en bedoeld in de instructie van toen. De synode is dankbaar dat u niet twijfelde aan de uitleg van onze deputaten en hoopt dat het misverstand, wat blijkbaar gerezen is, bij dezen weggenomen is. De synode acht het daarom zeker zinvol om de gesprekken weer voort te zetten. Het liefst zelfs zo spoedig mogelijk en op korte termijn. Wij zien dit niet alleen als zinvol, maar ook als een roeping van Gods wege, juist omdat er zoveel herkenning is over en weer. In de beoogde gesprekken kunnen wat ons betreft de onderwerpen aan de orde komen, die nog op de agenda open zijn gebleven. Dan kan er ook gesproken worden over oordelen over en weer en de perceptie van het verleden, zoals deze in uw kerken en in onze kerken leeft. Wat zou het goed zijn om ook hierover te spreken. Zodat na gesprekken de veroordelingen uit het verleden ook echt tot het verleden kunnen gaan behoren. Zodat we elkaar niet (langer) veroordelen, maar juist samen verder mogen gaan. De Heere geve het!

Omdat er voortgang is geboekt heeft de synode in haar laatste vergadering de instructie van onze deputaten gewijzigd, ten opzichte van de vorige instructie. Het is goed om daarbij te melden dat, als

de gesprekken een goede voortgang hebben, de deputaten ook de bevoegdheid hebben om een synode bijeen te roepen om de uitkomsten van de gesprekken te bespreken. Dit alles kunt u, samen met de synodebesluiten van onze synode inzake uw kerken, vinden in de bijlage van deze brief en later in de publieke acta van onze synode.

We wensen u veel wijsheid van de HEERE in uw vergadering en besluitvorming. En we hopen van harte dat er zo snel mogelijk een vervolg kan worden gegeven aan de gesprekken. Want, broeders, ons hart gaat naar u uit.

Met een hartelijke broedergroet,
namens de synode DGK Lansingerland,
M.A. Sneep, preses
E. Heres, assessor
B. Lourens, eerste scriba
C. Koster, tweede scriba

Bijlage

1. Besluit inzake GKN
2. Instructie deputaten ACOBB van DGK inzake de GKN

Van de predikanten H.G. Gunnink en H. van Egmond is er een schrijven binnengekomen.
waarin zij de synode dringend vragen om haast willen maken met de gesprekken tot eenheid. Opdat door middel van overleg er voorstellen kunnen komen, welke via de meeste kerkelijke vergadering tot een spoedige erkenning van elkaars kerken kan leiden. Een eenheid op grond van Schrift, belijdenis (en kerkorde). Wanneer zowel DGK als GKN metterdaad staan op hetzelfde fundament wil dat dan op de kortst mogelijke termijn publiek uitspreken en laten er kerkelijke contacten komen, gericht op eenheid.
De preses spreekt uit dat deze brief gezien mag worden als een bemoediging naar de synode toe.

Over het voorstel wordt gestemd, waarbij de deputaten buiten stemming blijven.
Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.
Er wordt besloten dat de deputaten een technisch voorzitter aanwijzen bij de komende gesprekken, mogelijk als duo met de GKN. Dit wel op voorwaarde dat de deputaten van de GKN hiermee instemmen.

Na comitévergadering wordt het volgende publiek uitgesproken door de synode:
De afgevaardigden van de GKN hebben in gesprekken duidelijk gemaakt dat er binnen het kerkverband van de GKN geen ruimte is om publiek opvattingen bekend te maken waardoor de historische betrouwbaarheid van Gen. 1-3 in twijfel wordt getrokken.
Het kerkrechtelijk omgaan met gepubliceerde onschriftuurlijke visies zal nader aan de orde komen bij de bespreking van de katholiciteit van de kerk.

HOOFDSTUK 5 -
OPLEIDING TOT DE DIENST DES WOORDS

Artikel 5.01 Deputaten-curatoren Opleiding tot de Dienst des Woords

Materiaal: Document: 5.01 Verslag kascontrolecommissie
Document: 5.02 Rapport deputaten-curatoren ODDW
Docuemnt: 5.03 Vertrouwelijk rapport deputaten-curatoren ODDW (wordt in comité besproken – zie vertrouwelijke acta).
Document: 5.04 bijlage: studiegids 2017 ODDW
Document: 5.08 Verzoek tot inplannen van de presentatie te houden door student P. Heres.
Document: 5.09 Rapport commissie 4 inzake de ODDW.
Aanwezige deputaten: brs. B. Lourens, L. Menninga, J.C. Sikkens.
Afwezige deputaten: brs. R.H. ten Have, W.J. Heeringa
Aanwezige commissielid: ds. C. Koster.
Afwezig commissielid (wegens ziekte): ds. E. Heres

Deputaten:
Br. L. Menninga spreekt dankbaarheid aan de Here uit voor het werk dat gedaan mocht worden. Ook dat de opleider en docenten hun inzet mochten geven. En ook dat dr. P. van Gurp de krachten nog gegeven waren. De voortgang van de opleiding van kandidaat-docenten is beperkt gebleken. Vandaar een voorstel om de kerkenraden nogmaals te bewegen een dag beschikbaar te stellen voor de scholing tot docent.
Er is blijdschap over het afstuderen en aantreden van ds. M.A. Sneep en dat er een nieuwe student is, br. P. Heres.
Ook wordt genoemd dat er afscheid genomen is van br. P. Drijfhout als medewerker van de bibliotheek, Br. C. Baan heeft zijn plaats ingenomen. Br. Drijfhout heeft zich samen met andere vrijwilligers zeer ingespannen voor de bibliotheek.
In het rapport treft u een voorstel aan voor het digitaliseren van de boeken.
Hierbij wordt een korte uitleg gegeven
De bibliotheek is destijds overgenomen en zou naast Opleidingsbibliotheek te zijn ook een functie vervullen naar de gemeenteleden toe. Het uitlenen is echter een kostbare zaak vanwege de verzendkosten. Elektronisch verzenden is gratis. De vraag is of het in stand houden van zo’n grote verzameling boeken nog in verhouding staat tot de opbrengst. Het kost wel ruim €10.000 per jaar. Een digitaliseermachine zou een oplossing zijn om zelf de boeken te digitaliseren.
Financieel staat de Opleiding er goed voor.
Het is goed dat de beide nieuwe predikanten een taak krijgen in de opleiding.
We bidden dat de besluitvorming er toe mag bijdragen dat er broeders beschikbaar blijven om het woord van de Here te verkondigingen.
Er is afscheid genomen van br. P. van Egmond als deputaat vanwege persoonlijke omstandigheden. Als vervanger is br. W.J. Heeringa (secundus) in het deputaatschap opgenomen.

Namens de commissie geeft ds. C. Koster een toelichting op het commissierapport.
Hij stelt voor om document 5.03 in comité te bespreken waar het gaat om de beschikbaarheid van docenten. De presentatie van broeder P. Heres zal op 10 maart plaatsvinden.

Bespreking:
Br. J. Houweling spreekt de dankbaarheid uit voor een eigen opleiding en dat er deputaten zijn die het werk ondersteunen. Omdat ds. S. de Marie over niet al te lange tijd met emeritaat zal gaan is de vraag of er nagedacht is over een opvolging van de opleider.
Hier wordt op geantwoord dat emeritaat niet perse betekent een stoppen als opleider.
Gevraagd wordt wat het digitaliseren van de boeken uiteindelijk oplevert. Op internet is al heel veel te vinden (en het maakt het zoeken veel sneller en efficiënter). Aan de andere kant wordt opgemerkt dat het wel van belang is dat de boeken bewaard blijven.
Ds. Koster is benieuwd of de deputaten er van overtuigd zijn dat er bij digitalisering wel gebruik gemaakt zal worden van de boeken door gemeenteleden uit het kerkverband.
Ds. P. van Gurp is blij dat hij erbij kan zijn. Hij geeft aan dat het digitaliseren een prachtig middel is. En dat het internet al heel veel biedt op het gebied van digitale (theologische) werken. De indruk

bestaat dat gemeenteleden geen gebruik maken van de bibliotheek. Je moet wel boeken blijven houden, met name de naslagwerken.
Wat betreft de bibliotheek wordt geantwoord dat er geen vastomlijnd idee is of de boeken allemaal bewaard zouden moeten worden. De bibliotheek kost veel geld als het alleen maar gaat om het bewaard blijven van boeken. Er is geen onderzoek gedaan of er meer gebruik gemaakt zal worden als het digitaal beschikbaar is. Er wordt wel van uitgegaan dat de bibliotheek dan meer gebruikt zal worden.
Het digitaliseren is wel een nuttig middel om gemeenteleden toegang te geven tot theologische boeken.
Opgemerkt wordt dat als deze synode een bepaald budget beschikbaar stelt zodat na onderzoek gehandeld kan worden en er geen drie jaar op uitvoering gewacht hoeft te worden.
Er wordt op dit moment de laatste hand gelegd aan de boeken-database. Op deze manier kan zo bekend worden wat er allemaal aan boeken beschikbaar is.
De preses geeft aan dat de deputaten-curatoren twee voorstellen doen:.

1. meer tijd vrijmaken voor kandidaat-docenten – wordt in comité besproken.
2. Onderzoek doen naar en de aanschaf van een digitaliseermachine mogelijk te maken.

Er moet nog veel onderzoek gedaan worden.
Opgemerkt wordt nog dat digitaal beschikbaar zijn een groot voordeel heeft: je kunt heel geavanceerd zoeken (ook in meerdere boeken tegelijk).

De penningmeester krijgt decharge over de boekjaren 2014/2015

Artikel 5.02 Deputaten ad artikel 19 KO: Steun Hulpbehoevende Studenten.

Materiaal: Document 5.05: Rapport Deputaten ad. art. 19 KO.

Aanwezige deputaat: br. Joh. Horst,
Afwezige deputaten: brs. J.A. Sikkens, E.J. Teunis

Br. Joh. Horst geeft, als deputaat aan dat er in de afgelopen periode niet veel werk is geweest met de ondersteuning van studenten. Er is dankbaarheid dat er ruim voldoende middelen binnen komen. Er is ruimte om meer studenten te ondersteunen.
Er is een wijziging gekomen in de financiering van de studies. De basisbeurs is vervangen door een lening. Het kwijtschelden van de lening duurt nu 35 jaar, waar het vroeger slechts 10 jaar betrof.
Ondanks dat er voldoende financiële middelen zijn wordt toch een verhoging voorgesteld van €5,- naar €7,50. Dit is gebeurd toen er nog meerdere studenten waren.
Om dit nu weer te verlagen naar € 5,- geeft aanleiding tot een golfbewegingsbeleid. Daar zijn de deputaten niet voor.
In het rapport wordt gesteld dat deputaten aan niemand iets heeft hoeven uit te keren. Er wordt gewezen op het feit dat er nu wel een student is.
Aangegeven wordt dat rapport loopt tot 2017. Toen had er zich nog geen student aangemeld. Daarna heeft een student zich gemeld. Er is een gesprek geweest en er is een regeling afgesproken.
Op het voorstel of er ook een maximum gesteld moet worden per jaar aan reserve middelen wordt besloten om dit op € 50.000,- te stellen. Dit is gebaseerd op de uitkeringsgegevens die afkomstig is van DUO.
Vastgesteld wordt in de instructie dat er maximaal €50.000 per jaar beschikbaar is.

Artikel 5.03 Verslag kascontrole deputaten ad art. 19 KO

Materiaal Document 5.07 Verslag van de classis Noord-Oost betreffende de kascontrole van deputaten ad art. 19 KO.

De classis Noord-Oost heeft op 8 december 2017 een rapport van de kascontrolecommissie besproken. De kascontrolecommissie heeft de boeken gecontroleerd van deputaten ad art. 19 KO. De boeken van 2014 t/m 2016 zijn gecontroleerd en steekproeven genomen. Alles is in goede orde bevonden.
De penningmeester wordt onder dank gedechargeerd.

Artikel 5.04 Presentaties studenten aan de Opleiding

Aanwezige deputaten: brs. B. Lourens, L. Menninga, J.C. Sikkens en W.J. Heeringa
Ook br. T.L. Bruinius, als docent aan de opleiding wordt uitgenodigd aan tafel; de andere leden van het College van Opleiding zijn als synodeleden en adviseur.

In het statuut van de Opleiding tot de Dienst des Woords van de Gereformeerde Kerken in Nederland staat een artikel waarin staat: “eenmaal per studiejaar leveren de studenten een presentatie over een door het college opgegeven onderwerp.
Het doel van de presentatie is om de vorderingen in de studie en de gereformeerde confessionele betrouwbaarheid van de student te beoordelen.
In het jaar dat de Generale Synode bijeenkomt worden de presentaties tijdens een openbare synodevergadering gehouden”.

Presentatie student Heres

(Hoorproblemen)

De context van de Schrift en hoorder als factor in de prediking.

Student Heres geeft aan dat een artikel van prof De Ruijter in De Reformatie in 1997, waarin hij aangaf dat de kerkganger hoorproblemen heeft, veel gevolgen heeft gehad voor de manier van preken.
Prof. de Ruiter gaf als oplossing van het hoorprobleem aan om de hoorder centraal te stellen. Daarnaast is als oplossing voor het hoorprobleem de narratieve prediking.

In zijn presentatie gaat student Heres in op de vraag wat prediking precies is. Daarbij geeft hij aan dat prediking herautenwerk is. Oproep tot geloof en bekering. Dat komt ook uit in het *zendingsbevel* van de Here Jezus.
Prof. de Ruijter geeft aan dat er ook een preekprobleem is. Het gaat over de hoofden van de hoorder heen. Er is dus sprake van een hoorprobleem in de context van de hoorder en een preekprobleem in de context van de Schrift.
Prof. de Ruijter wijst er op dat de brieven van de apostelen gericht zijn aan bepaalde gemeenten in een bepaalde situatie. En de hoorder van toen is niet meer de hoorder van vandaag. Er moet dus meer aandacht voor de hoorder komen.
Daar moet de prediker zich dus op richten; Hij moet ervan uitgaan dat de hoorder God zoekt en hij moet er voor zorgen dat de hoorder zich begrepen voelt.

Student Heres geeft aan dat de klassieke typering van de prediking als uitleg en toepassing (zoals door de Here Jezus zelf bij zijn uitleg aan de Emmaüsgangers) dan niet meer opgaat. Als het inderdaad zo is dat de hoorder zich heeft vervreemd van het evangelie hoe kan hij dan zijn heil verwachten van onze Here Jezus Christus (art. 27 NGB)?
Als dan een prediker moet onderzoeken wat al die hoorders specifiek nodig hebben moet hij dat analyseren en daar zijn preek op richten. Maar de prediker vergeet dan wat alle hoorders nodig hebben: het evangelie van ellende, verlossing en dankbaarheid.
Het spreekt vanzelf dat de prediker op de hoogte is van de noden en behoeften in de gemeente en dat kan door pastorale (huis-)bezoeken en dan moet de rijkdom van de Schrift opengaan in de prediking.

Het tweede wat aan de orde komt is de zogenaamde *narratieve* prediking. De prediking in verhaalvorm. Zo kan ook de hoorder worden bereikt.
Echter de narratieve prediking beschouwt de Bijbel als een boek met verhalen. Maar die verhalen zijn statisch geworden en de prediker moet ze weer levendig maken. In het verhaal moet de mens zichzelf weer gaan vinden.
Student Heres geeft aan dat ook preken over de teksten die in verhalende vorm in de Bijbel voorkomen uiteraard in verhalende preekvorm gebracht kunnen worden.
De prediker moet dan wel uitleggen wat er in het verhaal besloten ligt.
Als conclusie kan dan ook gezegd worden dat er feitelijk maar één type hoorder is, hij of zij die de verlossing in de gekruisigde Heere nodig heeft. De zogenaamde **kloof** tussen de context van de Schrift en de context van de hoorder bleek daarom helemaal niet onoverbrugbaar te zijn. Maar de enige oplossing is dat de Schrift opengaat, en daarbij moet de preekvorm dienstbaar zijn aan de inhoud van de Schrift.
De prediking is uitleg en toepassing, maar daarbij wordt de uitleg wel gedragen door het toepassende werk van de Heilige Geest. Vanaf het begin tot het einde heeft de predikant daarbij de hoorder in beeld. Tegelijkertijd moet de hoorder ook zicht hebben op de predikant, dat brengt met zich mee dat de hoorder doordeweeks ook bidt voor zijn of haar dominee. Zodat de sleutels van het koninkrijk ook in de prediking recht bediend worden

Een uitvoerige bespreking vindt plaats onder leiding van de opleider, ds. De Marie.

De vergadering gaat in aanwezigheid van docenten en deputaat-curatoren in comité.

Beoordeling:
De opleider spreekt namens het college van Opleider en docenten uit dat de presentatie van confessionele betrouwbaarheid getuigt en spreekt ook met dankbaarheid en volle vrijmoedigheid uit dat student Heres voort mag gaan met de opleiding.

HOOFDSTUK 6 - BETREKKINGEN BUITENLANDSE KERKEN

Er ligt een verzoek van de deputaten BBK om aan de FRCA op dit moment een verzoek te sturen tot het komen van een zusterkerkrelatie.
Materiaal: Document 6.05 Uitnodiging van de FRCA om aanwezig te zijn op hun synode.

Deputaat br. Houweling legt de vergadering het volgende voor:
In 2006 is er een verzoek geweest om de zusterkerkrelatie voort te zetten met DGK. De FRCA heeft gezegd: we zien u als broeders die verontrust zijn, maar we kunnen op dit moment daar geen oordeel over geven. Het voorstel van de deputaten van de FRCA is om de relatie met de GKv te verbreken. Van ons uit is steeds gezegd dat we een zusterkerkrelatie willen maar dat ze eerst de band met de GKv moeten verbreken.
In het laatste gesprek is aangegeven: de vraag zal opnieuw gesteld moeten worden maar het moet door de plaatselijke kerken via de kerkelijke weg ingediend worden bij de synode.
De stukken van de kerken zijn rondgestuurd. Deze brief moet dan tijdig verstuurd worden.
Als we er te lang mee wachten, zou kunnen blijken dat we niet zoveel belangstelling hebben.

Besloten wordt om deze brief nu te versturen.

Artikel 6.01 verzoek van de LRCA met betrekking tot de Westminster Standards

Materiaal: Document 6.02 Brief van de LRC te Abbotsford met het verzoek om het meerderheidsrapport betreffende de Westminster Standards, als studierapport te aanvaarden en het minderheidsrapport te verwerpen.
Document 6.06 Rapport commissie 5 m.b.t. het rapport deputaten BBK.
Aanwezige deputaten: brs. Joh. Houweling, ds. C. Koster, ds. S. de Marie
Afwezige deputaat (met kennisgeving): br. A. van der Net. Hij heeft zich teruggetrokken uit het deputaatschap.

Aanwezige commissieleden: brs. Th.J. Boersma, ds. M. Dijkstra, br. H. Folkers, ds. M.A. Sneep.

Er wordt op gewezen dat het goed zou zijn om de rapporten van GS Groningen met betrekking tot de Westminster Standards wel te beoordelen. Om er wel eerlijk mee om te gaan. Open te staan om kritiek te wegen. Er staan veel positieve dingen in de Westminster Standards maar ook zaken die vatbaar zijn voor kritiek. Zou het niet beter zijn en duidelijker naar het buitenland toe dat de synode zou besluiten om, zeker ook naar aanleiding van deze brief van Abbotsford, dat in de komende tijd wel te doen.
Aan de andere kant wordt naar voren gebracht dat in beide rapporten goed naar voren komt dat de Westminster Standards minder juist is in onze ogen, maar dat dit niet betekent dat we geen zusterkerkrelatie kunnen aangaan met kerken die de Westminster Standards als belijdenis hebben. Het hoeft geen belemmering te zijn voor de contacten met presbyteriaanse kerken, zoals Abbotsford stelt, want wij hebben de Westminster Standards niet als onze grondslag. We hebben geen van beide rapporten inhoudelijk aanvaard.
Het verschil dat er ligt tussen de opvatting van onze kerken en van Abbotsford, voor wat betreft de Westminster Standards, is een aanleiding om juist met hen te spreken om te kijken hoe Abbotsford tegen de Westminster Standards aan kijkt, of deze confessie inderdaad een onschriftuurlijke leer belijdt of dat dit genuanceerder ligt.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld), in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
overweegt:
1. LRCA kan en mag als buitenlandse zusterkerk toezien op DGK. In het kader van deze relatie ligt het in de rede om dit stuk in behandeling te nemen.
2. DGK heeft de Westminster Standards niet als officieel belijdenisgeschrift.
3. Het wel of niet hebben van de WS als belijdenisgeschrift is als zodanig geen goede reden om wel of niet in contact te treden om een zusterkerk relatie aan te gaan.
4. GS Groningen heeft besluiten genomen die voorzien om op een juiste wijze in contact te trede met presbyteriaanse kerken die de WS wel hebben.
5. De GS Groningen heeft het meerderheids- en minderheidsrapport niet overgenomen, maar slechts als studierapporten willen gebruiken bij contact met buitenlandse kerken die de WS hebben. De synode Groningen heeft geen inhoudelijke beoordeling gegeven over beide studierapporten.
6. DGK is niet gebonden aan beide studierapporten
7. De mogelijkheid dat we het niet eens zouden zijn met het minderheidsrapport, dwingt ons nog niet om het meerderheidsrapport aan te nemen als visie van DGK.
8. LRCA geeft geen nieuwe klemmende argumenten, op grond waarvan revisie gerechtvaardigd zou zijn.
9. LRCA toont niet aan dat deze besluiten daadwerkelijk schadelijk zouden zijn voor de contacten met buitenlandse kerken.
10. LRCA stelt onterecht dat de GS Emmen al besloten heeft tegen het minderheidsrapport toen het rapport van deputaten BBK werd aanvaard met betrekking tot LRCA. Dit is een manier van redeneren die het kerkelijk leven en –besluitvorming in een houdgreep houden.
11. LRCA toont niet aan dat de GS Emmen het rapport van br. Vantil heeft aanvaard inzake de WS.

besluit

niet te voldoen aan het verzoek van LRCA om het minderheidsrapport te verwerpen en alleen het meerderheidsrapport aan te nemen om in contacten met Presbyterianen te gebruiken.
Gronden:

1. LRCA vraagt om aanpassing van besluit 6.01 van de GS Groningen, maar zij komt niet met dusdanig nieuwe en klemmende argumenten die verandering van besluit 6.01 GS Groningen rechtvaardigen.
2. LRCA toont niet met nieuwe en klemmende argumenten aan dat besluit 6.01 GS Groningen schadelijk zou zijn voor de kerken.
3. GS Groningen heeft besloten het meerderheids- en minderheidsrapport slechts als *studierapporten* te gebruiken bij contacten met buitenlandse kerken die de WS als geloofsbelijdenis hebben.
4. De kerken zijn niet gebonden aan beide studierapporten.
5. Grond 4 bij besluit 6.01 GS Groningen spreekt voor zich en wijst een goede weg inzake contacten met kerken die de WS als belijdenisgeschrift hebben.

Stemming: 10 voor, tegen 1, onthouding 1. Het commissievoorstel is hierbij aangenomen.

Artikel 6.02 Verzoek DGK Dalfsen aan de Generale Synode van Lansingerland inzake zusterkerk te Abbotsford (-LRCA-)

Materiaal: Document 10.66 Verzoek van de kerkenraad van Dalfsen aan de synode om te besluiten met de zusterkerk te Abbotsford het gesprek aan te gaan over de rechtmatigheid van haar afscheiding van de CanRC en over haar kerkelijke positie nu.

Document 6.06 Rapport commissie 5 m.b.t. het rapport deputaten BBK.

Aanwezige deputaten: brs. Joh. Houweling, ds. C. Koster, ds. S. de Marie
Afwezige deputaat (met kennisgeving): br. A. van der Net.

Aanwezige commissieleden: brs. Th.J. Boersma, ds. M. Dijkstra, br. H. Folkers, ds. M.A. Sneep
De commissie geeft aan dat:

Dalfsen schrijft dit verzoek omwille van Schrift en belijdenis. Want, zegt Dalfsen het gaat hier om uiterst fundamentele zaken. *De kerkenraad van DGK Dalfsen verzoekt de synode te besluiten om met de zusterkerk te Abbotsford het gesprek aan te gaan over twee zaken:*
ten eerste over de rechtmatigheid van de afscheiding van Abbotsford van de CanRC en
ten tweede over de kerkelijke positie van Abbotsford nu.
De commissie heeft a.d.h.v. twee criteria het verzoek beoordeeld en bestudeerd:
1e wat betreft de ontvankelijkheid
2e wat betreft de inhoud
1e – de ontvankelijkheid**.**

Naar de mening van de commissie zijn er nieuwe of zwaarwegende redenen om dit verzoek ontvankelijk te verklaren..

De commissie noemt er twee.

1. Allereerst toont Dalfsen helder aan dat de kerkelijke weg voor de broeders in Abbotsford nog niet was opgebroken en derhalve nog open lag. De commissie is van mening dat het hier om een belangrijk en ook nieuw gezichtspunt gaat, wat alles te maken heeft met het recht van afscheiding, het eerste onderdeel van het verzoek van Dalfsen.

2. In de tweede plaats wil de commissie stilstaan bij een ander belangrijk element van het verzoek van Dalfsen. Namelijk dat de broeders van Abbotsford het standpunt hebben dat alle kerken die niet de drie formulieren van eenheid als confessie hebben, niet als ware kerken kunnen worden beschouwd en dat derhalve een zusterkerkrelatie met zulke kerken niet mogelijk is. Dit element is tot nu toe onderbelicht gebleven en naar de mening van de commissie een zwaarwegend argument van Dalfsen. Want dit heeft alles te maken met de katholiciteit van de kerk.

Deputaten merken op dat DGK Dalfsen en de commissie er terecht op wijzen dat Emmen en Groningen de formulering van de appelgang niet juist hebben weergegeven, die er na 2004 was overgebleven. Er was in 2001 een besluit genomen in Neerlandia dat de appelgang van individuele leden niet rechtstreeks meer naar de synode kon. Het kon alleen nog via de kerkenraden. Zo nu en dan wordt het wel correct weergegeven, dan staat het woordje “rechtstreeks” er bij. Dat vraagt dus correctie.

Is dan daarmee de kerkelijke weg dan niet uitgelopen?

Uitvoerig wordt aangegeven dat in de CanRC zich meerderen jarenlang hebben beijverd om appelschriften m.b.t. belangrijke principiële verschilpunten met de OPC op verschillende synodes van de CanRC bespreekbaar te krijgen. Deze werden steeds afgewezen. De broeders van Abbotsford hebben dit na het aangaan van de zusterkerkrelatie met OPC op GS Neerlandia 2001 gedaan op de synode van Chatham 2004.. Toen was naar hun idee de weg om nog bezwaren in te dienen afgelopen. Daarin stonden zij niet alleen. Ook na 2004 zijn bezwaren van andere kerkenraden op de CanRC-synodes van 2007 en 2011 stelselmatig afgewezen.

In de discussie wordt het andere aspect aangegeven betreffende de inhoudelijke reden, de Westminster Standards. In het commissievoorstel is er het besluit om met Abbotsford te spreken. Om te spreken over de katholiciteit van de kerk. Dat is heel belangrijk om dat gesprek aan te gaan. Abbotsford wekt de indruk dat de Westminster Standards zelf dwaalleer geven en, als je dat als bindend aanvaardt als kerken, dat je daarmee dwaalt. Tussen DGK en Abbotsford lijkt er een verschil te zijn in taxatie van de Westminster Standards. De Westminster Standards zelf roepen wel vragen op. Daarom is het belangrijk om daar over door te spreken met Abbotsford.

Het voorstel is om te verklaren dat de brief van Dalfsen wel ontvankelijk is maar dan niet als revisieverzoek. Zo kan er wel gesproken worden over moeiten binnen een bestaande zusterkerkrelatie. Het zal dan ook gaan over de katholiciteit van de kerk.

Over de gegane kerkelijke weg wordt verder opgemerkt dat GS Emmen bij het aangaan van de zusterkerkrelatie met Abbotsford heel duidelijk in de grond heeft aangegeven, en het was een heel belangrijke grond, dat volgens Emmen de kerkelijke weg Abbotsford is ontnomen. Dat is de formulering geweest en een belangrijke grond geweest van het aangaan van de zusterkerkrelatie. En nu is aangegeven dat dat onjuist was, want de kerkelijke weg is Abbotsford niet ontnomen. Als dat een belangrijke grond was in Emmen, voor het aangaan van een zusterkerkrelatie dan is dat een belangrijk argument.

De commissie heeft overwogen dat als de GS Emmen zoveel nadruk heeft gelegd op de rechtmatigheid van de afscheiding juist als het gaat over de aangegeven onmogelijkheid om in appel te gaan bij de classis, dit dus niet terecht geweest.

Dan geeft dat zeker argumenten om het revisieverzoek van Dalfsen ontvankelijk te verklaren.

Opgemerkt wordt verder dat Abbotsford de suggestie wekt dat de formuleringen in de Westminster Standards een grens zijn om een kerk te accepteren als kerk van Christus. Het voorstel van Dalfsen om het gesprek met Abbotsford aan te gaan krijgt steun.

Het moet ons overigens wel voorzichtig maken om maar zusterkerkrelaties aan te gaan met allerlei kleine kerken, want hoe kunnen wij exact beoordelen hoe het is in verschillende landen.

Verder wordt opgemerkt dat de grond drie in het besluit van GS Emmen (over de opgebroken kerkelijke weg) inderdaad onjuist is.

Maar heeft die grond grote consequenties in het besluit zelf? Dat is maar de vraag.

De gemeenteleden van LRCA wisten wel dat zij nog in appel konden gaan, via kerkenraad, classis, particuliere synode naar de generale synode. Dus grond 3 van besluit van GS Emmen is niet een misvatting van LRCA, maar van DGK.
Opgemerkt wordt, dat als we gaan praten over verbastering binnen de CanRC, dat het commissierapport van GS Groningen het uitgangspunt moet zijn. Dat hebben we met elkaar aangenomen.
Er is toen ook een antwoord gekomen op de vraag hoe er tegen de Westminster Standards wordt aangekeken. Het ging niet om de Westminster Standards zelf als grond voor afscheiding, maar om de praktijk die werd teruggevoerd naar de Westminster.
Over de verbastering, genoemd in het commissierapport wordt ingebracht dat in het commissierapport van GS Groningen de verbastering daarin naar voren komt, dat men zich niet meer op Schrift, belijdenis en kerkorde liet aanspreken in kerkelijke vergaderingen. De kerkelijke weg was geheel uitgelopen en verder ook afgesloten. Dat maakte, omdat er ook tucht werd gebruikt tegen appelanten, het kerkscheidend. Verderop wordt ook aangegeven dat de verbastering daarin bestaat dat onschriftuurlijke besluiten werden opgedrongen. Hierin wordt nadrukkelijk de vinger gelegd bij het afsluiten van de kerkelijke weg. Als daar de vinger bij gelegd wordt als verbastering, dan is dat niet terecht.
Als het gaat om de praktijk van de Westminster Standards is dat niet het punt waar het om gaat. Dat is zeker niet de intentie van Abbotsford zelf. Dat zou onze interpretatie zijn zoals wij er tegenaan kijken over hoe het wordt toegepast in kerken die de Westminster Standards hebben.
Hierop wordt gereageerd dat de uitspraken echt gebaseerd zijn op de praktijk. Dat is duidelijk uitgesproken door de broeders zelf. Dat is op de GS Groningen vastgesteld. We hebben de CanRC daarop niet bevraagd. Het kan zijn dat ze de verkeerde weg op gaan.
We kunnen het bestaansrecht van Abbotsford niet ter discussie stellen. Daarover is duidelijk op de synode Groningen besloten.
Er is geen gesprek geweest met de CanRC.
De CanRC zegt hierover zelf op de synode van Dunnville dat het een landelijke zaak is en dat alle documenten beschikbaar zijn.
Er wordt een amendement ingediend om grond 3 te laten vervallen. Omdat het niet om algeheel verval gaat en het in Groningen al behandeld is.

Stemming over dit amendement (om grond 3 te laten vervallen).

Voor 2: tegen 9. Onthouding 1
Amendement is hierbij afgewezen

Ontvankelijkheid

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
de brief van DGK Dalfsen ontvankelijk te verklaren en in behandeling te nemen samen met het rapport van commissie 5.
Grond:
Vanwege de zorgen en vragen die er leven met betrekking tot de visie van de LRCA op de katholiciteit van de kerk.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit:

1. De GS erkent dat de GS van Emmen en de GS van Groningen ten onrechte hebben gesteld dat de mogelijkheid om met bezwaren voort te gaan in de kerkelijke weg aan leden van de CanRC ontnomen is.
2. om met de zusterkerk te Abbotsford het gesprek aan te gaan over de katholiciteit van de kerk met betrekking tot de rechtmatigheid van haar afscheiding en haar kerkelijke positie van nu.
3. om met de Canadese deputaten verder door te spreken over het ontstaan en bestaan van de LRCA.

Gronden:

1. Uitspraken van de LRCA over kerken die de Westminster Standards als belijdenisgeschriften hebben roepen de nodige vragen op over hun visie op de katholiciteit van de kerk.
2. In het kader van een zusterkerkrelatie kun je, als er redenen zijn voor zorgen, dat bespreekbaar maken met de zusterkerk.
3. In de uitspraken van de GS Emmen en de GS Groningen zijn wel beschuldigingen van de LRCA aan het adres van de CanRC over het verval geuit en overgenomen, maar deze zijn nog niet allemaal bewezen of onderbouwd.
4. Bij het onderzoek naar de beweegredenen van de LRCA om tot afscheiding van de CanRC te komen zijn de CanRC niet voldoende gehoord.

Besloten wordt dat iedereen hierover mag stemmen. Het is geen revisieverzoek.
Stemming: 11 voor en 1 onthouding. Het voorstel is hierbij aangenomen.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit:
Het huidige deputaatschap BBK uit te breiden, zodat het totaal uit zeven personen bestaat.
Gronden:

1. gezien het vele werk dat deputaten BBK wereldwijd te verrichten hebben is uitbreiding van menskracht aan te bevelen en wenselijk
2. Door de uitbreiding kan er beter verdeling gemaakt worden d.m.v. subcommissies binnen deputaatschap BBK tussen de verschillende landen/regio's.
4. In deze structuur kan de uitvoering van besluit 1 opgedragen worden aan een subcommissie.

Stemming: unaniem voor

Artikel 6.03 Rapport deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken

Materiaal: Document 6.01 Rapport van deputaten Betrekkingen Buitenlands Kerken
Document 6.01.01 Nieuwe notulen inzake de Westminster Standards.
Document 6.03 Aanvullend rapport deputaten Betrekkingen Buitenlands Kerken
Document 6.06 Rapport commissie 5 m.b.t. het rapport deputaten BBK.

Aanwezige deputaten: brs. Joh. Houweling, ds. C. Koster, ds. S. de Marie
Afwezig: br. A. van der Net
Aanwezige Commissieleden**:** brs**.** Th.J. Boersma, Ds. M. Dijkstra, H. Folkers, ds. M.A. Sneep

Bij de stemming over de afzonderlijke besluiten blijven deputaten buiten stemming.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld), in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit 1
dat deputaten BBK de zusterkerkrelatie met LRCA kunnen voortzetten volgens de aangenomen regels voor zusterkerkrelaties. Daarbij rekening houdend met het besluit van de GS t.a.v. het verzoek van DGK Dalfsen.

besluit 2
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de CanRC:
1. het contact met de CanRC voortzetten;
2. doorspreken over de situatie rond de LRCA waar DGK een zusterkerkrelatie mee heeft, waarbij tevens de interne kerkelijke ontwikkelingen, die samenhangen met de vrijmaking van de LRCA, aan de orde gesteld zullen worden.
3. Zij krijgen de mogelijkheid tot meerdere meetings met de CanRC deputaten Daarbij rekening houdend met het besluit van de GS ten aanzien van het verzoek van DGK Dalfsen.

besluit 3
dat deputaten BBK het contact met FRCA kunnen voortzetten. Deputaten kunnen toelichting geven over de zusterkerkrelatie met de LRCA en de verhouding tot de CanRC.

besluit 4
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de VGKSA:
1. Spreken hun teleurstelling erover uit dat het ontstaan en bestaan van DGK nog steeds als prematuur en onwettig wordt gezien, zonder dat de VGKSA een deugdelijke onderbouwing voor haar standpunt geeft en ondanks hun bezwaren richting de GKv.
2. zullen ook erkennen de gemeenschappelijke zorgen die DGK en VGKSA hebben met betrekking tot ontwikkelingen in de GKv;
3. spreken verder over contacten die de VGKSA en de GKSA op lokaal niveau met elkaar hebben. Daarbij rekening houdend met het besluit van de GS t.a.v. het verzoek van DGK Dalfsen.

besluit 5
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de EPC NI:
1. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of het kan komen tot herstel van een zusterkerkrelatie.
   De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld), in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt

besluit 6
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de EPC EW:
1. Het contact met hen voort te zetten en door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
2. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.

besluit 7
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de FCS(c):
1. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of het kan komen tot herstel een zusterkerkrelatie.
2. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
3. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.

besluit 8
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de RCK:
1. de contacten met zowel RCK als ook ds. Song voorlopig aan te houden.
2. nader onderzoek te doen om zo mogelijk meer duidelijkheid te krijgen over de situatie tussen RCK en ds. Song. Daarbij ook overleg te hebben met de FRCA en eventueel CanRC.
3. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.

besluit 9

dat de visieverschillen tussen DGK en BERG Giessen inzake verbond en verkiezing, zoals deze in het aanvullend rapport zijn beschreven, geen verhindering vormen in de verdergaande contacten met BERG Giessen .

besluit 10

dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. BERG Giessen:

1. Het contact (in eerste instantie schriftelijk) met hen voort te zetten en door verdere correspondentie te onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van deze contacten kan de volgende synode verdere besluiten nemen.
2. In deze (schriftelijke) contacten zal aan de orde komen de visie van BERG Giessen op het avondmaal in samenhang met hun visie op de toelating tot het avondmaal;
3. Hierbij tevens te corresponderen met BERG Giessen over verbond en verkiezing om meer duidelijkheid te krijgen over hun visie in het licht van Schrift en belijdenis en met het oog op de praktische consequenties daarvan voor het kerkelijk leven.

besluit 11

dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de Evangelical Reformed Church (ERE):

1. door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
2. Bij deze contacten met ERE waar nodig DGK Opeinde te betrekken, vanwege de betrokkenheid die deze gemeente al heeft bij ERE.

besluit 12

dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. het Web magazine ‘Reformed Continua’:

1. Het webmagazine minimaal 2x per jaar uitbrengen.
2. informatie verstrekken over onze kerken en ontwikkelingen in en buiten onze kerken.
3. Deze informatie dient erop gericht te zijn dat Engelstalige kerken goed geïnformeerd worden over de kerkelijke situatie in met name Nederland.
4. informatie verstrekken, indien nodig, over contacten met andere buitenlandse kerken.

Alle besluiten zijn unaniem aangenomen.

HOOFDSTUK 7 - APPELZAKEN EN REVISIEVERZOEKEN.

Artikel 7.01 Bezwaarschrift van br. A. Zwart tegen de samenstelling van de Commissie Onderzoek Mariënberg.

Materiaal: Document 7.07 betreffende het bezwaar van br. A. Zwart.

In de comitézitting is besloten dat dit bezwaarschrift onontvankelijk is.

Artikel 7.02 Appelschriften van de kerkenraad van Mariënberg (de Ark) met betrekking tot de besluiten van de classis Noord-Oost.

Materiaal: Documenten 10.02, 10.03, 10,04, 10.44, 10,05,10.06, 10.07, 10.08, 10.09: bezwaarschriften kerkenraad van Mariënberg (de Ark)
Document 10.59 rapport commissie onderzoek Mariënberg met betrekking tot de bezwaarschriften van de kerkenraad van Mariënberg (de Ark).

Aanwezige commissieleden: br. A. van Egmond, br. M.S. Godschalk, br. Joh. Houweling, ds. C. Koster, br. B. Lourens, br. W.J. Sikkens.

Na bespreking in comité wordt het volgende vastgesteld:

De synode spreekt uit:

De Generale Synode heeft op 16 december 2017 de bezwaarschriften van de kerkenraad van Mariënberg (de Ark) behandeld en daar besluiten over genomen. Voor één bezwaar is de kerkenraad van Mariënberg (de Ark) verwezen naar de classis Noord-Oost. De bezwaren tegen de classis Noord-Oost, die de synode alle in behandeling heeft genomen, zijn door de synode afgewezen. De Generale Synode wil in onderstaande publicatie een kort verslag geven van de situatie en uitleg geven over de strekking van de genomen besluiten.

In de gemeente te Mariënberg waren al enkele jaren ernstige verdeeldheden, uitmondend in zichtbare partijschappen. Op zeker moment werd de classis Noord-Oost gevraagd om hulp te bieden in deze moeilijke situatie. Dat heeft de classis sinds die tijd gedaan. Allereerst door een commissie in te stellen, later door middel van de kerkvisitatoren, deputaten ad art. 49 KO en nog later door middel van de deputaten voor appelzaken.

Deze laatsten hebben een Plan van Aanpak opgesteld, met de bedoeling de tegenstellingen te overbruggen en de vrede te doen weerkeren in de gemeente. Dit Plan van Aanpak werd door de classis Noord-Oost aanvaard als een uiterste poging om, onder de zegen van de HEERE, de vrede te bewerkstelligen.

Helaas bleek al snel dat de kerkenraad, ondanks zijn toezegging daartoe, niet van harte wilde meewerken aan de uitvoering van het Plan van Aanpak. Dat betekende dat vrijwel elke classisvergadering voor een groot deel werd besteed aan deze moeiten. Daarbij werd ook steeds gebruik gemaakt van de adviezen van de deputaten artikel 49 van de kerkorde. De classis heeft getracht de kerkenraad ervan te overtuigen dat bepaalde fouten in het omgaan met opzicht en tucht, hersteld dienden te worden en hoe hij invulling kon geven aan zijn pastorale roeping. Op deze plaats kan op de inhoudelijke kant niet verder worden ingegaan vanwege de vertrouwelijkheid. Maar alle pogingen om de vrede, de opbouw en het welzijn van de gemeente te doen terugkeren leden schipbreuk. Ze liepen steeds stuk op de weigering van de kerkenraad om de besluiten van de classis voor vast en bondig te houden en hier uitvoering aan te geven en de deputaten appelzaken hun werk te laten doen.

Daarbij ging de kerkenraad zover dat hij de classis beschuldigde van hiërarchie en zich steeds maar weer beriep op de kerkorde en het kerkrecht. De Generale Synode heeft bevonden dat in alle ingediende bezwaren dit beroep onterecht was.

Nu zegt het eerste artikel van de kerkorde onder het opschrift *doel en inhoud van de kerkorde*, dat in de gemeente van Christus alles in goede orde behoort te gebeuren. En vanouds werd daarbij het Schriftwoord aangehaald: *want God is niet een God van wanorde, maar van vrede.* Met andere woorden: het kerkrecht is een instrument om de vrede in de gemeente te bewaren. De classis heeft daarom de bevoegdheid om bindende uitspraken te doen met als doel om de onrust in de gemeente van Mariënberg weg te nemen en zo het herstel van de eenheid binnen de gemeente te bevorderen

Helaas moet vastgesteld worden dat er, ondanks voortdurend beroep op het kerkrecht, toch een geest van independentisme zich meester heeft gemaakt van de kerkenraad. Met verdriet moest de synode vaststellen dat deze geest van independentisme ook samen opging met een vorm van consistoriocratie (dat is heerschappij van de kerkenraad), die geleid heeft tot de eigenmachtige en onterechte schorsing en de afzetting van de eigen predikant, die de gemeente nog maar zo korte tijd geleden mocht ontvangen als geschenk van het Hoofd van de kerk Christus. De kerkenraad ontzag zich niet om de aller zwaarste tuchtmaatregelen tegen de predikant te hanteren en dat geheel buiten alle regelingen om die in de kerkorde daarover staan opgetekend. Het eigenmachtig optreden, tegen de Schriftuurlijke kerkregering in, werd nog bevestigd, doordat de kerkenraad in plaats van de gemeente

te beschermen haar met zich meetrok buiten het kerkverband, waardoor zij onmiskenbaar op sektarisch spoor is geleid.

Het is de hartelijke bede van de synode – en laat dat de bede van ons allen zijn – dat de Heere door Zijn Geest de dwalende broeders wil leiden op het spoor van de verzoening en terugbrengen tot de wijsheid naar de Schriften, opdat zo de scheur geheeld zou kunnen worden.

Artikel 7.03 Verzoeken met betrekking tot herziening van de verklaring van de synode m.b.t. de zaak Mariënberg

Materiaal: Document 10.63 Vraag van br. J. Bos om inzage in het Plan van Aanpak
Document 10.64 Verzoek van br. C.A. Teunis ten aanzien van de uitgegeven publicatie met betrekking tot de zaak Mariënberg.
Document 10.65 Verzoek van br. A. van der Net ten aanzien van de uitgegeven publicatie met betrekking tot de zaak Mariënberg

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken in Nederland bijeen in Zwolle op 10 maart 2018
besluit
Het verzoek van br. J. Bos niet ontvankelijke te verklaren omdat hij geen partij in deze zaak is.
De verzoeken van de brs. Teunis en Van der Net niet ontvankelijk te verklaren omdat de synode niet op zijn eigen besluit terug kan komen.

Artikel 7.04 Appelschrift van br. C.A. Teunis tegen de classis Noord-Oost om niet te voldoen aan zijn verzoeken m.b.t. het oproepen tot vrijmaking van GKV-predikanten

Materiaal: Document 7.08 Appelschrift van br. C.A. Teunis inclusief bijlagen

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) bijeen in Zwolle op 10 maart 2018
besluit
Het appelschrift van br. C.A. Teunis onontvankelijk te verklaren omdat hij geen lid meer is van de Gereformeerde Kerken (hersteld).

Artikel 7.05 Revisieverzoek br. G. van den Dool om te komen tot een nieuwe geloofsbelijdenis.

Materiaal: Document 7.03 Verzoek d.d. 20 oktober 2017 van br. G. van den Dool om revisie van de uitspraak van de GS Groningen 2014/15 (Acta art. 7.02) inzake de afwijzing van zijn voorstel tot het opstellen van een nieuwe geloofsbelijdenis waarin bepaalde valse leer met name wordt bestreden.
Aanwezige commissieleden: brs. Th.J. Boersma en H. Folkers
Aanwezige secundi: brs. R.H van der Laan en S. te Velde.
Deze leggen de belofte af.
Er wordt eerst gesproken over de ontvankelijkheid
Voor een revisie verzoek moeten nieuwe klemmende argumenten worden aangevoerd.
Dat geldt voor alle revisieverzoeken.
De commissie geeft aan dat er inderdaad geen nieuwe argumenten zijn aangevoerd.
Stemming over ontvankelijkheid.
Er zijn 5 stemmen tegen ontvankelijkheid en 1 stem is er voor om het ontvankelijk te verklaren.
Het is dus niet ontvankelijk.

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken in Nederland bijeen in Zwolle op 10 maart 2018

overweegt:

1. dat vooral de kerkenraad van toenmalig Berkel en Rodenrijs/Bergschenhoek uitgebreid heeft aangetoond dat de dwaling die appellant wil bestrijden, heel goed vanuit de bestaande belijdenissen is te bestrijden.
2. dat er geen nieuwe argumenten en gezichtspunten worden aangedragen om het besluit van GS Groningen te herzien.
3. dat appellant ten onrechte meent dat met een goede belijdenis de dwaalleer geen kans maakt. (zie, bijv. de leer van Ds. Hoorn aangaande art.28 NGB). De belijdenis kan ook op een verkeerde manier geïnterpreteerd worden, dat geeft geen garanties.
4. dat appellant zich hopelijk getroost mag weten dat de Here Zijn kerk bewaart (zondag. 21 H.C.) en dat hij dat niet kan dicht timmeren met een nieuwe belijdenis.

besluit

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken in Nederland bijeen in Zwolle op 10 maart 2018 besluit het revisieverzoek van br. G. van den Dool niet ontvankelijk te verklaren.

Grond

Broeder van den Dool heeft niet aangetoond dat er nieuwe overwegende argumenten zijn om het besluit tot afwijzing van zijn verzoek om tot een nieuwe geloofsbelijdenis te komen te herzien.

Artikel 7.06 Revisieverzoek br. J. Bos inzake de Bazuin

Materiaal: Document 7.05 Verzoek van br. J. Bos d.d. 3 november 2017 om revisie van het besluit van de Generale Synode Groningen (Acta art. 7.07) 2014/15 inzake de Bazuin. Met 3 bijlagen.
Document 7.10 Rapport van commissie 6

Aanwezige commissieleden: brs. Th.J. Boersma en H. Folkers

Br. J. Bos maakt bezwaar tegen het besluit van GS Groningen ten aanzien van het revisieverzoek van Dalfsen betreffende het kerkblad de Bazuin.
Hij geeft aan dat de synode dit besluit ten onrechte heeft genomen onder meer doordat de synode geconstateerd zou hebben dat DGK Dalfsen niet heeft aangetoond dat de werkwijze betreffende de Bazuin in strijd is met Gods Woord of de kerkorde.
Ten tweede betwijfelt hij of de Schriftuurlijke koers van het kerkblad voldoende gewaarborgd is bij de voorgestelde wijziging in organisatiestructuur.
Het revisieverzoek is ontvankelijk.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld), in vergadering bijeen op 10 maart 2018 te Zwolle

overweegt:

1. dat het beroep op art. 31 K.O. in het revisie verzoek in dit geval niet van toepassing is. De synode meent dat een besluit dat door een meerdere vergadering wordt genomen niet in “beton” is gegoten. De synode overweegt dat dit zou betekenen dat besluiten die in het verleden door meerdere vergaderingen zijn genomen niet zouden kunnen worden vervangen door betere besluiten als niet kan worden aangetoond dat besluiten die in het verleden zijn genomen op zich zelf niet strijdig zouden zijn met Schrift dan wel met de K.O.
2. dat de synode niet heeft geconstateerd dat DGK Dalfsen niet zou hebben aangetoond dat de werkwijze van de Bazuin in strijd is met Schrift en belijdenis, is niet uit de Acta GS Groningen op te maken.
3. dat het doel van de K.O. is om de vrede en de rust te bewaren , de constatering van br. Bos dat in dit geval vrede voor recht wordt gesteld is derhalve niet juist.

4. dat de aanhaling van grond 1 onder het besluit m.b.t. leespreken, Acta GS Groningen 2014-2015 art. 3.02, pag. 18, uit zijn context is gehaald, omdat de synode van Groningen heeft opgemerkt dat het geven van adviezen en sterke aanbevelingen niet tot de taak van de synode behoren. En in dat kader heeft de synode opgemerkt dat de synode geroepen is besluiten te nemen die naar artikel 31 van de KO, met de bekende uitzondering, bindend zijn voor iedereen.
5. dat in een praktische zaak als het Kerkblad de Bazuin het de bedoeling is om het kerkblad de Bazuin zoveel mogelijk aan haar doel te laten beantwoorden.
6. dat de appellant te vroeg is om te constateren dat de Schriftuurlijke koers niet goed wordt geborgd. Daar moet deze GS Lansingerland 2017-2018 zich nog over buigen en besluiten over nemen m.b.t. de nieuwe structuur van de Bazuin.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld), in vergadering bijeen op 10 maart 2018 te Zwolle
besluit:
1. niet te voldoen aan het verzoek van br. J. Bos.

Gronden:
1. Herziening van een besluit van een Generale Synode hoeft niet te betekenen dat het eerder genomen besluit in strijd zou zijn met Schrift en KO.
2. Besluiten ten aanzien van de Bazuin moeten nog genomen worden.
3. De kerk te Dalfsen had na de vereniging met DGK krachtens besluit van de Generale Synode Hasselt ruimte tot het indienen van revisieverzoeken met betrekking tot eerder genomen synodebesluiten.

Stemming: alle afgevaardigden die de vorige GS niet aanwezig waren mogen stemmen.
Voor het voorstel van de commissie: 6. Geen tegen. Het besluit is aangenomen.

Artikel 7.07 Revisieverzoek DGK Zwolle inzake leespreken

Materiaal: Document 7.01 revisie van het besluit GS Groningen inzake leespreken (Acta GS Groningen artikel 3.02 en 3.03)
Document 7.10 Rapport van commissie 6
Aanwezige commissieleden: brs. Th.J. Boersma en H. Folkers

DGK Zwolle stelt voor de besluiten vermeldt onder 3.02, de onderdelen 2, 3, 4 en 5 en besluit 3.03 van GS Groningen 2014 in te trekken, omdat de aanvulling op lijst 2 met nieuwe namen van predikanten niet zorgvuldig en op subjectieve wijze tot stand is gekomen.
Verder stelt DGK Zwolle voor om de lijsten 1 en 2 zoals vastgesteld in besluit 1 van GS Emmen, art. 26, samen te voegen tot één lijst van <u>namen van predikanten</u> en daar de namen van predikanten van ons kerkverband aan toe te voegen. Van deze predikanten kunnen (in principe) alle preken gelezen worden.

Verder stelt DGK Zwolle voor dat er een nieuwe <u>lijst van geschikte preken</u> samengesteld wordt van door kerkenraden getoetste preken. Preken die in aanmerking komen voor toevoeging aan die lijst, voldoen aan de volgende voorwaarden:
- Ze zijn gemaakt door een predikant die niet op de samen te voegen lijst van predikanten staat, maar wel voor 1 september 2003 een wettige roeping hadden in onze kerken.
- Ze zijn gemaakt voor 1 september 2003.
- Ze zijn door kerkenraden getoetst op Schriftuurlijkheid, opbouw en meerwaarde vóór ze in een eredienst worden gelezen.
- Ze zijn met een positief advies van een kerkenraad, doorgegeven aan deputaten Liturgische Voorzieningen.

DGK Zwolle stelt voor om de Deputaten Liturgische Voorzieningen opdracht te geven om uitvoering te geven aan bovengenoemde besluiten door:

- De lijsten 1 en 2 samen te voegen en dit te verwerken op de website van De Gereformeerde Kerken in Nederland.
- Een lijst van geschikte preken aan te leggen op de website van De Gereformeerde Kerken in Nederland, conform de bovengenoemde voorwaarden.
- Reacties, bevindingen, bezwaren op preken die op de lijst van geschikte preken staan, toe te voegen aan de download bij de preek op de website, zodat deze voor andere kerken beschikbaar zijn.

Stemming over de ontvankelijkheid, waarbij alleen de afgevaardigden die de vorige synode niet aanwezig waren mogen stemmen:
Voor ontvankelijkheid: 5. Tegen: 1.
Het revisieverzoek is hiermee ontvankelijk verklaard.

Het besluit met overwegingen en gronden is vermeld onder hoofdstuk 3: Eredienst.

Artikel 7.08 Betreft tweede revisieverzoek van Br. Meines m.b.t. tot de uitspraak van GS Groningen 2014-2015 inzake zijn bezwaarschrift tegen artikelen in de Bazuin over homoseksualiteit.

Materiaal:	Document 7.02	Revisieverzoek br. B. Meines inzake een artikel in de Bazuin m.b.t. homoseksualiteit met 4 bijlagen.
	Document 7.10	Rapport commissie 6

Aanwezige commissieleden: brs. Th.J. Boersma, H. Folkers

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) bijeen in Zwolle op 7 april 2018
overweegt:

1. dat er geen nieuwe gezichtspunten worden aangedragen die de GS zouden moeten laten besluiten om het besluit van haar voorganger te veranderen.

besluit
De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) bijeen in Zwolle op 7 april 2018 besluit het revisieverzoek van br. B. Meines niet ontvankelijk te verklaren.
Grond

1. Er worden geen nieuwe gezichtspunten en argumenten aangevoerd die heroverweging van de besluiten nodig maakt.

Stemming: alleen de afgevaardigden van de classis classis Noord-Oost mogen stemmen.
Allen stemmen voor.

Besloten wordt om in een pastorale brief br. B. Meines van dit besluit op de hoogte te stellen.

Artikel 7.09 Appelschrift br. H. Oosterhuis tegen de classis Noord-Oost betreffende het afgeven van een “open attest”.

Materiaal:	Document 7.09.01:	Bezwaarschrift br. H Oosterhuis tegen classis Noor-Oost met betrekking tot het afgeven van een “open attest” met 8 bijlagen.
	Document 7.11.02	Rapport van commissie 8 inzake het bezwaarschrift van br. H. Oosterhuis.

Aanwezige commissieleden: brs. B. Lourens, ds. S. de Marie.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld), in vergadering bijeen te Zwolle op 7 april 2018

overweegt:

1. Br. H. Oosterhuis ziet teveel voorbij aan het feit dat DGK geen zusterkerk in een bepaald land heeft niet betekent dat daar ter plaatse geen kerk van Christus bestaat, waarop art. 27-29 NGB betrekking hebben.
2. T.a.v. emigrerende leden moeten de kerken waakzaam blijven met betrekking tot de kerkelijke positie van haar naar het buitenland vertrekkende leden (Amersfoort 1948, art. 114). Dat betekent echter niet dat een kerkenraad de kerken in alles op afstand kan beoordelen in landen waar geen zusterkerk is.
3. Als een kerk in een land waar geen zusterkerk van DGK is, in belijdenis en kerkregering nauw verwant is aan de gereformeerde kerken, dan zal na zorgvuldig onderzoek naar art. 29 NGB een emigrant daar lid behoren te worden naar de eis van art. 28 NGB.
4. Het is een lid niet toegestaan om naast de aldaar aangetroffen kerk van Christus zelf een nieuwe kerk op te richten. Bij aangetroffen onzuiverheden in die kerk zal dan herstel/reformatie van binnenuit aangewezen zijn (zie Calvijn Institutie IV, I, II; K.S. Schilder, De Kerk I, pag. 385-394). Pas bij fundamentele deformatie waarbij de kenmerken van de ware kerk ernstig zijn aangetast, is aansluiting uitgesloten.
5. Het verlenen van een attestatie door de kerkenraad aan een belijdend lid van de kerk is een getuigenis aangaande belijdenis en wandel (leer en leven) van het vertrekkende lid. De primaire verantwoordelijkheid om deze aan het juiste adres van de kerk in te leveren ligt altijd bij het belijdend lid. Binnen het kerkverband en binnen een zusterkerkrelatie is er de plicht van de kerkenraad van de vertrekkende de afgifte ervan aan de kerkenraad van aankomst te melden. Zo is er toezicht binnen het verband.
   Voor emigrerende personen geldt dit binnen een zusterkerkrelatie (Arnhem 1930, art. 42)
6. “Kerken kunnen aan hun leden, die naar buitenlandse kerken vertrekken, te allen tijde attestaties afgeven, die behoren ingediend te worden bij die kerken, die in belijdenis en kerkregering aan de gereformeerde kerken in Nederland het naast verwant zijn. Het aanvaarden van attestaties door buitenlandse kerken afgegeven staat ter beoordeling van de kerkeraden, die naar bevind van zaken zullen handelen.” (Groningen 1927, art. 161). Zie ook overweging 3.
7. Er is buiten Groningen 1927 art. 161 als nog steeds bindend synodebesluit geen verder bewijs nodig uit het kerkrecht. Toch geeft ook prof. H. Bouwman in zijn Gereformeerd Kerkrecht II ook een duidelijke fundering:
   Par. 93 h. (Pag. 459)
   h. Hoe moet gehandeld worden, als een attestatie aangevraagd wordt naar eene plaats, waar geen instituut bestaat, dat in verband leeft of in correspondentie staat met de kerk, bij wie de attestatie aangevraagd wordt? Het ligt in den aard der zaak, dat aan een vertrekkenden broeder of zuster een attestatie meegegeven moet worden. Maar de plaats waarheen kan in dit geval niet ingevuld worden. De vertrekkende moet dan zelf weten, waar hij zich zal aansluiten. De kerkeraad kan hem advies geven, maar deze weet niet, of het mogelijk is, dat de vertrekkende daaraan kan voldoen. De broeder of zuster moet zich aansluiten, waar een Gereformeerde kerk is, in de nabijheid van zijn woonplaats, of — zoo dit niet het geval mocht zijn — bij eene kerk, die niet principieel tegenover zijn eigen kerk staat, b.v. een van de presbyteriaansche kerken in Engeland, of een van de kerken in Zuid-Afrika, enz. In ons land levert het minder moeilijkheden op, daar gewoonlijk de plaatsen zijn ingedeeld bij genabuurde kerken. En mocht dit niet het geval zijn, dan kan men bij de classis aanvragen, dat deze een genabuurde kerk aanwijze. Na het inleveren van zijn attestatie deelt het betrokken lid in al de rechten, verbonden aan het lidmaatschap dier gemeente. Voor Oost-Indië is dit door de synode van 1905 (Art. 117) aldus ingericht, dat iemand, die gaat wonen op een terrein, behoorend tot de zorg van een der Nederlandsche kerken, behoort onder die kerken. Doch wanneer iemand buiten een van die terreinen gaat wonen, behoort hij bij de kerk van Batavia.

Daarnaast zij verwezen naar Joh. Jansen: *Korte Verklaring van de kerkenordening* pag. 355 en de artikelenreeks van prof. M. te Velde uit 1990 in De Reformatie jg 66, no. 2-5 onder de titel "*De kerkelijke positie van gereformeerden in de verstrooiing I-IV*"

8. Attestaties hebben niet altijd een kerkadres, zoals de in het verleden door de synode aanvaarde reisattestaties (GS Groningen 1946). Dit hangt samen met het feit dat bij vertrek het adres van de kerk van aankomst onduidelijk kan zijn, wanneer men een nog onbekende bestemming heeft, dan wel wanneer men moet uitzoeken waar de kerk van Christus is in het gebied waar men aankomt.
   Zie prof.dr. H. Bouman: Gereformeerd Kerkrecht II, Par. 93 n. Pag. 462 n.
   Mag een attestatie afgegeven worden zonder adres?
   Uit den aard der zaak geschiedt het herhaaldelijk, dat een lid van een onzer kerken verhuist naar een ander land of een ander werelddeel, zonder dat hem of den kerkeraad bekend is, welk een soort van christelijke of Gereformeerde kerken aldaar zijn [3]). Om die reden kan dan geen naam of adres worden opgegeven op de attestatie, die aan hem gegeven wordt. Men vult dan op de attestatie eenvoudig in, dat zij dient als getuigenis voor de broeders in Zuid-Afrika of Noord-Amerika of elders, en de vertrekkende moet zelf beoordeelen waar hij zich in zijne nieuwe woonplaats het best kan aansluiten. Maar in geen geval mag een attestatie geweigerd worden, enkel en alleen omdat het nog niet bekend is, waar hij zich vestigen zal. Zulk een weigering zou — zoo schrijft Rutgers terecht [4]) — groot onrecht zijn. Ook moet aan de gemeente bekend gemaakt, dat bedoeld lid met attestatie zal vertrekken.
   Zie verder F.L. Rutgers: Kerkelijk adviezen II, pag. 337, 338
9. Br. H. Oosterhuis beweert ten onrechte in zijn bezwaarschrift aan de synode dat er geen samensprekingen zijn met de VGKSA. Zijn verwijzing naar GS Emmen 2010-2011 is niet terecht, aangezien de open attestatie waartegen hij bezwaar maakt, werd afgegeven in 2014. Op dat moment gold de instructie van GS Hasselt, die aangeeft dat er ruimte is voor contacten waarbij de deputaten BBK "diligent zullen zijn m.b.t. gesprekken met Zuid-Afrikaanse deputaten" (Acta GS Hasselt 2011-2012, art. R.07, pag. 207,208).
10. Br. H. Oosterhuis heeft niet aangetoond dat Groningen 1927, art. 161 tegen Gods Woord of de K.O. ingaat.
11. Een open attest bevordert – in tegenstelling tot wat br. Oosterhuis beweert - het voegen bij de ware kerk overeenkomstig art. 28 NGB!
12. De verwijzing van br. Oosterhuis naar de uitspraak van Joh. Jansen over attestaties naar kerken die in belijdenis niet één zijn met De Gereformeerde Kerken, slaat op kerken die we geen ware kerk kunnen noemen.
13. Een open attestatie van DGK die bedoeld is voor een buitenlandse kerk van Christus en door de kerkenraad aldaar kan worden aanvaard, geeft op zichzelf geen aanleiding tot een verkeerde avondmaalpraktijk.
14. Met en zonder verstrekte attestatie kan men onschriftuurlijke wegen gaan op kerkelijk gebied.

besluit:

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld), in vergadering bijeen te Zwolle op 7 april 2018 besluit om aan het verzoek van br. H. Oosterhuis om extra uitspraken te doen m.b.t. het verstrekken van attesten niet te voldoen.

Gronden:

1. Br. H. Oosterhuis heeft onvoldoende oog voor de katholiciteit van de kerk zoals die ook gevonden kan worden bij kerken waar (nog) geen zusterkerkrelatie mee bestaat, en de plicht om zich daar te voegen naar art. 28 NGB.
2. Een attestatie is niet meer en niet minder dan een valide getuigenis van leer en leven waardoor de betrokkene in de gelegenheid wordt gesteld elders de gemeenschap der heiligen te beoefenen in de kerk van Christus naar art. 27-29 NGB).
3. De verantwoordelijkheid om de kerk van Christus te herkennen in landen waar geen zusterkerk is, ligt primair bij het vertrekkende kerklid zelf (art. 29 NGB). De kerkenraad van de vertrekkende is wel geroepen om zoveel als mogelijk hierin bij te staan.
4. Het kerkrecht geeft voldoende basis om een open attestatie af te geven aan een lid dat voor langere tijd vertrekt naar een gebied zonder zusterkerk om deze in te dienen bij een kerk, die in

belijdenis en kerkregering aan de gereformeerde kerken in Nederland het naast verwant is (Groningen 1927, art. 161)

5. Br. H. Oosterhuis heeft niet aangetoond dat Groningen 1927, art. 161 in strijd is met Gods Woord of de K.O.
6. Art 63 K.O. heeft in strikte zin alleen betrekking op het vertrek van een lid naar een zustergemeente binnen het kerkverband of naar een zusterkerk in het buitenland (zie Joh. Jansen, pag. 355). Dit artikel sluit het verlenen van open attesten bij een vertrek naar het buitenland niet uit.

Stemming: alleen de afgevaardigden van de classis Zuid-West mogen stemmen.
Allen stemmen voor.

HOOFDSTUK 8 - PRESENTATIE, PUBLICATIE EN COMMUNICATIE

Artikel 8.01 Rapport Deputaten Curatoren Landelijk kerkblad en websites

Materiaal: - Document 8.01 Rapport deputaten-curatoren Landelijk Kerkblad de Bazuin en websites
Document 8.02 Onderzoeksverslag inzake de toekomst van de Bazuin
Document 8.03 Verslag kascontrole De Bazuin 2014 en 2015
Document 8.04 Financieel overzicht de Bazuin 2014
Document 8.05 Financieel overzicht de Bazuin 2015
Document 8.06 Concept statuut voor de Bazuin
Document 8.07 Rapport van commissie 7

Aanwezige deputaten: brs. B. de Roos, R.B. Sikkens
Met kennisgeving is afwezig deputaat: br. G.J. de Marie
Aanwezige commissieleden: brs. L. Menninga, Joh. Houweling, J. Bouwhuis

Br. Sikkens merkt op met betrekking tot een vraag in het commissierapport, (dat de reden dat niet voor een LV gekozen wordt niet geheel duidelijk is), dat een kerkgenootschap een eigen rechtspersoonlijkheid is in het burgerlijk recht. Een kerkgenootschap mag twee rechtspersonen eigenhandig oprichten. Een zelfstandig onderdeel enerzijds en een lichaam waarin de kerkgenootschappen verenigd zijn anderzijds. Dat zijn afzonderlijke rechtspersonen. Dat is niet het verschil, dat is meer de benaming. Een ZO is inderdaad een zelfstandig werkend onderdeel, maar wel onder de paraplu van het kerkgenootschap. De identiteit van zo’n onderdeel wordt beheerst door de identiteit van de kerk. Br. Sikkens geeft daarvan een paar voorbeelden.
Een lichaam waarin ze verenigd zijn, de andere poot, staat iets dichter bij de kerken zelf, bijv. de Opleiding tot de Dienst des Woords, dat is een lichaam waarin de kerken verenigd zijn.
In deze setting is het wijzer om het een ZO te laten zijn. Een los van de synode opererend rechtspersoon.
Onder het ZO zal alleen het blad zelf moeten vallen.
De landelijk website moet er juridisch van losgekoppeld worden. Je zou het allemaal onder dezelfde webmaster kunnen onderbrengen zoals nu de praktijk is, maar juridisch gezien zou het niet onder de verantwoordelijkheid moeten vallen van het ZO. Want dan krijg je twee opererende entiteiten in het kerkgenootschap, die dan samen over één website gaan. Dan krijg je een hele rare verhouding.

Ook het digitale handboek zou niet onder de Bazuin moeten scharen. Misschien zou het bij een nieuw op te richten deputaatschap communicatie ondergebracht kunnen worden. Alleen het blad dus onder het ZO scharen.
Een digitale versie van het blad zal op de website geplaats kunnen worden.

Over wat de commissie voorstelt m.b.t. het concept statuut in artikel 5.4/5.5 hebben deputaten-curatoren er juist voor gekozen om dit niet te doen omdat je dan krijgt dat er nog een extra handeling nodig is voordat iemand geen raadslid meer is van zo'n college. Je moet helderheid hebben over het tijdstip waarop een persoon rechtens niet meer bevoegd is om deel te nemen aan het raadscollege. Je zou dan moeten zeggen dat dat gelijk valt aan het moment dat je geen lid meer bent van het kerkgenootschap. Dat is dan een besluit en dat is schriftelijk en controleerbaar.
Als iemand zelf moet handelen is de vraag wat de status is van die persoon is in de interim-periode. In het statuut voor de opleiding is een dergelijke regeling ook opgenomen.
Als het gaat om de klachtenprocedure is in artikel 11.2 bedoeld dat het eerst via de auteur moet en als het niet genoegzaam is afgehandeld met de auteur, dan kan het in de richting van de redactie. De procedure wordt opgeklopt tot een erg formeel iets. Maar de redactie kan ook besluiten om via gesprekken tot overeenstemming te komen en mocht dat niet lukken en er is alleen een gesprek geweest, dan moet er wel iets op papier komen waarom een redactie er niet in meegaat.

Er is onderscheid gemaakt tussen medewerkers a en medewerkers b. Hierbij is zoveel mogelijk aangesloten bij de huidige praktijk, waarbij de medewerkers worden benoemd door de redactie. Medewerkers type b zijn medewerkers die ook taken uitvoeren die verder strekken dan alleen de inhoud van het blad. Daarom is er juist voor gekozen om voor de benoeming van die medewerkers het raadscollege om instemming te vragen. De commissie stelt voor het beide te doen. Is dat wel praktisch? Medewerkers komen en gaan en het komt wel eens voor dat er 4-5 mensen wegvallen, dan zou een redactie vrij snel nieuwe medewerkers aan kunnen stellen zonder dat een raadscollege daar dan nog naar zou moeten kijken.
Het raadscollege is een vrij fors orgaan. Het komt het blad niet ten goede als het raadscollege overal bij betrokken moet worden. Wel bij medewerkers type b (financiën, website e.d.)

Onderzoeksverslag juridische structuur van De Bazuin

Bespreking.

Met dankbaarheid wordt opgemerkt dat in deze structuur de regeling rond de inhoud van het blad nu beter is geregeld. De verantwoordelijkheid voor inhoud en klachtenprocedure is verbeterd door middel van een bemiddelingsprocedure.
Met betrekking tot hoe het college van samenwerking wordt gevormd wordt opgemerkt dat het onjuist is dat, naar analogie van Australië, de plaatselijke kerkenraad het college samenstelt. Daar is het zo dat er uit iedere gemeente één lid benoemd wordt. In eerste instantie wordt het wel door de kerkenraad gedaan, maar later niet meer. Dan komt er in het blad (Una Sancta) te staan dat er een vacature is in die en die gemeente en worden broeders en zusters opgeroepen om plaats te nemen in het college.
Deze persoon zit er namens de plaatselijke gemeente in waardoor er een duidelijke band met de kerken is, dus een benoeming niet door de kerkenraden, maar door de mensen zelf.

Voorstel om artikel 9.1 als volgt te wijzigen:

Voor de eerste samenstelling van het raadscollege wordt uit iedere plaatselijke kerk door de plaatselijke kerkenraad een lid van het raadscollege schriftelijk benoemd.

Vervolgens benoemt het college bij vacatures zelf een lid van het college. Daartoe roept het de leden van de plaatselijke kerk van het afgetreden collegelid op om een lid van hun kerk te nomineren. Het college beslist daarna over de benoeming.

Voor dit voorstel zijn er 6 stemmen en tegen 4 met 2 onthoudingen.
Dit voorstel is aangenomen.

Over de andere commissievoorstellen wordt gestemd en hier en daar wordt het statuut aangepast, met name om taalkundige redenen..

Hiermee is het statuut vastgesteld.

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken in Nederland, in vergadering bijeen te Zwolle op 10 maart 2018
overweegt:

1. Voor deelname aan het maatschappelijk rechtsverkeer is een juridische regeling vereist voor wat betreft de vertegenwoordiging en vermogen (rechtspersoonlijkheid).
2. De bevoegdheidsverdeling en instrumentarium van De Bazuin behoeven verbetering en aanpassing (interne verdeling verantwoordelijkheden).
3. Er bestaan bezwaren tegen de huidige structuur van De Bazuin waarbij – kortgezegd – de Generale Synode invloed heeft op De Bazuin via Deputaten De Bazuin en de landelijke websites.
4. De civielrechtelijke rechtspersonen stichting en vereniging zijn minder geschikte rechtspersonen om de activiteiten van De Bazuin onder te brengen, vanwege onder meer hun dwingendrechtelijke regeling in het Burgerlijk Wetboek.
5. Het Burgerlijk Wetboek biedt de mogelijkheid aan kerkgenootschappen om een zelfstandig onderdeel op te richten die als een volwaardig rechtspersoon kan deelnemen aan het economisch rechtsverkeer en waarbij het kerkgenootschap volledige inrichtingsvrijheid toekomt.

besluit

1. een zelfstandig onderdeel van de Gereformeerde Kerken in de zin van art. 2:2 van het Burgerlijk Wetboek op te richten met als naam “De Bazuin”.
2. dat de bepalingen in het “Statuut van het zelfstandig onderdeel De Bazuin van De Gereformeerde Kerken in Nederland” het statuut van het zelfstandig onderdeel vormt.
3. de vermogensbestanddelen van De Bazuin – behorend aan de kerken gezamenlijk – over te dragen aan het zelfstandig onderdeel De Bazuin.
4. om de kerkenraden op te roepen om binnen twee maanden uit hun gemeente een lid in volle rechten als lid van het raadscollege te benoemen.
5. aan deputaten Landelijk kerkblad De Bazuin en websites op te dragen de aan hen toevertrouwde bestuurstaken waar te nemen totdat er tenminste 5 raadsleden zijn benoemd. de redactie en het raadscollege op te dragen om een regeling vast te stellen, waarin onder meer de onderlinge verhoudingen, de financiële controle, de (Europese) verplichtingen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming worden vastgelegd.
6. Dat het beheer en onderhoud van de website in handen gelegd wordt van een onderdeel van de op te richten ZO.

Gronden

1. de continuering van de uitgifte van De Bazuin draagt bij aan de noodzakelijke geestelijke toerusting van de kerkleden.
2. het vastgestelde Statuut biedt aan de organen van de rechtspersoon de mogelijkheid om De Bazuin zelfstandig te laten functioneren.
3. om te voorkomen dat de steeds terugkerende werkzaamheden in de overgangsperiode tot stilstand komen kunnen de huidige deputaten, dan wel nieuw te benoemen deputaten zorg dragen voor deze voortgang

Het statuut, zoals dat is vastgesteld door de Generale Synode, is als volgt:

STATUUT
van het zelfstandig onderdeel DE BAZUIN van
De Gereformeerde Kerken in Nederland

Artikel 1 - Begripsomschrijvingen

De Bazuin
De rechtspersoon zelfstandig onderdeel van de gezamenlijke kerken dat onder de naam De Bazuin een gereformeerd gezinsblad uitgeeft.

De kerken
De Gereformeerde Kerken in Nederland.

raadscollege
Orgaan van het zelfstandig onderdeel, belast met het bestuur van en toezicht op de activiteiten van het zelfstandig onderdeel.

redactie
Orgaan van het zelfstandig onderdeel De Bazuin, belast met de inhoud van het blad.

hoofdredacteur
Voorzitter en lid van de redactie.

redacteur
Lid van de redactie.

medewerker
Medewerker-auteur (m-a)– schrijver van artikelen.
Medewerker met bijzondere taken (m-b)– medewerker belast met taken, anders dan het schrijven van artikelen.

Artikel 2 – Rechtsvorm

2.1 De Bazuin bezit de rechtsvorm van een zelfstandig onderdeel van de kerken, zoals bedoeld in art. 2:2 Burgerlijk Wetboek.
2.2 De Bazuin bezit als zodanig rechtspersoonlijkheid naar Nederlands recht.

Artikel 3 - Doel

De doelen van De Bazuin zijn:

a. het leveren van een bijdrage aan de toerusting van alle kerkleden. Deze toerusting dient te berusten op en gebruik te maken van Gods Woord en de belijdenisgeschriften van de kerk.
b. het ontwikkelen en verdediging van de gereformeerde leer;
c. het bieden van praktische informatie over de plaatselijke kerken en kerkelijke gebeurtenissen.

Artikel 4 – Organisatie

4.1 De in art. 3 geformuleerde doelen worden vorm gegeven door het uitgeven van een papieren versie en een digitale versie van het gereformeerd gezinsblad;
4.2 De Bazuin kent de volgende organen:
   a. redactie;
   b. hoofdredacteur;
   c. raadscollege.

Artikel 5 – Samenstelling redactie
5.1 De redactie bestaat uit één hoofdredacteur en tenminste twee redacteuren.
5.2 Leden van de redactie worden schriftelijk benoemd en ontslagen door het raadscollege.
5.3 Een lid van de redactie is lid in volle rechten van één van de kerken.
5.4 Bij beëindiging van het lidmaatschap van de kerk is feitelijk het lidmaatschap van de redactie beëindigd.
5.5 De benoeming geldt voor een termijn van vier jaar en kan telkens worden verlengd met een termijn van vier jaar.
5.6 Bij een ontslag op eigen verzoek van de redacteur overlegt de redacteur met de hoofdredacteur over het tijdstip van ontslag, zodat de goede voortgang van De Bazuin zo min mogelijk wordt geschaad.

Artikel 6 – Werkzaamheden redactie
6.1 De redactie is belast met:
   a. de verzorging van de inhoud van De Bazuin;
   b. het aansturen van de medewerkers;
   c. beoordelen van de artikelen van de medewerkers-auteurs;
   d. beoordelen van de ingezonden stukken uit de kerken.
6.2 Besluiten om een artikel te plaatsen worden door de redactie unaniem genomen.
6.3 Indien de redactie niet unaniem positief over plaatsing kan besluiten, zal de redactie het raadscollege om bindend advies vragen over de plaatsing.
6.4 De redactie legt verantwoording af aan het raadscollege ten aanzien van het door haar gevoerde beleid.
6.5 Tenminste eenmaal per jaar vergadert de redactie met het raadscollege.

Artikel 7 – Hoofdredacteur
7.1 Op voorstel van de redactie benoemt het raadscollege een van de leden van de redactie als hoofdredacteur en een ander lid van de redactie als vervangend hoofdredacteur.
7.2 De hoofdredacteur is belast met de volgende taken:
   a. fungeren als voorzitter en voorbereiden van de vergaderingen van de redactie en van de gezamenlijke vergaderingen met medewerkers en het raadscollege;
   b. coördineert, stimuleert en bewaakt het redactiewerk.

Artikel 8 – Medewerkers
8.1 Er zijn medewerkers-auteurs (m-a) en medewerkers met bijzondere taken (m-b). Medewerkers met bijzondere taken zijn ieder geval:
   a. de penningmeester/ledenadministrateur;
   b. eindredacteur;
   c. redactiesecretaris.
8.2 De m-a worden door de redactie schriftelijk aangesteld.
8.3 De m-b worden na goedkeuring door het raadscollege schriftelijk aangesteld door de redactie.
8.4 De m-b kunnen tegelijkertijd lid zijn van de redactie.

8.4 Beide soorten medewerker zijn lid in volle rechten van één van De Gereformeerde Kerken in Nederland.
8.5 Bij beëindiging van het lidmaatschap van De Gereformeerde Kerken in Nederland eindigen de werkzaamheden van beide soorten medewerker.
8.6 De aanstelling van beide soorten medewerker is voor een termijn van vier jaar en kan telkens worden verlengd met een termijn van vier jaar.

Artikel 9 – Samenstelling raadscollege

9.1 Voor de eerste samenstelling van het raadscollege wordt uit iedere plaatselijke kerk door de plaatselijke kerkenraad een lid van het raadscollege schriftelijk benoemd.
Vervolgens benoemt het college bij vacatures zelf een lid van het college. Daartoe roept het de leden van de plaatselijke kerk van het afgetreden collegelid op om een lid van hun kerk te nomineren. Het college beslist daarna over de benoeming.
9.2 Een lid van het raadscollege is lid in volle rechten van één van de kerken.
9.3 Bij beëindiging van het lidmaatschap van de kerken is feitelijk zijn lidmaatschap van het raadscollege beëindigd.
9.4 De benoeming geldt voor een termijn van maximaal vier jaar en kan telkens worden verlengd met een termijn van vier jaar. Het raadscollege stelt een rooster van aftreden op. Het raadscollege stelt de kerkenraad vooraf op de hoogte van het aftreden.
9.5 Een lid van het raadscollege kan niet tegelijk zijn:
a. lid van de redactie;
b. medewerker.
9.6 Het raadscollege wijst uit haar midden leden aan die een voorzitter, een secretaris en een penningmeester aan. Deze leden vormen het dagelijks bestuur van het raadscollege.

Artikel 10 – Werkzaamheden raadscollege

10.1 Het raadscollege is belast met bestuurstaken en toezichtstaken.
10.2 De bestuurstaken worden uitgevoerd door het dagelijks bestuur van het raadscollege.
10.3 Het raadscollege vertegenwoordigt de rechtspersoon in en buiten rechte. Krachtens schriftelijk besluit van het raadscollege kan het dagelijks bestuur worden gemachtigd tot de verrichting van de in dat besluit vermelde rechtshandelingen.
10.4 De toezichtstaken worden uitgevoerd door het voltallige raadscollege en ziet op de Schriftuurlijke koers van het kerkelijk magazine.
10.5 Het raadscollege geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de redactie en aan de medewerkers over De Bazuin.
10.6 Het raadscollege ontvangt een afschrift van de notulen van de redactievergaderingen en de vergaderingen van de redactie met de medewerkers.
10.7 Indien een redacteur of een medewerker ernstig te kort schiet in de uitoefening van zijn functie kan het raadscollege bij schriftelijk besluit de betrokkene de volgende maatregelen opleggen:
a. beperking van werkzaamheden/bevoegdheden;
b. schorsing;
c. ontslag;
10.8 Bij toepassing van art. 10.7.a vermeldt het besluit de uitgesloten werkzaamheden/bevoegdheden en de termijn van deze beperking. Bij toepassing van art. 10.7.b vermeldt het besluit de termijn.
10.9 Het raadscollege gaat niet over tot toepassing van de maatregelen dan na het horen van de betrokkene. Het raadscollege vraagt het oordeel van de redactieleden.
10.10 Het raadscollege geeft bindend advies over plaatsing van artikelen indien de redactie niet unaniem heeft kunnen besluiten over plaatsing.

Artikel 11 – Klachtprocedure

11.1 Over de inhoud van een artikel in De Bazuin kan een klacht worden ingediend bij de auteur van een artikel dan wel bij de direct verantwoordelijke voor de plaatsing van het gewraakte onderdeel.

11.2 Tegen de reactie op de klacht van de auteur of de direct verantwoordelijke kan binnen zes weken na de beslissing een bezwaar wordt ingediend bij de redactie. Op eerste verzoek van de klager stelt de auteur of de direct verantwoordelijke zijn reactie op papier.

11.3 Het bezwaar dient schriftelijk te worden ingediend en vermeldt ten minste de NAW-gegevens van de klager en de gronden van het bezwaar.

11.4 De redactie beslist schriftelijk op het bezwaar.

11.5 Tegen de beslissing op bezwaar kan binnen zes weken na de beslissing beroep worden ingesteld bij het raadscollege.

11.6 Het beroepschrift vermeldt de gronden van het beroep. Bij het beroepschrift worden in ieder geval het bezwaar en de beslissing op bezwaar gevoegd.

11.7 Het raadscollege beslist niet eerder op de klacht dan na het horen van de betrokken auteur en de redactie. Het raadscollege beslist schriftelijk op het beroep. Tegen deze beslissing is geen beroep mogelijk.

Artikel 12 – Regeling

12.1 In een gezamenlijke vergadering van de redactie met het raadscollege wordt een regeling vastgesteld. Deze regeling mag niet in strijd zijn met enig punt van dit Statuut.

12.2 In de regeling wordt vastgelegd op welke wijze het doel van De Bazuin verder worden verwezenlijkt.

12.3 In een gezamenlijke vergadering van de redactie met het raadscollege kan de regeling worden gewijzigd.

Artikel 13 – Wijziging van het Statuut

13.1 Wijzigingen van het Statuut worden bij besluit door de Generale Synode genomen op voorstel van het raadscollege en/of van de redactie.

13.2 Bij een voorstel tot wijziging door het raadscollege zal een advies van de redactie worden gevraagd. Dit geldt mutatis mutandis ook voor een voorstel van de redactie.

Artikel 14 – Opheffing

14.1 Op voorstel van het raadscollege en/of van de redactie kan de Generale Synode bij besluit het zelfstandig onderdeel De Bazuin opheffen.

14.2 Bij een voorstel tot opheffing van het raadscollege zal een advies van de redactie worden gevraagd. Dit geldt mutatis mutandis ook voor een voorstel van de redactie.

14.3 De Generale Synode benoemt tenminste twee vereffenaars die de uitvoering van het opheffingsbesluit zullen uitvoeren. De vereffenaars brengen hiervan op de eerstvolgende Generale Synode verslag uit.

14.4 Een eventueel batig saldo na vereffening wordt zoveel mogelijk besteed overeenkomstig de doelstelling van De Bazuin.

Artikel 15 – Overgangsbepalingen

15.1 De door Deputaten-curatoren Landelijk Kerkblad en de landelijke websites benoemde redacteuren, hoofdredacteur, medewerkers en webmaster blijven voor de benoemde periode in functie, tenzij het raadscollege anders beslist.

15.2 De kerken, gezamenlijk vergaderd op de Generale Synode Lansingerland 2018, dragen bij besluit de vermogensbestanddelen van De Bazuin over aan het zelfstandig onderdeel De Bazuin.
15.3 Het zelfstandig onderdeel De Bazuin treedt in alle rechten en plichten die door Deputaten-curatoren Landelijk Kerkblad en de landelijke websites en/of de redactie namens De Bazuin zijn verworven resp. aangegaan.

In de instructie wordt de deputaten opgedragen een rol te vervullen bij de implementatie. Dit wordt met algemene stemmen aangenomen.

Financiële stukken:
Het betreft de stukken 8.03, 8.04, 8.05
Deputaten stellen voor penningmeesteres zr. Admiraal als boekhouder te dechargeren. Dit wordt onder dankzegging besloten.

HOOFDSTUK 9 - FINANCIËN EN BEHEER

Artikel 9.01 Rapport van deputaten Financiën en Beheer

Materiaal: Document 9.01: Rapport deputaten Financiën en Beheer met verantwoording over de jaren 2014 t/m 2016 en de meerjarenbegroting inclusief vier bijlagen, waaronder drie jaarrekeningen.
Aanwezige deputaat: H.J. Mooibroek,
Afwezige deputaten: brs. E. Korevaar, br. C.J. Teunis.

Naar aanleiding van het rapport van Deputaten Financieel Beheer worden er enkele vragen gesteld. Met betrekking tot de hoogte van het quotum, dat bij de verantwoording over het boekjaar 2015 naar verwachting in 2017 teruggebracht zou worden naar €10,- per ziel is dit niet terug te vinden bij de verantwoording over het boekjaar 2016. Hier wordt de voorgestelde hoogte van het quotum weer op €15,- gesteld. Er wordt hiervoor de reden gevraagd.
Hierop wordt geantwoord dat het bij nader inzien toch noodzakelijk is gebleken de verwachting weer bij te stellen.
Een dergelijke bijstelling van het streefbedrag voor de reserve voor Hulpbehoevende Kerken (van €15.000,- naar €200.000,-) is ook noodzakelijk gebleken omdat door een eventuele afname van het zielenaantal de opbrengsten wel eens wat minder zouden kunnen zijn. Dit is overigens een inschatting, volgens de deputaat.
Toegegeven wordt dat het goed geweest zou zijn dat in het rapport deze motivatie opgenomen was geweest.
Verder blijkt dat er van de kant van de deputaten-curatoren van het Landelijk Kerkblad en Website geen recente overzicht is verstrekt over de financiën dienaangaande, ondanks herhaalde aanmaning van de deputaten financieel beheer.

Artikel 9.02 Verslag van de kascontrole deputaten Financieel Beheer

Materiaal: Document 9.02: Verslag kascontrolecommissie deputaten Financieel Beheer (DFB).

De classis Zuid-West heeft de kas van DFB gecontroleerd en in orde bevonden over de jaren 2014-2016. De penningmeester wordt onder dank voor de vele diensten decharge verleend over die jaren.

HOOFDSTUK 10 – VARIA

Artikel 10.01 Aansluiting bij een meldpunt seksueel misbruik

Materiaal: Document 2.04: Toelichting bij het rapport van de classis Zuid-West inzake meldpunt seksueel misbruik
Document 2.07: Rapport van een commissie van de classis inzake meldpunt seksueel misbruik in kerkelijke gezagsrelaties.

Aanwezige commissieleden: brs. ds. M. Dijkstra, ds. S. de Marie, B. de Roos

Van de classis Zuid-West ligt er een rapport op tafel met betrekking tot de aansluiting van DGK bij een bestaand meldpunt inzake seksueel misbruik in kerkelijke relaties.

De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld), in vergadering bijeen te Zwolle op 7 april 2018

overweegt:

1. Seksueel misbruik door ambtsdragers maakt hen ongeschikt voor de uitoefening van hun ambt, ook al zouden de zonden door hen worden beleden. Tevens is het een schande voor de kerk van Jezus Christus wanneer deze zonden bestaan of zouden worden getolereerd (GS Hasselt 2011-2012, artikel 2.09.24).
2. De kerk zal ernst moeten maken met het voorkómen, ontdekken en bestrijden van deze zonden, als wel met het bieden van hulp aan eventuele slachtoffers. Dat geldt zeker in de huidige maatschappij, waarin de wereld de seksualiteit zo opdringt via de media (GS Hasselt 2011-2012, artikel 2.09.24).
3. GS Hasselt 2011-2012 heeft in artikel 2.09.24 het besluit van GS Zuidhorn vervallen verklaard om in samenwerking met CGK en NGK te komen tot een meldpunt, een beroepscommissie en een klachtencommissie vanwege het ontbreken van een kerkelijke relatie met genoemde kerkgenootschappen.
4. Voor het functioneren van een meldpunt is voldoende kennis en deskundigheid noodzakelijk. Deze zijn aanwezig in reeds bestaande meldpunten.
   Gezien de kleine omvang van het kerkverband van DGK is het goed om te onderzoeken of aansluiting bij een bestaand, deskundig meldpunt een goede mogelijkheid is om als kerken inhoud te geven aan de onder overweging 2 genoemde opdracht.
5. Punt van onderzoek zal dienen te zijn of het mogelijk is gebruik te maken van de deskundigheid van een bestaand meldpunt zonder dat het nodig is over te gaan tot interkerkelijke samenwerking met de bij het bestaande meldpunt aangesloten kerkgenootschappen.
6. Het is noodzakelijk om eigen protocollen, gedragscodes en profielschetsen op te stellen en te gebruiken.
7. Meer duidelijkheid over de mogelijkheid van samenwerking met bestaande meldpunten is noodzakelijk. Daartoe kan de GS een deputaatschap benoemen, voor de volgende synode, dat
   a. in contact treedt met en verder onderzoek doet naar bestaande meldpunten
   b. gemachtigd worden om volgens een instructie vertrouwenspersonen te benoemen en te begeleiden

besluit

deputaten Zorg inzake Seksueel Misbruik (ZSM) in kerkelijke situaties te benoemen met de volgende opdrachten:

1. Nader onderzoek te doen naar de mogelijkheden van aansluiting bij een bestaand meldpunt, waarbij de factor interkerkelijkheid een punt van aandacht is.
2. Daartoe gemachtigd door de synode, overeenkomstig de vastgestelde constructie, per classis in ieder geval twee vertrouwenspersonen (m/v) aan te wijzen, hen aan te sturen en te begeleiden, daarbij zoveel mogelijk gebruik makend van bestaande protocollen. Deze vertrouwenspersonen kunnen door middel van cursus en begeleiding toegerust worden om hun taak uit te voeren. Hiervoor is een budget beschikbaar van totaal maximaal €800,-.
3. Op grond van het onderzoek en de verkregen informatie aanbevelingen te doen aan de volgende synode voor nadere besluitvorming.
4. Rapport uit te brengen aan de volgende generale synode.

Gronden:

1. De aanpak van de problematiek van seksueel misbruik zal nadrukkelijk binnen de kerken aandacht verdienen (GS Hasselt 2011-2012, artikel 2.09.24).
2. De materie is niet alleen complex qua inhoud, maar vraagt ook grote zorgvuldigheid met betrekking tot de Schriftuurlijke levenswandel en kerkregering
3. Vanwege de kleine omvang van en beperkte kennis en deskundigheid in het kerkverband van DGK dient aansluiting bij een bestaand en deskundig meldpunt niet bij voorbaat uitgesloten te worden.
4. Vanwege het belang van de zaak is het wenselijk om, in afwachting van eventuele nadere besluitvorming door een volgende synode, ook nu reeds aanspreekpunten binnen het kerkverband te creëren.

HOOFDSTUK 11 – SLOTHANDELINGEN

Artikel 10.01 Toespraak van de preses, ds. M.A. Sneep

Gehouden op de slotzitting van de GS Lansingerland, zaterdag 2 juni 2018

Geachte broeders afgevaardigden, adviseur, broeders en zusters in de Heere Jezus Christus,

2 juni 2018, nog even en dan zit de synode Lansingerland er op. Ik kan me nog levendig de eerste vergadering op zaterdag 4 november herinneren in het kerkgebouw van de gemeente in Lansingerland. Ds. Koster had er in zijn toespraak alles aan gedaan om er voor te zorgen dat het kerkgebouw in Lansingerland tijdens deze synode nog eens gebruikt zou worden als vergaderlocatie. Ook binnen het moderamen was het een terugkerend agenda punt ☺ Het is helaas ds. Koster niet gelukt. We hebben 1 keer in Lansingerland vergaderd, 5 keer hier in Zwolle en 1 keer in Hasselt. Totaal 7 vergaderingen, inclusief die van vandaag. De wens van ds. Koster die wel werkelijkheid is geworden is de tijdsduur en de dikte van de acta. Hij sprak in zijn openingswoord namelijk de hoop uit dat een vervroegde start van de synode ook mocht betekenen een vervroegd einde van de synode. En tsja dat laatste kan je natuurlijk positief als ook negatief duiden. Een vervroegd einde…

Achteraf kunnen we vandaag met elkaar zeggen: dat we de zaken op de agenda relatief snel hebben kunnen afronden. En dat stemt tot dankbaarheid. Wat betreft de omvang van de acta kunnen we nu toch wel spreken van een trend. Deze wordt steeds dunner. Dat ging gerekend vanaf Hasselt 2009 in 619 pagina's, naar 381 pagina's in Groningen, tot 274 pagina's van deze synode. En alleen dat is al genoeg reden om mijn slotwoord vanmiddag kort te houden.

We begrijpen allemaal dat het in de eerste plaats niet gaat over snelheid, maar over zorgvuldigheid en Schriftuurlijkheid, afhankelijkheid van de genade van Christus. In dat licht zijn we, op vrijdagavond 3 november samengekomen voor het aangezicht van de HEERE, om te bidden tot de

Hem. Ds. Heres mocht voor ons de Schriften openen in de brief van Jakobus waarin de HEERE tot ons sprak dat de aangevochten kerk wordt opgeroepen om te bidden om Gods hulp. Een gebed om wijsheid in de zekerheid van het geloof. En nu aan het eind gekomen van deze synode mogen we met elkaar de dichter van Psalm 67 nazeggen: *Voorwaar God heeft naar mij geluisterd, Hij heeft acht geslagen op mijn luide gebed. Geloofd zij God, Die mijn gebed niet heeft afgewezen, en Zijn goedertierenheid mij niet heeft onthouden.*

We hebben veel zaken mogen bespreken en ook besluiten over mogen nemen. De oorzaak dat de synode van Lansingerland vervroeg bij elkaar moest komen was en is nog steeds een diep verdrietige en ernstige zaak. De synode is gevraagd om recht te spreken en heeft dat naar eer en met een goed geweten voor het aangezicht van de HEERE gedaan. Daarbij gebeden om de leiding en wijsheid van de Heilige Geest. Unaniem klonk haar oordeel. De synode heeft gedaan wat zij moest doen. Geve de HEERE dat haar rechtspraak mag bijdragen aan herstel van gescheurde banden. Dat de kerkordelijke afspraak van Art. 31 KO ook naar waarheid gehanteerd mag worden door de partij die in het ongelijk gesteld moest worden. Het woord van Paulus in gedachten houdend: beijver u om de eenheid van de Geest te bewaren door de band van de vrede. De opdracht gegeven aan de commissie van goede diensten blijft dan ook van kracht Laat dat ook gelden voor de gebeden van ons allemaal.

Een aantal andere belangrijke onderwerpen hebben op de tafel van de synode gelegen.
Belangrijke besluiten zijn er ook genomen omtrent onze relatie en verhoudingen met kerken in het Buitenland. De synode heeft ook in de besluiten hieromtrent willen gaan in het al oude gereformeerde spoor van die éne, heilige en katholieke kerk. En juist ook daarom zal er gesproken worden met onze zustergemeente te Abbotsford. U kunt het straks ook uitgebreid lezen in de acta.
Een ander belangrijk agendapunt waar de synode ook een besluit over heeft genomen is onze verhouding tot de Gereformeerde Kerken Nederland (GKN). Het doet verdriet als kerken die voor een groot gedeelte het zelfde kerkelijke verleden delen en beiden zeggen en belijden dat zij staan op het fundament van Schrift en belijdenis op dit moment niet met elkaar spreken. Dat mag en kan voor de HEERE niet bestaan. Het is de hoop en de bede van de synode dat de genomen besluiten ertoe mogen bijdragen dat de gesprekken met de GKN zo spoedig mogelijk weer een vervolg krijgen. Er is vandaag ook een brief vastgesteld aan de GKN waarin dit ook is verwoord. We zien reikhalzend uit naar de reactie van onze broeders van de GKN.
Zo mochten er besluiten worden genomen inzake het blad de Bazuin, dat vanaf nu door het leven zal gaan als een gereformeerd gezinsblad en ook in een andere structuur is ingebed, maar waar de band aan de kerken er nog steeds is. U kunt het straks allemaal lezen in de acta. Dat de HEERE dit besluit wil zegenen en de broeders en zusters mee door de Bazuin gebouwd en toegerust mogen worden in het leven met de HEERE.
Een ander besluit is het besluit tot het instellen van een deputaatschap zorg inzake seksueel misbruik. Al tijdens de synode van Hasselt is het belang hiervan benadrukt. Het is belangrijk en noodzakelijk dat hier ook in onze kerken de benodigde aandacht en zorg voor is.
Als laatste wil ik hier ook de mooie presentatie die door student Peter Heres is gehouden. Dat de Heere ook het werk van de opleiding tot de dienst van het Woord in de komende jaren wil zegenen. Dankbaar is het dan ook dat ds. Van Egmond en ds. Gunnink bereid zijn gevonden om hierin een bijdrage te willen leveren.
Als er één woord is waarmee ik deze synode zou moeten typeren dan is dat het woord: eensgezindheid. Vrijwel alle besluiten zijn unaniem genomen. En ik zou eigenlijk zeggen: zo betaamt het gereformeerden ook.
Ik wil alle afgevaardigden dan ook allemaal bedanken voor hun constructieve en opbouwende wijze van spreken. Daar mocht door Gods genade de gezindheid van Christus zijn. Er werd gesproken en gediscussieerd bij een open Bijbel. Er is geen onvertogen woord gevallen. Het was een eer en een genoegen om uw voorzitter te mogen zijn. Tijdens al deze vergaderingen leer je elkaar ook beter kennen.

Voor ds. De Marie was dit gezien zijn komende emeritaat over ongeveer 1 jaar, DV de laatste synode als afgevaardigde. Toch wel een bijzonder moment, omdat hij vanaf het begin alle synodes van onze kerken hebt bijgewoond, vaak ook deel uitmakend van het moderamen. Ds. de Marie is vandaag helaas afwezig. Hij geniet vandaag elders met zijn gezin een weekend weg vanwege een huwelijksjublieum. Het zij hem gegund.
Br. de Roos heeft twee grote liefdes in zijn leven. Christus' kerk en zijn vrouw. In willekeurige volgorde. U mag vandaag ook uw trouwdag vieren. 30 jaar. En dat wilt u in ons midden doen. Hulde.
Br. Folkers wat misschien niet iedereen weet, is dat u met buikgriep en onder de paracetomol de eerste vergadering hebt bijgewoond. Maar desondanks zich niet hebt laten kennen! En tot het einde toe is gebleven.
Br. Boersma dank voor uw werk in eerste instantie als tweede scriba. Dit stokje mocht u gedurende de synode overgeven aan ds. Koster. Over wijsheid gesproken. Dit was voor u een moeilijk maar wijs besluit. U heeft uw gaven zo op andere manier mogen inzetten tijdens deze synode in een aantal commissies ook.
Ds. Dijkstra, ook voor u geldt dat u al de zittingen er kon zijn. Dat is in uw omstandigheden, waarin veel fysieke, maar ook geestelijke spankracht gevraagd wordt, toch bijzonder. Daar zijn we de HEERE dankbaar voor. Ik wens u Gods nabijheid en kracht toe.
Br. Bouwhuis, u straalde altijd rust uit op de vergaderingen. Ik hoop nu u ambtsdrager af bent en ook de synode is afgerond u het niet te rustig krijgt. Uw gezin zal daar denk ik wel een stokje voor steken.
Br. Houweling. Ik denk dat in tegnstelling tot ds. Koster blij was dat de vergaderingen in Zwolle plaatsvonden. Dat waren tenslotte wat extra genotskilometers waarbij u uw hoofd heerlijk kon leeg laten waaien onder de open kap. Het was ook met u fijn samenwerken, maar dat wist ik al.
Br. Menninga. Ook u bent alle zittingen er bij geweest. Gezien uw thuissituatie is ook dat iets om dankbaar voor te zijn. Ik wens u en uw vrouw Gods kracht en nabijheid toe. Uw inbreng werd gewaardeerd zo bleek, want na de zesde vergadering begon een enkeling u zelfs aan te spreken met dominee.
Dan mijn mede moderamenleden. Ik wil u van harte bedanken. We hebben veel extra vergaderd. Voor ons waren het geen 7, maar minimaal 14 zittingen. De samenwerking is echter altijd goed geweest. Opbouwend, aanscherpend, in harmonie. Ik wil ds. Heres bedanken als ervaren Assesor aan mijn zijde. Onopvallend soms ook door tijdens een vergadering even een klein briefje onder m'n aandacht te brengen. Dank ook Br. Lourens voor zijn vele werk als scriba. Het wordt met het jaar beter. Een bijzonder gave heeft u daarin van de HEERE ontvangen. Zelfs de aller moeilijkste te notuleren vergadering is een uitstekend verslag geworden. Dank namens de hele vergadering.
En dan tenslotte ds. Koster, naast tweede scriba, ook onze eerste fotograaf. Ds. Koster verzorgde zo nu en dan mooie foto's van de vergadering voor het nageslacht. Inmiddels ervaren als tweede scriba en dat was te merken. Met oog voor details bracht ds. Koster aan de orde wat de rest vergat. Ik zie er naar uit om straks samen opnieuw intensief met je op te trekken!
Als allerlaatste een kort woord tegen onze adviseur. We zijn de HEERE dankbaar dat u opnieuw weer een synode mocht bijwonen en dienen van adviezen. In eerste instantie had u niet het idee om bij elke vergadering aanwezig te zijn. U heeft ze allemaal bijgewoond. Nog steeds scherp. Zo wees u een onervaren voorzitter een enkele keer op een vaderlijke manier, op de juiste gang van zaken bij het indienen van amendementen. U begon uw adviezen overigens veelal met: en daarom stel ik voor om…. En vaak volgende daar dan achteraan.. uuhh ik adviseer. Hoe het ook zij. Namens de vergadering dank ik u voor voorstellen, uhh adviezen.
Elke afgevaardigde namens de beide classes gaan weer huns weegs. Maar we zijn hier vanmiddag niet om de werken van mensen te prijzen. Ook dit werk van deze synode is in zwakheid gedaan en met zonde bevlekt. We roemen dan ook alleen in de HEERE. Daarom peilen we ook vanmiddag dieper. Wij zijn als kerken maar klein, en wat stellen onze vergaderingen en besluiten voor in het

licht van Gods grote gang met Zijn kerk door deze geschiedenis? En toch mogen we tegen God en over Hem zeggen: Hoe ontzagwekkend bent U in Uw werken! Ook dit schakeltje van Uw werk, in de afgelopen maanden. Dat geeft moed om verder te gaan. Omdat wij, hoe klein ook, ons ingeschakeld mogen weten in Gods grote werk. Geve de HEERE dat wij daar als kerken trouw in mogen blijven en vast mogen houden aan het heerlijke Evangelie en wij als gemeenten van Christus de blijde boodschap mogen uitdragen, de vrede bewaren en tegen een ieder zeggen: Kom, luister allen die God vreest, en ik zal vertellen wat Hij aan mij ziel gedaan heeft. Laten we daarom nu ook Zijn Naam prijzen. De naam des Heren zijn geprezen! Hij, die getrouw is en nabij, heet mijn gebed niet afgewezen. De Heer is goed geweest voor mij.

Artikel 10.02 Toespraak van de adviseur ds. P. van Gurp

Het is mij een voorrecht bij de beëindiging van de zittingen van de synode als adviseur enkele woorden te mogen spreken.
Allereerst wil ik u, broeder preses, hartelijk danken voor de ruimte u mij steeds gegeven heb, zodat ik toch bij de meeste onderwerpen een actief aandeel had in de besluitvorming. Dikwijls moest er gestemd worden was kwam het stemmen aan en dan waren er altijd 12 stemmen. Ik zat er dan als nummer 13 bij. Dat betekende niet dat ik mijn minderwaardig voelde – ook de apostel Paulus was maar nummer 13 van de apostelen.
Mee door uw leiding heb ik ondervonden de blijdschap van dit onderdeel van de dienst in de kerk, die nog steeds mag doorgaan en die ik als een rijke zegen ondervind van Hem Die Zijn gemeente vergadert.
Ik wil in deze laatste toespraak proberen een karakterisering van deze synode te geven. Als ik na welke onderwerpen aan de orde zijn geweest in een bonte hoeveelheid meen ik daarin toch te zien dat het steeds weer ging om de katholiciteit van de kerk.
Dat was allereerst aan de orde in de diep ingrijpende zaak die aangeduid wordt als de zaak Mariënberg. Ik heb daarbij van nabij meegemaakt hoe de broeders uiterst nauwgezet de ingediende bezwaarschriften hebben bestudeerd – en dat was geen sinecure: zoveel documenten, rapporten van deputaten, van een verzoeningscommissie, notulen van classis vergaderingen, een hoorzitting met de voltallige kerkenraad van De Ark. Niet alleen was dat een bijzonder groot karwei, maar ook een opdracht waarbij er zoveel op het spel stond en die ook diep ingreep.
De behandeling van deze zaak vond plaats in de besloten zitting van de synode, nadat de kerkenraad van De Ark de gelegenheid had gekregen zijn oordeel te geven over de concepten voor de synode besluiten.
Bij alle verdriet over deze ontwikkelingen was er in de synode tegelijk dankbaarheid dat de besprekingen in een goede harmonie konden verlopen en alle besluiten in deze zaak met algemene stemmen konden worden genomen.
Het ging in deze zaak om niets minder dan het bewaren van de katholiciteit van de kerk tegenover het binden boven Schrift en belijdenis.
Daarover ging het ook in een tweede zaak, namelijk de besprekingen met de GKN om de verbroken kerkelijke eenheid te herstellen. Ook hier was er weer een goede eensgezindheid in de besprekingen en in de besluitvorming en een duidelijk uitgestoken hand om verder te gaan op de ingeslagen weg teneinde met elkaar te komen tot eenheid in waarheid.

Ook bij de besprekingen over de betrekkingen met buitenlandse kerken kwam de zaak van de katholiciteit van de kerk duidelijk aan de orde. Met name over de plaats van de belijdenis: de Drie Formulieren van Eenheid en/of de Westminster Confession. Ook hier bleek grote eensgezindheid, met name toen duidelijk werd dat we hierbij de regel konden volgen die op de eerste synode, die van Mariënberg 2005, gesteld was met betrekking tot het aangaan en beoefenen van zusterkerkrelaties met kerken in het buitenland, die de Westminster belijdenisgeschriften

handhaven. Dat is overeenkomstig de belijdenis van artikel 27 van de Nederlandse geloofsbelijdenis, dat de kerk verbreid en verstrooid is over heel de wereld, maar toch samengevoegd en verenigd is in eenzelfde Geest door de kracht van het geloof.
De synode besloot verder dat met de zusterkerk te Abbotsford over hun afscheiding van de Canadese kerken gesproken zal worden over de katholiciteit van de kerk.
Ook van deze besprekingen over de buitenlandse kerken mag gezegd worden dat ze steeds verliepen in een zeer goede geest van het naar elkaar luisteren en komen tot een goede eensgezindheid.
In alle ootmoedigheid mogen we toch opmerken dat de Heere wel gezien heeft hoe moeilijk het begin van de synode was en dat Hij daarom bij alle inspanning van de broeders om de kerkelijke zaken goed te behartigen ons zegende met de ontspanning van het samen bezig zijn met de zaak van Zijn koninkrijk.
De Heere heeft de gebeden om wijsheid en inzicht willen verhoren en heeft alle broeders gespaard en kracht gegeven. Ook bijzonder aan het moderamen, dat steeds weer moest zorgen voor een goede voortgang van het werk.
Ook nu weer is het een wonder dat de ACTA met alle bijlagen zover klaar zijn dat deze al spoedig naar de drukker gestuurd worden. Dat is voor het grootste deel te danken aan de inspanningen van de eerste scriba – als de afgevaardigden naar huis konden na een zitting en konden uitblazen betekende dat voor hem dat hij moest zorgen voor een geordend verslag.
Binnenkort ligt het uitvoerige verslag over de hele synode open voor iedereen. Moge dat leiden tot een bijstelling van het nog steeds verbreide hardnekkige vooroordeel als zou het binnen het kerkverband van DGK ontbreken aan de katholiciteit van de kerk en als zou er gebonden worden boven Schrift, belijdenis en kerkorde.
Als er iets in al deze synodale besprekingen en besluiten duidelijk is geworden is het wel dat er binnen De Gereformeerde Kerken voluit geloofd, beleden en geleefd wordt vanuit de katholiciteit van de ene algemene christelijke kerk.
We mogen het werk van onze meeste vergadering, werk van zondige en beperkte mensen, leggen in de handen van die almachtige God over Wie we lazen in Psalm 66, dat Hij de zee heeft veranderd in het droge. Dan zegt de psalmdichter zoveel jaren later: daar hebben *wij* ons in Hem verblijd. Ook wij waren er toen bij. Nog steeds mogen wij leven van Zijn wonderen, de eeuwen door.
We kunnen het ook zo zeggen: we leggen ons werk in de handen van Hem, Die wandelt tussen de kandelaren, waar deze ook zijn in de wereld, en Die Zijn bloed gestort heeft ook voor het kerkverband. Hij is onze vrede.

Artikel 10.03 Toespraak van de assessor, ds. E. Heres

Preses,
Het is een oude traditie op synodes van de Gereformeerde Kerken, dat de assessor aan het einde van de slotzitting van de synode in een kort woord zich richt tot de preses van de synode.
Ik lees ergens, dat wel overwogen is om die oude synodale traditie af te schaffen. Waarom?
Nou, omdat er blijkbaar in de geschiedenis ook synodes zijn geweest, waarin dat slotwoord van de assessor is uitgelopen op ware persoonsverheerlijking.
Het risico dat dat ook vandaag zo maar zou kunnen gebeuren, is heel reëel aanwezig.
Op het gevaar af een grens te overschrijden en met de bede van Psalm 141 (‘waak over de deuren van mijn lippen’) meen ik dat het toch goed is aan het einde van de synode een sober woord te spreken óver, en aan het adres ván de broeder, die door zijn medebroeders voor een groot karwei geplaatst is. Je mag wel zeggen: met een flinke zwaai in het diepe gegooid is.
Ja, want dat de wateren van een synode diep kunnen zijn dat hebt u gemerkt. In uw eigen slottoespraak hebt u gerefereerd aan de grote en moeilijk zaak, die deze synode, in een vervroegd stadium had te behartigen.

Er moet dan leiding gegeven worden aan een vergaderproces, waar veel wijsheid en inzicht voor nodig is.
Ik breng dan even voor de aandacht, dat deze preses op de vorige synode nog ter vergadering verscheen als student theologie, die een scriptie presenteerde.
Het is nog niet eens 2 ½ jaar geleden dat u bevestigd bent als predikant bij de kerk van Groningen. U moet nog 38 worden. Ik heb geen historisch onderzoek gedaan. Maar dat het bijzonder is, dat een jonge predikant, die nog maar ruim twee jaar in zijn eerste gemeente staat, geroepen wordt tot een zo gewichtige taak, dat is wel degelijk heel bijzonder.
Maar já, u draagt als initialen de letters 'M.A'. M.A. Sneep. En dat zijn initialen die doen denken aan die ándere kapitein, met de voorletters M.A., die ook onverschrokken, dapper, en in geloof, de roeping volgde die hij ontvangen had.
Ik bedoel natuurlijk Michiel Adriaanszoon de Ruijter. Zeker, uw doopnaam is niet Adriaansz, maar Andries. Maar toch, die dappere onverschrokkenheid, en dat ogenschijnlijk altijd ontspannen de vergadering tegemoet gaan, dat is wat niet alleen míj is opgevallen.
Die rust en die ontspannen houding, hangt zonder twijfel samen met uw geloofsvertrouwen. 'Ik hoef het niet alleen te doen'. De HERE zal het maken!
De HERE heeft u gezegend met de gave om in de vergaderingen een sfeer van vertrouwelijkheid te creëren en een zekere mate van gemoedelijkheid.
Op rustige en vriendelijke wijze probeert u om zo mogelijk de scherpte uit een discussie te halen. Zonder daarbij de noodzakelijke beslistheid uit het oog te verliezen.
Wij zijn de HERE dankbaar dat Hij u deze gaven geeft, en dat u ze beschikbaar mag stellen tot heil van het kerkverband.
Het is een groot goed als kerkelijke vergaderingen mogen verlopen in broederlijke eensgezindheid en harmonie. Die sfeer was kenmerkend voor de vergaderingen van deze synode, ook al moest er gesproken en geoordeeld worden over een uiterst verdrietige zaak. Ook in de moderamenvergaderingen, was die sfeer van broederlijkheid en harmonie kenmerkend.
Daar hebt u als preses uw wezenlijke bijdrage aan geleverd. Daar willen wij u hartelijk voor bedanken.
Mijn taak als assessor in deze synode was eigenlijk heel beperkt. De assessor dient de preses bij te staan in de leiding van de vergadering en hem te vervangen in voorkomende gevallen.
Nou, oordeelt u zelf, deze synode had ook wel zonder assessor gekund.
Ik wil hier ook nog een hartelijk dankwoord spreken aan allen die de materiële belangen van deze synode hebben gediend. Dan denken we daarbij aan de kerk van Lansingerland. Ik noem hier ook ds. Koster, die bijzonder vaardig is in het regelen van allerlei zaken. En in het bijzonder wil ik noemen br. en zr. Van Dieren, het kostersechtpaar van de kerk te Zwolle en hun dochter Elisabeth. U hebt met betrokkenheid en liefde, veel zorg besteed aan het welslagen van deze synode. Ook noem ik de naam van br. en zr. Korevaar, denkend aan de heerlijke lunch en tenslotte br. De Ruig**,** junior, die de zitting in Hasselt technisch mogelijk heeft gemaakt.
Bovenal zijn wij de HERE dankbaar voor al de zegeningen, die wij uit Zijn hand ontvangen hebben.
'God is getrouw, zijn plannen falen niet. Hij kiest de zijnen uit, Hij roept die allen.
Die 't heden kent, de toekomst overziet, laat van Zijn woorden geen ter aarde vallen,
en 't werk der eeuwen, dat zijn Geest omspant, volvoert Zijn hand'.

HOOFDSTUK 12 - HUISHOUDELIJKE REGELING voor Generale Synodes

1. Samenroepende kerk

De samenroepende kerk zal, in overleg met deputaten Voorbereiding Volgende Synode, en zoveel mogelijk in overeenstemming met eventuele aanwijzingen door de vorige synode gegeven:

1. met advies van de classis tijd en plaats van de eerstkomende synode vaststellen en zes maanden vóór de datum van de synode een oproep doen uitgaan door aan kerken en classes bekend te maken:
    a. de vastgestelde tijd en plaats van de eerstkomende synode,
    b. het postadres waar stukken voor de agenda worden ingewacht,
    c. dat drie maanden vóór de aanvang van de synode een eerste informatie zal worden verstrekt over de zaken van de agenda van de synodale vergadering, de sluitingsdatum voor het indienen van stukken voor de agenda, en deze stellen op drie weken vóór de vastgestelde tijd van aanvang van de synode;
    d. dat de synode zelf zal beoordelen of zij na de sluitingsdatum in bijzondere gevallen nog stukken zal aanvaarden en in behandeling nemen;
    e. dat de classes afgevaardigden dienen te benoemen en hun namen met postadres en e-mailadressen ter beschikking te stellen aan de samenroepende kerk uiterlijk twee maanden voor aanvang van de synode;
    f. dat, totdat er vier classes zijn, de afvaardiging van elke classis bestaat uit zes broeders primus-afgevaardigden en zes broeders secundus-afgevaardigden, namelijk drie predikanten en drie ouderlingen, en dat er ouderlingen afgevaardigd worden voor zover er geen predikanten beschikbaar zijn;
    g. dat, indien er vier classes of meer zijn, de afvaardiging van elke classis bestaat uit vier broeders primus-afgevaardigden en vier broeders secundus-afgevaardigden, namelijk twee predikanten en twee ouderlingen, en dat er ouderlingen afgevaardigd worden voor zover er geen predikanten beschikbaar zijn.

2. Voorzieningen treffen

a. die een efficiënt werken van de synode mogelijk maken; hierbij dient aandacht te worden besteed zowel aan een goede accommodatie voor het houden van plenaire zittingen, het werk van de commissies en de administratieve dienstverlening, inclusief ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de leden van het moderamen;
b. in verband met verzorging van de leden der synode;
c een lijst samenstellen van de documenten die zij ontvangt ten behoeve van de generale synode die is ingedeeld in de volgende rubrieken:
    1. Algemeen / Leer
    2. Kerkregering
    3. Eredienst
    4. Betrekkingen Binnenlandse kerken en overheid
    5. Opleiding
    6. Betrekkingen Buitenlandse Kerken
    7. Appelzaken en revisieverzoeken
    8. Presentatie, Publicatie en Communicatie
    9. Financiën en Beheer
    10. Varia

d. een duidelijke omschrijving bevat van de hoofdinhoud van voorstellen en verzoeken.

3. informatie verstrekken
a. aan alle kerken, classes, afgevaardigden, adviseur, alsmede aan deputaten voor de correspondentie met de buitenlandse kerken, ter kennisgeving aan deze kerken, omtrent de zaken van de agenda en de huishoudelijke regeling;
b. aan het betreffende deputaatschap omtrent appelschriften en revisieverzoeken
c. via de website van de kerken omtrent de agenda, de lijst van documenten, de rapporten van deputaten voor zover deze niet vertrouwelijk zijn en geschikt zijn voor verspreiding via het internet en de huishoudelijke regeling.

Schematisch is dat als volgt:

Soort synodestuk	Betreffend deputaatschap	Afgevaardigden, primi en secundi, en adviseur(s)	Kerken	Website publicatie
Agenda, concept-agenda		X	X	X
Appelschriften	X			
Revisieverzoeken	X	X	X	
Rapporten, openbaar		X	X	X Indien ze geschikt zijn voor verspreiding via het internet
Rapporten, vertrouwelijk		X	X	
Brieven algemeen	X	X		
Huishoudelijke regeling van de synode		X	X	X
Acta		X	X	X Voor zover deze vastgesteld en openbaar zijn.

4. zo nodig drie maanden vóór de datum van de synode de classes nogmaals verzoeken afgevaardigden naar de generale synode te benoemen en de samenroepende kerk de namen, postadressen en e-mailadressen tenminste twee maanden voor aanvang van de generale synode toe te sturen;
   1. in overleg met de archiefbewarende kerk zorgdragen dat de in het generale archief voor synodale werk beschikbaar gehouden exemplaren van de Acta van de voorgaande synoden sedert 1996 ter plaatse van de vergadering aanwezig zijn;
   2. na de sluitingsdatum voor het indienen van stukken de concept-agenda vaststellen; in deze concept-agenda worden alle kerkordelijk overeengekomen punten opgenomen en de bijbehorende lijst van ingekomen stukken, aangevuld met wat tot de sluitingsdatum is binnengekomen; Dit zal als volgt worden vastgesteld:
      a. opening namens de samenroepende kerk
      b. onderzoek van de credentiebrieven en presentie
      c. verkiezing van het moderamen
      d. constituering van de vergadering
      e. betuiging van instemming met de aangenomen belijdenis der kerken
      f. benoeming van de adviseur (s) en betuiging van instemming conform vorige punt.
      g. vaststelling van het de agenda van de synode
      h. behandeling van de ingekomen stukken en rapporten
      i. benoemingen
      j. vaststelling van de Acta. en de Handelingen
      k. aanwijzing van de samenroepende kerk voor, alsmede tijd en plaats van de volgende synode
      l. censuur naar art. 48 KO
      m. rondvraag
   n. sluiting

   3. twee weken vóór de opening der synode een uitnodiging sturen aan de primi-afgevaardigden, met mededelingen over plaats en tijd van bidstond en opening synode.;
   4. op de avond voorafgaande aan de opening van de synode een bidstond beleggen. De voorganger is in principe de preses van de vorige synode; indien deze geen predikant is zal de samenroepende kerk als voorganger in deze dienst een predikant uitnodigen.
   5. op de vastgestelde tijd en plaats:

a. de synode op christelijke wijze openen,
b. de credentiebrieven onderzoeken en daarover rapport uitbrengen,
c. de verkiezing leiden van het moderamen, achtereenvolgens van de preses, de assessor, de eerste en de tweede scriba,
d. de leiding overdragen aan de door de synode gekozen preses,
e. de agenda met alle bijbehorende stukken overdragen aan het moderamen.

2. Moderamen

Het moderamen zal

1. bestaan uit een preses, een assessor, een eerste en een tweede scriba;
   a. De *preses* leidt de zittingen der synode overeenkomstig hetgeen bepaald is in art. 34 K.O. Krachtens zijn verantwoordelijkheid voor een ordelijke en efficiënte wijze van werken tijdens de plenaire zittingen ziet hij ook toe op de voorbereiding van die zittingen.
   b. De *assessor* staat de preses bij in de leiding en vervangt hem in voorkomende gevallen. Ook draagt hij zorg voor de contacten met de pers in welke vorm dan ook. Hij behartigt in overleg met de quaestor van de synode de materiële en financiële belangen der synode. Hij draagt er zorg voor, dat de voor het archief bestemde stukken aan de archivaris ter hand worden gesteld.
   c. De *eerste scriba* houdt aantekening van het verhandelde. Hij maakt de Acta gereed. Telkens wanneer een gedeelte in concept gereed is, legt hij dit ter vaststelling aan de vergadering voor. Hij kan bij zijn werkzaamheden worden ondersteund door één of twee personen die tot taak hebben de vastgestelde Acta te verwerken tot de definitieve Acta voor uitgave.
   d. De *tweede scriba* verzorgt de inkomende en uitgaande correspondentie. Hij draagt er zorg voor dat de stukken de leden van de synode tijdig bereiken. In voorkomende gevallen vervangt hij de eerste scriba;
2. na kennisneming van de agenda de vergadering dienen met voorstellen als genoemd onder 4;
3. toezien op de naleving van het door de synode vastgestelde werk- en tijdschema;
4. zo spoedig mogelijk de vergadering een voorstel doen met betrekking tot het doen drukken van de Acta;
5. zodra voor een bepaald deputaatschap deputaten kunnen worden aangewezen, de vergadering dienen met een voordracht ter benoeming;
6. de commissies en personen aan wie punten van het agendum ter voorbereiding zijn toevertrouwd, van advies dienen inzake een efficiënte wijze van werken;
7. de quaestor voorzien van een overzicht van de namen van de ingestelde deputaatschappen (naam samenroeper, diens telefoonnummer, adres en woonplaats); tevens geeft het moderamen daarbij aan of het deputaatschap gerechtigd is een eigen quotum aan de kerken te vragen;
8. zo spoedig mogelijk na aanvang van de synode die classis waar de eerstvolgende synode gehouden zal worden, verzoeken een samenroepende kerk aan te wijzen en dit kenbaar te maken aan de synode die op dat moment vergadert.

3. Adviseurs

1. Eén of meerdere ervaren emeritus predikanten worden uitgenodigd voor het geven van eventuele adviezen, of één of meerdere broeders, die naar het oordeel van de synode in staat is adviezen te geven die waardevol zijn voor het gehele kerkverband. De adviseur geeft zijn adviezen in de vrije discussie op de plenaire zitting. Is bij een bepaalde zaak de deskundige inbreng van een adviseur gewenst, dan wordt deze op voorstel van of in overleg met het moderamen verzocht deel te nemen aan het werk van de commissie aan welke deze zaak van advies is toevertrouwd.
2. de dienaar (dienaren) des Woords van de samenroepende kerk zal (zullen) door de preses worden uitgenodigd de zittingen van de synode als adviseur(s) bij te wonen.
   . deputaten worden door de synode uitgenodigd om bij de behandeling van op hun deputaatschap betrekking hebbende zaken aanwezig te zijn, eventueel het woord te voeren en advies te geven.

   Ten dienste van de adviseurs gelden de volgende bepalingen:
3. zo spoedig mogelijk na de opening van de synode zal een voorlopig werk- en tijdschema verstrekt worden aan de adviseur(s);
4. aan het eind van elke vergaderweek of vergaderzitting zal een zo gedetailleerd mogelijk werkschema voor de volgende vergaderweek of vergaderzitting aan de adviseur(s) verstrekt worden;

5. in geval adviezen wenselijk en/of noodzakelijk worden geacht, zal dit telkens bij het verstrekken van dit werkschema worden vermeld, onder overlegging van de benodigde werkstukken
6. een advies over de zaak zelf wordt in de eerste besprekingsronde ingebracht. In een tweede of derde ronde dient het advies zich te beperken tot eventueel ingediende tegenvoorstellen en amendementen;

4. Werkschema

De synode zal bij haar werkzaamheden de volgende orde in acht nemen:

1. nadat het moderamen heeft zitting genomen verzoekt de preses de leden van de synode en de aanwezige adviseurs door op te staan van hun zitplaatsen te beloven al hun arbeid ter synode te zullen verrichten in onderworpenheid aan de Heilige Schrift en in gebondenheid aan de aangenomen Belijdenis; deze belofte zal ook worden gevraagd indien iemand voor het eerst als vervanger ter synode aanwezig is;
2. het moderamen neemt kennis van de agenda en dient de vergadering met een voorstel inzake de sluitingstermijn voor het aanvaarden van stukken voor de agenda;
3. nadat de vergadering een besluit heeft genomen betreffende het onder 2 genoemde voorstel wordt zij geschorst teneinde het moderamen gelegenheid te geven voor breed overleg inzake de verdere werkwijze der synode, waaronder een schema van de volgorde en het tijdsbestek voor het afhandelen van de agenda, en inzake de huishoudelijke zaken, waaronder de benoeming van een quaestor;
4. nadat de vergadering inzake de onder 3 genoemde voorstellen heeft aanvaard, wordt een begin gemaakt met de afhandeling van de agenda;
5. na afhandeling van de punten van de agenda wordt de roepende kerk voor de volgende generale synode aangewezen. De preses houdt de censuur naar art. 48 K.O., spreekt een slotwoord en sluit de vergadering naar art. 29 K.O.

5. Vergadertechniek

1. Rapporten en adviezen, die tijdig aan de leden werden verstrekt, zullen niet worden voor gelezen maar dadelijk in behandeling worden genomen. De preses begint daarbij met een korte weergave van de conclusies, adviezen of verzoeken in de stukken. Voorgestelde besluiten worden tezamen met de voorgestelde gronden, voorgelezen.
2. Bij de bespreking ziet de preses erop toe, dat terminologische of redactionele kritiek, die vooraf schriftelijk bij de rapporteur kon worden ingediend, niet in de plenaire zitting wordt uitgebracht. Wel zal bij deputaten- of commissierapporten aan de leden eerst de gelegenheid worden geboden aan de opstellers vragen te stellen over eventuele inhoudelijke onduidelijkheden. De opstellers van het rapport krijgen vervolgens gelegenheid deze vragen te beantwoorden.
3. Niet dan bij uitzondering en met goedvinden van de vergadering geeft de preses meer dan twee spreekronden over dezelfde zaak. Adviseurs die uitgenodigd zijn door de synode, kunnen uitgenodigd worden deel te nemen aan de discussieronden. De preses zal de spreektijd zo rantsoeneren, dat verwacht kan worden dat afhandeling plaats vindt binnen de voor deze zaak geplande tijd. In de eerste ronde is het niet mogelijk in te gaan op wat door een vorige spreker is gezegd. Tijdens de tweede ronde kan worden ingegaan op hetgeen door sprekers in de eerste ronde is gezegd. Tegenvoorstellen en amendementen zullen als regel tijdens de tweede ronde worden ingediend. Voorstellen en amendementen kunnen alleen worden ingediend door leden die naar art. 32 KO stemrecht hebben.
4. Voorstellen en amendementen dienen schriftelijk aan de scriba ter hand gesteld te worden. Een voorstel of amendement komt alleen voor behandeling in aanmerking wanneer het door tenminste één lid wordt gesteund.
5. Wie een voorstel of amendement heeft ingediend heeft het recht, voordat de discussie gesloten wordt, in te gaan op hetgeen gezegd is tijdens de discussie.
6. Bij stemming zullen eerst aan de orde komen de amendementen, vervolgens de oorspronkelijke voorstellen en de tegenvoorstellen, waarbij als regel het oorspronkelijke voorstel voorrang krijgt. Indien een voorstel een aantal onderdelen bevat en de preses deze onderdelen eerst afzonderlijk in stemming brengt, zal hij daarna het voorstel in zijn geheel aan een eindstemming onderwerpen.
7. Voorstellen en tegenvoorstellen zullen door de preses altijd tezamen met de gronden worden geformuleerd en in de vergadering worden gepresenteerd voorafgaand aan de stemming. Zo nodig zullen de scriba en de assessor de preses bijstaan bij het tot stand komen van deze formulering.

8. Besluiten worden zo mogelijk met algemene stemmen genomen. Is dit niet mogelijk, dan wordt beslist overeenkomstig hetgeen de meeste stemmen hebben goedgevonden.
9. In geval van appel of revisie blijven buiten stemming degenen die lid waren van de vergadering, welke het omstreden besluit nam, of die deze vergadering vertegenwoordigen. Bij staking van stemmen is een voorstel verworpen.
10. Over zaken wordt in de regel mondeling gestemd. Tenzij benoemingen met goedvinden van de vergadering geschieden op enkelvoudige voordracht van het moderamen, worden personen schriftelijk verkozen. Om verkozen te worden verklaard moet iemand de volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen hebben verkregen. Blanco stemmen worden niet meegeteld bij het bepalen van de volstrekte meerderheid. Indien nodig wordt na twee vrije stemmingen een herstemming gehouden tussen hen, die de meeste stemmen hebben verkregen. Staken hierbij de stemmen, dan wordt de oudste in leeftijd voor verkozen verklaard.
11. Wie overwegende bezwaren heeft tegen een genomen besluit, heeft het recht zijn tegenstemmen in de acta te doen aantekenen. Hij kan ook verzoeken hierbij de aard van zijn bezwaren aan te duiden. De synode zal hierover per geval oordelen.
12. Wie bezwaar heeft tegen een beslissing van de preses, kan zich op de synode beroepen. In dat geval zal zijn bezwaar terstond in behandeling komen.

6. Rapporten

1. Stijl en format van de rapporten.
   Elk deputaatschap, dat een rapport indient, levert dit zowel in Word als in PDF-format aan.

   Het PDF format wordt aan de afgevaardigden gestuurd voor bestudering. De andere versie gaat naar de nieuwe scriba voor opname in de Acta.

7. Website

Op de website van de kerken wordt een tabblad gemaakt waaronder documenten worden gepubliceerd die bestemd zijn voor de generale synode.
De te publiceren documenten zijn:

1. De rapporten van deputaten voor zover deze niet vertrouwelijk zijn en geschikt zijn voor verspreiding via het internet
2. De acta van de generale synode voor zover deze vastgesteld en openbaar zijn.
   Gerechtigd tot het plaatsen van documenten op de website zijn:
   a. Voor aanvang van de generale synode: de samenroepende kerk.
   b. Gedurende de looptijd van de generale synode: het moderamen van de generale synode.
   c. Na beëindiging van de generale synode: de deputaten voorbereiding volgende generale synode, zijnde het moderamen van de gehouden generale synode.

8. Acta

Het opstellen van de Acta voor publicatie na de synode dient snel en efficiënt te gebeuren. Daarmee zal reeds tijdens de zittingen een begin worden gemaakt. De scriba zal, eventueel met assistentie van kerkleden, aangewezen door de samenroepende kerk, de vastgestelde Acta-tekst van de zittingen direct samen met te publiceren bijlagen, zoals rapporten, in een cumulatief Acta-document ordenen en onderbrengen.. Tegen het einde van de synode zijn de Acta dan voor een groot deel in te publiceren vorm, gereed.

9. Toegankelijkheid

1. De vergaderingen van de synode zijn toegankelijk voor leden van De Gereformeerde Kerken. Met toestemming van het moderamen kunnen ook andere personen de vergaderingen bijwonen.
2. Behalve in geval van beoordeling van personen zal de synode niet dan bij volstrekte noodzaak in besloten zitting vergaderen. Indien zij in comité vergadert, zullen allen die niet als afgevaardigden, als adviseurs of op uitnodiging van de synode aanwezig zijn, de vergadering verlaten.
3. Aan vertegenwoordigers van pers, radio of televisie kan de vergadering toestemming verlenen een verslag of reportage van openbare zittingen te maken en deze in de publiciteit te brengen.

Deze toestemming zal slechts worden verleend, wanneer de volgende voorwaarden aanvaard worden:

a. de verslaggevers/reporters blijven zelf verantwoordelijk voor hun weergave;

b. de verslaggevers/reporters verplichten zich onjuistheden in hun weergave via het medium, waarvan zij voor hun weergave gebruik maakten, te rectificeren in de door het moderamen gestelde vorm;
c. het moderamen heeft altijd vooraf inzage in de te publiceren stukken en behoudt zich het recht voor de stukken te censureren met het recht op wijzigen of te verbieden dat tot publicatie van bepaalde zaken wordt overgegaan;
d. journalisten zullen tekenen voor akkoord met de door de vergadering gestelde regels.

10. Deputaten van de Generale Synode

1. Bij het benoemen van deputaten zal de synode de volgende richtlijnen aanhouden: De benoemde deputaten zullen:
a. op uitnodiging van de door de synode aangewezen samenroeper(s) zo spoedig mogelijk bijeenkomen om hun werkzaamheden te regelen zo, dat deze binnen de daarvoor gestelde tijd tot een goed einde gebracht kunnen worden;
b. hun werkzaamheden verrichten in gebondenheid aan de door de synode omschreven opdracht;
c. van hun handelingen schriftelijk rapport uitbrengen aan de eerstvolgende synode. Zij dienen er naar te streven aan hun rapport conclusies te verbinden, die dermate bondig geformuleerd zijn dat ze in aanmerking komen voor een directe behandeling ter synode;
d. tenzij de synode anders bepaald heeft, hun rapport uiterlijk vier maanden vóór de bijeenkomst van de eerstvolgende synode indienen bij de roepende kerk;
e. indien krachtens een beslissing van de synode toezending aan de kerken dient plaats te vinden, het rapport zo tijdig toezenden, dat het de kerken bereikt binnen de in de opdracht van deputaten gestelde termijn;
f. de onkosten, verbonden aan het verrichten van de hun opgedragen werkzaamheden, vergoed krijgen nadat zij een begroting hebben ingediend bij deputaten Financieel Beheer en van hen goedkeuring hebben ontvangen. Dit geldt niet voor deputaten Opleiding tot de Dienst des Woords;
g. deputaten Financieel Beheer en Opleiding tot de Dienst des Woords zullen van hun financiën verantwoording doen aan de synode aan welke zij hun rapport uitbrengen, met daarin opgenomen het controleverslag van de aangewezen classis (zie 10.1.h.).
2. Voor deputaten geldt:
a. dat een deputaat lid in volle rechten moet zijn van De Gereformeerde Kerken;
b. dat een deputaat als hij geen lid in volle rechten meer is zelf allereerst actie moet ondernemen om zijn deputaat zijn te doen beëindigen.

11. Classes en kerken met een taak.

De synode zal aan het eind van de behandeling van haar agenda een aantal classes en kerken aanwijzen die belast worden met de controle van de boeken van de onderstaande deputaatschappen. De aangewezen classes en kerken zullen bij toerbeurt de genoemde controles verrichten:
Archivaris:
GS 2021: DGK Bergentheim/Bruchterveld
GS 2024: DGK Zwolle
GS 2027: DGK Opeinde

Opleiding tot de Dienst des Woords en Deputaten Ad. Art. 19 KO:
GS 2021: classis Zuid-West
GS 2024: classis Noord-Oost
GS 2027: classis Zuid-West
Financieel Beheer:
GS 2021: classis Noord-Oost
GS 2024: classis Zuid-West
GS 2027: classis Noord-Oost
De synode heeft, naar art. 69 KO, voor het eventueel uitschrijven van een bededag bij toerbeurt de volgende classes aangewezen:
GS 2021: classis Noord-Oost
GS 2024: classis Zuid-West
De synode heeft als samenroepende kerk voor de in 2021 te openen Generale Synode aangewezen: De Gereformeerde Kerk te Bergentheim/Bruchterveld.

12. Deputaten voor voorbereiding van de volgende generale synode

De leden van het moderamen van de synode zullen, na de sluiting van haar zittingen, als haar deputaten:

1. uitvoering geven aan de besluiten van de synode, voor zover deze niet aan andere deputaten werd opgedragen;
2. de tekst van het laatste deel van de Acta, dat niet meer aan de synode kon worden voorgelegd, vaststellen, de Acta voorzien van een inhoudsopgave en de Acta zo spoedig mogelijk na sluiting van de synode doen drukken en verzenden;
3. de samenroepende kerk voor de volgende synode van advies dienen bij de uitvoering van hetgeen bepaald is ten aanzien van de taak van de kerk;
4. de concept-agenda als volgt opstellen:
5. opening namens de samenroepende kerk
6. onderzoek van de credentiebrieven en presentie
7. verkiezing van het moderamen
8. constituering van de vergadering
9. betuiging van instemming met de aangenomen belijdenis der kerken
10. benoeming van de adviseur(s) en betuiging van instemming conform punt 5.
11. vaststelling van de agenda van de synode
12. behandeling van de ingekomen stukken en rapporten
13. benoemingen
14. vaststelling van de Acta
15. aanwijzing van de samenroepende kerk voor, alsmede tijd en plaats van de volgende synode
16. censuur naar art. 48 KO
17. rondvraag
18. sluiting

13. Vaststelling

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken (hersteld) op 2 juni 2018
Namens de Generale Synode,

Ds. M.A. Sneep, preses	B. Lourens, eerste scriba
Ds. E. Heres, assessor	Ds. C. Koster, tweede scriba

BIJLAGEN

A. RAPPORTEN

Artikel R.01Rapport deputaten naar artikel 19 KO.

Rapport aan de Generale Synode te Lansingerland 2017/2018 van Deputaten ad Artikel 19 KO over de periode 06-2015 t/m 09-2017

1. Inleiding
   Deputaten zijn aangesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland Groningen 2014-2015, in haar vergadering van 15 juni 2015 te Zwolle. Als deputaten zijn benoemd de broeders

   - E.J. Teunis (samenroeper)
   - Joh. Horst
   - J.A. Sikkens

   In de periode waarover deputaten verslag afleggen mocht de student aan wie financiële ondersteuning mocht worden gegeven, een beroep aannemen van één van de kerken uit het kerkverband.

2. **Instructie aan de deputaten**

   Van de Generale Synode te Groningen ontvingen deputaten de volgende instructie:

1. Zij zullen overeenkomstig art. 19 van de kerkorde waar nodig de studenten aan de Opleiding tot de Dienst des Woords van De Gereformeerde Kerken financiële ondersteuning bieden volgens de daartoe vastgestelde regeling. Zij dienen daarbij de bepalingen van de regeling studiefinanciering in acht te nemen. Ingeval van onvoorziene en ingrijpende ontwikkelingen op het gebied van de rijks studiefinanciering zullen zij naar bevind van zaken handelen. Zij zullen daarbij doel en uitgangspunt van de kerkelijke steunverlening in het oog dienen te houden.

2. Zij houden zo spoedig mogelijk na hun benoeming een constituerende vergadering waarin zij uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester verkiezen en treffen daarbij een regeling voor vervanging van hun functie indien de omstandigheden dat wenselijk maken.

3. Zij zorgen voor het aanvragen van de benodigde bankrekeningen en bepalen welke personen tekeningbevoegdheid hebben.

4. Zij dragen er zorg voor om aan studenten en aankomende studenten voldoende informatie te bieden betreffende de mogelijkheden tot financiële ondersteuning. Zij verstrekken daarbij aanvraagformulieren aan de ingeschreven studenten en aan allen die daartoe een verzoek indienen.

5. Met gegadigden voor steunverlening die zich voor het eerst melden, zal door de deputaten een gesprek betreffende hun schriftelijke aanvraag worden gevoerd. Voorts zullen de deputaten gedurende de periode jaarlijks een of meer gesprekken voeren met de betrokken studenten betreffende hun financiële situatie.

6. Aan studenten aan wie reeds leningen zijn verstrekt en die nog staan ingeschreven aan de Opleiding, wordt ongevraagd een aanvraagformulier toegezonden.

7, Binnen een termijn van drie maanden na ontvangst van de benodigde gegevens stellen deputaten de steunbedragen vast. Deputaten controleren de juistheid van de aangeleverde gegevens. Zo nodig corrigeren zij achteraf op basis van nader verstrekte gegevens de berekeningen. Zij zorgen voor een goed archiefbeheer van de door hen ontvangen bescheiden en van de afschriften van de correspondentie.

8. Zij stellen een steunfonds hulpbehoevende studenten in, waarvoor zij binnen de kerken gelden werven.

9 Zij doen volgens een (zo mogelijk meerjaren-) begroting de nodige uitgaven en heffen daartoe een quotum van de kerken.

10. Zij vergaderen tenminste tweemaal per jaar en verder wanneer twee of meer deputaten dat wenselijk achten.

11. Zij laten elk jaar hun financiële verantwoording controleren door één van de kerken van de classis die door de synode is aangewezen.

12. Zij dragen er zorg voor dat vijf jaar nadat de studieschuld van een predikant of student geheel is kwijtgescholden, c.q. afgelost, het desbetreffende dossier wordt vernietigd.

13. Zij geven van al hun werkzaamheden en van hun financiële beheer een schriftelijk rapport aan de eerstvolgende Generale Synode; zij verzenden dat rapport en de bijbehorende verklaring van de controle van de administratie, uiterlijk vier maanden voor de aanvang van de Generale Synode, aan de samenroepende kerk en de kerken, waarbij de vertrouwelijkheid inzake de personen gewaarborgd is.

14. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (pdf formaat op CD-rom) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.

3. Rapportages in volgorde van de instructies

De volgende paragrafen bevatten deelrapportages m.b.t. de instructies.

3.1 Financiële ondersteuning

Deputaten mochten in overstemming met haar opdracht over de periode t/m januari 2016 steun verlenen aan één student.

3.2 Constituerende vergadering

Deputaten hebben in haar constituerende vergadering op 30 oktober 2015 br. Joh. Horst verkozen tot voorzitter, br. J.A. Sikkens tot secretaris, br. E.J. Teunis tot penningmeester.

3.3 Bankrekeningen en autorisatie

In bedoelde bankrekeningen is voorzien. De autorisatie gebeurt door penningmeester en voorzitter.

3.4 Informatie aan (aankomende)studenten

In de periode waarover deputaten verslag leggen, hebben zich geen aankomende studenten gemeld

3.5 Steunverlening hulpbehoevende studenten.

Er hebben zich geen gegadigden voor steunverlening gemeld. Met de student die in begin 2016 in één van de kerken mocht gaan dienen als predikant is een afsluitend gevoerd.

3.6 Vaststelling termijn voor steunverlening

Niet aan de orde geweest.

3.7 Vaststellen steunbedragen en archiefbeheer

Het vaststellen van steunbedragen is niet aan de orde geweest. Het archiefbeheer van ontvangen bescheiden en afschriften van de correspondentie is uitgevoerd.

3.8 en 3.9 Steunfonds Hulpbehoevende Studenten

In bijlage A is informatie opgenomen met betrekking tot de financiële situatie van het steunfonds, zowel de begrotingen als ook de staat van baten en lasten over de jaren 2014, 2015 en 2016. Voor 2017 is de begroting opgenomen. Uit de informatie blijkt dat het Steunfonds over de jaren 2016, alsmede over het jaar 2017, vrijwel geen steun heeft verleend c.q. heeft begroot.
Van de kerken binnen het kerkverband zijn quota geheven, deze zijn door de kerken ook voldaan. Periodiek wordt in De Bazuin opgeroepen om ook het Steunfonds Hulpbehoevende Studenten te gedenken door het geven van giften.
Op basis van informatie uit het kerkverband hebben deputaten het goed gedacht het quotum van € 5,- te verhogen naar € 7,50 per ziel in 2017. Het quotum voor 2018 kan verhoogd dan wel verlaagd worden, afhankelijk van de situatie op dat moment ten aanzien van mogelijke steunverlening in samenhang met de dan aanwezige liquide middelen.
Het deputaatschap heeft in de afgelopen periode acties ondernomen om te (blijven) voldoen aan de wettelijke eisen met betrekking tot de Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Hiertoe is een logo ontworpen, is op de website van de kerken een apart sectie met betrekking tot SHS opgenomen en zijn de vereiste gegevens aldaar opgenomen.
Gelet op de gewijzigde studiefinancieringsregels heeft de Regeling Studiefinanciering Theologische Studenten – 2010 een update ondergaan. Door de nieuwe wettelijke studiefinancieringsregels is het principe van een basisbeurs vervangen door het principe van een lening. Naar analogie hiervan is de Regeling aangepast. Onderdeel hiervan is eveneens dat in beginsel de opgebouwde steun in een termijn van maximaal tien jaar werd kwijtgescholden. Omdat de kans zeer reëel is dat deze schenkingen de fiscale schenkingsvrijstelling te boven gaan met als gevolg dat schenkingsbelasting moet worden betaald, hebben deputaten het goed gedacht

deze “kwijtscheldingsperiode” te verlengen naar 35 jaar. Waarbij elk jaar de maximale giftenvrijstelling wordt gebruikt om de in het verleden verleende steun af te bouwen. Mogelijkerwijs blijft dan na die 35 jaar nog een restpost staan, maar deputaten achten de kans aanwezig dat in de tussentijd de nodige wijzigingen in de fiscale regelgeving zijn geweest, waardoor de regels op dat moment gunstiger kunnen uitpakken.
De Regeling, versie 2016, is als bijlage B bij dit rapport gevoegd.

3.10 Vergaderdata

Deputaten hebben vergaderd op:

- 30 oktober 2015
- 13 november 2015
- 29 januari 2016
- 14 oktober 2016
- 23 juni 2016
- 13 oktober 2017 (via e-mail)

Het aantal vergaderingen werd door deputaten passend geacht, gelet op de beperkte omvang van de steunverlening over de periode waarover verslag wordt gedaan

3.11 Controle
De controle over de financiën over bovengenoemde periode is uitgevoerd door De Gereformeerde Kerk van Bergentheim/Bruchterveld, daartoe aangewezen door de classis Noord/Oost. De financiële stukken zijn in goede orde bevonden. De Gereformeerde Kerk van Bergentheim/Bruchterveld zal dit naar verwachting op de vergadering van de classis Noord/Oost gehouden op DV 8 december 2017 rapporteren. Het kascontrolerapport zal, zo gauw als deze beschikbaar is, worden nagezonden.

3.12 Kwijtschelding
Hiervoor wordt verwezen naar de paragrafen 3.8 en 3.9

3.13 Schriftelijke rapportering aan eerstkomende Synode
Met onderhavig rapport wordt aan deze instructie voldaan.

3.14 Overdracht archieven na zes jaren aan de archivaris van de Generale Synode.
Niet van toepassing.

Voorstel
4.1 **Voorstel tot decharge voor deputaten**
Besluit
De Generale Synode verleent aan de deputaten ad art. 19 KO decharge voor het door hun gevoerde beleid.
Gronden
De door deputaten verrichte werkzaamheden zijn in overeenstemming met de instructie. Tevens is over de desbetreffende periode een kascontrole uitgevoerd (zie punt 3.10).

Slotwoord
Deputaten hebben met vreugde hun werk gedaan. Deputaten zijn de kerken en de broeders en zusters dankbaar voor de ontvangen steun t.b.v. onze studenten aan de Opleiding tot de Dienst des Woords. Deputaten hopen en bidden dat de opgebouwde gelden ten goede zullen komen aan broeders die de Opleiding tot de Dienst des Woord volgen om te dienen in de kerken in Nederland.
Deputaten wensen en bidden de Generale Synode te Lansingerland een gezegende vergadering toe

De deputaten art. 19 KO
Joh. Horst, voorzitter
J.A. Sikkens, secretaris
E.J. Teunis, penningmeester

Bijlagen:
A. financiële situatie
B. resultatenrekening 2014-2016
C. Nieuwe regeling

A. Balans 31-12-2014 + Baten & Lasten 2014
B. Balans 31-12-2015 + Baten & Lasten 2016
C. Balans 31-12-2016 + Baten & Lasten 2017
D. Begroting 2017

Balans 31-12-2014 **SHS**
Deputaten Ad Art. 19: *Fonds Fin. Ondersteuning Theologische Studenten*

Activa		**Passiva**	
Bankrekening	€ 1.276,74	Kapita	€ 46.964,33
Spaarrekening	€ 45.268,22		
Nog te ontvangen rente	€ 419,37		
	€ 46.964,33		**€ 46.964,33**

Overzicht van Baten en Lasten 2014 **SHS**

Deputaten Ad Art. 19: *Fonds Fin. Ondersteuning Theologische Studenten*

Baten		**Lasten**	
Bijdragen Kerken	€ 17.205,00	Voorschotten	€ 25.087,75
Giften	€ 5.495,00	Boekengeld	€ 1.423,92
collecten	€ 608,30	Onkosten deputaten	€ 139,61
Rente baten	€ 268,22	Reiskosten	€ 1.524,60
Nadelig saldo	€ 4.599,36	Diversen	€ 0,00
	€ 28.175,88		**€ 28.175,88**

Balans 31-12-2015 **SHS**
Deputaten Ad Art. 19: *Fonds Fin. Ondersteuning Theologische Studenten*

Activa		Passiva	
Bankrekening	€ 801,56	Kapita	€ 39.012,72
Spaarrekening	€ 38.000,00		
Nog te ontvangen rente	€ 211,16		
	€ 39.012,72		**€ 39.012,72**

Overzicht van Baten en Lasten 2015 **SHS**

Deputaten Ad Art. 19: *Fonds Fin. Ondersteuning Theologische Studenten*

Baten		Lasten	
Bijdragen Kerken	€ 5.930,00	Voorschotten	€ 18.243,72
Giften	€ 3.125,00	Boekengeld	€ 795,95
collecten	€ 2.153,82	Onkosten deputaten	€ 50,35
Rente baten	€ 419,37	Reiskosten	€ 281,57
Nadelig saldo	€ 7.743,40	Diversen	€ 0,00
	€ 19.371,59		**€ 19.371,59**

Balans 31-12-2016 **SHS**

Deputaten Ad Art. 19: *Fonds Fin. Ondersteuning Theologische Studenten*

Activa		Passiva	
Bankrekening	€ 2.116,11	Kapitaal	€ 46.206,05
Spaarrekening	€ 44.000,00		
Nog te ontvangen rente	€ 89,94		
	€ 46.206,05		**€ 46.206,05**

Overzicht van Baten en Lasten 2016 **SHS**

Deputaten Ad Art. 19: *Fonds Fin. Ondersteuning Theologische Studenten*

Baten		Lasten	
Bijdragen Kerken	€ 6.105,00	Voorschotten	€ 1.520,31
Giften	€ 2.390,00	Boekengeld	€ 0,00
collecten	€ 390,05	Onkosten deputaten	€ 12,50
diversen	€ 40,58	Reiskosten	€ 49,40
Rente baten	€ 211,16	Bankkosten *	€ 200,03
		Diversen	€ 40,00
		Batig saldo	€ 7.314,55

€ 9.136,79	**€ 9.136,79**

* Incl. jaar 2014, 2015

Begroting 2017 **SHS**
Deputaten Ad Art. 19: *Fonds Fin. Ondersteuning Theologische Studenten*

Baten		**Lasten**	
Bijdragen Kerken	€ 8.850,00	Voorschotten	€ 9.532,00
Giften	€ 1.000,00	Boekengeld	€ 1.600,00
negatief saldo	€ 1.882,00	Onkosten deputaten	€ 380,00
		Bankkosten	€ 120,00
		Onvoorzien	€ 100,00
	€ 11.732,00		**€ 11.732,00**

Quotum 2017

classis NO	620	7,50	4.650,00
classis ZW	560	7,50	4.200,00
	1180		
			8.850,00

Bijlage B:

Regeling betreffende de studiefinanciering voor studenten van De Gereformeerde Kerken in Nederland, artikel 19 KO

Begripsomschrijving

Artikel 1
In deze regeling worden verstaan onder
” De Gereformeerde Kerken in Nederland”: De Gereformeerde Kerken in Nederland zoals bijeengekomen in de Generale Synode van Mariënberg 2005-2006.
”deputaten”: de generale deputaten naar Artikel 19 van de kerkorde, benoemd door de generale synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland;
“opleider”: degene die door de synode benoemt is voor de coördinatie van de Opleiding.
“student”: hij die de opleiding tot de Dienst des Woords bij een door deputaten aangewezen instelling volgt dan wel als cursist de vooropleiding volgt;
“studiejaar”: de periode van 1 september van het jaar t/m 31 augustus van het daarop volgende jaar;
”gezinstoeslag”: de wettelijke toeslag voor de student die gehuwd is of gehuwd is geweest;
”boekentoelage”: het bedrag dat gedurende de in deze regeling bedoelde periode wordt toegekend aan een student, dat bestemd is voor de opbouw van een theologische bibliotheek.

Financiële steun in de vorm van voorschotten

Artikel 2
Deputaten verlenen de financiële steun aan studenten die staan ingeschreven bij de Opleiding en die het voornemen hebben dienaar des Woords te worden van een van De Gereformeerde

Kerken in Nederland of van een buitenlandse zusterkerk als bedoeld in Artikel 5 lid 2.

Artikel 3

Deputaten verlenen de financiële steun per studiejaar in de vorm van renteloze voorschotten die in maandelijkse termijnen aan de student worden uitbetaald.
Geen financiële steun zal worden verleend aan de student die een lening bij een derde aangaat, waardoor hij in een ongewenste schuldverhouding komt te staan.
Deputaten kunnen ondersteuning verlenen in de vorm van een boekentoelage van maximaal € 1.200 per studiejaar, behoudens het bepaalde in art. 7.

Overeenkomstige toepassing wettelijke regeling

Artikel 4

Richtlijn voor de berekening van de voorschotten is de rijksregeling vervat in de Wet studiefinanciering 2000 en haar uitvoeringsvoorschriften die naar analogie worden toegepast.
a. Bij de berekening van de aanvullende financiering overeenkomstig die wet nemen deputaten in aanmerking de wettelijke regels betreffende de ouderlijke bijdrage en de financiële draagkracht van de student en van zijn eventuele echtgenote.
b. Indien de ouderlijke bijdrage in het kader van de Wet studiefinanciering 2000 in haar geheel wordt toegerekend aan een of meer andere studerenden uit het ouderlijk gezin zullen deputaten bij het bepalen van de voorschotten ten behoeve van de bij hen aanvragende student(en) de ouderlijke bijdrage buiten beschouwing laten.

Categorieën studenten

Artikel 5

1. Voor de toekenning van voorschotten kan in aanmerking komen:
de student die ingevolge de Wet studiefinanciering 2000 aanspraak kan maken op het studievoorschot voor wetenschappelijk onderwijs en die tevens aanspraak zou kunnen maken op aanvullende financiering krachtens die wet.
Aan hem kunnen voorschotten worden verleend ter grootte van het deel van de aanvullende financiering dat tot een schuldverhouding als bedoeld in art. 3 lid 2 zou leiden, vermeerderd met een boekentoelage gedurende de in deze regeling bepaalde periode, behoudens het bepaalde in art. 7;
de student die tijdens zijn studie gedurende de maximale wettelijke periode een studievoorschot als bedoeld onder A heeft genoten, maar die volgens deze regeling nog aanspraak op financiële steun kan maken.
Aan hem kunnen voorschotten worden verleend ter grootte van het wettelijke studievoorschot vermeerderd met de wettelijke aanvullende financiering, eventueel nog vermeerderd met de boekentoelage gedurende de in deze regeling bedoelde periode. Voorschotten betreffende de gezinstoeslag worden slechts toegekend indien de student gehuwd is of geweest is en hij de leeftijd van 24 jaar heeft bereikt,
Deputaten kunnen ten aanzien van zo'n student bij zijn verzoek om financiële steunverlening bepalen dat de hem verleende voorschotten geheel of ten dele behoren te worden terugbetaald overeenkomstig het bepaalde in Artikel 14;
de student die bij de aanvang van het studiejaar anders dan door veronachtzaming van de wettelijke voorschriften geen aanspraak kan maken op studiefinanciering krachtens de Wet studiefinanciering 2000 en die volgens deputaten op bijzondere gronden wel aanspraak heeft op financiële steun.
Aan hem kunnen voorschotten worden verleend als bedoeld onder B, behoudens het bepaalde in Artikel 8. Deputaten kunnen ten aanzien van zo'n student bij zijn eerste verzoek om financiële steunverlening bepalen dat de hem verleende voorschotten geheel of ten dele behoren te worden terugbetaald overeenkomstig het bepaalde in Artikel 14;
de student uit de categorie A of C, doch die is ingeschreven voor de vooropleiding. Ten aanzien van een student voor de vooropleiding is van toepassing het bepaalde in Artikel 8.

2. Ten behoeve van een student die afkomstig is uit een buitenlandse kerk waarmee De Gereformeerde Kerken in Nederland kerkelijke gemeenschap oefenen naar Artikel 47 van de kerkorde, kan eveneens steun overeenkomstig deze regeling worden toegekend, indien ten aanzien van de medefinanciering van de studiekosten namens of ten behoeve van zo'n kerk met deputaten een overeenkomst is gesloten.
De steunverlening aan zo'n student kan plaats vinden zolang hij het voornemen heeft onmiddellijk na het voltooien van zijn studie dienaar des Woords te worden bij een van De Gereformeerde Kerken in Nederland.

Tijdsduur van de voorschotten

Artikel 6
1. Renteloze voorschotten worden, behoudens het bepaalde in lid 2, in lid 6 en in Artikel 8, toegekend gedurende ten hoogste zeven achtereenvolgende studiejaren, gerekend van het begin van de theologische studie. Aan een student die ten behoeve van zijn studie aanvullende financiering op grond van de Wet op de studiefinanciering heeft genoten kunnen alsnog voorschotten worden verleend mits hij schriftelijk verklaart van de wettelijke aanvullende financiering af te zien van het deel van de aanvullende financiering dat tot een schuldverhouding als bedoeld in art. 3 lid 2 zou leiden. De voorschotten worden dan verleend gedurende de in de eerste volzin bedoelde periode verminderd met de studietijdvakken waarover hij bovenbedoelde aanvullende financiering heeft ontvangen.
Indien de opleider meent dat de steunverlening aan een ingeschreven student na het verstrijken van de in lid 1 bedoelde periode moet worden voortgezet, brengt hij die informatie en zijn advies tijdig schriftelijk en geargumenteerd ter kennis van de deputaten die daaromtrent zo spoedig mogelijk beslissen.
Indien deze tot voortzetting van de steun besluiten, zal deze bestaan uit een renteloze lening die geheel moet worden terugbetaald overeenkomstig het bepaalde in Artikel 14.
Renteloze voorschotten ten behoeve van een gehuwde student betreffende de gezinstoeslag worden binnen de in de vorige leden bedoelde periode toegekend gedurende een tijdvak van ten hoogste drie achtereenvolgende studiejaren, tenzij deputaten in overleg met de opleider anders beslissen.
Aan een student die na zijn masters-examen zijn studie voortzet kunnen deputaten gedurende twee jaren ‘voortgezette studie’ financiële, steun verlenen. De opleider brengt zijn advies tijdig schriftelijk ter kennis van deputaten die zo spoedig mogelijk over voortzetting van de steunverlening beslissen. In bijzondere gevallen kunnen deputaten de termijn van twee jaren verlengen.
Deputaten zijn bevoegd aan de steunverlening gedurende de voortgezette studie voorwaarden te verbinden welke o.m. kunnen inhouden dat de dan verleende voorschotten geheel of ten dele moeten worden terugbetaald overeenkomstig het bepaalde in Artikel 14.
Renteloze voorschotten voor de boekentoelage worden toegekend gedurende de studiejaren.
Wanneer een voorschot gewijzigd moet worden of een studieperiode niet het gehele studiejaar omvat, wordt aan elke maand een twaalfde deel van het jaarbedrag toegerekend.
De voorschotten worden verleend tot uiterlijk het tijdstip waarop de student nadat hij afgestudeerd is en nadat hij de kerkelijke examens heeft afgelegd, voor rekening van een kerk komt. Hierbij wordt een termijn van drie weken in acht genomen met een uitloop naar maximaal zes weken. Daarbij geldt de voorwaarde dat de student binnen drie weken nadat hij is afgestudeerd bij de betrokken classis schriftelijk zijn preparatoir examen heeft aangevraagd; van zijn aanvrage behoort hij terstond een afschrift te zenden aan de deputaten. Indien hij binnen dertien weken na de datum van het met goed gevolg afgelegde preparatoir examen geen beroep van een kerk heeft ontvangen of geen enkel op hem uitgebracht beroep heeft aanvaard, wordt in het algemeen de steunverlening beëindigd op het tijdstip dat deze periode is verstreken.
De steunverlening aan een student wordt beëindigd als deputaten menen dat zijn studie, mede gezien de informatie van de opleider, onvoldoende vorderingen vertoont. Eveneens als deputaten constateren dat hij bij herhaling tekort schiet in het verstrekken van de door de opleider en/of

deputaten aan hem gevraagde informatie. Zij kunnen dan eventueel de steunverlening tijdelijk of geheel staken.

Vooropleiding

Artikel 7
De duur van de vooropleiding wordt niet in aanmerking genomen bij het vaststellen van de in Artikel 6 bedoelde perioden voor een student die tot de theologische studie is toegelaten.
Deputaten kunnen aan studenten aan de vooropleiding een boekenvergoeding toekennen voor studieboeken die specifiek nodig zijn voor die opleiding, tot een maximum van € 600,-.
De periode gedurende welke de steun aan een student aan de vooropleiding kan worden verleend kan, gerekend van het tijdstip van inschrijving (voor de vooropleiding) ten hoogste dertien maanden bedragen. Van deze bepaling kan slechts worden afgeweken als aan deputaten wordt aangetoond dat de studie door ziekte of andere voor deputaten aanvaardbare bijzondere omstandigheden is vertraagd.

Verzoeken om financiële steun

Artikel 8
Hij die financiële steun verlangt behoort daartoe een verzoek in te dienen bij de deputaten als regel vóór 15 maart van het jaar waarin het studiejaar aanvangt.
Daartoe behoort gebruik te worden gemaakt van een door deputaten vastgesteld formulier.

Overeenkomst

Artikel 9
1. Indien aan een student renteloze voorschotten worden toegekend, behoort hij een overeenkomst met deputaten aan te gaan volgens het bij deze regeling vastgestelde “Model overeenkomst”. Daarbij verklaart hij de ontvangen bedragen schuldig te zijn aan de kerken en die tijdig af te lossen behoudens kwijtschelding, een en ander overeenkomstig de bepalingen van deze regeling.

Informatie aan de student

Artikel 10
Deputaten stellen een student die om financiële steun heeft verzocht uiterlijk drie weken na het nemen van hun beslissing op zijn aanvraag schriftelijk hiervan in kennis.
Indien tijdens of na afloop van een studiejaar blijkt dat de verschuldigde ouderbijdrage of de draagkracht van de student of van zijn echtgenote aanzienlijk afwijkt van de raming zullen deputaten de berekening van de voorschotten kunnen herzien. Van zo'n herziening zullen zij de betrokken student zo spoedig mogelijk schriftelijk verwittigen. Deputaten zijn bevoegd de verschillen in uitkomsten met de student te verrekenen.
Deputaten stellen een student die steun ontvangt zo spoedig mogelijk schriftelijk en geargumenteerd in kennis van hun beslissing de financiële steunverlening te staken of te beëindigen.

Verzoek om herziening van beslissing

Artikel 11
l. Een student kan schriftelijk en met redenen omkleed aan deputaten verzoeken om herziening van hun beslissing ten aanzien van de hem al of niet toegekende steun, uiterlijk drie maanden na de dagtekening van hun beslissing. Hij behoort een dergelijk verzoekschrift in te zenden door bemiddeling van zijn opleider.
2. Deputaten beslissen op een dergelijk verzoekschrift binnen twee maanden nadat het is ingediend. Het bepaalde in lid 1 van Artikel 11 is van overeenkomstige toepassing. Op zijn verzoek stellen zij

voordat zij een beslissing nemen de student in de gelegenheid zijn verzoek om herziening mondeling toe te lichten.

Informatie aan deputaten

Artikel 12
Een student die financiële steun vraagt of ontvangt, is verplicht alle medewerking te verlenen aan de deputaten en de door hen ter uitvoering van deze regeling noodzakelijk geachte gegevens betreffende zijn financiële draagkracht schriftelijk binnen de gestelde termijnen te verstrekken.
Hij behoort de noodzakelijke gegevens op het in Artikel 8 bedoelde aanvraagformulier te verstrekken zoveel mogelijk naar de toestand bij het begin van het studiejaar, c.q. kalenderjaar. Kunnen die nog niet volledig worden omschreven dan behoort hij die schriftelijk aan de deputaten door te geven zodra dat wel mogelijk is.
Indien in de loop van het studiejaar wijzigingen optreden in de persoonlijke omstandigheden, de woonsituatie of de inkomenspositie van de student of zijn eventuele echtgenote, behoort hij de wijzigingen zo spoedig mogelijk schriftelijk aan zijn deputaten door te geven.

1. Een student behoort ten aanzien van de bestemming van de hem toegekende boekentoelage behoorlijk overleg te plegen met zijn deputaten. Daartoe behoort hij elk kwartaal schriftelijk aan hen een overzicht te verstrekken van door hem aangeschafte of aan te schaffen studieboeken.
2. Een student die steun ontvangt behoort, als zijn deputaten hem daarom verzoeken, tijdig en in voldoende mate aan hen schriftelijk of mondeling informatie te verstrekken over de voortgang van zijn studie.
3. De student dient zijn deputaten onverwijld schriftelijk in te lichten wanneer hij zijn studie in de theologie afbreekt of anderszins in omstandigheden komt te verkeren waardoor de toekenning en uitkering van voorschotten vervalt.

Informatie van de opleider
Artikel 13
De opleider zal jaarlijks in de maand februari de deputaten informeren over de studieresultaten van de studenten aan wie voorschotten worden verleend.
Blijkt uit die informatie en uit het contact met de student dat zijn studieresultaten onvoldoende zijn, doch meent de opleider dat de steunverlening toch moet worden voortgezet, dan deelt hij dat schriftelijk en geargumenteerd tijdig mede aan de deputaten, die daarna zo spoedig mogelijk beslissen over de voortzetting van de steunverlening.
Terugbetaling van voorschotten

Artikel 14
1. Een student die voorschotten heeft ontvangen, behoort deze geheel of ten dele aan deputaten terug te betalen in de leden 2 en 3 omschreven gevallen.
2. Terugbetaling dient, naar gelang deputaten beslissen, geheel of ten dele plaats te vinden als:
   a. de student ondanks herhaalde aanmaning nalaat te voldoen aan een door deputaten op grond van deze regeling ten aanzien van hem getroffen hebben regeling;
   b. als de student ondanks herhaalde aanmaning nalaat (nalaten) een of meer daar omschreven informatieonderdelen aan deputaten te verstrekken.
3. Terugbetaling dient voorts plaats te vinden als de student:
   a. behoort tot de in Artikel 5 lid 1 onder B of C bedoelde categorie of verkeert in de situatie als bedoeld in Artikel 6 lid 2 of lid 4, indien en voor zover deputaten dat ten aanzien van hem hebben besloten;
   b. zijn studie afbreekt of daarvan wordt uitgesloten;
   c. niet langer voornemens is dienaar des Woords te worden bij een van De Gereformeerde Kerken in Nederland of een buitenlandse zusterkerk als bedoeld in Artikel 5 lid 2;
   d. na voltooide opleiding zich niet binnen de gebruikelijke tijd beroepbaar laat stellen of dan niet beroepbaar gesteld wordt binnen De Gereformeerde Kerken in Nederland of een buitenlandse zusterkerk als bedoeld in Artikel 5 lid 2, behoudens de in Artikel 6 lid 4 bedoelde postdoctorale studie;

e. na beroepbaarstelling geen van de op hem uitgebrachte beroepen aanvaardt of na aanvaarding van een beroep zich alsnog terugtrekt en geen ander beroep aanneemt;
f. na beroepbaarstelling zich als lid onttrekt aan of wordt afgesneden van een van De Gereformeerde Kerken in Nederland of van een buitenlandse zusterkerk waartoe hij behoort;na beroepbaarstelling een beroep aanneemt naar een buitenlandse kerk behoudens het bepaalde in artikel 5 lid 2;
g. dienaar des Woords geworden is en zich als lid onttrekt aan een van De Gereformeerde Kerken in Nederland of de buitenlandse zusterkerk als bedoeld in Artikel 5 lid 2, waartoe hij behoort, of wordt afgezet naar de Artikelen 79 en 80 van de kerkorde of ophoudt dienaar des Woords te zijn naar Artikel 15 van de kerkorde.

4. In het geval bedoeld in lid 3 onder b geldt de terugbetalingsplicht slechts voor het bedrag dat openstaat na kwijtschelding van een gedeelte van de voorschotten naar tijdsevenredigheid overeenkomstig het bepaalde in Artikel 15.
De terugbetalingsplicht geldt voorts in alle gevallen waarin achteraf blijkt dat te hoge voorschotten zijn verstrekt, tot het bedrag van het te veel betaalde.
5. Het verschuldigde bedrag is ineens opvorderbaar. Stuit aflossing ineens op bezwaren, dan kunnen deputaten bij een met redenen omkleed verzoekschrift toestaan dat terugbetaling plaats vindt in een aantal door hen te bepalen termijnen en onder door hen te stellen voorwaarden.
De periode van terugbetaling omvat maximaal 35 jaar. Het bedrag dat jaarlijks moet worden terugbetaald wordt vastgesteld op basis van de financiële draagkracht van de schuldplichtige.
Deputaten kunnen op grond van onvermogen van die aansprakelijke personen een resterend schuldbedrag oninbaar verklaren.
6. Bepalingen betreffende de terugbetalingsplicht zijn opgenomen in de in Artikel 9 bedoelde overeenkomst.

Kwijtschelding
Artikel 15

1. De som van de in totaal aan een student verstrekte voorschotten, voor zover die zijn verschuldigd overeenkomstig het bepaalde in Artikel 14 lid 1 en voor zover ze niet moeten worden terugbetaald krachtens lid 2, lid 3 of lid 4 van dat Artikel, wordt door deputaten kwijtgescholden. De kwijtschelding geschiedt in 35 jaarlijkse achtereenvolgende termijnen, gerekend vanaf het tijdstip waarop de student, die zijn opleiding heeft voltooid is bevestigd als dienaar des Woords in een van De Gereformeerde Kerken in Nederland of een buitenlandse zusterkerk als bedoeld in Artikel 5 lid 2.
2. Kwijtschelding vindt ook plaats wanneer de student, kandidaat of dienaar des Woords overlijdt of door langdurige invaliditeit niet in staat zal zijn om zijn studie te voltooien of werkzaamheden als dienaar des Woords te verrichten, dan wel uit dien hoofde als dienaar des Woords is geëmeriteerd.
De hierboven bedoelde invaliditeit dient te worden aangetoond door twee medische verklaringen, waarvan in ieder geval één niet door de eigen huisarts is afgegeven.
Andere bijzondere omstandigheden kunnen deputaten eveneens aanleiding geven tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.
3. Van elke kwijtschelding verwittigen deputaten onverwijld schriftelijk de student, kandidaat of dienaar des Woords of in voorkomende gevallen zijn nabestaanden.

Hardheidsclausule
Artikel 16

Deputaten zijn bevoegd op advies van de opleider ten aanzien van een student of kandidaat tegemoet te komen aan een bijzondere situatie of aan onbillijkheden van overwegende aard die zich bij de toepassing van deze regeling voordoen, en daarbij af te wijken van de voorgaande bepalingen.

Onvoorziene gevallen
Artikel 17

In gevallen waarin deze regeling niet voorziet beslissen deputaten.

Titel
Artikel 18
Deze regeling kan worden aangehaald als ‘Regeling studiefinanciering studenten”.

Artikel R.02Rapport deputaten Archief en Documentatie.

Aan: De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland
p/a De Gereformeerde Kerk Lansingerland
Joh. Houweling, scriba
Hoefweg 202
2665 LE Bleiswijk

Van: Deputaten Archief en DocumentatieCentrum
p/a J. Bos, secretaris
Doddegras 14
3068 BM Rotterdam

Datum: 30 oktober 2017

Betreft: Rapportage werkzaamheden deputaatschap Archief en DocumentatieCentrum

Geachte broeders,

De Generale Synode van Groningen heeft in juni 2015 het deputaatschap Archief en DocumentatieCentrum (ADC) ingesteld, waarin werden benoemd br. J. Bos, br. J. Bruijn, zr. W.H. Drijfhout-de Vries, br. L. Kampinga (archivaris) en br. T.M. de Marie.

Dit deputaatschap is een samenvoeging van de toen bestaande deputaatschappen Archief (op dat moment alleen nog bemand door de archivaris) en Documentatie.

Wat betreft het deputaatschap Documentatie was gebleken dat de hoeveelheid geschikt materiaal niet voldoende was om een apart deputaatschap in stand te houden. Omdat een zeer nauwe samenwerking tussen Documentatie en de archivaris sowieso noodzakelijk is, en omdat de archivaris had aangegeven dat zijn werkzaamheden te uitgebreid waren voor één persoon, besloot de synode tot het samenvoegen van beide deputaatschappen. Ook was deze integratie bevorderlijk voor het uitvoeren van de diverse werkzaamheden. De onderdelen versterken elkaar. Het nieuwe deputaatschap is zodoende op een betere manier doorgegaan met het werk dat tot dan toe afzonderlijk door de archivaris en door het deputaatschap Documentatie werd gedaan.

In totaal hebben wij 9 keer vergaderd, met br. J. Bruijn als voorzitter en br. J. Bos als secretaris. Aan de hand van onze instructie hebben wij een werkdocument opgesteld. Een exemplaar daarvan dat de stand van zaken op 1 oktober 2017 globaal weergeeft, vindt u als bijlage hierbij, evenals de instructie zelf.

Ter toelichting gaan wij nader in op de punten die in het werkdocument staan vermeld.

- *Verzamelen van materiaal*
  In 2013 had het toenmalige deputaatschap Documentatie de kerkenraden gevraagd naar documenten betreffende de vrijmakingen. Aan de kerkenraden van wie toen niets was ontvangen, hebben wij in januari 2016 opnieuw deze vraag gesteld. Dit heeft een kleine aanvulling van het materiaal opgeleverd. Op 8 februari 2017 hebben wij een artikel gepubliceerd in De Bazuin (nr. 03) met een overzicht van het ontstaan en de werkzaam-heden van het deputaatschap. Daarin

hebben wij een oproep gedaan aan gemeenteleden voor het aanleveren van documenten die betrekking hebben op de geschiedenis van de kerken. Deze oproep is herhaald in De Bazuin nr. 18 (20 september 2017). Deze artikelen zijn als bijlage bijgevoegd. Na de tweede oproep hebben enkele kerkleden zich gemeld,
van wie wij documenten zullen ontvangen.
Een overzicht van het tot nu toe verzamelde materiaal is desgewenst opvraagbaar.

- *Zoeken van een ter zake kundige medewerker voor beheer ADC*
  Mede vanwege de deskundige inbreng van de archivaris is het voor deputaten mogelijk het beheer zelf te doen. Verder is de hoeveelheid documenten nog steeds vrij beperkt. Daardoor hebben wij het niet nodig geacht nu al apart een medewerker aan te stellen.
  Wellicht kan dit in de toekomst opnieuw worden bezien.

- *Onderzoek naar verder integreren van 'archief' en 'documentatie'*
  Door de archivaris zijn twee documenten opgesteld (nl. 'Begrippen, criteria en andere punten ...' en 'Driedeling doel, organisatie en personen') waarin de verhouding tussen archief en documentatie duidelijk wordt weergegeven. Beide documenten zijn aan dit rapport toegevoegd als bijlage.

- *Onderzoek naar een verantwoorde vorm van digitalisering*
  Dit punt is nog in behandeling.

- *Kerken en kerkelijke vergaderingen dienen met adviezen en voorlichting inzake het beheer van archief- en documentatiemateriaal*
  Naast de bovengenoemde documenten 'Begrippen ...' en 'Driedeling ...' heeft de archivaris een brief opgesteld m.b.t. het apart leggen van stukken. Deze is op 2 oktober 2017 aan u en aan deputaten VVGS toegestuurd (zie bijlage).

- *Werkzaamheden archivaris volgens instructie a t/m o*
  De archivaris heeft de werkzaamheden op de oude voet voortgezet. Een rapportage daarvan is als bijlage bijgevoegd bij dit rapport.

- *Benaderen van particuliere gemeenteleden waarvan bekend is of wordt dat ze documenten hebben bewaard*
  Met enkele kerkleden is hierover contact, dit is nog in behandeling.

- *Ongevraagd aangeboden materiaal beoordelen op geschiktheid*
  Dit heeft enkele malen plaatsgevonden. Met name is hierbij te vermelden het overdragen door ds. P. van Gurp van delen van zijn archief.

- *Het delen van materiaal afstemmen met deputaten ODDW m.b.t. documenten die aanwezig zijn in de bibliotheek van de Opleiding*
  Dit is gebeurd aan de hand van bovengenoemd document 'Driedeling'. Het gevolg daarvan was dat een grote hoeveelheid materiaal kon worden overgedragen aan deputaten ODDW, door wie het zou worden beoordeeld op geschiktheid voor de bibliotheek.

- *Papieren materiaal opslaan in de gereserveerde ruimte in de bibliotheek van de ODDW*
  Dit spreekt voor zich. Overigens is de gereserveerde ruimte gehalveerd (zie het punt 'Kosten huisvesting afstemmen met ODDW' onderaan deze pagina).

- *Digitaal - zoveel mogelijk (gescand) materiaal als pdf bewaren - audio/videobestanden*
  De verzamelde digitale documenten (m.n. gescande krantenknipsels uit ND en RD) zijn opgeslagen op een externe harde schijf en op een usb-stick. Daarnaast ook op computers van deputaten..

- *Mogelijkheden m.b.t. internet onderzoeken*
  Op de landelijke website van de kerken is met toestemming van deputaten LKW een link geplaatst naar een pagina met informatie over het deputaatschap (zie bijlage voor de tekst). In de toekomst zal overleg en samenwerking met deputaten LKW en de webmaster nodig zijn om deze data up-to-date te houden, en op termijn om de documenten digitaal te ontsluiten.

- *Richtlijnen opstellen voor het te archiveren materiaal*
  Voor documentatie die vertrouwelijke informatie bevat, is een 'Aanwijzing in verband met vertrouwelijkheid' gemaakt, die daaraan als voorblad wordt toegevoegd (zie bijlage). Verder wordt aan degene die de documenten aanlevert gevraagd naar eventuele nadere voorwaarden. Aan uitbreiding van de richtlijnen zal nog verder moeten worden gewerkt.
  Als bijlage vindt u het door de archivaris opgestelde document 'Privacy - bescherming persoonsgegevens', dat naar de kerkenraden en de kerkelijke vergaderingen is gestuurd.

- *Onkosten declareren bij het deputaatschap Financieel Beheer (begroting van 3000 euro per jaar)*
  Een overzicht van de gemaakte kosten is als bijlage bijgevoegd.

- *Kosten huisvesting afstemmen met ODDW*
  Vanwege het overdragen van een grote hoeveelheid materiaal aan deputaten ODDW is de ruimte die wij van hen huren gehalveerd. In goed overleg is daarom ook de huursom verlaagd van 900 naar 450 euro per jaar.
- *Maatregelen nemen om de documentatie ten nutte te doen zijn voor de kerken, voor onderzoek door studenten, voor publicaties, en voor uitlenen aan kerkleden*
  Dit punt is nog niet aan de orde geweest, omdat de op dit moment beschikbare hoeveelheid materiaal en de analysering en ordening daarvan, daartoe nog geen mogelijkheid biedt. Ook heeft zich nog niemand gemeld met een vraag in die richting.

- *Rapport met eventuele voorstellen opstellen*
  Hiermee.

Aanbevelingen
Ten aanzien van een opvolgend deputaatschap ADC stellen wij u voor te besluiten dit de instructie te geven om door te gaan met het uitvoeren van de in het werkdocument genoemde zaken.
Zoals hierboven opgemerkt is de hoeveelheid documenten nog steeds vrij beperkt. Ook ligt het niet in de lijn der verwachting dat er op korte termijn heel veel materiaal bij zal komen. Daarom zou overwogen kunnen worden om in een opvolgend deputaatschap de archivaris en twee of drie andere deputaten te benoemen.
Met het oog op verdere digitalisering (vooral i.v.m. internet) is het raadzaam deputaten te benoemen die voldoende op de hoogte zijn van de ontwikkelingen op dat gebied.

Uiteraard zijn wij bereid een mondelinge toelichting op ons rapport te geven als de synode dat vraagt.

Wij wensen u de zegen van de HEERE toe over uw beraadslagingen.

Met broedergroet,
namens deputaten Archief en DocumentatieCentrum,
J. Bos, secretaris

Bijlagen

1. Apart leggen van stukken

Geachte broeders,

De nodige voorbereidingen ten aanzien van de Generale Synode 2018 van De Gereformeerde Kerken in Nederland zijn al gestart. Ons deputaatschap is daarmee bezig en de andere deputaten zullen ook bezig zijn. Verder blijkt dit onder meer uit het schrijven van de samenroepende kerk, gepubliceerd in De Bazuin nr. 16 – 9 augustus 2017.

De samenroepende kerk hoopt rond begin november 2017 de eerste informatie te verstrekken over de zaken van het agendum van de synodale vergadering. In de alinea waarin dit wordt gesteld, wordt een datum en zijn weken genoemd voor tijdige aanlevering van stukken. Hierbij rekening houdende met de periode die in de instructie van de verschillende deputaatschappen staat vermeld.

In de instructies van de diverse deputaatschappen staat over het rapporten (indienen van stukken) het volgende vermeld: *'Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende generale synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.'*

Om nu de opdracht die Deputaten ADC hebben met betrekking tot archief en archivaris goed te kunnen uitvoeren, is het volgende van belang:

- **dat van alle inkomende stukken het origineel,**
- **dat van alle intern opgemaakte stukken het origineel en**
- **dat van alle uitgaande stukken een afschrift**

apart gelegd wordt voor de archivaris, om opgenomen te kunnen worden in het archief van de Generale Synode. Dit alles nog op papier om reden dat er nog geen afspraken zijn gemaakt voor het digitaal bewaren.

Voor verdere informatie of vragen kan met de archivaris contact worden opgenomen, het liefst middels het e-mailadres: bkampinga@gmail.com.

Met broeder- en zustergroet namens het deputaatschap,

J. Bos, secretaris

2. Privacy – bescherming persoonsgegevens

Geachte broeders,

Overeenkomstig onze instructie hebben wij onder meer de kerken en kerkelijke vergaderingen te dienen met adviezen en voorlichting inzake het beheer van archief- en documentatiemateriaal. Dit is een van de redenen om u te dienen met informatie inzake bovengenoemd onderwerp.

Ook wij, als kerk zijnde, ontkomen niet aan wereldse wet- en regelgeving. Neem alleen maar de Wegenverkeerswet. Wij rijden rechts, steken onze hand uit wanneer we op de fiets van richting veranderen en stoppen voor een stopbord. Zo is er ook de nodige regelgeving om de privacy van personen te beschermen, hier gaat het dan om de zogenaamde persoonsgegevens.

Getracht wordt om hieronder de belangrijkste zaken in het kort weer te geven. Helemaal aan het eind zal aangegeven worden waar wij onder meer mee te maken hebben.

θ *Bescherming van privacy & persoonsgegevens*

De belangrijkste op dit gebied zijn de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp) in het dagelijks leven ook wel 'privacywet' genoemd, de Telecommunicatiewet met regels op het gebied van mailings, spam en cookies.

θ *De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)*
De Wbp is de Nederlandse uitwerking van de Europese Privacyrichtlijn uit 1995. Elke Europese lidstaat heeft op basis van deze richtlijn zijn eigen privacywet opgesteld.
Om de onderlinge verschillen gelijk te trekken is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) ontworpen. Deze is in mei 2016 vastgesteld en zal vanaf 25 mei 2018 van toepassing zijn!!

De Wbp bevat regels voor het verwerken van persoonsgegevens, waarbij de nadruk ligt op het *geautomatiseerd* verwerken van persoonsgegevens, met behulp van een computer dus. Bij de zogenaamde cloud computing (werken in de cloud) hebben deze regels extra aandacht nodig. Let wel, ook voor gegevensverwerkingen op papier gelden deze regels!

θ *Wanneer is de Wet bescherming persoonsgegevens niet van toepassing?*
De Wbp is niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens voor uitsluitend persoonlijke of huishoudelijke doeleinden. Voorbeelden hiervan zijn persoonlijke aantekeningen, of een lijst met adressen en telefoonnummers van vrienden en familieleden.
Verder hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten ontheffing van de Wbp, als ook voor de uitoefening van de politietaken.

θ *Wat is een persoonsgegeven?*
Persoonsgegevens zijn alle gegevens aan de hand waarvan een persoon kan worden geïdentificeerd. Hierbij kunnen we denken aan naam- en adresgegevens, maar ook e-mailadressen, (pas)foto's en gegevens die een waardering geven over een persoon, bijvoorbeeld iemands IQ.

θ *Wat is een bijzonder persoonsgegeven?*
Dit zijn persoonsgegevens die zo gevoelig zijn dat de verwerking ervan iemands privacy ernstig kan aantasten. Zulke gegevens mogen dan ook alleen onder zeer strenge voorwaarden worden verwerkt. onder bijzondere of gevoelige persoonsgegevens vallen bijvoorbeeld gegevens die iets zeggen over iemands ras, godsdienst, gezondheid, strafrechtelijk verleden of seksuele leven. Ook lidmaatschap van een vakvereniging en het Burgerservicenummer (BSN) zijn bijzondere persoonsgegevens.

θ *Wanneer is er sprake van verwerking van persoonsgegevens?*
Hieronder wordt verstaan elke handeling met betrekking tot persoonsgegevens. De wet noemt als voorbeelden van verwerking: het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzenden, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, afschermen, uitwissen en vernietigen van gegevens.
Uit deze opsomming blijkt wel dat algauw sprake is van het verwerken van persoonsgegevens, eigenlijk is het zo dat alles wat men met een persoonsgegeven doet, onder verwerken valt.

θ *Algemene regels voor verwerking persoonsgegevens*
Hoofdregel is dat persoonsgegevens alleen in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. Daarnaast mogen persoonsgegevens slechts worden verzameld als daarvoor een precieze doelomschrijving wordt gegeven. Bovendien bepaalt de wet dat persoonsgegevens slechts mogen worden verwerkt voor zover zij toereikend, ter zake diende en niet bovenmatig zijn.

Behalve bovengenoemde algemene regels geldt dat er voor elke verwerking van persoonsgegevens een rechtvaardigingsgrond aanwezig moet zijn/ Dit wordt hieronder toegelicht.

θ *Voorwaarden voor verwerking persoonsgegevens: rechtvaardigingsgronden*
Naast de al genoemde regels stelt de wet als eis dat voor elke verwerking van persoonsgegevens ten minste een van de in de wet genoemde rechtvaardigingsgronden van toepassing moet zijn. De wet kent de volgende grondslagen:

- Toestemming
  De betrokkene (degene wiens gegevens worden verwerkt) heeft voor de verwerking zijn *ondubbelzinnige* toestemming gegeven. Voor een kind jonger dan 13 jaar is toestemming van een ouder of wettelijk vertegenwoordiger noodzakelijk.
- Uitvoering overeenkomst
  De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is.
- Wettelijke verplichting
  De gegevensverwerking is noodzakelijk om een wettelijke verplichting na te komen.
- Vitaal belang
  De gegevensbewerking is noodzakelijk voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak.
- Gerechtvaardigd belang
  De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de behartiging van een gerechtvaardigd belang van degene die de gegevens verwerkt. Hier speelt belangen afweging een rol. Verder moet de verwerker vooraf nagaan of hetzelfde resultaat niet kan worden bereikt met minder gegevens.

θ *Het exporteren van persoonsgegevens: doorgifte*
Het doorgeven van persoonsgegevens is een vorm van verwerking. De hiervoor omschreven voorwaarden zijn hierop onverkort van toepassing. Daarnaast zijn er extra voorwaarden van toepassing.

θ *Wat zijn de rechten van betrokkenen?*
De Wet Bescherming persoonsgegevens richt zich niet alleen tot degenen die persoonsgegevens verwerken, maar kent ook rechten toe aan personen van wie de gegevens worden verwerkt.

- Inzagerecht
  Dit biedt iedereen de mogelijkheid om te controleren of, en op welke manier, zijn gegevens worden verwerkt.
- Correctierecht
  Wanneer iemand zijn inzagerecht heeft gebruikt en tot de conclusie komt dat zijn gegevens gecorrigeerd moeten worden, kan hij daartoe een verzoek indienen bij degene die verantwoordelijk is voor de gegevensverwerking.
- Recht van verzet
  Tegen bepaalde vormen van gegevensverwerking kan de betrokkene zich verzetten, als gevolg waarvan de verwerking van zijn persoonsgegevens mogelijk moet worden gestaakt.

θ *Autoriteit Persoonsgegevens houdt toezicht*
Deze is de toezichthouder voor verwerking van persoonsgegevens. Daarnaast adviseert deze de regering m.b.t. vraagstukken die te maken hebben met de verwerking van persoonsgegevens.

Binnen een organisatie kan een functionaris voor de gegevensbescherming worden aangesteld om toezicht te houden op de toepassing en naleving van de wet binnen een organisatie.

Π *Enkele niet nader benoemde zaken*

- *3 meldplicht datalekken*
- *3 bijhouden van zwarte lijst privacyinbreuk*
- *3 privacy in de pers – Edward Snowden & PRISM*
- *3 verwijdering van gegevens op internet*

- ✓ *Het recht om vergeten te worden - vergeetrecht*
- *3 verwijderen uit zoekresultaten*
- *3 zoekmachines en privacy*

θ *Privacy statement*
Het is een wettelijke verplichting om bezoekers (aan de website) duidelijk te informeren over welke gegevens verzameld worden en met welk doel dat gebeurt.

θ *Het belang van privacy*
Niet iedereen maakt zich druk over zijn of haar privacy.
Maar in de afgelopen tijd zijn er genoeg voorbeelden in de media geweest die het belang van bescherming of goed omgaan met privacy hebben laten zien. Denk hierbij aan het delen van foto's via Facebook, met daaraan andere gegevens gekoppeld. Het zomaar wegdoen van tickets waarop naam, adres e.d. staan vermeld.
Op deze manier wordt (ongemerkt) veel informatie prijsgegeven en misbruik daarvan heel eenvoudig gemaakt wordt.

<u>> Waar hebben wij als kerk mee te maken?</u>

- ⇒ *de websites van de kerken bevatten persoonsgegevens*
  - o *zowel op de plaatselijke sites*
    - ▪ *namen etc. van predikant, scriba, koster*
    - ▪ *soms in een 'besloten' gedeelte namen etc. van alle leden*
  - o *als op de landelijke site*
    - ▪ *namen etc. van leden van deputaatschappen*
- ⇒ *de bekende handboekjes, die bol staan van persoonsgegevens*
  - o *namen, adressen, geboortedata, geslacht, etc.*
- ⇒ *de kerkbladen*
  - o *plaatselijke bladen*
    - ▪ *met namen etc. inclusief bijzonderheden over personen*
  - o *landelijk blad*
    - ▪ *met namen etc.*
- ⇒ *kerkelijk bureau*
  - o *verwerken en gebruiken van de gegevens die op de attestaties staan*

- van belang is de persoonsgegevens zoveel als mogelijk te beschermen
- maar ook andere informatie over personen zoals gezondheid, handelwijzen, etc.
- voorzichtig zijn met of het niet uitgeven van kerkbladen aan niet leden van de gemeente
- rond laten slingeren van handboekjes, kerkbladen, etc. wanneer ook niet leden op gezette tijden toegang hebben tot het kerkgebouw
- ……..

Financieel overzicht

Uitgaven periode november 2015 – oktober 2017

huur documentatieruimte	€ 1800,00
reiskosten	€ 536,25
abonnement De Bazuin	€ 149,00
diversen	€ 182,96
totaal	**<u>€ 2.668,21</u>**

Artikel R.03Rapport aan de Generale Synode te Lansingerland 2018 van Deputaten Curatoren Landelijk Kerkblad en Websites

Eerwaarde broeders,

Hierbij het rapport met betrekking tot de werkzaamheden van deputaten curatoren landelijk gereformeerd kerkblad DE BAZUIN en Websites over de periode na de generale synode te Groningen 2014. Onder de websites wordt verstaan; de website van DE BAZUIN, de website van De Gereformeerde Kerken en, ondersteunend, de website van het Engelse digitale blad 'Reformed Continua'). Deputaten curatoren zijn:

G.J. de Marie Voorzitter
B.A. de Roos Secretaris
R.B. Sikkens Penningmeester

Inleiding

Allereerst wil dit deputaatschap de dankbaarheid aan de Here uitspreken voor het feit dat het kerkblad de Bazuin ook in de afgelopen periode mocht worden uitgegeven en bij heeft mogen dragen aan de geestelijke toerusting van de Kerken in Nederland. Wij zijn dankbaar dat redactieleden, overige schrijvers en medewerkers van het blad De Bazuin de krachten ontvingen om hun taken uit te kunnen voeren.
Voor u ligt het deptuten rapport van de deputaten curatoren kerkblad de Bazuin en de websites. Dit deputaatschap heeft als belangrijke instructie de opdracht ontvangen om ingrijpende veranderingen te laten plaatsvinden in de abonneestructuur van het blad. Maar nog omvangrijker was de vraag naar onderzoek om het kerkblad De Bazuin te laten opgaan in een vereniging of stichting. Dit vroeg om gedegen onderzoek naar de juridische mogelijkheden hieromtrent en een uitdaging om tevens recht te doen aan de andere instructies. Wij hebben het geluk gehad dat broeder R.B. Sikkens naast zijn taken als penningmeester van dit deputaatschap ook zijn inhoudelijke juridische kennis heeft mogen inzetten voor het onderzoeksverslag wat u bij dit rapport aantreft.
Daarnaast was bij de aanvang van onze periode als deputaten bekend geworden dat de toenmalige webmaster C. van Egmond graag zijn taken ten aanzien de website van de DGK en de Bazuin wilde neerleggen. Deze broeder heeft zich vanaf het allereerste begin ingespannen voor alle ICT werkzaamheden van de verschillende websites. Wij willen op deze plek een woord van dank uitspreken aan deze broeder die zich zoveel jaren heeft ingespannen om websites te bouwen en te onderhouden. Vanwege het feit dat wij op zoek moesten naar een nieuwe webmaster hebben wij in overleg met de redactie ons ook als doel gesteld om de websites toegankelijker te maken voor mobiele devices. Zodat artikelen en verdere informatie beter geschikt gemaakt zou worden voor smartphones en tablets. Daarnaast was er de wens om de websites van DGK, De Bazuin, en Reformed Continua op te delen en als losse website verder op te laten bouwen, omdat dit visueel nu één website leek met verschillende tabbladen. De zoektocht naar een nieuwe webmaster heeft echter ondanks verschillende inspanningen langer geduurd dan gehoopt, maar gelukkig mochten wij in juli 2017 broeder P. Bos als webmaster van de websites aanstellen. Deze broeder is momenteel nog bezig met het bouwen en reviseren van de verschillende websites.

Rapportage

Onze rapportage willen wij aan de hand van de door GS Groningen 2014 opgestelde instructie puntsgewijs uitbrengen.

1. *Zij zullen de uitgave en ontvangst van het landelijk Gereformeerd Kerkblad DE BAZUIN in de kerken bevorderen in overleg met en met inschakeling van de redactie en medewerkers.*

Het landelijk Gereformeerd Kerkblad De Bazuin kon in de afgelopen periode ongestoord worden uitgebracht met een verschijningsfrequentie van één keer in de twee weken. Elke editie die is verschenen is vormgegeven door br. J. Bos uit Rotterdam. En wordt gedrukt door Mail en More te Hasselt.

2. *Zij zullen toezien op het naleven van de Regelingen Kerkblad en het Redactiestatuut Landelijk Kerkblad van De Gereformeerde Kerken in Nederland, beide zoals vastgesteld door de Generale Synode te Mariënberg 2005.*

Deputaten hebben voor zover mogelijk toegezien op de naleving van de Regelingen en het Redactiestatuut en kunnen met dankbaarheid rapporteren dat er, in alle opzichten in overeenstemming met de Regelingen en het Redactiestatuut is gehandeld.

3. *Zij zijn verantwoordelijk voor de Schriftuurlijke koers van DE BAZUIN en de websites, binnen het kader van artikel 30 van de kerkorde.*

Deputaten zijn m.b.t. de Schriftuurlijke koers van DE BAZUIN en de websites geen onschriftuurlijke zaken tegengekomen. Ook vanuit de lezers en abonnees zijn geen opmerkingen gekomen t.a.v. de Schriftuurlijke koers van DE BAZUIN.

4. *Zij zullen de leden van de redactie schriftelijk aanstellen en een rooster van aftreden van de redactie opstellen.*

De redactie wordt momenteel gevormd door de volgende broeders:
T.L. Bruinius:
Hoofdredacteur
Ds. S. de Marie:
Plaatsvervangend hoofdredacteur
C.A. Teunis:
Redactielid
Ds. M. Dijkstra
Redactielid
J.A. Sikkens:
Redactielid en tevens secretaris van de redactie.

Ds. Dijkstra is in augustus 2015 benoemd tot nieuw redactielid. Ds. Koster is op hetzelfde moment benoemd tot redactielid, maar heeft na een korte tijd de redactie verlaten vanwege een meningsverschil over de onderwerpen van de te plaatsen artikelen. De benoemingen van de broeders Bruinius en ds. De Marie duren tot medio mei 2019. Broeder Teunis zijn benoeming duurt tot 1 februari 2018 De benoeming van broeder Sikkens duurt tot februari 2021.

5 *Zij zullen aan de redactie medewerkers toevoegen met bijzondere taken, te weten:*
   a. *leden van de eindredactie door wie het blad persklaar gemaakt wordt;*
   b. *een administrateur;*
   c. *een medewerker voor de financiële administratie;*
   d. *een redactiesecretaris;*
   e. *een webmaster.*

Broeder J. Bos is eindredacteur van DE BAZUIN. Hij zorgt voor de lay-out van elke editie
Zuster S. Admiraal-Prins doet de financiële administratie en is tevens verantwoordelijk voor het bijhouden van het abonneebestand.
Broeder J.A. Sikkens is redactiesecretaris.
Broeder C. van Egmond was tot juli 2017 webmaster. Deze taak is overgenomen door br. P. Bos uit Rotterdam.

6. *Zij zullen tenminste eenmaal per jaar met de redactie vergaderen om het beleid te bespreken.*

De deputaten hebben tweemaal samen met de redactie vergaderd. Beide vergaderingen zijn in goede harmonie verlopen. Op de eerste vergadering is ook nog gesproken over het vertrek van ds. Koster. De deputaten hebben hierbij aangegeven dat het wenselijk zou zijn indien er redactieleden om principiële redenen vertrekken, de deputaten graag tijdig hierover ingelicht zouden worden en niet achteraf zoals in bovengenoemde geval. Elk jaar hebben wij globaal de werkzaamheden van de redactie samen doorgesproken alsmede de plannen die de redactie had om op te pakken. De redactie heeft aanvankelijk aangegeven kritisch te bekijken hoe het blad De Bazuin vorm gaat krijgen na de komende synode. Met name vroeg de redactie zich af of de koersbewaking voldoende zou kunnen worden ingevuld, als de huidige structuur van het blad zou worden opgeheven. Hiervan heeft het deputaatschap kennisgenomen en rekening gehouden in het concept-statuut.

7. *Zij zullen minimaal viermaal per jaar de boekhouding van de penningmeester beoordelen en de penningmeester ondersteunen waar dit wenselijk is.*

Br. R.B. Sikkens heeft met regelmaat overleg gehad met de penningmeester en de jaarrekeningen beoordeeld. Hierbij viel het op dat het vermogen is toegenomen. Dit heeft mede als reden dat de contributiegelden zijn gehandhaafd, ook voor de voorgestelde gemeente-abonnenten. Hier was voor gekozen omdat we vooraf moeilijk konden inzien hoeveel abonnees er daadwerkelijk lid bleven van het blad De Bazuin.
Omdat in de periode 2011 en 2012 sterk op de kosten is bezuinigd, is het eigen vermogen gegroeid. Deputaten hebben ook geconstateerd dat de abonnementsgelden niet wezenlijk zijn gedaald door wijziging van de abonnementsstructuur. Deputaten adviseren om de abonnementsprijs te laten zakken naar € 57,00 per abonnement per jaar(huidige abonnementsprijs is € 74,50 per jaar). Het aantal abonnees zijn per 31/12/2016 563. De jaarlijkse abonnementsinkomsten zakken dan naar ca. € 32.000 per jaar. Dit is voldoende om de jaarlijkse exploitatiekosten te dekken
Met het opgebouwd eigen vermogen adviseren deputaten om in ieder geval een buffer van ca. € 35.000 aan te houden, zodat de continuïteit van het blad niet in gevaar en de lopende kosten gedurende een jaar kunnen worden betaald. Het kapitaal is per 01/12/2015 € 41.288. Dit is in 2016 met ca. € 10.000 gestegen. Deputaten adviseren het surplus te reserveren voor bijvoorbeeld de uitgave van brochure, de ontwikkeling van de digitale mogelijkheden (app, uitbreiden website, digitaal abonnement, etc.) en de financiering van heruitgaven van gereformeerde lectuur.

Bijgaand zijn de financiële stukken over 2014 en 2015 en een verslag van de kascontrolecommissie d.d. 18 maart 2017 gevoegd (bijlage 1, 2 en 3). Zodra de jaarstukken van 2016 gereed zijn en gecontroleerd, zullen deze worden nagezonden.

8. *Zij zullen toezien dat vanaf januari 2016 het kerkblad De Bazuin niet meer via een blok abonnement verspreid en betaald wordt. (Conform art. 7.07 GS Groningen).*

Bovenstaande instructie stelde dit deputaatschap voor een uitdaging om binnen zeer korte termijn de toenmalige abonnementsstructuur op te heffen. Dit met als risico dat het aantal abonnees wel eens zeer fors zou kunnen afnemen en de uitgave en verschijning van het blad in gevaar konden brengen. Om ook aan instructie nr. 1 recht te doen hebben wij als deputaten nagedacht over een juiste invulling van deze instructie. Wij hebben daarom eind 2015 alle kerkenraden aangeschreven, met de vraag of zij een gemeente-abonnement van het kerkblad De Bazuin wilden afnemen. Hier hebben alle gemeentes met één uitzondering daargelaten gebruik van gemaakt. Omdat het niet zeker was hoe op het voorstel van een gemeente-abonnement vanuit de lezers en gemeentes gereageerd zou worden hebben wij het contributiebedrag vooralsnog gehandhaafd.

9. *Zij zullen onderzoek doen naar een overdracht van de Bazuin naar een particuliere vereniging of stichting, waarbij de band aan de kerken en de Schriftuurlijke koers van het blad zoveel mogelijk worden gewaarborgd. En hieraan rapport uitbrengen zes maanden voor de aanvang van de eerstkomende synode (conform art.7.O7 GS Groningen).*

Vanwege het feit dat een dergelijk onderzoek veel tijd vergde en ook gepaard ging met concrete voorstellen aan de synode is het verslag van het onderzoek gelijktijdig met het deputatenrapport verzonden. Zie voor de uitwerking hiervan in de bijlage onderzoeksverslag + concept-statuten (bijlage 3 en 4).

Zij zullen minimaal tweemaal per jaar een financieel overzicht en een begroting opstellen en dit met Deputaten Financieel Beheer bespreken, Ook zullen zij in overleg met deze deputaten de financiële rapportage ten behoeve van de synode opstellen.
Overleg met deputaten Financieel Beheer is niet nodig geacht, omdat De Bazuin in deze periode voldoende middelen genereerde om de eigen kosten te betalen. De expertise van Deputaten Financieel Beheer is niet nodig geweest voor het opstellen van de jaarstukken van De Bazuin.

10. *Zij zullen een periodiek te updaten handboek in digitale vorm samenstellen in het zogenaamde pdf-format en dit op een afgeschermd gedeelte van de website publiceren. Tevens zullen zij een papieren uitgave verzorgen voor kerkleden die daarom verzoeken.*

Alle informatie die behoord bij het handboek is geïnventariseerd bij alle gemeenten. Deze informatie is beschikbaar gesteld op de landelijke website van de DGK. Er zijn nog geen verzoeken binnengekomen van leden die een papieren uitgave wensen te ontvangen.

Bijlagen

a. Financieel verslag 2014

Diversen	0	0	0	**0**
	47.580	**48.300**	**48.792**	**46.600**
LASTEN				
Drukkosten	14.949	17.000	16.962	17.000
Verzendkosten	12.008	14.000	13.589	14.300
	26.957	**31.000**	**30.551**	**31.300**
Redactiekosten	10.344	12.600	11.228	12.800
Vergaderkosten	14	300	203	300
Reiskosten	0	500	266	400
Kosten secretariaat/abonnementenadm.	431	400	334	400
Kosten internet	687	800	687	900
Bankkosten	149	200	181	200
Brochures	644	0	-53	0
Diversen	117	300	110	100
	39.343	**46.100**	**43.507**	**46.400**
RESULTAAT	**8.237**	**2.200**	**5.285**	**200**

Baten
Abonnementsgelden
Betreft de abonnementen van kerkleden en niet-kerkleden

Rente
Betreft de rente op de spaarrekening

Kosten
De uitvoeringskosten waren voor 2014 begroot op € 15.100 (2013: € 15.500).
De werkelijke kosten hebben bedragen € 12.386 (2013: € 12.956).

Redactiekosten
Betreft de bezoldiging van de hoofdredacteur en de opmaakredacteuren.
In deze kosten zijn de werkgeverslasten inbegrepen.

Vergaderkosten
Betreft kosten van vergaderingen van redactie en medewerkers.

De voorraad niet verkochte brochures is gewaardeerd op nihil

Datum: 12-9-2016

	Werkelijk 2015	Herziene Begroting 2015	Herziene Begroting 2016
BATEN			
Abonnementsgelden	43.203	42.000	41.000
Advertenties	1.253	1.200	1.300
Nieuwjaarsadvertenties	1.065	1.000	1.000
Giften	1.850	2.200	2.500
Rente	209	200	200
	47.580	**46.600**	**46.000**
LASTEN			
Drukkosten	14.949	17.000	16.500
Verzendkosten	12.008	14.300	14.000
	26.957	**31.300**	**30.500**
Redactiekosten	10.344	12.800	13.000
Vergaderkosten	14	300	300
Reiskosten	0	400	400
Kosten secretariaat/abonnementenadm.	431	400	400
Kosten internet	687	900	900
Bankkosten	149	200	200
Brochures	644	0	0
Diversen	117	100	100
	39.343	**46.400**	**45.800**
RESULTAAT	**8.237**	**200**	**200**

Baten *(begroting)*
Abonnementsgelden
Rekening is gehouden met gem. 3% afname van het aantal abonnementen
De voorgenomen prijsverhoging van het abonnement is in 2014 niet gerealiseerd.
vanwege de sterk gedaalde druk- en verzendkosten.

Advertenties
Betreft de vergoeding voor het plaatsen van familieberichten en van mededelingen
die niet direct de kerken betreffen.

Giften
Het geven van giften zal onder de aandacht van de lezers blijven worden gebracht.

Rente
Betreft de rente op de spaarrekening
Afhankelijk van rentestand (< 1 %).

Lasten *(begroting)*
Redactiekosten
Betreft de bezoldiging van de hoofdredacteur en de opmaakredacteur.
In deze kosten zijn begrepen de sociale lasten begrepen.

Vergaderkosten
Betreft kosten van vergaderingen van redactie en medewerkers.

Brochures
De begrote kosten van brochures zijn gelijk aan de begrote opbrengsten.

Resultaat
Door het teruglopen van het aantal abonnees en de uitvoeringskosten gelijk blijven
of iets stijgen, neemt het exploitatieoverschot vanaf 2015 af naar vrijwel nihil.

Artikel R.04Rapport deputaten Liturgische Voorzieningen

Inhoudsopgave
Inhoudsopgave
1. De deputaten
2. De instructies aan de deputaten
3. Deelrapportages van de instructies
3.1. Gereformeerd Kerkboek, ad instructie 1
3.2. Preken, ad instructie 2 en 6 4
3.3. Lijst predikanten, ad instructie 3, 4 en 5
3.4. Rapportage, ad instructie 7 4
3.5. Bijbelteksten, ad instructie 83.6.
3.6 Archief, ad instructie 9
4. Voorstellen
4.1 Voorstel: om het aantal catechismuspreken uit te breiden
5. Slotwoord

1. De deputaten
De deputaten zijn aangesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, in haar vergadering van 13 juni 2015 Groningen.
Als deputaten zijn benoemd de broeders W. Snippe (samenroeper) en R.H. van der Laan en zuster E. Godschalk-Wielenga.

Deputaten hebben in hun eerste vergadering br. W. Snippe verkozen tot voorzitter en zr. E. Godschalk-Wielenga tot secretaris.

2. De instructies aan de deputaten

De Generale Synode van Groningen 2014/2015 heeft aan deputaten de volgende opdrachten gegeven:

1. Zij zullen blijvend acht geven op de behoefte in de kerken aan nieuwe exemplaren van het Gereformeerde Kerkboek en zich blijven vergewissen van de beschikbaarheid ervan; zo nodig nemen zij maatregelen die de beschikbaarheid ervan bevorderen.
2. Zij zullen de kerken dienen met het beschikbaar stellen van voldoende catechismuspreken en preken die bestemd zijn voor bijzondere gelegenheden als gedenkdagen van heilsfeiten, biden dankstonden, en voor de voorbereiding voor de viering van het Heilig Avondmaal. Zij zullen de behoefte hieraan van tijd tot tijd blijven peilen.
3. Zij zullen t.a.v. de eventueel te lezen preken de twee lijsten met namen van predikanten beheren, zoals dat vastgesteld is door de synode. Deze twee lijsten mogen de deputaten niet aanvullen en uitbreiden. Een kerkenraad kan een gemotiveerd voorstel indienen bij de generale synode voor uitbreiding van lijst 2.
4. Zij zullen de gegevensbank (laten) onderhouden, verbeteren, en aanvullen met preken in overeenstemming met de lijsten 1 en 2, met dien verstande dat de preken in deze prekenbestanden alleen preken bevatten die voldoen aan de besluiten die de synodes genomen hebben (GS Groningen, art. 3.02 en 3.03).
5. Zij zullen de preekbestanden op de website van de kerken (laten) plaatsen in overleg met Deputaten Curatoren Landelijk Kerkblad en Websites en zo ter beschikking stellen aan de kerken.
6. Zij zullen de kerken oproepen mee te werken onder leiding van deputaten aan het digitaliseren van preken in overeenstemming met de richtlijnen welke door de Generale Synode zijn vastgesteld.
7. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende generale synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.
8. Zij zullen onderzoek doen naar de technische en juridische mogelijkheden en de kosten om de Bijbelteksten in het Gereformeerd Kerkboek in overeenstemming te brengen met de Herziene Statenvertaling (art. 3.07 besluit 4).
9. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (pdf-format op cdrom) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode

.

3. Deelrapportages van de instructies

De volgende paragrafen bevatten de deelrapportages van de instructies.

3.1. Gereformeerd Kerkboek, ad instructie 1

Deputaten hebben contact opgenomen met uitgeverij Royal Jongbloed met de vraag of het mogelijk is om het Gereformeerd Kerkboek uit 1986 te herdrukken. Helaas is dat niet meer mogelijk doordat destijds van films gedrukt werd. De enige mogelijkheid zou zijn om het boekje helemaal uit elkaar te halen en dan te scannen. De rechten van de psalmen liggen bij ISK, de Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied, omdat een deel van de psalmberijmingen uit het Liedboek komt. Dat betekent dat er royalty's betaald zullen moeten worden. Dit samen met de verwachte kleine oplage maakt dat het een heel duur kerkboek zal worden van mogelijk honderden euro's per stuk. Jongbloed eist een garantieafname van 1000 stuks. Jongbloed zou navragen bij de ISK wat het bedrag zou zijn dat aan royalty's betaald zou moeten worden, maar daar hebben deputaten, ook bij navraag via de mail, geen reactie meer op gehad.
De afgelopen jaren hebben deputaten van één adres de vraag gekregen hoe zij aan een kerkboekje zouden kunnen komen. In boekwinkels zijn de kerkboeken (bijna) niet meer te vinden. Soms nog

wel via Marktplaats en Boekwinkeltjes.nl. Maar ook daar worden ze steeds minder aangeboden. Wel heeft zuster Admiraal nog een paar boekjes liggen.

3.2. Preken, ad instructie 2 en 6

Deputaten hebben deze periode een aantal preken op de site laten zetten, waaronder een serie catechismuspreken van ds. W.G. de Vries. Ook is er een aantal preken voor bijzondere gelegenheden geplaatst. Op dit moment staan er 2522 preken op de site. In een aantal gemeenten zijn mensen bezig om preken van cassettebandjes over te zetten op de computer. Verder hebben deputaten een brief ter kennisgeving ontvangen van een kerkenraad waarin voorgesteld werd dat de dominees uit het eigen kerkverband eigen preken op de site zouden zetten.
Verder hebben deputaten een brief gekregen van een kerkenraad uit het kerkverband met een vraag over een leespreek. Deputaten hebben hier op gereageerd. De kerkenraad heeft besloten de andere kerkenraden over dit punt te informeren.

3.3. Lijst predikanten, ad instructie 3, 4 en 5

Deputaten hebben een vraag gekregen over verbeterpunten die betrekking hebben op het preekarchief. Deze zijn voor zover mogelijk doorgevoerd. Verder wordt de gegevensbank onderhouden en aangevuld en ter beschikking van de kerken gesteld.

3.4. Rapportage, ad instructie 7

Deputaten bieden bij deze het rapport aan.

3.5. Bijbelteksten, ad instructie 8

Deputaten hebben, zoals ook gezegd in 3.1, contact opgenomen met Royal Jongbloed. Zij hebben daar ook de vraag gesteld of de Bijbelteksten uit het Gereformeerd Kerkboek in overeenstemming gebracht zouden kunnen worden met de Herziene Statenvertaling. Dat zou technisch mogelijk zijn, maar ook dan moet rekening worden gehouden met copyright van de HSV en moeten er royalty's betaald worden. Maar verder blijven dan de problemen spelen zoals genoemd bij 3.1.

3.6. Archief, ad instructie 9

Deputaten zullen hiermee aan de slag gaan.
Deputaten hebben tenslotte nog een aantal e-mails en brieven ontvangen waarop is gereageerd of die voor kennisgeving zijn aangenomen.
Ook willen deputaten op deze plaats de zusters Admiraal en Spoelman hartelijk bedanken voor het vele werk dat zij al jaren doen in het digitaliseren en het bijhouden van de website!

4. Voorstellen

4.1 Voorstel: om het aantal catechismuspreken uit te breiden

Overwegende

1. dat van de catechismusseries die beschikbaar zijn niet alle series meer geschikt zijn om in een eredienst te lezen.
2. dat er series zijn die al verschillende keren in de gemeenten gelezen zijn.
3. dat het voor de kerkenraden steeds moeilijker wordt om geschikte catechismuspreken te krijgen.
4. dat in de loop van de jaren door onze predikanten al veel jongere catechismuspreken gemaakt zijn.

Besluit

De Generale Synode van Lansingerland 2018 besluit dat eraan gewerkt moet worden om het aantal catechismuspreken uit te breiden.
De predikanten zal gevraagd worden om hun beschikbare catechismuspreken ter beschikking te stellen aan het prekenbestand van de kerken.

Gronden

Er is veel vraag naar actuelere catechismuspreken.

5. Slotwoord

Deputaten hebben met vreugde hun werk gedaan.
Deputaten wensen en bidden de Generale Synode te Lansingerland een gezegende vergadering toe.
Deputaten Liturgische Voorzieningen,
W. Snippe, voorzitter
E. Godschalk-Wielenga, secretaris
R.H. van der Laan

Artikel R.05Rapport DFB (Deputaten Financieel Beheer) van De Gereformeerde Kerken (hersteld).

Scriba: E. Korevaar, Verlengde Kerkweg 19, 8091 EW Wezep.

Aan de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland
p/a. De samenroepende kerk G.S. te Lansingerland
Rembrandtlaan 42, 2665 XG Bleiswijk
Scriba: Joh. Houweling.

Betreft: aanbieding rapportage van de Deputaten Financieel Beheer over de jaren 2014 t/m. 2016

Eerwaarde broeders,

Bijgaand doen wij u toekomen de verantwoording over de jaren 2014 t/m. 2016 en de meerjarenbegroting van het Deputaatschap Financieel Beheer.
Deputaten kwamen regelmatig bij elkaar eerst te Hoevelaken en daarna toen br. P.J. Houweling zijn secretariaat had overgedragen aan br. E. Korevaar te Wezep, vergaderden de deputaten te IJsselmuiden en verder hadden zij veel onderling overleg per e-mail.
Deputaat br. P.J. Houweling heeft zijn pensioenadministratie van de mantelpolis bij Zwitserleven in de loop van 2015 overgedragen aan br. H.J. Mooibroek te IJsselmuiden.

Het Deputaatschap Financieel Beheer bestaat sinds september 2015 uit de volgende broeders:
H.J. Mooibroek te IJsselmuiden - voorzitter en beheerder mantelpolis
E. Korevaar te Wezep - secretaris
C.J. Teunis te IJsselmuiden - penningmeester

De deputaten vergaderden in de verslagjaren op de volgende data:
22-01-2014; 24-04-2014; 29-01-2015; 19-10-2015; 27-11-2015; 10-12-2015; 08-02-2016 en ten slotte t.b.v. de jaarrekening 2016 op 06-01-2017.

Vanuit de kerken DGK Mariënberg en Emmen kwamen in het 4e kwartaal 2015 een tweetal adviesverzoeken over het traktement en emolumenten van de in dienst zijnde predikant. De verleende adviezen leverde enige spanningen op bij de deputaten onderling.

Van de deputaten-curatoren Landelijk Kerkblad en Websites hebben we financiële cijfers ontvangen t/m. het boekjaar 2015. Gecontroleerd zijn de jaren t/m. jaarrekening 2013. Vastgesteld moet worden dat er een inhaalslag nodig is.

Ten aanzien van de mantelpolis die ondergebracht is bij ZwitserLeven is het volgende te melden: De overeenkomst liep af op 31 december 2015 en is voor een periode van vijf jaren verlengd. Wel dient te worden opgemerkt dat de verzekeringspremies behoorlijk gestegen zijn door:

- De daling van de marktrente zorgt ervoor dat de maatschappij een lager rendement kan garanderen. Bij een lager gegarandeerd rendement betaalt de polishouder meer premie om een vergelijkbaar pensioen op te bouwen;
- Daarnaast leven mensen steeds langer, waardoor de maatschappij langer pensioen moet uitkeren. Dat maakt het opbouwen van pensioen ook duurder

Op dit moment nemen deel aan deze collectieve pensioenpolis:

- DGK Zwolle - ds. S. de Marie;
- DGK Lansingerland - ds. C. Koster;
- DGK Mariënberg/Emmen - ds. M. Dijkstra;
- DGK Groningen – ds. M.A. Sneep.

De kascontrole van de cijfers van DFB over de boekjaren t/m. 2013 is uitgevoerd door de classis NO. De kascontrole over de boekjaren 2014 t/m. 2016 zal naar verwachting worden uitgevoerd door de classis ZW in het 4e kwartaal 2017.

De deputaten vertrouwen u met deze rapportage van dienst te zijn en wensen u sterkte en Gods onmisbare Zegen toe bij al uw arbeid.

Met broedergroeten,
Deputaten Financieel Beheer

Bijlagen:

1. Instructie Deputaten Financieel Beheer
2. Jaarrekening 2014 van DFB;
3. Jaarrekening 2015 van DFB
4. Jaarrekening 2016 van DFB

Bijlage 1 Instructie Deputaten Financieel Beheer (F13)

Aan de deputaten is opgedragen:

1. Zij zullen zorg dragen voor het beheer van de onder hun verantwoording komende gelden. Zij zullen van de inkomsten en uitgaven een nauwkeurige administratie bijhouden. Zij zullen alle geldelijke fondsen binnen het kerkverband beheren. Alleen het Deputaatschap Opleiding tot de Dienst des Woord zal zelf zijn gelden ontvangen uit de kerken en deze gelden ook zelf beheren.
2. Zij zullen jaarlijks de hoogte van het quotum omgeslagen per ziel, dat door de classis is vastgesteld, kenbaar maken aan de kerken. In dit schrijven worden de kerken ook gevraagd hun geldelijk bijdrage te storten op de daarvoor ingerichte bankrekening van Deputaten Financieel Beheer. De kerken geven jaarlijks per 1 januari hun ledental aan de deputaten door. Deze opgave dient voor 15 januari schriftelijk aan de deputaten te worden gemeld.
3. Zij zijn bevoegd om de uitgaven die gedaan zijn/worden door de onderscheiden deputaatschappen te vergoeden. Van alle deputaatschappen ontvangen zij zo snel mogelijk na aanvang van hun werkzaamheden een begroting, met uitzondering van het deputaatschap Opleiding tot de Dienst des Woords en het Deputaatschap ad artikel 19 KO. Deputaten kunnen bij gerede twijfel in overleg gaan met het betreffende deputaatschap over de hoogte van de door hen ingediende begroting. Dat geldt ook als ingediende declaraties (te) veel afwijken t.a.v. de ingediende begroting.

4. Zij zullen ervoor zorg dragen dat alle ingediende declaraties/rekeningen van een handtekening van de voorzitter en van de secretaris van het deputaatschap zullen worden voorzien.
5. De deputaten zullen jaarlijks een begroting maken over alle eventuele kosten van het kerkverband en komen tot een quotum voorstel. Zij zullen in de september vergadering van de aangewezen classis hun quotum voorstel indienen. In de jaarlijkse classisvergadering van september of in de classisvergadering van december wordt het quotum voorstel van de deputaten besproken en vastgesteld. De aangewezen classis bevestigt schriftelijk aan Deputaten Financieel Beheer hun akkoordverklaring als ook aan de andere classis.
6. Jaarlijks zal de administratie van Deputaten Financieel Beheer worden gecontroleerd. De controle zal plaatsvinden door de aangewezen classis en zal jaarlijks per classis rouleren. De classis zal schriftelijk verslag doen van haar bevindingen voor aanvang van de eerstvolgende Generale Synode, met een voorstel inzake het verlenen van décharge. Dit verslag zal door de classis aan de samenroepende kerk worden toegezonden.
7. Eens per drie jaren zal de synode voor de komende drie jaren de classis aanwijzen welke zorg draagt voor de controle van de administratie en het vaststellen van de quota.
8. Deputaten Financieel Beheer dragen zorg voor een of meer overeenkomsten om het ouderdoms-, weduwen-, en wezenpensioen van predikanten te verzekeren bij een geschikte verzekeringsmaatschappij, zodat de kerken die een predikant hebben beroepen voor dat deel kunnen voldoen aan artikel 13 KO. Deputaten richten voorts een 'Reservefonds t.b.v. emeritering' op en beheren dat fonds. Dit fonds zal het karakter hebben van een 'onderlinge steunverlening met een geringe kapitaalvorming'. Het kapitaal is nodig om een buffer te hebben voor het betalen van zgn. inhaalpremies die kerken verschuldigd kunnen zijn voor hun predikanten die een pensioen en/of AOW-gat hebben opgelopen. De Deputaten stellen een quotum vast voor dit reservefonds, en dragen zorg voor de inning van dit quotum. Voorts adviseren zij de plaatselijke kerk over de betreffende overeenkomsten en het genoemde reservefonds. zodra deze een predikant wenst te beroepen.
9. De quaestor en secundus-quaestor van een synode vallen onder de verantwoording van Deputaten Financieel Beheer. De quaestor c.q. de secundus-quaestor draagt zorg voor de uitbetaling van de ingediende declaraties/rekeningen. De declaraties en rekeningen van de synode zijn voorzien van de handtekeningen van twee leden van het moderamen.
10. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende generale synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.
11. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (PDF-format op cd-rom) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken op 13 juni 2015

De Gereformeerde Kerken in Nederland
Deptutaatschap Financieel Beheer
Verantwoording 2014

Balans

	2014		2013	
ACTIVA				
	€	€	€	€
Vlottende middelen:				
Vorderingen		1.730		2.202
Liquide middelen:		216.309		200.740
		218.039		202.942
PASSIVA				
Eigen vermogen:				
Algemene reserve		39.379		35.740
Voorzieningen:				
Fonds hulpbehoevende kerken	120.000		110.000	
Fonds Emeritering	57.660		57.202	
		177.660		167.202
Schulden op korte termijn:				
Nog te betalen posten		1.000		0
		218.039		202.942

Verlies en winst rekening

BATEN	2014		2013	
	€	€	€	€
Bijdragen quota	17.175		21.850	
Overige opbrengsten	1.730		2.202	
		18.905		24.052

LASTEN	-			
Deputaatschappen	2.238		1.836	
Kosten kerkverband	2.570		0	
Reserveringen	10.458		15.678	
		15.266		17.514
RESULTAAT		3.639		6.538

Toelichting balans

	Balans per	Balans per
	31-12-2014	31-12-2013
	€	€
Vorderingen:		
Rente spaarrekening	1.730	2.202
Liquide middelen:		
ING Zakelijke rekening nr. 875	6.309	5.740
ING Rentemeerrekening nr.875	210.000	195.000
	216.309	200.740
Algemene reserve:		
Saldo 1 januari	35.740	29.202
Resultaat	3.639	6.538
Saldo 31 december	39.379	35.740

Fonds hulpbehoevende kerken:		
Saldo 1 januari	110.000	95.000
Dotatie	10.000	15.000
Saldo 31 december	120.000	110.000

De voorziening hulpbehoevende kerken wordt gevormd tot een bedrag van € 150.000,--. De jaarlijkse dotatie aan dit fonds bedraagt € 10.000,--. Per 31-12-2014 is reeds 12 jaar aan dit fonds gedoteerd.

Fonds Emeritering:		
Saldo 1 januari	57.202	56.524
Rente 0,80%	458	678
Saldo 31 december	57.660	57.202

Fonds emeritering:

De voorziening voor de emeritering wordt gevormd in verband met eventuele financiering van inhaalpremie bij aanwezigheid van pensioentekorten. Dit fonds wordt gevormd middels de dotatie van de ontvangen pensioenquota. Dotatie aan de voorziening heeft inmiddels zijn maximumbedrag van € 50.000,-- bereikt. De rente die wordt toegerekend aan dit fonds is gebaseerd op de werkelijk ontvangen rente over 2014 en bedraagt gemiddeld 0,80%.

Nog te betalen posten:		
Kosten Generale Synode (Groningen)	1.000	0

Toelichting verlies en winstrekening

	2014	2013
BATEN		
	€	€
Bijdragen quota:		
Amersfoort e.o.	795	1.100
Assen	720	820
Bergentheim / Bruchterveld e.o.	2.400	3.080
Berkel en Rodenrijs / Berschenhoek	3.600	4.560
Dalfsen	1.125	670
Emmen	840	1.160
Ermelo	225	380
Groningen	2.205	2.960
Hasselt e.o.	585	680
Mariënberg	1.785	2.380
Opeinde	1.035	1.340
Zwolle e.o.	1.860	2.720
	17.175	21.850
Overige opbrengsten:	-	
Rente	1.730	2.202

LASTEN

Deputaatschappen:		
Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken	517	1.254
Deputaten Financieel Beheer	119	244
Deputaten Herziene Statenvertaling	23	0
Deputaten Liturgische Voorzieningen	11	0
Deputaten Documentatie	1.530	270
Deputaten art. 49 K.O.	38	68
	2.238	1.836

Kosten kerkverband:		
Kosten Generale Synode	2.570	0
Reserveringen:		
Dotatie fonds emeritering	458	678
Dotatie fonds hulpbehoevende kerken	10.000	15.000
	10.458	15.678

Meer-jaren begroting

Baten

	Werkelijk 2013	Begroot 2014	Werkelijk 2014	Begroot 2015	Begroot 2016
Quota Kerken	21.850	17.220	17.175	17.175	17.175
Overige opbrengsten	2.202	2.000	1.730	1.500	1.500
Totaal	**24.052**	**19.220**	**18.905**	**18.675**	**18.675**

Lasten

	Werkelijk 2013	Begroot 2014	Werkelijk 2014	Begroot 2015	Begroot 2016
Dep. Betrekkingen Buitenlandse Kerken	1.254	1.000	517	2.500	2.500
Dep. DACOBB / CKE	0	300	0	250	250
Dep. Financieel Beheer	244	300	119	250	250
Dep. Onderzoek Herziene Statenvertaling	0	300	23	250	250
Dep. Liturgische Voorzieningen	0	300	11	250	250
Dep. Documentatie	270	300	1.530	1.250	1.250
Dep. Art. 49 K.O.	68	300	38	250	250
Kosten Generale Synode	0	5.000	2.570	12.500	0
Dotatie Fonds hulpbehoevende kerken	15.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Rente Fonds emeritering	678	500	458	400	400
Saldo naar algemene reserve	6.538	920	3.639	-9.225	3.275
Totaal	**24.052**	**19.220**	**18.905**	**18.675**	**18.675**

Quota kerken 2015 begroot	Werkelijk	Werkelijk	Schatting	Schatting	Schatting
	Leden 2014	Quota 2014	Leden 2015	Quota 2015	Quota 2016
Amersfoort e.o.	53	795	53	795	795
Assen	48	720	48	720	720
Bergentheim/Bruchterveld e.o	160	2.400	160	2.400	2.400
Berkel en Rodenrijs/Berschenhoek	240	3.600	240	3.600	3.600
Dalfsen	75	1.125	75	1.125	1.125
Emmen e.o.	56	840	56	840	840
Ermelo	15	225	15	225	225
Groningen	147	2.205	147	2.205	2.205
Hasselt e.o.	39	585	39	585	585
Mariënberg	119	1.785	119	1.785	1.785
Opeinde	69	1.035	69	1.035	1.035
Zwolle e.o.	124	1.860	124	1.860	1.860
	1.145	**17.175**	**1.145**	**17.175**	**17.175**

In 2015 wordt er voor het quotum gerekend met € 15,-- per ziel. In 2016 wordt er voor het quotum gerekend met € 15,-- per ziel.

Het quotum van Deputaten Financieel Beheer was in 2012 € 25,--, 2013 € 20,-- en n 2014 € 15,-- per ziel.

De Gereformeerde Kerken
Deputaatschap Financieel Beheer
Verantwoording 2015

Balans

		2015	2014	
ACTIVA				
	€	€	€	€
Vlottende middelen:				
Vorderingen		1.046	1.730	
Liquide middelen:		224.781	216.309	
		225.827	**218.039**	
PASSIVA				
Eigen vermogen:				
Algemene reserve		37.725		39.379
Voorzieningen:				
Fonds hulpbehoevende kerken	130.000		120.000	
Fonds Emeritering	57.948		57.660	
		187.948		177.660
Schulden op korte termijn:				
Nog te betalen posten		154		1.000
		225.827		**218.039**

Verlies- en winstrekening

	2015		2014	
	€	€	€	€
BATEN				
Bijdragen quota	17.790		17.175	
Overige opbrengsten	1.046		1.730	
		18.836		18.905
LASTEN	2015		2014	
	€	€	€	€
Deputaatschappen	3.831		2.238	
Kosten kerkverband	6.371		2.570	
Reserveringen	10.288		10.458	
		20.490		15.266

RESULTAAT	-1.654		3.639

Toelichting balans

	Balans per 31-12-2015		Balans per 31-12-2014
Vorderingen:	€		€
Rente spaarrekening	1.046		1.730

Liquide middelen:				
ING Zakelijke rekening nr. 875	4.781		6.309	
ING Rentemeerrekening nr.875	220.000		210.000	
	224.781		216.309	

Algemene reserve:			
Saldo 1 januari	39.379		35.740
Resultaat	-1.654		3.639
Saldo 31 december	37.725		39.379

Fonds hulpbehoevende kerken:	-		
Saldo 1 januari	120.000		110.000
Dotatie	10.000		10.000
Saldo 31 december	130.000		120.000

Fonds Emeritering:			
Saldo 1 januari	57.660		57.202
Rente 0,50%	288		458
Saldo 31 december	57.948		57.660

Nog te betalen posten:

Kosten Generale Synode (Groningen)	154		1.000

Toelichting verlies- en winstrekening

BATEN	2015		2014
Bijdragen quota:	€		€
Amersfoort e.o.	1.020		795
Assen	675		720

Bergentheim / Bruchterveld e.o.	2.265		2.400
Berkel en Rodenrijs / Berschenhoek	3.630		3.600
Dalfsen	1.065		1.125
Emmen	765		840
Ermelo	210		225
Groningen	2.310		2.205
Hasselt e.o.	600		585
Mariënberg	1.875		1.785
Opeinde	1.065		1.035
Zwolle e.o.	2.310		1.860
	17.790		17.175

Overige opbrengsten:	-		
Rente	1.046		1.730

LASTEN

Deputaatschappen:	-		
Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken	2.500		517
Deputaten Financieel Beheer	139		119
Deputaten Herziene Statenvertaling	0		23
Deputaten Liturgische Voorzieningen	0		11
Deputaten Documentatie	1.192		1.530
Deputaten art. 49 K.O.	0		38
	3.831		2.238
Kosten kerkverband:			
Kosten Generale Synode	6.371		2.570
Reserveringen:			
Dotatie fonds emeritering	288		458
Dotatie fonds hulpbehoevende kerken	10.000		10.000
	10.288		10.458

De voorziening hulpbehoevende kerken wordt gevormd tot een bedrag van € 150.000,--. De jaarlijkse dotatie aan dit fonds bedraagt € 10.000,--. Per 31-12-2015 is reeds 13 jaar aan dit fonds gedoteerd.

Fonds Emeritering:		
Saldo 1 januari	57.660	57.202
Rente 0,50%	288	458
Saldo 31 december	57.948	57.660

Fonds emeritering:

De voorziening voor de emeritering wordt gevormd in verband met eventuele financiering van inhaalpremie bij aanwezigheid van pensioentekorten. Dit fonds wordt gevormd middels de dotatie van de ontvangen pensioenquota. Dotatie aan de voorziening heeft inmiddels zijn maximumbedrag van € 50.000,-- bereikt. De rente die wordt toegerekend aan dit fonds is gebaseerd op de werkelijk ontvangen rente over 2015 en bedraagt gemiddeld 0,50%.

Nog te betalen posten:

Kosten Generale Synode	154	1.000

Meer-jaren begroting

Baten

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Begroot	Begroot
	2014	2015	2015	2016	2017
Quota Kerken	17.175	17.175	17.790	17.700	11.800
Overige opbrengsten	1.730	1.500	1.046	800	600
Totaal	**18.905**	**18.675**	**18.836**	**18.500**	**12.400**

Lasten

	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Begroot	Begroot
	2014	2015	2015	2016	2017
Dep. Betrekkingen Buitenlandse Kerken	517	2.500	2.500	3.500	2.500
Dep. DACOBB / CKE	0	250	0	100	100
Dep. Financieel Beheer	119	250	139	200	200
Dep. Onderzoek Herziene Statenvertaling	23	250	0	100	100
Dep. Liturgische Voorzieningen	11	250	0	100	100
Dep. Documentatie	1.530	1.250	1.192	1.200	1.200
Dep. Art. 49 K.O.	38	250	0	100	100
Kosten Generale Synode	2.570	12.500	6.371	0	0
Dotatie Fonds hulpbehoevende kerken	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Rente Fonds emeritering	458	400	288	170	150
Saldo naar algemene reserve	3.639	-9.225	-1.654	3.030	-2.050
Totaal	**18.905**	**18.675**	**18.836**	**18.500**	**12.400**

Quota kerken 2016 begroot	Werkelijk	Werkelijk	Schatting	Schatting	Schatting
	Leden 2015	Quota 2015	Leden 2016	Quota 2016	Quota 2017

Amersfoort e.o.	68	1.020	70	1.050	700
Assen	45	675	45	675	450
Bergentheim/Bruchterveld e.o	151	2.265	150	2.250	1.500
Berkel en Rodenrijs/Berschenhoek	242	3.630	245	3.675	2.450
Dalfsen	71	1.065	70	1.050	700
Emmen e.o.	51	765	50	750	500
Ermelo	14	210	15	225	150
Groningen	154	2.310	150	2.250	1.500
Hasselt e.o.	40	600	40	600	400
Mariënberg	125	1.875	125	1.875	1.250
Opeinde	71	1.065	70	1.050	700
Zwolle e.o.	154	2.310	150	2.250	1.500
	1.186	**17.790**	**1.180**	**17.700**	**11.800**

In 2016 wordt er voor het quotum gerekend met € 15,-- per ziel.

De Gereformeerde Kerken

Deputaatschap Financieel beheer

Verantwoording 2016

Balans

	€	€		€	€
ACTIVA					
Vlottende middelen:					
Vorderingen		299			1.046
Liquide middelen:		240.781			224.781
		241.080			225.827

PASSIVA					
Eigen vermogen:					
Algemene reserve		33.074			37.725
Voorzieningen:					
Fonds hulpbehoevende kerken	150.000			130.000	
Fonds Emeritering	58.006			57.948	
		208.006			187.948
Schulden op korte termijn:					
Nog te betalen posten		0			154
		241.080			225.827

Verlies- en winstrekening

	2016			2015	
	€	€		€	€
BATEN					
Bijdragen quota	18.315			17.790	
Overige opbrengsten	299			1.046	
		18.614			18.836

LASTEN					

Deputaatschappen	3.207			3.831	
Kosten kerkverband	0			6.371	
Reserveringen	15.058			10.288	
		18.265			20.490
RESULTAAT		349			-1.654

Toelichting balans

		Balans per		Balans per
		31-12-2016		31-12-2015
		€		€
Vorderingen:				
Rente spaarrekening		299		1.046
Liquide middelen:				
ING Zakelijke rekening nr. 875		10.781		4.781
ING Rentemeerrekening nr. 875		230.000		220.000
		240.781		224.781
Algemene reserve:				
Saldo 1 januari		37.725		39.379
Resultaat		349		-1.654
Af: dotatie aan Fonds hulpbehoevende kerken		-5.000		0
Saldo 31 december		33.074		37.725

Fonds hulpbehoevende kerken:

Saldo 1 januari		130.000		120.000
Dotatie		15.000		10.000
Dotatie van algemene reserve		5.000		0
Saldo 31 december		150.000		130.000

De voorziening hulpbehoevende kerken wordt gevormd tot een bedrag van € 200.000,--. De jaarlijkse dotatie aan dit fonds bedraagt € 1000,--. Per 31-12-2016 is reeds 14 jaar aan dit fonds gedoteerd. In 2016 is er eenmalig € 10.000,-- aan de voorziening toegevoegd.

Fonds Emeritering:				
Saldo 1 januari		57.948		57.660
Rente 0,10%		58		288
Saldo 31 december		58.006		57.948

Fonds emeritering:
De voorziening voor de emeritering wordt gevormd in verband met eventuele financiering van inhaalpremie bij aanwezigheid van pensioentekorten. Dit fonds wordt gevormd middels de dotatie van de ontvangen pensioenquota. Dotatie aan de voorziening heeft inmiddels zijn maximumbedrag van € 50.000,-- bereikt. De rente die wordt toegerekend aan dit fonds is gebaseerd op de werkelijk ontvangen rente over 2016 en bedraagt gemiddeld 0,10%.

Nog te betalen posten:			
Kosten Generale Synode (Groningen)	0		154

Toelichting verlies- en winstrekening

		2016		2015
BATEN				
Bijdragen quota:		€		€
Amersfoort e.o.		1.230		1.020
Assen		870		675
Bergentheim / Bruchterveld e.o.		2.205		2.265
Dalfsen		1.170		1.065
Emmen		735		765
Ermelo		270		210
Groningen		2.295		2.310
Hasselt e.o.		645		600
Lansingerland		3.480		3.630
Mariënberg		2.010		1.875
Opeinde		1.155		1.065
Zwolle e.o.		2.250		2.310
		18.315		17.790
Overige opbrengsten:				
Rente		299		1.046
LASTEN				
Deputaatschappen:				
Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken		497		2.500
Deputaten DACOBB / CKE		192		0
Deputaten Financieel Beheer		1.378		139
Deputaten Herziene Statenvertaling		59		0
Deputaten Documentatie		1.081		1.192
		3.207		3.831
Kosten kerkverband:				
Kosten Generale Synode		0		6.371
Reserveringen:				
Dotatie fonds emeritering		58		288
Dotatie fonds hulpbehoevende kerken		15.000		10.000
		15.058		10.288

Meerjaren begroting 2017

Baten

	Werkelijk 2015	Begroot 2016	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Quota Kerken	17.790	17.700	18.315	18.600	18.600
Overige opbrengsten	1.046	800	299	300	200
Totaal	**18.836**	**18.500**	**18.614**	**18.900**	**18.800**

Lasten

	Werkelijk 2015	Begroot 2016	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Dep. Betrekkingen Buitenlandse Kerken	2.500	3.500	497	2.500	2.500
Dep. DACOBB / CKE	0	100	192	100	100
Dep. Financieel Beheer	139	200	1.378	200	200
Dep. Onderzoek Herziene Statenvertaling	0	100	59	100	100
Dep. Liturgische Voorzieningen	0	100	0	100	100
Dep. Documentatie	1.192	1.200	1.081	1.200	1.200
Dep. Art. 49 K.O.	0	100	0	100	100
Kosten Generale Synode	6.371	0	0	2.500	7.500
Dotatie Fonds hulpbehoevende kerken	10.000	10.000	15.000	15.000	10.000
Rente Fonds emeritering	288	170	58	50	50
Saldo naar algemene reserve	-1.654	3.030	349	-2.950	-5.550
Totaal	**18.836**	**18.500**	**18.614**	**18.900**	**16.300**

Quota kerken 2017 begroot	Werkelijk Leden 2016	Werkelijk Quota 2016	Schatting Leden 2017	Schatting Quota 2017	Schatting Quota 2018
Amersfoort e.o.	82	1.230	100	1.500	1.500
Assen	58	870	60	900	900
Bergentheim/Bruchterveld e.o	147	2.205	150	2.250	2.250
Dalfsen	78	1.170	80	1.200	1.200
Emmen e.o.	49	735	50	750	750
Ermelo	18	270	0	0	0
Groningen	153	2.295	150	2.250	2.250
Hasselt e.o.	43	645	40	600	600
Lansingerland	232	3.480	240	3.600	3.600
Mariënberg	134	2.010	130	1.950	1.950
Opeinde	77	1.155	80	1.200	1.200
Zwolle e.o.	150	2.250	160	2.400	2.400
	1.221	**18.315**	**1.240**	**18.600**	**18.600**

In 2017 wordt er voor het quotum gerekend met € 15,-- per ziel.

Artikel R.06 Rapport deputaten-curatoren Opleiding tot de Dienst des Woords.

DEPUTAATSCHAP OPLEIDING TOT DE DIENST DES WOORDS

VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

p.a. Hanebalken 40
9205 CX Drachten
Nederland
0512-523936

Aan: De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland
De scriba van De Gereformeerde Kerk te Lansingerland.

Geachte broeders,
Deputaten-curatoren van de Opleiding tot de Dienst des Woords leggen bij deze verantwoording af van hun werkzaamheden. De Here heeft het werk van de deputaten-curatoren willen zegenen. Het rapport is gebaseerd op de instructie die we ontvangen hebben van de Generale Synode Groningen 2014/2015.
De deputaten-curatoren hebben hun werk gedaan volgens de instructie die aan de deputaten-curatoren is meegegeven door de Generale Synode.
Onze rapportage bestaat uit twee delen, namelijk een openbaar gedeelte en een vertrouwelijk deel. In het vertrouwelijke deel is persoonsgebonden informatie opgenomen.
U treft in de bijlage het financiële overzicht van de jaren 2013-2016 met de begroting voor 2017 aan.
Onze dank gaat uit naar de HERE, de Almachtige God en Vader in Jezus Christus, die krachten en wijsheid gaf voor al het werk waarvan u in dit rapport een samenvatting vindt.
Wij bidden dat uw besluitvorming eraan mag bijdragen dat in onze kerken mannen beschikbaar komen, die bekwaam zijn om het Woord van onze God te verkondigen. Wij vertrouwen erop dat de HERE, Die ons roept, getrouw is. Hij zal het doen.

We wensen u bij al uw beraadslagingen de wijsheid en de genade van de HERE toe

Met broedergroeten,

Deputaten-curatoren Opleiding tot de Dienst des Woords,

R. ten Have, secretaris
W. J. Heeringa, afgevaardigde in kerkdag-comité
B. Lourens, algemeen adjunct
L. Menninga, voorzitter
J.C. Sikkens, penningmeester

1. De deputaten-curatoren

De deputaten-curatoren zijn aangesteld door de Generale Synode van Groningen van De Gereformeerde Kerken in Nederland, in haar vergadering van 13 juni 2015 te Zwolle.
Als deputaten-curatoren zijn als primi benoemd de broeders R. ten Have, L. Menninga, J.C. Sikkens, P. van Egmond en B. Lourens. Als secundi de broeders W.J. Heeringa en G.H. Plaggenmars.
Deputaten hebben in hun eerste vergadering benoemd: br. L. Menninga tot voorzitter, br. R. ten

Have tot secretaris, br. J.C. Sikkens tot penningmeester en br. B. Lourens tot algemeen adjunct van het deputaatschap. Br. P. van Egmond is benoemd als afgevaardigde van deputaten-curatoren in het comité Kerkdag.
In de loop van het jaar 2017 heeft br. P. van Egmond ontheffing gevraagd wegens persoonlijke omstandigheden. Deputaten-curatoren hebben daaraan gehoor gegeven gezien zijn omstandigheden en secundus br. W.J. Heeringa verzocht zijn plaats in te nemen. Br. W.J. Heeringa heeft dit aanvaard sinds april 2017.

2. Instructie van de synode 2014-2015

Aan de deputaten-curatoren is het volgende opgedragen:

1. Zij zien er op toe dat alle partijen handelen in overeenstemming met het door de synode vastgestelde Statuut voor de Opleiding.
   Alle partijen hebben gehandeld conform het Statuut voor de Opleiding zoals dat vastgesteld is door de GS Hasselt.
2. Zij zien er op toe dat er structureel opleiding plaatsvindt door het College van Opleiding.
   Er is structureel opleiding gegeven aan de studenten in de periode juli 2014 -juli 2015 en van juni 2016-juli 2017. In de tussenliggende periode was er geen student. Deputaten-curatoren hebben in de actieve periode contact gehouden met de opleider en de betreffende student.
3. Zij informeren de kerken over de mogelijkheden van de opleiding. Op deze wijze zullen zij broeders stimuleren de studie theologie te volgen en broeders die zulks van zins zijn, nader adviseren.
   Er is door deputaten-curatoren in 2016 een bericht naar de kerken gezonden waarin aandacht is gevraagd voor het zoeken van nieuwe studenten voor de Opleiding tot de Dienst des Woords. Op de kerkdag 2016 is tevens een presentatie gehouden waarin hierop ook gewezen is.
4. Zoveel als in hun vermogen ligt ondersteunen zij het College van Opleiding in hun werkzaamheden.
   Hiervoor dient het overleg tussen deputaten-curatoren en de Opleider en de bibliothecaris, dat regelmatig heeft plaatsgevonden.
5. Zij bespreken met het College van Opleiding elk half jaar het studieprogramma en de studievoortgang van de studenten aan de hand van het halfjaarlijks rapport van de opleider betreffende de planning van de onderwijsmomenten, de leerstof en het jaarlijks af te nemen examen.
   Dit overleg is gebeurd in oktober 2015 en 2017.
6. Zij brengen aan iedere synode omtrent het sub 4 genoemde rapport uit, de rapportage over de studievoorgang van de studenten geschiedt vertrouwelijk.
   Hiertoe dient dit rapport met in acht neming van hetgeen onder sub 2 is vermeld.
7. Zij voeren tenminste eenmaal per jaar een voortgangsgesprek met de opleider.
   Is gebeurd.
8. Zij voeren tenminste eenmaal per jaar een voortgangsgesprek met elke docent en opleidingsmedewerker.
   Dit is gebeurd.
9. Zij hebben de bevoegdheid om, in overleg met de opleider, het geven van onderwijs bij te wonen.
   Dit is ten tijde van student Sneep gebeurd in 2015 en zal gepland worden ten tijde van student Heres in 2017.
10. Zij hebben de bevoegdheid om, op voordracht van de opleider, één of meer overige medewerkers te benoemen en een daarbij passende vergoeding toe te kennen.
    Als vervanger voor br. Drijfhout, die de functie van bibliotheekmedewerker heeft neergelegd (vanwege zijn 70e verjaardag) is br. C. Baan benoemd.
11. Zij bezoeken tenminste eenmaal per jaar de studenten om met name over hun motivatie en confessionele trouw te spreken.
    In 2015 is met student Sneep gesproken. In 2017 is met student Heres een gesprek geweest.

12. Zij staan met raad en daad terzijde de broeders die de studie theologie of een, nader te bepalen, opleiding in de klassieke talen volgen, en indien nodig hebben zij daarover contact met de opleider en kerkenra(a)d(en) van de broeders.
Met br. P. Heres, h.t. student aan het Hervormd seminarie, is gesproken door deputaten-curatoren.
13. Zij zijn gerechtigd tot het doen van een verzoek aan de samenroepende kerk van de eerstkomende generale synode om een bijzondere of vervroegde Generale Synode bijeen te roepen indien de voortgang van de Opleiding dat noodzakelijk maakt of indien een opleider benoemd moet worden in de tijd gelegen tussen twee generale synodes.
Dit is niet van toepassing geweest.
14. Zij ondersteunen de opleider bij de opbouw van de bibliotheek en dragen zorg voor de instandhouding van de bibliotheek en plegen daartoe overleg met de opleider.
Dit komt jaarlijks bij het gesprek met de Opleider aan de orde.
15 Zij zullen per jaar verantwoording afleggen over het beheer van de hun ter beschikking staande financiële middelen. De penningmeester van het deputaatschap zal daartoe jaarlijks zijn boeken laten controleren door een classis die hiervoor door de synode is aangewezen. Vier maanden voor aanvang van de eerstkomende synode zal het deputaatschap een financiële begroting en de verantwoording van de financiële middelen zoals deze zijn goedgekeurd door de controlerende classis, aan de roepende kerk doen toekomen.
Zie hiervoor het financieel verslag.
16. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende generale synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.
Dit rapport is aangeleverd volgens de geldende regels.
17. Zij zullen hun archief zowel in papieren - als ook in digitale vorm (pdf-format op cd-rom) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.
De betreffende stukken zijn overgedragen aan de archivaris.

3. Docenten:

Overeenkomsten.

- dr. P. van Gurp.
Het aangepaste vrijwilligerscontract zoals goedgekeurd door de GS Groningen is in 2017 door dr. P. van Gurp getekend.
- br. T.L. Bruinius.
Hij heeft een vaste aanstelling voor 50% van de werktijd.
- ds. S. de Marie.
De Opleider ds. S. de Marie wordt voor 20% van zijn tijd door de kerkenraad van DGK Zwolle e.o. uitgeleend aan de Opleiding. Zijn arbeidscontract is daarom met de kerkenraad van Zwolle. Deputaten betalen de kerkenraad voor het aandeel van 20%. Jaarlijks wordt met de kerkenraad van Zwolle deze inzet geëvalueerd. .
- ds. E. Heres.
Heeft een vrijwilligerscontract, ondertekend in 2017.

4. Kandidaat-docenten

De kandidaat-docenten hebben een vrijwilligerscontract aangeboden gekregen. Ds. M. Dijkstra heeft deze getekend. Met ds. C. Koster moet nog verder gesproken worden..
Er is een begin gemaakt door dr. Van Gurp met het opleiden van beide predikanten tot docenten exegese. Ds. Dijkstra voor exegese oude testament en ds. Koster exegese nieuwe testament. Vanwege de hoge werkdruk van beide predikanten is deze opleiding in gedrang gekomen.

Deputaten curatoren stellen dan ook voor om aan de kerkenraden te verzoeken deze beide predikanten een dagdeel per week voor dit werk beschikbaar te stellen, deels vallend onder de normaal noodzakelijke studie voor een predikant en deels onder het vrijwilligerscontract.

5. Studenten

- Student M.A. Sneep.
Br. M.A. Sneep heeft de Opleiding met zeer goed gevolg afgerond. Het onderwerp van zijn afstudeerscriptie was: ” De heerlijkheid van Christus in de Zijnen”.
Hij heeft zijn classicaal examen gehaald en is beroepbaar gesteld in de kerken.
Hij heeft het beroep naar de kerk van Groningen aangenomen en is daar bevestigd op 30 januari 2016.
-Student P. Heres.
Br. P. Heres heeft zich in juni 2016 aangemeld voor de Opleiding. Hij zal eerst zijn bachelor aan het Hervormd seminarie afronden ondersteund door de eigen Opleiding. Na zijn bachelor (juni 2017) zal hij volledig aan de eigen Opleiding gaan studeren.

6. Overleg met het College van Opleiding

Deputaten hebben op 10-10-2014 en 9-10-2015 overleg gevoerd met het College van Opleiding. Daarnaast is er met de opleider ds. S. de Marie overleg gevoerd op 15-01-2016, 07-10-2016, en 19-05-2017.
In dat overleg is gesproken over de voortgang aan de Opleiding en de bibliotheek. De studiegids is aangepast tot op 2017. Deze staat op de website en is aan dit rapport als bijlage toegevoegd.
In 2016-2017 is geen overleg gevoerd met het hele CvO omdat er in die periode geen student aan de Opleiding studeerde.
De samenwerking met het CvO ervaren deputaten-curatoren als positief.

7. Opleidingsbibliotheek.
De door de GS-Groningen nieuw benoemde bibliothecaris, br. T.L. Bruinius, is bezig uitvoering te geven aan zijn nieuwe functie als bibliothecaris (onder verantwoordelijkheid van de Opleider).

- benoeming beheerder bibliotheek, br. C. Baan.
Br. P. Drijfhout heeft te kennen gegeven dat hij zijn functie als bibliotheekmedewerker wil beëindigen, nu hij de 70-jarige leeftijd heeft bereikt. Hij is op 31 december 2016 gestopt met zijn werkzaamheden. Hij is door de deputaten-curatoren hartelijk bedankt voor zijn werkzaamheden.
Br. C. Baan is bereid gevonden om per 1 januari 2017 deze taak over te nemen op basis van een vrijwilligerscontract.

-Status bibliotheek.
Er is veel instroom van boeken uit diverse bibliotheken van o.a. (overleden) predikanten. Door het invoeren van een nieuw systeem van catalogiseren (het systeem sluit aan bij de werkwijze zoals ze dat doen bij de bibliotheek in Kampen) moeten alle boeken omgenummerd worden en dat brengt veel werk met zich mee. Ook krijgen de boeken daardoor een logischer plek en de vindplaats wordt beter zodat een boek makkelijker op te sporen is in de bibliotheek. Het is de bedoeling dat de boeken per categorie bij elkaar komen te staan. De taken van de bibliothecaris br. Bruinius en de medewerker br. C. Baan zijn geëffectueerd. Veel boeken die niet in de bibliotheek thuis horen worden eruit gesorteerd en worden te koop aangeboden. Zo blijven er alleen boeken over die in de bibliotheek horen. De instroom van boeken uit bibliotheken wordt vooraf gescreend op inhoudelijke kwaliteit.
In verband met de vele werkzaamheden is er gezocht naar vrijwilligers die affiniteit hebben met theologie/theologische boeken, en tevens loopwerk kunnen doen om boeken te herplaatsen in de rekken en mee te helpen om gegevens op een lijst in de computer in te brengen.

-Uitleen.

De bibliotheek is in de eerste plaats bestemd voor de opleiding: docenten en studenten. Daarnaast kunnen broeders en zusters uit de kerken er ook gebruik van maken. Gesproken is over hoe boeken beschikbaar kunnen worden gesteld. Eén optie is om uitleen te laten plaatsvinden door lokaal contactpersonen aan te wijzen die zorgdragen voor de levering en teruglevering van boeken. Verzendkosten blijven daarbij een probleem.
Een andere optie is om een begin te maken met digitalisering van boeken. Br. P. Drijfhout heeft gemeld dat hij daarmee zou beginnen. Met normale huis tuin en keuken apparatuur betekent dit een grote inspanning. Een efficiëntere methode zou zijn om een professionele boekenscanner aan te schaffen. Dit betekent echter een aanzienlijke investering.
Deputaten-curatoren denken aan een bedrag van € 2.000 – €10.000, en stellen daarom voor aan de GS om een onderzoek in te stellen naar de haalbaarheid van deze optie om zo boeken te digitaliseren voor de uitleen.

-Archief- en Documentatiecentrum.
Met deputaten Archief- en Documentatiecentrum zijn afspraken gemaakt over de te gebruiken ruimte in de bibliotheek. Vanaf 2017 is het op verzoek van deputaten Archief en documentatie van 10% naar 5% van het totaal gegaan.

-Klimaatbeheersing en veiligheid.
De bibliotheekruimte wordt constant op 21-22ºC verwarmd. In de zomer gaat deze temperatuur omhoog vanwege de zonnestraling. Om de temperatuur te temperen in verband met de boeken en het werken is er airconditioning aangebracht.
Een inventaris van de veiligheidssituatie is gemaakt door de bibliothecaris met zijn medewerker. Dat heeft een aantal punten aan het licht gebracht die intussen opgelost zijn.

8. Kerkdag.

Deputaat P. van Egmond heeft namens deputaten zitting in het Kerkdag-comité. De jaarlijkse kerkdagen werden gehouden in de maand september. De laatste is gehouden op 21 september 2016, waarbij br. L. Menninga een voordracht heeft gehouden over de besluiten rond de Opleiding. Deputaat W.J. Heeringa heeft de taak van br. Van Egmond overgenomen in 2017.

9. Financieel

Opleiding
In de vorige rapportage konden wij over de financiën rapporteren tot 2013 met een begroting voor 2014. Toen is gemeld dat de boeken gecontroleerd waren tot en met 2013 en in goede orde waren bevonden.
Daarom zijn als bijlagen bij deze rapportage de financiële overzichten toegevoegd vanaf de periode 2014 tot en met 2016.

Met dankbaarheid aan de Here mogen wij constateren dat de opleiding in de afgelopen jaren voldoende financiële middelen had om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen.
Ook is in de afgelopen jaren het quotum wat geheven werd van de kerken binnen het verband niet gewijzigd.
We zagen wel dat de giften afnamen, maar dit is begrijpelijk in een periode waarin er geen studenten zijn. Daardoor zakten in 2016 de inkomsten tot bijna 60.000 euro. In de jaren daarvoor zaten die nog rond de 70.000 euro.
Maar de opleiding heeft een ruime financiële buffer. Daarmee kan minimaal één jaar ingeteerd worden zonder inkomsten van binnen en buiten het kerkverband. Het is fijn dat dit achter de hand is

en geeft enige zekerheid voor de toekomst en aan hen die van de opleiding afhankelijk zijn.

Door advertenties te plaatsen in de Bazuin, voor zowel de opleiding als de bibliotheek, bleef het werk wat gedaan is voor zowel opleiding als bibliotheek onder de aandacht van het kerkverband en daarbuiten.

Door de kerk van Groningen, in opdracht van de classis NO zijn de boeken gecontroleerd van 2014 en 2015. Hiervan zal verslag worden gedaan in een brief die door de classis NO naar u toe gestuurd zal worden. Het boekjaar 2016 is nog niet gecontroleerd, dit zal na verwachting begin 2018 gebeuren, waarin dan tevens zowel het boekjaar 2016 als het boekjaar 2017 gecontroleerd worden.

Deputaten verzoeken de GS om hen wat betreft de financiën 2014 en 2015 decharge te verlenen.

De bibliotheek
De bibliotheek is onderdeel van de opleiding. Hiervoor is wel een aparte bankrekening, zodat helder is wat een bibliotheek van deze omvang kost voor het kerkverband. We mogen ook een zegen van de Here hierin zien dat we beschikken over al deze boeken. De ruimte in de bibliotheek leent zich ook, omdat de opleiding klein is, voor een onderwijsruimte, en deputaten vergaderen ook in de bibliotheek. Dit zorgt voor een besparing bij de opleiding, die anders ruimte had moeten huren voor onderwijs of overleg.

De gelden kwamen niet alleen van de opleiding maar ook mochten we geld ontvangen in de vorm van particuliere giften en via collecten. Hierdoor bleef de investering die de opleiding zelf moest doen aan de bibliotheek beperkt. Afgelopen jaar is er wel geïnvesteerd in een nieuwe koeling in de ruimte waar de boeken en het onderwijs wordt gegeven. Deze koeling zorgt voor een beter klimaat voor de boeken en voor de medewerkers die de bibliotheek op orde houden, en kan worden gebruikt als er onderwijs wordt gegeven.

Daarnaast hebben deputaten documentatie ook een klein deel van de bibliotheek gehuurd voor al de werken die zij verzameld hebben. Nadat deputaten dit op instructie van de synode gesorteerd hebben, is hun deel voor de helft afgenomen. Hierdoor zullen deze inkomsten vanaf 2017 met de helft gereduceerd worden.

Ook de boeken over 2014/2015 zijn gecontroleerd door DGK Groningen in opdracht van de classis NO. Een brief waarin daarover verslag wordt gedaan zal de classis NO uw vergadering doen toekomen. De boekjaren 2016 en naar verwachting 2017 zullen gelijktijdig met die van de opleiding worden gecontroleerd.

Deputaten verzoeken de GS om hen wat betreft de financiën over 2014 en 2015 decharge te verlenen.

10. Voorstellen.

1. Deputaten curatoren stellen voor om aan de kerkenraden te verzoeken de beide kandidaat-docenten (ds. M. Dijkstra en ds. C. Koster) een dagdeel per week beschikbaar te stellen om zich te laten scholen tot docent aan de Opleiding. Naast hun gewone gemeentewerk lijken ze nu geen tijd beschikbaar te hebben voor die scholing.
2. Deputaten curatoren stellen voor aan de GS om onderzoek te doen naar de mogelijkheid van het digitaliseren van boeken voor de uitleen. Hoogstwaarschijnlijk gaat het om een bedrag van € 10.000 – €20.000.

11. Slotwoord

De afgelopen periode 2015-2017 hebben deputaten-curatoren hun werk in dankbaarheid mogen doen. Deputaten-curatoren zijn het College van Opleiding, ds. S. de Marie, ds. E. Heres, ds. P. van Gurp en broeder T.L. Bruinius, erkentelijk voor al hun activiteiten, waaronder de themadagen, en het onderwijs dat zij gegeven hebben.
Na de GS-Groningen was er een jaar van enige rust omdat er toen geen student meer stond ingeschreven. Niettemin is er toen wel werk verzet conform de instructies van de synode. Het vereiste wijsheid en studie. Geestelijke en lichamelijke inspanning.
We zijn ook heel dankbaar dat in 2016 broeder P. Heres zich inschreef aan de Opleiding. Want gezien de leeftijden van onze predikanten is opvolging wel noodzakelijk.

Met dankbaarheid merken we ook op dat de opleidingsbibliotheek steeds meer vorm gaat krijgen. We zijn dank verschuldigd aan br. P. Drijfhout voor zijn bijdrage daaraan en de diverse vrijwilligers die hem terzijde stonden. Intussen is broeder P. Drijfhout met 'pensioen' gegaan en hebben we br. C. Baan bereid gevonden die taak over te nemen.

Deputaten zijn de Here dankbaar voor de eigen Opleiding, hoe klein die ook is en hoe gering de krachten ook zijn. Dankbaar ook dat ds. P. van Gurp tot nog toe ondanks zijn hoge leeftijd en afnemende krachten toch diverse onderwijs taken kon blijven vervullen onder de zegen van de Here.
In onze tijd zien we hoe de kerk van alle kanten bedreigd wordt door de verwoestende werking van de satan.
Dwaalleer, independentistisch denken en handelen en de secularisatie maken hun slachtoffers. Paulus schreef het al aan Timotheüs (2 Tim 4:2-4) dat 'er een tijd zal komen dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar dat zij zullen zoeken wat het gehoor streelt, en voor zichzelf leraars zullen verzamelen overeenkomstig hun eigen begeerten. Ze zullen hun gehoor van de waarheid afkeren en zich keren tot verzinsels'. Maar vervolgens ' Maar u, wees nuchter in alles. Lijd verdrukkingen. Doe het werk van een evangelist. Vervul uw dienstwerk ten volle'.
Dat mag ons bemoedigen om het werk van het opleiden van (vaak jonge) broeders tot de Dienst des Woords, in trouw aan Zijn Woord, te blijven bevorderen. Zo mogen we de Here ook bidden en smeken om Zijn zegen over het werk aan de Opleiding als dienstbaar aan Zijn kerkvergaderend werk.

Deputaten wensen en bidden de Generale Synode te Groningen een gezegende vergadering toe.

Deputaten-curatoren Opleiding tot de Dienst des Woords,

L. Menninga, voorzitter
R. ten Have, secretaris
B. Lourens, algemeen adjunct
W.J. Heeringa, afgevaardigde in kerkdag-comité
J.C. Sikkens, penningmeester

Bijlagen

Bijlage A: Vergaderingen van deputaten Opleiding tot de Dienst des Woords.
Bijlage B: Vertrouwelijk verslag College van Opleiding tot de Dienst des Woords, 2012-2014.
Bijlage C: Financieel verslag Deputaten Opleiding tot de Dienst des Woords
Bijlage D: Financieel verslag Opleidingsbibliotheek
Bijlage E: Studiegids Opleiding tot de Dienst des Woords

Bijlage A: Vergaderingen van deputaten Opleiding tot de Dienst des Woords.

Periode 30 juni 2014 tot en met 31 mei 2017.

1e vergadering op 2 september 2014 deputaten-curatoren deel 1 met deputaten documentatie.
2e vergadering op 2 september 2014 deputaten-curatoren deel 2.
3e vergadering op 10 oktober 2014 deputaten-curatoren met CvO.
4e vergadering op 17 november 2014 deputaten-curatoren.
5e vergadering op 9 december 2014 deputaten-curatoren.
6e vergadering op 30 januari 2015 deputaten-curatoren.
7e vergadering op 5 maart 2015 deputaten-curatoren deel 1 met afgevaardigde van de kerkenraad van DGK Zwolle.
8e vergadering op 5 maart 2015 deputaten-curatoren deel 2.
9e vergadering op 3 september 2015 deputaten-curatoren.
10e vergadering op 9 oktober 2015 deputaten-curatoren met College van Opleiding.
11e vergadering op 27 november 2015 deputaten-curatoren.
12e vergadering op 15 januari 2016 deputaten-curatoren met medewerker en opleider.
13e vergadering op 28 april 2016 deputaten-curatoren.
14e vergadering op 12 mei 2016 deputaten-curatoren met deputaten ADC.
15e vergadering op 7 juli 2016 deputaten-curatoren.
16e vergadering op 7 oktober 2016 deputaten-curatoren deel 1 met opleider Ds. S. De Marie.
17e vergadering op 7 oktober 2016 deputaten-curatoren deel 2.
18e vergadering op 13 januari 2017 deputaten-curatoren deel 1 met afgevaardigde van de kerkenraad van DGK Zwolle.
19e vergadering op 13 januari 2017 deputaten-curatoren deel 2.
20e vergadering op 15 mei 2017 deputaten-curatoren.
21e vergadering op 19 mei 2017 deputaten-curatoren met opleider en bibliothecaris.
22e vergadering op 7 september 2017 deputaten-curatoren.

Opleiding tot de Dienst des Woords

Financieel overzicht **2014-2016**

Balans

ACTIVA	werkelijk **31-12-2014**	werkelijk **31-12-2015**	werkelijk **31-12-2016**	begroting **1-1-2017**
Giro	€ 3.126,96	€ 3.883,63	€ 4.446,52	€ 4.446,52
Spaarrekeningen	€ 75.000,00	€ 80.000,00	€ 75.000,00	€ 75.000,00
Totaal	**€ 78.126,96**	**€ 83.883,63**	**€ 79.446,52**	**€ 79.446,52**

PASSIVA	**31-12-2014**	**31-12-2015**	**31-12-2016**	**1-1-2017**
Algemene reserve	€ 69.034,07	€ 78.126,96	€ 83.883,63	€ 79.446,52
Wijziging algemene reserve	€ 9.092,89	€ 5.756,67	-4.437,11	-7.308,20
nog te betalen gelden tbv vorig jaar				€ 1.000,00
Totaal passiva	**€ 78.126,96**	**€ 83.883,63**	**€ 79.446,52**	**€ 71.138,32**

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Baten	**Werkelijk 2014**	**Werkelijk 2015**	**werkelijk 2016**	**Begroting 2017**
Quotum	€ 45.880,00	€ 47.600,00	€ 48.360,00	€ 48.600,00
Collecten	€ 29,20	€ 1.812,65	€ 575,85	€ 600,00
Giften	€ 24.424,11	€ 15.766,72	€ 13.077,63	€ 13.500,00
Diversen/acties	€ 979,00	€ 4.276,58	€ -	
Rente	€ 703,26	€ 654,19	€ 396,09	€ 141,80
Totaal	**€ 72.015,57**	**€ 70.110,14**	**€ 62.409,57**	**€ 62.841,80**
Lasten	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Inkoop EC's (2)		€ -	**€ -**	**€ -**
Opleiding (3)	€ 57.740,44	€ 57.580,00	**€ 57.272,74**	**€ 62.000,00**
Bibliotheek Opleiding	€ 2.500,00	€ 5.500,00	**€ 9.000,00**	**€ 7.500,00**
Kosten deputaten	€ 2.542,65	€ 1.138,17	**€ 431,53**	**€ 500,00**
Overige	€ 139,59	€ 135,30	**€ 142,41**	**€ 150,00**
Totaal	**€ 62.922,68**	**€ 64.353,47**	**€ 66.846,68**	**€ 70.150,00**
Resultaat	**€ 9.092,89**	**€ 5.756,67**	**€ -4.437,11**	**€ 7.308,20-**

Toelichting
(2) Inkoop van onderwijs bij onderwijsinstellingen, zoals de TUA en HHS.
(3) Opleiding: salarissen en kosten van opleider en docenten.

Vastgestelde quotum per lid:

2013	€ 40,00
2014	€ 40,00
2015	€ 40,00
2016	€ 40,00
2017	€ 40,00

Bijlage D: Financieel verslag Opleidingsbibliotheek

OPLEIDINGSBIBLIOTHEEK

Financiele overzicht 2014-2016

Begroting 2017

Balans				
ACTIVA	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016	1-1-2017
spaar	€ 1.000,00	€ -	€ 5,19	€ 5,19
Giro	€ 686,64	€ 2.209,63	€ 1.419,89	€ 1.419,89
Totaal	€ 1.686,64	€ 2.209,63	€ 1.425,08	€ 1.425,08
PASSIVA	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016	2017
Algemene reserve	€ 2.643,97	€ 1.686,64	€ 2.209,63	€ 1.425,08
Wijziging algemene reserve	€ -957,33	€ 522,99	€ -784,55	€ -50,00
Totaal passiva	€ 1.686,64	€ 2.209,63	€ 1.425,08	€ 1.375,08
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN				
	werkelijk	werkelijk	werkelijk	begroot
Baten	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
rente spaarrekening		**€ 9,38**	€ 5,19	
verhuur*	€ 1.200,00	€ 900,00	€ 900,00	€ 450,00
giften kerken	€ 650,00	€ 600,00	€ 868,51	€ 750,00
Giften	€ 5.540,00	€ 5.570,00	€ 3.926,06	€ 4.000,00
donateurs	€ 661,71	€ -	€ -	
opleiding	€ 2.500,00	€ 5.500,00	€ 9.000,00	€ 7.500,00
divers	€ 185,48	€ 321,91	€ 233,16	€ 200,00
Totaal	€ 10.737,19	€ 12.901,29	€ 14.932,92	€ 12.900,00
Lasten	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
huur	€ 9.132,60	€ 9.174,30	€ 9.182,92	€ 9.200,00
facilitaire kosten*	€ 434,22	€ 1.196,41	€ 3.940,95	€ 500,00
aanschaf boeken literatuur			€ 238,40	€ 500,00
Bibliotheek-ICT			€ 64,82	€ 500,00
bank en verzekeringskosten	€ 480,45	€ 507,59	€ 690,38	€ 750,00
kosten beheer bibliotheek	€ 1.647,25	€ 1.500,00	€ 1.600,00	€ 1.500,00
totaal	€ 11.694,52	€ 12.378,30	€ 15.717,47	€ 12.950,00
Resultaat	**€ -957,33**	**€ 522,99**	**€ -784,55**	**€ -50,00**
*verhuur: aan deputaten documentatie				
*Facilitaire kosten: Koffie/thee, inrichting bibliotheek, Internet, 2016 AC aangeschaft				

Artikel R.07Rapport Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken (BBK)

1. Inleiding en instructies

De deputaten doen hierbij verslag van hun werkzaamheden, die na het sluiten van GS Groningen zijn gedaan. Er zijn diverse contacten geweest en dat heeft de deputaten behoorlijk bezig gehouden. De Generale Synode van Groningen 2014-2015 heeft het deputaatschap BBK met de volgende instructies belast:

1. Zij zullen ten aanzien van de LRCA de zusterkerkrelatie voortzetten volgens de aangenomen regels voor zusterkerkrelaties.
2. Zij zullen, uitgaande van de hartelijke bereidheid de kerkelijke eenheid te zoeken met allen, die op de grondslag van Schrift, de drie Formulieren van eenheid, en Dordtse kerkorde willen leven, contact zoeken, c.q. contact onderhouden met die kerken in het buitenland, in overeenstemming met de regels voor het aangaan en onderhouden van zusterkerkrelaties met kerken in het buiteland (zie art. 6.0.3) besluit.
3. Het doel van deze contacten is om de wettigheid van de recente vrijmaking en van het kerkverband van De Gereformeerde Kerken in Nederland aan deze kerken over te brengen en hen te verzoeken deze wettigheid te erkennen als voortvloeiende uit de gehoorzaamheid aan Gods Woord en de binding aan de belijdenis van de kerk en de Dordtse kerkorde van De Gereformeerde Kerken.
4. Zij zullen contacten onderhouden, blijven zoeken, of zo mogelijk intensiveren met de volgende kerken omdat God ons roept tot eenheid op grond van Schrift en belijdenis: de Free Reformed Churches of Australia (FRCA), die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (VGKSA, Zuid-Afrika), de Evangelical Presbyterian Church (EPC, Ierland), de Free Church of Scotland (Continuing, FCS(c)), de Reformed Churches in Korea (RCK, Korea).
5. Zij zullen in het contact met de onder punt 4 genoemde kerken deze blijven waarschuwen op grond van Gods Woord dat het contact dat die kerken wensen te behouden met de GKv, niet verenigbaar is met contact met De Gereformeerde Kerken.
6. Zij zullen ten aanzien van de Canadian Reformed Churches (CanRC) het volgende doen:
    a. Het contact met CanRC voortzetten mits er ruimte wordt geboden om de bezwaren tegen de interne kerkelijke ontwikkelingen, die samenhangen met de vrijmaking van de LRCA, binnen de CanRC aan de orde te stellen.
    b. De CanRC te bewegen haar zusterkerkrelatie met de GKv te beëindigen, gezien de voortgaande onschriftuurlijke ontwikkelingen.
    c. In contact te treden met de CanRC te Abbotsford om wederhoor toe te passen met betrekking tot de gang van zaken rond de vrijmaking van Abbotsford. Bij dat gesprek zullen de broeders van de LRC Abbotsford als toehoorders worden uitgenodigd.
7. Zij zullen ten aanzien van de VGKSA het volgende doen:
    a. Deputaten zullen hun teleurstelling erover uitspreken dat de vrijmaking 2003/2004 nog als prematuur en onwettig wordt gezien, zonder dat de VGKSA een deugdelijke onderbouwing voor haar standpunt geeft. Daarmee wordt deze vrijmaking immers als werk van de Heere om zijn Kerk te bewaren ontkend en miskend;
    b. Deputaten zullen er op aan blijven dringen bij de VGKSA om verdere studie te maken van de argumenten voor deze vrijmaking, zoals verwoord in diverse (Engelstalige) publicaties;
    c. deputaten zullen ook erkennen de gemeenschappelijke zorgen die DGK en VGKSA hebben met betrekking tot ontwikkelingen in de GKV;
    d. Deputaten zullen verdere ontwikkelingen in de VGKSA blijven volgen;
    e. In het bijzonder moet verder worden doorgesproken over contacten die de VGKSA en de GKSA op lokaal niveau met elkaar hebben.
    f. De VGSKA te dienen met toelichting bij de gronden voor en achtergronden van de zusterkerkrelatie van DGK met LRC Abbotsford

8. Zij zullen ten aanzien van de FRCA het volgende doen:
    a. Contact te onderhouden met de FRCA en de FRCA te bewegen de zusterkerkrelatie met de GKv te verbreken.
    b. De FRCA te dienen met toelichting bij de gronden voor en achtergronden van de zusterkerkrelatie van DGK met LRC Abbotsford;
    c. Richting de FRCA teleurstelling uit te spreken dat zij DGK nog steeds niet heeft aanvaard als wettige voortzetting van de kerk van Christus in Nederland;
    d. Voorlichting te geven over de scheuringen die hebben geleid tot de vorming van het voorlopig kerkverband;
    e. Zij zullen eventuele ontwikkelingen in de FRCA nauwkeurig blijven volgen.
9. Zij zullen ten aanzien van de EPC en de FCS(c) het volgende doen:
    a. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of het kan komen tot een zusterkerkrelatie; De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.
    b. Eventuele ontwikkelingen binnen de EPC en de FCS(c) blijven volgen.
10. Zij zullen ten aanzien van de RCK het volgende doen:
    a. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of het kan komen tot een zusterkerkrelatie. De contacten met derden zullen daarbij ter sprake moeten komen.
11. Zij zullen contact opnemen met de kerkenraad van BERG te Giessen om onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor contact.
12. Zij zullen in hun contacten o.a. gebruik maken van Engelstalige documenten waarin de gronden voor de Vrijmaking 2003 en de wettigheid van De Gereformeerde Kerken in Nederland worden uiteengezet, en waarin dient uit te komen dat De Gereformeerde Kerken zoals bijeen in Emmen 2009, de begeerte hebben de eenheid te onderhouden met de bovengenoemde zusterkerken. Daarin zal gebruik gemaakt worden van vertalingen van de synodebesluiten van GS Mariënberg 2005, GS Zwolle 2007, GS Emmen 2009, en GS Hasselt 2011 aangaande oude synodebesluiten 1993-2003. Zo nodig kan tevens nog gebruik gemaakt worden van één of meerdere van de volgende documenten:
    a. de brochure ‘Do not take Words away form this Book of Prophecy’ (verweerschrift tegen de GKv brochure ‘Not beyond what is written’ en antwoord op het appel van de GKv d.d. 2006),
    b. ‘Deed of Liberation or Return’ (Akte van Vrijmaking of Wederkeer) d.d. september 2003,
    c. De brochure ‘Let us repent’ (Laten wij ons bekeren) d.d. februari 2003,de ‘Call to Reformation’ d.d. februari 2003.
13. Zij zullen, indien gewenst, de buitenlandse zusterkerken dienen met nadere toelichting op de ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt).
14. Zij zullen waar wenselijk en mogelijk in deze contacten mondeling een nadere toelichting geven, zo nodig in een gezamenlijke vergadering met afgevaardigden van de betrokken kerken.
15. Zij zullen antwoorden op reacties van de kant van buitenlandse kerken die betrekking hebben op de zusterkerkrelatie met onze kerken. Zij zullen kerkleden die tijdelijk in het buitenland verblijven, op hun verzoek dienen met adviezen m.b.t. kerkgang en deelname aan het kerkelijk leven ter plaatse.
16. Zij stellen aan het begin van hun activiteiten een conceptbegroting op van de te verwachten uitgaven en dienen die in bij Deputaten Financieel Beheer.
17. Zij kunnen voor het uitvoeren van de opdrachten beschikken over de nodige financiële middelen die worden verstrekt door Deputaten Financieel Beheer.
18. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende Generale Synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.
19. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (PDF-format op cd-rom) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.

2. Uitvoering

In opdracht van de synode hebben deputaten zich vooral met de volgende zaken beziggehouden. Tussen haakjes is met nummers aangegeven met welke instructies deze zaken samenhangen.

1. Voortzetting van de zusterkerkrelatie met de LRCA en de daaruit voortvloeiende schriftelijke contacten en een kerkvisitatie in 2017 (1).
2. Contacten onderhouden met de FRCA. Op hun uitnodiging is de Synode Baldivis 2015 van de FRCA bezocht door één van onze deputaten en heeft hij de Synode namens deputaten BBK van DGK toegesproken (2, 3, 4, 5, 8, 12, 13, 15). Gesprek met deputaten BBK van de FRCA op 3 april 2017 te Ermelo.
3. Contacten met de VGKSA door middel van correspondentie en een gehouden vergadering met hun deputaten BBK op 10 april 2017 te Hardinxveld-Giessendam (2, 3, 4, 5, 7, 12, 13, 15)
4. Schriftelijke contacten met de deputaten CanRC en met CanRC Abbotsford i.v.m.wederhoor toe te passen met betrekking tot de gang van zaken rond de vrijmaking van Abbotsford en een gehouden vergadering met deputaten van CanRC op 31 maart 2017 te Ermelo. Van CanRC Abbotsford reactie ontvangen i.v.m. de zaak van wederhoor. (2, 3, 4, 5, 6, 12, 13, 15)
5. Correspondentie gevoerd met de EPC-NI en de EPC-EW en de Free Church of Scotland (continuing) en is nog gaande. (2, 3, 4, 9, 12, 15)
6. Correspondentie gevoerd met Rev. DongSup Song uit Korea en met hem vergaderd te Ermelo op 30 mei 2016 te Ermelo (2, 3, 4, 10, 12, 15)
7. Schriftelijk contact geweest met de BERG Giessen uit Duitsland en met twee afgevaardigden van hen vergaderd op 23 april 2016 te Dortmund (2, 3, 4, 11, 12, 15)
8. Digitaal uitgeven en verzenden van het Engelstalig magazine “Reformed Continua”. Tevens een toegankelijke website in stand gehouden behorend bij het magazine.
9. Inhoud gegeven aan de Regels voor het beoefenen van zusterkerkrelaties. In dit geval met de Liberated Reformed Church te Abbotsford-BC.

De hierboven genoemde zaken zullen in dit rapport verder worden uitgewerkt.

3. Deputaatschap

Het deputaatschap telde vier leden. Br. Joh. Houweling (voorzitter), ds. C. Koster (secretaris), ds. S. de Marie en br. A. van der Net (notulist).
De deputaten hebben op de volgende data vergaderd: 31-08-2015; 26-10-2015; 22-01-2016; 04-04-2016; 23-04-2016 (ontmoeting met BERG Giessen in Dortmund); 30-05-2016 (ontmoeting met ds. Song in Ermelo); 04-07-2016; 19-09-2016; 28-11-2016; 20-02-2017; 20-03-2017; 31-03-2017 (ontmoeting met deputaten van CanRC in Ermelo); 03-04-2017 (ontmoeting met deputaten van FRCA in Ermelo); 10-04-2017 (ontmoeting met deputaten van FRCSA in Hardinxveld-Giessendam); 15-06-2017 t/m 27-06-2017 (bezoek van twee deputaten bij LRCA); 28-08-2017 en 28-09-2017.

4. Liberated Reformed Church at Abbotsford (LRCA)

4.1. Instructie

De instructie was: Ten aanzien van de LRCA de zusterkerkrelatie voortzetten volgens de aangenomen regels voor zusterkerkrelaties

4.2. Besluiten GS Groningen m.b.t. de zusterkerkrelatie

De op de GS Groningen aangepaste regels voor aangaan en onderhouden van een zusterkerkrelatie zijn aangeboden aan onze zusterkerk. Tijdens het bezoek van twee deputaten van 15 juni t/m 27 juni 2017is een korte toelichting gegeven op de aangebrachte mutaties. Met name heeft LRCA nog moeite met de term “andere wijze van belijdenis” bij een zusterkerk.

Het besluit van GS Groningen aangaande de wijze van toezicht en de aangewezen appelinstantie (classis ZW) voor onze zusterkerk is door hen van harte aanvaard.

4.3. Bezoeken

Van 15 tot 27 juni 2017 is aan LRCA een bezoek afgelegd door de deputaten ds. C. Koster en ds. S. de Marie. Zij hebben de kerkenraadsvergadering bezocht, waarin de standaard kerkvisitatievragen werden behandeld. Dit gebeurde aan de hand van de vooraf schriftelijk door LRCA toegezonden antwoorden.

Op de vraag hoe DGK contacten met CanRC kunnen onderhouden terwijl zij DGK voor schismatiek verklaren is het volgende geantwoord: CanRC heeft intussen meer begrip voor de vrijmaking van 2003; DGK geeft deputaten BBK opdracht om met dep. CanRC juist over de gronden voor vrijmaking van LRCA te spreken, waarvoor op dit moment meer gelegenheid wordt geboden.

LRCA vroeg deputaten om advies m.b.t. het stemrecht van een diaken m.b.t. pastorale zaken wanneer er een gelijk aantal voor- en tegenstemmen bestaat. Het advies van deputaten was om ook bij het uitblijven van consensus het stemrecht van de diaken (als hulpouderling in een kleine kerkenraad) niet in te perken. Er is verwezen naar het kerkrecht daarover. Om dergelijke situaties van gelijk eindigende stemmingen te vermijden is geadviseerd om te komen tot een oneven aantal kerkenraadsleden.

De gemeente telde op dat moment 46 leden (een groei van 15 leden ten opzicht van het bezoek in 2014). Er mocht dankbaar worden vastgesteld dat er een levende gemeente is, die trouw is aan Gods Woord en de belijdenis van de kerk. Tijdens het verblijf werden nog andere activiteiten gehouden waaronder een gemeentevergadering en een jeugdverenigingsavond. Hieraan werden door de deputaten bijdragen geleverd. Ook werd door hen voorgegaan in vier erediensten. Het Heilig Avondmaal werd gevierd en er werd door twee leden belijdenis van het geloof afgelegd.

Ds. De Marie heeft op uitnodiging van de kerkenraad te Abbotsford in de periode 2015-2017 nog een aantal extra bezoeken gebracht om Gods Woord te prediken en de sacramenten van het Heilig Avondmaal en de Heilige Doop te bedienen: in juni 2015, december 2015, juni 2016 en oktober 2016.

4.4. Samenvatting en conclusie

Met dankbaarheid mogen de deputaten vaststellen dat deze kerk trouw is gebleven aan de Schrift en de Drie Formulieren van Eenheid. Ook houdt men zich zoveel mogelijk aan de Dordtse Kerkorde.

4.5. Aanbeveling

Zij zullen ten aanzien van de LRCA de zusterkerkrelatie voortzetten volgens de aangenomen regels voor zusterkerkrelaties.

5. Canadian Reformed Churches in Canada (CanRC)

5.1. Instructie

De instructie was:

a. Het contact met CanRC voortzetten mits er ruimte wordt geboden om de bezwaren tegen de interne kerkelijke ontwikkelingen, die samenhangen met de vrijmaking van de LRCA, binnen de CanRC aan de orde te stellen
b. De CanRC te bewegen haar zusterkerkrelatie met de GKv te beëindigen, gezien de voortgaande onschriftuurlijke ontwikkelingen.
c. In contact treden met de CanRC te Abbotsford om wederhoor toe te passen met betrekking tot de gang van zaken rond de vrijmaking van Abbotsford. Bij dat gesprek zullen de broeders van LRC Abbotsford als toehoorders worden uitgenodigd.

5.2. Correspondentie met CanRC Abbotsford

Op 16 september 2015 werd door ons een brief verzonden aan CanRC Abbotsford met een verzoek om een gesprek met hen te hebben overeenkomstig bovengenoemde instructie punt c. Een kopie daarvan werd verzonden aan det subcommissie Nederland van dep. CanRC.

Op 20 oktober 2015 antwoordde deze kerkenraad ons in een brief dat zij het verzoek neer wilden leggen bij hun classis en eventueel de synode van Dunville 2016.

Op 8 juli 2016 berichtte deze kerkenraad ons na consultatie van classis en synode (zie hieronder Acta, art.119) dat zij het gevraagde gesprek niet noodzakelijk achten, omdat alle documentatie rond de vrijmaking van Abbotsford voorhanden is. Ook achten zij het niet uitvoerbaar omdat de meeste leden van de toenmalige kerkenraad geen lid meer zijn van de CanRC gemeente te Abbotsford. Ook is een dergelijk lokaal gesprek niet juist omdat de reden van vrijmaking verband hield met besluiten van de synoden.

Op 12 oktober 2016 hebben wij hierover onze teleurstelling geuit aan CanRC Abbotsford met een kopie aan deputaten CanRC en aan de kerkenraad van LRCA.

5.3. De synode van Dunville 2016

Uit de Acta van de synode van Dunville 2016 zijn de volgende onderwerpen relevant:

1. De verhouding tot DGK (rapport deputaten CanRC en art. 117, 119)
2. De verhouding tot LRCA (art. 53)
3. Interne zaken binnen CanRC die de vrijmaking van LRCA betreffen (art. 61; art. 89)
4. De verhouding tot GKN (art. 118)
5. De verhouding tot GKV (art. 104)

5.3.1. De verhouding tot DGK

Art. 117 DGK

De CanRC subcommissie Nederland had van Synode Carman 2013 de opdracht gekregen om de ontwikkelingen te volgen in DGK en GKN. Daarbij zullen allen die de GKV hebben verlaten moeten worden aangespoord om elkaar te zoeken in liefde tot het Woord en het gereformeerde geloof.

DGK zal moeten worden geïnformeerd dat nauwer contact met hen niet mogelijk is als zij de zusterkerkrelatie met LRCA handhaven. Zij zullen hun werk doen in overleg met de FRCA.

De subcommissie rapporteert dat zij deputaten van BBK gesproken heeft en bovenstaande opdracht vervuld. De synode Dunville besluit vervolgens op aanbeveling van deze subcommissie dat het belangrijk is om contact te onderhouden met DGK en de ontwikkelingen binnen DGK te blijven volgen met speciale aandacht voor de relatie tussen DGK en LRCA.

Art. 119: Verzoek van CanRC Abbotsford betreffende DGK

De synode stelt vast dat CanRC Abbotsford is gevraagd door DGK om te vergaderen tezamen met een afvaardiging van CanRC Abbotsford en van de LRCA Abbotsford. De CanRC Abbotsford is voornemens om dit verzoek af te slaan om de volgende redenen:

(1) er is voor DGK voldoende documentatie om mee te werken,

(2) de zaak is gerelateerd aan het kerkverband van CanRC en niet zozeer aan de CanRC Abbotsford.

CanRC Abbotsford verontschuldigt zich tegenover de subcommissie Nederland van de CanRC deputaten vanwege de uitspraak dat deze subcommissie aan DGK zou hebben voorgesteld om met CanRC Abbotsford te spreken.

De synode is akkoord met het voornemen van CanRC Abbotsford om de redenen die hierboven genoemd zijn. De synode is het eens met de synode Carman 2013 dat de zusterkerkerelatie die DGK heeft met LRCA Abbotsford een beletsel is voor nader contact.

5.3.2. De verhouding tot LRCA

Art. 53 Appelschrift LRCA betreffende GS Carman 2013 Art. 62. GS Carman 2013 (Art. 62) heeft hun brief niet ontvankelijk verklaard met de overweging dat geen CanRC kerk heeft gevraagd om deze zaak te agenderen en ook geen van de zusterkerken (EF). Om dezelfde reden wordt ook door synode Dunville ook dit appel onontvankelijk verklaard.

5.3.3. Interne zaken binnen CanRC die de vrijmaking van LRCA betreffen

Art. 61: M.b.t. de Orthodox Presbyterian Churches (OPC)

Op de synode van Dunville liggen brieven van twee CanRC gemeenten met bezwaren over de toelating aan het avondmaal en het ontbreken van binding aan de belijdenis ("confessional membership") bij de OPC, met een pleidooi om hier iets aan te doen.

Eén van de kerken (Lynden) merkt zelfs op dat er op deze punten in de loop van de jaren niets is veranderd:

> CanRC Fergus-Maranatha vraagt de synode om de twee bovengenoemde specifieke zaken niet te laten vallen maar deputaten opdracht te geven om:
>
> - Helder uiteen te zetten waarom wij binding aan de belijdenis blijven hebben en hoe dit ook goed zou zijn voor de OPC. En om aan de GS 2019 te laten zien hoe CanRC en OPC vooruitgang hebben geboekt op deze twee zaken zodat deze niet langer een reden van bezorgdheid zijn voor de kerken.
>
> CanRC Lynden vraagt of de CanRC, terugblikkend wel eerlijk is geweest met de OPC betreffend onze voortgaande zorgen rond het opzicht van de avondmaalstafel en de binding aan de belijdenis. Noch de OPC, noch de CanRC hebben officieel hun standpunt veranderd.
>
> Dit leidt tot de vraag: zijn wij consistent, transparant, en recht door zee met de broeders in de OPC wanneer we beloofden om de discussies voort te zetten over de bestaande verschillen in belijdenis en kerkregering?

De synode antwoordt op deze indringende verzoeken het volgende:

> Wanneer wij een EF aangaan aanvaarden wij elkaar als trouwe kerken zonder verdere kwalificaties. Verschillen die werden besproken voorafgaand aan het starten van een zusterkerkrelatie ("EF"), maar die geen beletsel vormden voor het aangaan van een EF, vragen geen oplossing meer ("do not require resolution"). Het is niet correct om te spreken van buitengewone verschillen ("outstanding differences"). Het woord "outstanding" houdt in dat er een noodzaak bestaat tot oplossing. Wanneer deze zaken met regelmaat worden ingebracht zonder dat er een deugdelijk bewijs van noodzakelijkheid is, kan de zusterkerkrelatie beschadigd worden.
>
> Natuurlijk kunnen gesprekken over deze zaken plaats vinden in het beloop van de zusterkerkrelatie (EF) maar het is niet nodig een specifieke opdracht te geven, waarbij bijzondere zaken worden aangeduid.

Conclusie:

De bezwaren die de broeders in Abbotsford hebben bewogen tot hun vrijmaking blijken dus nog steeds aan de orde te zijn binnen de CanRC. Het betreft vooral de bezwaren tegen OPC wat betreft de binding aan de belijdenis ("confessional memberschip") en het bewaken van het aangaan aan de avondmaalstafel ("fencing of the Lord's Table").

De synode van Dunville 2016 heeft deze bezwaren nu bezworen, door ze voortaan geen buitengewone verschillen meer te noemen. Dat zou anders de zusterkerkrelatie maar beschadigen.

Art. 59 Église Réformée du Quebec (ERQ)

Op de synode van Dunville is vanuit plaatselijke kerken speciaal aandacht voor een aantal belangrijke zaken die betrekking hebben op de zusterkerkrelatie ("EF") met ERQ: zaken van kanselruil, toelating aan het Heilig Avondmaal, het bestaan van vrouwelijke diakenen, en de leer van de Schepping.

De synode antwoordde hierop echter in exact dezelfde bewoordingen als in bovenstaande art. 61. In het besluit van de synode Dunville m.b.t. de instructie voor de zusterkerkrelatie (EF) met ERQ ontbreken daarom de bovengenoemde belangrijke zaken.

Art. 89 NAPARC

Synode Dunville heeft besloten om haar lidmaatschap van het interkerkelijke samenwerkingsorgaan NAPARC actief te handhaven.

5.3.4. De verhouding tot de GKN

Art. 118 GKN

De synode te Dunville besluit om het gesprek tussen DGK en GKN te volgen. Ze handhaven contact met GKN en blijven de ontwikkelingen binnen dit kerkverband volgen.

5.3.5. De verhouding tot de GKv

Art. 104 GKV

Het rapport van de subcommissie Nederland van CanRC deputaten meldt dat er geen aanwijzing is voor een terugkeer binnen de GKv naar het volle gezag van de Schrift. Dit wordt betrokken op het onderwijs aan de TUK, de vrouw in het ambt en de relatie met NGK.

De synode gaat echter niet akkoord met het voorstel van de subcommissie dat de GKv synode de zusterkerkrelatie verbreekt, als zij op de synode van 2017 voortgaat in de huidige weg van deformatie. Men hoopt en bidt dat het verbreken van de relatie niet nodig zal zijn.

Op basis van de andere aanbevelingen van de CanRC deputaten maakt de synode Dunville 2016 de volgende besluiten m.b.t. de GKv:

Ze uiten dankbaarheid en vreugde in de Heere voor veel trouw in de GKv maar ook grote zorg en verdriet over het tolereren van afwijkingen van Schrift en belijdenis.

De zusterkrelatie (EF) met de GKv wordt voortgezet met het tijdelijk opschorten van de regels 4 en 5 (regel 4 betreft het aanvaarden van elkaars attestaties zoals t.b.v. de sacramentsbediening; regel 5 betreft het openstellen van elkaars kansel).

De kerkenraden worden dringend verzocht erop toe te zien dat alleen van hen uit de GKv attestaties worden aanvaard, die gezond in leer en leven zijn.

De subcommissie van de deputaten onderhouden contact met de GKv en vertegenwoordigen de CanRC op de volgende GKv synode. Zij informeren deze volgende GKv synode over het besluit van synode Dunville. Ze zenden een kopie van deze Acta aan elk van de GKv kerken vergezeld van

een brief. Zij volgen het werk van de commissie “M/V en ambt” en de besluiten van de volgende synode over deze zaak. Ze volgen de voortgaande gesprekken tussen GKv en NGK.

Ze blijven de ontwikkelingen observeren aan de TUK, met daarbij aandacht voor het artikel door dr. H. Burger. Zij volgen de GKv betrokkenheid bij de Nationale Synode.

Ze werken samen met de deputaten van andere zusterkerken.

5.4. Gesprek deputaten van DGK en CanRC

Gesprek tussen deputaten van DGK en van CanRC op 31 maart 2017 (zie verslag, bijlage 1).

De subcommissie (prof. C. van Dam, ds. Van Gelder ds. Moesker en br. Nordeman) was in Nederland i.v.m. de synode van de GKv te Meppel. De ontmoeting vond plaats in Ermelo.

Door deputaten BBK werd waardering geuit richting CanRC over hun standpunt en uitgegane waarschuwingen inzake de zaak van de vrouw in het ambt in de GKv. De CanRC zorgen bleken zich ook uit te strekken over de nieuwe hermeneutiek, de Schriftkritiek aan de TUK en de eenwording met NGK.

Er bleek in dit gesprek voor het eerst meer bereidheid te bestaan om over de interne ontwikkelingen binnen de CanRC door te spreken dan in de gesprekken in 2012 en 2014.

Zaken die de grond van de vrijmaking van LRCA betreffen werden besproken.

De meningen daarover werden uitgewisseld. Dat betekende nog niet dat we het in alles eens werden. Sommige zaken werden ontkend of gerelativeerd door CanRC deputaten Voorbeelden: baptisten en leden van pinkstergemeente aan het avondmaal bij zusterkerken, baptisten op de kansel bij zusterkerken; de betekenis van het bewaken van het heilig avondmaal en de waarde van binding aan de belijdenis; het in de CanRC aan het avondmaal toelaten van leden van niet- zusterkerken die lid van de NAPARC zijn. Er is daarbij verwezen naar feitelijkheden.

Wel had men oog voor de mogelijkheid van het aanhangen van theïstische evolutie van predikanten van URCNA - een andere zusterkerk - die opgeleid zijn op het Westminster Seminarie.

Ook de kerkelijke weg die LRCA had gelopen kwam ter sprake. Vast werd gesteld dat dit – ook naar het oordeel van synode Dunville – een landelijke zaak betrof. Als zodanig was de kerkelijke weg volledig doorlopen tot en met de synode van Chatham 2004.

Tenslotte was men verdeeld over het besluit van Dunville om over te gaan tot het actieve kiesrecht voor vrouwen.

De conclusie van het gesprek was dat beiderzijds de noodzaak gezien wordt om nog eens dieper door te spreken over de zaken die aan de orde geweest zijn m.b.t. Abbotsford.

Dit zou het beste kunnen aan de hand van notities die elkaar vooraf worden toegestuurd.

De wens is geuit om hier geen 3 jaar mee te wachten.

5.5 Samenvatting en conclusie

De CanRC heeft afstand genomen van de besluiten van GKv m.b.t. de vrouw in het ambt.

Dit is duidelijk kenbaar gemaakt aan de GKv. Ook is uitgesproken dat men tegen eenheid met NGK is. Men heeft verder oog voor de zorgelijke koers op het gebied van de hermeneutiek en Schriftkritiek aan de TUK. In hoeverre er daadwerkelijk een beëindiging van de zusterkerkrelatie met de GKv zal volgen zal moeten blijken op de eerstvolgende synode van de CanRC in 2019.

De interne koers binnen de CanRC is niet gewijzigd m.b.t. de zusterkerkrelaties (EF) en andere banden met andere kerkgenootschappen in Noord-Amerika (EF) waarbij zaken als binding aan de belijdenis, toelating aan het HA en pluriformisme aan de orde zijn.

Ondanks de ruimte om onderwerpen te bespreken is er bij deputaten weinig begrip voor de ingebrachte bezwaren. Wel staan ze open om in de toekomst aan de hand van stukken dieper door te spreken. Dat zou ook eerder kunnen zijn dan pas weer na een periode van 3 jaar.

5.6 Aanbeveling van deputaten m.bt. CanRC

Zij zullen contact met CanRC voortzetten, mits er ruimte blijft om de bezwaren tegen de interne kerkelijke ontwikkelingen, die samenhangen met de vrijmaking van de LRCA, binnen de CanRC aan de orde te stellen. Daarbij krijgen deputaten de mogelijkheid tot meerdere meetings met CanRC deputaten.

6. The Free Reformed Church of Australia (FRCA)

6.1 Inleiding

De Free Reformed Churches of Australia (FRCA) hebben van 22 juni tot 1 juli 2015 hun synode gehouden.
Op uitnodiging van hun deputaten heeft broeder A. van der Net de synode, namens de deputaten van DGK, bezocht en ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om de synode toe te spreken. Hierop kwam ook een antwoord, uitgesproken door ds. P.K.A. de Boer (voor beide toespraken zie bijlage 2).
Van de deputaten van de FRCA ontvingen wij twee brieven, gedateerd 23 november 2015, met daarin de genomen besluiten o.a. ten aanzien van DGK en de GKN. De synode van FRCA had besloten het contact met DGK en GKN voort te zetten en andere ontwikkelingen in de gaten te houden van hen die de GKv verlaten. Ook besloten ze, wat betreft hun contact met DGK en GKN, nauw samen te werken met de CanRC.

De FRCA heeft besloten om hun relatie met de GKv op te schorten

Er heeft op 3 april 2017 een gesprek plaatsgevonden met de deputaten van de FRCA. Ze waren toen in Nederland om de synode van de GKv Meppel te bezoeken. De notulen van dit gesprek vindt u in bijlage 3.

6.2 Bezoek aan synode FRCA

Deputaat br. A. van der Net heeft bezoek gebracht aan de synode van de Free Reformed Churches of Australia van 22 juni tot 1 juli 2015 te Baldivis, West Australië. Wat betreft DGK, GKV en CanRC en de Reformed Churches of Korea volgen enige artikelnummers van de acta van deze synode, die lezenswaardig zijn. Deze artikelnummers zijn vertaald in het Nederlands. Voor de inhoud verwijzen we naar de acta zelf (synod.frca.org.au/2015).

Artikel 45 (Het voorstellen van de kerk van de Reformed Churches in Korea door bezoeker van de Synode Rev. DongSup Song, zie ook art. 26). Artikel 96 (Canadian Reformed Churches (CanRC)). Artikel 97 (Toespraak tot de synode door broeder A. van der Net namens DGK). Artikel 98 (Antwoord op de toespraak van broeder A. van der Net door Rev. P.K.A. de Boer). Artikel 111 en 115 (mbt DGK). Artikel 119 (mbt GKv, zie ook artikel 47, 48, 54, 57, 60, 72, 75, 89, 110). Artikel 125 (De afgevaardigde namens DGK, broeder A. van der Net, spreekt een afscheidswoord, leest Psalm 139 en verzoekt daarna de aanwezigen Psalm 139:1 te zingen en gaat vervolgens voor in gebed. Hiermee eindigt de morgenvergadering.)

Op deze synode werd besloten dat de relatie met de GKv zou worden opgeschort en als de GKv zich niet bekeerd van de ingeslagen weg, zij de band met de GKV zullen verbreken. De deputaten BBK van de FRCA zullen hiervoor met een voorstel komen op hun volgende Synode Bunbury 2018.

De relatie met DGK is niet veranderd. Hen was wel duidelijk, dat zolang de FRCA de zusterkerk relatie met de GKv nog niet helemaal hebben verbroken, een zusterkerk met DGK niet mogelijk is. Op deze Synode werd ook besloten om als FRCA een zusterkerk relatie aan te gaan met RCNZ, de Reformed Churches van Nieuw Zeeland, die o.a. zowel de Gereformeerde belijdenisgeschriften als de Westminster Confessie hebben aangenomen als hun belijdenisgeschriften. Zie verder de Acta.

Een deputatenrapport van de FRCA over de buitenlandse kerken aan de Synode van de FRCA Bunbury 2018, hopen we begin volgend jaar te ontvangen.

Van de deputaten vernamen wij op onze ontmoeting met hen dat FRCA onze contacten met hen zien als informatieve contacten m.b.t. de situatie in Nederland rond de GKv. Dat was en is niet de intentie van deputaten BBK van DGK t.a.v. de FRCA. De FRCA wil alleen inhoudelijk contact leggen met buitenlandse kerken als dit gebeurt op aangeven vanuit hun eigen kerken. We begrepen dat er in ons geval ook niet met de contacten uit het verleden rekening wordt gehouden. Wij zullen daarom onze benadering hierop moeten afstemmen en rekening houden met het feit dat de FRCA hun zusterkerkrelatie met de GKv kunnen verbreken.

Een belangrijk discussiepunt in onze ontmoeting betrof hun zusterkerk RCNZ die nog steeds nauwe banden onderhoudt met de Christian Reformed Churches ("synodalen"), waarbij bij o.a. kanselruil plaatsvindt. Gesprekspunt naast Nieuw Zeeland was ook o.a. open avondmaal in presbyteriaanse kerken. De deputaten van de FRCA keken eigenlijk niet op van baptisten aan het avondmaal, omdat dit al zolang in Korea gebeurt.

Verder is ten behoeve van contact met name nog meer toelichting nodig op de zusterkerk relatie met de Liberated Reformed Chuches te Abbotford en de verhouding tot de situatie in de CanRC.

6.3 Aanbevelingen

Het voorstel van ons als deputaten BBK van DGK aan Synode Lansingerland is om de volgende instructie vast te stellen:

Zij zullen ten aanzien van de FRCA het volgende doen:
a. als synode het verzoek tot (deputaten van) de FRCA te richten om (opnieuw) contact aan te gaan met het doel te komen tot een zusterkerkrelatie.
b. Toelichting geven over de zusterkerkrelatie met de LRCA en de verhouding tot de CanRC.

7. The Free Reformed Church of South Africa (VGKSA / FRCSA)

7.1 Inleiding

Die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid Afrika werden in 1950 opgericht door Nederlandse immigranten uit de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt).

Dit kerkgenootschap telt momenteel negen gemeentes, deels ontstaan door immigratie, deels door zending of overkomst van gemeenten uit de Dopperkerken.

Kort na de vrijmaking in 2003/2004 heeft de synode van Pretoria-Maranata 2005 de DGK afgewezen omdat de vrijmaking prematuur zou zijn. De DGK verzocht de VGKSA om te komen tot een zusterkerkrelatie. Dat verzoek werd door de synode van de VGKSA afgewezen en zij riep DGK op om de kerkelijke weg tot het einde toe te bewandelen.

Deze synode en de synode van Kaapstad 2008 erkenden wel de "broederschap". De synode van Pretoria 2011 heeft de deputaten opgedragen de gesprekken met deze kerken voort te zetten en daarbij te onderzoeken of de contacten moeten worden voortgezet. Met 2 deputaten hebben deputaten BBK van DGK op 22 februari 2013 te Hasselt een gesprek gehad.

Van de Synode van de VGKSA in 2014 is bij ons niets bekend en deputaten hebben ons, ook na ons verzoek, geen informatie of een acta toegezonden. Via internet werd ons bekend:

Oriënterende gesprekken met DGK en GKN

Na de 'Buitenlandweek' voert ds. Bijzet met een mede-deputaat nog twee gesprekken met afgevaardigden van DGK (De Gereformeerde Kerken) en GKN (Gereformeerde Kerken Nederland) op maandag 10 april. De *Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika* hebben geen officiële banden met deze kerken, maar hebben deputaten opgedragen om oriënterende gesprekken met hen te voeren.

De Vrije Gereformeerde Kerk van Zuid Afrika hebben in augustus 2017 hun synode gehouden. Als de acta verschijnen zal ons een exemplaar toegestuurd worden.
Er is gedurende 2015 tot en met 2017 correspondentie geweest met de deputaten VGKSA:
-Het toesturen van de besluiten en instructies van Synode Groningen.
-Correspondentie over zusterkerkrelaties in hetzelfde land waarbij zij dachten dat ook voor hen in verband met onze zusterkerkrelatie met de LRCA gold dat daardoor met hen een zusterkerkrelatie onmogelijk was.
-Uitnodiging voor gesprek in maart/april 2017.

Er heeft een gesprek plaatsgevonden met de deputaten buitenlandse kerken van de VGKSA. Dit vond plaats op 10 april 2017 te Hardinxveld -Giessendam. We hadden hen daarvoor schriftelijk uitgenodigd. Ze waren namelijk in Nederland om de synode van de GKV Meppel te bezoeken.

De notulen van dit gesprek vindt u in bijlage 4.

7.2 Samenvatting en conclusie

In de vergadering van 10 april 2017 hebben deputaten niet kunnen constateren dat er sprake is van wezenlijke toenadering tussen de VGKSA en de DGK. Er zijn wel zorgen met betrekking tot de GKv, maar nog steeds vinden deputaten VGKSA dat de vrijmaking in 2003/2004 prematuur en onwettig was. Een expliciete uitspraak van één van de deputaten was dat wij ook in de huidige situatie anno 2017 ons zouden moeten verzoenen en weer één moeten worden met de GKv, ondanks dat zij grote moeite hadden met de gang van zaken in de GKv, met name het punt van de vrouw in het ambt. Dat bleek wel uit een stukje in het verslag van de BBK van de GKv over de deputaten van de VGKSA:

Vanuit de VGKSA is onze synode bezocht door twee afgevaardigden. Zij hebben grote zorgen geuit over de kwestie ‘vrouw en ambt’.

Hoewel het gesprek in goede harmonie verliep, kunnen we toch moeilijk spreken van verdere toenadering. Wij waren erg verbaast over het feit dat de deputaten VGKSA aangaven dat DGK zich ook op dit moment moet herenigen met GKV.

Het is daarbij de vraag of deputaten, waarvan één lid was van de GKv, het standpunt van de VGSKA goed hebben kunnen overbrengen.

Ook moeten we de VGKSA niet in isolatie beschouwen. Er bestaan immers tussen de VGKSA, de CanRC en de FRCA nauwe contacten.

7.3 Aanbeveling

Zij zullen ten aanzien van de VGKSA (ofwel de FRCSA) het volgende doen:

Deputaten zullen hun teleurstelling erover uitspreken dat het ontstaan en bestaan van DGK nog steeds als prematuur en onwettig wordt gezien, zonder dat de VGKSA een deugdelijke onderbouwing voor haar standpunt geeft en ondanks hun bezwaren richting de GKv.

Deputaten zullen ook erkennen de gemeenschappelijke zorgen die DGK en VGKSA hebben met betrekking tot ontwikkelingen in de GKv;

In het bijzonder moet verder worden doorgesproken over contacten die de VGKSA en de GKSA op lokaal niveau met elkaar hebben.

De VGSKA te dienen met toelichting bij de gronden voor en achtergronden van de zusterkerkrelatie van DGK met LRC Abbotsford.

8. Evangelical Presbyterian Church of North Ireland (EPC NI)
Op 14 september 2017 hebben we een brief gestuurd aan de EPC NI. Dit als reactie op een email van hen van 4 maart 2014. We hebben in deze brief meegedeeld, dat we hen op 19 oktober 2015 een email hebben gestuurd met daarin informatie over onze laatst gehouden Generale Synode Groningen van DGK 2014-2015. De dag daarop kregen we een bevestiging van ontvangst en daarna is er geen contact meer geweest. In onze brief van 14 september 2017 hebben we hen meegedeeld, dat we hun website (www.epcni.org.uk) hebben bestudeerd en hebben verschillende onderwerpen beschreven om daarop van hun een antwoord te mogen ontvangen. Dit als een begin om elkaar beter te leren kennen. We hebben de volgende onderwerpen genoemd: De belijdenisgeschriften, onze zorgen over de GKV, het Heilig Avondmaal, de tucht, onze zusterkerkrelatie met de LRC te Abbotsford (bijlage 5).

Met de EPC NI hebben we contact via mail en brieven. We hebben hen in de laatste brief een aantal vragen gesteld. Daar willen we met hen over in gesprek. In hoeverre wij inderdaad op hetzelfde fundament staan, moet nog nader onderzocht worden.

Er is reden om het contact met deze kerk voort te zetten om elkaar te kunnen bevragen op fundamentele zaken.

8.1 Aanbeveling
Zij zullen ten aanzien van de EPC NI het volgende doen:

Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.

De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.

9. Evangelical Presbyterian Church of England and Wales (EPC EW)
Op 6 februari ontvingen we een uitnodiging van de EPC EW voor een vergadering in Solihull op 5 maart 2016. De EPC EW houdt om de twee jaar een vergadering, die kan worden bezocht door kerken waar EPC EW contact mee heeft.

We hebben daar schriftelijk op gereageerd en hen o.a. meegedeeld, dat we aan de uitnodiging geen gehoor konden geven, daar we om aan zo’n vergadering deel te nemen geen mandaat hadden van de synode.

We hebben hen meegedeeld dat hun uitnodiging ons verraste, omdat er in het verleden verder geen contact geweest is tussen EPC EW en DGK. We vroegen hen naar de reden van contact met ons. Maar dat we het op prijs zouden stellen om met hen via e-mail contact te houden en hebben hen informatie gevraagd over hun kerken.

Op 19 februari 2016 kwam reactie van EPC EW (bijlage 6), waarop wij ons spoedige antwoord volgde van 30 september 2017 (bijlage 7) met als conclusie dat we onze communicatie met hen willen voorleggen aan onze eerstvolgende synode.

Wij willen u voorleggen hoe verder te gaan met deze EPC EW. Er is reden om het contact met deze kerk voort te zetten om elkaar te kunnen bevragen op fundamentele zaken.

Aanbeveling.

Zij zullen ten aanzien van de EPC EW het volgende doen:

Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.

De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.

10. Free Church of Scotland (continuing) (FCS(c))

De FSC(c) is één van de zusterkerken van de GKv ten tijde van de synode van Zuidhorn (2002-2003). Als zodanig hadden wij – als voortzetting van GKv - hun aangeschreven om contact met hen te zoeken. Vrij recent is daar voor het eerst een positieve reactie op gekomen. GS Groningen gaf ons daarom de instructie dit contact nu ook vorm te geven.

We hebben de FCS(c) in september 2015 een brief gestuurd met daarin de namen van de nieuwe deputaten BBK, de besluiten en de instructies van de Synode Groningen 2014.

Een stukje achtergrond van de kant van FCS(c):

De commissie van de FCS(c) geeft aan dat er verschillen kunnen zijn tussen kerken en binnen kerken voor wat betreft de interpretatie en toepassing van de Schrift, en dat die verschillen door sommigen gezien worden als verhindering om te komen tot een zusterkerkrelatie, terwijl anderen ze niet dusdanig belangrijk vinden dat ze een zusterkerkrelatie in de weg staan.

De commissie wijst er ook op dat de gereformeerde kerken in verschillende delen van de wereld verschillende wegen gegaan zijn. Daardoor kunnen bepaalde delen van de leer, eredienst en praktijk in gereformeerde kerken in sommige delen van de wereld meer aandacht gekregen hebben dan in anderen. En verder ook dat er situaties kunnen zijn waarbij bepaalde zaken in de ene cultuur moeilijkheden geven, terwijl die in een andere cultuur geen problemen opleveren.

Om die redenen zou de commissie van de FCS (c) graag de discussies met DGK willen voortzetten. De commissie vraagt hoe deputaten BBK van DGK dit het liefste wil doen, per e-mail of per telefoon.

In reactie daarop hebben deputaten BBK de commissie laten weten op dit moment de voorkeur te geven aan e-mail.

Op 14 april 2017 hebben we de FCS(c) een brief gestuurd met een aantal onderwerpen zoals de belijdenis, de GKv, het Heilig Avondmaal, tucht en zusterkerken waarover we met hen verder wilden doorspreken via de mail.

In april 2017 kregen we hierop een uitgebreid antwoord (bijlage 8).

We hebben daarop geantwoord dat we deze informatie eerst willen terugkoppelen naar de Synode Lansingerland 2018 zodat deze Synode verder kan besluiten over het verdere contact tussen uw en onze kerken.

10.1 Samenvatting en conclusie

De FCS(c) delen onze zorgen ten aanzien van de GKv, met name wat betreft het M/V rapport. Er is ook herkenning over en weer: dit kerkverband bestaat net als wij uit leden die zich hebben moeten vrijmaken, zelfs vrij recent. Zij staan open voor verder contact en verdere discussie. Er is nu een

eerste discussie gestart en in verdere contact kan duidelijk worden of het kan komen tot zusterkerkrelaties.

De FCS (c) wil als presbyteriaanse kerk een echte kerk van Christus zijn. In hoeverre wij inderdaad op hetzelfde fundament staan, moet nog nader onderzocht worden.

Er is vanwege hun positieve opstelling wel perspectief om het contact met deze kerk voort te zetten om elkaar te kunnen bevragen op fundamentele zaken.

10.2 Aanbevelingen

Zij zullen ten aanzien van de FCS(c) het volgende doen:

Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.

In deze gesprekken moeten de onderwerpen grondslag,verbond en kerk, sacramenten en tuchtbediening van het Woord en ook de zusterkerkrelaties aan de orde komen, waaronder hun contact met de GKv.

De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.

Indien nodig zullen de deputaten naar Schotland afreizen om met de FCS (c) te spreken.

11. Reformed Churches in South-Korea (RCK)

11.1 Achtergrond en opdracht

Voor informatie over de achtergrond van het eerste contact met dit kerkverband zie Acta GS Groningen blz. 214. De opdracht voor deputaten was om door middel van verdere gesprekken te onderzoeken of het kan komen tot een zusterkerkrelatie met de Reformed Church in Korea. De contacten met derden zullen daarbij ter sprake moeten komen.

11.2 Contact met ds. Song

In oktober 2015 is dit Koreaanse kerkverband op de hoogte gebracht van onze synode besluiten. Na verschillende pogingen van deputaten om contact te krijgen met RCK kregen deputaten eind maart 2016 een mail van ons RCK-contactpersoon, ds. D. Song. In deze mail met bijlage gaf hij aan dat ze in het kerkverband RCK grote moeiten ondervinden. Als gevolg van deze moeite is ds. D. Song met zijn gemeente buiten het kerkverband van RCK komen te staan en roept hij de RCK tot bekering en terugkeer. Hij gaf aan het erg op prijs te stellen om in contact te blijven staan met elkaar. Hij heeft de wens om eventueel met anderen een gereformeerd kerkverband te stichten in Zuid-Korea.

In mei 2016 was ds. D. Song in Europa, vanwege een bezoek aan een conferentie in Boedapest, georganiseerd door een kerk waar ds. Song contact mee onderhoud (Korean Budapest Presbyterian Church). Hij vroeg of hij van deze gelegenheid gebruik mocht maken om ook met ons als deputaten te spreken. Hier zijn we op in gegaan. En zo hebben we maandag 30 mei 2016 met deze predikant gesproken. De notulen van dit gesprek vindt u in bijlage 9.

In het gesprek ging veel aandacht en tijd uit naar de moeilijke situatie in Zuid-Korea. Het is voor deputaten DGK, mede vanwege verschil in taal en cultuur, lastig om te begrijpen wat exact de reden is van de splitsing. En ook is het moeilijk om de informatie te verifiëren. Onze algemene indruk was dat de verwijdering niet om principiële zaken gaat, maar om een persoonlijk conflict wat uitgegroeid is tot een kerkelijk conflict. Daarom hebben we ds. D. Song gevraagd of er mogelijkheden waren voor hem om weer toenadering en contact te zoeken met RCK. Ds. Song gaf aan dat hij zich inspande om toenadering te zoeken. Na dit gesprek is er nog contact geweest met

ds. Song, daarin werd duidelijk dat er weinig toenadering was richting de RCK. En dat ds. Song mogelijk bezig is een ander kerkverband te organiseren in Zuid-Korea.

11.3 Contact met RCK

In ons contact met ds. Song kregen we de sterke indruk dat de andere predikanten van RCK niet op de hoogte waren van het feit dat DGK contact zoekt met RCK. Toen we in september 2016 de mailadressen kregen van andere predikanten van RCK hebben we met die predikanten contact gezocht middels een brief. In die brief hebben we aangegeven dat we vanaf 2015 de opdracht hebben om in contact te treden met hun kerkverband. En we vroegen hen om aan te geven hoe zij aankijken tegen de scheuring in hun kerkverband met ds. Song. Met name vroegen we hen of er bij de RCK een goede, kerkelijke weg was en of die weg ook bewandeld is door de gemeente van ds. Song. Na enkele herinnering mails kregen we in september 2017 antwoord daarop van ds. P. Sanghyun. Deze predikant gaf aan dat de gemeente van ds. Song geschorst was door de classis, omdat deze gemeente naliet zijn predikant te vermanen vanwege een zonde tegen het 9^{e} gebod. Hij beschrijft dit proces tegen de gemeente van ds. Song als een open en eerlijk proces, waarin ze ook dikwijls het gesprek hebben gezocht om ds. Song en zijn gemeente op andere gedachten te brengen. Tot hun groot verdriet heeft dit geen verandering teweeggebracht.

11.4 Samenvatting en conclusie

Het deputaatschap is, vanuit de opdracht om contact te zoeken met RCK, in contact gekomen met ds. Song, een van RCK afgesplitste gemeente. Ook is er kort contact geweest met de RCK zelf. Van beide kerken is het lastig om precies te zien waar ze staan ten opzichte van elkaar en ten opzichte van andere kerken in Korea.

Het blijkt mede vanwege taal en cultuur erg lastig om inhoudelijk contact te onderhouden met Koreaanse kerken. Temeer nu er sprake is van een splitsing tussen twee kerken. Daarom zijn de deputaten momenteel in verlegenheid over de vraag hoe we het verdere contact invulling moeten geven. Ds. Song spreekt uit de wens om contact te hebben en op te bouwen. Maar is het nu verantwoord en ligt het op onze weg om contact voort te zetten met RCK en ds. D. Song? Een vraag waar de synode zich over zal moeten buigen.

12. Bekennende Evangelische Reformierte Kirche Giessen (BERG Giessen)

12.1 Achtergrond en opdracht

Vanuit persoonlijk contact met mensen in ons kerkverband is het eerste contact met deze gemeente ontstaan. De opdracht van deputaten is: zij zullen contact opnemen met de kerkenraad van BERG te Giessen om onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor contact.

12.2 Verloop van het contact

In oktober 2015 hebben deputaten voor het eerst als deputaatschap contact gezocht met deze gemeente en zo is er in de loop van de tijd afgesproken om 23 april 2016 elkaar te ontmoeten in Dortmund om elkaar te spreken. Dit gesprek zou een oriënterend gesprek hebben, waarin we elkaar zouden bevragen op de historische en confessionele achtergrond van beider kerk(verband)en.

12.3 Gesprek april 2016

In bijlage 10 vindt u de notulen. Er was een open ontmoeting. Het gaat om een kleine gemeente van ongeveer 30 leden. Ze hebben kerkelijke contacten met andere gemeenten, maar ze vormen geen kerkverband. Ook is er contact met de Protestant Reformed Churches of America (PRCA). BERG Giessen heeft vier belijdenisgeschriften: de Heidelbergse Catechismus, De Berliner Erklärung (1909), De Chicago-Erklärung (1978) en de Theologische Erklärung der Kamen-Initiative (2000). BERG Giessen heeft wel de Heidelbergse Catechismus, maar niet de Nederlandse geloofsbelijdenis of de Dordtse Leerregels. De afgevaardigden van BERG Giessen geven aan dat zij geen principiële bezwaren hebben tegen deze gereformeerde confessies. BERG Giessen komt sterk op voor de

betrouwbaarheid en het gezag van de Schrift met name m.b.t. Genesis, en heeft daarom ook grote moeite met de ontwikkelingen in de GKv.

BERG Giessen viert elke maand het avondmaal. Ze vieren dit niet alleen met de eigen leden. Als er gasten zijn van gereformeerde achtergrond uit andere landen, dan volgt er met hen een gesprek. Daarna zouden ze kunnen aangaan. Dit vraagt een nader doorspreken op de visie over de kerk.

Door BERG Giessen wordt ruimte gevraagd voor een andere mening over verkiezing en verbond dan K. Schilder en B. Holwerda hebben uitgedragen. Dat betekent expliciet dat er ruimte wordt gevraagd voor een leer van inwendig en uitwendig verbond.

Is DGK wat dit betreft ook “vrijgemaakt” en worden andere kerken, waarmee DGK contact onderhoudt, daar ook aan gebonden? De afgevaardigden van BERG Giessen vinden de verbondsopvatting binnen DGK geen dwaalleer, maar zouden er wel moeite mee hebben als er van hen verwacht wordt om ook deze “vrijgemaakte leer” aan te hangen.

12.4 Vervolg

Er is na dat eerste gesprek nog geen vervolggesprek geweest. Het deputaatschap is nog voornemens om door te spreken over het inrichten van de eredienst, het functioneren van de ambten, kerkregering en tucht. M.b.t. deze zaken zal duidelijk moeten worden of er verschil van opvatting bestaat.

12.5 Samenvatting en conclusie

Er is een eerste gesprek geweest met BERG Giessen. Hierin zijn overeenstemmingen, maar ook niet onbelangrijke verschillen geconstateerd. Het een en ander vraagt nog om een vervolg. We hopen dat dit vervolg kan plaatsvinden voor de synode.

Aan de hand van dat tweede gesprek zullen we met aanbevelingen komen.

13. Web magazine Reformed Continua

13.1 Inleiding

Deputaten zijn in 2009 gestart met het Engelstalig tijdschrift Reformed Continua. De eerste uitgave was in januari 2009 en de 23e verscheen in september 2017. We hopen het tijdschrift iedere 3 á 4 maanden (3 á 4x per jaar) uit te geven.

Doordat het Magazine nu 3 á 4x per jaar verschijnt is het aantal pagina’s per uitgave minder en daardoor ook beter leesbaar geworden. Zowel in Australië, Canada, Zuid Afrika, Indonesië als in Amerika zijn veel jonge ambtsdragers de Nederlandse taal niet meer machtig. Zij zijn voor informatie over de Nederlandse kerkelijke situatie aangewezen op stukken in de Engelse taal. Dat daar behoefte aan is blijkt steeds meer uit contacten in Canada, Australië, Zuid Afrika, Indonesië en Amerika. Het tijdschrift wordt over de hele wereld gelezen en er zijn totaal ca. 500 digitale abonnementen. Daarnaast wordt de website door veel mensen uit verschillende kerken bezocht.

Reformed Continua verschenen van 2015 tot 2018. Hieronder wordt aangegeven de datum van verschijning met daarbij de artikelen die in dat nummer zijn verschenen:

- November 2015
    - The heart of the gospel - rediscovered or lost?
    - ‘Holy and canonical, perfect and complete’
- Maart 2016
    - General Synod Groningen 2014-2015
- Juni 2016
    - Is ‘evangelical’ in accordance with the Gospel?
    - To change: adapt or return?
- Oktober 2016

    - Our Sister Church in Abbotsford (4 artikelen)
- Februari 2017
    - Genesis over against Evolutionism
    - The third Way: Genesis and Evolutionism
    - The Days of Genesis and the Framework Theory
- Oktober 2017
    - Our Training for the Ministry of the Word (4 artikelen)

13.2 Samenvatting en conclusie

Het webmagazine Reformed Continua vervult een belangrijke taak in de informatie over onze kerken aan de buitenlandse kerken. Door het 3 á 4x per jaar uit te geven kan de informatie over onze kerken gespreid worden uitgegeven.

Het voorstel van de deputaten is om instructies op te stellen voor de uitgave van dit digitale Magazine. Daarbij stellen wij voor dat dit Magazine minimaal 2 keer per jaar door deputaten wordt uitgegeven en daarbij informatie wordt verstrekt over onze kerken en ontwikkelingen in en buiten onze kerken. Deze informatie dient erop gericht te zijn dat Engelstalige kerken goed geïnformeerd worden over de kerkelijke situatie in met name Nederland, maar ook met betrekking tot onze contacten met kerken in Canada, Zuid-Afrika, Australië en overige landen zoals Schotland.

Indien nodig zal ook informatie verstrekt worden over eventuele contacten met andere buitenlandse kerken.

13.3 Aanbevelingen

Instructies opstellen voor de uitgave van dit digitale Magazine Reformed Continua.

Het webmagazine Reformed Continua minimaal 2x per jaar uitbrengen.

In het Magazine Informatie verstrekken over onze kerken en ontwikkelingen in en buiten onze kerken.

Deze informatie dient erop gericht te zijn dat Engelstalige kerken goed geïnformeerd worden over de kerkelijke situatie in met name Nederland.

In het Magazine informatie verstrekken, indien nodig, over contacten met andere buitenlandse kerken.

14. Aanbevelingen

Alle aanbevelingen van de verschillende paragraven zijn hieronder bij elkaar gevoegd. Daarnaast stellen deputaten nog een aantal wijzigingen voor. In het linkertabel ziet u ons voorstel. In het rechtertabel nogmaals (voor uw gemak) de instructie, zoals de vorige synode dat heeft vastgesteld en aan deputaten BBK heeft opgedragen.

NIEUW (concept instructie voor deputaten 2018-2020)	**OUD (instructie deputaten 2015-2017)**
Instructie Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken (BBK) Aan de deputaten is opgedragen: 1. Zij zullen ten aanzien van de LRCA de zusterkerkrelatie voortzetten volgens de aangenomen regels voor zusterkerkrelaties. 2. Zij zullen, uitgaande van de hartelijke bereidheid de kerkelijke eenheid te	**Instructie Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken (BBK)** Aan de deputaten is opgedragen: 1. Zij zullen ten aanzien van de LRCA de zusterkerkrelatie voortzetten volgens de aangenomen regels voor zusterkerkrelaties.

zoeken met allen, die op de grondslag van Schrift, de drie Formulieren van eenheid, en Dordtse kerkorde willen leven, contact zoeken, c.q. contact onderhouden met die kerken in het buitenland, in overeenstemming met de regels voor het aangaan en onderhouden van zusterkerkrelaties met kerken in het buiteland (zie art. 6.0.3) besluit. 3. Het doel van deze contacten is om de wettigheid van de recente vrijmaking en van het kerkverband van De Gereformeerde Kerken in Nederland aan deze kerken over te brengen en hen te verzoeken deze wettigheid te erkennen als voortvloeiende uit de gehoorzaamheid aan Gods Woord en de binding aan de belijdenis van de kerk en de Dordtse kerkorde van De Gereformeerde Kerken. 4. Zij zullen contacten onderhouden, blijven zoeken, of zo mogelijk intensiveren met de volgende kerken omdat God ons roept tot eenheid op grond van Schrift en belijdenis: de Free Reformed Churches of Australia (FRCA), die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (VGKSA ofwel de FRCSA), de Evangelical Presbyterian Church of North-Ireland (EPC NI), de Free Church of Scotland (Continuing, FCS(c)), de Evangelical Presbyterian Church of England and Wales (EPC EW) de Reformed Churches in South-Korea (RCK). 5. Zij zullen in het contact met de onder punt 4 genoemde kerken deze blijven waarschuwen op grond van Gods Woord dat het contact dat die kerken wensen te behouden met de GKv, niet verenigbaar is met contact met De Gereformeerde Kerken. 6. Zij zullen ten aanzien van de Canadian Reformed Churches (CanRC) het volgende doen: a. Het contact met CanRC voortzetten, mits er ruimte blijft om de bezwaren tegen de interne kerkelijke ontwikkelingen, die samenhangen met de vrijmaking van de LRCA, binnen de CanRC aan de orde te stellen. Daarbij krijgen deputaten de mogelijkheid tot	2. Zij zullen, uitgaande van de hartelijke bereidheid de kerkelijke eenheid te zoeken met allen, die op de grondslag van Schrift, de drie Formulieren van eenheid, en Dordtse kerkorde willen leven, contact zoeken, c.q. contact onderhouden met die kerken in het buitenland, in overeenstemming met de regels voor het aangaan en onderhouden van zusterkerkrelaties met kerken in het buiteland (zie art. 6.0.3) besluit. 3. Het doel van deze contacten is om de wettigheid van de recente vrijmaking en van het kerkverband van De Gereformeerde Kerken in Nederland aan deze kerken over te brengen en hen te verzoeken deze wettigheid te erkennen als voortvloeiende uit de gehoorzaamheid aan Gods Woord en de binding aan de belijdenis van de kerk en de Dordtse kerkorde van De Gereformeerde Kerken. 4. Zij zullen contacten onderhouden, blijven zoeken, of zo mogelijk intensiveren met de volgende kerken omdat God ons roept tot eenheid op grond van Schrift en belijdenis: de Free Reformed Churches of Australia (FRCA), die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (VGKSA, Zuid-Afrika), de Evangelical Presbyterian Church (EPC, Ierland), de Free Church of Scotland (Continuing, FCS(c)), de Reformed Churches in Korea (RCK, Korea). 5. Zij zullen in het contact met de onder punt 4 genoemde kerken deze blijven waarschuwen op grond van Gods Woord dat het contact dat die kerken wensen te behouden met de GKv, niet verenigbaar is met contact met De Gereformeerde Kerken. 6. Zij zullen ten aanzien van de Canadian Reformed Churches (CanRC) het volgende doen: a. Het contact met CanRC voortzetten mits er ruimte wordt geboden om de bezwaren tegen de interne kerkelijke ontwikkelingen, die samenhangen met de vrijmaking van de LRCA, binnen de CanRC aan de orde te stellen.

meerdere meetings met CanRC deputaten.	b. De CanRC te bewegen haar zusterkerkrelatie met de GKv te beëindigen, gezien de voortgaande onschriftuurlijke ontwikkelingen. c. In contact te treden met de CanRC te Abbotsford om wederhoor toe te passen met betrekking tot de gang van zaken rond de vrijmaking van Abbotsford. Bij dat gesprek zullen de broeders van de LRC Abbotsford als toehoorders worden uitgenodigd.
7. Zij zullen ten aanzien van de VGKSA het volgende doen: a. Deputaten zullen hun teleurstelling erover uitspreken dat het ontstaan en bestaan van DGK nog steeds als prematuur en onwettig wordt gezien, zonder dat de VGKSA een deugdelijke onderbouwing voor haar standpunt geeft en ondanks hun bezwaren richting de GKv.	7. Zij zullen ten aanzien van de VGKSA het volgende doen: a. Deputaten zullen hun teleurstelling erover uitspreken dat de vrijmaking 2003/2004 nog als prematuur en onwettig wordt gezien, zonder dat de VGKSA een deugdelijke onderbouwing voor haar standpunt geeft. Daarmee wordt deze vrijmaking immers als werk van de Heere om zijn Kerk te bewaren ontkend en miskend;
b. Deputaten zullen ook erkennen de gemeenschappelijke zorgen die DGK en VGKSA hebben met betrekking tot ontwikkelingen in de GKv;	b. Deputaten zullen er op aan blijven dringen bij de VGKSA om verdere studie te maken van de argumenten voor deze vrijmaking, zoals verwoord in diverse (Engelstalige) publicaties; c. deputaten zullen ook erkennen de gemeenschappelijke zorgen die DGK en VGKSA hebben met betrekking tot ontwikkelingen in de GKV;
c. In het bijzonder moet verder worden doorgesproken over contacten die de VGKSA en de GKSA op lokaal niveau met elkaar hebben. d. de VGSKA te dienen met toelichting bij de gronden voor en achtergronden van de zusterkerkrelatie van DGK met LRC Abbotsford.	d. Deputaten zullen verdere ontwikkelingen in de VGKSA blijven volgen; e. In het bijzonder moet verder worden doorgesproken over contacten die de VGKSA en de GKSA op lokaal niveau met elkaar hebben. f. De VGSKA te dienen met toelichting bij de gronden voor en achtergronden van de zusterkerkrelatie van DGK met LRC Abbotsford
8. Zij zullen ten aanzien van de FRCA het volgende doen: a. als synode het verzoek tot (deputaten van) de FRCA te richten om (opnieuw)	8. Zij zullen ten aanzien van de FRCA het volgende doen:

contact aan te gaan met het doel te komen tot een zusterkerkrelatie. b. Toelichting geven over de zusterkerkrelatie met de LRCA en de verhouding tot de CanRC. 9. Zij zullen ten aanzien van de EPC NI het volgende doen: a. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten. 10. Zij zullen ten aanzien van de EPC EW het volgende doen: a. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten. b. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten. 11. Zij zullen ten aanzien van de FCS(c) het volgende doen: a. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten. b. In deze gesprekken moeten de onderwerpen grondslag, verbond en kerk, sacramenten en tucht,	a. Contact te onderhouden met de FRCA en de FRCA te bewegen de zusterkerkrelatie met de GKv te verbreken. b. De FRCA te dienen met toelichting bij de gronden voor en achtergronden van de zusterkerkrelatie van DGK met LRC Abbotsford; c. Richting de FRCA teleurstelling uit te spreken dat zij DGK nog steeds niet heeft aanvaard als wettige voortzetting van de kerk van Christus in Nederland; d. Voorlichting te geven over de scheuringen die hebben geleid tot de vorming van het voorlopig kerkverband; e. Zij zullen eventuele ontwikkelingen in de FRCA nauwkeurig blijven volgen. 9. Zij zullen ten aanzien van de EPC en de FCS(c) het volgende doen: a. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of het kan komen tot een zusterkerkrelatie; De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten. b. Eventuele ontwikkelingen binnen de EPC en de FCS(c) blijven volgen.

bediening van het Woord en ook de zusterkerkrelaties aan de orde komen, waaronder hun contact met de GKv. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten. c. Indien nodig zullen de deputaten naar Schotland afreizen om met de FCS (c) te spreken. Ten aanzien van de RCK moet nog een instructie worden opgesteld 12. Ten aanzien van BERG Giessen volgt de instructie nog. 13. Zij zullen een digitaal blad uitgeven, Magazine Reformed Continua. Ten aanzien van dit blad zullen deputaten het volgende doen: a. Het webmagazine minimaal 2x per jaar uitbrengen. b. informatie verstrekken over onze kerken en ontwikkelingen in en buiten onze kerken. c. Deze informatie dient erop gericht te zijn dat Engelstalige kerken goed geïnformeerd worden over de kerkelijke situatie in met name Nederland. d. informatie verstrekken, indien nodig, over contacten met andere buitenlandse kerken.	10. Zij zullen ten aanzien van de RCK het volgende doen: a. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of het kan komen tot een zusterkerkrelatie. De contacten met derden zullen daarbij ter sprake moeten komen. 11. Zij zullen contact opnemen met de kerkenraad van BERG te Giessen om onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor contact. 12. Zij zullen in hun contacten o.a. gebruik maken van Engelstalige documenten waarin de gronden voor de Vrijmaking 2003 en de wettigheid van De Gereformeerde Kerken in Nederland worden uiteengezet, en waarin dient uit te komen dat De Gereformeerde Kerken zoals bijeen in Emmen 2009, de begeerte hebben de eenheid te onderhouden met de bovengenoemde zusterkerken. Daarin zal gebruik gemaakt worden van vertalingen van de synodebesluiten van GS Mariënberg 2005, GS Zwolle 2007, GS Emmen 2009, en GS Hasselt 2011 aangaande oude synodebesluiten 1993-2003. Zo nodig kan tevens nog gebruik gemaakt worden van één of meerdere van de volgende documenten:

14. Zij zullen antwoorden op reacties van de kant van buitenlandse kerken die betrekking hebben op de zusterkerkrelatie met onze kerken. Zij zullen kerkleden die tijdelijk in het buitenland verblijven, op hun verzoek dienen met adviezen m.b.t. kerkgang en deelname aan het kerkelijk leven ter plaatse. 15. Zij stellen aan het begin van hun activiteiten een conceptbegroting op van de te verwachten uitgaven en dienen die in bij Deputaten Financieel Beheer. 16. Zij kunnen voor het uitvoeren van de opdrachten beschikken over de nodige financiële middelen die worden verstrekt door Deputaten Financieel Beheer. 17. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende Generale Synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen. 18. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (PDF-format op cd-rom) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.	a. de brochure 'Do not take Words away form this Book of Prophecy' (verweerschrift tegen de GKv brochure 'Not beyond what is written' en antwoord op het appel van de GKv d.d. 2006), b. 'Deed of Liberation or Return' (Akte van Vrijmaking of Wederkeer) d.d. september 2003, c. De brochure 'Let us repent' (Laten wij ons bekeren) d.d. februari 2003,de 'Call to Reformation' d.d. februari 2003. 13. Zij zullen, indien gewenst, de buitenlandse zusterkerken dienen met nadere toelichting op de ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt). 14. Zij zullen waar wenselijk en mogelijk in deze contacten mondeling een nadere toelichting geven, zo nodig in een gezamenlijke vergadering met afgevaardigden van de betrokken kerken. 15. Zij zullen antwoorden op reacties van de kant van buitenlandse kerken die betrekking hebben op de zusterkerkrelatie met onze kerken. Zij zullen kerkleden die tijdelijk in het buitenland verblijven, op hun verzoek dienen met adviezen m.b.t. kerkgang en deelname aan het kerkelijk leven ter plaatse. 16. Zij stellen aan het begin van hun activiteiten een conceptbegroting op van de te verwachten uitgaven en dienen die in bij Deputaten Financieel Beheer. 17. Zij kunnen voor het uitvoeren van de opdrachten beschikken over de nodige financiële middelen die worden verstrekt door Deputaten Financieel Beheer. 18. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende Generale Synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen. 19. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (PDF-format op cd-rom) uiterlijk na zes jaar overdragen

	aan de archivaris van de Generale Synode.

15. Bijlagen Rapport BBK aan GS Lansingerland 2018
Bijlage 1, Notulen gesprek met CanRC [nog niet definitief, volgt later in aanvullend rapport]
Bijlage 2, Toespraak en antwoord op synode FRCA
Bijlage 3, Notulen ontmoeting DGK en FRCA
Bijlage 4, Notulen ontmoeting DGK en VGKSA
Bijlage 5, Brief van DGK aan EPC NI
Bijlage 6, Brief van EPC EW aan DGK
Bijlage 7, Brief van DGK aan EPC EW
Bijlage 8, Brief van FCS(c)
Bijlage 9, Notulen ontmoeting met ds. Song
Bijlage 10, Notulen ontmoeting BERG Giessen

Bijlage 1, Notulen gesprek met CanRC [nog niet definitief, volgt later in aanvullend rapport]

Bijlage 2, Toespraak en antwoord op synode FRCA

Geachte preses, afgevaardigden, broeders en zusters,

Ik wil namens Deputies for Contacts with Churches Abroad van DGK mijn dank uitspreken, dat we weer een uitnodiging van uw Deputies for Relations Churches Abroad mochten ontvangen en hebben deze uitnodiging, zoals u merkt, ook geaccepteerd.
Dank aan de Here, die ons hiervoor de mogelijkheid en krachten gaf.
Fijn dat we in deze vergadering tot u mogen spreken, naast wat er in Reformed Continua geschreven wordt.
Het is belangrijk, dat we elkaar mogen aanmoedigen om de goede strijd te strijden.
Daarbij wil ik verwijzen naar wat er staat in 1 Tim. 6 : 11 t/m 21.
Vers 20 wil ik aanhalen, waar staat: “O, Timoteüs, bewaar wat u is toevertrouwd, houd u buiten het bereik van de onheilige, holle klanken en de tegenstellingen der ten onrechte zo genoemde kennis.

We waren teleurgesteld toen we in februari een brief van u ontvingen waarin u ons liet weten dat u geen mandaat van de Synode had ontvangen en er geen geld was gereserveerd om onze Synode Groningen 2015 te bezoeken.. Aan de andere kant mochten we uit de brief vernemen dat uw Synodes de contacten met ons sinds onze vrijmaking in 2003 hebben gewaardeerd. We zijn daar dankbaar voor.
In dezelfde brief noemt u ook, dat u begrip hebt voor ons besluit dat wij uw relaties met de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) beschouwen als een belemmering voor verdere relaties met u.
Uw vorige Synodes hebben aangegeven dat onze relatie met de LRCA, de Liberated Reformed Church te Abbotsford, een belemmering kan zijn voor uw verdere relaties met ons. We begrijpen dat uw zeer nauwe banden met de CanRC de voornaamste factor is voor deze verklaring.
Tegelijkertijd spijt het ons, dat deze zaak op uw Synode Armadale 2012 geen verdere inhoudelijke aandacht heeft gekregen. Het is belangrijk voor onze contacten dat u dit nader aandacht geeft.
U zult zich herinneren, broeders, dat Synode Armadale 2012 een brief ontving van de LRCA om de Synode te informeren waarom het voor hen noodzakelijk was om zich van de CanRC vrij te maken.
In deze brief vroegen ze de Free Reformed Churches of Australia te bepalen of de LRCA hadden gehandeld in getrouwheid aan de Gereformeerde Belijdenis en aan de aangenomen Kerkorde, waar we allen mee hebben ingestemd.

Echter, volgens uw regels, werd deze brief niet ontvankelijk verklaard, omdat het verzoek niet kwam van uw kerken en u het daarom niet behoefde te accepteren (zie acta, Synode Armadale 2012, art. 58).
De reden voor het verzoek van de LRCA was dat de CanRC besluiten hadden genomen met betrekking tot zusterkerk relaties met kerken zoals de Orthodox Presbyterian Churches en anderen. Veel appelschriften werden tegen deze besluiten ingediend, aangevende dat de verschillen tussen de CanRC en deze kerken niet waren opgelost.
Deze verschillen hielden in het bewaken van de tafel van het Heilig Avondmaal en lidmaatschap belijdende leden.

Het feit dat deze verschillen voor meer dan 24 jaar (Synode 1977 tot Synode 2001)een belemmering waren voor zusterkerk relaties tussen de OPC en de CanRC geven duidelijk de veranderingen aan die hebben plaatsgevonden binnen de CanRC. De veranderingen zijn ook evident in het feit dat veel appelschriften tegen deze beslissingen werden verworpen.

Synode Armadale besloot dit verzoek van de LRC te weigeren want:

> "Het is niet passend om in plaatselijke kerkzaken te graven, wat tot de jurisdictie van de federatie van kerken van de CanRC behoort" Acta, art. 59.

Echter, binnen uw eigen kerken was er ook bezorgdheid over deze veranderingen in de CanRC. De kerken van Armadale, Kelmscott en Mount Nasura verzochten om een onderzoek van de Liberated Reformed Church te Abbotsford. Ze wilden weten waarom deze vrijmaking had plaatsgevonden. Maar ook deze verzoeken werden geweigerd om dezelfde reden die eerder werd aangegeven.
We brengen dit voor meer dan één reden onder uw aandacht. De belangrijkste is dat de apostel Paulus schrijft tot de kerk van Philippi:

> *"En dit bid ik, dat uw liefde nog steeds meer overvloedig moge zijn in helder inzicht en alle fijngevoeligheid, om te onderscheiden waarop het aankomt. Dan zult gij rein en onberispelijk zijn tegen de dag van Christus, vervuld van de vrucht van gerechtigheid, welke door Jezus Christus is, tot eer en prijs van God".(Filippenzen 1 : 9-11)*

Preses, De Schrift leert ons, dat we alle dingen onderscheiden zullen. Dit betekent ook dat u er op toe moet zien dat u als zusterkerken over elkaar moet waken. Dat u er voor zorgt dat er geen afwijking van De Schrift, de Belijdenissen en de Kerkorde plaatsvindt.
U hebt die plicht als een Schriftuurlijke plicht geaccepteerd met uw zusterkerk in Nederland, maar ook met uw Canadese broeders en zusters.
Nog een reden waarom we dit onder uw aandacht moeten brengen is dat uw Synode Legana van 2009 aan de deputaten voor zusterkerk relaties een mandaat gaven. Deze mandaat is totaal verschillend dan het besluit van uw Synode Armadale.
Deze Synode Legana gaf de deputaties het mandaat:

1. "Houd toezicht op de ontwikkelingen binnen de CanRC voor het onderling ten goede komen overeenkomstig de bestaande regels en houd de kerken op de hoogte.
2. "Zoek een verklaring van en bespreek de veranderende manier waarin ze omgaan met belangrijke verschillen met andere kerkfederaties in hun discussies over eenheid".

De gegeven gronden voor een deel van het tweede punt is:

> "De veranderende manier in het omgaan met belangrijke verschillen in inter-kerkelijke relaties is substantieel en een discussie waard. (bij voorbeeld, Belijdend lidmaatschap en het bewaken van de tafel bij het Heilig Avondmaal etc.)"Acta, art. 40

Preses, Ik ben er zeker van dat u het goed heb gehoord, de zorg was:

Belijdend lidmaatschap en het bewaken van de tafel bij het Heilig Avondmaal.

Niettemin verklaarde uw Synode Armadale 2012 de door aan u toegezonden informatie door de broeders van Abbotsford als onontvankelijk.

We hadden dit hier vandaag niet genoemd als het niet was om het feit dat uw Synode Armadale erkende: dat onze relatie met de Liberated Reformed Church of Abbotsford in de toekomst een belemmering voor u kan zijn voor een zusterkerk relatie met ons. Door dit besluit schijnt het dat u denkt om de stappen van uw Canadese zusterkerk te volgen.
We kunnen begrijpen dat u eensgezind wilt zijn met uw Canadese zusterkerk. Maar we hopen ook, dat u het belang ziet van het zorgvuldig bestuderen van wat de broeders in Abbotsford u hebben geschreven en de argumenten die de broeders u hebben gegeven voor hun Vrijmaking van de Canadian Reformed Churches, om die serieus overwegen.
Preses, we willen ook uitgebreid ingaan op onze contacten met de CanRC. Deputaten DGK hebben in 2013 een brief geschreven naar de Synode van Carman van de CanRC. Dit was o.i. nodig voor nadere verduidelijking van ons standpunt t.o.v. de ontwikkelingen binnen de CanRC. In deze brief deden wij een uitgebreide oproep aan de synode van de CanRC om zich te bezinnen over hun weg van voortgaande pluriformiteit en daarmee samenhangende tolerantie. Ook hebben wij opnieuw onze vrijmaking van 2003 verdedigd en verzochten verder om de kwalificatie van de synodes van Smithers 2007 en Burlington 2010 dat DGK schismatiek zou zijn vanwege haar vrijmaking van de GKv, terug te nemen.
Ik zou hier nog meer van kunnen zeggen, maar dit zou te veel tijd vragen. Ik heb de brief digitaal bij me. Voor een ieder die geïnteresseerd is in een kopie, heb ik de digitale brief bij me.

Bijzonder teleurstellend was de opmerking van de synode Carman n.a.v. deze brief.

Ik citeer:

> "Deputaten BBK van DGK schreven hun brief als uitwerking van hun recente besprekingen met onze deputaten BBK. In de brief proberen ze hun "vrijmaking" te verdedigen en dat van de LRCA. De brief spoort de CanRC ook aan om onze kerkelijke relaties te evalueren in het licht van artikel 28 NGB. Terwijl deze brief kan dienen voor de persoonlijke overdenking van de synodeleden, behoeft ze geen beantwoording."

Nogmaals, zeer teleurstellend.

Is alles wat we doen tevergeefs?

Chairman, we vinden troost in de woorden van 1 Korintiers 15 : 58:

> "Daarom, mijn geliefde broeders, weest standvastig, onwankelbaar, te allen tijde overvloedig in het werk des Heren, wetende, dat uw arbeid niet vergeefs is in de Here."

Op 15 mei 2014 hebben we weer een gesprek gevoerd met de subcommissie van deputaten Contact Foreign Churches van de CanRC. voor een verdere discussie.
In dit gesprek komt tot uiting, dat het inzicht in de ontwikkelingen in de GKV is toegenomen en dat er ook meer begrip is voor de vrijmaking van DGK.
Er bleek echter niet veel bereidheid om over de interne ontwikkelingen binnen de CanRC door te spreken.
De bezwaren van DGK tegen geconstateerde pluriformiteit en samenhangende open avondmaalspraktijken werden geduid als verschil van inzicht in de katholiciteit van de kerk. Hoe deze katholiciteit zich echter verdraagt met open avondmaalspraktijk ook met baptisten kon niet worden beantwoord. Dit zou onderdeel zijn van reeds lopende besprekingen.

Verder uitte men kritiek op het feit dat de afgevaardigden van GS Emmen niet hadden gesproken met de kerkenraad van de CanRC gemeente te Abbotsford.
Hierop is door ons geantwoord dat de vrijmakingsgronden voor LRCA geen locale maar landelijke zaak betroffen, waarbij de kerkelijke weg al in 2004 was geëindigd.

In 2013 hebben we een vergadering belegd met de VGKSA, de Free Reformed Churches of South Africa en deputaten hebben aan de Synode van Groningen voorgesteld om het contact met de VGKSA voort te zetten. De noodzaak van onze vrijmaking in 2003 zal daarbij benadrukt blijven worden. Tevens is er meer toelichting nodig op de zusterkerkrelatie met Abbotsford.

De deputaten van VGKSA heeft ons na hun synode laten weten dat men ten onrechte had geconcludeerd dat wij hadden geëist dat zij eerst de zusterkerkrelatie met CanRC zouden moeten stoppen voordat wij verder met hen contact zouden kunnen hebben. Dit hebben ze ons via een brief laten weten.

Op de Synode Groningen 2014/2015 van DGK, waarvan de slotzitting op 13 juni jl. is gehouden, lag van DGK Dalfsen een revisieverzoek op tafel om te besluiten de zusterkerk relatie met de kerk te Abbotsford in heroverweging te nemen. Er is door onze synode zorgvuldig en diepgaand over doorgesproken. De deputaten hebben hierbij advies kunnen geven.
De synode heeft besloten niet te voldoen aan het verzoek van de kerkenraad van DGK Dalfsen. Onze zusterkerkrelatie met LRC Abbotsford is dus gehandhaafd gebleven.

De Synode heeft de Deputaten voor Contact met Buitenlandse Kerken instructie gegeven om in contact te treden met de CanRC te Abbotsford om de andere kant te horen van het verloop van het gebeuren rond de afscheiding te Abbotsford.

De synode heeft ook een rapport van deputaten BBK van een grondige studie naar de Westminster Standards beoordeeld. Deze studie richtte zich met name op de Schriftuurlijkheid van de kerkvisie en de verbondsvisie in deze belijdenisgeschriften. Een meerderheidsrapport en minderheidsrapport zijn vrijgegeven als studierapport dat kan dienen bij overleg bij contacten met andere kerken. Op de inhoud van deze rapporten kan ik in deze toespraak niet ingaan. U zult het ongetwijfeld in de Acta van de Generale Synode 2014-2015 Groningen van DGK kunnen lezen. Mogelijk wordt het nog in het Engels vertaald.

Verder kunnen we u melden, dat er door GS Groningen besloten is met de GKN contact op te nemen. We hebben op 22 maart 2014 een vergadering gehad met uw deputaten. In die vergadering mochten we vermelden, dat we drie predikanten hebben:
ds. Heres, ds. Koster en ds. de Marie and 1 emeritus predikant ds. van Gurp.
Inmiddels is daar bijgekomen ds. Dijkstra en als alles goed mag gaan hoopt broeder Sneep zich in het vierde kwartaal van dit jaar ook beroepbaar te kunnen stellen.

In alles, chairman, mogen wij de zegenende en zorgende Hand van onze hemelse Vader ervaren. Hij bestuurt en regeert zijn kerk in alles. Daarbij hoort ook de strijd die we steeds hebben te voeren en de vele aanvallen van de duivel. God laat hem nog zijn gang gaan. Tot de jongste dag zullen we hebben te strijden.

We mogen steeds weer tot de Here gaan in gebed om kracht en wijsheid om het aan te kunnen. Ook mogen we weten, dat we niet boven vermogen te dragen krijgen.

> No temptation has overtaken you except such as is common to man; but God is faithful, who will not allow you to be tempted beyond what you are able, but with the temptation will also make the way of escape, that you may be able to bear it.
> (1 Corinthians 10 : 13)

We, DGK, wensen de FRCA ook de onmisbare zegen van de Here toe in al het werk wat er ook hier in Australie is te doen en dat is heel veel en nog sterk is ook onze wens en die heb ik ook in 2012 op uw Synode Armadale uitgesproken, it would be so nice if we could again find each other in true unity en ik zeg het nu zo: We hopen en bidden, dat wij met al onze gesprekken toch verder mogen komen en naar elkaar toegroeien. Het blijkt nu al, dat dit veel tijd gaat kosten. In Nederland leggen wij ook dit in gebed aan de Here voor en bidden om inzicht en wijsheid en getrouwheid om Zijn wil te doen en ons leven te leven in Zijn dienst.

Daar leven we toch voor, preses, afgevaardigden, broeders en zusters?

Nogmaals we danken u voor de uitnodiging dat we hier aanwezig mogen zijn en willen met de volgende woorden, iets aangepast, van Psalm 139 (berijmd) mijn toespraak beëindigen.

O Lord our God, Thou search us;
Our heart and mind are known to Thee!
No things are hidden from Thy eyes
When we sit down and when we rise.
And from afar Thou art discerning
Our thoughts and hopes, our secret yearning.
Search us, O God, and know our heart;
See if we from Thy ways depart.
Try us and judge our inmost thought,
And let us by Thy Word be taught.
Keep us from wicked ways and heed us;
In everlasting ways do lead us

Ik dank u.

Bijlage 3, Notulen ontmoeting DGK en FRCA

Notulen deputaten BBK op maandag 3 april 2017
Ons Huis, Zeeweg 100 in Ermelo
Aanvang: 13.00 uur

1. **Opening, welkom en vaststellen agenda**

Ds. S. de Marie opent de vergadering op christelijke wijze. We lezen Openb. 3:7-13, zingen Psalm 125:1,2 en de voorzitter gaat voor in gebed. Er wordt kort stilgestaan bij het gelezen Schriftgedeelte.

Aanwezige deputaten van de Free Reformed Churches of Australia: dr. R.D. Anderson en ds. A. Hagg. Aanwezige deputaten van De Gereformeerde Kerken: br. Joh. Houweling, ds. C. Koster, dr. S. de Marie en br. A. van der Net.

In een korte ronde stellen de aanwezigen zich aan elkaar voor. De vorige ontmoeting was in 2014, toen in een iets andere samenstelling.

2. **Gesprekspunten**

De gesprekspunten zijn van te voren door de deputaten van DGK aan de deputaten van FRCA toegezonden. De deputaten van FRCA hadden geen vragen. Daarom worden de vragen van DGK gebruikt als basis voor de bespreking. Hieronder staan vetgedrukt de vragen van de deputaten van DGK die aan FRCA zijn toegestuurd. Daaronder staat de bespreking die volgde naar aanleiding van de vraag.

A. Welke boodschap heeft u voor de GKV m.b.t. het te nemen besluit over de vrouw in het ambt? Kunt u een zusterkerkrelatie handhaven als de GKV dit besluit zou uitstellen?

Toelichting van DGK-deputaten. DGK houden de koers van de GKv intensief in de gaten. DGK pretenderen de voortzetting te zijn van de GKv en daarom zijn DGK ook blij met de ernstige en diepgravende waarschuwingen die komen vanuit de buitenlandse kerken van de GKv.

Antwoord van FRCA-deputaten. De FRCA hebben de relatie met de GKv geschorst. De reden van de schorsing is niet alleen hoe men denkt over de vrouw in het ambt, maar de zorgen liggen veel breder. Daarom heeft de synode van FRCA gezegd: als er geen inkeer komt, dan kan de kerkelijke relatie met de GKv niet worden gehandhaafd. Hoe de GKv specifiek besluit over de vrouw in het ambt maakt wat dat betreft niet zoveel uit.
De FRCA-deputaten mogen de synode niet toespreken in de komende week. Wel mochten ze hun bevindingen op schrift stellen en de afgevaardigden toesturen. Daarnaast zijn er drie sprekers die as. donderdag mogen spreken over de vrouw in het ambt. Eén van die sprekers is ook een FRCA-deputaat. Hopelijk geeft dat aanleiding voor een inhoudelijk gesprek over de zorgelijke koers van de GKv. Maar de indruk van de FRCA-deputaten is niet dat men echt open staat voor een ander geluid dan momenteel binnen de GKv regerend is.

De kerken FRCA en GKv zijn echt helemaal uit elkaar gegroeid. De FRCA-deputaten zien het als hun taak om de GKv op te roepen tot terugkeer.

DGK-deputaten. DGK-deputaten herkennen het beeld dat FRCA-deputaten schetsen van de GKv. In de GKv wordt openlijk de gereformeerde koers losgelaten. Als voorbeeld daarbij wordt nog genoemd een artikel over ‘gereformeerd 2.0’, waarin een hoogleraar een nieuw zicht op de belijdenis voorstaat, waarin de directe binding aan de belijdenis wordt losgelaten.

FRCA-deputaten. Mogelijk wordt het verschil tussen GKv en FRCA ook beïnvloed doordat de leden van FRCA zich minder verbonden voelen met Nederland. Men heeft veel minder beeld bij of feeling met Nederland. Steeds meer mensen kunnen de Nederlandse taal niet verstaan of lezen. Op de middelbare school wordt nog wel wat gedoceerd over de vrijmaking van 1944, bijvoorbeeld. Maar dat gebeurt niet meer op catechisatieniveau. Het leeft minder bij de jongeren. Het is ook minder actueel voor de jongeren in de Australische context. In Nederland ligt dat anders, in Nederland is de kerkelijke geschiedenis erg actueel, omdat je in één dorp of stad verschillende kerkverbanden hebt. Dan moet je goed weten wat je kerkelijke identiteit is. Maar in Australië is die actualiteit er niet. Op catechisatie wordt bijvoorbeeld meer ingezoomd op de Australische kerken en hun verleden. Uiteraard worden wel de basiselementen van kerk en kerkorde onderwezen, maar niet zozeer de precieze historische omstandigheden van bijvoorbeeld 1944. De Reformed Continua (een blad van DGK-deputaten) wordt niet veel gelezen in Australië.

DGK-deputaten: hoe zien de FRCA de band met kerken in Nederland in de toekomst?

FRCA-deputaten: er wordt verwezen naar het voorstel op de laatste synode van FRCA, omtrent het contact met Brazilië. Je kan niet een zusterkerkrelatie hebben met alle ware kerken van de wereld. Een nieuwe zusterkerkrelatie in Nederland is niet onmogelijk, maar ook niet vanzelfsprekend. Dat wordt beoordeeld vanuit het nut: hoe nuttig is zo’n band? Wat is de motivatie om zo’n band aan te gaan? Hoe mogelijk is het ook in praktisch opzicht? Daadwerkelijke ondersteuning kan bijvoorbeeld een goede reden zijn. Echter speelt dan ook mee dat twee derde van de predikanten in FRCA geen Nederlands kunnen. Dus het begrijpen van de Nederlandse situatie vraagt veel uitleg en tijd. Dat is wel een groot verschil met 20 a 30 jaar geleden.

DGK-deputaten: waarom heeft u grond 4 van uw besluit 115 van de laatste synode zo geformuleerd? Als er kerkelijk contact tot stand moet komen tussen FRCA en DGK, moet dat dan perse vanuit de

plaatselijke kerken via de kerkelijke weg op de synodetafel komen? Het contact tussen deputaten van DGK en FRCA liggen er toch al?

FRCA-deputaten: formeel is het contact tussen FRCA en DGK (en eveneens met GKN) gegrond op een Australisch synodebesluit, omdat die groepen en kerken (GKN en DGK) vanuit de GKV zijn ontstaan. Wat FRCA betreft stond het contact in dat kader, namelijk om beter zicht te krijgen op de GKV zelf. Alle contacten met DGK en GKN zijn daarop gebaseerd. De FRCA ziet een nieuw formeel contact met DGK als iets nieuws, wat via de kerkelijke weg ad art. 30 KO aan de orde komen.

DGK-deputaten: DGK heeft de vraag naar een zusterkerkrelatie al wel op een synode van FRCA gebracht. De synode van Armadale en Baldivis hebben hierover gestemd. Het oordeel is toen uitgesteld. Dan ligt het toch al op de synodetafel? Waarom nog de kerkelijke weg, beginnend bij de plaatselijke gemeente?

FRCA-deputaten: toch moet zo'n verzoek opnieuw beginnen bij de plaatselijke kerk. Dat is in Nederland anders dan in Australië. Australische kerken zijn op dit punt heel strikt. Zo ging het bijvoorbeeld ook met de URCNA. Alle plaatselijke kerken hebben van de URCNA een verzoek ontvangen om via die kerkelijke weg een zusterkerkrelatie aan te gaan met deze kerken. De synode van de FRCA heeft toen gezegd: eerst kijken wat CanRC over deze kerken heeft gezegd en hoe de URCNA daarmee omgaan. FRCA laat zich in zo'n geval ook adviseren door CanRC.
Overigens kan een kerkverband wel het deputaatschap van de FRCA aanschrijven. Dat deputaatschap stuurt zo'n brief dan door aan de algemene secretaris. En die stuurt het vervolgens weer door aan alle plaatselijke kerken. De plaatselijke kerken moeten dan de eventuele wens om een zusterkerkrelatie aan te gaan neerleggen bij de classis. En de classis legt het dan neer bij de synode.

B. Wat is uw visie op de GKN?

FRCA-deputaten: deze vraag is deels al beantwoord. Het contact met GKN is geënt op het contact tussen FRCA en GKv. De FRCA is wel gebaad bij een goede beschrijving over de huidige situatie in Nederland en het gesprek tussen GKN en DGK.

DGK-deputaten: de DGK-deputaten geven een korte schets over de geschiedenis van DGK en GKN. De GKN komt deels uit DGK, deels direct uit de GKv. In het verdere verleden is er op plaatselijk niveau wel contact geweest tussen DGK en GKN. Door GS Groningen 2014-2015 van DGK is besloten om op landelijk niveau het gesprek vorm te geven. 18 maart 2017 heeft GKN synode geconstateerd dat voor DGK het fundament van de kerk alleen Schrift en belijdenis is en hebben ze de vrijmoedigheid om het inhoudelijke gesprek aan te gaan met DGK.

FRCA-deputaten: bij mensen in Australië die iets van de Nederlandse situatie afweten leeft de hartelijke wens, dat DGK en GKN in gesprek komen en toenadering zoeken tot elkaar. Zo'n contact tussen DGK en GKN werkt ook mee voor FRCA om eventueel kerkelijk contact te zoeken met Nederland. Het blijft voor buitenstaanders lastig om alles te doorzien. Tot in de afkortingen toe is het lastig om alles te begrijpen en te taxeren.

C. De zusterkerk relatie van de RCNZ (Reformed Churches of New Zeeland) met de CRCA (Christian Reformed Churches of Australia) is veranderd in een Ecclesiastical Fellowship (EF). De FRCA hebben daarom nu besloten (Synod Baldivis 2015) dat er ruimte was om een zusterkerk relatie aan te gaan met de RCNZ. Kunt u ons uitleggen waarom deze verandering tussen RCNZ en CRCA betekent dat er nu opeens wel ruimte is voor een zusterkerkrelatie van FRCA met RCNZ?

DGK-deputaten: de achtergrond van deze vraag is, dat deze beslissing van de FRCA-synode vragen oproept. Het lijkt wel alsof slechts de naam van de relatie veranderd wordt, maar dat de relatie zelf op de oude voet wordt voortgezet. En dat deze verandering dus alleen maar is gedaan om een relatie aan te gaan met de RCNZ.

FRCA-deputaten: de synode van FRCA heeft begrepen van RCNZ dat de EF tussen RCNZ en CRCA staat in het kader van de afbouw van het contact met de CRCA. De EF is er om nog enige praktische contacten te hebben, zodat de RCNZ duidelijk kan maken waar het op aan komt. Er was wel enige verwarring in de Australië kerken over die stap van de FRCA, omdat de CRCA de stap van RCNZ aan de eigen synode van CRCA heeft gerapporteerd dat er eigenlijk niets veranderd is: het contact zou op oude voet zijn voortgezet. Echter hebben de RCNZ als reactie daarop heel duidelijk gemaakt dat het verslag van CRCA-deputaten op hun eigen synode niet klopt. De deputaten van de CRCA hadden verzacht wat door RCNZ eigenlijk bedoeld was als tuchtmaatregel van RCNZ richting CRCA. Overigens is dit besluit van FRCA niet overal binnen de FRCA in goede aarde gevallen. Op de komende synode zal er een revisieverzoek zijn over dit besluit.

DGK-deputaten: klopt het antwoord van FRCA-deputaten wel met de feitelijke inhoud van de EF? Een EF geeft immers mogelijkheid om aan elkaars avondmaalstafels te zitten en elkaars predikanten voor te laten gaan. Dus bij een EF is er nog echt sprake van een inhoudelijke, kerkelijke relatie.

FRCA-deputaten: of er daadwerkelijk kanselruil is tussen RCNZ en CRCA weten de FRCA-deputaten op dit moment niet. De FRCA-deputaten gaan niet over RCNZ. Het contact met RCNZ valt onder een eigen, apart deputaatschap in Albany, waarbij ds. Pot en ds. Alkema betrokken zijn. Het is wel zo dat binnen het EF men vanuit CRCA aan het avondmaal kan gaan in een RCNZ-kerk. Maar dan moeten ze wel eerst een gesprek hebben met de kerkenraad. Zo'n gesprek is vergelijkbaar ook met een gesprek in Nederland, als iemand de wens te kennen geeft om lid te worden van de kerk. De RCNZ kent in tegenstelling tot de FRCA meerdere "liggingen". De RCNZ heeft ook een andere ontstaansgeschiedenis. Als je in de laatste 25 jaar kijkt naar de mensen die verhuizen uit Nieuw Zeeland (en lid zijn van RCNZ) naar Australië, dat ongeveer de helft zich aansluit bij de CRCA, de andere helft bij de FRCA. Die mensen die zich aansluiten bij de FRCA zijn vaak behoudender, waardoor er in FRCA een bepaald beeld ontstaat van de RCNZ wat maar gebaseerd is op leden van het behoudende deel van de RCNZ. Overigens beweegt heel de RCNZ zich wel binnen de bandbreedte van de gereformeerde belijdenis, al is dat wel iets breder dan wij gewend zijn. Deze kerken kunnen gerust gezien worden als schriftgetrouwe kerken. Ze tolereren bijvoorbeeld geen Schriftkritiek. Hoe dat zit met de CRCA weten de deputaten niet. De CRCA is niet zo in beeld bij de FRCA. Daarover wordt in de kerken of in classes ook niet over gesproken.

D. U heeft een zusterkerkrelatie met de RCNZ, terwijl de RCNZ een EF houdt met CRCA. Tegelijk lijken de FRCA moeite te hebben met DGK, vanwege onze zusterkerk relatie met LRCA. Daarom vragen wij ons af, zou er ruimte zijn voor FRCA om een eventuele zusterkerkrelatie met DGK aan te gaan, ondanks dat DGK zijn zusterkerkrelatie met LRCA handhaaft?

FRCA-deputaten: de relatie tussen DGK en LRCA is te beschouwen als een gewone zusterkerkrelatie, waarin geen sprake is van afbouw of zorgen. Omdat DGK nog wel in gesprek is met CanRC ligt het voor de hand dat de FRCA eerst afwachten is hoe dat contact tussen DGK en CanRC zich ontwikkelt. Want de relatie tussen FRCA en CanRC staat niet onder druk. De relatie tussen DGK en LRCA is daarom een eventueel pijnpunt als het zou komen tot toenadering tussen DGK en FRCA.
Over de vragen rondom het ontstaan van de LRCA zal de CanRC zich moeten uitspreken. De LRCA heeft wel alle kerken van FRCA een brief gestuurd, maar dat veroorzaakte geen spanning in de relatie tussen FRCA en CanRC. Daarom gaat de plaatselijke situatie en het ontstaan van de LRCA de FRCA niet direct aan. De synode van FRCA ontplooit geen activiteiten vanuit zichzelf op dit punt. Ook dit onderwerp moet opkomen vanuit de plaatselijke kerken. Via die weg zou het op het niveau van de classis of synode besproken kunnen worden. Bovendien zat de agenda van de synode van de FRCA al vol met de relatie met de GKV en met het contact met RCNZ en Indonesië. Maar eigenlijk speelt de situatie van LRCA niet in de kerken van FRCA.

DGK-deputaten: de synode van Armadale (Armadale) heeft gezegd (art. 59 KO): de brief van LRCA is onontvankelijk. De synode wilde daar niet over spreken. Maar had de synode van FRCA niet eigenlijk moeten zeggen: de LRCA komt voort uit de CanRC, we moeten ons daarin verdiepen?

FRCA-deputaten: de FRCA heeft grote zorgen over GKV. Dat is ook de reden waarom FRCA contact heeft met DGK en de GKN. Maar zo ligt het niet met de CanRC. Er zijn geen grote zorgen over de CanRC, dus gaat de FRCA zich niet mengen in een plaatselijke, interne zaak in CanRC.

DGK-deputaten: de LRCA gaat niet alleen om een plaatselijke zaak, maar het is een landelijke aangelegenheid. Het gaat over de omgang tussen CanRC en andere buitenlandse kerken, zoals de OPC, de URCNA. En het raakt onderwerpen, zoals de viering van het Avondmaal, de pluriformiteit, het verbond. In de OPC mogen baptisten aan het Avondmaal. Als wij deze onderwerpen onder de aandacht brengen van de CanRC, dan schrikken de CanRC-deputaten daar niet van. Schrikt de FRCA er niet van, dat deze belangrijke elementen van onze belijdenis op het spel staan? De omgang met de OPC heeft ook effect op de CanRC, want de OPC leden mogen deelnemen aan de avondmaalsviering in de CanRC. In de OPC is er een algemene vermaning vanaf de kansel, maar geen werkelijke bescherming van de Avondmaalstafel. Men duidt dat als kwestie van historische achtergrond van de OPC, als middelmatige zaken. Maar zijn het inderdaad middelmatige zaken? Hou je op deze manier het avondmaal heilig?

FRCA-deputaten: de FRCA schrikt daar niet van. Het is niet de praktijk van FRCA om baptisten aan het Avondmaal toe te laten. De zusterkerken in Korea doen wat dit betreft nog veel meer dan de OPC. De FRCA zien de CanRC als trouwe, gereformeerde kerken. De FRCA hebben het kerkelijk contact met de PCEA niet voortgezet, omdat er een predikant in de PCEA is die de evolutieleer promoot. De PCEA wilde die predikant niet vermanen, daarom heeft de FRCA de zusterkerkrelatie met de PCEA niet gecontinueerd. Dat is een duidelijk teken dat er bij FRCA wordt gestreden voor het gezag van de Schrift en tegen dwaling en Schriftkritiek.
Wat we niet moeten vergeten is dat de afstand in Australië ook echt een bepalende factor is voor contacten tussen kerken. In Nederland weten we alles van elkaar en vinden we overal wat van. In Australië ligt dat anders. Men weet niet alles van elkaar en vindt ook niet van alles wat. Dat speelt een rol in de cultuur van de kerken.

DGK-deputaten: er zijn veel banden tussen CanRC en FRCA. Daarom hebben de zorgelijke ontwikkelingen binnen CanRC alles te maken met FRCA. In presbyteriaanse kerken is er over het algemeen een andere visie op de kerk en de pluriformiteit van de kerk. Daar wordt voor de kerk wel het beeld gebruikt van een boom met takken. Al die verschillende takken zijn dan verschillende kerkverbanden, die allemaal bij die ene boom horen. Zie bijv. Williamson: die zegt zelfs dat een gesloten avondmaal onschriftuurlijk is. Hoe zien FRCA-deputaten de omgang met presbyteriaanse kerken. Spreken we inderdaad over modaliteiten, of spreken we in overeenstemming met art. 29 NGB.

FRCA-deputaten: alle kerkelijke contacten moet je toetsen aan de drie formulieren van enigheid. Maar niet alle kerken hebben deze drie formulieren. Dus als kerk moet je daar keuzes in maken. In Australië of in Rockingham ligt dat anders dan in Katwijk. In Katwijk zijn vele gereformeerde kerkgenootschappen in één plaats, die zeer aan elkaar verwant zijn. Je hebt daarom je handen vol om jezelf te handhaven door te zeggen: wij hebben hier en hierom bestaansrecht, je bestaansrecht moet je verdedigen en uitleggen aan je jeugd en je kerk. In Rockingham is dat heel anders: je bent de enige in die stad die gereformeerd is. Er is daar geen gevaar dat mensen naar een andere gereformeerde kerk overstappen, omdat ze op een bepaald ondergeschikt punt oneens met je zijn. In de FRCA is dat niet mogelijk. Eventueel kan je gaan naar een Anglicaanse kerk of naar baptisten, maar die verleiding is over het algemeen niet zo groot. Dat is een andere situatie, je leeft in een andere context dan in Nederland. Die andere context is overigens een rijkdom en een opdracht. Je moet net zo goed nog onderwijs geven over kerk en kerkzijn.

De Australische kerken zijn eilanden. Er groeien wel contacten, eerst informeel met Singapore en Nieuw Zeeland. Dat groeit, door contact over en weer waarin je elkaar erkent als broeders en zusters. Dat mondt uit op een zusterkerkrelatie en zo trek je samen op. Zo is dat bijvoorbeeld ook gegaan met de Kosin kerken in Korea. Dat ontwikkelt en in dat proces probeer je naar wegen te zoeken om invulling te geven aan de erkenning en verbondenheid, die er is in Christus.

DGK-deputaten: het gaat toch vooral om de Schriftuurlijkheid. Er is daar in een ander land een praktijk, die je in Nederland als onschriftuurlijk zou beoordelen. Hoe kan je in het buitenland accepteren wat je in Nederland zou afwijzen? Bijvoorbeeld als het gaat om de praktijk rondom het aangaan aan het Avondmaal.

FRCA-deputaten: waarom is er zoveel kritiek van uw kant?? Wilt u nog wel graag een zusterkerkrelatie met de FRCA? Of is dat, gezien de keuzes van FRCA een onmogelijkheid voor DGK? Hoe FRCA de omgang met het avondmaal bekijkt in andere culturen is als volgt. De avondmaalspraktijk, zoals wij die kennen is goed en zelfs beter dan de presbyteriaanse manier. Maar de avondmaalspraktijk in de kerken waar FRCA contact mee heeft is niet in strijd met de Schrift of de belijdenis. De presbyteriaanse kerken zijn ontstaan vanuit een andere cultuur en een andere geschiedenis. Daarom kan en moet je een andere praktijk aanvaarden, terwijl je wel kan zeggen: men wil daar in die kerken van harte het avondmaal heilig houden, zoals de Schrift dat van ons eist. Alleen hoe je de tafel van de Heere precies heilig houdt, dat wordt verschillend ingevuld.

DGK-deputaten: Wat betreft de kritische vragen: DGK zoekt van harte de eenheid met FRCA, daar getuigen deze vragen juist van. Wij willen van harte katholiek gereformeerd zijn. Maar het is een worsteling hoe je de norm van Gods Woord concreet invulling geeft in de omgang met kerken uit andere landen en culturen. Ook de prediking in Australië wordt als heel positief ervaren door DGK-deputaten die zelf onder het gehoor van Australische predikanten hebben gezeten. Tegelijk zijn er wel zorgen, punten om over door te spreken. En dat hebben we in dit gesprek vorm willen geven.

Er stonden nog andere vragen op de agenda, maar die konden omwille van de tijd niet meer besproken worden.

3. Rondvraag

Hier wordt geen gebruik van gemaakt.

4. Sluiting

Dr. R.D. Anderson gaat voor in gebed en de voorzitter sluit de vergadering.

Bijlage 4, Notulen ontmoeting DGK en VGKSA

Notulen ontmoeting deputaten BBK van DGK met deputaten BBK van VGKSA
Maandag 10 april 2017
De Bron, Maasstraat 1 in Hardinxveld-Giessendam
Aanvang: 13.00 uur

1. Opening, welkom en vaststellen agenda

Ds. S. de Marie opent de vergadering op christelijke wijze. We lezen Openbaring 5:1-14 en zingen Psalm 118:9 en de voorzitter gaat voor in gebed. Ook wordt er kort stilgestaan bij het gelezen Schriftgedeelte.

Aanwezige deputaten van de Vrije Gereformeerde Kerken in Zuid-Afrika: ds. F. Bijzet en br. H. Moes. Aanwezige deputaten van De Gereformeerde Kerken: br. Joh. Houweling, ds. C. Koster, dr. S. de Marie en br. A. van der Net.

In een korte ronde stellen de aanwezigen zich aan elkaar voor. De vorige ontmoeting was in 2014, toen in een andere samenstelling, met name wat betreft de afvaardiging van de VGKSA.

Er wordt doorgesproken over de agenda. De vergadering zal worden opgedeeld in twee delen. In het eerste gedeelte kunnen de VGKSA-deputaten vragen stellen en het tweede deel kunnen DGK-deputaten vragen stellen.

De notulen van de synodes van de VGKSA zijn nooit toegestuurd aan DGK. Dit is waarschijnlijk veroorzaakt door de overdracht van taken binnen de VGKSA. Het wordt toegezegd dat de VGKSA dat alsnog zullen doen.

2. Gesprekspunten van VGKSA richting DGK

VGKSA-deputaten: kunt u de VGKSA helpen met een duidelijk beeld te krijgen van DGK? Kunt u vertellen over mogelijke nieuwe inzichten die er zijn, of nieuwe kerkelijke contacten die er zijn in binnen- en buitenland? Wat is de visie van DGK op zichzelf? Waar ziet u uzelf naar toe gaan in de komende tijd? En hoe denkt u over de interactie met de Nederlandse samenleving?

Beschrijving van DGK
DGK-deputaten: DGK bestaat uit 11 gemeenten, waarvan 2 wijkgemeenten. DGK bestaat uit zo'n 1200 leden. DGK heeft de Bazuin als kerkblad, Reformed Continua is een aparte uitgave van de deputaten BBK van DGK. Er zijn vijf predikanten in actieve dienst en een emeritus. De kerken hebben een opleiding ter voorbereiding op het predikantschap, deze opleiding is volledig in eigen beheer en wordt niet erkend door de overheid.

DGK en contacten in binnen- en buitenland
De synode van DGK 2014-2015 heeft besloten om gesprekken aan te gaan met de GKN. In maart 2017 heeft de GKN besloten om, na eerdere oriënterende gesprekken, de inhoudelijke gesprekken met DGK aan te gaan.

VGKSA-deputaten: vanuit het buitenland is het moeilijk om kerkscheidende zaken te zien tussen DGK en de GKN. Daarom vinden de deputaten van VGKSA het een goede zaak dat er gesprekken zijn. Vanuit Zuid-Afrika worden die kerkelijke contacten tussen de GKN en DGK met interesse gevolgd.
De VGKSA heeft zelf ook gemerkt dat het goed is om niet alleen te kijken naar het verleden, maar ook te kijken naar de toekomst. Christus' kerk heeft de roeping om eenheid te zoeken, zodat onze taak als christen extra sterk invulling kan worden gegeven. Wel is het belangrijk om te zien: waar sta je vandaag, wat is je fundament? De gesprekken tussen DGK en GKN vragen goede invulling, de deputaten van VGKSA hopen dat deze gesprekken met voortvarendheid inhoud krijgen.

DGK-deputaten: De GKv is naar ons inzicht op dit moment erg verdeeld. Er is herkenning met predikanten die behoudend zijn en zorgen hebben over de GKv. Wij proberen contact te onderhouden met deze predikanten. Hierin zijn wel positieve ontwikkelingen zichtbaar. Tegelijk is het wel zo, dat dit behoudende geluid in de GKv met uitsterven wordt bedreigd. De DGK heeft een zusterkerkrelatie in Canada, namelijk de LRCA. DGK heeft verder contacten met FRCA, CanRC en VGSKA. Ook zijn er schriftelijke contacten met verschillende andere kerken, bijvoorbeeld in Schotland, Korea en een plaatselijke gemeente in Duitsland.

Roeping DGK in Nederland
Hoe ziet DGK zijn taak en groei in Nederland? De DGK-deputaten hopen dat mensen breken met de GKV, omdat ze het oneens zijn met de onschriftuurlijke koers in de GKv. DGK hebben voorlichtingsavonden gehouden om GKV-leden voorlichting te geven. Echter is het zeer de vraag of er een grote uittocht komt uit de GKV. Zo'n uittocht zouden de DGK-deputaten zien als gebedsverhoring. Verder is er bij DGK vooral groei van binnenuit. Ook richten meerdere

plaatselijke kerken zich op evangelisatie. De gesprekken met GKN worden ook gehouden met het oog op de roeping van Christus om de eenheid te zoeken met ieder die Jezus Christus van harte wil liefhebben en dienen. Het meewerken aan zending wordt wel gewenst door DGK, maar het is lastig om dat invulling te geven door de kerken. Wel worden de erediensten via het internet uitgezonden.

3. Gesprekspunten van DGK richting VGKSA

Contact met GKv
DGK-deputaten: welke boodschap hebben de VGKSA-deputaten voor de GKv m.b.t. het te nemen besluit over de vrouw in het ambt? En kunt u een zusterkerkrelatie handhaven als de GKv een besluit hierover zou uitstellen? Heeft de VGKSA beperkingen ingesteld in de zusterkerkrelaties met betrekking tot predikanten, kandidaten, zendelingen en leden die overkomen uit de GKv?

VKGSA-deputaten: de laatste keer dat een synode van VGKSA hierover vergaderd heeft is drie jaren geleden. Een vervelende omstandigheid hierbij is dat de synodes van GKV en VGKSA parallel lopen. Het antwoord komt daardoor vooral van de deputaten zelf. De VGKSA-deputaten hebben de GKv ernstig gewaarschuwd. Die waarschuwing klonk niet alleen vanwege het onderwerp vrouw in het ambt, maar ook vanwege het hele standpunt en denkwijze die daarachter schuilgaan. Men doet voorkomen alsof alleen de drie emigrantenkerken de GKv hebben gewaarschuwd, maar de waarschuwing klonk veel breder, ook van andere buitenlandse kerken. De VGKSA hebben bij de ICRC aangekaart of het punt ‘hermeneutiek’ niet nog een keer nadrukkelijk op de agenda geplaatst kan worden. De kerkelijke correspondentieregels worden door de GKv zelf onder druk gezet. De VGKSA stopt de kerkelijke band niet meteen, maar het is wel zo dat elke dienaar getoetst wordt of de VGKSA hem toelaat. Ook attestaties worden niet zonder meer geaccepteerd. Er zal eerst een gesprek moeten plaatsvinden, als iemand lid wil worden. Het vertrouwen is er niet meer, terwijl vertrouwen wel voorwaarde is voor een kerkelijke relatie.

Vrijmaking van DGK 2003 e.v.
DGK-deputaten: hoe is uw standpunt, met de kennis van nu, over onze vrijmaking in 2003/2004? Uit de notulen van een gesprek tussen de deputaten van de GKN met ds. Bijzet heeft ds. Bijzet gezegd dat DGK een scheur getrokken hebben door een al te rigoureuze opstelling. Is dat inderdaad zo gezegd? Hoe is uw standpunt hieromtrent?

VGKSA-deputaten: ds. Bijzet staat nog steeds achter deze uitspraak. Een overeenkomend standpunt hebben de VGKSA trouwens al ingenomen en verwoord in een synode uitspraak, voordat hij in 2013 opnieuw naar Zuid-Afrika kwam. Maar die uitspraak gaat alleen over de beginsituatie van DGK. En op dat punt heeft hij moeite met beide afgescheiden groepen. Er werd een scheur getrokken op een moment dat het nog niet mocht. Het was te snel. In de plaatselijke gemeenten en in synodebesluiten waren er geen zaken die tot zo’n vergaande beslissing noopten. Verder werden er toen ook onwaarheden verkondigd met betrekking tot de synode van de GKv. Bijvoorbeeld, wat betreft zondagsrust en het onderwerp huwelijk en echtscheiding, op die punten is toen de Schrift niet losgelaten, door de GS Zuidhorn. In 1944 was de tuchtmaatregel de uiterste grens, mensen die wilden blijven werden eruit gezet. Dan kan je inderdaad niet verder. Dat was ook de grens bij ds. H. de Cock en bij Luther. Maar dat lag in 2003 anders, waardoor er geen reden was om je af te scheiden of je vrij te maken van de GKv.

DGK-deputaten: maar hoe zien de VGKSA ons nu? U zegt dan misschien dat 2003 te vroeg was, maar er is ook een vrijmaking geweest in 2010. En nog altijd maken broeders en zusters zich vrij van de GKv. Hoe zien de VGKSA-deputaten de GKv en DGK vandaag de dag? Zijn de VGKSA-deputaten van mening dat DGK weer één moet worden met de GKV? Of zou een vrijmaking of afscheiding nu wel te rechtvaardigen zijn?

VGKSA-deputaten: de scheur in 2003 is getrokken op een moment dat dat nog niet mocht. Maar de broeders en zusters van DGK wilden niet ongereformeerd worden, ze wilden juist gereformeerd

zijn. Ook al veroordelen we het ontstaan, kunnen we om het bestaan niet heen. Daarom heeft VKGSA een zoekende houding aangenomen, vanuit de herkenning in de wil om gereformeerd te zijn.
Verder zouden de VGKSA-deputaten het toejuichen als DGK om de tafel gaat met de GKV, al is het alleen al om de GKV te waarschuwen.

DGK-deputaten: DGK heeft meerdere keren schriftelijk contact gezocht met de GKV. Uiteindelijk is dat contact stopgezet door de GKv zelf, omdat de GKv niet inhoudelijk antwoord gaven op de brieven van DGK.

VGKSA-deputaten: in de huidige situatie zeggen de VGKSA-deputaten toch dat DGK terug moet gaan naar de GKv. Er is ruimte om elkaar te aanvaarden binnen de GKv, de DGK is zelf weggegaan, hun is niet de deur gewezen. Ook nu is een breuk nog te vroeg, het is niet gegrond om nu uit GKv te gaan.
Wel is het daarbij belangrijk om de plaatselijke kerken te bekijken. Stel nu dat de GKv synode het rapport over vrouwen in het ambt verwerpt? Wat gebeurt er dan in de GKv? Bovendien is er behoorlijk veel independentisme in de GKv, veel plaatselijke kerken varen toch hun eigen koers. Wat er op dat plaatselijk niveau afspeelt, daar hebben de VGKSA geen grip op.

DGK-deputaten: wat prof. dr. de Bruijne schrijft over gereformeerd 2.0, dat is toch niet gereformeerd? Het kerkverband van de GKv laat blijkbaar toe dat publieke ongereformeerde uitspraken worden gedaan door professoren in Kampen. Dan is er toch sprake van diepgaand verval in het totaal van de kerken? Hoe kan dat nog duidelijker worden dan het nu al het geval is? Hoe kunnen de VGKSA-deputaten spreken over verzoening? DGK-deputaten zien het juist als erg zorgelijk dat mensen blijven zitten in de GKv, omdat dat gevolgen heeft voor je eigen vorming, voor je kinderen en kleinkinderen. Daarom is het zeer de vraag of de GKv nog bestaansrecht heeft. De GKv laten toch Gods Woord los? Het is niet zo dat DGK de GKv heeft afgeschreven. DGK heeft juist geprobeerd de predikanten en gemeenteleden te zoeken. Maar wel in die zin, dat DGK hen oproept tot afscheiding. DGK ziet het als zijn taak om te waarschuwen voor de ongereformeerde koers van de GKv.

LRC Abbotsford
DGK-deputaten: Hoe kijkt u aan tegen de vrijmaking van de broeders en zusters in LRCA en de gronden van hun vrijmaking? Is onze zusterkerkrelatie met hen een belemmering voor u om met ons een zusterkerkrelatie aan te gaan?

VGKSA-deputaten: voor de VGKSA is het niet bij voorbaat een belemmering dat DGK een relatie heeft met LRCA. Tegelijk gelden voor de LRCA dezelfde vragen als hierboven is besproken: is in de CanRC het verval ook zo duidelijk zichtbaar dat een vrijmaking voor hen de enige, mogelijke weg was? Was het wel gerechtvaardigd? Er is immers geen aantasting aan de binding aan de belijdenis door CanRC?

DGK-deputaten: er leven bij DGK wel zorgen over de binding aan de belijdenis bij de CanRC. De CanRC houdt een interview bij de OPC. In die interviews komt bijvoorbeeld tot uiting dat iemand uit een evangelische kerk welkom is aan het avondmaal. Als je Jezus Christus als Verlosser aanneemt, zoals een baptist dat doet, dan is hij bij de OPC welkom aan het avondmaal. De OPC zeggen dat zelf ook op hun site. Hoe kan de CanRC dan de OPC volmondig erkennen als kerken van Christus?

VGKSA-deputaten: in GKv Brouwershaven was het zo, dat vakantiegangers die niet lid waren in die kerk na een gesprek toch toegang kregen tot avondmaal. Ook al was er geen attestatie. Als iemand in Nederland vandaag de wens heeft om ook tijdens vakanties naar de kerk te gaan, daarbij bewust kiest voor zo’n klein kerkje in Brouwershaven en dan ook begeert het Avondmaal mee te

vieren, kan je dan op grond van regelingen zeggen, dat mag niet? Ook prof. dr. K. Schilder, in de periode dat hij in Duitsland werkte aan zijn proefschrift, nam deel aan het Avondmaal in Duitsland. Daarbij komt ook de vraag hoe de Bijbel spreekt over de kerk hier op aarde en het vieren van het avondmaal. Sommige kerken zien het avondmaal vooral als een vooruitzien naar de toekomst. Die toekomstige eenheid wordt dan zichtbaar in het avondmaal? Deze andere opvatting van het avondmaal heeft direct effect op de viering en toelatingsbeleid.

DGK-deputaten: maar dan heb je toch een andere visie op kerk dan zoals de NGB daarover spreekt? Dan spreek je niet over een ware of valse kerk, maar over denominaties?

VGKSA-deputaten: prof. Schilder spreekt over de kerk als een vergadering van gelovigen. Dat geldt ook voor iemand die op vakantie is en in de kerk komt en dan via een gesprek toegang vraagt tot het Avondmaal, ook al is hij geen lid. Zulke uitzonderingen moeten mogelijk zijn.

Zendingswerk van VGKSA
DGK-deputaten: hoe is het zendingswerk in de VGKSA? Hoe is de samenwerking met de Dopperkerken in Pretoria-Maranatha? En zijn er meer samenwerkingen?

VGKSA-deputaten: het zendingswerk in het noorden en in het zuiden gebeurt door eigen deputaten, die verbonden zijn met deputaten uit het noorden in Nederland. In het noorden van Zuid-Afrika heeft het zendingswerk geresulteerd in een aantal zelfstandige zwarte gemeenten. Er waren eerst drie kerken in het hele kerkverband, nu zijn er in totaal acht gekleurde gemeenten met eigen predikanten. De voertaal is in het noorden van Zuid-Afrika Engels en de synode wordt sinds kort ook in het Engels gehouden. In het zuiden van Zuid-Afrika is de voertaal Afrikaans. In Kaapstad is er een gemeente ontstaan vanuit evangelisatie, namelijk Belhar. Die gemeente Belhar is een zelfstandige gemeente die vervolgens ook weer bezig is met evangelisatie. De VGK Kaapstad bedrijft nu zendingswerk in de wijk Westbank. Die gemeente is hard op weg naar zelfstandigheid. Overwogen wordt om de kleine en hulpbehoevende kerkjes op de Kaapse Vlakte daarna samen te brengen onder een overkoepelende kerkenraad.

Verder zijn er samensprekingen met de Dopperkerken. Dat gebeurt in Pretoria met vier kerken en aan de Kaap met twee Dopperkerken: Bellville en Belville-oost. Er zijn aparte deputaatschappen aangewezen door de laatste synode, die deze samensprekingen coördineren. Veertig jaar lang zijn er op synodaal niveau gesprekken geweest, maar die gesprekken liepen vast, het werkte niet. Daarom is toen besloten om de gesprekken te starten op plaatselijke niveau. Dat gemeenten eerst elkaar leren kennen door contact. Die werkwijze lijkt nu goed te werken. De houding van VGKSA tegenover de Dopperkerken was altijd dat er vanaf de zijlijn geroepen werd dat de VGKSA zorgen had over die kerken. Nu hebben de VGKSA veel meer de houding aangenomen vanuit participatie. Bijvoorbeeld zijn er over en weer afgevaardigden op elkaars synode aanwezig. Die mogen ook meedoen aan de bespreking, met adviserende stem. Deze zelfde manier van handelen willen ze ook op classicaal niveau uitwerken. Daarbij is het goed om te weten dat er binnen de Dopperkerken grote verschillen zijn. Het kerkverband van de Dopperkerken is veel groter dan de VGKSA. De Dopperkerken zijn goed vergelijkbaar met de CGK. En ook de Dopperkerken hebben een waarschuwing doen uitgaan naar GKv, vanwege de zorgelijke ontwikkelingen in de GKv.

4. Rondvraag
Wederzijds wordt de dank uitgesproken voor het gesprek en het contact. Er wordt afgesproken om gezamenlijke notulen te maken en vast te stellen.

5. Sluiting
Ds. F. Bijzet gaat voor in dankgebed waarna de voorzitter de vergadering sluit.

Namens VGKSA-deputaten,

F. Bijzet

H. Moes

Namens DGK-deputaten,

Joh. Houweling
C. Koster

Bijlage 5, Brief van DGK aan EPC NI

To: Deputies Contact Churches Abroad of the EPC NI
c/o Clerk of Presbytery
H. Gibson
epcclerk@btinternet.com
hgibson@barronstown.force9.net

From: Deputies Contact Churches Abroad of De Gereformeerde Kerken (DGK)
c/o Rev. C. Koster
Duindigtstraat 7
2665 HS Bleiswijk
The Netherlands
dsckoster@gmail.com

14 September 2017

Esteemed brothers,

We received your email on 4 March 2014. Because it has been a while since our contacts by mail, we will give the content of your mail in full in the attachment (see attachment 1).

We had also sent you an email on 19 October 2015 with information of our latest synod. The day after we did receive a confirmation that you had received the email, but since then there has been no contact between us.

You state in your mail of 4 March 2014: "Our committee will be in contact with you in due course." On these grounds we assumed that there would be a further response to our letter from your side. This could possibly be a misunderstanding. In any case, in this letter we would like to talk to you further.

We have studied your website (www.epcni.org.uk) and as a start to out 'talks' we want to mention some issues in advance. We invite you to respond to the various issues mentioned below.

Confessions
Your confessions are the Westminster Confession of Faith and the Larger and Shorter Catechisms. Our confessions are the Belgic Confession of Faith, the Heidelberg Catechism and the Canons of Dort. We call these the Three Forms of Unity.

First of all it is good to note that we are a confessing church, which means that all our office bearers, the elders, deacons and pastors are bound to these Three Forms of Unity. And when we profess our faith in our churches, then we also agree with these Forms. It is not so that confessing members in our churches only agree with the essence of the reformed confessions.

We believe that the assurance of faith is an essential part of faith. God wants to give this assurance of faith to all His children, even though He does give this to each in His own time.

We also believe that the church of Jesus Christ is characterized by three marks. These are the pure preaching of God's Word, the pure administration of the sacraments and the true exercising of Church discipline. This church is visible in its Sunday worship services and every believer is obliged to join it. This is what we confess in Articles 27-29 of the Belgic Confession.

In these articles it is also confessed that there are churches that call themselves a true church, but are in fact sects or false churches. It is confessed in this manner because these sects or false churches are either not obedient in the upholding of the true and pure doctrine, or they are not lawful because they do not seek the unity with all who, in truth, love and serve Jesus Christ.

Further, we also believe that God established His covenant of grace with all believers and their children, as it is written in the Bible, in Genesis 17:7 and Acts 2:39: the promise is for the believers and their descendants. The covenant is therefore, according to our conviction, not just established with the elect.

Concerns about GKv
We have come forth from the Gereformeerde Kerk vrijgemaakt (GKv), the Reformed Church (liberated) from which we liberated anew.

We namely had and have principle concerns about the unscriptural course which these churches took and are still taking. That course was also confirmed in unscriptural synod decisions. That was, in the year 2003 and following years, also the direct reason for our liberation from these churches.
We will mention a number of grounds on which our liberation is based and we thereby refer to the attachment (see attachment 2), which is a letter from the synod Emmen of our churches to the GKv.

- Criticism of Scripture and the undermining of the authority of the Holy Gospel; the explanation of Genesis 1-3 and the new Hermeneutics (see paragraph 2 of accompanying letter)
- not keeping the Sunday as a day of rest (4th commandment)(see par. 4 of accompanying letter)
- the unscriptural view on the 7th commandment (see par. 5 of accompanying letter)
- the open celebration of the Lord's Supper (see par. 6 of accompanying letter)
- the ecclesiastical unity with unfaithful churches (see par. 7 of accompanying letter)
- the use of many (unscriptural) hymns in the worship services

They have still continued in these developments, in spite of the many warnings, also from sister-churches abroad, and this has had its effect on the whole ecclesiastical life in the liberated churches.

Lord’s Supper
We celebrate the Lord's supper at least four times a year. Only confessing members of our churches or from our sister-churches are allowed to participate. Those from sister-churches shall be admitted on the grounds of a good attestation concerning doctrine and conduct.

This has to do with the holiness of the Lord's Supper and the vision on the church (see also par. 6 of accompanying letter).

Church discipline
Church discipline on doctrine and conduct also has an important place in our church life. Those who do not keep the commandments of the Lord are placed under discipline in order to call them back from their wrong ways. Those who are under discipline and who do not repent may not participate in the Holy Supper.

Sister-church relationship
We have a sister-church relationship with the Liberated Reformed Church of Abbotsford, Canada. They liberated from the Canadian Reformed Churches due to the entering of these churches into

multiple sister-church relationships in Canada and America with churches that have no binding to the confessions and where open Holy Supper is practised.

Do you also have sister-church relationships? What are your criteria for that? And how do you substantiate this?

Future
The above are a number of issues about which we would like to receive your response on what your churches' thoughts are on this. In this way we hope to commence a 'talk' with you so that we can get to know each other better and what it means to be Church of Christ. A face-to-face meeting with you could possibly take place sometime in the future, we would appreciate that. For the moment we will, awaiting your response and the information you give, write a report with our findings, for the Synod of 2018.

We would like to ask you to present us with an extensive response on the various issues and as much information as possible about your churches. If you have questions concerning our churches, we will be happy to hear from you. We look forward to your response with your questions and comments on the different issues and information.

We wish you the Lord's wisdom and blessing for all your work.

With friendly brotherly greetings,
on behalf of Deputies Contact Churches Abroad

Rev. C. Koster

Attachment
1. Email from EPC NI to DGK, March 4, 2014
2. Letter from DGK synod Emmen 2010 to the GKv

Bijlage 6, Brief van EPC EW aan DGK

From: Chris Kavanagh
Sent: Friday, February 19, 2016 6:27 PM
To: 'C. Koster' ; Falko Drijfhout
Subject: RE: EPCEW meeting in March

Dear Brother in Christ,

Thank you for your reply to my email invitation. I am sorry it came at such short notice, that there was no opportunity for you to have synodical approval to attend this event.

I got your contact details from Dr Falko Drijfhout, who is an elder in Solihull Presbyterian Church, and I believe known to some in you churches. At our last Presbytery meeting, in January this year, we decided that it would be good to invite more churches to the March meeting, especially from continental Europe. Brother Falko suggested your church might be interested in attending.

Our website will give you some basic information about our churches. It is here: www.epcew.org.uk . As you can see, we are placed around England and Wales, and also have a congregation in Sweden, and one in Berlin, which are listed on the list of congregations, but unfortunately not on the map. The congregations tend to be quite small, with Cambridge being the biggest, and we have a total number in the churches, including children, of about 700.

The EPCEW was formed in stages after a conference in London in November 1986 of individuals

interested in a conservative Presbyterian church in England. In very broad brush strokes, Presbyterianism started after the Westminster Assembly , in 1643, in the Puritan times. In the 18th century, it became very theologically liberal, and Unitarian. A second start was made in the late 19th century, but by the 1970s, what was left of the Presbyterian Church of England had again become quite liberal, and joined with most of the Congregational Church, and the Churches of Christ to form what is now the United Reformed Church (URC), which sadly is not a Reformed denomination in any sense of the word.

We have several sister churches, including: Orthodox Presbyterian Church (USA), United Reformed Churches of North America (URCNA), Christian Reformed Churches in Netherlands, Reformed Churches in Netherlands Liberated, the Free Church of Scotland, The Associated Presbyterian Church (Scotland (APC)), the Free Church Continuing (Scotland), the Reformed Presbyterian Church of Northern Ireland and the Reformed Presbyterian Church of North East India.

We are a Presbyterian church, and hold to the Westminster Standards. The office bearers of the churches must subscribe to these standards, but we do not have a confessional membership for congregation members.

Well, I hope this has answered some of your questions, but the best way to get to know us, and us to get to know you is to meet in person some time.

Yours in Christ,
Chris Kavanagh

Bijlage 7, Brief van DGK aan EPC EW

To Rev. C. Kavanagh
24 Homespa House
37 Christ Church Road
Cheltenham
Gloucestershire
GL50 2NY
cjkavanagh@btinternet.com

From Deputies Contact Churches Abroad of The Reformed Churches (restored)
c/o Rev. C. Koster
Duindigtstraat 7
2665 HS Bleiswijk
The Netherlands
dsckoster@gmail.com

30 September 2017

Re: Invitation to the bi-annual meeting of the EPC EW

Dear Rev. Kavanagh

Thank you very much for your quick and detailed reply to our question in the letter dated 19-02-2016. Unfortunately quite some time has lapsed in responding to you.
The short description and also what your website states gives us an impression of who you are and what you stand for. This gives us a feeling of bondage and recognition. In addition, we also have our questions, which we can possibly discuss with you in the future.

We would like to introduce ourselves to you. Our name is 'De gereformeerde Kerken in Nederland'. We have come forth from the Gereformeerde Kerk vrijgemaakt (GKv), the Reformed Churches (liberated) from which we liberated anew. We read that you also have a sister-church relationship with the GKv. We would like to explain why we left the GKv churches.

Concerns about GKv
We namely had and have principle concerns about the unscriptural course which these churches took and are still taking. That course was also confirmed in unscriptural synod decisions. That was, in the year 2003 and following years, also the direct reason for our liberation from these churches.
We will mention a number of grounds on which our liberation is based and we thereby refer to the attachment, which is a letter from the synod Emmen of our churches to the GKv.

- Criticism of Scripture and the undermining of the authority of the Holy Gospel; the explanation of Genesis 1-3 and the new Hermeneutics (see paragraph 2 of accompanying letter)
- not keeping the Sunday as a day of rest (4th commandment)(see par. 4 of accompanying letter)
- the unscriptural view on the 7th commandment (see par. 5 of accompanying letter)
- the open celebration of the Lord's Supper (see par. 6 of accompanying letter)
- the ecclesiastical unity with unfaithful churches (see par. 7 of accompanying letter)
- the use of many (unscriptural) hymns in the worship services

They have still continued in these developments, in spite of the many warnings, also from sister-churches abroad, and this has had its effect on the whole ecclesiastical life in the liberated churches.

Confessions
Your confessions are the Westminster Confession of Faith and the Larger and Shorter Catechisms. Our confessions are the Belgic Confession of Faith, the Heidelberg Catechism and the Canons of Dort. We call these the Three Forms of Unity.

First of all it is good to note that we are a confessing church, which means that all our office bearers, the elders, deacons and pastors are bound to these Three Forms of Unity. And when we profess our faith in our churches, then we also agree with these Forms. It is not so that confessing members in our churches only agree with the essence of the reformed confessions.

We believe that the assurance of faith is an essential part of faith. God wants to give this assurance of faith to all His children, even though He does give this to each in His own time.

We also believe that the church of Jesus Christ is characterized by three marks. These are the pure preaching of God's Word, the pure administration of the sacraments and the true exercising of Church discipline. This church is visible in its Sunday worship services and every believer is obliged to join it. This is what we confess in Articles 27-29 of the Belgic Confession.

In these articles it is also confessed that there are churches that call themselves a true church, but are in fact sects or false churches. It is confessed in this manner because these sects or false churches are either not obedient in the upholding of the true and pure doctrine, or they are not lawful because they do not seek the unity with all who, in truth, love and serve Jesus Christ.

Further, we also believe that God established His covenant of grace with all believers and their children, as it is written in the Bible, in Genesis 17:7 and Acts 2:39: the promise is for the believers and their descendants. The covenant is therefore, according to our conviction, not just established with the elect.

Lord’s Supper

We celebrate the Lord's supper at least four times a year. Only confessing members of our churches or from our sister-churches are allowed to participate. Those from sister-churches shall be admitted on the grounds of a good attestation concerning doctrine and conduct.

This has to do with the holiness of the Lord's Supper and the vision on the church (see also par. 6 of accompanying letter).

Church discipline
Church discipline on doctrine and conduct also has an important place in our church life. Those who do not keep the commandments of the Lord are placed under discipline in order to call them back from their wrong ways. Those who are under discipline and who do not repent may not participate in the Holy Supper.

Sister-church relationship
We have a sister-church relationship with the Liberated Reformed Church of Abbotsford, Canada. They liberated from the Canadian Reformed Churches due to the entering of these churches into multiple sister-church relationships in Canada and America with churches that have no binding to the confessions and where open Holy Supper is practised.

We read of a number of churches with which you have a sister-church relationship. Could you state which guide-lines you use when entering into a sister-church relationship?

Future
The above are a number of issues about which we would like to receive your response on what your churches' thoughts are on this. In this way we hope to commence a 'talk' with you so that we can get to know each other better and what it means to be Church of Christ. A face-to-face meeting with you could possibly take place sometime in the future, we would appreciate that. For the moment we will, awaiting your response and the information you give, write a report with our findings, for the Synod of 2018.

We would like to ask you to present us with an extensive response on the various issues and as much information as possible about your churches. If you have questions concerning our churches, we will be happy to hear from you. We look forward to your response with your questions and comments on the different issues and information.

We wish you the Lord's wisdom and blessing for all your work.

With friendly brotherly greetings,
on behalf of Deputies Contact Churches Abroad

Rev. C. Koster

Attachment
- Letter from DGK synod Emmen 2010 to the GKv

Bijlage 8, Brief van FCS(c)

FREE CHURCH OF SCOTLAND (Continuing)
Ecumenical Relations Committee

17 April 2017

To: Deputies contact Churches Abroad of De Gereformeerde Kerken (DGK)
c/o Rev. C. Koster
Duindigtstraat 7
2665 HS Bleiswijk
The Netherlands
dsckoster@gmail.com

Dear Ds. Koster,

Thank you for your most helpful letter dated 12 April 2017.
I think the best way of bringing things forward is in the first instance for me, as Clerk to the Ecumenical Relations Committee of the Free Church of Scotland (Continuing) to respond to the points raised in your letter.

I propose to do this by interlining my responses in Roman (upright) type with your points in italic type.

Confessions

Your confessions are the Westminster Confession of Faith, the Shorter and the Larger Catechism. Our confessions are the Belgic Confession of Faith, the Heidelberg Catechism and the Canons of Dort. We call these the Three Forms of Unity.

You are correct that our confession is the Westminster Confession of Faith and that we subscribe also to the Westminster Larger and Shorter Catechisms. We are, of course, familiar with the Three Forms of Unity and recognise the congruence between our confessional basis and yours.

First of all it is good to note that we are a confessing church, which means that all our office bearers, the elders, deacons and pastors are bound to these Three Forms of Unity. And when we profess our faith in our churches, then we also agree with these Forms. It is not so that confessing members in our churches only agree with the essence of the reformed confessions.

Our officebearers are all bound to the Westminster Confession. It is not our custom in Scotland to make a profession of faith in the course of a church service, but the substance of the Westminster Confession and the Shorter Catechism is taught to all our people.

We believe that the assurance of faith is an essential part of faith. God wants to give this assurance of faith to all His children, even though He does give this to each in His own time.

We believe that Christ's people can legitimately look for assurance of faith on the basis that what God has promised to those who repent of their sins and place their trust for a right relationship to God on what Christ has done in His atoning death on the cross and His rising from the dead on the third day. While we believe that a believer can legitimately look for assurance, we do not believe that assurance is actually of the essence of salvation.

We also believe that the church of Jesus Christ is characterized by three marks. These are the pure preaching of God's Word, the pure administration of the sacraments and the true exercising of Church discipline. This church is visible in its Sunday worship services and every believer is obliged to join it. This is what we confess in Articles 27-29 of the Belgic Confession.

We also believe that these are the three notae or "marks" of the true Church.

In these articles it is also confessed that there are churches that call themselves a true church, but are in fact sects or false churches. It is confessed in this manner because these sects or false churches are either not obedient in the upholding of the true and pure doctrine, or they are not lawful because they do not seek the unity with all who, in truth, love and serve Jesus Christ.

We also believe that.

Further, we also believe that God established His covenant of grace with all believers and their children, as it is written in the Bible, in Genesis 17:7 and Acts 2:39: the promise is for the believers and their descendants. The covenant is therefore, according to our conviction, not just established with the elect.

We most certainly believe that the Covenant is with believers and their children. I am not quite sure what you mean in the last sentence above, however.

Concerns about GKv

We have come forth from the Gereformeerde Kerk vrijgemaakt (GKv), the Reformed Church (liberated) from which we liberated anew.

It is most helpful for us to know the background from which you have come. I'm sure you realise that to those outwith the Netherlands the many divisions and reunions within the Dutch churches are somewhat confusing. We find it most helpful to use the initials of the DUTCH names of Dutch churches – translating them into English is apt to cause even more confusion. We are happy to refer to you under the initials DGK.

We realise, of course, that the Scottish church scene is equally confusing. We are, as you are probably aware, the result of a division which occurred in the Free Church of Scotland in January 2000. We follow the worship, doctrine and practice of the Church of Scotland of the Reformation. Since the division of 2000 those from whom we (the Free Church of Scotland (Continuing)) have split (the Free Church of Scotland) have changed their liturgical practices while we have continued as we were before.
We have 44 congregations and preaching stations in Scotland, Northern Ireland, England, Spain, the USA and Canada with mission congregations in Sri Lanka.
We have 40 ministers, some in varying degrees of retirement, together with two probationers not yet ordained and two ministers who have resigned their previous charges. We also have a home mission worker and a "lay agent" who works in vacant congregations.
We have a theological seminary located in Inverness, the fastest-growing city in Europe.

We namely had and have principle concerns about the unscriptural course which these churches took and are still taking. That course was also confirmed in unscriptural synod decisions. That was, in the year 2003 and following years, also the direct reason for our liberation from these churches.
We will mention a number of grounds on which our liberation is based and we thereby refer to the attachment, which is a letter from the synod Emmen of our churches to the GKv.

- *Criticism of Scripture and the undermining of the authority of the Holy Gospel; the explanation of Genesis 1-3 and the new Hermeneutics (see paragraph 2 of accompanying letter)*
- *not keeping the Sunday as a day of rest (4th commandment)(see par. 4 of accompanying letter)*
- *the unscriptural view on the 7th commandment (see par. 5 of accompanying letter)*
- *the open celebration of the Lord's Supper (see par. 6 of accompanying letter)*
- *the ecclesiastical unity with unfaithful churches (see par. 7 of accompanying letter)*
- *the use of many (unscriptural) hymns in the worship services*

We are familiar with the situation in the Gkv.
We note in particular the last of the points above and wish to enquire as to your own position with regard to the content of what is used in the praise element of worship and how the praise element is implemented.
In the Free Church of Scotland (Continuing) we use only the Psalms in praise and we sing unaccompanied by any musical instrument – just the human voice alone. That is a point of principle with us.

> *They have still continued in these developments, in spite of the many warnings, also from sister-churches abroad, and this has had its effect on the whole ecclesiastical life in the liberated churches.*

We are well aware of the strenuous representations made to the Gkv by many churches abroad.

Lord's Supper

> *We celebrate the Lord's supper at least 4 times a year. Only confessing members of our churches or from our sisterchurches are allowed to participate. Those from sister-churches shall be admitted on the grounds of a good attestation concerning doctrine and conduct. This has to do with the holiness of the Lord's Supper and the vision on the church (see also par. 6 of accompanying letter).*

In Scotland it has been customary for each congregation to celebrate the Lord's Supper twice per year, but for members to join with neighbouring congregations when they celebrate the Lord's Supper, so that most members should be able to celebrate the Lord's Supper at least 4-6 times per year. Admission to the Lord's Table is under the control of the local Kirk Session (Consistory) who are responsible for ensuring that those who are admitted to the Table are the Lord's people, whether they are part of the local congregation or whether they come from another congregation.

Church discipline

> *Church discipline on doctrine and conduct also has an important place in our church life. Those who do not keep the commandments of the Lord are placed under discipline in order to call them back from their wrong ways. Those who are under discipline and who do not repent may not participate in the Holy Supper.*

Our position on this matter would appear to be identical.

Sister-church relationship

> *We have a sister-church relationship with the Liberated Reformed Church of Abbotsford, Canada. They liberated from the Canadian Reformed Churches due to the entering of these churches into multiple sister-church relationships in Canada and America with churches that have no binding to the confessions and where open Holy Supper is practised.*
>
> *Do you also have sister-church relationships? What are your criteria for that? And how do you substantiate this?*

Since the division of 2000 we have handled the matter of relationships with other churches somewhat differently. We have attempted to build relationships with individual reformed denominations/federations on an individual basis, so we have no formal categories of relationship. We will consider worship, doctrine, practice, government, etc. and consider how we can relate appropriately to the body in question in each of those areas. We do not, for example, rule out a relationship with a denomination/federation simply on the basis that they do not follow what we believe to be the most appropriate form of worship (using Psalms sung acappella) but would most

certainly require of a preacher from such a body that if invited to preach in one of our congregations, that he should follow our practice in worship.

Future

> *The above are a number of issues about which we would like to receive your response on what your churches' thoughts are on this. In this way we hope to commence a 'talk' with you so that we can get to know each other better and what it means to be Church of Christ. A face-to-face meeting with you could possibly take place sometime in the future, we would appreciate that. For the moment we will, awaiting your response and the information you give, write a report with our findings, for the Synod of 2018.*

I think that face to face contact would be most helpful and indeed that you should experience worship in some of our congregations and we likewise in yours would be most useful. We are only a few minutes away from Schiphol with flights to Inverness, Edinburgh and Glasgow several times a day.

> *We would like to ask you to present us with an extensive response on the various issues and as much information as possible about your churches.*

I hope that the above is a start towards that. No doubt there are areas with regard to which you will wish greater clarification and I would be glad to provide that or arrange for it to be provided.

> *If you have questions concerning our churches, we will be happy to hear from you. We look forward to your response with your questions and comments on the different issues and information.*

An indication of the number of congregations and the number of ministers within your federation would be helpful, as would an indication of how you are training, or propose to train new ministers. Whilst I have had a look at the web, it would be better to get the information from yourselves.

Warm Christian regards,
John MacLeod

Clerk to the Ecumenical Relations Committee
of the Free Church of Scotland (Continuing)

Bijlage 9, Notulen ontmoeting met ds. Song

Minutes of the meeting of deputies Contact Churches Abroad with Rev. DongSup Song of the Jayoo Reformed Church in Jeonju in Korea

held on 30 May 2016 at 12 midday
Venue: Ons Huis, Zeeweg 110, Ermelo

1. Opening

The chairman, br. Joh. Houweling, reads Psalm 138 with us and then leads us in prayer. He welcomes everyone present, with a special welcome to Rev. DongSup Song.
All four deputies are present.
The agenda is adopted. Br. A. van der Net will write the minutes in the English language.

2. Round of introductions

Even though we have all met and spoken with Rev.DongSup Song, we continue the meeting with a round of introductions.
Rev. DongSup Song studied in Korea at the Hapdong Presbyterian Seminary, one of the conservative training centres in Korea. He studied for three years, doing six semesters. He then became a minister of the Word in an evangelical church in Jeonju. There were a number of pastors in the one city and Rev. Song was one of them. Moreover, evangelical is broader there than just Presbyterian, because the Pentecostals also belong to them. That federation originated in 1896.
Rev. Song became pastor there in 1990 and there were some 1,200 members in that federation.
He also studied in Hamilton for three semesters. That was in 2009 and 2010.
In their church in Jeonju the children are 'home-schooled'. His daughter teaches there.

3. Korea

a. Outline of the situation in Korea, nationally, in the RCK and in the Jayoo Reformed Church in Jeonju.
b. Discussion and questions.

In the Presbyterian Churches they sing evangelical songs before the worship service. However, these songs contain heresies. They do not like Psalms. Most of the churches do not have a confession. They pretend to have the Westminster Confession, but they do not teach accordingly. When people do confession of faith, they do not confess that they subscribe to the Westminster Confession. They have to agree to the System of Doctrine. For baptism they have a form, but they don't use it.
In 1894 American missionaries came to Korea to evangelize.
There are large churches in Korea, e.g. Pentecostal churches, Methodist churches, but no Reformed Churches.

Rev.DongSup Song was excluded from the Seomoon (Westgate of Jeonju) Presbyterian Church and in 1996 he became a minister of the Jayoo Reformed Church in Jeonju. There are three confederations in the PCK: Chongsin, Hapsin and Kosin. The separation took place in 2005 and the RCK (Reformed Church of Korea) started with 5 churches and 5 ministers. They then also adopted the Three Forms of Unity and wanted to live according to the Church Order of Dort. Four ministers came from different Presbyterian churches.

Currently there are four churches with a total of about 200 members.
In 2000 some members left the Jayoo Reformed Church in Jeonju. They did not want to follow Rev. DongSup Song anymore. They wanted to have a good relationship with the IRCK (Independent Reformed Church of Korea). The IRCK is a member of the ICRC (International Conference of Reformed Churches).
They do have the Westminster Confession and the Three Forms of Unity.

Because of the Federal Vision viewpoint, two ministers left the RCK.
Federal vision manifests an error in which one's own works become part of one's own salvation. however, this error was not contradicted in the RCK.

After the two ministers left, there was a period of peace and agreement within the federation of the RCK. That was in 2010.
During this period they established a publishing company, the "Reformanda Publishing Company". President of the company is Rev. DongSup Song.
Problems arose when they had plans to publish two books.
While working at these plans an accusation came from the author (Dr. Hur) about the way the correspondence regarding the publication of the two books was dealt with. According to Rev. Song, Dr. Hur plagiarized from a book by Rev. P.K. Keizer, because he quoted from this book without placing any footnotes or references to that book. The reaction to this was that the author had

confidential correspondence with one of the members of the congregation who gave it to Rev. DongSup Song for perusal. In the eyes of the author this was a sin against the ninth commandment. Rev. Song did seek contact with Dr. Hur, but had little or no contact with him over this matter. The church of Rev. Song, the Jayoo Reformed Church in Jeonju was subsequently suspended from the federation by the classis, with as ground: sin against the ninth commandment. According to Rev. Song there are close ties between various pastors of the RCK and Dr. Hur, who himself is member of the Kosin Presbyterian Church.

After the classis meeting on 29 March 2015, the office bearers of the Jayoo Reformed Church at Jeonju, Korea, sent an urgent call to reform the church by returning to the faithfulness to the Reformed Confessions and Church Orders, They sent this call to all the fellow church office-bearers (in Daegu and Kwangju).
They explained the need for reformation: general decline in the churches.
They wrote about the confession and the need for reformation. An appeal that they have come to the conclusion that the Lord requires all the office-bearers of RCK to call the Church Councils to reject the un-confessional decisions of the coming classis and to return to the respectful observance of the Reformed Confessions and Church Order in all ecclesiastical matters.

The churches within the federation of the RCK worked against the Church Council of Jayoo Reformed Church in Jeonju to suspend their rights in the RCK's Daegu classis by their majority, without considerable mutual conversations . Rev. Song was deposed without an adversarial process. There was no process of appeal by Rev. Song or his church, and until now there is no answer to the appeal (Call to reformation and appeal) of the consistory of Jeonju.
Rev. DongSup Song also sent e-mails to Dr. John Vanderstoep and Rev. Anton Souman and elder DongWoo Oh.

The CRCA (of the CanRC) recommended that synod Dunnville 2016 decide to:
mandate the CRCA to continue contact with the RCK, seeking to determine how the talks between them and the KPCK are progressing and to get a clearer picture of the state of the federation.
Just before that, there was the Asian-Pacific regional Conference of Reformed Churches in Anyang, Korea, officiated by ICR. Rev. DongSup Song visited this conference and he met Rev. S. 't Hart and elder DongWoo Oh.
Rev. DongSup Song wanted to visit synod Dunnville 2016 of the CanRC as observer, but the CRCA answered him: "Please do not come on your own. You will not be welcome. Do not, at this time, expect our federation to make a decision based on the scarce information we have received so far about the situation".

Rev. Song has contact with two ministers outside the RCK: Rev. JungWong Son,, SinWon Church (means: New Covenant Church) in Busan and Rev. JongKeun Lee, Baekwang church , (means: Double Light) in Jeonju. He knows both from his training. Possibly he can, in time, form a federation with them.

Discussion
At the table the question was raised: Have you done enough to solve the problem? You phoned a number of times, but did not get an answer. Is it not possible to write a letter and a request to meet each other and discuss the matter again and ask: What did I do wrong? Perhaps there is a possibility to solve the problem to the benefit of the RCK.

Rev. DongSup Song responded with the request to pray for the situation in the RCK. He was willing to discuss the advice given by the deputies Contact Churches Abroad with the elders and with the members of his church.

The deputies pointed to the content of the letter "Call to Reformation in the RCK". In it is said: "There is a decline in the RCK churches, yes, even subject to deformation and corruption. Many

office-bearers are becoming increasingly ignorant of the Three Forms of Unity. Church leaders (esp. pastors) decide for themselves how to deal less and less on the matter of observance to the Reformed Church Order. We are reducing respects and agreements towards each other in our decisions of ecclesiastical matters".
Rev. Song was asked to explain this in more detail. The deputies pointed out that this passage sounded very judgmental, which made it difficult to discuss these matters openly and honestly.
Rev. DongSup Song declared that he fully supported the letter and the quoted sentences.
"Sometimes you may notice that there is a decline in the church, but when you write to people that they are subject to decline and that they are corrupt, then the reaction can be that they will shut themselves off for the education and the attempt to improve the situation".
A more specific message would have been better, instead of a general approach. Then people might react: "We cannot handle this".

Rev. Song explained the reason for his visit to Budapest. In his opinion the Presbyterian Church in Budapest has the wish that they want to become a Reformed church and that was why Rev. Song wanted to intensify the contacts with them. The pastor with whom he has contact, is Changsuk Moon, a minister in the Korean Budapest Presbyterian Church. The members of the church in Budapest are Koreans. Rev. Song gives lectures there in the Korean language on what it means to be Reformed.

During the meeting it came to the fore that the other minister within the RCK did not know about the contacts with Rev. Song. It was queried whether Rev. Song deliberately withheld this from the federation of which he had formerly been part.
He answered that the quarrel started in March 2015 and that he hoped that the contact with the RCK would improve. That is why he had not, until now, mentioned the internal difficulties to us.
What we, as deputies Contact Churches Abroad do need is an email address of the RCK ministers who can read English, to ask for some information and listen to their side of what happened within the RCK churches.

4. The Netherlands
a. Outline of the situation in the Netherlands, nationally and DGK
b. Discussion and questions

The name of our churches in the Netherlands is: **D**(e) **G**(ereformeerde) **K**(erk), The Reformed Church. The DGK are the continuation of the Reformed Churches . (liberated). The churches formed the bond of churches of DGK (restored) in 2003 and 2004. They started with one emeritus minister, Dr. P. van Gurp. The churches are growing and at the moment we have 9 congregations and 2 ward congregations.
We have 5 ministers, Dr. van Gurp included. We have 2 classes: Classis North-East (the churches of Assen e.o., Bergentheim/Bruchterveld e.o., Emmen e.o., Groningen, Mariënberg. Opeinde e.o.), and classis South-West (Amersfoort e.o., Lansingerland (formerly Berkel & Rodenrijs/Bergschenhoek), Dalfsen, Hasselt e.o., Zwolle e.o. (e.o. stands for: and surroundings).
Every three years the DGK organize a synod meeting. The next synod meeting will be the synod of Lansingerland in 2018.

In 2009 we had struggles in our churches and members left us. They formed 3 congregations: the GKN (Gereformeerde Kerken Nederland). They were also known as the provisionals. We do have contact with the them, the GKN, but it is not an easy situation.

As DGK we have about 1200 members. We have our own school for Training for the Ministry. We have contacts with the CanRC (Canadian Reformed Churches), the Free Reformed Churches in Australia and the Free Reformed Churches in South Africa. Since 2010 we have a sister church relationship with the Liberated Reformed Church at Abbotsford, British Colombia, Canada.

One question was asked: What is the difference between the DGK and the GKN?
The members of the GKN left us, the DGK. We are keen to talk with them about the different viewpoints, amongst other things, the authority of the Bible, Genesis, the Church and their vision on the Church.
They also call ministers who belong to the GKV (the liberated Reformed Churches) and not to the GKN. These ministers simply left their own church federation, but did not follow the ecclesiastical, the Church Orderly way.

The vision on the ICRC
The RCK has tried to become a member of the ICRC. The ICRC may have members (churches) which adopt false doctrines.
We, as DGK, have difficulties with this. The ICRC is a sort of ecumenical institute and this is why one cannot be a member of the ICRC. The idea within the Presbyterian churches, which have the Westminster Confession, is that all the different churches are members of the same tree.
We, DGK, believe and profess one or universal church, which is a holy congregation and assembly of true believers, who expect their entire salvation in Jesus Christ, are washed by His blood and are sanctified and sealed by the Holy Spirit.
Rev. Song says that he and his congregation do not want to become a member of the ICRC. He has gained more insight as to who and what the ICRC is. He gained this insight in particular when he was in Wales and saw that the ICRC was not reformed. He therefore, on principle grounds, does not want to be part of this.

When the members of BBK (Contact Churches Abroad) have read and approved the minutes, we will send them to Rev. Song for approval. He may have some corrections or something to add to these minutes.
When they are approved by both BBK and Rev. Song, the minutes will be sent to the coming synod of Lansingerland.

5. Closing

a. Next meeting
The next meeting will be held on 4 July 2016, from 13.00 - 15.00 pm.
Venue: Ons Huis, Zeeweg 100, Ermelo.

b. Other business
Rev. de Marie informed the meeting that he will again visit Abbotsford.
There he will lead the worship services of the LRCA. One brother will do his profession of faith in one of the services and the Lord's Supper will also be celebrated.
Rev. de Marie will pass on the greetings from the BBK to the brothers and sisters.

c. Closing prayer
After a word of thanks to Rev. Song by the chairman and words of thanks from Rev. Song, Rev. de Marie closes in prayer, after which the chairman bids all a safe trip home.

Joh. Houweling, chairman Rev. C. Koster, secretary

Bijlage 10, Notulen ontmoeting BERG Giessen

Notulen van de vergadering deputaten BBK van DGK met dr. J.B. Klautke en
J. Klautke van de
Bekennende Evangelisch-Reformierte Gemeinde in Giessen
op 23 april 2016
Plaats: NeuHaus Hotel, Dortmund
Aanvang: 13.00 uur

Opening
De voorzitter, broeder Joh. Houweling, leest met ons uit Gods Woord Romeinen 8 : 1-17 en gaat ons vervolgens voor in gebed.
Welkom
Na een welkomstwoord volgt een voorstelronde van de aanwezigen:
Van de Bekennende Evangelisch-Reformierte Gemeinde van Giessen (Duitsland):
dr. J.B. Klautke, J. Klautke.
Van De Gereformeerde Kerken in Nederland, de deputaten van Betrekkingen Buitenlandse Kerken:
Broeder Joh. Houweling, ds. C. Koster, ds. S. de Marie, broeder A. van der Net.
Deze vergadering zal worden opgenomen. De opname is uitsluitend bedoeld om het schrijven van de notulen te vergemakkelijken en niet om voor andere doeleinden te gebruiken. Broeder A. van der Net zal van deze vergadering de notulen schrijven.
Karakter van het gesprek.
Het karakter van het gesprek zal zijn:
Ontmoeting en kennismaking, oriënterend, niet uitputtend.
Terugblik: BERG Giessen. Hoe is het gesprek tot stand gekomen en waarom juist met DGK?
Bij een privé bezoek (eind 2014) van de heer Henk Olde (Nijmegen) bij ds. van Gurp, die gezamelijke bekenden in Australië hebben, kwam het gesprek op de BERG in Giessen. Daarop uitte ds. van Gurp de wens om Dr. Klautke te leren kennen. Dit deelde de heer Olde telefonisch aan Dr. Klautke mee. Vervolgens nam Dr. Klautke contact op met ds. van Gurp. Omdat hij in januari 2015 in Nederland verbleef, kwam het enkele weken na de ontmoeting tussen de heer Olde en ds. van Gurp in Dalfsen tot een gesprek tussen ds. van Gurp en Dr. Klautke. Bij deze ontmoeting was ds. Heres ook aanwezig. Het resultaat van dit gesprek was de aanzet van ds. van Gurp, dat Dr.Klautke een brief zou moeten schrijven aan de synode van DGK, die kort daarop in Groningen zou beginnen. In de daarop volgende weken volgden er meerdere e-mails tussen ds.van Gurp en Dr. Klautke. In deze e-mails herhaalde ds. van Gurp zijn voorstel. Dr.Klautke moet zich via BBK tot de synode van DGK richten. Dat heeft Dr. Klautke gedaan. Het verdere verloop is uit de correspondentie bekend. Met Synode Groningen in het vooruitzicht is er door BBK melding gemaakt van dit ontvangen verzoek en daaruit volgde de instructie van GS Groningen van DGK 20142015:

> "Zij zullen contact opnemen met de kerkenraad van BERG te Giessen om onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor contact".
>
> Dr. Klautke heeft daarvoor ook contacten gehad met de GKN. Die zijn op verzoek van ds. R. van der Wolf die met gezondheidsproblemen kampte, niet in het minst vanwege de zware werklast, opgehouden.

1. Vragen over BERG. De kerkgeschiedenis en de contacten met binnen-en buitenlandse kerken

BERG startte in 1999 als een kleine huisgemeente in de woonkamer van dr. Klautke. Sinds 2004 huren ze een eigen ruimte. De gemeente telt nu 31 leden. De gemeente groeit langzaam, maar gestaag. Het is een jonge gemeente. De leeftijd van de helft van de gemeenteleden ligt tussen de 18 en 30 jaar. Berg heeft contacten met twee andere Bekennende
Evangelische Gemeinde. In het begin waren er acht gemeenten, maar er zijn verschillende afgevallen, zodat ze nu nog met drie gemeenten contacten onderhouden, waarvan één kerk met veel oudere leden en één gemeente in in Osnabriick. Een jonge gemeente, waar ze veel persoonlijke contacten mee hebben. Deze gemeente heeft een dominee met een halve dagtaak. Elk jaar organiseert die gemeente kampen in de schoolvakanties voor de jeugd en

de jeugd van BERG neemt daar ook aan deel. De betreffende gemeente in Osnabrck heeft een kerkorde, maar die is niet identiek aan de kerkorde van de BERG en de contacten zijn ook geen zusterkerk relaties. Eén keer per jaar komen ze samen. BERG heeft momenteel vier ouderlingen. Elke twee jaar hebben ze verkiezing van ambtsdragers. Er zijn persoonlijke contacten met de Protestant Reformed Churches of America, die zich langzaam over de laatste twaalf jaar hebben ontwikkeld. Verder is er persoonlijk contact met de Peter Adams van de Presbyterian Church of America.
Met de GKv zijn er geen contacten meer.

2. **Instructie van GS Groningen om contact op te nemen met BERG om onderzoek te doen naar mogelijkheden voor contact.**
Nadere informatie wordt gegeven over de gemeenten van DGK.
DGK heeft 9 gemeenten en drie wijkgemeenten. Ze hebben vijf predikanten en één emeritus predikant (ds. van Gurp). Ze hebben een eigen opleiding. Eén broeder is bezig met een vooropleiding.
GS Groningen van DGK heeft deputaten opdracht gegeven om met de GKN contact te zoeken. De GKN stuurde een brief naar de volgende synode van DGK (Synode Berkel). De GKN ziet voorlopig af van verdere gesprekken.
Er wordt verwezen naar de website, waar de correspondentie met de GKN ook te vinden is.
DGK hebben twee bladen: Het kerkblad "De Bazuin". Het verschijnt tweewekelijks en "Reformed Continua". De laatstgenoemde is een digitaal magazine en is geschreven in de Engelse taal en verschijnt tenminste twee keer per jaar.
Er wordt op gewezen, dat de mogelijkheid bestaat om op beide bladen een abonnement te nemen.
DGK hebben een zusterkerk relatie met de Liberated Reformed Church te Abbotsford in Canada (BC). Deze zusterkerkrelatie is in 2010 van start gegaan. Ds. de Marie gaat er op regelmatige basis naar toe om daar voor te gaan in de erediensten.
Verder zijn er contacten en gesprekken met de Canadian Reformed Churches, de Free Reformed Churches of Australia, de Vrije Gereformeerde Kerken in Zuid-Afrika (VGKSA), de Reformed Church of Korea, de Evangelical Prebyterian Church en de Free Church of Scotland (continuing).
Na de vrijmaking in 2003 hebben DGK alle kerken waarmee ze een zusterkerk relatie hadden, toen ze nog één waren met de GKv, aangeschreven en hen over hun vrijmaking geïnformeerd. Vele kerken hebben niet gereageerd. Met de zojuist genoemde kerken hebben ze nog wel contact.
Door de Free Reformed Churches of Australia worden ze elke keer uitgenodigd om hun synode te bezoeken, waar ze steeds ook gebruik van hebben gemaakt. De FRCA hebben momenteel de zusterkerk relatie met de GKv opgeschort. DGK hebben hen gezegd, dat ze pas met hen een zusterkerk relatie aan kunnen gaan, als zij de zusterkerk relatie met de GKv hebben verbroken.

3. **DGK: Spreken over belijdenisgeschriften en prediking.**
BERG: Niet dezelfde belijdenisgeschriften. Is dat een probleem? Berg heeft 4 belijdenisgeschriften: de Heidelbergse Catechismus,
De Berliner Erklërung (1909), De Chicago-Erklërung (1978) en de Theologische Erklérung der Kamen-Initiative (2000).
De vraag wordt gesteld:
Welke functie hebben de belijdenissen?
BERG heeft wel de H.C., maar niet de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels.

Is het nu zo, dat BERG voor de belijdenissen die ze hebben, staan? Op de manier van: Hier staan we voor en dit belijden we. Dit is de belijdenis van Gods Woord of is het meer een manier van grenzen stellen tegenover andere kerken.
Dat BERG niet de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse leerregels hebben is niet omdat er principiële bezwaren tegen zijn, maar meer om praktische redenen en het één en ander is door de geschiedenis zo gegroeid. BERG is het eens met de NBG en de Dordtse leerregels. De NBG speelde echter nooit een rol in de kerkgeschiedenis van Duitsland. "Reformiert" zegt in Duitsland niet veel, volgens dr. Klautke. Niemand heeft zich bij BERG aangesloten, omdat ze zeggen gereformeerd te willen worden. Ze komen omdat ze goede preken willen horen. Als je vertelt, dat je gereformeerd bent, dan is het beste wat ze van je denken, dat je Barthiaans bent.
De Verklaringen zijn in Duitsland bekend. Ze hebben een didactische functie, er worden grenzen door opgericht en ze hebben een doxologische functie.
Bij BERG in Giessen wordt er ook uit de Heidelbergse Catechismus gepreekt. BERG moest een basis hebben en hebben daarom deze belijdenissen aangenomen.

4. De Chicago-verklaring van 1978. Wat vindt DGK daarvan?

Over de verschillende belijdenisgeschriften zullen we later verder doorspreken.
Deputaten van DGK zijn het eens met wat ze hebben gelezen.

-Verstaat u (DGK) Genesis 1:1 tot 2:3 als metafoor, als framewerk of letterlijk?
-Wat wordt hier met dagen bedoeld?
-Heeft de slang in Genesis 3 werkelijk gesproken?
-Zijn de aangegeven leeftijden, bijvoorbeeld in Genesis 5, letterlijk te verstaan en hoe verstaat u de aangegeven tijden?
-Hoe denkt u dan over samenwerking met kerken die op de kansel en in publicaties hier anders over spreken door te zeggen dat de schepping niet in zes dagen maar in een veel langere tijd heeft plaatsgevonden en dit tot op de huidige dag niet terugnemen?

Genesis 1-11. De Schrift heeft gezag. Het is het Woord van de Here. Het presenteert zich als geschiedenis, zoals Mozes dat ook omschrijft, dat dit het Woord van de Here is en dat zo tot ons spreekt en wij willen dat ook zo duiden. In het OT en in het **NT** wordt Genesis geciteerd, dat de personen historische personen zijn die hebben gesproken. Ook de belijdenisgeschriften zijn daar duidelijk over.
De Synode van Assen 1926. Heeft de slang gesproken?
De slang heeft zintuiglijk waarneembaar gesproken. Wat de dagen betreft: DGK zien de dagen zoals die zich presenteren. De dagen in Genesis zijn dagen van ongeveer 24 uur, zo zijn ook de weken gevormd. Dat aanvaarden ze. Je komt in de moeite als je het Woord niet Schriftuurlijk en letterlijk neemt.
Het is een zorgelijke ontwikkeling, zoals er tegenwoordig over wordt gesproken.
Verdere samenwerking met kerken die Gods Woord niet Schriftuurlijk en letterlijk nemen zal niet mogelijk zijn.

5. Doorspreken over Kerk en Verbond

DGK:

Visie op de kerk is van groot belang. Het Schriftgezag is fundamenteel, maar ook de visie op de kerk. In onze tijd is dat ook een groot probleem. Voor velen maakt het niet uit van welke kerk je nu lid bent. Voor anderen is het voldoende dat je christen bent of Jezus als je verlosser ziet. Ook dan zou je bij de kerk horen.

In de GKv is de belijdenis een historisch document geworden. Dit is nog niet uitgesproken door een synode, maar wel door hoogleraren. Dat laat zich ook merken in de wijze waarop men tegen de kerk aankijkt. Als je je onttrekt van de kerk en je aansluit bij een andere kerk, dan krijg je de zegen van de Here mee. Je ergens in een kerk 'thuis voelen' is een erg belangrijke factor geworden.

Maar DGK houden zich vast aan de belijdenis waartegen ze ja hebben gezegd bij de belijdenis van het geloof en aanspreekbaar op zijn. Dit geldt zeker de ambtsdragers en de predikanten, die het ondertekeningsformulier hebben ondertekend. In de Nederlandse Geloofsbelijdenis staan de kenmerken van de ware kerk.
Zuivere bediening van Gods Woord, de sacramenten en de tucht. Die kenmerken zijn doorslaggevend:
Maar ook daaraan gekoppeld de zin die volgt in art.29 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis (NGB), dat men zich richt op het zuivere woord van Christus en alles wat daarmee in strijd is verwerpt.
Geen tolerantie van dwaalleer. En wat betreft de kerkkeuze hebben ze te handelen naar de roeping om zich bij de ware kerk te voegen. Zie artikel 2729 van de NGB.

DGK, zijn er niet op uit geweest een "eigen" kerk te gaan stichten. Ze zijn er op uit geweest om de kerk te reformeren en iedereen aan te spreken op de verantwoordelijkheid die ze samen hebben.
Het element van de zuiverheid bewaren en de dwaling verwerpen. Dat kan maken dat je christenen tegenkomt in andere kerkverbanden, die zich presenteren als ware gelovigen, maar die toch lid zijn van een kerk waarvan we zeggen dat ze zich niet de ware kerk van Christus kunnen noemen.

We moeten de kerken toetsen aan wat de belijdenis van de kerk ons voorhoudt. Dat levert dan op, dat je met sommige kerken geen contact kunt zoeken, zo lang er bepaalde zaken spelen zoals Schriftkritiek. Dan is de basis weg. Met de Gereformeerde Gemeenten, waar Schriftgezag wel hoog in het vaandel staat, maar die een afwijkende leer over verbond en uitverkiezing hebben, kunnen we ook geen contact hebben, mede ook door de bevindelijkheid en lijdelijkheid.
DGK hebben contact gezocht met de hersteld Hervormden, maar het is niet verder gekomen dan brieven van de kant van DGK.
We hebben de plicht om niet alleen afwijzend, maar ook zoekend naar andere kerkgenootschappen te kijken. Daarbij zullen we soms tot de conclusie moeten komen dat we met hen geen zusterkerk relatie kunnen aangaan. Die roeping is ook de reden geweest om de GKN te bevragen.

Een andere zaak is: Met wie vieren we het Heilig Avondmaal?
De kerk is een avondmaalsgemeenschap. Je moet elkaar wel kunnen erkennen als leden van de kerk van Christus om de gemeenschap van het ene brood, die je aan tafel hebt, om dat ook zo te kunnen vieren. Dat betekent, dat wij gemeenschap kunnen hebben met de belijdende leden van DGK en leden die van andere zusterkerken komen met een attest van de kerkenraden. Dat laatste is bedoeld om te weten of ze gezond zijn in leer en leven.

BERG:
In Giessen wordt er vaker Avondmaal gevierd dan bij DGK. Elke eerste zondag van de maand wordt het gevierd. De BERG heeft„ zoals de afgevaardigden van BERG het stellen, geen open, maar ook geen absoluut gesloten Avondmaalstafel. Het Avondmaal wordt altijd na de kerkdienst gevierd. De preek wordt eerst gehouden, daarna wordt er koffie gedronken en vervolgens wordt het Avondmaal gevierd. Ze vieren het niet alleen met eigen leden. Als er gasten zijn uit een gereformeerde kerk of met een gereformeerde achtergrond of bijvoorbeeld gasten uit Engeland, dan wordt er eerst met hen gesproken door de ouderlingen.
Het punt "thuis voelen". Ook de afgevaardigden van BERG zijn het niet eens met het idee dat het een kwestie is van zich thuis voelen in een kerk, zoals eerder in dit gesprek naar voren kwam. Ze hebben zich daar ook duidelijk over uitgesproken en hebben wat dit betreft ook veel tegenwind gekregen.

Vervolgens wordt er gesproken over de dwaalleer.
Die moet verboden worden, volgens Dr. Klautke.
We moeten echter wel duidelijk maken, wat dwaalleer, "heresy", inhoudt.

Niet iedereen die iets verkeerds zegt, is een dwaalleraar.
Maar als de tijdgeest met macht en kracht inbreekt in de kerk, als je in een kerk zit waar alles gerelativeerd wordt, dan moet je je daar van afkeren.

Aan deputaten van DGK wordt de raad gegeven niet van de vragen, die aan de GKN gesteld zijn, af te wijken. De afgevaardigden van BERG zeggen niet te weten, waarom de GKN daarop geen antwoord zouden kunnen geven.

Over de kerk en de tucht.
Toen Calvijn zijn studenten weer naar Frankrijk stuurde heeft hij tegen ze gezegd: "Begin als je naar een kerk gaat niet met kerkelijke tucht". Je moet de mensen eerst onderwijzen en dan zie je daar al een scheiding tussen mensen die willen luisteren en die niet willen luisteren en daama mag je dan met kerkelijke tucht beginnen, maar dat is niet het begin als je ergens naar toe gaat. Ze (afgevaardigden van BERG) vinden het een zeer wijs voorstel.
Dr. Klautke wil nogmaals herhalen. Toen zij begonnen met de kerk, was er niemand die wist waarom belijdenissen nodig zijn.
Wat is gereformeerd?
Je moet mensen eerst leren. Vaak zijn het mensen die uit andere kerken komen en dingen verkeerd hebben geleerd. Jonge mensen, die helemaal niks weten. Dat is de situatie waarin BERG verkeert.

Er wordt door deputaten BBK als volgt op gereageerd. Er is natuurlijk verschil bij al deze dingen. Bij voorbeeld bij homoseksualiteit.
Praktiserende homoseksuelen kunnen niet aan het Avondmaal. Daar zul je wel de tucht direct uit moeten oefenen. Ook in het beginstadium.

De vraag werd eerder gesteld aan DGK: " Is het mogelijk dat uw kerken in contact treden met Gereformeerde theologen en/of gemeenten die op grond van de Heilige Schrift de beschouwing over verkiezing en verbond op een andere manier uitleggen als K. Schilder en B. Holwerda? Met andere woorden: Blijft u bij deze vraag ook vasthouden vrijgemaakt te zijn en te blijven? Of verwacht u dat uw gesprekspartner zich aan boven-Schriftuurlijke bindingen onderwerpt ofwel dat deze niet door uw drie belijdenisgeschriften gedekt zijn, maar dit wordt nu tijdens de vergadering beter begrepen. Het werd eerst zo begrepen of wij aan mensen vasthouden, Schilder en Holwerda.
Dit is eigenlijk niet hoe DGK er in steken.
We zouden elkaar willen aanspreken over Verbond en Verkiezing. Dan wordt het volgende geciteerd uit een historisch documentje getiteld "Verklaring van gevoelen uit 1943".
De namen staan eronder van Prof. Greijdanus en ds. D. van Dijk. Deputaten BBK zijn benieuwd hoe BERG daar tegenover staat.
Het genadeverbond is opgericht met de gelovigen en hun zaad. ***Dat is het eerste. Het tweede is:*** Alle kinderen van gelovigen zijn Verbondskinderen.
Het derde is: Ze zijn allen in Christus geheiligd.
Het vierde is: Aan hen allen komt de doopsbelofte van het verbond toe.

Voor hen allen is de doop betekenis en verzegeling er van.
Ze worden met grote ernst geroepen tot gelovige aanname. Gelovige aanname is door wedergeboorte, namelijk het werk van de Heilige Geest. En dan als slot, die wedergeboorte is naar Gods eeuwige verkiezing. Men begint bij de belofte en je komt uit bij de blijde constatering: Ik ben wedergeboren. Dat is, ik ben uitverkoren. Daar kun je toe komen, maar we beginnen er niet mee. Ik krijg de belofte aangereikt. Ik hoef alleen maar amen, ja te zeggen. Daar kan gebed voor nodig zijn, daar kan worsteling voor nodig zijn, soms ook niet. Het kan. Je neemt het in geloof aan en je dan ook op een gegeven moment er verzekerd van mag worden, juist op grond van Gods Woord, dat je een waar geloof mag hebben. Dan zeg je uiteindelijk: "Ja, Ik ben uitverkoren". Ik mag dit zeggen, ik mag in m'n hart weten, dat ik

uitverkoren ben. Je loopt daarmee niet te koop. Daar gaat het helemaal niet om, maar dat je het mag weten.

Dat is een ander verhaal dan "ben ik wel wedergeboren, ben ik wel uitverkoren"? Zo kijken wij aan tegen het verbond en doop met echte beloften, voor iedereen die gelooft of voor wie een kind is van gelovigen.

Dr. Klautke zegt dat hij niet scherp wilde zijn met de vraag: "Of verwacht u dat uw gesprekspartner zich aan boven-Schriftuurlijke bindingen onderwerpt en hij zegt verder dat wat wij schrijven en zeggen de leer is van Gereformeerd vrijgemaakten en zegt heel duidelijk, dat geen dwaalleer te vinden. Hij spreekt verder over, hij drukt zich hier in het Engels uit, the intemal- en external covenant. Hij heeft absoluut geen bezwaren tegen het "external covenant". Het "intemal covenant", daartoe behoren alleen de uitverkorenen. Hij noemt de leer van Gereformeerd Vrijgemaakten geen dwaalleer, maar als er mensen zijn die het anders zien, heeft hij daar ook geen bezwaar tegen. Romeinen 9 : (4), 5 wordt hier aangehaald. Immers, zij zijn Israëlieten, hunner is de aanneming tot zonen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften: hunner zijn de vaderen en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus, die is boven alles, God, te prijzen tot in eeuwigheid! Amen. 6. Maar het is niet mogelijk, dat het Woord Gods zou vervallen zijn. Want niet allen, die van Israël afstammen, zijn Israël, 7 en zij zijn ook niet allen kinderen, omdat zij nageslacht van Abraham zijn, maar: door Isaak zal men van nageslacht van u spreken.
Hij gaat uit van wat de Bijbel hier zegt. In de eerste plaats wordt hier heel duidelijk gezegd. Hun is het verbond. Heel Israël Iedereen die besneden is. Maar niet iedereen, die uit Israël is, is Israël. Dan maakt hij een beperking. Maar zegt de Schrift: "Het woord van de belofte blijft'.
Ook wordt door Dr, Klautke verwezen naar DL. 11,8. Aan de hand van verwijzing wil hij er de aandacht op vestigen, dat in de Drie Formulieren van Eénheid beslist uitspraken zijn aan te treffen, waarin het Verbond in de Verkiezing is verankerd. Diegenen allen, en die alleen, krachtiglijk zou verlossen, die van eeuwigheid tot de zaligheid verkoren, en van de Vader hem gegeven zijn.
Conclusie van Dr. Klautke is, dat men hierover een beetje ruimer mag denken en ook andere benaderingen mag toelaten.

Hij zegt verder nog iets over de geschiedenis. In Dordrecht is men heel scherp geweest tegenover het Arminianisme. Toch heeft men verschillende dingen open gelaten. Bij voorbeeld het verschil tussen supralapsarisme en infralapsarisme. In zoverre zou hij ook hier de zaak een beetje ruimer willen bekijken. Ismaël moest besneden worden, maar behoorde niet tot het Verbond. Dat is ook een Bijbelse benadering, die iets accepteert. Conclusie hier ook: Niet iedereen die niet een Gereformeerd vrijgemaakte achtergrond heeft, is een dwaalleraar.
Van de kant van deputaten BBK wordt de vraag gesteld: Heel belangrijk in de verklaring van gevoelen is, dat de beloften, die je bij de doop hebt gekregen, echt zijn. Ook al zou je denken aan een ander soort verbond. Hoe kijkt BERG aan tegen de geldigheid van de beloften bij de doop? Gelden die voor allen die gedoopt worden?

Dr. Klautke: In de zin van Romeinen 9 : 5, ja. Deputaten BBK: Maar dat is anders dan Kuyper er over dacht. Als je later niet meer gelooft, dan is die doop een schijndoop geweest (Kuyper). Als de beloften niet tot vervulling komen.
Dep. BBK zeggen dan: De doop is echt geweest. Dr. Klautke heeft er geen bezwaar tegen om het zo te zien, maar hij wil het ruimer zien. Als we verschil maken tussen "intemal en extemal covenant" hier in de geschiedenis. Gedurende deze tijd is het onduidelijk wie tot de ware kerk van Christus behoort, in de eeuwigheid wordt het duidelijk.
De vraag wordt door BBK nog gesteld, hoe er wordt gedacht als er een kind van gelovige ouders op jonge leeftijd komt te overlijden.
Er wordt door Dr. Klautke gewezen op D.L. 1, art. 17. De ouders mogen er van uitgaan, dat hun kind in de hemel komt.

Een samenvattende vraag van Dr, Klautke is, als het over de kerk gaat, of mannen als bijvoorbeeld Hendrik de Cock of Herman Bavinck, die ongetwijfeld niet als vertegenwoordigers van de klassieke vrijgemaakte positie gezien kunnen worden, in DGK een plaats zouden hebben gekregen. Deze vraag moet op een volgende vergadering nog weer aan de orde komen.

6. Doorspreken over eredienst, kerkregering en tucht

Vanwege de tijd komt punt 11 niet volledig meer aan de orde. Wel wordt nog even gesproken over hoe het gaat met de eredienst. 's Morgens is er een eredienst. Daarna wordt er koffie gedronken en wordt vervolgens de Heidelbergse Catechismus uitgelegd en is er ook gelegenheid om vragen te stellen. Daar er door sommige leden ver moet worden gereisd, volgt alles direct na elkaar.

7. Samenvatting

De voorzitter van deze ontmoeting bedankt de afgevaardigden van BERG voor de mogelijkheid dat we met hen konden spreken. Hij zegt, dat er nog genoeg stof is om met elkaar door te spreken.
Ook dr. Klautke dankt voor het gesprek en zal zijn rapport uitbrengen aan BERG. We zullen daar wel meer over horen.

8, Rondvraag

Praktische vraag hoe we de notulen verder afhandelen.
Deze notulen zullen worden voorgelegd aan Dr. Klautke en Jochen Klautke voor eventuele op- en aanmerkingen, c.q. aanvullingen.

9. Afsluiting met gebed

De voorzitter verzoekt Dr. Klautke om ons voor te gaan in dankgebed en sluit daarna de vergadering met ons een goede reis naar huis toe te wensen

Aanvullend Rapport Deputaten BBK

Bleiswijk, 7 febr. 2018

Geachte broeders afgevaardigden van de generale synode van Lansingerland,

In dit aanvullend rapport ontvangt u een kleine aanvulling met de laatste updates en informatie over lopende zaken of pas afgeronde notulen. De nummering van de hoofdstukken en van de bijlages is dezelfde als of loopt door ten opzichte van het vorige rapport.

Gezien de informatie in dit rapport achten de deputaten het beste dat dit aanvullend rapport op dit moment niet op het internet geplaatst wordt.

Met het oog op de bemanning van een nieuw deputaatschap BBK verdient het sterke aanbeveling om het aantal leden van dit deputaatschap uit te breiden vanwege het brede werkveld en de vele arbeid dat dit deputaatschap heeft te verzetten.

De deputaten wensen de synode alle wijsheid toe bij de beraadslagingen,

Joh. Houweling
ds. C. Koster
ds. S. de Marie
A. van der Net

---

3. Deputaatschap

Naast de reeds genoemde data hebben de deputaten ook nog vergaderd op 02-10-2017

(ontmoeting met ds. Z. Toth in Zwolle) en 09-12-2017 (ontmoeting met BERG Giessen in

Dortmund).

5. Canadian Reformed Churches in Canada (CanRC)

De notulen van het gesprek wat op 31 maart 2017 geweest is tussen de afgevaardigden van deputaten BBK van DGK en de afgevaardigden van de deputaten van de CanRC kunnen door omstandigheden helaas nog niet gezamenlijk worden vastgesteld. We hopen dat in maart de synode alsnog toe te sturen.

9. Evangelical Presbyterian Church of England and Wales (EPC EW)

Momenteel hebben deputaten BBK geen mandaat om contact te zoeken met dit kerkverband. De aanbeveling, zoals voorgesteld in ons eerste rapport om verder gesprekken te voeren met dit kerkverband, blijven ongewijzigd.

Uitnodiging voor tweejaarlijkse ontmoeting van EPC-EW, maart 2018

We hebben in tussentijd twee uitnodigingen van dit kerkverband ontvangen. Eén uitnodiging (zie bijlage 16) om aanwezig te zijn op een tweejaarlijkse ontmoeting van hun kerkverband. Deze ontmoeting is zaterdag 3 maart 2018. Als dit rapport besproken wordt is deze datum al gepasseerd. Maar als de synode het voorstel van deputaten BBK overneemt, dan krijgen de deputaten ook de ruimte om naar bevind van zaken te handelen en in de toekomst op een gelijksoortige uitnodiging wel in te gaan als toehoorder en zo de gesprekken aan te gaan.

Uitnodiging voor EuCRC, mei 2018

Een tweede uitnodiging (bijlage 12) is van dit kerkverband tot ons gekomen. En dat is voor de vergadering van de 'European Conference of Reformed Churches' (de EuCRC), in de periode van 25 t/m 28 mei 2018. Het is een regionale conferentie van de leden die verbonden zijn aan de ICRC (International Conference of Reformed Churches). Van de acht kerkverbanden die aan deze conferentie verbonden zijn, zijn ook aanwezig drie kerkverbanden waar DGK contact mee onderhoudt (FCS(c), EPC EW en de EPC NI).
Aangezien wij als DGK het lidmaatschap van de ICRC hebben moeten afwijzen (GS Emmen art.109, besluit 4), is het de vraag of we moeten ingaan op deze uitnodiging. Wel zou een ontmoeting de onderlinge contacten en het goed verstaan van elkaar in ieder geval ten goede komen.

Tot slot

Ter informatie, de EPC EW heeft met 20 stemmen voor, 2 stemmen tegen en 4 onthoudingen besloten de zusterkerkrelatie met de GKV te verbreken. Des te meer reden voor DGK om oriënterende gesprekken te houden met dit kerkverband.

11. RCK

De opmerkingen van deputaten, zoals u dat kunt vinden in het eerste rapport, blijven staan. Ter informatie nog twee dingen. 8 oktober 2017 hebben deputaten BBK een brief ontvangen van ds. Song. Hierin geeft hij aan dat er wel contact is geweest tussen hem en RCK, maar dat dat geen toenadering heeft gebracht. De beschuldigingen en eisen van schuldbelijdenis zijn over en weer aanwezig. Als er verder geen toenadering meer mogelijk is, dan zullen ds. Song en de zijnen met anderen een eigen kerkverband oprichten. Ds. Song geeft ook aan dat hij graag als 'observer' onze synode wil bijwonen, met het oog op een eventuele 'ecclesiastical fellowship'.

In een laatste email van ds. Song (bijlage 17) laat hij zien dat het contact tussen ds. Song en de CanRC er niet lijkt te zijn, omdat de CanRC zich met name blijven richten op de RCK en de KPCK (Kosin).

12. BERG Giessen

Het tweede gesprek met BERG Giessen is geweest, de gezamenlijk vastgestelde notulen kunt u vinden in de bijlage (bijlage 13). Wat steeds duidelijk naar voren komt van BERG Giessen aan DGK is de volgende vraag: moeten anderen zich committeren aan de verbondsvisie van DGK als de enige

mogelijke interpretatie van de Drie Formulieren van Enigheid? De deputaten hebben wel een nadere toelichting gegeven op de verbondsvisie, en aangeduid dat deze niet typisch-vrijgemaakt is. Tegelijk is ook aangegeven dat de synode zelf het beste op deze vraag een antwoord kan geven. Voor een juist zicht op deze vraagstelling doen de deputaten tevens ter informatie in de bijlage (bijlage 14) een antwoord en reactie van BERG Giessen op twee documenten van onze kant (P.J. Trimp 'Verbond en vrijmaking', en S. Greijdanus (e.a.) 'Verklaring van gevoelen' uit 1943). Een andere zaak van discussie is hun visie op de toelating van gasten aan het avondmaal.

16. Evangelical Reformed Church (in Oekraïne)

In september 2016 nam een lid van DGK Opeinde contact op met deputaten BBK, om de deputaten te informeren over de contacten die er zijn tussen DGK Opeinde en ds. Z. Tóth van de 'Evangelical Reformed Church' (ERE) in Oekraïne. Deze predikant had aangegeven dat er in hun kerkverband grote zorgen leven over de ontwikkelingen in de GKv, waarmee de ERE contact onderhielden en ook financiële steun van kregen. Ds. Toth was in oktober 2017 in Nederland en was ook in de gelegenheid om de deputaten BBK te spreken. Van dat gesprek vindt u bijgaand de notulen in het Nederlands en in het Engels, waarvan de Engelse versie door ds. Toth geaccordeerd is (bijlage 11).

De deputaten doen de volgende aanbevelingen:

1. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.

2. Bij deze contacten met ERE waar nodig DGK Opeinde te betrekken, vanwege de betrokkenheid die deze gemeente al heeft bij ERE.

14. Bijlagen (nummering loopt door t.o.v. eerste rapport)
Bijlage 1, Notulen gesprek met CanRC, dd. 31-03-2017

Bijlage 11, Notulen van gesprek met ds. Z. Tóth (ERE), dd. 02-10-2017 in Nederlands en Engels

Bijlage 12, Bericht dd. 09-10-2017 met uitnodiging van EPC EW voor vergadering EU-CRC 25 t/m 28 mei 2018

Bijlage 13, Notulen van gesprek DGK met BERG Giessen, dd. 09-12-2017

Bijlage 14, document ontvangen van BERG Giessen, m.b.t. verbond en verkiezing

Bijlage 15, document opgesteld door deputaat van BBK, ter voorbereiding op het gesprek, m.b.t. Avondmaal

Bijlage 16, Bericht dd. 06-01-2018 met uitnodiging van EPC EW bi-annual ontmoeting van EPC-EW zaterdag 3 maart 2018

Bijlage 17, Mail van ds. Song m.b.t. RCK, dd. 26-01-18

Bijlage 1

Toelichting

Hieronder volgen de notulen van de ontmoeting, zoals dat heeft plaatsgevonden op vrijdag 31 maart 2017 tussen deputaten van DGK en deputaten van CanRC. Deze notulen zijn door de gezamenlijke deputaten vastgesteld, op één alinea na. Zie daarover de aantekening op die plek.

Notulen van de vergadering van deputaten DGK en CanRC
Ermelo, vrijdag 31 maart 2017

Opening
De voorzitter, broeder Joh. Houweling, leest met ons uit Gods Woord Romeinen 12 :1-21 en laat zingen Psalm 97:1, gaat ons daarna voor in gebed. Vervolgens spreekt hij enkele woorden n.a.v. het gelezene en heet allen welkom.
In het bijzonder worden welkom geheten de broeders van de CRCA Sub-Committee van de Canadian Reformed Churches: Prof. Dr. C. van Dam, ds. J. de Gelder, ds. J. Moesker en br. G. Nordeman.
De vier deputaten van BBK van DGK, br. Joh. Houweling, ds. C. Koster, ds. S. de Marie en br. A. van der Net, zijn aanwezig.
Daarna volgt een voorstelronde. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. Br. van der Net zal deze vergadering notuleren. De notulen zullen ook aan de deputaten van de CanRC ter goedkeuring worden toegezonden.

Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (GKv)

Dep. DGK: Welke boodschap heeft u voor de GKv m.b.t. het te nemen besluit over de vrouw in het ambt? Kunt u een zusterkerkrelatie handhaven als de GKv dit besluit zou uitstellen?

Dep. CanRC: de CanRC heeft een stuk gestuurd over de vrouw in het ambt naar de Synode Meppel van de GKv. Dit stuk is op de agenda geplaatst van de Synode. Synod Dunnville 2016 heeft besloten om de regels 4 en 5 van het reglement voor zusterkerkrelaties tijdelijk te schorsen; dit besluit is naar alle kerkenraden van de GKv gezonden. De GKv is van mening dat dit aan de deputaten BBK gezonden had moeten worden en niet naar alle kerkenraden van de GKv. De CanRC had dit wel gedaan, omdat het besluit van de CanRC ook alle plaatselijke kerken in Nederland raakt, vanwege het niet meer volledig accepteren van de attestaties. De CanRC hebben reactie gehad van twee kerken, verder niets.
Dep.DGK uiten hun waardering voor de analyse van Dep. CanRC in antwoord op het GKv rapport “Man, Vrouw & Ambt” dat zal worden behandeld door de huidige GKv Synode van Meppel. Zij stellen het op prijs dat de boodschap voor de GKv vanuit Canada duidelijk is.

Dep. DGK: Kunt u een zusterkerkrelatie handhaven als de GKv het besluit over de vrouw in het ambt zou uitstellen?

Dep. CanRC: De deputaten CanRC zijn van mening, dat de oorzaak van het verval in de GKv veel dieper ligt. Als dit onderwerp wordt uitgesteld, zal dit om politieke redenen zijn. Zulk uitstel betekent geen verandering van de ongereformeerde koers van de GKv. Slechts uitstel betekent toch dat het nu gemaakte rapport niet afgewezen wordt. Maar hoe de Canadese Synode definitief zal reageren, dat kunnen de CanRC-deputaten uiteraard niet zeggen. De CanRC-deputaten hopen op een wonder van bekering.

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

Dep. DGK: Wat is uw visie op de GKN?

Dep. CanRC: Voor de deputaten CanRC is dit een moeilijke vraag. Ze hebben als deputaten nog geen mening gevormd. Er zijn positieve en negatieve zaken.
De indruk leeft dat er bij de GKN minder nadruk ligt op de KO dan in de DGK. De eerste jaren had de DGK te kampen met moeiten. Mogelijk is de GKN daar een reactie op? Je ziet zo’n gescheiden optrekken helaas wel vaker in tijden van reformatie.

Dep. DGK: de GS van Groningen DGK 2014-2015 heeft besloten om weer contact te zoeken met de GKN. Dat werd eerst door de GKN geblokkeerd. Nu echter niet meer. Er is een brief geschreven door deputaten Adresvoering Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen van DGK. De aan GKN gezonden agenda was geen veroordeling, maar bevatte gesprekspunten. Deputaten DGK zijn dankbaar dat er inmiddels ruimte is om met de deputaten GKN te spreken over Schrift en belijdenis. De gesprekken zullen zoekend moeten gebeuren. Er zal worden gesproken over de KO. Schrift en belijdenis blijven het fundament, maar hebben hun uitwerking in de KO. De resultaten van de gesprekken worden gerapporteerd op de volgende synode van DGK: Synode Lansingerland 2018.

Dep. CanRC: Hoe ziet de DGK de GKN?

Dep. DGK geven aan dat DGK de hand heeft uitgestoken voor besprekingen landelijk en lokaal. Er leeft aan beide kanten pijn en emotie vanwege de getrokken scheuren, ook daarom is het goed om tijd en ruimte te kiezen voor gesprek en toenadering.

Liberated Reformed Church at Abbotsford (LRCA)

Dan gaat de discussie over de relatie tussen DGK en LRCA en wat dit betekent voor een mogelijk contact tussen DGK en CanRC. In dit gesprek wordt ook meegenomen een notitie die door één van de deputaten CanRC is opgesteld.

Dep. DGK: Deputaten CanRC hebben in een eerdere vergadering gewezen op het feit dat deputaten DGK geen wederhoor hebben toegepast bij de kerkenraad van CanRC Abbotsford. Synode Groningen van DGK besloot daarom om dat alsnog toe te passen, maar de mogelijkheid is ons door de CanRC niet gegund. CanRC Abbotsford heeft ons verzoek om met hen te spreken over de LRCA aan Synod Dunnville voorgelegd. Deze sprak uit dat het een landelijke zaak betreft en niet zozeer een zaak van CanRC Abbotsford. Dit was ook altijd de mening van dep. DGK, en is de reden waarom DGK in het verleden geen mondeling wederhoor heeft toegepast bij de plaatselijke CanRC Abbotsford. Het besluit heeft geresulteerd in een afwijzen van een gesprek door CanRC Abbotsford met dep. DGK.

Dep. CanRC: als deputaten hebben we wel aangegeven dat het oordeel van DGK eenzijdig is en zonder wederhoor heeft plaatsgevonden. Maar we hebben niet gezegd dat dit wederhoor moet plaatsvinden met de plaatselijke kerk. Het gesprek van vandaag kan bijdragen aan een beter zicht op de situatie van het ontstaan van LRCA.

Dep. DGK: De broeders van de LRC Abbotsford hebben de weg van appelleren bewandeld bij de synode tot het hun verder werd belemmerd. Voor de kerkenraad van CanRC Abbotsford was na 2004 de zaak afgedaan en volgens de nieuwe regel naar art. 20 van de Acta van de GS Chatham 2004 werden individuen het recht ontzegd zich over synodebesluiten direct tot de GS te richten. Er was zo voor de nu broeders van de LRCA geen mogelijkheid meer om te appelleren in deze landelijke zaken.

De opgestelde CanRC notitie geeft aan dat er over de plaatselijke situatie nog verder geappeleerd had kunnen worden. Dep. CanRC stemmen echter nu toe dat de bezwaren van de LRC Abbotsford het kerkverband betreffen en niet de plaatselijke gemeente.

Dep. DGK brengen m.b.t. de gronden van de vrijmaking onder de aandacht dat bij de OPC baptisten voorgaan en een open avondmaalstafel praktijk bestaat. Een avondmaalsattest bestaat bij de OPC niet. Ook baptisten kunnen aan het Heilig Avondmaal aangaan. Toch zijn dat voor de CanRC geen bezwaren om een EF met de OPC te hebben.

Dep. CanRC: De OPC doen sommige dingen anders, maar om n.a.v. die punten te constateren dat ze geen ware kerk zijn gaat deputaten CanRC te ver.
De synode van Dunnville zegt: We weten na lange discussies waar we als CanRC en OPC staan m.b.t. zaken als confessional membership en de wijze van avondmaalsviering en berusten daarin. Het zijn interne zaken.
De CanRC stelt dat, voor wat er buiten de CanRC gebeurt, de plaatselijke kerkenraad verantwoordelijk is voor het aangaan aan het Heilig Avondmaal.
Ook het “Confessional Membership” is een interne zaak van de OPC. De OPC heeft haar belijdenis, maar als een lid deze belijdenis niet volledig naspreekt, mag hij na aanvraag van een ‘exception’ best lid van de OPC zijn.

Dep. DGK: GS Dunnville 2016 heeft overwogen (art.61) dat er niet langer gesproken kan worden van “outstanding differences” tussen CanRC en de OPC.

Dep. CanRC: Je kunt erkennen, dat de Heere z'n weg gaat met de kerken met verschillende kleuren. Je leert elkaar kennen. Hoe ver ga je daarmee?
M.b.t. toezicht op de tafel bij het vieren van het Heilig Avondmaal, kunnen we elkaar dan niet accepteren met verschillende manieren van doen? Deze gebruiken zijn een interne zaak van de OPC, en de verantwoordelijkheid ervoor laten we bij de OPC liggen. De CanRC zien de OPC als ware kerken, die het Avondmaal heilig houden en willen houden, maar dat wel op een manier in de praktijk brengen die wij niet gewend zijn.

Dep. DGK: Synod Dunnville overweegt dat er binnen de EF ruimte is voor "brotherly discussion about differences in matters of doctrine and practice." Het komt dan aan op de vraag: Waar sta je voor als het gaat om de leer en om de belijdenis. In de OPC zijn baptisten welkom aan het avondmaal als je maar belijdt dat je de Here aanvaardt. Hoe kun je nu aan de tafel eenheid in het geloof hebben met Baptisten?
Het zou goed zijn om alle bestaande bezwaren met de gronden in een vervolggesprek verder en dieper te bespreken. Deputaten CanRC reageren hier positief op en zijn bereid voor verder inhoudelijk gesprek over de situatie en het ontstaan van LRCA.
Dep. CanRC: wij zijn bereid, maar het is wel afhankelijk of de CanRC synode 2019 ons daar opdracht voor geeft.

Dep. CanRC: We herkennen ons niet in het beeld dat door LRCA van CanRC en de OPC wordt geschetst. Een voorbeeld dat CanRC geen open avondmaalspraktijk heeft: in de classis Ontario Central kwam een voorstel om het Avondmaal open te stellen, en het te laten bij een sterke waarschuwing. Dat is door die classis afgewezen. Er is in CanRC geen open avondmaal. Maar ook in de OPC is er geen open avondmaal. Zij hebben dezelfde principes, maar een andere praktijk. Terwijl de LRCA de OPC bekijkt en beoordeelt vanuit de Avondmaalspraktijk zoals de LRCA dat gewend is. In de CanRC zijn we dankbaar voor onze eigen KO, maar de manier waarop het praktisch wordt uitgewerkt kunnen en mogen we niet opleggen aan kerken met een andere achtergrond en geschiedenis.

Dep. DGK: In het "Book Church Order" van 2015 van de OPC staat dat ze zich beperken tot een vermaning vanaf de kansel. Dus geen afhouding van mensen die eigenlijk niet aan zouden mogen gaan. Bovendien staat op de website van de OPC dat baptisten aan mogen gaan. Maar blijkbaar schrikt de CanRC daar niet van. De CanRC synode heeft dat ter kennisgeving aangenomen. Maar is de kinderdoop dan een middelmatige zaak, waarin je elkaar vrij kunt laten?
Bij de CanRC mogen in een gemeente ook leden aan van NAPARC kerken die geen zusterkerkrelatie hebben met CanRC. Deputaten DGK wijzen voor een dergelijk geval op een appelschrift op de CanRC synode tegen het mogen aangaan van dergelijke leden in Hamilton. Maar dit appelschrift is toen onontvankelijk verklaard. De vraag kan dan gesteld worden: wil men dan niet over deze materie spreken?

Dep. CanRC: de OPC bindt zich aan heel de Westminister Standards (WS) als confessionele basis voor leer en leven. De OPC onderwijst de WS aan haar leden, zowel jeugd als volwassenen. Ambtsdragers moeten een cursus volgen voordat ze ambtsdrager kunnen worden, en vervolgens de WS ook ondertekenen. Wie lid wil worden van OPC moet zich onderwerpen aan de leer van de kerk, dat is dus de WS. De term 'system of doctrine' betekent niet 'kernleer'. De hele belijdenis van de WS wordt gehandhaafd.

Dep. DGK: Williamson is OPC lid en schrijft in een van zijn boeken dat een gesloten avondmaal onschriftuurlijk is. Waarom? Omdat je dan mensen uitsluit en aangeeft dat zij niet bij "de kerk van Christus" horen. Dat is niet juist, aldus Williamson.
Zit hier niet de gedachte achter van een onzichtbare kerk met pluriformiteit zoals de WS die leert?

[NOOT: De deputaten van CanRC wilden deze alinea over dr. G.I. Williamson uit de notulen weglaten, omdat in deze zinnen niet recht wordt gedaan aan wat deze predikant nog meer geschreven heeft (de deputaten van CanRC verwijzen bijv. naar de website http://opc.org/OS/html/V3/4b.html), omdat wat een persoon over een zaak zegt niet de hele OPC mag worden toegeschreven en omdat het in dit document gaat om publieke notulen. De deputaten van DGK hebben dit gedeelte wel laten staan, omdat het een juiste weergave is van het gesprek. Eén deputaat van DGK, ds. C. Koster, wil dit gedeelte ook weglaten, om dezelfde redenen die deputaten van CanRC noemen. Daarbij verwijst hij naar wat prof. dr. G.I. Williamson precies over dit onderwerp zegt (The Westminster Confession of Faith for study classes, blz. 294-297) en hoe deze dominee spreekt over de kerk (idem, blz. 243-250).]

Dep. CanRC: er is veel gediscussieerd over de betekenis van de WS wat betreft de visie op de kerk. De begrippen die in de WS voorkomen van meer of minder zuivere kerk zijn kwalificaties die niet gebruikt moeten worden om de noodzaak tot het voegen bij de ware kerk te relativeren. Verder geven deputaten aan dat, zelfs al mocht de OPC op dit punt dwalen, de CanRC daar niet in mee gaat.

Dep. DGK: maar dan blijft de kern: baptisten en leden van een Pinksterkerk worden niet afgeschrikt door de woordelijke waarschuwing van de kansel, hoe ernstig en oprecht zo'n waarschuwing ook is. Op de website staat zelfs dat ze welkom zijn. Het gaat niet om de praktijk dat het misschien heel weinig voorkomt, maar het gaat om het principe dat het toegestaan is. Deputaten DGK zien een toegeeflijkheid bij CanRC, waar ze zich zorgen om maken.

Dep. CanRC: Er gaan echt geen rijen baptisten aan in de OPC. En voor wie de OPC kent is het duidelijk dat bij hen beslist geen proces van deformatie bezig is, zoals dat zich nu openbaart bij GKv. En verder, we moeten geen 100% zuivere kerk eisen. Wij zijn geen donatisten, de praktijk is nooit 100% zuiver. Maar we moeten wel de norm handhaven, en dat wordt gedaan in CanRC en OPC.

North American Presbyterian And Reformed Churches (NAPARC)
Dep. CanRC: we zien dit als een forum waarin je elkaar ontmoet. O.a. PCA – OPC – CanRC – URC en anderen. In de praktijk heeft het weinig te betekenen.
Het is een "opportunity" om als kerken met elkaar te spreken. Geen super synode of iets dergelijks. Er worden ook geen bindende uitspraken gedaan.

Dep. DGK: in de eisen van het lidmaatschap van NAPARC wordt gesteld dat je elkaar erkent als ware kerk.: Hoe kun je dit zo aanvaarden?

Dep. CanRC: We zetten onze vraagtekens bij het funtioneren van NAPARC. Van de Golden Rule voor samenwerking m.b.t. evangelisatie komt in de praktijk niet veel terecht. Overigens zijn de Christian Reformed Churches uit de NAPARC gezet vanwege de vrouw in het ambt. En dat, op initiatief van de OPC. In 1936 ontstond de OPC door een scheuring met de vrijzinnige PCUSA, en kreeg veel steun van de CRC. In 1997 verbrak de OPC de band met de CRC. Dat was een ingrijpend en pijnlijk besluit, omdat de CRC de OPC vanouds hielp. De OPC wil ook geen band met de GKv, als de GKv doorgaat op de koers waarop ze nu varen. De CanRC heeft ook geen plannen om een zusterkerkrelatie aangaan met PCA. De PCA zit wel in de NAPARC, maar daarmee erkent de CanRC de PCA nog niet.

United Reformed Churches of North America (URCNA)
Dep. CanRC: Dit kerkverband is verspreid over Canada en Amerika. In Canada doet de CanRC dingen gezamenlijk met de URCNA, denk aan onderwijs en politiek, kanselruil en attestaties.. In de V.S. is men meer afhoudend richting CanRC. De URCNA hebben, zoals ze zelf zeggen, wel de deuren open gezet voor "like-minded" denominaties.
Het verzet tegen eenwording met CanRC komt uit Amerika. En 2/3 van dat kerkverband zit in Amerika, 1/3 in Canada. Daarnaast hebben velen in de URCNA een karikatuur van de CanRC.

De Synode van de URCNA heeft goed contacten met kerken als de RCNZ (Reformed Churches of New Zealand), OPC, de Korean American Presbyterian Church en andere kerken. Ze nemen een ´stevig standpunt´ in m.b.t. de “Federal Vision”. Binnen URCNA zijn predikanten die aan de Westminister Seminary worden opgeleid waar theistische evolutie geleerd wordt. Daartegen wordt gestreden.
De Westminster Seminary staat niet onder verantwoordelijkheid van de URCNA. Daarom kan de CanRC niet zeggen dat deze dwaling zich in de URCNA bevindt. Wel volgt de CanRC deze ontwikkeling met zorg.
De CanRC zelf heeft zich nadrukkelijk uitgesproken tegen theistische evolutie.

Het vrouwenkiesrecht
Dep. DGK: GKV synode Ommen 1993 stemde in met het vrouwenkiesrecht. Dat is toentertijd binnen en buiten de GKV gezien als begin van een ‘hellendvlak’: aanpassing aan de wereld zoals vroeger bij de synodale kerken. Nu heeft Synod Dunnville ook voor het vrouwenkiesrecht gestemd. Zijn CanRC zich nu aan het aanpassen? Komt bij u de vraag op: “Vraagt de Heere dit van ons?” Ziet u dit misschien ook als een stap in de richting van de vrouw in het ambt?

Dep. CanRC: Over het besluit van GS Dunville wordt nog doorgesproken. Predikanten en deputaten van de CanRC denken hier verschillend over. Toch wordt het door niemand van de deputaten gezien als een toegeven aan feminisme of verkeerde hermeneutiek, maar als verschil van mening. In de laatste synodes gingen de besluiten heen en weer.

Dep. CanRC: wij dringen aan op verder contact en toenadering tussen DGK en GKN. Omdat Christus dat vraagt ook voor buitenlandse kerken. Het naast elkaar bestaan van DGK en GKN vergroot de kans dat mensen in de GKV blijven zitten. Dat zou verdrietig zijn.

Canadian Reformed Churches (CanRC)

> *Dep. CanRC: Hoe denken deputaten DGK over de CanRC? Zien deputaten DGK de deputaten CanRC als broeders?*

Dep. DGK: wij willen de CanRC graag vinden op het ene fundament. Zo hebben we nu een goed gesprek gehad met elkaar, maar we zijn niet in alles één, waarover we één moeten zijn. . We spreken elkaar als broeder aan, maar omdat er geen kerkelijke eenheid is kan er helaas geen broederlijke gemeenschap zijn in de volle zin van het woord, zodat je ook rondom dezelfde Avondmaalstafel kan zitten.. Met name de gronden voor de vrijmaking van LRCA zitten er tussen. Op deze principiële punten willen we graag verder komen, maar daarin zijn we tot nu toe niet geslaagd.

Gezien de tijd moeten we tot een afronding komen van de vergadering.

Rondvraag
Er wordt nog naar voren gebracht, dat het jammer is dat het weer drie jaar moet duren voor een volgende gesprek. De agenda is eigenlijk niet afgehandeld en er zou dieper op zaken genoemde geschilpunten moeten worden ingegaan. Geopperd wordt om over deze zaken notities te schrijven en die vooraf aan elkaar toe te zenden. Misschien is er een gelegenheid om dit eerder te doen dan pas na 3 jaar.

Sluiting
De voorzitter dankt de deputaten CanRC voor hun aanwezigheid in Ermelo en de gelegenheid om met elkaar te kunnen vergaderen. Hij vraagt broeder Nordeman in gebed te eindigen en wenst ons daarna allen wel thuis en wenst de deputaten van de CanRC nog een goed verblijf in Nederland.

Bijlage 11
Kennismaking BBK en ds. Z. Toth
2 oktober 2017 in Zwolle

Opening en introductie.
De voorzitter opent de vergadering door het lezen van Ef. 4:1-16 en gaat voor in gebed.
Aanwezigen: br. D.J. Bolt, ds. Z. Toth, br. A. van der Net, br. Varwijk, br. Van der Meulen, ds. S. de Marie (voorzitter) en ds. C. Koster. Br. Joh. Houweling is met kennisgeving afwezig.
Deze vergadering is afgesproken, met als doel dat de deputaten en ds. Z. Toth wederzijds kennis kunnen maken. Br. D.J. Bolt is aanwezig, als ondersteuning voor ds. Toth. Brs. Varwijk en van der Meulen zijn op eigen verzoek aanwezig, om namens de kerkenraad van Opeinde hun meeleven te tonen.
Er volgt een kort voorstelronde, waarin iedereen zichzelf voorstelt. Ds. Z. Toth is predikant in Oekraïne. Br. Bolt had ds. Toth ontmoet op de synode van Ede en sindsdien hebben zij geregeld contact gehad. Ds. Toth is tweemaal in Nederland geweest. Hij is predikant van een gemeente met zeventig leden waarvan 36 belijdende leden. Er zijn twee bijbelstudiegroepen in zijn gemeente. Hij heeft drie kinderen van 7, 11 en 13 jaar oud, twee dochters, een zoon. Hij is vijftien jaar predikant. Hij is permanente secretaris van de synode. De voorzitter verandert, maar de functie van secretaris blijft.

Fotopresentatie van ds. Toth

Aan de hand van een fotopresentatie stelt ds. Toth zijn gemeente verder voor aan de deputaten. Hij is getrouwd, zijn vrouw werkt met kinderen van de gemeente en doet aan thuisonderwijs voor hun eigen kinderen. Ze wonen naast het bos. Ze wonen in een pastorie aan een onverharde weg. Het kerkgebouw heeft aan de buitenkant een typisch Hongaarse wijngaard. Iedere familie heeft traditioneel een eigen wijngaard en maakt zijn eigen wijn. Dat is goed voor de verschoning van de lucht en de schaduw. Het kerkgebouw is erg verouderd, elk jaar proberen ze iets te verbeteren en te restaureren aan het gebouw.

Ds. Toth en zijn gemeente maken deel uit van de Evangelical Reformed Church (ERE). De ERE heeft zijn wortels in de Hongarian Reformed Churches. Als ds. Toth voorgaat, dan draagt hij een toga. Dat vinden ze passend bij de officiële setting van een eredienst, maar hij zou ook zonder toga voor kunnen gaan. Ze organiseren activiteiten voor de kinderen uit het dorp die onkerkelijk zijn. Die kinderen zitten vaak aan de rand van de samenleving, door allerlei redenen. De kerkelijke gemeente probeert hen op te vangen. Die arme kinderen leven op een eigen gebied, wat ze een getto noemen. De meesten hebben een achtergrond van ouders die aan drank verslaafd zijn en andere moeiten. De kerkelijke gemeente probeert contact te leggen met de ouders van die kinderen, wat in sommige gevallen lukt. De integratie tussen arm en rijk is moeilijk, omdat er afstand en verwijdering is tussen Hongaarse mensen en deze arme kinderen. Mevrouw Toth geeft thuisonderwijs, maar hun eigen kinderen komen wel geregeld op school, omdat de school toezicht moet houden op de voortgang van het onderwijs van de kinderen. Er zijn teveel arme kinderen om goed naar om te zien. Alle kinderen in dat land moeten naar school, maar ze gaan niet altijd. Het is moeilijk om grip op die kinderen te krijgen. De overheid en politie zijn wel betrokken, maar kunnen niet altijd de gewenste invloed uitoefenen.
De ERE heeft een Biblecamp in de zomer voor de kinderen, dat duurt vijf dagen. Dat vinden de kinderen van binnen en buiten de kerk erg leuk.
Het dorpje waar fam. Toth woont (Beregujfalu) is iedereen van Hongaarse afkomstig. Ze wonen wel in Oekraïne, maar ze zijn Hongarije. Het gedeelte waar ze wonen was vroeger namelijk van Hongarije, maar de grens is verplaatst en daardoor ligt hun gebied nu in Oekraïne. Ze voelen zich Hongaarse mensen.
De ERE probeert de kinderen van de gemeente en kinderen van de Children Mission met elkaar te laten integreren.

Ze hebben ook Scout meeting, dat is eens per maand. Daarin geven ze Bijbel-les, maar ook biologie en scheikunde. Ze noemen dat Christian Nature Raintures, hier maken ze gebruik van, deze organisatie heeft eigen officiële website en lidmaatschap. Aangesloten bij een Amerikaanse organisatie, Calvinist Cadets Corps.
Ze hebben ook een zondagschool, om de arme kinderen te onderwijzen.
De gemeente heeft niet veel geld te besteden. Daarom zijn ze ook terughoudend als het gaat om investeringen in hun kerkgebouw of gemeente-uitjes. Het zendingswerk, diaconaat en kerkelijk werk hebben duidelijk prioriteit in de geldbesteding.
De predikant krijgt inkomen van de gemeente, maar moet daarnaast ook zelf werken voor geld. Dat doen ze met tuinen en dieren. Als gemeente hebben ze twee kamers aangebouwd aan de pastorie, om de kinderen een eigen kamer te geven. Bijna alle mannelijke leden hebben daarbij meegewerkt. Daarbij is gebruik gemaakt van tweedehands materiaal.
Binnen het kerkverband van de ERE zijn er vier predikanten in actieve dienst, waarvan twee de Engelse taal machtig zijn. Enkele keren per jaar hebben ze gezamenlijke ontmoetingen met hun gezinnen. Elke maand hebben ze als predikanten een ontmoeting. Geregeld hebben ze ook conferenties voor gemeenteleden en mensen van buiten de kerk.

Contacten met GKv

Ds. Toth vraagt aan de deputaten waarom DGK is ontstaan vanuit de GKv? En wat is het grootste verschil tussen DGK en de GKv? In het algemeen gezegd moet DGK helaas met verdriet constateren dat de GKv het Woord heeft verlaten. De GKv werd steeds meer open en tolerant naar de wereld en maatschappij. Ze hadden sterke binding aan de geloofsbelijdenis en een rijk verleden. Maar in verloop van jaren, vanaf ongeveer 1980, veranderde er steeds meer in negatieve zin, waarbij de kerk zich ging aanpassen aan de wereld. Deze ontwikkeling werd later zichtbaar in kerkelijk beleid en uiteindelijk in synodebesluiten. De concrete besluiten waartegen wij moeite hadden gaan over verkeerde liederen, omgang met de zondagsrust, beleid over omgang met echtscheiding en omgang met andere kerkverbanden. Een groep mensen heeft zich toen vrijgemaakt, waarvan slechts één emeritus-predikant. In de jaren daarna is DGK licht gegroeid. DGK ziet zichzelf als voortzetting van de GKv. In de GKv is zichtbaar de invloed van evangelicalisme en postmodernisme. Daardoor kan je uiteindelijk elkaar niet meer bereiken en begrijpen. Er is momenteel ook geen strikte binding meer aan de belijdenisgeschriften, dat wordt wel gereformeerd 2.0 genoemd. Er is ruimte voor andere interpretatie van Genesis, met ruimte voor evolutietheorie. Ze laten het gezag van de Schrift los in zijn betekenis voor vandaag. Ze hebben nu de ambten opengesteld voor vrouwen. Daarin komt ook duidelijk openbaar de liberale koers in de GKv.

Hoe ziet ds. Toth de GKv?

Het eerst contact tussen de Hongarian Reformed Church (dat is de kerk waar ds. Toth toen predikant was) en de GKv is twintig geleden. De GKv onderwezen de predikanten via de Verre Naasten. Voor ERE was dat onderwijs erg leerzaam, hun kerken kenden toen bijvoorbeeld nog geen tucht. Maar de Hongarian Reformed Church vond dat onderwijs niet goed. Uiteindelijk, na veel gesprek en moeite, ontstond er een scheuring in dat kerkverband, waardoor de ERE is ontstaan. Ds. Toth ziet dat kerkverband als een liberaal kerkverband, dat Arminiaans is. De ERE ziet het proces om uit de Hongarian Reformed Church te gaan als een reformatie. Bij hun uittreden moesten ze alles opgeven en starten vanaf nul. Dat gebeurde in 2006. De moeiten met de liberale koers in die kerken werd gedeeld door wel zestien dominees, maar toen er een echte scheuring kwam bleven ze met zes predikanten over. Van die zes is één baptist geworden en de ander verliet zijn dienst, omdat censuur op hem moest worden toegepast. Daardoor zijn ze nu met z'n vieren overgebleven. Ze zien het als een grote zegen dat ze met vier predikanten de gemeenten mogen dienen.
De ERE is echt geschrokken van de laatste synode van de GKv en hadden voor zichzelf geconcludeerd dat ze geen contact meer konden hebben met de GKv vanwege inhoudelijke redenen. De ERE heeft geen contact meer met de Verre Naasten. In hun eigen land hebben ze ook geen officieel contact, wel een niet-officieel contact met de East and Central European Presbyterian Church.

Belijdenis, eredienst, kerkverband en kerkregering

De ERE heeft de Heidelbergse Catechismus en de tweede Helvetische Confessie. Daarnaast heeft de ERE na hun vrijmaking in 2006 de Westminster Confession aangenomen. Ze kwamen daarmee in aanraking door contact met een plaatselijke Presbyteriaanse kerk. Ze zagen deze confessie als een

goede aanvulling op de confessies die ze hadden, met name op de punten van het huwelijk en de doop. En de Westminster Confessie was bekend in de westerse landen.
De erediensten op zondag is ’s ochtends, en zondagmiddag of -avond. Dit verschilt per gemeente, in sommige gemeenten moeten de leden overdag zorgen voor de dieren. De middag- of avonddienst is een Bibleclass. Ze gebruiken voor die dienst de Catechismus of een hoofdstuk uit de Bijbel. Die samenkomst wordt geleid door een ouderling, die theologisch is onderwezen. Dit is de ERE ook gewend in de kerk waar ze uit komen. Naast de zondag wordt er ook een korte eredienst gehouden op een doordeweekse dag. In Beregujfalu is dat elke week op donderdag, om de keer voor mannen en voor vrouwen.
Ds. Toth heeft zelf theologische scholing gehad in het seminarie in Boedapest van hun kerkverband, dat was aangesloten aan een universiteit, die zich gereformeerd noemt maar theologisch gezien liberaal is.
Ds. Toth is niet zo bekend met de Nederlandse Geloofsbelijdenis. De Heidelbergse Catechismus daarentegen wordt intensief gebruikt, de kinderen moeten dat voor en groot deel ook uit het hoofd leren. De ERE bindt zijn leden aan de belijdenis. Gemeenteleden en ambtsdragers moeten een ondertekeningsformulier ondertekenen. Ook de ‘five points of calvinism’, ook wel bekend onder TULIP, moet daarbij ondertekend worden (T.U.L.I.P. is een afkorting voor de volgende vijf begrippen, die doen denken aan de Dordtse Leerregels en is een belijdenis tegen het Arminianisme: Total Depravity, Unconditional Election, Limited Atonement, Irresistible Grace, Perseverance of the Saints).
In het kerkverband van ERE wordt beleden dat de schepping heeft plaatsgevonden in zes dagen van vierentwintig uur. Ze kennen het ambt van predikant, ouderling en diaken. In Beregujfalu hebben ze naast ds. Toth één ouderling en één diaken. Hun ouderling preekt ook en doet daarnaast ook pastoraat. Bij opzicht en tucht werken ouderling en predikant samen. Ze hebben een diaken, die zieken bezoekt thuis en in het ziekenhuis. De diaken geeft geld aan hen die het nodig hebben binnen de gemeente, maar ook daarbuiten. De diaken mag niet mee stemmen als het gaat om opzicht en tucht, maar is wel aanwezig bij de bespreking. De gemeente van ds. Toth is de grootste gemeente van het kerkverband, andere kerken hebben twee ambtsdragers in de kerkenraad.
De gemeenteleden hebben onderlinge ontmoetingen. Mevr. Toth onderwijst de jeugd in de bijbel en de catechismus. Er zijn mensen die zorgen voor de tuin en het huis, al is ds. Toth daar ook zelf erg actief in. Ze hebben een penningmeester en een organist. Ieder gemeentelid wordt waar mogelijk betrokken bij het kerkwerk.
Heeft ERE een kerkorde? Ja, die hebben ze. Ze noemen het een Church Law Book. Ze hebben ook een kerkverband inclusief een synode. Ze hebben een Book of Praise met een aantal Hymnes, al is dat niet hetzelfde als de anglicaanse bundel. Hun Book of Praise lijkt vergelijkbaar met wat DGK heeft, maar heeft veel meer gezangen.
Als mensen geloofsbelijdenis willen afleggen dan moeten ze eerst een halfjaar onderwijs ontvangen. Dat half jaar fungeert ook als een soort wederzijdse kennismaking. Dan mogen ze belijdenis doen in de eredienst, waarin ze ook een aantal vragen moeten beantwoorden en daarna een document moeten ondertekenen.
De jongeren krijgen onderwijs vanaf klas 1, dan zijn ze dertien jaar oud. Dat wordt gegeven door de vrouw van de predikant. Hierin wordt les gegeven uit de bijbel, geschiedenis en de Heidelbergse Catechismus. Ze moeten zeventig vragen en antwoorden kennen uit hun hoofd. Dat wordt geëxamineerd in aanwezigheid van heel de gemeente. Als ze dat afgerond hebben moeten ze wachten totdat ze achttien jaar zijn. Alleen wie voor de wet volwassen is kan geloofsbelijdenis doen.
Heeft DGK extra onderwijs voor mensen die lid willen worden of bijvoorbeeld overkomen uit de GKv? Als mensen al belijdende leden zijn, dan krijgen ze geen aanvullend onderwijs. Wel heeft iedereen die lid wil worden een gesprek met twee ambtsdragers.
De ERE gelooft dat iedere gelovige de plicht heeft om zich te voegen bij de zichtbare, Bijbelse kerk. Dat is niet maar een optie, maar een bevel van Christus. De kerk is in zoverre onzichtbaar, dat allen die in Christus geloven behouden worden.. Maar die gelovigen hebben wel de roeping om zich bij de plaatselijke kerk te voegen, dat is de zichtbare kant van de kerk.
Ook speelt bij hen een maatschappelijk probleem, namelijk dat veel jongeren en ook wel ouderen wegtrekken uit Transcarpatia omdat ze geen perspectieven hebben. Ze gaan dan naar Hongarije of naar Duitsland waar ze veel meer kunnen verdienen. Daar lijden de gemeenten wel onder.

Wederzijdse verwachtingen

De ERE zou het contact met DGK graag willen intensiveren. Er is veel herkenning tussen de gemeente van ds. Z. Toth en DGK Opeinde. Ze leven met elkaar mee en bidden voor elkaar. Daarom zou het goed zijn om elkaar te versterken en op te bouwen. Daarin zou hij graag meer samenwerking willen zien. Ook voor de jongeren zou het goed zijn om elkaar te ontmoeten en elkaar te bemoedigen. Mogelijk dat missionair werk gezamenlijk opgepakt kan worden.
DGK deputaten geven aan dat het goed is om deze eerste kennismaking verder uit te breiden en het inhoudelijke gesprek voort te zetten. Daarbij is het uiteindelijke doel om elkaar te erkennen als kerk van Christus. In dat proces kan een zusterkerkrelatie ontstaan tussen DGK en ERE. Maar het is ook mogelijk om het contact met ERE niet via de landelijke deputaten te laten verlopen in het kader van een zusterkerkrelatie, maar bijvoorbeeld via een plaatselijke kerk van DGK.
Ds. Toth nodigt DGK van harte uit om te komen naar Oekraïne en de gemeente te ontmoeten en via die weg de kennismaking verder uit te diepen. In dat proces van kennismaking en opbouw kan God ons laten zien wat Hij van ons vraagt in het onderlinge contact. Bovendien, ook al ben je ver bij elkaar vandaan, dan kan je elkaar wel kennen en voor elkaar bidden. Hierbij wordt opgemerkt dat de ERE slechte ervaringen heeft met kerkelijke contacten in het verleden. Dus er zal rustig vertrouwen opgebouwd moeten worden. De ERE is een klein kerkverband met vier predikanten. Op financieel gebied hebben ze het ook moeilijk. Misschien dat daarin gezocht kan worden hoe we ook in dat opzicht elkaar kunnen helpen. Er zijn moeilijke tijden in het jaar, met name in de maanden september en december, vanwege de start van het schoolseizoen en zorgen rondom gezondheid. Hun geloofskeuze om uit de Hongarian CHurch te gaan was ook financieel een groot offer. Terwijl ds. Toth dit punt aankaart geeft hij meteen aan dat hij hierin geen verplichting wil scheppen, maar hij wil wel een realistisch beeld geven van hun situatie in Oekraïne. Misschien kan in de toekomst ook een gezamenlijk kamp worden georganiseerd voor de jeugd.
In het kerkverband ERE hebben ze gesproken over het contact tussen DGK Opeinde en Beregujfalu. Daar heeft ERE een positief besluit over genomen. De ERE wil daarom graag verder contact met het landelijk kerkverband van DGK.
Afronding
De notulen zullen gezamenlijk vastgesteld worden. Daarbij zal er worden bekeken of een gedeelte misschien als vertrouwelijk moet worden behandeld. De hartelijke dank wordt uitgesproken over en weer. Ds. Z. Toth gaat voor in dankgebed.

Bijlage 12

EUROPEAN CONFERENCE OF REFORMED CHURCHES

15 – 18 May 2018

Yarnfield Park, Stone, Staffordshire

'Caring for the Church of God'

www.eucrc.org

From the committees for ecumenical relations of the:
- Evangelical Presbyterian Church in England and Wales

Dear brothers in Christ,

As one one of the eight European members of the International Conference of Reformed Churches it is our privilege to invite you to attend the seventh European Conference of Reformed Churches (EuCRC), due to be held in Yarnfield Park, Staffordshire, England, **May 15 - 18, 2018**.
At our last conference the theme was 'Theology and Practice of the sacraments as a Means of Grace'. This time we want to focus on the theme of 'Caring for the Church of God' In a world characterised by much suffering and indifference, the Church of Jesus Christ is to show to the

world the caring heart of a gracious and loving Saviour as its members live together under the loving authority of their Lord. We will be considering the care of pastors and of members, together with the place of church discipline and the ministry of deacons. Through prayerful listening to God and each other we hope to strengthen our unity and fellowship in Christ to the glory of God.

Four speakers will present papers on aspects of this theme:

1. Dr José de Segovia (IRE) – 'Caring for God's Flock'
2. Rev Andrew Lucas (EPCI) – 'Caring for the Pastors'
3. Rev William Macleod (FCSC) – 'Pastoral Care and Church Discipline'
4. Rev G Drayer (CGK) – 'The Office of Deacon' Presentations and

workshops will be organised on relevant themes.

We look forward to meeting with you, encouraging one another, experiencing our fellowship and unity, while also praying for the world which is in need of knowing Christ as the Saviour.

The conference will be held at:
Yarnfield Park Training and Conference Centre,
Yarnfield, Stone, Staffordshire, ST15 0NL, United Kingdom
T: 01785 762900
www.yarnfieldpark.co.uk

It is easy to travel by train from Birmingham airport to Stone, Staffordshire. From there transportation to the conference centre will be arranged. The detailed programme of the conference will be sent to you later.

Registration

You can register by using the registration form on the website of the EuCRC (www.eucrc.org) until 17 March 2018. It would be most helpful for the committee if registrations are made before 1 March.

If you want to correspond with the organizing committee of the EuCRC, please contact the chairman Prof David McKay (wdjmckay@aol.com)

Payment

The price is set at £280/€316 for attending the whole conference. **You can pay in sterling or in euros.** Those paying in sterling please use the EPCEW account; those paying in euros please use the BBK account. Registration will only become valid after receiving the total costs on:

Bank name: Lloyds Bank
Account name: EPCEW
Sort code: 30-13-55
Account number: 031046491
or
Bank account number: 10.84.32.556
Name bank account : Ger. Kerk in Ned/Dep BBK
Address: P.O. Box 499, 8000 AL Zwolle, The Netherlands
BIC-code of the Rabobank: RABONL2U
IBAN: NL44 RABO 0108 4325 56

Please add to your money transfer: **EuCRC 2018 and number and names of attendants**

Yours in Christ,
The Convening Committee,
Prof. David McKay (chairman)
Rev. Andrew Lucas
Rev. David Miller

Rev Laurens Den Butter
Rev. Peter Naylor (secretary)

Bijlage 13
BERG GIESEN

Notulen van vergadering 9 december 2017
Ontmoeting tussen deputaten Betrekking Buitenlandse Kerken van De Gereformeerde Kerken (hersteld) en afgevaardigden van de Bekennende Evangelisch-Reformierte Gemeinde in Giessen

Plaats: NeuHaus Hotel, Agnes-Neuhaus-Strasse 5 in Dortmund
Aanvang: 13.00 uur
Opening
Aanwezig zijn van afgevaardigden van BERG Giessen dr. J-B. Klautke en br. J. Klautke. En van deputaten van DGK br. Joh. Houweling, ds. C. Koster, ds. S. de Marie en br. A. van der Net.
De voorzitter, broeder Joh. Houweling, leest Jes. 53:1-12 en gaat vervolgens voor in gebed. Hij heet alle aanwezigen hartelijk welkom.

Recente ontwikkelingen

De gemeente heeft momenteel vier ouderlingen, waarvan dr. J-B.
Klautke en J. Klautke er twee van zijn. In augustus 2016 is J. Klautke pastoralreferent geworden in BERG Giessen. De ruimte waar de gemeente kerkt en doordeweekse bijeenkomsten in hetzelfde gebouw, maar is qua locatie verdubbeld. Daar hebben gemeenteleden veel werk voor verzet. Het aantal leden is wat gegroeid, er zijn nu 30 belijdende leden en 2 doopleden. Totaal bezoeken ongeveer 40 tot 50 mensen de erediensten. Er zijn veel studenten lid van de gemeente, die blijven vaak ook lid van de gemeente na hun studie. De gemeente is een regiogemeente, zo komen er ook leden uit Frankfurt, zo'n 80 km verderop. BERG Giessen is in gesprek met een gemeente in Osnabrück, maar dit contact bevindt zich nog in een oriënterende fase. Met deze gemeente worden er ook uitwisselingen georganiseerd van jongeren en jeugd. Met een gemeente in het Duitse plaatsje Bad Salzuflen is er ook contact, maar inhoudelijk is dat wat lastiger, omdat het wat hun achtergrond betreft meer een Luthers-conservatieve gemeente is.
J. Klautke en dr. J-B. Klautke leiden zo'n drie a vier diensten per maand, in totaal. Daarnaast komen er ook gastpredikers in de gemeente. Huisbezoeken doen de ouderlingen. Het jeugdwerk ligt met name op de schouders van J. Klautke.
De Akademie für Reformatorische Theologie heeft momenteel een ingeschreven student, namelijk J. Klautke. De opleiding heeft maandelijks een studiedag, waar de laatste keer negen studenten waren. Dat was erg verblijdend.
DGK: In de GKv is er een onschriftuurlijk, maar tegelijk heel duidelijk besluit genomen om alle ambten open te stellen voor vrouwen. Door deze ontwikkeling hebben zich in de afgelopen periode meer mensen vrijgemaakt van de GKv.
De gesprekken tussen DGK en het kerkverband van de GKN gaan voort. Er zijn verschillende onderwerpen aan bod geweest in de contacten met dit kerkverband. Hopelijk mogen de gesprekken een goed vervolg krijgen.
Verder zijn er ook interne moeiten in het kerkverband van DGK, waarbij een gemeente buiten het kerkverband is komen te staan. Dit geeft verdriet en onrust binnen het kerkverband. Binnenkort zal dit verder besproken worden op de synode van DGK.
De opleiding van DGK telt een student, die zijn studie doet met het oog op het predikantschap.

Avondmaal

BERG Giessen: Door BERG Giessen is in mei 2017 iets meer dan acht pagina's tellend document toegestuurd genaamd 'Stellungnahme zur Abendmahlspraxis der BERG in Gießen'. Daarin reageert BERG Giessen tegen de onterechte veronderstelling dat BERG Giessen een 'open

avondmaal' zou hebben. Dit document is niet vooraf beantwoord en krijgt tijdens deze bespreking ook geen antwoord. Twee dagen voor deze ontmoeting hebben de afgevaardigden van DGK ook een document over het Avondmaal aan BERG Giessen toegestuurd, genaamd 'DGK heeft bewaakt (gesloten) avondmaal'. Dit laatste document wordt besproken, echter kan vanwege de korte voorbereidingstijd moeten de afgevaardigden van BERG Giessen ter plekke hun antwoord bedenken en formuleren. Ook wachten de afgevaardigden van BERG Giessen op een verklaring van de afgevaardigden van DGK of de stelling blijft staat dat BERG Giessen een open avondmaal zou hebben.
DGK: Van de kant van de deputaten van DGK is er dus een document kort van te voren toegestuurd over het Avondmaal, om daar verder over door te spreken. Daarin wordt beschreven hoe de praktijk van DGK is met betrekking tot de viering van het Avondmaal en wie welkom is aan de Avondmaalstafel. Ook wordt aangegeven wat de achtergrond is van artikel 60 KO. Er is in DGK een bewaakte Avondmaalstafel, dat wil zeggen dat alleen belijdende leden van de gemeente die niet onder censuur staan mogen aangaan. Verder mogen aangaan zij die een wettige attestatie hebben van een zustergemeente uit het kerkverband of van een kerk in het buitenland waarmee DGK een zusterkerkrelatie onderhouden. Wat te doen als iemand niet lid is van een van de kerken van DGK of van een zusterkerk in het buitenland? Leden van kerken waar DGK niet één mee is kunnen niet bij DGK aan het Avondmaal. Dit betekent overigens niet dat zij die niet aan kunnen gaan als ongelovigen worden beschouwd. Het heeft meer te maken met de visie op de kerk, zoals dat beleden wordt in art. 27-29 NGB.
De afgevaardigden van BERG Giessen kunnen zich goed vinden in het document, zoals dat hen toegezonden is. Wel zullen ze accenten anders leggen, dan zoals dat verwoord wordt in het document. Omdat BERG Giessen geen onderdeel uitmaakt van een kerkverband is de praktijk wat betreft het Avondmaal en attestaties bij hen anders dan in DGK. Wat wel wat vragen opriep naar aanleiding van het toegestuurde document is de toonhoogte van het document: Alles lijkt op één niveau te staan. Het document begint met de kerkorde en daarna gaat het naar de Schrift en de vrijgemaakte traditie. Al die drie elementen lijken dan op eenzelfde niveau te staan. Kan je zeggen van de manier waarop binnen DGK de heiligheid van het Avondmaal wordt bewaakt, dat dat de enige Bijbelse mogelijkheid is? Bijvoorbeeld in de presbyteriaanse traditie wordt het anders gedaan. Het Avondmaal moet je uiteraard zorgvuldig bewaken, maar tegelijk ook met wijsheid. BERG Giessen heeft geen open avondmaal. Als er gasten in de eredienst zijn die Avondmaal willen vieren, dan is er altijd eerst een gesprek met die gasten, waarbij een aantal criteria gehanteerd worden: ze moeten niet onder censuur staan, ze moeten afkomstig zijn van een bijbelgetrouwe kerk en de ambtsdragers willen in dat gesprek ook zien dat het geloof niet alleen een zaak is van het hoofd, maar ook van het hart.
DGK: De Heere geeft in zijn Woord een aantal voorwaarden wat betreft de viering van het Avondmaal. Die voorwaarden zijn niet die attestaties, maar dat er bewaking is, zoals de Heere dat vraagt in zijn Woord.
In deze context wordt door één afgevaardigde van DGK ontkent dat de volgende zin uit het document van DGK zou betekenen dat de praktijk van DGK de enige mogelijke Bijbelse praktijk is om over de heiligheid van het Avondmaal te waken:
"[...] Het is duidelijk dat de criteria voor toelating tot het avondmaal voor eigen leden waarbij een beoordeling wordt gevraagd van het gereformeerde geloof en een Godvrezend leven, dezelfde moeten zijn voor bezoekers van buiten onze kerken. Anders hanteren we een dubbele standaard, en ondermijnen we de voorwaarden die de Heere Zelf heeft vastgesteld voor het bewaken van Zijn Tafel. De belangrijke vraag die hier nu ook aan de orde is, is deze: van welke kerken accepteren wij de attestaties? [...]"
Mede vanwege deze verklaring, waarbij aangegeven wordt dat de zin
"die de Heere zelf heeft vastgesteld" niet ziet op de attestaties ansich, kunnen wij van harte instemmen met het gezegde en geschrevene. Het gaat dus niet om de attestaties op zichzelf, maar om de Bijbelse roeping om de heiligheid van de tafel te bewaken.
DGK Maar richt u zich niet teveel op de gelovige, en te weinig op de kerken, waarvan die gelovigen lid zijn? Ook in Nederland zien we christenen die zich laten kennen als gelovigen, DGK niet beschouwd worden als ware kerken. Daarom kunnen die gelovigen niet worden toegelaten tot het Avondmaal in DGK, ook al doen ze zich kennen als gelovigen.

BERG Giessen: let voor het avondmaal bij het gesprek ook op de kerk
waar de gelovige lid is, immers moet hij of zij lid zijn van een bijbelgetrouwe kerk.
'Bijbelgetrouwe' kerk is een wat algemener begrip, maar dat komt door de kerkelijke situatie in Duitsland. BERG Giessen heeft een andere praktijk, vanwege de cultuur en het land. Een vraag voor DGK: ziet u buiten DGK alleen valse kerken, of ziet u ook kerken die niet ware kerk, maar tegelijk ook geen valse kerken zijn?
DGK: De NGB spreekt naast ware en valse kerken ook over sekten. Dat zijn kerken die op onterechte gronden op zichzelf blijven staan. Die kerken hoeven niet meteen valse kerken te zijn, maar zijn tegelijk ook geen ware kerken.

Ambt en kerkregering

DGK: Een korte toelichting wordt gegeven over hoe in DGK gedacht wordt en beleden wordt over ambt en kerkregering. Hierin komt onder andere naar voren dat Christus zijn gemeente regeert en verzorgt, en dat Hij daarvoor de dienst van mensen wil gebruiken. Daarom schenkt Christus ambtsdragers aan zijn gemeente, predikanten, ouderlingen en diakenen. In het verkiezingsproces van de ambtsdragers wordt heel de gemeente betrokken, maar alleen de mannelijke belijdende leden mogen stemmen. Verder wordt aangegeven dat alleen predikanten mogen prediken. Ouderlingen of daartoe bevoegden mogen preken lezen van een selectie van preken van bepaalde predikanten.
BERG Giessen:Er is veel instemming met wat gezegd is door DGK afgevaardigden
over dit onderwerp. In BERG Giessen hebben wij een eredienst, daarna is er gelegenheid om koffie te drinken. Daarna is er een samenzijn, waarin er uitleg wordt gegeven van de Heidelbergse Catechismus en ook uit de andere belijdenisgeschriften van BERG. De gemeente in Giessen heeft geen aparte eredienst waar de catechismus wordt verkondigd, maar er is in dat tweede gedeelte na de eredienst wel uitleg van de catechismus voor de hele gemeente. De praktische invulling van dat samenzijn lijkt wel op een eredienst, maar het is meer gericht op de uitleg van de Catechismus en het is interactief, er is namelijk ook gelegenheid om vragen te stellen. Daarnaast geven wij nog catechisatie op een doordeweekse dag. Ook pastoralreferenten mogen met eigen preken voorgaan in de erediensten. De verantwoordelijkheid van de eredienst en de woordverkondiging ligt bij de gezamenlijke ouderlingen van de gemeente.
Als dr. J-B. Klautke zelf weg is, dan moeten wij anderen vragen om voor te gaan. Hij kan een of twee keer in de maand voorgaan. De ouderlingen mogen ook voorgaan, die lezen een preek die zij zelf hebben gekozen, gedownload of door henzelf is opgesteld. Een predikant van een van de andere gemeenten waar BERG Giessen contact heeft, mag ook voorgaan in BERG Giessen. De situatie in BERG Giessen heeft ook veel te maken met de eigen geschiedenis en de kleine omvang van de kerk. Hun situatie kan in meerdere opzichten verbeterd worden, waar BERG Giessen ook naar verlangt.
De sacramenten worden alleen bediend door dr. J-B. Klautke. De bevestiging van ambtsdragers wordt gedaan door dr. J-B. Klautke en de ouderlingen samen, die allen deelnemen aan de handoplegging. Hierbij neemt ook een afgevaardigde van de gemeente in Osnabrück (waarmee contact is) deel aan de handoplegging. BERG Giessen is verder ook elke maand bezig met evangelisatie in Giessen, dit heeft weer effect op de tijd en energie van de gemeenteleden en ambtsdragers.

Liturgie

DGK: Er wordt kort aangeduid hoe de liturgische invulling is in de erediensten van DGK.
BERG Giessen is bekend met de liturgie van de GKv van de jaren 80
en die liturgie is weinig verschillend met DGK. In de erediensten wordt altijd de wet voorgelezen, soms afgewisseld met een gedeelte uit de Bergrede. In elke eredienst spreekt de gemeente ook gezamenlijk de apostolische geloofsbelijdenis. Het avondmaal wordt gevierd in de eredienst op de eerste zondag van de maand. Dat gebeurt na de eredienst, na het koffiedrinken. Het avondmaal is wel onderdeel van de liturgie van de zondagse eredienst, al is het dus met een pauze tijdens de eredienst. Ze gebruiken viermaal per jaar het gewone Avondmaalsformulier en achtmaal per jaar het korte

formulier. De eredienst waarin het Avondmaal wordt gevierd wordt afgesloten met de zegen. Op de andere zondagen wordt het gedeelte waarin de catechismus wordt uitgelegd niet afgesloten met de zegen.

Verbondsleer

BERG Giessen heeft aan DGK reeds meerdere malen, schriftelijk en mondeling, de vraag gesteld: moeten anderen zich committeren aan de verbondsvisie van DGK als de enige mogelijke interpretatie van de Drie Formulieren? De afgevaardigden van DGK geven aan dat ze deze vraag niet beantwoorden kunnen en willen, maar dat deze vraag aan de synode voorgelegd zal worden om het te beantwoorden. Daarom deze de vraag ook aan de synode doorgespeeld worden. Tegelijk geven de afgevaardigden van DGK wel aan dat de DGK zijn visie niet ziet als een typisch vrijgemaakte visie, maar als een gereformeerde visie. Dat wordt bijvoorbeeld uitgelegd in een artikel van ds. P.J. Trimp, wat tijdens de vergadering wordt uitgedeeld. Ook in de Verklaring van gevoelen van 1943 (o.a. door S. Greijdanus) wordt onderbouwing gegeven met citaten van Calvijn en Ursinus. Wie gedoopt is, mag de verbondsbeloften ontvangen en als je die beloften gelooft mag je ook geloven dat je uitverkoren bent. Het doopsformulier komt van de reformatietijd, en is dus ook niet typisch vrijgemaakt. Het doopsformulier begint heel duidelijk met de beloften, die vaste en zekere beloften zijn die aan de kinderen van gelovige ouders beloofd worden. Die beloften worden in DGK aan de kinderen voorgehouden. In dat doopsformulier staat heel duidelijk dat het verbond twee delen heeft, namelijk een belofte en een eis. De leer van Kuyper wordt niet geleerd in DGK. De vraag die de afgevaardigden van DGK willen stellen aan BERG Giessen: hoe ziet BERG Giessen de doop?
BERG Giessen zou het eerder andersom formuleren, in navolging van
v/a 74 van de Catechismus, wie de verbondsbeloften ontvangen heeft, die zal gedoopt worden. Ze verwijzen naar de presbyterianen in Engeland en Schotland. Het is mogelijk om, als je spreekt over hoe God zijn volk ziet, met onderscheid te spreken: niet iedereen die het sacrament heeft ontvangen, kwam in het beloofde land (1 Kor. 10:1-13). Het gaat hierin niet om de Angelsaksische traditie, maar om de waarheid ervan. Vele Nederlands sprekende klassiek gereformeerde theologen spraken vaak over één verbond van God, waartoe je aan de ene kant toegang hebt door de verbondsbeloften in de doop en aan de andere kant via de soevereine verkiezing van God. En het gaat de afgevaardigden van BERG Giessen dan niet om de formulering, maar dat duidelijk is dat niet iedereen die gedoopt of besneden is tot de van eeuwigheid af uitverkorenen behoort. Als voorbeeld wordt daarbij verwezen naar Ismael, die besneden wordt, maar niet hoorde tot het verbond (Gen. 17:19-21). De apostel, die duidelijk zegt: de beloften en de verbonden (Rom. 9:4) gelden voor heel Israël naar het vlees. Maar dat volgt daar onmiddellijk op, dat in waarheid niet iedereen Israël is, die uit Israël stamt (Rom. 9:6-7). Beide aspecten moet je vasthouden.
Ook staat het mooi verwoord in de DL II, art. 8. De uitverkorenen horen tot het verbond. De Dordtse Leerregels spreken zonder onderscheid van verbond met hen die uitverkoren zijn, en tot de uitverkorenen alleen. Je zou dan kunnen zeggen dat dat het ‘internal covenant’ is waar in de angelsaksische wereld over gesproken wordt, al staat dat natuurlijk niet letterlijk zo in de Dordtse Leerregels. BERG denkt dat zulke zinnen in de DL ertoe hebben geleid, dat in de loop van de Nederlandse kerkgeschiedenis zeer veel en verschillende interpretaties zijn gekomen over de visie op verkiezing, verbond en doop. Deze discussie heeft in de 20^{e} eeuw ook tot vele gereformeerde denominaties geleid. Theologen in andere landen zagen niet de noodzakelijkheid om op deze manier over de visie op verkiezing, verbond en doop te strijden.
In ieder geval heeft BERG niet de behoefte om zich in deze discussie exclusief te verbinden aan de klassiek vrijgemaakte positie of zich op één of andere manier aan boven-Schriftuurlijke verbindingen te onderwerpen. Daarom geven de afgevaardigden van BERG Giessen nadrukkelijk aan, dat het genadeverbond dat in Christus is opgericht niet vooral door de vraag naar het juiste begrip over de visie over verbond, doop en uitverkiezing willen laten leiden, maar door de hoofdvraag die in de Bijbel naar ons toekomt in de eerste hoofdstukken van de Bijbel: het in Christus in ruimte en tijd op Golgotha opgerichte genadeverbond van God is verouderd als er geen historische zondeval heeft plaatsgevonden door de eerste Adam. Juist op dit punt is tegenwoordig bijzondere waakzaamheid geboden.

BERG Giessen leert dus niet precies hetzelfde wat betreft de doop als wat DGK onderwijst. BERG Giessen erkent dat er in de drie Nederlandse belijdenisgeschriften onderscheiden perspectieven te vinden zijn waarin de visie op uitverkiezing, verbond en doop tot uitdrukking wordt gebracht. Los van dit onderscheid geldt: de leden van DGK zijn van harte welkom bij BERG Giessen. De doop is het teken en zegel van de vaste en zekere beloften van Gods verbond voor de verbondskinderen. In Duitsland leeft de discussie niet echt over de verhouding tussen verbond en verkiezing en het verschil tussen de leer van A. Kuyper en K. Schilder. BERG Giessen heeft logischerwijs te rekenen met de Duitse context waarin ze leven en werken. Maar de enige maatstaf voor hen is de Heilige Schrift. Er zijn accentverschillen tussen DGK en BERG Giessen, maar BERG Giessen wil, als het contact verder mag vormkrijgen, niet bekeken worden als half-vrijgemaakt, BERG Giessen moet wel echt geaccepteerd worden als een gereformeerde kerk die Schriftuurlijk is. Als je bijvoorbeeld kijkt naar Izak en Ismael, dan hoort alleen Izak tot dat internal covenant, Ismael tot het external covenant. BERG Giessen wil graag antwoord op de vraag of zij door DGK geaccepteerd worden, ondanks dit kleine verschil met DGK.
DGK: Er wordt toegezegd dat deze vraag op de tafel van de Generale Synode van DGK gelegd zal worden.

Sluiting

De voorzitter spreekt afrondende woorden uit. Er worden afspraken gemaakt met betrekking tot de notulen. Een afgevaardigde van BERG Giessen gaat voor in gebed, waarna de voorzitter de vergadering sluit.

Bijlage 14

Stellungnahme zum Artikel P.J. Trimp*, Verbond en vrijmaking* sowie zu der ***Verklaring von gevoelen met enkele bijlagen***

1. Stellungnahme zu P.J. Trimp, Verbond en VrijmakingVorbemerkung: Im Internet ist unter dem gleichen Autor und mit demselben Titel ein inhaltlich anderer Artikel zu finden. Wir beziehen uns im Folgenden nicht auf jenen Internet-Artikel, sondern auf den, der uns am 9. Dezember von Vertretern der DGK überreicht wurde. Wir fassen unsere Stellungnahme in drei Punkten zusammen:**Erstens:** In zahlreichen Punkten stimmen wir dem Artikel von P.J. Trimp zu. Namentlich unterstreichen wir die Aussage Trimps (1. Seite, 1. Absatz), dass es seit der Afscheiding „een verschillende kijk op doop en verbond“ unter den Kirchen gab und sie sich trotzdem vertragen haben. Nach Überzeugung der BERG tut man gut daran, wenn sich auch in Zukunft alle Beteiligten an dieser Richtlinie orientieren.Die BERG ist sogar der Meinung: Falls eine reformierte Denomination ihre Auffassung über die Beziehung von Bund, Taufe und Erwählung als die einzige mögliche propagiert, hat sie sich damit selbst disqualifiziert. Kirchen, die mit ihr Kontakt haben, müssen in einem solchen Fall ernsthaft erwägen, sich derartig absolut vorgetragenen Ideen freizumachen.Auch der Feststellung von P.J. Trimp ist uneingeschränkt zuzustimmen: „Rond het verbond zijn er steeds spanningen in der kerkgeschiedenis geweest (Seite 2, 1. Absatz). Das ist nach Einschätzung der BERG richtig beobachtet.**Zweitens:** Über manche Strecken erscheint den Vertretern der BERG der Artikel von P.J. Trimp nicht (so sehr) mit der Absicht verfasst worden zu sein, historisch exakt sein zu wollen. Vielmehr scheint er streckenweise eher von der Absicht geleitet zu sein, dem eigenen Kreis, den eigenen Anhängern die Gewissheit zu vermitteln, dass man selbst im Recht ist.Ein derartiges Vorgehen halten die Vertreter der BERG nicht an sich für unbedingt falsch. Dieser Vorsatz mag gelegentlich durchaus seine Berechtigung haben. Allerdings wirft das die Frage auf, ob ausgerechnet ein solcher Artikel dazu geeignet ist, um als Diskussionsgrundlage zu fungieren. Hätte man nicht eher einen Artikel nehmen können, indem argumentativ auf der Grundlage der Heiligen Schrift gesprochen wird?Aber lassen wir die Frage, und stellen hier lediglich fest, dass uns in diesem Artikel der Umgang mit der Geschichte bedenklich und fragwürdig vorkommt. Dies soll im folgenden Punkt exemplifiziert werden:**Drittens:** Wenn wir es nicht völlig falsch verstanden haben, bemüht sich P.J. Trimp gleich

zu Anfang seines Artikels darum, den Eindruck zu erwecken, es habe bei den „Gereformeerden“ zwei klar abgegrenzte theologische (Denk)Bereiche über Erwählung und Bund gegeben hat, die man historisch entsprechend der Afscheiding und der Doleantie unterscheiden kann (so genannte A- und B-Richtung). Vom diesem oden aus vermittelt P.J. Trimp die Perspetkive, die klassisch *vrijgemaakte* Theologie könne sich auf die Afscheiding berufen.Dazu stellen die Vertreter der BERG fest: Gemäß ihrem Kenntnisstand entspricht eine solche Darstellung nicht den historischen Fakten. Vielmehr stellt ein solches Bild eine Verzerrung der Wirklichkeit dar, zumindest aber ist die vorgenommene Grenzziehung viel zu pauschal bzw. zu holzschnittartig.Weder kann man Hendrick de Cock noch H.-P. Scholte, noch A. Brummelkamp, noch T.F. Haan und auch nicht van Raalte als Vorläufer der klassisch *vrijgemaakten* Bundesauffassung vereinnahmen. Es ist einfach nicht richtig, den Eindruck zu erwecken, dass auch nur einer dieser Männer genauso überdie Beziehung zwischen Bund, Taufe und Erwählung dachte, wie es dann mehr als hundert Jahre später Schilder, Greijdanus oder Holwerda taten.Im Blick auf die ersten Jahrzehnte der Afscheiding könnte man sich bestenfalls auf Helenius de Cock berufen. Tatsächlich beruft sich P.J. Trimp im letzten Absatz auf Seite 3 auch auf Helenius de Cock. Allerdings schreibt er: „m.n. Helenius de Cock“. Hier lautet die Frage an ihn: Wen von den gereformeerden Theologen aus der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts kennt er denn noch, der auch nur annähernd die Position vertrat, wie sie in der *Verklaring van Gevoelen* (Seite 3) zu lesen ist? Bekanntlich dachte bereits der Nachfolger von Helenius de Cock, der einflussreiche H. Bavinck wieder kategorial anders über die Beziehung zwischen Erwählung und Bund als es Helenius de Cock vertrat.Nach Auffassung der BERG sollte sich niemand durch interessegeleitete Geschichtskonstruktionen in die Irre führen lassen. Bei allen Unterschieden, die nicht weggewischt werden sollen, bleibt Folgendes festzuhalten: Nicht nur A. Kuypers Sicht über die Beziehung von Erwählung, Bund und Taufe war durch eine klare Prädestinationslehre bestimmt, sondern auch die Auffassung (nahezu) sämtlicher theologischer Führer der Afscheiding („A-Richtung“) dachten in diesen Kategorien.Die Position der *Vrijmaking* über Bund und Taufe wird man in der gesamten niederländischen Kirchengeschichte kaum früher finden können als in dem Buch von K.J. Pieters und J.R. Kreulen: *De Kinderdoop volgens de Beginselen der Gereformeerde kerk in Hare Gronden. Toediningen en Praktijk. Op nieuw Onderzocht, Beoordeeld en van vele Schijnbare Zwarigheden ontheven.* Franeker [T. Telenga] 1861.Wie gesagt: Als einzige Ausnahme könnte man hier noch auf das etwas später verfasste Buch von Helenius de Cock verweisen: *Is de leer der absolute predestinatie uitgangspunt of resultaat van de leer der Gereformeerde Kerk. Eene bijdrage ter juiste beoordeling voor de leer der Gereformeerde kerk.* Kampen 1868).Aber noch einmal: Im Großen und Ganzen sind das Einzelauffassungen. Sie entsprechen nicht dem generellen Trend des 19 Jahrhunderts.Wenn wir bei dieser theologiegeschichtlichen Einschätzung total falsch liegen, bitten die Vertreter der BERG dringend um Korrektur. Das heißt: Wir bitten um konkrete Nachweise aus der reichen reformierten Literatur des 17., 18 und/oder der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts, in der man die *vrijgemaakte* Überzeugung der Beziehung von Bund, Taufe und Erwählung finden kann.Gemäß unserer Kenntnis stand nach Zurückweisung der Remonstranten gerade innerhalb der niederländischen Theologiegeschichte das Verständnis des Bundes unter der Dominanz der ewigen Prädestination Gottes. Wenn man so will, orientierte man sich vorrangig an DL II,8. Dabei gab es selbstverständlich unter den reformierten Theologen Modifikationen und auch Variationen. Aber im Kern war eine Verlautbarung wie die *Verklaring van Gevoelen*, in der die „eeuwige verkiezing“ unter Punkt 8 lediglich in einem Nachsatz zu finden ist, bis dahin in der gesamten niederländischen reformierten Theologiegeschichte unvorstellbar. Nach der Entscheidung von 1618 waren in der reformierten Theologie, namentlich in den Niederlanden, die Proportionen zwischen Erwählung und Bund kategorial anders gewichtet als es der Artikel von P.J. Trimp durch seine Geschichtsdarstellung suggeriert.Bei diesem Einwand gegenüber dem Artikel von P.J. Trimp, in dem er sich auf die *Verklaring van Gevoelen* beruft, geht es der BERG nicht um die Entscheidung der Frage, ob aufgrund der Heiligen Schrift die *Vrijmaking* theologisch im Recht war oder nicht. Es geht den Vertretern der BERG lediglich darum, die These Trimps anzufechten: Männer wie Holwerda, Wiskerke, Greijdanus, etc. können sich für ihre Bundeslehre (vorbehaltlos) auf die „alte“ „A-Linie“ berufen.Die Vertreter der BERG bestehen aufgrund des von ihnen gemachten Quellenstudiums auf der Feststellung, dass die von P.J. Trimp vorgenommene Schematik (Trennung

zwischen „A-Linie“ und „B-Linie“, wobei die A-Linie seit dem Jahr 1944 in der GKv fortsetzen würde) nicht den historischen Fakten entspricht. Sie lassen sich aber gerne durch Hinweise aus den historischen Quellen korrigieren.

2. Stellungnahme zu Verklaring van Gevoelen met enkele bijlagen

Auch auf dieses Papier antworten wir punktweise. Wir gliedern ebenfalls in drei Punkte:

Erstens: Wir haben keinerlei Vorbehalt gegen auch nur ein einziges vorgebrachtes Zitat. Im Gegenteil.

Besonders freuen wir uns namentlich über die Aussage auf Seite 2, im 2. Absatz. Dort ist zu lesen:

„Indien iemand zou tegenwerpen, dat dit heelemaal niet overeenstemt mit den vorafgaande zin, waar wij gezeged hebben, dat als wettige kinderen van Abraham vor God gerekend worden, diegenen, welke door her geloof in zijn lichaam ingelijfd, één huisgezin vormen - dan is dit gemakkelijk met elkar in overeenstemming to brengen, indien wir slechts vaste en scherp-onderscheiden graden von aanneming-tot-kinderen poneeren, die men uit verschillende plaatsen der Schrift kann bijeenbrengen.“

Wenn man will, kann man hier die angelsächsische Unterscheidung zwischen *external* und *internal covenant* finden.

Zweitens: Nach Meinung der BERG sollte sich jeder, der sich für seine eigene Bundeslehre auf Johannes Calvin beruft, darum bemühen, bescheiden zu sprechen. Jedenfalls sollte von jedem, der sich dazu äußert, Folgendes fest im Auge behalten bleiben:

1. Nirgendwo hat Calvin selbst seine Bundeslehre systematisch entfaltet.
2. Die *Institutio* Calvins hat - so die Einschätzung nahezu sämtlicher Calvinexperten - das Thema des Gnadenbundes nicht zu dem dieses Werk strukturierenden oder organisierenden Prinzip gemacht. Eine zu dieser allgemein anerkannten Überzeugung entgegengesetzte Ansicht vertritt Kroon, Marijn de, *The honour of God and human Salvation. Calvin’s Theology according to his Institutes* [Edinburgh, T&T Clark 2001. Siehe besonders Seite 42. Aber damit steht dieser Verfasser ziemlich alleine da.

Kurzum: Die Mehrheit der Theologen ist davon überzeugt, dass für den Reformator Calvin das Thema „Bund“ nicht dermaßen im Zentrum seines Denkens stand, wie es sich möglicherweise heute einige reformierte Theologen wünschen.

3. Calvin kommt in der *Institutio* mehrfach auf den Bund zu sprechen. Aber bezeichnenderweise behandelt er diese Thematik am ausführlichsten in seiner Auseinandersetzung mit den Wiedertäufern (IV,15-17). Damit knüpft er an konfrontative Fragestellungen an, wie sie in jenen Jahrzehnten in der Schweiz brennend waren.
4. Schließlich ist bei jeder Zitaten-Sammlung die damit verbundene Problematik zu beachten: Mit einem solchen Vorgehen kann man sehr leicht alles und nichts beweisen.

In dem hier zu besprechenden Artikel (*Gevoelen...*) sind die Zitate so ausgesucht worden, dass sie der klassisch *vrijgemaakten* Position (im Großen und Ganzen) nicht widersprechen.

Aber nach derselben Anthologie-Methodik lassen sich natürlich auch Aussagen bei Calvin finden, aus denen man zu einer anderen Gewichtung der Beziehung zwischen Erwählung und Bund gelangen kann. Um die in den *Gevoelen* ... vorgebrachte Zitatensammlung zu relativieren, könnte man sie gewissermaßen gegen den Strich bürsten. Dafür seien hier folgende, ziemlich rigoros herausgegriffene Aussagen von Calvin angeführt:

- „Nun wird aber der Bund des Lebens nicht gleichermaßen bei allen Menschen gepredigt, und er findet auch bei denen, die seine Predigt zu hören bekommen, nicht gleichermaßen und fortwährend den gleichen Platz. In dieser Verschiedenheit tritt die wundersame Hoheit des göttlichen Gerichts zutage. Denn es kann nicht zweifelhaft sein, dass auch diese Verschiedenartigkeit dem Urteil der ewigen Erwählung Gottes dient. Ist es nun aber offenkundig, dass es durch Gottes Wink geschieht, wenn den einen das Heil ohne ihr Zutun angeboten wird, den anderen dagegen der Zugang zu diesem Heil verschlossen bleibt, - so erheben sich hier gleich große und schwere Fragen, die nicht anders zu lösen sind, als wenn die Frommen innerlich klar erfasst haben, was sie von der Erwählung und Vorbestimmung wissen müssen.“

Diese Aussage stammt aus der Institutio III,21,1. Sie steht damit nicht irgendwo, sondern sie bildet den Beginn von Calvins Ausführungen über die Erwählung. Bezeichnenderweise stellt Calvin an dieser Stelle klar, dass der „Bund des Lebens“ durch die Prädestination Gottes kontrolliert ist. Wir

können es auch vorsichtiger als Frage formulieren: Ist diese Aussage Calvins anders zu interpretieren, als dass Gott seinen Bund nicht mit allen physischen Abkömmlingen Abrahams geschlossen hat, sondern lediglich mit denen, die er von Ewigkeit erwählt hat?
- In einer Predigt über Genesis 17,4-8 betont Calvin, dass nicht alle, die in den Bund geboren sind und das Zeichen des Bundes empfangen haben, wahrhaftige Mitglieder des Bundes sind: „It is true, as we have already said, that all the children of the flesh are not heirs of the promise, for there is God's unknown election which controls everything".
Zitiert nach: Calvin, John, *Sermons on Genesis 11-20*. Edinburgh [Banner of Truth] 2012, S. 558 (translated Rob Roy McGregor).
- In einer Predigt über Genesis 17,17-22 geht Calvin auf den tiefsten Grund ein, warum er bei seiner Bundesschließung Isaak dem Ismael vorzog. Zunächst weist der Reformator darauf hin, dass sich Ismael nichts auf sein Erstgeburtsrecht einbilden sollte. Dann fährt er fort:
„If we ask how that happens, we must talk about God's free election. We will not find in Ishmael the reason he was rejected until he showed himself to be a mocker, as we will later see (cf. Gen. 21,9) but he had already been rejected. If we ask what Isaac had done by way of merit to explain why God established his covenant with him, we can only answer that it was by God's pure goodness. For those who claim God foresaw that Ishmael would be perverse and evil only rattle on without any reason of foundation, for it is certain Ishmael and Isaac would have been equal if God had not guided one by the Holy Spirit and abandoned the other. So we must always come back to the point that there was no good in Isaac by which he was preferred over Ishmael, but it pleased God that Isaac would be a mirror of his goodness and that in him we might learn to realize that our salvation comes only from God's good pleasure to elect us, not only before we were conceived in our mothers's womb, but before the creation of the world. If there is any blessing in that [...] it is the fruit of God's free election [...].
Zitiert nach: Calvin, John, *Sermons on Genesis 11-20*. Edinburgh [Banner of Truth] 2012, S. 604.605 (translated Rob Roy McGregor).
- Aufschlussreich scheint uns auch Calvins Kommentar zu Psalm 132,12 zu sein: „Wenn deine Söhne meinen Bund halten".
Calvin erklärt dazu, dieser Verse scheine den Eindruck zu erwecken, als ob Gottes Bund erst dann gut sei, „unless men faithfully performed their part, and that thus the effect of the grace promised was suspended upon obedience."
Demgegenüber stellt der Reformator klar: „remember, in the first place, that the covenant was perfectly gratuitous, so far as [it] related to God's promise [...] because this stood connected with the original adoption of those to whom the promise was made, which was itself free".
Zitiert nach: John Calvin, *Commentary of the book of Psalms*. Grand Rapids [Wm. B. Eerdmans Publishing Co.] 1963. Band 5, S. 154.
„Weitere Belege für Calvins Sicht über die Beziehung zwischen Erwählung und Bund findet man in der Predigtsammlung über die Erwählung Jacobs und die Verwerfung Esaus. Siehe dazu: Calvin, John, *Sermons on election and reprobation.* Willow Street [Old Paths Publications] 2001.
Zu weisen ist hier zum Beispiel auf die Aussage des Reformators: „And moreover we are taught a far greater thing: and that is in the first place: that albeit God had established his covenant with Abraham, yet notwithstanding he would declare that this was not all. [...] but that it behooved that he chose according to his liberty, such as he thought good, and that the rest should remain in their cursed state." (a.a.O., S. 27.28)
Wenn weitere Belege gewünscht werden, in denen Calvin den Bund in der Erwählung verankert, können diese geliefert werden. Aber wir lassen es erst einmal hierbei.
Wie auch immer es sich aber nun im Einzelnen bei Calvin verhält: Nach Auffassung der Vertreter der BERG ist es nicht möglich, die Sichtweise, wie sie in den vierziger Jahren des 20. Jahrhunderts von den Vertretern der *Vrijmaking* verkündet wurde und in den *Gevoelen* zum Ausdruck kommen, als deckungsgleich zu sehen zu sämtlichen Aussagen Calvins, in denen er die Beziehung zwischen Erwählung und Bund erläutert.
Drittens: Dabei bleibt natürlich immer noch die methodische Frage offen: Ist es überhaupt ein hilfreicher Weg, Einzelaussagen aus dem Werk Calvins für das jeweils eigene Verständnis über die

Bundestheologie zu suchen und anzuführen? Besteht dabei nicht von vornherein methodisch die Gefahr, dass man sich so selbst in eine fragwürdige Aporie manövriert?
Unseres Erachtens wird man nicht darum herumkommen, sauber und systematisch zu arbeiten. Das heißt: Man sollte unvoreingenommen zunächst alle Aussagen Calvins in ihrem jeweiligen Kontext zur Kenntnis nehmen und erst im Anschluss an diese mühevolle Kleinarbeit - bei aller Vorsicht - zu einer Einschätzung von Calvins Bundes- und Erwählungslehre gelangen.
So vorzugehen, also sich nicht einfach nur auf eine interessegeleitete [?] Aussagen-Anthologie zu beschränken, ist ja auch immer wieder gemacht worden. Zwar kamen die Gelehrten auch auf diesem Weg nicht zu völlig übereinstimmenden Ergebnissen. Aber soviel ist auch klar: Außerhalb von vielleicht *vrijgemaakten* Theologen ist uns niemand bekannt, der bei der Bemühung, Calvins Bundesauffassung systematisch zu verstehen, zu dem Ergebnis gelangt ist, Calvin sehe die Beziehung zwischen Erwählung und Bund genauso wie sie von Holwerda, von Wiskerke oder von Greijdanus vertreten wurde.
Um dies zu belegen könnte man aus dem niederländischen Sprachraum hinweisen auf die beiden Arbeiten von:
Graafland, C, *Van Calvijn tot Barth. Oorsprong en ontwikkeling van de leer der verkiezing in het gereformeerd Protestantismue*. ´s-Gravenhage [Uitgeverij boekencentrum] 1987.
Von dem gleichen Verfasser stammt auch:
Graafland, C, *Van Calvijn tot Comrie*. Zoetermeer [Uitgeverij boekencentrum B. V.] 1992. besonders S. 69 - 221.
Mit Graaflands Interpretation von Calvins Erwählungs- und Bundeslehre hat sich bekanntlich J. Kamphuis auseinandergesetzt. Siehe sein *Met Calvijn in de impasse*? Ermelo [Uitgevereij Woord en Wereld] 1989. Leider kommt in dieser Schrift nur sehr indirekt zum Ausdruck, wie Kamphuis selbst über Calvins Bundeslehre denkt.
Dazu ist vielleicht (?) besser zu konsultieren dessen Buch: J. Kamphuis, *Een eeuwig verbond*. Haarlem [Vijlbrief BV] 1984. Auf den Seiten 82-84 scheint J. Kamphuis zunächst die Bundeslehre Calvins so zu deuten, als bilde der Bund eine Brücke zwischen der Ewigkeit von Gottes Rat und der menschlichen Geschichte. (a.a.O., S. 82). Allerdings relativiert er dieses Verständnis gleich darauf selbst. Siehe dazu a.a.O., S. 83/84. Diese unverzügliche Selbstkorrektur macht es dem Leser nicht einfacher zu erfassen, wie Kamphuis selbst Calvins Bundeslehre gedeutet haben möchte, abgesehen davon, dass die Ausführungen sehr kurz gehalten sind.
Außerhalb des niederländischen Sprachraums sind heutzutage im Blick auf Calvins Bundeslehre, bzw. Teilaspekte davon, zu studieren:
Beeke, J.R. *Debated issues in sovereign Predestination*. Göttingen [Vandenhoeck & Ruprecht] 2017, besonders S. 83-162.
Crampton W. Gary, *What Calvin says. An Introduction to the Theology of John Calvin*. Jefferson, Maryland [The Trinity Foundation] 1992. passim.
Lillback, Peter A., *Covenant* (article) In: *New Dictionary of Theology*. Sinclair B. Ferguson u.a. Downers Grove [Intervarsity Press] 1988, S. 175.
Lillback, Peter A, *The Binding of God. Calvin's role in the development of Covenant Theology*. Grand Rapids [Baker Academic] 2001, passim.
Osterhaven, M. Eugene, *Calvin on the covenant. An Elaboration of the theology of Calvin*. In: *Articles on Calvin and Calvinism. A fourteen-volume Anthology of Scholarly Articles 8*. Richard C. Gamble (Hrsg.) New York [Garlund Publishing Inc.] 1992.
Woolsey, Andrew A, *Unity and continuity in Covenantal thought. A study in the reformed tradition to the Westminster Assembly*. Grand Rapids [Reformation Heritage Books] 2012, besonders ab S. 336ff.
Für die hier diskutierte Frage dürfte vermutlich ein Artikel von Mark Beach von besonderem Interesse sein, weil Beach unterschiedliche reformierte Zugänge zu Calvins Bundestheologie miteinander vergleicht. Unter anderen hat er auch die Auffassung Klaas Schilders vor Augen.
Siehe dazu: Beach, J. Mark, *Calvin and the dual aspect of covenant membership: Galatians 3,15-22 - the meaning of "the Seed" is Christ - and other key texts*. In: *Mid-America Journal of Theology* 20 (2009), S. 49.

In seinem Artikel analysiert der Verfasser Calvins Exegese zu Galater 3,15-22 sowie zu Römer 9,6.7. Ich zitiere hier lediglich den Schluss seiner Darlegung, in dem Beach sein Ergebnis zusammenfasst: „From our examination of Calvin's treatment of Gal. 3,15ff we discover that it is not adequate to define membership in the covenant of grace as pertaining simply or only to believers and their children. While that language is permissible and biblically required, other language is needed next to it in order to follow the shape and texture of the biblical witness. Indeed, Calvin's exegetical work elicits the following theological observations, which necessitate theological formulation beyond the mere repetition of biblical phrases." (a.a.O., S. 62).
Nach Auffassung der BERG ist mit der akribischen Arbeit von Beach ein sinnvoller Weg gewiesen worden, um Calvins Bundeslehre in seiner Geradlinigkeit aber auch in seiner Vielschichtigkeit und Komplexität differenziert zu erfassen. Auf jeden Fall aber kann auf diese Weise verhindert werden, dass man durch eine mit bestimmten Absichten erfolgten Zitatensammlung Einseitigkeiten aufstellt, die man dann zur ganzen Wahrheit zu erheben sucht. Eine solche Arbeitsweise würde doch gerade dazu provozieren, einer solchen Anthologie wiederum eine andere Einseitigkeit entgegenzusetzen. Die BERG vermag nicht zu erkennen, wem auf die Dauer damit wirklich gedient ist.

Bijlage 15

HET HEILIG AVONDMAAL

De viering van het Heilig Avondmaal betekent gemeenschap met Christus en met elkaar als leden van zijn kerk. Het is een *Heilig* Avondmaal omdat het de tafel is van onze Heere Jezus Christus, Hij is de Gastheer. Wij hebben ons voor te bereiden op de ontmoeting met Hem.
Onze Gereformeerde kerkorde 'regelt' de toelating tot deze viering in **Artikel 60:**
Tot het avondmaal van de Here zal de kerkenraad alleen hen toelaten die belijdenis van het geloof naar de gereformeerde leer hebben gedaan en godvrezend leven.
Zij die uit zusterkerken komen, zullen op grond van een goede attestatie inzake leer en leven toegelaten worden.

DE GROND VOOR ARTIKEL 60 KO

Art. 60 KO geeft aan hoe wij toezicht uitoefenen op hen die deelnemen aan op de Tafel des Heeren.
Zo onderhouden we de tucht, de orde en de vrede naar Gods Woord. Dit artikel heeft niet alleen betrekking op de zuivere bediening van de sacramenten maar ook op de rechte beoefening van de tucht en het handhaven van de gezonde leer o.a. m.b.t. de kerk en de sacramenten.
In de praktijk betekent het dat alleen zij mogen deelnemen die daartoe gerechtigd zijn, leden in volle rechten. Van hen moet door de kerkenraad kunnen worden gesteld dat ze belijdenis van hun geloof hebben afgelegd en gezond zijn in leer en leven. Daar komt bij dat ook deze zich vooraf hebben te beproeven: hypocrieten zullen zich zelf van het avondmaal moeten onthouden (HC zondag 30).
Toch is voor belijdende gelovigen deze zelfbeproeving niet alleen òf ze wel aan het avondmaal mogen aangaan, maar vooral ook hóe ze aangaan: in ootmoed alles verwachtend van het verzoenend werk van onze Heere Jezus Christus en Hem daarbij gedenkend.
Ook voor gasten uit zusterkerken geldt als voorwaarde dat ze ervan blijk hebben gegeven een levend lid te zijn van de kerk van Jezus Christus, in volle rechten: gezond in leer en leven.
Daartoe dient naar art. 60 KO een "goede attestatie", dat is in het algemeen een schriftelijke attestatie van leer en leven die ondertekend is door preses en scriba van de kerk waar de betrokkene lid is. Dat geldt zusterkerken binnen het kerkverband en buitenlandse zusterkerken.
Na de grote Reformatie in de zestiende eeuw is er weer een Schriftuurlijke visie ontstaan op de betekenis van het Heilig Avondmaal. Daarbij heeft men terecht weer veel waarde gehecht aan opzicht en tucht met het oog op het aangaan aan de tafel van de Heere. Zo werden de in die tijd de huisbezoeken van ouderlingen gebracht speciaal met het oog op de komende avondmaalsviering

In feite gaat het bij het bewaken van het Heilig Avondmaal naar art. 60 KO om de bediening van de sleutelmacht die de Heere aan de gemeente heeft geschonken, en waarvan de uitvoering in de handen ligt van de kerkenraad (Matt. 16:19; 18:18; Joh. 20:23, 1 Kor. 11:20,34; HC V&A 82, HC zondag 31 met bijbehorende bewijsteksten.). Dit is geen geringe zaak, maar dient zorgvuldig te worden uitgeoefend (1 Kor. 5; 1 Kor. 10: 21).
Het lid dat aangaat heeft het gereformeerde geloof beleden en staat nog steeds achter die belijdenis; `hij of zij leeft niet in zonden, voor zover dit kan worden beoordeeld door de opzieners die van Christus volmacht hebben gekregen. Deze bewaking is nodig want wanneer de tafel wordt ontheiligd door hen die zich als ongelovigen en goddelozen doen kennen, wordt Gods verbond ontheiligd en komt Zijn toorn over de hele gemeente (1Kor.11: 20,34).

ONDERTEKENDE ATTESTATIES?

Waarom is een ondertekende attestatie nodig voor gasten aan het Heilig Avondmaal? Een vergelijking met art. 63 KO kan dit verduidelijken. Art. 63 KO spreekt over leden die vertrekken naar een andere gemeente.
("*Wanneer leden naar een andere gemeente vertrekken, zal de kerkenraad hun na de vereiste afkondiging aan de gemeente een attestatie betreffende hun leer en leven meegeven, ondertekend door de praeses en de scriba ...* "). Ook zij krijgen attestaties mee van leer en leven, die ondertekend worden door de preses en de scriba. Het verband tussen de twee artikelen is dat ze beide betrekking hebben op attestatie van leer en leven. In art. 60 m.b.t. het vieren van het avondmaal in een andere gemeente, in art. 63 m.b.t. het vertrek naar een andere gemeente.
Een attestatie is een getuigenis van twee getuigen, naar 2 Kor. 13: 1, "*in de mond van twee of drie getuigen zal elke zaak vaststaan*". Zo'n getuigenis heeft een officieel karakter: de getuigen zijn de kerkenraad onder wiens opzicht en tucht het kerklid zich heeft gesteld.
Naast een schriftelijk getuigenis (attestatie) kan dit getuigenis eventueel ook plaatsvinden via telefonisch of digitaal contact. Maar dat een bezoeker zijn of haar eigen getuigenis kan geven mist het doel (zie Joh. 5:31).
Ook bevestiging daarvan door andere leden is niet toereikend. Zo wordt het door Christus geschonken ambt van ouderlingen en zijn volmacht niet gehonoreerd. Dit geldt ook waar het gaat om het leven van de betrokkenen. Ook daar is het opzicht van herders op gericht.
Vrienden en kennissen zijn niet verantwoordelijk, maar ook niet geroepen en in staat tot een oordeel over leer en leven van de betrokken gast. Dit geldt nog extra in geval van vertrouwelijke aangelegenheden (zoals bij stille censuur het geval is).
Eigen ambtsdragers hebben de roeping en plicht voor het uitbrengen van een goed getuigenis (attestatie). Wanneer dit gebeurt ten behoeve van toelating aan het HA van een lid in een andere kerk is dit de Schriftuurlijke manier, die uitgaat van het Schriftuurlijk principe van opzicht en tucht, en de plicht tot het heilig houden van de avondmaalstafel. Andere middelen voor het verstrekken van informatie brengt dit in gevaar.

BEZOEKERS VAN EEN KERK BUITEN HET KERKVERBAND

Art. 60 gaat primair over gerechtigde bezoekers uit het eigen kerkverband. Zij zijn als leden in volle rechten leden van de kerk van Jezus Christus, en dus van Zijn lichaam. Ditzelfde geldt voor gerechtigde leden van buitenlandse zusterkerken, van wie we hetzelfde aannemen.
Hoe gaan we nu om met binnenlandse of buitenlandse bezoekers van buiten ons kerkverband, die ook geen lid zijn van een buitenlandse zusterkerk ? Geldt voor hen een andere norm en gedragslijn?
Het is duidelijk dat de criteria voor toelating tot het avondmaal voor eigen leden waarbij een beoordeling wordt gevraagd van het gereformeerde geloof en een Godvrezend leven, dezelfde moeten zijn voor bezoekers van buiten onze kerken. Anders hanteren we een dubbele standaard, en ondermijnen we de voorwaarden die de Heere Zelf heeft vastgesteld voor het bewaken van Zijn Tafel.
De belangrijke vraag die hier nu ook aan de orde is, is deze: van welke kerken accepteren wij de attestaties? Zusterkerken vallen onder de regeling dat zij wederzijds elkaars attestaties aanvaarden,

wat ook betekent dat leden van de respectievelijke kerken worden toegelaten tot de sacramenten op vertoon van een attestatie."
DGK kent naast een zusterkerkrelatie geen andere vorm van kerkelijk contact waarbij een ander kerkverband wordt erkend als ware kerk van Jezus Christus, en de leden van dat kerkverband met attestatie kunnen worden toegelaten.

WAAROM GEEN "OPEN" AVONDMAAL?

Maar waarom zou je een ander beleid willen voorstaan dan genoemd in art. 60 KO?
Waarom liever een "open" dan een "gesloten" avondmaal? Waarom zou je niet of minder zorgvuldig willen zijn bij de beoordeling om andere gasten toe te laten? Wat zit hier achter? Betreft dit een puur praktische zaak (rompslomp), of de angst dat het niet vriendelijk overkomt bij sommige gasten? Of misschien toch meer dat je eigenlijk niemand wil uitsluiten die graag wil aangaan.
Met name het laatste argument lees je nog wel eens bij het beleid in presbyteriaanse kerken die een open avondmaal" hebben. Maar komt dit laatste niet voort uit een andere visie op de kerk dan wij leren in art. 27-29 van NGB?
In dit verband zouden met name te noemen zijn twee visies die deels met elkaar samenhangen:
(1) de visie van de *onzichtbare kerk*: ware gelovigen, waar ze ook kerken (of niet kerken) vormen samen de éne onzichtbare kerk. Bezoekers uit wat voor 'gereformeerde' of zelfs 'evangelische' kerk kunnen in deze visie lid zijn van "de onzichtbare kerk". Het weren van hen als gasten aan de het avondmaal zou dan het afhouden van een uitverkorene kunnen inhouden.
(2) de visie van de *pluriforme kerk*: vele kerken kunnen, zuiver of minder zuiver, iets laten zien van de ware kerk; om op grond van criteria zo'n kerk niet te willen aanvaarden als (ware) kerk van Jezus Christus, is hoogmoedig. Daarom zul je leden van dergelijke kerken moeten toelaten.
Deze visies verdragen zich echter niet met wat de NGB leert in art. 27-29 over de ware en katholieke kerk, waarbij zij Gods Woord na spreekt. Wij geloven dat er een katholieke ware kerk is die verspreid is over heel de wereld en zich plaatslijk openbaart in zichtbare plaatselijke kerken.
In deze katholieke kerk bestaat eenheid in het ware geloof. Die eenheid in het ware geloof houdt samen met de kenmerken van de ware kerk in art.29 NGB:
- de zuivere prediking van het evangelie,
- de zuivere bediening van de sacramenten en
- de rechte beoefening van de tucht.

Daar richt men zich in alles naar het zuivere Woord van God, verwerpt men alles wat daarmee in strijd is, en erkent men Jezus Christus als het enige hoofd.
Juist in deze context past een "gesloten" of "bewaakt" avondmaal. Het "gesloten" karakter betekent niet anders dat er namens Christus een bewaking is van Zijn tafel, ter wille van Zijn heiligheid. Hij is het Hoofd en de Heere van de tafel. Met Hem hebben we gemeenschap. Voor de toelating gelden de normen van Zijn Woord.

EENHEID IN DE WAARHEID

Daar hoort ook bij dat aan de tafel de leden van Zijn lichaam laten zien dat ze een éénheid zijn.
Er is viering in onderlinge gemeenschap. Zoals Paulus zegt in 1 Kor. 10: 17
Omdat het brood één is, zijn wij die velen zijn één lichaam,
want wij hebben allen deel aan het ene brood.
Dit Schriftgedeelte komt voor in het avondmaalformulier dat DGK gebruikt (Geref. Kerkboek).
Ook deze tekst vraagt zuiverheid en zorgvuldigheid in de wijze waarop de viering van het Heilig Avondmaal plaats vindt en in het toelatingsbeleid ervan. Het betreft immers geen individuele zaak maar een zaak van gemeenschap met Christus, die onderling wordt gedeeld.
Het m.b.t. de avondmaalsviering uitsluiten van gasten in de kerkdienst die geen lid zijn van de gemeente of van een zusterkerk is een verdrietig zaak.
Maar dit verdriet is er niet door een verkeerd toelatingsbeleid bij de avondmaalsviering maar door het kwaad van dwaalleer of scheuring waardoor je kerkelijk niet één bent.

Daarnaast is het mogelijk dat er geen bekendheid is met een kerkgenootschap waarvan een lid de kerk bezoekt.
De Gereformeerde Kerken hebben in 1978 uitgesproken t.a.v. hun contacten:
Het is de roeping van de ware gelovigen en kerken met ijver en goede voorzichtigheid uit het Woord van God te onderscheiden wat de ware kerk is, om met die ware kerk gemeenschap te oefenen en kerkelijke gemeenschap af te wijzen met kerken die openlijk van de leer en de ordeningen van het Woord van God afwijken, of die zich schismatiek hebben afgescheiden van de ware kerk.
Dezelfde roeping is er t.a.v. buitenlandse kerken. Art. 27-29 NGB wijzen daarbij de weg.

Bijlage 16

From: Falko Drijfhout <f.drijfhout12@gmail.com>
Date: 2018-01-06 18:26 GMT+01:00
Subject: EPCEW March meeting 2018
To: "C. Koster" <dsckoster@gmail.com>

Dear Rev Koster,
Greetings in the Lord's Name. It was very good to worship with you last Sunday and to have fellowship with members of the church.As promised, I am writing you about the meeting The Evangelical Presbyterian Church in England and Wales (EPCEW) holds every two years, where sister churches and other friends of the Presbytery come and share with us, and everyone attending.It will be very good to have a representative from the DGK at the last meeting of this kind, and to hear of the Lord's work among you. I hope you will be able to send a representative. It's an excellent opportunity to meet brothers who are all concerned that the gospel is being proclaimed faithfully. If you are unable to send someone in person, a letter of greeting to the meeting would be very much appreciated and will be read at the meeting.The meeting will be held in Chelmsford this year. One of our churches are in Chelmsford, about 40 miles northeast of London. There are several nearby London based airports, as well as good rail connections between London and Chelmsford.The main meeting is set for Saturday March 03, 2018, from about 10.00am to 4.00pm. Each representative would have 10 – 15 minutes to report – depending on how many will be taking part. This year we have decided to have our annual lders conference on the Friday afternoon before the meeting (Friday March 02, 2018). You are most welcome to attend the conference as well.I will let you know the exact venue for the meeting as soon as possible, when it has been finalized. The day will follow the pattern of previous such meetings, with a meal provided. There is no cost for the day.I look forward to hearing from you, and entering into fellowship with you.Yours in the Lord,Falko DrijfhoutPS Ik zal nog even kijken naar transport mogelijkheden van NL naar Chelmsford.Presbytery ClerkEvangelical Presbyterian Church in England and Wales63 Larchwood Keele
Newcastle-under-Lyme
ST5 5BB
Phone: 01278 611280
Mobile: 07811387438
Web: www.epcew.org.uk

Bijlage 17

From: dongsup song <dongsupsong79@gmail.com>
Date: 2018-01-26 1:58 GMT+01:00
Subject: Re: Letter from BBK DGK to rev Song
To: "C. Koster" <dsckoster@gmail.com>
Hello Corneel,
Thank you for your sincere concerns for us.
Last 18 September 2017 an minister, Carl Van Dam and an elder, Jerome Lee(an Korean) met RCK's members via PCK's General Assembly without us. Just like this:

"On Monday afternoon, Jerome Lee and I met with representatives of RCK. This federation arose quite number of years ago as a result of difficulties within the KPCK. Presently this federation consists of three congregations with a total membership of around 200. They have been saddened by the fact that in 2015 one of the churches was suspended from the federation. We were able to have good contact with them in our meeting and could encourage each other in the promises and blessings of our heavenly Father in Jesus Christ our Lord. It is our hope that there may be healing and reconciliation with the KPCK. May the Lord give what is needed."

on Clarion, Year-End 2017.
This is an official comment on RCK recently. We wonder if CanRC's hope is the conciliation with KPCK, NOT WITH US. I am assured that you can guess it actually.
May our Lord continue to bless your coming General Synod!
With Christian Brotherly love
Rev. DongSup Song
Jayoo Reformed Church in Jeonju, Korea.

Artikel R.08Rapport Deputaten Adresvoering, Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB)

Aan : De samenroepende kerk van de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland,
De Gereformeerde Kerk te Lansingerland,
Joh. Houweling
Hoefweg 202
2665 LE Bleiswijk.

Van : Deputaten Adresvoering/Contacten Overheid/Binnenlandse Betrekkingen van De Gereformeerde Kerken in Nederland.

Betreft: Rapportage werkzaamheden over de afgelopen periode

Dalfsen, 9 oktober 2017

Geachte broeders,
Hiermee ontvangt u ons rapport betreffende de werkzaamheden die door ons in opdracht van GS Groningen 2014/2015 zijn uitgevoerd.

Inleiding

Deputaten hebben in de afgelopen periode 10 keer vergaderd. (zie bijlage 1)

Samenstelling deputaatschap
De samenstelling van het deputaatschap is als volgt:
Voorzitter: ds. M.A. Sneep
Secretaris/penningmeester: br. B. Lourens
Ds. M. Dijkstra
Ds. E. Heres
Ds. C. Koster
Ds. S. de Marie

Geachte broeders,

Wij zijn de Here dankbaar dat Hij in de afgelopen periode de gelegenheid en de krachten heeft gegeven om de door u aan ons opgedragen werkzaamheden te verrichten.

Aan de deputaten is opgedragen:

1. Zij zullen zich bij de daarvoor in aanmerking komende overheidsorganen en de nodige van de overheid uitgaande instellingen bekend maken en de plaatselijke kerken op hun verzoek daarbij assisteren.
   Niet van toepassing geweest.
2. Zij zullen fungeren als officieel adres van het kerkverband van De Gereformeerde Kerken in Nederland (postale aanduiding "hersteld") voor overheid, andere kerkgenootschappen en landelijke instellingen en in het algemeen wanneer de kerken gezamenlijk worden aangesproken of aangeschreven.
   Niet van toepassing geweest.
3. Zij zullen stukken die van de overheid en overige kerkgenootschappen bij hen binnenkomen en bestemd zijn voor de kerken of anderszins van belang zijn voor de kerken onder de aandacht van de kerken brengen.
   Niet van toepassing geweest.
4. Zij zullen op vragen van de overheid en overige kerkgenootschappen over bepaalde zaken antwoord geven, voor zover de kerken zich na 2005 over deze en dergelijke zaken in generale synoden hebben uitgesproken. Dit alles in overeenstemming met het gevoelen van de kerken. Zij zullen zowel de bedoelde vragen als de door deputaten gegeven antwoorden ter kennisgeving aan de kerken doen toekomen.
   Niet van toepassing geweest.
5. Zij zullen reageren op wetgeving die door de overheid wordt voorbereid evenals op door de overheid aangekondigde of reeds genomen maatregelen, indien dit van belang is voor de onbelemmerde voortgang c.q. de wettige bescherming van de dienst van de kerk (artikel 27 KO) en indien niet op het bijeenkomen van de Generale Synode gewacht kan worden; van de reacties dienen deputaten de kerken in kennis te stellen.
   Niet van toepassing geweest.
6. Zij zullen reageren op zaken die door de overige kerken ons bekend worden gemaakt indien dit van belang is voor de onbelemmerde voortgang c.q. de wettige bescherming van de dienst van de kerk en het kerkelijke zaken betreft, indien niet op het bijeenkomen van de Generale Synode gewacht kan worden; van de reacties dienen deputaten de kerken in kennis te stellen.
   Niet van toepassing geweest.
7. Zij zullen de kerken informeren over nieuw tot stand gekomen wetgeving en andere maatregelen van de rijksoverheid die voor de kerken consequenties hebben, en over rechterlijke uitspraken die voor het functioneren van de kerken overal in het land van belang zijn.
   Met betrekking tot de nieuwe zondagswet en de internetconsultatie daarover is er een brief uitgegaan naar minister Plasterk. (zie bijlage 2)
   Aan de kerken is advies gegeven hoe om te gaan met de nieuwe regels m.b.t. de ANBI-voorwaarden.
8. Zij zullen gelukwensen of betuigingen van deelneming bij vreugde of rouw, overbrengen en de vertegenwoordiging van de kerken op koninklijke recepties voorbereiden en uitvoeren behalve wanneer de Generale Synode bijeen is.
   Er zijn in voorkomende gevallen gelukwensen verstuurd.
9. Zij zullen op uitnodiging van de overheid de kerken vertegenwoordigen bij officiële plechtigheden met een vorstelijk of nationaal karakter, met dien verstande dat geen uitnodiging aanvaard kan worden tot het bijwonen van religieuze samenkomsten en andere plechtigheden die in strijd komen met het Woord van de Here en de op dat Woord gegronde belijdenis van de kerken.
   Niet van toepassing geweest.
10. Zij zullen in het algemeen de ontvangst van hun toegezonden stukken aan de afzender(s) bevestigen.
    Is gebeurd.

11. Zij zullen ingeval zij menen, dat bepaalde hun niet regarderende stukken van betekenis kunnen zijn voor de kerken of voor een ander generaal deputaatschap, de afzender(s) daarheen verwijzen.

Niet van toepassing geweest.

12. Zij zullen het adressenbestand van de kerken en van de overige kerkgenootschappen up-to-date houden.

Hieraan is geen aandacht besteed

13. Zij zullen ontwikkelingen in andere kerkverbanden nauwlettend volgen. Zij zullen, wanneer zich tekenen voordoen, waaruit blijkt dat er sprake is van trouw aan Schrift en belijdenis (drie formulieren van enigheid) en samenleven volgens de Gereformeerde Kerkorde, daartoe oriënterende gesprekken houden met een gemeente of kerkverband om zich over deze tekenen nader te laten informeren.

Is aandacht voor geweest.

14. Zij zullen desgevraagd de correspondentie toelichten, die de Generale Synode heeft gezonden aan gemeenten buiten het kerkverband.
15. Zij zullen enkele of gegroepeerde al dan niet reeds vrijgemaakte verontruste kerkleden van de GKv of andere kerkgenootschappen verwijzen naar de kerkenraad van de dichtstbijzijnde kerk.

Niet van toepassing geweest.

16. Zij zullen desgevraagd adviezen verlenen aan de plaatselijke kerken bij het aangaan van gesprekken met de onder 15 genoemde personen.

Niet van toepassing geweest.

17. Zij zullen contact zoeken met de landelijke vergadering van de GKN om zo mogelijk te komen tot gesprekken, waarbij het volgende wordt nagestreefd:
    a. Vaststellen of DGK en GKN op het zelfde fundament staan (het fundament van apostelen en profeten, Efez. 2:20) en daarop ook hetzelfde bouwwerk bouwen (*1 Kor. 3: 10 vv.: Naar de genade Gods, die mij gegeven is, heb ik als een kundig bouwmeester het fundament gelegd, waarop een ander voortbouwt. Maar ieder zie wel toe, hoe hij daarop bouwt. Want een ander fundament, dan dat er ligt, namelijk Jezus Christus, kan niemand leggen. Is er iemand, die op dit fundament bouwt met goud, zilver, kostbaar gesteente, hout, hooi, of stro, ieders werk zal aan het licht komen Want de dag zal het doen blijken, omdat hij met vuur verschijnt, en hoedanig ieders werk is, dat zal het vuur uitmaken).*

    Er zal dan ook in de onderlinge gesprekken duidelijkheid moeten komen of er overeenstemming is over fundamentele zaken zoals omgaan met de Schrift, de Gereformeerde belijdenis en de kerkorde en het functioneren daarvan.

    b. Er zal een agendavoorbereidingscommissie in leven worden geroepen, die na het eerste contact samen met broeders uit de GKN een agenda zullen opstellen, waarbij van de kant van DGK in de loop van de gesprekken de volgende zaken aan de orde zullen komen:
        - Vaststellen of er t.a.v. de grondslag onderling verschillen bestaan t.a.v. fundamentele zaken zoals onder andere:
            1. de leer over de kerk (art. 27-29 NGB);
            2. het samenleven naar de gereformeerde kerkorde, met daarbij te betrekken wat op de website van de GKN staat met betrekking tot
                a. het gezag van meerdere vergaderingen (art. 35 KO)
                b. Het functioneren van art. 31 KO met betrekking tot appelzaken
                c. het functioneren van art 67 met betrekking tot te zingen liederen in de eredienst;
            3. Scheuringen en schorsingen;
            4, Tolereren van dwaalleer zoals die te vinden is bij dr. H.F. Kohlbrugge en prof. dr. J. Douma;
            5. het bespreken van de rechtmatigheid van de vrijmaking van 2003 als het werk van de Here;

6. vaststellen of er bij de GKN een uitgesproken wil bestaat om tot eenheid te komen met DGK.

c. De resultaten van het contact met GKN te rapporteren op de volgende generale synode.
d. In geval van zeer positieve bevindingen m.b.t. het onder 1 a.-c. genoemde, zo nodig aan deputaten ad. art. 49 voor te leggen of er reden is om een vervroegde synode bijeen te roepen.
e. Zij stellen bij het begin van hun werkzaamheden een conceptbegroting op van de te verwachten uitgaven en dienen die in bij de Deputaten Financieel Beheer.
f. Zij kunnen voor het uitvoeren van de opdrachten beschikken over de nodige financiële middelen die worden verstrekt door Deputaten Financieel Beheer.
g. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende Generale Synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk doen toekomen.
h. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (PDF-format op CD-rom) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.

Met betrekking tot deze instructie zie hieronder.

Contacten met de GKN

Op 18 juni 2015 is er door de GS Groningen een brief uitgegaan naar de Algemene vergadering van de GKN om hen het besluit van GS Groningen omtrent een eerste contact mee te delen (zie bijlage 3). De GKN heeft deze brief op 1 juli 2015 bevestigd (zie bijlage 4). Op 5 november 2015 is er door de deputaten ACOBB hierop een vervolg gegeven en de GKN uitgenodigd voor een eerste oriënterend gesprek. Dit gesprek heeft plaatsgevonden op 28 januari 2016.

Eerste oriënterende gesprek: 28 januari 2016
In dit gesprek is door de afgevaardigden van de GKN (zogenoemd: de commissie eenheid met DGK), uitgesproken dat beide kerkverbanden veel gemeen hebben. Beide hebben zorgen over bijv. de nieuwe hermeneutiek in de GKv. Beide kerkverbanden willen staan op hetzelfde fundament. Er wordt door de GKN gevraagd waarom er door DGK nu wel besloten is om te komen tot een gesprek, nadat in een eerder stadium de gesprekken waren opgeschort.
Door DGK wordt aangegeven dat er toentertijd gesprek geweest is met de kerkenraad van Kampen (Ichthus) maar dat er miscommunicatie met Kampen is ontstaan, die geleid heeft tot nogal heftige discussie. Er is opnieuw een gesprek met Kampen aangevraagd, maar dat bleek niet mogelijk omdat DGK zich verder zou moeten richten tot een nieuw opgericht voorlopig kerkverband. Er is, gezien de kerkelijke breuken binnen meerdere gemeenten in die tijd, besloten om dat op dat moment niet te doen. De GS Groningen van DGK heeft, op verzoek van twee gemeenten besloten om toch weer tot een gesprek te komen. Van GKN zijde is hierop gereageerd dat het verzoek van DGK voor hen als een grote verrassing was gekomen, zeker nadat ze kennis hadden genomen van de acta van GS Groningen, met betrekking tot de contacten met de GKN. Een belangrijke vraag is of uitgesproken kan worden of beide kerken op hetzelfde fundament staan.

De afgevaardigden van de GKN zullen aan hun Landelijke Vergadering van 18 maart 2016 rapport uitbrengen van dit gesprek. Een vervolg hangt af van het besluit van deze Landelijke Vergadering.

Op 18 maart 2016 heeft de synode van de GKN zich over dit gesprek gebogen en heeft als reactie een brief gestuurd naar de eerstkomende GS (Lansingerland 2018), met een “vastberaden nee” (zie bijlagen 5 en 6).

Op 22 maart 2016 hebben deputaten ACOBB per brief aangegeven dat, hoewel de brief van de GKN gericht is aan de GS Lansingerland 2018, er een nadere uitleg gegeven moet worden van de instructie die de deputaten ACOBB van de GS Groningen hebben meegekregen. In dit schrijven hebben deputaten ACOBB aangeven dat de in de Acta van de GS Groningen genoemde punten geen voorwaarden voor een gesprek, maar gesprekspunten zijn (zie bijlage 7). Op 19 december 2016 kwam er een antwoord van de synode van de GKN met een uitnodiging tot een verder gesprek (bijlage 8). Dit gesprek heeft plaatsgehad op 17 februari 2017.

Tweede oriënterende gesprek: 17 februari 2017
Hoewel de brief van 3 december 2016 gericht is aan de GS Lansingerland 2018, waarover ook teleurstelling is uitgesproken door deputaten ACOBB, zullen er wel gesprekken gevoerd worden tussen deputaten van beide kerken. Van DGK zijde is aangegeven dat de verrassing, die in het eerste oriënterende gesprek door de GKN is geduid, aangeeft dat de intentie, urgentie en motivering die de GS Groningen heeft uitgesproken om te komen tot een gesprek niet goed geproefd zijn.
Er is over de bewuste brief van de GKN op enkele punten doorgesproken. Een aantal zaken zal in de komende gesprekken aan de orde komen. In dit gesprek is van de kant van de GKN nadrukkelijk gevraagd naar het fundament van de kerk. De vraag betrof met name of bij DGK de kerkorde ook tot het fundament van de kerk behoort.
Van DGK-zijde wordt aangegeven dat de grondslag voor de kerken wordt gevormd door Schrift en Belijdenis. Tegelijk wordt er gehecht aan gereformeerde rechtspraak, zoals de belijdenis daar zelf ook over spreekt.
Er is sprake van een zekere gelaagdheid. De grondslag is de Schrift en de belijdenis en daaruit voortvloeiend de kerkorde.
Nu dit naar elkaar is uitgesproken en hiermee aangegeven is dat er over het fundamant van de kerken geen verschil van mening is, wordt er verder gesproken over het vervolg.
Er zal een gezamenlijk persbericht uitgaan naar de kerken (bijlage 9).

Op de synode van de GKN op 18 maart 2017 is het rapport van de commissie eenheid van de GKN besproken. Er zijn door de GKN deputaten benoemd die de verdere gesprekken met DGK gaan voeren.

Derde gesprek: 3 juli 2017 'Schriftgezag en fundament van de kerk'
Op 3 juli 2017 is er door de deputaten van beide kerken verder gesproken over het onderwerp 'Schriftgezag en fundament van de kerk', dit onderwerp is van te voren afgesproken.
Voorafgaande aan dit gesprek ligt er van beide kerken een notitie over het Schriftgezag. Aangegeven en geconstateerd wordt dat er van beide kanten gesproken wordt met eenzelfde geluid over het Woord van de Here. Ook het gezag van de kerkorde komt weer ter tafel. Vragen als: 'behoort de KO tot het fundament van de kerk' en 'welk gezag heeft de KO in vergelijking met de Schrift' worden door GKN deputaten met nadruk naar voren gebracht.
Over het gezag van de KO blijkt tussen beide kerken wat verwarring te bestaan over de gebruikte terminologieën, maar er is overeenstemming over wat er bedoeld wordt.
Er wordt in de discussie wordt over en weer wantrouwen geproefd als het gaat om de visie op de binding aan de KO. De afgevaardigden van de GKN stellen met nadruk dat zij zich door de Kerkorde gebonden weten, maar dat er van de KO kan worden afgeweken door een besluit van de Generale Synodes. De deputaten DGK stemmen hiermee in en stellen ook dat de KO langs de kerkelijke weg gewijzigd kan worden. Er wordt op gewezen dat de geschiedenis van de kerken laat zien hoe groot het belang is van de binding aan de KO.
Van dit gesprek komt geen persverslag.

Vierde gesprek: 8 september 2017 'vervolg Schriftgezag en fundament van de kerk'
In de vorige vergadering lag de nadruk op het visiedocument van DGK. In deze vergadering ligt de nadruk op het visiedocument ingebracht door de GKN.
Nadrukkelijk wordt nu gesproken over het functioneren van het Schriftgezag in beide kerken.

De discussie spitst zich toe op Genesis 1-3. Vanuit de GKN wordt uitgesproken dat er geen twijfel is over de historiciteit van Genesis 1-3. Het blijkt wel lastig om vanuit de Schrift bindende uitspraken te doen met betrekking tot de exacte lengte van de (eerste) scheppingsdagen. GKN wil daar graag ruimte in laten.
Vanuit DGK-zijde is aangegeven dat het spreken over de daglengte alleen maar kan gebeuren vanuit de Schrift zelf, van binnenuit. Het gaat om de klaarblijkelijkheid van de Schrift. Die geldt voor alle delen van de Schrift. M.b.t. Genesis 1 mag nooit ruimte voor de evolutieleer een argument zijn om de lengte van de zes dagen langer te zien dan van dagen zoals wij die kennen.
Uitvoerig is gesproken over de publicatie van prof. dr. J. Douma "Genesis". Vanuit de GKN wordt aangegeven dat, bij de toenadering van prof. Douma tot de GKN kerk Hardenberg, er door de kerkenraad van Hardenberg uitvoerig met hem is gesproken over zijn opvatting over Genesis 1. Prof. Douma heeft daarbij beloofd zijn theorie over Genesis 1 niet te zullen uitdragen in gesprek of preek. De kerkenraad heeft in zelfstandigheid besloten prof. Douma tot het voorlopig kerkverband toe te laten. Er kon, vanwege het onvolkomen functioneren van het kerkverband in die periode, geen beroep worden gedaan om het kerkverband van de GKN. Later is hiervan door de kerkenraad van Hardenberg verantwoording afgelegd.. Er is toen door geen van de kerken binnen het voorlopig kerkverband bezwaar aangetekend.
Met nadruk is door de GKN gesteld dat het standpunt van prof. Douma over Genesis 1 niet het standpunt is van het kerkverband en ook niet door de predikanten gedeeld wordt. Daarover hoeft geen enkele twijfel te bestaan.
Er is door DGK op aangedrongen om aan te geven waarom prof. Douma niet is gevraagd om zijn publicatie terug te nemen. Is een voorganger in de kerk met afwijkende gedachten over bijv. Genesis 1 ook als hij die niet zou uitspreken, wel betrouwbaar voor de gemeente? Daarbij wordt gewezen op het ondertekeningformulier. De deputaten GKN kunnen hierop vanwege de vertrouwelijkheid geen antwoord geven.
De GKN vindt dit geen reden tot een blokkade voor het komen tot verdere eenheid met DGK, omdat zij zich keren tegen het standpunt van prof. Douma in dezen.
Het was volgens hen een eenmalige gebeurtenis in een bijzondere omstandigheid. Hun normale handelen in deze zaken zal in het huidige kerkverband overeenkomen met wat ook in DGK gebruikelijk is, naar de Schrift en de KO.
De volgende vergadering zal staan in het teken van de katholiciteit van de kerk. Rondom dat onderwerp zal tevens aandacht zijn voor het functioneren van de kerkorde in de praktijk van het kerkelijke leven en het kerkrechtelijk omgaan met een onschriftuurlijk gepubliceerde visie op Gen. 1-3, als die van prof. Douma. Besloten wordt dat er een persverslag uitgaat, naar aanleiding van de ontmoetingen op 3 juli en 8 september 2017 (geen bijlage, omdat het persverslag nog niet klaar is op het moment dat dit rapport afgerond werd).

Aanbevelingen
De deputaten stellen voor om de instructie van deputaten ACOBB ongewijzigd te laten, zodat de deputaten het gesprek met de GKN kunnen voortzetten en uitdiepen in de komende tijd.

Deputaten wensen u Gods wijsheid toe bij al uw beraadslagingen.

ds. M.A. Sneep br. B. Lourens
voorzitter secretaris

Bijlagen:

Bijlage 1

De deputaten hebben 10 keer vergaderd.
17 mei 201
10 september 2015 - samen met afgevaardigden van de GKN
26 oktober 2015

22 december 2015
28 januari 2016 – samen met afgevaardigden van de GKN
21 maart 2016
16 februari 2017
1 mei 2017
3 juli 2017 - samen met afgevaardigden van de GKN
18 september 2017 – samen met de afgevaardigden van de GKN
Gepland: 4 december 2017 – samen met de afgevaardigden met de GKN

Bijlage 2.

Deputaten Adresvoering, Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB).

Dalfsen, 9 mei 2016

Aan zijne excellentie Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de weledelgeleerde heer Dr. R.H.A. Plasterk

Betreft : **Internetconsultatie Handhaving van de Zondagsrust**

Geachte heer Plasterk,

U overweegt de Zondagswet in te trekken.
Wij willen u dringend oproepen om deze wet niet in te trekken.
De zondag is aan alle mensen gegeven om tot rust te komen. Dat hebben we zo nodig. Zeker in onze huidige samenleving. Waar we opgejaagd worden om al meer te presteren en te produceren. In beroep en vrije tijd. De Here, onze God gaf ons de rustdag. Deze is ingesteld al bij de Schepping van deze wereld (Genesis 2: 2 en 3). Ook in de wet die de Here ons voorhoudt wordt dit herhaald (Exodus 20:8-11).
De rustdag is een heerlijke dag. Want op de zondag mogen we rusten van al ons werk. Dat is een groot geschenk. De sfeer van deze rustdag is dan een sfeer van werkelijk vrij zijn en van zich richten op de God die werkelijk verlossing geeft. De mensen krijgen de gelegenheid om Hem volop te zoeken.
En hier in ons land is Hij naar waarheid te vinden. Er worden iedere zondag kerkdiensten belegd waar mensen God willen ontmoeten, Hem willen eren en naar Zijn Woord willen luisteren.
En onder de huidige wetgeving wordt er rekening mee gehouden dat dit, in ieder geval tot 13.00 uur, in alle rust kan geschieden.
Intrekking van deze wet kan betekenen dat kerkdiensten op de zondagmorgen niet meer ongestoord kunnen plaatsvinden. De eerbied die onze God toekomt wordt daardoor ernstig belemmerd.

De zondagswet is een uitvloeisel van de vrijheid van godsdienst zoals die in de 16^{e} eeuw duur is bevochten.
Wij zien als taak van de overheid dan ook dat zij niet alleen zorg draagt voor de openbare orde maar ook dat de Here de heilige kerk beschermt. Wij bidden dan ook dat onze Here de overheid bestuurt zodat de kerk een stil er gerust leven mag leiden in alle godsvrucht en waardigheid.

Wij hopen dat u uw invloed gebruikt om te bevorderen dat iedereen op zondag ongestoord en ongehinderd kan genieten van het uitrusten van alle niet noodzakelijke activiteiten. Tot eer van God, de Schepper en Onderhouder van hemel en aarde, en tot welzijn van alle inwoners van ons land.
In onze erediensten dragen wij regelmatig ons Koningshuis, de regering en allen die over ons gesteld zijn aan de Here op.
Als u naar aanleiding van deze brief een nadere toelichting verlangt willen wij die graag geven.

Hoogachtend, namens deputaten ACOBB,
B. Lourens, secretaris

Dalfsen, 9 mei 2016

Aan zijne excellentie Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de weledelgeleerde heer Dr. R.H.A. Plasterk

Betreft : **Internetconsultatie Handhaving van de Zondagsrust**

Geachte heer Plasterk,

U overweegt de Zondagswet in te trekken.
Wij willen u dringend oproepen om deze wet niet in te trekken.
De zondag is aan alle mensen gegeven om tot rust te komen. Dat hebben we zo nodig. Zeker in onze huidige samenleving. Waar we opgejaagd worden om al meer te presteren en te produceren. In beroep en vrije tijd. De Here, onze God gaf ons de rustdag. Deze is ingesteld al bij de Schepping van deze wereld (Genesis 2: 2 en 3). Ook in de wet die de Here ons voorhoudt wordt dit herhaald (Exodus 20:8-11).
De rustdag is een heerlijke dag. Want op de zondag mogen we rusten van al ons werk. Dat is een groot geschenk. De sfeer van deze rustdag is dan een sfeer van werkelijk vrij zijn en van zich richten op de God die werkelijk verlossing geeft. De mensen krijgen de gelegenheid om Hem volop te zoeken.
En hier in ons land is Hij naar waarheid te vinden. Er worden iedere zondag kerkdiensten belegd waar mensen God willen ontmoeten, Hem willen eren en naar Zijn Woord willen luisteren.
En onder de huidige wetgeving wordt er rekening mee gehouden dat dit, in ieder geval tot 13.00 uur, in alle rust kan geschieden.
Intrekking van deze wet kan betekenen dat kerkdiensten op de zondagmorgen niet meer ongestoord kunnen plaatsvinden. De eerbied die onze God toekomt wordt daardoor ernstig belemmerd.

De zondagswet is een uitvloeisel van de vrijheid van godsdienst zoals die in de 16^{e} eeuw duur is bevochten.
Wij zien als taak van de overheid dan ook dat zij niet alleen zorg draagt voor de openbare orde maar ook dat de Here de heilige kerk beschermt. Wij bidden dan ook dat onze Here de overheid bestuurt zodat de kerk een stil er gerust leven mag leiden in alle godsvrucht en waardigheid.

Wij hopen dat u uw invloed gebruikt om te bevorderen dat iedereen op zondag ongestoord en ongehinderd kan genieten van het uitrusten van alle niet noodzakelijke activiteiten. Tot eer van God, de Schepper en Onderhouder van hemel en aarde, en tot welzijn van alle inwoners van ons land.
In onze erediensten dragen wij regelmatig ons Koningshuis, de regering en allen die over ons gesteld zijn aan de Here op.
Als u naar aanleiding van deze brief een nadere toelichting verlangt willen wij die graag geven.

Hoogachtend, namens de deputaten

B. Lourens, secretaris

Bijlage 3

Deputaten Adresvoering, Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB).

Dalfsen, 3 november 2015

Geachte broeders,

Van br. H. van Dijk, als samenroeper van de commissie contacten met DGK, vernamen wij dat uw commissie op 5 november bij elkaar in een eerste vergadering komt.

Wij, als deputaten ACOBB, hebben nagedacht over de inhoud van het eerste oriënterende gesprek dat wij voornemens zijn met elkaar te hebben. u te houden.

Wij zien dit eerste contact voornamelijk als een kennismaking met elkaar.

In dit eerste oriënterende gesprek willen wij nog niet inhoudelijk over allerlei (geschil)punten met elkaar van gedachten wisselen. Daarvoor zal, als in dit gesprek blijkt dat er bereidheid is om verder met elkaar te spreken, later voldoende ruimte zijn.
Met elkaar kunnen wij dan afspraken maken voor een vervolg. Ons voorstel is om een agendacommissie inhoud te geven aan dit vervolg
Wij stellen voor om bij dit gesprek de leiding op ons te nemen. Maar dit kan uiteraard in overleg worden afgesproken.

In de hoop en verwachting op een goed gesprek met elkaar,

Met hartelijke broedergroet,
Namens de deputaten ACOBB

B. Lourens, secretaris

Bijlage 4

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

deputaat-scriba: J.F. de Leeuw
Prinsesselaan 11, 3851 XM Ermelo
Tel. 06-53672343, E-mail: j.f.deleeuw@online.nl

Aan : ds. C. Koster, scriba II van de GS Groningen 2014-2015
Duindigtstraat 7
2665 HS Bleiswijk
dsckoster@gmail.com

Betreft: ontvangstbevestiging schrijven 18 juni 2015
Ermelo, 1 juli 2015.

Geachte dominee Koster,

Het schrijven van de GS Groningen 2014-2015 van De Gereformeerde Kerken in Nederland inzake het zoeken van contact met de GKN is ontvangen.
Graag geef ik ter informatie het volgende door:
Samenroepende kerk voor de eerstvolgende vergadering van de GKN is de GK Dalfsen e.o.. Het scribaat van deze kerk wordt waargenomen door br. H. Hoek, zijn mailadres is:
he.hoek@gmail.com.

De eerstvolgende vergadering van de GKN zal DV worden gehouden op 26 september 2015.
De naam van het kerkverband is Gereformeerde Kerken Nederland, dus zonder het woordje 'in'.
Met broedergroet,
J.F. de Leeuw, deputaat-scriba GKN

Bijlage 5

Generale Synode 12 maart 2016

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

deputaat-scriba: J.F. de Leeuw Prinsesselaan
11,3851 XM Ermelo

Tel. 06-53672343, E-mail: j.f.deleeuw@online.nl

Aan : Deputaten adresvoering/contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB)

p/a secretaris B. Lourens

Henri Dunantstraat 81

7721HR Dalfsen

b.lourens01@grnail.corn

Betreft: **gesprek**

Ede, 14 maart 2016.

Geachte broeders,

Ter uwer informatie sturen wij u een afschrift van de brief die de generale synode d.d. 12 maart van de Gereformeerde Kerken Nederland aan de samenroepende kerk van uw eerstvolgende generale synode heeft gestuurd.

Tevens ontvangt u het verslag van het oriënterend gesprek tussen u en onze deputaten zoals dat, vertrouwelijk, door onze deputaten aan de GS van de GKN d.d. 12 maart is voorgelegd.
Omdat u gebonden bent en zich gebonden weet aan de instructie van uw synode, een instructie die zoals wij schrijven en toelichten, een vruchtbaar gesprek in de weg staat, is op 12 maart besloten uw eerst komende GS te verzoeken deze instructie te herzien zodat onze deputaten met u een werkelijk open gesprek kunnen hebben. Wij zien daar naar uit.
Om misverstanden te voorkomen, op 12 maart is besloten niet langer te spreken van vergadering of landelijke vergadering van de GKN maar van generale synode. Het zal u ongetwijfeld zijn opgevallen.
Met broedergroet

R. de Boer, scriba

Bijlage 6

Generale Synode 12 maart 2016

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

deputaat-scriba: J.F. de Leeuw
Prinsesselaan 11, 3851 XM Ermelo

Tel. 06-53672343, E-mail: j.f.deleeuw@online.nl

Aan: De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland,

p/a De samenroepende kerk DGK Berkel en Rodenrijs / Bergschenhoek,

scriba A. van Egmond

Albert van ’t Hartweg 31

2667MJ Bleiswijk

scriba@gereformeerde-kerk.nl

Betreft: **gesprek**

Ede, 12 maart 2016.

Geachte broeders,

aanloop

De Generale Synode van Groningen van De Gereformeerde Kerken in Nederland heeft op 7 februari 2015 besloten om op het niveau van het kerkverband “na te gaan of er een mogelijkheid bestaat om tot eenheid met de GKN te komen, waarbij het uitgangspunt dient te zijn de waarheid van Gods Woord en de rechtspraak waar deze op grond van Gods Woord is uitgevoerd.” Uw GS heeft daarom uw deputaten ACOBB opgedragen om contact te zoeken met de landelijke vergadering van de GKN. Van deze besluiten hebt u de kerken van de GKN op de hoogte gesteld, middels een brief d.d. 18 juni 2015. En u hebt ons in datzelfde schrijven als kerken uitgenodigd voor een gesprek. Een open gesprek “om zo te onderzoeken of we daadwerkelijk op hetzelfde fundament staan en daarop ook hetzelfde bouwwerk bouwen.” De landelijke vergadering van de GKN d.d. 26 september 2015 heeft op een uitnodiging van deputaten ACOBB (d.d. 16 september 2015) vervolgens positief gereageerd en eigen deputaten opgedragen om een oriënterend gesprek te voeren en vervolgens daarover te rapporteren aan de vergadering van de GKN. Dat gesprek heeft plaatsgevonden op 28 januari 2016. Het verslag daarvan zult u ongetwijfeld in het rapport

van uw deputaten ACOBB terugvinden. Naar aanleiding van uw besluiten en de reeds vermelde oriënterende ontmoeting willen we u graag het volgende antwoorden.

oriënterend gesprek

Onze deputaten hebben tijdens de ontmoeting hun verrassing laten blijken over de uitnodiging, die immers bedoeld was om een "open gesprek" te voeren om te onderzoeken 'of we daadwerkelijk op hetzelfde fundament staan en daarop ook hetzelfde bouwwerk bouwen." Die verrassing laat zich tweeledig verklaren.

1. Allereerst hebben voorgaande Generale Synodes van uw kerken immers uitgesproken dat er met de kerken van de GKN geen contact gezocht hoefde te worden. Ook de door u benoemde deputaten zagen tot Groningen 2014 geen reden tot contactoefening. De intentie van uw voorgangster Groningen 2014 was voor onze deputaten verborgen achter een verslag dat zij comité verklaarde en derhalve voor hen ontoegankelijk was, terwijl uit de stukken moeilijk bleek te achterhalen wat de DGK tot haar uitnodiging had gebracht. De bespreking hierover was verhelderend. Uw deputaten wezen op de hectiek en de actualiteit van het moment. Het was vóór Groningen 2014 nog te vroeg om in gesprek te gaan. Bovendien verklaarden uw deputaten dat het deputaatschap ACOBB in voorgaande jaren niet in alles aan haar opdracht en instructie toegekomen was. Broeders, wij zijn dankbaar te horen, dat de gronden om in de periode tussen 2010 en 2015 met de GKN geen contact te zoeken slechts te vinden zijn in omstandigheden van tijd en prioriteit. U schrijft dat in uw brief van 18 juni 2015 ook royaal. U zegt daar over onze kerken: "U wilt staan op hetzelfde fundament van apostelen en profeten en u wilt zich in uw kerkelijk samenleven zoveel mogelijk richten naar de Gereformeerde Kerkorde." Die herkenning heeft u kennelijk van overtuiging doen zijn dat contact niet langer mocht worden uitgesteld.

2. Vervolgens spraken onze deputaten uit verrast te zijn over de uitnodiging, vanwege de overige besluiten van Groningen 2014. De acta van deze GS waren bij de GKN afgevaardigden niet bekend tot eind 2015. Ze waren niet voor publicatie vrijgegeven. Pas na het aanvaarden van de uitnodiging en het bepalen van een datum en plaats, konden deputaten GKN lezen wat de verdere instructies en bepalingen waren. Op grond van met name besluit II.2. spraken onze deputaten hun verwondering er over uit, dat van het "open gesprek" dat in uw brief aan de GKN d.d. 26 september is genoemd, van de kant van uw deputaten uit niet veel sprake kon zijn, gezien hun instructie. In het gesprek werd ook terecht en duidelijk aangegeven dat uw deputaten zich inderdaad aan deze instructies gebonden weten. Alle daar genoemde agendapunten moesten in de loop van de tijd "tot op het bot" worden onderzocht, aldus één van de deputaten. Maar dat verhinderde volgens uw deputaten intussen het "open gesprek" niet. Gedreven vanuit een "oecumenisch willen" moest dit mogelijk zijn. Zo staat het overigens ook in de Acta Groningen: "Ook ten aanzien van een schismatieke kerk waarin voor het overige de grondslag van 2.a. functioneert, heeft de kerk van Christus roeping om zover dit mogelijk is -, te onderzoeken of er eenheid in de waarheid mogelijk is." Ook op dit punt zijn wij als GKN dankbaar voor de heldere opstelling die deputaten in het gesprek lieten zien. Het heeft onze deputaten namelijk overtuigd dat hun verrassing gerechtvaardigd was. En het heeft ons als GKN tijdig weerhouden om met uw deputaten verder in gesprek te gaan. Het is tegelijkertijd aanleiding geweest om ons direct tot uw vergadering te wenden. Want met name dit laatste behoeft wel enige uitleg.

Groningen 2014

Broeders, wat de GS Groningen 2014 een "open gesprek" noemt en een "onderzoeken of we daadwerkelijk op hetzelfde fundament staan en daarop ook hetzelfde bouwwerk bouwen" blijkt volgens haar Acta een gesprek te moeten worden waarin u uw roeping wilt uitvoeren ten aanzien van een door u zo genoemde "schismatieke kerk". In uw overwegingen neemt u dan ook het volgende mee:

2.b Met betrekking tot het hanteren van de KO voor het kerkelijk samenleven binnen het kerkverband zijn er vragen te stellen richting de GKN m.b.t. het gezag van meerdere vergaderingen (art. 35 KO) en het functioneren van art. 31 KO en art. 67 KO.

2.c In een tot nu toe niet herroepen publicatie uit 2010 (De reformatie van de kerk en het Evangelie van vrije genade) die nog steeds op de site van GKN Zwolle staat, staan uitspraken,

die vragen oproepen m.b.t. de belijdenis van de bovengenoemde grondslag. Deze uitspraken betreffen:

- de leer over de kerk (art. 27-29 NGB)
- het gezag van ambtsdragers en van kerkelijke vergaderingen (art. 30-32 NGB, art. 35 KO)
- de leer over verbond en heiliging (art. 24 NGB).

Meerdere predikanten van de GKN hebben blijk gegeven van een pluriforme kerkvisie. Prof. dr. J. Douma heeft daarnaast in publicaties ruimte gelaten voor de evolutietheorie en een afwijkende visie ontwikkeld m.b.t. de sabbatsrust naar het vierde gebod.
In onder 2.c. genoemde brochure wordt de rechtmatigheid van de Vrijmaking van 2003 in twijfel getrokken (zie ook de brochure “Weerlegging” op de website van DGK Zwolle e.o.). Ditzelfde moet worden vastgesteld voor uitspraken van ds. E. Hoogendoorn.

U wilt daarom ook, zo blijkt verder, het volgende onderzoeken:

4.b. Een bespreking met het kerkverband met GKN zal zich gezien bovenstaande dienen toe te spitsen op de volgende vragen (in onderstaande volgorde):

1. Staan wij inderdaad op dezelfde grondslag en functioneert deze grondslag als zodanig?
2. Is er een erkenning van de vrijmakingen van 2003 en 2010 als het werk van de Here?
3. Zoeken wij eenzelfde kerkelijk samenleven op basis van de gereformeerde kerkorde en art. 28 NGB? Is er de wil tot eenheid?
4. In hoeverre zijn de voltrokken scheuringen en schorsingen wettig geweest? En welke consequenties heeft dit voor DGK en GKN?

Uw deputaten krijgen daarom, voorafgaande aan enige ontmoeting met deputaten GKN de volgende 2e instructies voor een agenda mee:

2. Er zal een agendavoorbereidingscommissie in leven worden geroepen, die na het eerste contact samen met broeders uit de GKN een agenda zullen opstellen, waarbij van de kant van DGK in de loop van de gesprekken de volgende zaken aan de orde zullen komen:

a. vaststellen of er t.a.v. de grondslag onderling verschillen bestaan t.a.v. fundamentele zaken zoals onder andere:

1. de leer over de kerk (art. 27-29 NGB);
2. het samenleven naar de gereformeerde kerkorde, met daarbij te betrekken wat op de website van de GKN staat met betrekking tot
   i. het gezag van meerdere vergaderingen (art. 35 KO)
   ii. het functioneren van art. 31 KO met betrekking tot appelzaken
   iii. het functioneren van art. 67 met betrekking tot te zingen liederen in de eredienst;

b. scheuringen en schorsingen;

c. tolereren van dwaalleer zoals die te vinden is bij dr. H.F. Kohlbrugge en prof. dr. J. Douma;

d. het bespreken van de rechtmatigheid van de vrijmaking van 2003 als het werk van de Here;

e. vaststellen of er bij de GKN een uitgesproken wil bestaat om tot eenheid te komen met DGK.

Letter en Geest

Broeders, tegen de agendapunten en de onderwerpen die volgens de Acta Groningen 2014 aan de orde gesteld, onderzocht en beantwoord moeten worden, zeggen we als kerken vooraf principieel nee. Wij willen u, in de liefde voor de Here Jezus en voor u, ook graag uitleggen waarom we dit vastberaden nee laten horen. Wij wijzen uw agenda af, omdat wij Gereformeerde Kerken zijn en dat ook graag willen blijven. De agendapunten die u aandraagt spreken grotendeels en merendeels van een intentie om boven de Schrift uit te binden aan *uw* interpretatie van de K.O., *uw* handelwijze in het verleden en *uw* kerkelijke traditie tot op heden. Boven wat er in artikel 29 NGB staat over de kenmerken van de ware kerk, wilt u met betrekking tot de grondslag spreken over eventuele verschillen over het samenleven naar de gereformeerde kerkorde ten aanzien van onderscheiden onderwerpen. Is dat *kerkelijk* samenleven de grondslag? Wordt niet de kerk alleen gebouwd op het fundament van apostelen en profeten? Op deze "Petra" bouwt Christus immers Zijn gemeente! U wilt in uw onderzoek naar het *fundament* spreken over scheuringen en schorsingen. Betreft dat werkelijk volgens u het fundament van de kerk? U geeft aan te willen vragen naar publicaties die u zonder enige grond benoemt als dwaalleer. Kennelijk hoort dat volgens u niet bij de ruimte die Gereformeerde Kerken hun leden tot op heden gegund hebben, waar het om exegetische verschillen gaat. Daarbij komt, broeders, de vraag op welke grond u met ons zou willen spreken over de "leer" van Kohlbrugge? Is die "leer" grondslag voor het kerkelijk samenleven binnen de GKN? Uw agenda spreekt van een in onze ogen ongereformeerde behoefte om een kerkverband op door u gestelde criteria te toetsen. En daar zeggen wij om Christus' wil vrijmoedig en overtuigd nee tegen. Broeders, zó niet! Dit is namelijk niet de weg die naar kerkelijke eenheid moet leiden. Dit laat ons integendeel een programma zien dat afgehandeld moet worden om uw vrijmaking en verdere bouwwerk als een werk des HEREN te erkennen, alvorens u ons kunt accepteren. Uit de letter van uw acta spreekt een geest waar de gereformeerde kerken zich door heel de geschiedenis heen in kerkelijke samensprekingen ver van hebben willen houden. We wijzen u slechts op de door u genoemde Acta Groningen 1978, maar dan overwegingen art. 139d. Uw agenda beperkt bij voorbaat de bandbreedte van het katholiek belijden en geloven en stelt kerkelijke afspraken op gelijke hoogte met Gods Woord.

Appèl

Er zou over dit alles veel te zeggen zijn, ook vanuit de traditie die u en wij gemeenschappelijk hebben. Maar wij zien daar op dit moment vanaf. Want, broeders, wij maken ons zorgen over u. Wij komen uit eenzelfde huis. Wij delen eenzelfde geschiedenis. Laat het niet zo zijn, dat één van ons zich afzondert en een eigen huis en een eigen geschiedenis gaat. Want het kan zijn, dat het bouwsel ondeugdelijk blijkt wanneer de Koning terugkomt. Datzelfde geldt ook de GKN. Daarom zijn we aan elkaar gegeven en hebben we elkaar ook nodig. Om elkaar vast te houden en samen verder te groeien. Om over ons falen en feilen elkaar vergeving te vragen. Om ons behoud te blijven bewerken met vreze en beven. Want wie staat, zie toe dat hij niet valle. In die ruimte heeft de Here Jezus ons willen stellen. De ruimte van de kerk die Zijn Woord liefheeft en bewaart. Door *Hem* lief te hebben, waar wij maar onnutte slaven zijn. Hij is het enige Hoofd dat we als kerken erkennen. En zó willen we u graag de hand reiken en in gemeenschap met u staan. In de gezindheid van onze Here Jezus Christus. Een gezindheid die ons leert onszelf te verootmoedigen en de ander uitnemender te achten dan onszelf. Om ruimte te zoeken in plaats van elkaar ruimte te ontzeggen. In die gezindheid willen we graag met u spreken over de drie kenmerken van de ware kerk. Om van elkaar te horen of het Woord van Jezus Christus bewaard wordt: hoorbaar, zichtbaar en tastbaar. Al het andere is daaraan ondergeschikt. Wij doen als kerken binnen het verband van de GKN vrijmoedig een appel op u, de instructie van uw voorgangster te herzien. Om uw deputaten gelegenheid te geven het in een werkelijk open gesprek met ons te hebben over de noodzaak en het voorrecht ook vandaag katholiek gereformeerd te zijn. Tot lof van de HERE en tot heil van de kerken.

Met broedergroet,
J.R. Visser, preses
R. de Boer, scriba

Bijlage 7

Deputaten ACOBB van De Gereformeerde Kerken in Nederland,
p/a B. Lourens,
Henri Dunantstraat 81,
7721HR Dalfsen
b.lourens01@gmail.com

Aan de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland,
p/a J.F. De Leeuw,
Prinsesselaan 11
3851XM Ermelo

Dalfsen, 22 maart 2016

Geachte broeders,

Door middel van dit schrijven willen wij, deputaten ACOBB, reageren op uw brief aan de komende synode van DGK, die zal samenkomen DV voorjaar 2018. U richt zich niet tot ons, als deputaten. Daaruit zouden wij de conclusie kunnen trekken dat wij naar u er het zwijgen toe kunnen doen. , Maar tegen de achtergrond van ons gesprek d.d. 28 januari jl., menen wij dat in uw brief toch echt tekort wordt gedaan aan onze intenties en aan de bedoeling van hetgeen in de Acta is verwoord in het door u gewraakte besluit 2. Mogelijk is er sprake geweest van een misverstaan. Daarom brengen we graag het volgende onder uw aandacht.

In ons gesprek kwam van de kant van uw afgevaardigden de verrassing tot uiting over de uitnodiging die uitging van de synode Groningen 2014 om te komen tot een gesprek. Het was bedoeld als een eerste oriënterend gesprek.
Uw verrassing kwam voort uit wat u had gelezen in de Acta, waarin gesproken wordt over dwaalleer, schismatieke kerken en scheurkerken.
In een reactie daarop is van onze kant gezegd (wij citeren):

> "*Wij weten ook dat er nu heel veel besproken moet worden. Daar moeten we, en dat is uitdrukkelijk gesteld, met de broeders van de GKN samen over praten. En zal goed zijn dat er broeders samenkomen die een agenda zullen samenstellen. Want er liggen bij u pijnpunten en ook bij DGK zijn er punten en dat zal op een of andere manier besproken moeten worden. Maar dat doet geen afbreuk aan het feit dat er tijdens een kerkelijke vergadering unaniem besloten is: wij zien een kerkverband dat op hetzelfde fundament wil staan We hebben toch dezelfde achtergrond en diepe drijfveer. We zullen moeten zoeken naar eenheid. Dat is door Christus geboden.*
> *Er valt heel veel te bespreken. We zouden graag zien dat er van weerskanten dezelfde beweging komt. Het kan toch niet waar zijn dat kerkverbanden die zo dicht bij elkaar staan, niet willen samengaan*".

Over de pijnpunten die er zijn is er van uw kant aangegeven "*dat het beter zou zijn om elkaar te beoordelen over waar we nu staan, om dan niet meteen over scheuringen en schisma's te spreken*".
Dat is ook door ons benadrukt (citaat):

> "*je moet elkaar ook vinden op die basis. In de formuleringen van het synodebesluit zie je wat de perceptie is binnen kerkverband van DGK van de geschiedenis tot op heden. U hebt een*

bepaalde kijk op de geschiedenis en u zegt wat daar gebeurd is, dat kan niet. Zo ligt dat ook bij DGK. Wat er gebeurd is heeft dan die benaming en wij hopen, de synode hoopt dat uit gesprekken mag blijken dat je op dit punt met elkaar verder kunt. Dat je op hetzelfde fundament staat en we hebben hetzelfde belijden en dat je niet naast elkaar mag optrekken".

In het verdere gesprek hebt u aangegeven:

"*in de acta lezen we geen vragen, maar lezen we oordelen. Commissie V heeft het voorbereid en heeft rapport gedaan. Daar wordt de vraag gesteld aan DGK zelf: "is er bij u wel de wil om tot eenheid te komen met GKN en of er bereidheid is tot zelfbeproeving". Het antwoord lezen we niet in de acta. Er wordt gevraagd of er binnen de GKN iets veranderd is, en niet of er binnen DGK iets veranderd is, nu er een uitnodiging van DGK ligt. Er worden geen vragen gesteld en u heeft ook in de uitnodiging niet aangegeven welke vragen zijn er. In de acta worden allerlei zaken opgesomd die besproken moeten worden, onder andere de genoemde dwaling van prof. Douma en de opvatting van Kohlbrugge, maar er zijn geen vragen.*
Als zulke oordelen al klaar liggen wat zijn dan werkelijk uw intenties?"

Hierop is van onze zijde geantwoord:

"Het antwoord van uw vragen ligt in het besluit. Het besluit om na te gaan om te komen tot eenheid met GKN.
Hoe komt zo iets ter sprake. Op de synode is er veel besproken en is er ook nagegaan of er bij ons inderdaad de intentie is. En er werden precies die vragen gesteld die u nu citeert. Die bespreking resulteert in dit besluit.

Wij willen dit nader omschrijven. In de Acta van de GS Groningen 2014 van DGK worden zaken genoemd die in een gesprek, voorbereid door een gezamenlijke agendacommissie, aan de orde zullen komen (van onze kant).
De agendapunten zijn dus **gesprekspunten** en geen **oordelen** en geen **voorwaarden** voor een gesprek van de kant van DGK. U zegt in uw brief daarentegen: "De agendapunten die u aandraagt spreken grotendeels en merendeels van een intentie om boven de Schrift uit te binden aan *uw* interpretatie van de K.O., *uw* handelwijze in het verleden en *uw* kerkelijke traditie tot op heden."
Wij kunnen wat u ons hierin verwijt, totaal niet plaatsen.. Bent u niet met ons van oordeel dat het onontkoombaar is om **elkáár** op een aantal, voor u en ons belangrijke, punten te bevragen. Dat is juist toch ook met de bedoeling om van elkaar te mogen vaststellen of wij op hetzelfde fundament staan?
En als er dan gesproken wordt over het fundament, dan zal toch ook de toepassing in de praktijk ter sprake komen? Zowel van uw kant als van onze kant? Door onze synode zijn inderdaad enkele agendapunten genoemd. En of die alle relevant zijn kan toch in een gezamenlijk gesprek aan de orde komen?

Het is overigens beslist niet zo dat wij van mening zouden zijn dat alle agendapunten "tot op het bot" moeten worden onderzocht. Zo is dat in ons gesprek niet naar voren gebracht. En de geciteerde zin is ook niet terug te vinden in de notulen van die vergadering.
Eén van onze deputaten wilde met die woorden juist de intentie van DGK benadrukken. Namelijk dat de GKN-commissie de besluiten van DGK-synode moet vertalen naar hoe we daar zaten als deputaten van DGK. Ze konden aan ons proeven de intentie dat wij graag het gesprek willen aangaan. En dat wij ook bereid zijn om ons te laten bevragen over de dingen die in onze Acta staan. Ook is daarbij de hoop uitgesproken dat de GKN-commissie onze intentie overbrengt naar de (toen nog) Landelijke Vergadering van de GKN. Hij gaf aan dat er bij ons de hoop was, dat er over en weer de wil is en het verlangen om het gesprek aan te gaan. "En als het moet, dan spreken we door over de dingen, tot op het bot, zou ik haast zeggen."

Broeders, onze oprechte en hartelijke hoop is dat u zich alsnog wilt bezinnen op het genomen besluit van uw vorige synode en uw verzonden brief aan de komende generale synode van DGK, DV voorjaar 2018. Onze synode heeft besloten (besluit 1, art 4.02) om "op het niveau van het kerkverband na te gaan of er een mogelijkheid bestaat om tot eenheid met de GKN te komen, waarbij het uitgangspunt dient te zijn de waarheid van Gods Woord en de rechtspraak waar deze op

grond van Gods Woord is uitgeoefend." Ons gebed is dat we op korte termijn alsnog met u een open gesprek kunnen aangaan over de pijnpunten die er over en weer liggen.

Namens de deputaten ACOBB van De Gereformeerde Kerken in Nederland,

B. Lourens, secretaris

Bijlage 8

Generale Synode 1 oktober 2016

Gereformeerde Kerken Nederland (GKN)

deputaat-scriba: J.F. de Leeuw
Prinsesselaan 11, 3851 XM Ermelo

Tel. 06-53672343, E-mail: j.f.deleeuw@online.nl

Aan : Deputaten ACOBB van De Gereformeerde Kerken in Nederland
p/a B. Lourens
Henri Dunantstraat 81
7721HR Dalfsen
b.lourens01@gmail.com
Betreft: **gesprek**

Ermelo, 19 december 2016

Geachte broeders,

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Nederland d.d. 1 oktober 2016 heeft in haar vergadering van 17 december j.l. uw schrijven d.d. 22 maart 2016 behandeld en na uitvoerige bespreking, in grote eensgezindheid, de volgende uitspraak gedaan:
De synode van de GKN besluit naar aanleiding van de brief d.d. 22 maart 2016 van de deputaten ACOBB van de DGK:

1. om vanuit de roeping tot eenheid zoals de Here Christus ons dit leert o.a. in Johannes 17, de leden van het moderamen op te dragen in een gesprek de eerdere brief van de synode van 12 maart 2016 aan de synode van de DGK, toe te lichten;
2. deze commissie, te weten de predikanten L. Heres, E. Hoogendoorn en J.R. Visser, te vragen schriftelijk verslag van haar bevindingen aan de volgende synode te doen.

Binnenkort zal de commissie contact met u op nemen voor het maken van een afspraak.
Met hanrtelijke broedergroet,

Ds. L. Heres, scriba GS 1 oktober 2016

Bijlage 9

Gezamenlijk persverslag namens DGK en GKN afgevaardigden

Op 17 februari 2017 hebben afgevaardigden van De Gereformeerde Kerken (DGK) en Gereformeerde Kerken Nederland (GKN) met elkaar gesproken. Tussen beide kerken is er gesprek sinds begin 2016 en ligt er een briefwisseling. De agenda van de bespreking van 17 februari bestond uit het bespreken van die briefwisseling en de toelichting die daarop vanuit de GKN gegeven zou gaan worden volgens de opdracht die de GKN synode op 17 november jl. daartoe gegeven heeft.

De broeders van de GKN hebben op 17 februari toegelicht waar moeiten zijn ontstaan met de door de DGK aan deputaten ACOBB verstrekte opdracht en bijbehorende door DGK op het internet gepubliceerde agendapunten. De broeders van beide kerken hebben hierover gesprek gevoerd. Over en weer is toegelicht hoe moeiten zijn ontstaan en hoe teleurstellingen zijn gevoeld op basis van op internet verspreidde agendapunten en daarop naar elkaar toe verstuurde brieven. Er is ruim de tijd genomen om elkaar toe te lichten wat de achterliggende motivatie, bedoeling en strekking daarvan was en is. Er is doorgesproken over de door DGK in haar acta gepubliceerde agendapunten en over allerlei andere aspecten uit de briefwisseling tussen DGK en GKN. Dit heeft over en weer verhelderend gewerkt. Duidelijk is geworden: het fundament van de kerk is Schrift en belijdenis. De kerkorde, kerkelijke rechtspraak en kerkgeschiedenis behoren niet tot het fundament zelf. De punten uit de acta van DGK zijn bedoeld als agendapunten voor een gesprek en hebben niet de bedoeling een oordeel richting de GKN uit te spreken. Ook zijn ze niet bedoeld als voorwaarden voor het gesprek.

De afgevaardigden van de DGK en GKN hebben uitgesproken dat ze het als een positief gesprek ervaren hebben dat openingen geeft, en tevens is naar elkaar uitgesproken dat er blijdschap is over het gevoerde gesprek, de openheid en de opheldering.

De afgevaardigden van de GKN zullen dit ook op hun volgende synode van 18 maart naar voren brengen en bespreken.

De vergadering is afgesloten met gebed: of de Here Zelf de toenadering tussen beide kerken wil zegenen.

Aanvullend rapport van de deputaten ACOBB aan GS Lansingerland 2018

Dalfsen, 20 maart 2018

Kort verslag van het gesprek van tussen deputaten ACOBB van DGK en de deputaten eenheid gereformeerde belijders van de GKN, d.d. 2 december 2017

Het onderwerp van het gesprek tussen afgevaardigden van DGK en GKN is: de katholiciteit van de kerk. Er zijn is besloten aan de hand van twee gespreksdocumenten (een van de GKN en een van DGK) met elkaar te spreken.
Eerst wordt het gespreksdocument van de GKN besproken. Dit blijkt een acht pagina tellend concept-stuk te zijn dat dient binnen de GKN als *Handreiking eenheid gereformeerde belijders.*

Het eerste wat hierin besproken wordt is de plaats en betekenis van het kerkverband. Hierbij een aantal citaten uit deze handreiking:
“Wezenlijk voor een gereformeerd kerkverband is enerzijds de zelfstandigheid van de plaatselijke gemeenten. We spreken daarom niet van een landelijke kerk (enkelvoud), maar van een verband van kerken (meervoud).”
“*Anderzijds is het wezenlijk voor een gereformeerd kerkverband dat er een gemeenschappelijke geestelijke band bestaat tussen de verschillende plaatselijke kerken en dat uit die gemeenschappelijke band een onderlinge verantwoordelijkheid voortvloeit. We spreken daarom niet van onafhankelijke, maar van zelfstandige plaatselijke kerken. Een plaatselijke kerk kan niet zomaar onafhankelijk van andere kerken besluiten nemen, zeker niet wanneer het om zaken gaat die alle kerken gemeenschappelijk aangaan”*
“Het is belangrijk om te zien dat het kerkverband niet de kern of het wezen van de kerk is. Wanneer in de Bijbel of in de belijdenis gesproken wordt over 'gemeente' of 'kerk', wordt daar nooit rechtstreeks het kerkverband mee bedoeld.”
Hiervoor wordt een aantal redenen voor aangegeven.
“*We kunnen het zo zeggen dat de universele kerk tot openbaring komt in de plaatselijke kerk (ecclesia localis ecclesia universalis in loco est: de plaatselijke kerk is de universele kerk op een bepaalde plaats). Daardoor krijgt de plaatselijke kerk veel gewicht, want het is niet minder dan de openbaring van de universele kerk zelf. Daar spreekt immers Christus zelf door zijn Woord en*

woont en werkt Hij door zijn Geest. Daar horen de mensen naar zijn stem en volgen Hem. Dat is het wezenlijke van de kerk. Het kerkverband is vervolgens een door mensen georganiseerd verband van plaatselijke kerken"

Er ontspint zich dan een discussie over de plaats van de kerk en het kerkverband. Door DGK wordt opgemerkt dat in de *Handreiking* de nadruk ligt op het menselijk handelen als er gesproken wordt over het kerkverband. En de vraag wordt dan ook gesteld of de opmerking terecht is dat er in de Bijbel nergens rechtstreeks over het kerkverband wordt gesproken.

"*Door de kerk te benaderen vanuit haar wezenlijke karakter, merken we om ons heen op meerdere plekken plaatselijke kerken op waar we de kenmerken van de ware kerk kunnen herkennen."*
"Wanneer die plaatselijke herkenning er is, mag dat ook vrijmoedig uitgesproken worden. Er is dan sprake van geestelijke herkenning zonder dat er daadwerkelijke kerkelijke eenheid mogelijk is. De organisatie van het kerkverband maakt kerkelijke eenheid voorlopig onmogelijk. De gehoorzaamheid en onderworpenheid aan het Woord maakt dat we moeite hebben met bepaalde kerkverbanden. Zelfstandige kerken zijn immers geen onafhankelijke kerken. Vanuit het kerkverband benaderd is er dan ook niet te spreken van eenheid. Vanuit de universele kerk benaderd is het echter wel mogelijk om van geestelijke eenheid te spreken. Dat is dan de dubbelheid van de situatie. Maar zo mag dat dan ook uitgesproken worden."

En even verderop:

"Wanneer er op plaatselijk vlak herkenning is vanwege de kenmerken van de kerk, zonder dat daarmee het kerkverband erkend kan worden, kan die plaatselijke herkenning vrijmoedig publiek uitgesproken worden. Daarin kan dan in alle nuchterheid de dubbelheid verwoord worden dat er op plaatselijk niveau herkenning is, maar dat dat niet geldt voor het kerkverband. Na verdere gesprekken zou die plaatselijke herkenning zelfs over kunnen gaan in erkenning. Er kan dan echter geen daadwerkelijke kerkelijke eenheid zijn die zich uit in erkenning van elkaars avondmaalstafels en toelating tot elkaars kansels. Daarin is de plaatselijke kerk gebonden aan de besluiten van de synode. Niettemin is juist dan het uitspreken van geestelijke verbondenheid van belang."

Vanuit GKN-zijde wordt aangegeven dat, wanneer je in een plaatselijke kerk de kenmerken van de ware kerk herkent, dat dan wel betekent dat deze kerk onderdeel is van een kerkverband. Je moet eerst zeggen dat de kenmerken van de ware kerk zichtbaar zijn en dat je als plaatselijke kerk een ware kerk, bent dan gaan we als kerk verder. Als een kerk, een gemeente naar je toekomt, dan is er een eenheid van twee ware kerken en niet als één kerk in een kerkverband.
Ook wordt opgemerkt van GKN-zijde dat wanneer deze situatie zich plaatselijk zou voordoen, een plaatselijke kerk dan niet gehinderd mag worden door het kerkverband. Het kerkverband mag een plaatselijk vereniging of samenwerking niet in de weg staan.
Hieruit blijkt, volgens de interpretatie van deputaten van DGK, dat er blijkbaar volgens GKN deputaten een bepaalde vorm van eenheid mogelijk is vóórdat een andere gemeente overgegaan is tot de afscheiding van een kerkverband.
Waar de deputaten DGK aangeven dat ook kerkverbandelijke eenheid Schriftuurlijk is, wordt daar door een deputaat van de GKN een vraag bij gesteld. Er wordt onder meer aangegeven dat het zich houden aan kerkverbandelijke afspraken subjectief is. De nadruk ligt bij de GKN op de plaatselijke kerk.
Waar het in het gesprek gaat over de werkelijke eenheid in Christus wordt door DGK aangegeven dat de echte eenheid in Christus wordt gevonden aan het Heilig Avondmaal.
Als er in één plaats twee kerken zijn (een DGK-kerk en een GKN-kerk) en er zijn daar dus twee gescheiden avondmaalstafels, dan kun je nog niet spreken van de totale geloofseenheid die er is in Christus.

Van de kant van de GKN wordt verder opgemerkt dat je de kenmerken van de kerk niet kunt overdragen aan de kenmerken van het kerkverband. Als er geconstateerd is dat het oecumenisch willen er is dan moet je daar plaatselijk iets mee. En daarna kijk je naar het kerkverband.

Het blijkt dat we over dit onderwerp nog niet uitgesproken zijn. Ook het gespreksdocument van DGK moet nog aan de orde komen, en het liefst zo snel mogelijk gezien de komende vergaderingen van de beide synodes.
Beide deputaatschappen zullen dit gesprek rapporteren aan hun synode.
Er wordt nog wel gevraagd door deputaten van DGK of de GKN de brief d.d. 16 maart 2016 na deze gesprekken die gevoerd zijn, terug kan nemen. Ook al wordt door een enkele deputaat van de GKN aangegeven dat er bepaalde punten uit de brief kunnen worden weggestreept, staat een andere GKN-deputaat nog helemaal achter deze brief van maart 2016.
Er wordt van de zijde van de GKN op aangedrongen om de instructie die de deputaten van DGK hebben meegekregen, gewijzigd zal moeten worden.
Er wordt tot slot wel uitgesproken dat we elkaar zien als broeders die van harte de Here willen dienen en die graag tot eenheid willen komen.

Kort verslag van het gesprek van tussen deputaten ACOBB van DGK en de deputaten eenheid gereformeerde belijders van de GKN, d.d. 5 maart 2018.

Voor het vervolggesprek over *de katholiciteit van de kerk* werd als datum afgesproken, 5 maart ’18. Echter voorafgaand aan het gesprek ontvingen deputaten ACOBB van de GKN-deputaten Eenheid Geref. Belijders een schrijven. Dit schrijven is hetzelfde document, zoals DGK-synode dat ontvangen heeft van GKN-synode als bijlage van een brief van 17 maart 2018 (deze bijlage dateert van 8 maart 2018) maar zonder voetnoten. Daarin wordt meegedeeld dat er in de ogen van de deputaten van GKN redenen zijn om de gesprekken ‘op deze manier’ niet voort te zetten. De redenen komen kort samengevat hierop neer: Naar het oordeel van de deputaten GKN zeggen de deputaten van DGK andere dingen dan wat in het officiële orgaan van DGK (De Bazuin) geschreven wordt. In de brief van deputaten GKN vindt een terugblik plaats tot op de Acta van de GS Groningen 2014/15. De deputaten GKN menen discrepantie waar te nemen tussen dat wat deputaten van DGK spreken en dat wat (elders) binnen DGK geschreven is en wordt in het officiële orgaan van DGK. Wat blijkbaar voor deputaten GKN ‘de deur dicht doet’ is een artikel in De Bazuin (12 jg. Nr. 2), van br. H. Oosterhuis.

Tijdens het gesprek op 5 maart 2018 te Harderwijk, stellen de afvaardigden van GKN hun brief prealabel aan de orde. De voortzetting van de bespreking van het oorspronkelijk geplande onderwerp, ‘de katholiciteit van de kerk’, blijkt niet meer op de agenda te staan.
Met náme het artikel van br. H. Oosterhuis in De Bazuin brengt de afgevaardigden van GKN ertoe uit te spreken dat zij de gesprekken op deze manier niet kunnen voortzetten. Dat er binnen DGK geschreven wordt over het belijden van schuld over zonden van GKN is voor de deputaten van GKN onacceptabel. Dat er gesproken zal worden over schisma’s achten zij wel begrijpelijk. Echter, vanwege de typering ‘schismatieke kerk’ (in de Acta van GS Groningen) is het voor deputaten GKN onbegrijpelijk dat deputaten DGK aanbevelen de instructie van de vorige synode ongewijzigd te handhaven. In de brief van GKN wordt nadrukkelijk als voorwaarde voor voortzetting van het gesprek gesteld, dat het kerkverband van DGK zich ‘door een besluit van uw Generale Synode publiek distantieert’ van de punten die in de GKN-brief van 8 maart genoemd zijn.

In hun reactie hebben deputaten DGK aangegeven deze opstelling van deputaten GKN teleurstellend en betreurenswaardig te vinden. Daarbij wordt o.a. op de volgende aspecten gewezen:
- Er is blijkbaar een misverstand over het voorstel van DGK-deputaten aan de synode van Lansingerland inzake de instructie. In de oorspronkelijke instructie wordt GKN niet beoordeeld of veroordeeld als schismatieke kerken. Een voorstel om de oorspronkelijke instructie (voorzover niet afgehandeld) te handhaven behelst dus ook niet deze typering.

- Een artikel van een auteur in De Bazuin kan niet rechtstreeks gezien worden als een officiële uitspraak van het kerkverband. Terwijl de afgevaardigden van GKN in hun gesprek met deputaten DGK wel degelijk een officiële afvaardiging van het kerkverband van DGK ontmoeten.
- Ook wordt nog eens duidelijk gemaakt dat bepaalde typeringen inzake GKN, geciteerd uit bepaalde documenten, gezien dienen te worden als de perceptie van de historie, zoals die leeft binnen DGK. Bepaalde typeringen (Acta GS Groningen) dienen niet gezien te worden als veroordelingen maar als gesprekspunten op de agenda van het deputatenoverleg.
- Deputaten DGK laten in het gesprek duidelijk merken dat het artikel van br. Oosterhuis niet geplaatst is na overleg met deputaten ACOBB. En tevens dat het tijdstip van het plaatsen van dit artikel naar de mening van DGK-deputaten hoogst ongelukkig is. Tegelijk maken DGK-deputaten ook duidelijk dat bepaalde inhoudelijke elementen van het gewraakte artikel behoren tot de beoogde gespreksonderwerpen met de afgevaardigden van GKN. Daarom moest door DGK-deputaten ook worden geantwoord dat niet alleen zíj, maar (naar verwachting) ook de GS van DGK niet aan de door deputaten GKN gestelde voorwaarde kan voldoen.
- De andere elementen die in de brief van 17 maart 2018 genoemd worden, blijken minder van belang als belemmering voor verdere gesprekken. In dit gesprek is daar dan ook weinig op ingegaan. Met name spreken deputaten DGK in het gesprek richting deputaten GKN er hun teleurstelling over uit, dat zij terugkomen op het artikel van dr. P. van Gurp over de KO m.b.t. het fundament van de kerk. Hierover was al eerder uitgebreid doorgesproken. We dachten dat we daarin ook verder gekomen waren. Nu staat deze zaak als probleem genoemd in de publieke brief van de GKN-synode aan de DGK-Synode.

Een ander punt waar de GKN deputaten zich opnieuw aan storen is dat wij op dit moment niet verder kunnen gaan dan naar elkaar uit te spreken op het zelfde fundament te *willen* staan. Zo is dit ook in het gezamenlijke tweede persverslag weergegeven. Het was vooraf door ons toegelicht: op dit moment zijn nog niet alle fundamentele zaken van onze instructie besproken en door DGK synode beoordeeld. Tot nu toe is alleen de bespreking over het Schriftgezag afgerond. De bespreking over de leer van de kerk moet nog een vervolg krijgen en de overige onderwerpen van onze instructie moeten nog aan de orde komen.

De GKN blijkt echter van haar kant er nu op aan te blijven dringen dat wij als deputaten verder dienen te gaan door naar elkaar uit te spreken dat we nu al op het zelfde fundament *staan*.

Evaluerende opmerkingen

Als deputaten ACOBB moeten we vaststellen dat de deputaten van de GKN van oordeel zijn dat een gesprek met DGK niet voortgezet dient te worden zolang er in publicaties van en vanuit het kerkverband van DGK uitspraken liggen, met daarin typeringen, die kunnen worden opgevat als veroordelende vooroordelen t.a.v. het kerkverband van GKN.

Ondanks toelichting door deputaten ACOBB en de verklaring dat deze zaken gezien moeten worden als gesprekspunten, is het oordeel van de afvaardiging van GKN op dit punt, in de afgelopen periode niet veranderd. Dit ondanks het feit dat de GKN afvaardiging de uitleg van DGK-zijde gedurende enkele samensprekingen wel heeft willen aanvaarden.

Bepaalde formuleringen en typeringen liggen helaas blijkbaar zó gevoelig dat zelfs de positieve uitkomst van eerdere gesprekken erdoor overvleugeld worden.

Terwijl ook tijdens het laatste gesprek erkend wordt dat er in de achter ons liggende jaren sprake is geweest van scheuringen, schisma's, waarover ook gesproken dient te worden, levert het woord 'schismatiek' (en de woordenboek-betekenis van dat woord) al een zodanig bezwaar op, dat geëist wordt dat het kerkverband daar publiek afstand van neemt.

Tegelijk moet worden vastgesteld dat de brief van de Synode van de GKN, dd. 12 maart 2016, ondanks ons ernstig bezwaar, ongewijzigd gehandhaafd is tot op heden. In deze brief wordt door middel van beschuldiging van ongereformeerd handelen publiek een negatief beeld van het kerkverband van DGK gegeven. Toch hebben wij deze brief, ondanks ons ernstig bezwaar, niet als een verhindering gezien om toch aan te dringen op gesprek met GKN om via gesprekken samen verder te komen.

Conclusie
Als gevolg van het verschil van inzicht inzake de historische betekenis en de status van bepaalde typeringen en formuleringen van de zijde van DGK over de GKN willen de afgevaardigden van de GKN het gesprek niet voortzetten. Als gevolg daarvan lijken de gesprekken tussen de twee kerkverbanden tot ons verdriet te stagneren.
Naar het oordeel van deputaten ACOBB van DGK wordt door de deputaten van de GKN een onbillijke eis en een onterechte voorwaarde gesteld, omdat gevraagd wordt om inhoudelijk vooruit te lopen op de uitkomst van gesprekken die nog gevoerd moeten worden.
Blijkens de brief d.d. 17 maart 2018 van de GS van de GKN heeft de synode zich achter het standpunt van haar deputaten geschaard.

Op dit moment moet de betreurenswaardige conclusie worden getrokken dat, in afwachting van andere signalen van de zijde van de GKN, hierin voorlopig slechts kan worden berust. Wel moeten wij, hierbij de opdracht van de Heere Jezus Christus in gedachten hebbende (zie ook Joh. 17: 21), als kerkverband doen wat in ons vermogen ligt om te proberen de voor de GKN blijkbaar onoverkomelijke obstakels weg te nemen. Concreet betekent dit dat de synode kan uitspreken dat wij de GKN zien als kerken waarvan wij in de gesprekken tot nu toe hebben vastgesteld, dat zij willen staan op het fundament van apostelen en profeten.
En dat na het vaststellen van het staan op eenzelfde fundament, via de weg van open en eerlijke gesprekken over de scheuringen die plaatselijk in het verleden hebben gespeeld, gepoogd dient te worden de belemmering die deze met zich meebrengen, weg te nemen.

Voorstel aan de Generale Synode

Deputaten ACOBB stellen de volgende besluittekst voor:

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken in Nederland in vergadering bijeen te Zwolle op 7 april 2018
Overweegt

1. dat het gewraakte artikel in de Bazuin slechts citaten weergeeft van stukken uit de Acta van de vorige DGK-synode, en uit een brochure van DGK Zwolle. Wel is het plaatsen van dit artikel ongelukkig qua timing.
2. dat via het voeren van gesprekken tussen afgevaardigden van DGK en GKN de perceptie van de recente kerkgeschiedenis van beide kanten besproken kan worden en zo bezwaren over en weer ook weggenomen kunnen worden.
3. Dat het voor deze gesprekken van belang is dat er over de te bespreken fundamentele zaken overeenstemming is bereikt.

Besluit:

1. met teleurstelling kennis te nemen van het feit dat de GS van GKN van 17 maart 2018 door het stellen van de eis aan het kerkverband van DGK om zich publiek te distantiëren van een artikel in het blad De Bazuin een onbillijke en niet te rechtvaardigen voorwaarde stelt voor de voortzetting van de gesprekken tussen DGK en GKN.
2. de uitnodiging tot het gesprek, gedaan door de GS van Groningen 2014/15, te handhaven, in afwachting van de reactie van de GKN, om alsnog met elkaar de gesprekken te vervolgen over de overgebleven onderwerpen.
3. uit te spreken de GKN te zien als kerken die willen staan op het fundament van apostelen en profeten, wat de basis moet zijn voor verdere samensprekingen.
4. een brief te doen uitgaan naar het kerkverband van de GKN, waarin de uitnodiging tot gesprek wordt herhaald en waarin de intenties van de gehandhaafde uitnodiging worden toegelicht.
5. deputaten ACOBB op te dragen diligent te blijven op mogelijke openingen voor gesprek met de GKN en hen te machtigen dit gesprek aan te gaan.

Gronden:

1. Het gewraakte artikel in De Bazuin is als zodanig geen officiële verklaring van het kerkverband van DGK. Over de betreffende inhoudelijke aspecten van het artikel kan een synode pas uitspraken doen nadat de beoogde gesprekken daarover tussen DGK en GKN gevoerd zijn.
2. Er wordt ten onrechte aan voorbijgegaan dat de deputaten ACOBB de wettige vertegenwoordigers zijn van het kerkverband, in het gesprek met de GKN.
3. Ook al wordt er door de GKN een belemmering gezien voor de voortgang van het gesprek en kan voortgaand contact niet worden afgedwongen, dat neemt niet weg dat de uitnodiging van de GS van Groningen 2014/15 onverminderd van kracht blijft vanuit de toen geformuleerde roeping.
4. De brief van de GKN d.d. 12 maart 2016 vraagt om beantwoording door de synode. Tevens bevestigt de synode dat zij het handelen van de deputaten in de afgelopen periode heeft goedgekeurd.
5. Het voeren van de gesprekken namens de synode behoort tot de taken van de deputaten ACOBB.

Bijlage 1:

Deputaten Eenheid Gereformeerde Belijders
Secr. A. Bolt
Aan: deputaten ACOBB DGK
Secr. B. Lourens

Amersfoort, 8 maart 2018

Geachte broeders,

Het drietal gesprekken dat we inmiddels met elkaar gevoerd hebben, konden gehouden worden na een aanvankelijke afwijzing. U weet, dat onze Generale Synode veel moeite had met de instructie die u als deputaten van uw meeste vergadering heeft meegekregen. In een eerste oriënterend gesprek is daarop gewezen. Er is tegelijkertijd indringend en aanhoudend gevraagd wat uw bedoelingen waren. Wat beogen kerken om met een ander kerkverband samen te spreken, wanneer er vooraf al sprake is van een oordeel over dat kerkverband. We legden met naam en toenaam de vinger bij uitdrukkingen als “schismatieke kerken” en het “tolereren van dwaalleer”. Letterlijk staat er in de acta te lezen: “Ook ten aanzien van een schismatieke kerk waarin voor het overige de grondslag van 2.a. functioneert, heeft de kerk van Christus roeping om zover dit mogelijk is -, te onderzoeken of er eenheid in de waarheid mogelijk is. 28 Acta Generale Synode Groningen 2014-2015 In geval van zonden tegenover de Heer van de kerk zoals het onrechtmatig scheuren van zijn gemeente, zal schuldbelijdenis gedaan moeten worden, voordat het tot een hereniging kan komen. In een op uw dringend verzoek nader gesprek legde u uit, dat genoemde uitdrukkingen naar uw inzicht geen oordeel inhielden. Het waren slechts gesprekspunten, die tot een beoordeling moesten leiden. Op grond hiervan zijn wij vervolgens als deputaten van de Gereformeerde Kerken Nederland met u in gesprek gegaan.

Voordat het eerste gesprek plaats kon vinden, hebben wij als deputaten gemeend u eerst te moeten vragen of u als deputaten zelf een onbevooroordeelde mening over ons had. We stelden die vraag naar de integriteit, vanwege een aantal zeer onaangename artikelen op een website uit uw kerkelijke kring. In die artikelen werd een aantal predikanten ongehoord en publiekelijk veroordeeld, als zouden ze een dubbele agenda hebben. Tot onze vreugde nam u van wat in uw eigen kring geschreven was nadrukkelijk afstand. U vond het overigens niet nodig om dat publiek te maken. Het persoonlijk uitspreken ervan achtte u voldoende voor de voortzetting van het gesprek. Wij hebben u daarin niet verder willen pressen, omdat genoemde website wel binnen uw kerken actief is, maar u voor wat daar geschreven wordt niet verantwoordelijk bent.

Heel anders was dat na het eerste gesprek. Toen verschenen namelijk artikelen van de hand van dr. P. van Gurp in de Bazuin (zie bijlage 1). Deze artikelen gingen over de vraag, of de K.O. ook hoorde bij het fundament van de kerk. Terwijl u en wij tot overeenstemming waren gekomen en nadrukkelijk hadden uitgesproken dat de K.O. niet tot het fundament van de kerk hoort, stond in uw kerkelijke pers dat de K.O. daartoe wel behoort. Wij hebben u daarmee geconfronteerd en u gevraagd zich ook daarvan te distantiëren. U hebt ons vervolgens uitgelegd, hoe dr. Van Gurp naar uw oordeel zijn woorden bedoelde. U gaf aan, dat in zijn wijze van redenatie ook "wel iets waars" zat. Opnieuw hebben wij u als deputaten GKN niet willen dwingen meer te doen. Maar de discrepantie tussen het gesprek dat we met u hebben gevoerd en de duidelijke tegenstem in uw kerkelijke pers heeft ons wel geraakt.

Aan het eind van de eerste twee gesprekken zijn we overeengekomen een publieke verklaring uit te laten gaan over de bereikte consensus. We stelden u de tekst voor, dat DGK en GKN staan op het fundament van Schrift en belijdenis. Na enige tijd ontvingen we van u het antwoord, dat u naar buiten wilde brengen: DGK en GKN *willen* staan op hetzelfde fundament. Een kleine verandering, die een grote ruimte met zich meebrengt. Dat werkwoord "willen" kunnen we positief opvatten. Maar, gezien de eerdere ervaringen herinneren we ons wat uw GS ten aanzien van de kerkelijke eenheid naar voren heeft gebracht. We hebben dat al eerder geciteerd, maar doen dat nogmaals: "Ook ten aanzien van een schismatieke kerk waarin voor het overige de grondslag van 2.a. functioneert, heeft de kerk van Christus roeping om zover dit mogelijk is -, te onderzoeken of er eenheid in de waarheid mogelijk is. 28 Acta Generale Synode Groningen 2014-2015 In geval van zonden tegenover de Heer van de kerk zoals het onrechtmatig scheuren van zijn gemeente, zal schuldbelijdenis gedaan moeten worden, voordat het tot een hereniging kan komen." Opnieuw hebben we, vanwege de opdracht om met elkaar te spreken, u niet door willen vragen wat voor u het onderscheid is tussen "staan" en "willen staan" in het licht van uw instructie. We waren dankbaar voor het resultaat van onze eerste besprekingen en wilden de weg graag vervolgen.

We begrepen dan ook niet, hoe u in uw rapport aan de Generale Synode Lansingerland kunt aanbevelen, om de instructie van de vorige Synode ongewijzigd te handhaven. We dachten u inmiddels duidelijk te hebben gemaakt, hoe bepaalde uitdrukkingen de onderlinge gesprekken vooraf kunnen bemoeilijken. Er was van uw kant veel uitleg en een dringend verzoek voor nodig om de gesprekken op gang te brengen. Inmiddels hebben we geconstateerd, al is dat anders gecommuniceerd, dat beide kerken op hetzelfde fundament staan [1]. Kennelijk hebt u zelf geen moeite met de zinsnede dat "ook ten aanzien van een schismatieke kerk, voor het overige de grondslag van 2a kan functioneren" d.w.z. niet alleen de Schrift en de belijdenis, maar ook de K.O. Zijn we dan in dat eerste tweetal gesprekken achteraf met elkaar toch niet verder gekomen? U blijft ons typeren als een schismatieke kerk [2]. Het zijn immers geen overwegingen zonder meer die hier geciteerd worden. Het zijn overwegingen in de context van de samenspreking met de GKN. En dat, terwijl we met elkaar overeengekomen waren dat de K.O. *niet* tot het fundament van de kerk behoort![3]
U kunt zich ongetwijfeld voorstellen dat we als deputaten GKN het gevoel hebben dat we in en door onze gesprekken niet nader tot elkaar zijn gekomen.
Datzelfde is helaas nog erger geworden vanwege de jongste ontwikkelingen. Opnieuw meent de redactie van De Bazuin (zie bijlage 2) met betrekking tot het onderlinge gesprek het één en ander te moeten opmerken. Eén van onze kerken wordt publiek een "sekte" genoemd die "op eigenwillige wijze is afgescheurd van de kerk van Jezus Christus". En verder: "zo staan de zaken. Kerk tegenover sekte. Zeker, er zijn nu samensprekingen. Er kan dwaalleer ingezien worden, het kan ook weggedaan worden, er kan eventueel schuld worden beleden over zonden." Dat is wat de stem van uw kerken publiek te horen geeft: een sekte kan ook schuld belijden, wanneer voor het overige de grondslag functioneert.

Broeders, u begrijpt wel dat wij de gesprekken op deze manier niet kunnen voortzetten. Kennelijk hangt er toch wel veel af van de interpretatie waarmee u de uitspraken van de GS 2014 hebt

uitgelegd. Uw interpretatie wordt, als we naar gepubliceerde artikelen kijken, in elk geval niet gedeeld door de deputaten die in opdracht van dezelfde kerken het blad de Bazuin uitgeven. Die ook hopen om met dit werk voort te gaan onder Gods zegen zoals ze schrijven. Wij twijfelen intussen niet aan uw uitleg, zoals u die zelf meent te mogen geven aan de instructie en overwegingen van uw Generale Synode. Wij twijfelen wel, of uw uitleg gedragen wordt in en door uw eigen kerkverband. Dat houdt tegelijk in, dat wij twijfelen of de gesprekken die wij met u voeren wel zinvol zijn. Want wij kunnen hier, aan dezelfde tafel met elkaar spreken en tot overeenstemming komen. Maar zowel in uw rapportage naar uw eigen kerken toe, als in het officiële blad van uw kerken worden de zaken toch wel anders voorgesteld. Daarom menen wij dat een vruchtbaar gesprek alleen voortgezet kan worden als u zich van de punten die wij genoemd hebben als kerken door een besluit van uw Generale Synode publiek distantieert [4].
Zie het niet als een definitieve afwijzing. Wij willen uw interpretatie en het resultaat van de tot nu gevoerde gesprekken graag waarderen. Maar wij weten niet meer of wij in u wel met broeders spreken die de stem van de DGK laten horen. U zegt namelijk andere dingen dan wat in het officiële orgaan van uw kerken geschreven wordt. En u zegt sommige dingen anders – zoals mag blijken uit de gezamenlijke verklaring over wat het fundament van de kerk is. Ook de nu door u voorgestelde instructie aan uw synode roept de vraag op of wat we besproken hebben echt invloed heeft. Wij worden nog steeds schismatieke kerken genoemd. Nog steeds wordt er gezegd dat er in ons midden dwaling is.
Wij roepen u op om de genoemde obstakels die aan uw kant zijn ontstaan weg te nemen zodat er weer verdere gesprekken tussen onze kerken kunnen plaatsvinden.
Met broedergroet,
Br. A. Bolt
Br. J. Hartog
Ds. L Heres
Ds. R. Visser
Ds. R. van der Wolf

---

1 In het gesprek van 5 maart is door DGK deputaten aangegeven dat dit nog verder gesprek behoeft.
2 De moeite die hier aangeduid wordt zit in het gebruik van de termen: het spreken over ‘de schisma’s’ en over ‘schismatieke kerken’. Het spreken over de ‘schisma’s is een zuivere weergave van de situatie (van scheuringen) in de kerken, daarover kan doorgesproken worden. Het herhalend betitelen van GKN kerken als schismatieke kerk(en) heeft in zichzelf een oordeel voorafgaand aan gesprek dat nog plaats moet vinden.
3 In de instructie worden zaken als het samenleven naar de gereformeerde kerkorde, de scheuringen en schorsingen uit het verleden en de rechtmatigheid van de vrijmaking van 2003 nog steeds gevat onder '**fundamentele zaken**'.
4 Daarmee bedoelen we dat uw synode duidelijkheid schept over het fundament van de kerk en de daarop gebaseerde oordeelsvorming en daarmee ook over het uitgangspunt van verdere gesprekken. De onduidelijkheid en discrepantie wordt geïllustreerd, onderstreept en gevoed door de genoemde obstakels:
- een ongewijzigde instructie voor deputaten ACOBB, waarin de winst van onze gesprekken niet is doorgevoerd, en die nog steeds in het kader staan van de betiteling als schismatieke kerken
- het artikel in de Bazuin waarin gesproken wordt door Oosterhuis over de GKN als zijnde schismatieke en sektarische kerk

Bijlage 2:

Gespreksdocument over *de katholiciteit van de kerk*, t.b.v. van het contact DGK–GKN, 041217

Met de Geloofsbelijdenis van Nicea onderscheiden we vier eigenschappen van de kerk. De kerk is één, heilig, katholiek en apostolisch. Net zo als over de drie andere eigenschappen van de kerk valt ook over haar katholiciteit veel te zeggen. Dus voor dit gespreksdocument zullen we ons zeer beperken.
Met instemming en dankbaarheid maak ik gebruik van de *Beknopte Gereformeerde Dogmatiek* (BGD), C. Trimp, *Kerk in aanbouw*, inz. Paragr, 3.2;3.3;3.5 en de brochure van dr. W.G. de Vries, J. Kamphuis, J.W. van der Jagt, *De kerk,* uit de serie Woord en wereld, nr. 27.

Het begrip ‘katholiek’ in de belijdenis van de katholiciteit van de kerk heeft betrekking op het universele, het wereldwijde, karakter van de kerk van Christus. Op het geheel betrokken. Maar de katholiciteit van de kerk heeft ook een kwalitatief aspect. Het wijst ook op de volle Schriftuurlijke inhoud van leer van de kerk. Zie wat de apostel Paulus schrijft in Efez.3: 14 e.v., over het ‘samen met alle heiligen’ en over de volheid die in Christus gegeven is. De katholieke kerk blijft in die volheid van Christus, door het Woord te bewaren (Joh. 14:15vv.)
In de vroegchristelijke kerk werd met de ‘katholiciteit van de kerk’ bedoeld: de ware kerk die tegelijk de universele kerk is, of de universele kerk, die tegelijk de ware kerk is. De katholiciteit heeft ook betrekking op ‘de hele waarheid en de volheid van het heil’ (*BGD, pag. 651).*

De katholiciteit van de kerk is voluit Bijbels gefundeerd: zie Joh. 3:16;Matth. 28:19;Handelingen 2,10,11;1 Kor.12;13;Efez. 2:14-16;Kol.3:11;Rom. 3:29,30; Rom.10:11-13;1 Tim.2;5,6 enz.
De katholiciteit van de kerk wordt beleden in belijdenisgeschriften van de kerk. In zonderheid is te noemen de formulering in vraag en antwoord 54 van de HC: Dat de Zoon van God uit het hele menselijke geslacht Zich een gemeente vergadert, van het begin van de wereld tot aan het einde (..), in de eenheid van het ware geloof.
En natuurlijk in Art. 27 van de NGB: Wij geloven en belijden één katholieke of algemene kerk. (..) Deze kerk is er geweest vanaf het begin van de wereld en zal er zijn tot het einde toe. (..) Deze heilige kerk is niet gevestigd in, gebonden aan, of beperkt tot een bepaalde plaats, of gebonden aan bepaalde personen. Maar zij is verbreid en verstrooid over de hele wereld. Toch is zij met hart en wil samengevoegd en verenigd in eenzelfde Geest, door de kracht van het geloof.

De belijdenis van de katholiciteit, zoals geformuleerd in Art. 27 NGB is een afwijzing van de Roomse visie op de katholiciteit. Bij Rome is sprake van een wettische binding van de kerk aan plaatsen, personen (de paus) en instellingen (de hiërarchie). Op *pagina 653 van BGD*, waar de Roomse opvatting over katholiciteit wordt afgewezen, wordt terecht ook afstand genomen van de sektarische opvatting. Wij zullen op onze hoede moeten zijn voor sektarische tendensen in het kerkelijke leven.
Daarbij valt te denken aan groepsvorming, met verabsolutering van (een) bepaalde opvatting(en), ten koste van het geheel van de Schriftuurlijke leer. Als sektarische opvatting over de kerk noemen we hier de leer van ds. Joh. Hoorn over Art. 28 NGB. De GS van Heemse 1984 heeft de opvattingen van ds. Hoorn terecht afgewezen als zijnde in strijd met Schrift en belijdenis.

Het is onjuist om de katholieke kerk, zoals wij die belijden in Art. 27 van de NGB, te zien als een ‘mystiek lichaam’ van Christus. Ook zou het onjuist zijn om bij de ‘katholiciteit’ van de kerk te denken aan één ‘onzichtbare kerk’, die dan zou bestaan uit het geheel van de uitverkorenen. Calvijn heeft wel over onzichtbaar en zichtbaar gesproken. Maar dan niet om twee kerken te onderscheiden, een zichtbare en een onzichtbare, maar om in de éne kerk twee zijden te onderscheiden (W.G. de Vries, 14). Art. 27 begínt te spreken over één kerk. Maar in het slot van het artikel wordt in meervoud gesproken: er zijn over heel de wereld verbreide en verstrooide kerken.
Echter er is geen tegenstelling tussen het enkelvoud van het begin en het meervoud van het slot van het artikel. Het geheim bestaat hierin, dat de ene katholieke kerk van Christus zichzelf presenteert in die vaak onooglijke plaatselijke gemeente (C. Trimp, 61). Wij houden dan ook stellig vast aan de overtuiging dat het in de artikelen 28 en 29 NGB gaat over dezelfde kerk als in artikel 27 NGB.

Van die éne katholieke of algemene kerk mag niemand zich afscheiden. Het kan zover komen dat de gelovigen zich moeten afscheiden van een kerkinstituut. Dan moeten zij, zegt art, 28 NGB, zich afscheiden ‘van hen die niet bij de kerk horen’. Die roeping tot afscheiding geldt als in het kerkinstituut de leer van Christus wordt losgelaten, de orde van de kerk wordt ontwricht en de eredienst (sacramenten) wordt vervalst. Afscheiding is dán nodig, als deze vereist is om katholieke kerk van Christus te blijven (C. Trimp, 68).

Maar, die éne katholieke kerk is niet hetzelfde als *de volmaakte* kerk. Joh. Calvijn heeft zich sterk gekeerd tegen het perfectionisme van de doperse radicalen. De Dopersen streefden naar een kerk, waarop niets aan te merken viel. Calvijn zag heel wat gebreken in de kerken die tot Reformatie gekomen waren, maar hij liep niet in de fuik van Doperse drijverij. Gebreken mogen niet verdoezeld worden. Maar de ene katholieke kerk van Christus, oftewel de wettige kerkvergadering mag niet verlaten worden om de reden dat daar 'geen volkomen zuiverheid en ongeschondenheid des levens is' (W.G. de Vries, a.w. 18). In dit verband verwijs ik ook naar wat in het Collegedictaat 'De Kerk' K, Schilder zegt over wettigheid en zuiverheid van de kerk. 'Wettigheid is het eerste, zuiverheid is secundair'. 'De Gereformeerde kerk kan verbasteren, maar zolang ze de 'janboel' niet officieel ijkt, is ze wettig, ondanks haar onzuiverheid'. 'De wettigheid vraagt naar de papieren van de kerk' (pag. 143).

Vanwege de katholieke eigenschap van de kerk dient in het zicht op kerken in het buitenland er rekening mee gehouden te worden dat Christus Zijn kerkvergadering in andere werelddelen doet plaatsvinden in de historie van die landen en volken, 'zodat de kerken een eigen historie hebben, naar de aard van volk en land en hun strijd tegen dwaling en verdrukking, die zich weerspiegelt in de wijze waarop de waarheid Gods in eigen confessies met eigen onvolkomenheid beleden hebben. Zo kunnen er tussen de particuliere kerken van verschillende plaatsen en landen ingrijpende verschillen zijn in inrichting, liturgische gebruiken (vergelijk artikel 47 KO), terwijl men toch wezenlijk samenstemt in het belijden van de waarheid Gods en het handhaven van de ware leer en het bedienen van de sacramenten. Al zijn er andere afspraken inzake het kerkelijk leven, erkent men toch Jezus Christus als het enige Hoofd, terwijl men niet wil afwijken van wat Hij verordend heeft'. Dit wat langere citaat komt uit een Commissierapport dat gediend heeft op de GS van Groningen-Zuid, 1978. Van de inhoud van dit rapport is door het kerkverband van DGK geen afstand genomen. De wijze van spreken over de katholiciteit van de kerk, zoals dat gebeurt in dit rapport heeft ertoe geleid dat de Westminsterconfessie door gereformeerde synodes (Amersfoort-West 1967) getypeerd kon worden als een belijdenis naar het Woord, een gereformeerde confessie. Dat neemt niet weg dat kritiek te oefenen valt op enkele onderdelen van de Westminster Confessie. Ook is het terecht dat wordt nagegaan hoe buitenlandse kerken in de praktijk omgaan met de Westminster Confessie.

De katholiciteit van de kerk heeft een duidelijke begrenzing. De verschillende eigenschappen van de kerk mogen niet tegen elkaar uitgespeeld worden. De *katholiciteit* kan niet ten koste gaan van de *eenheid* van Christus' kerk. Enerzijds: Het stichten van verdeeldheid en scheurmakerij zijn niet voor niets zonden, die ambtsdragers afzettingswaardig maken (zie art. 80. KO). En anderzijds: Als blijkt dat er kerkelijke gemeenschappen naast elkaar bestaan, die zich voluit willen houden aan de Schrift en aan de Schriftuurlijke belijdenis, dan drijft het Woord van de Here tot kerkelijke eenheid (Efez. 4:1 – 6; Joh. 17). Als het *'oecumenisch willen'* ontbreekt, dan is de katholiciteit van de kerk in geding.
Dan kan niet volstaan worden met het beleven van geestelijke eenheid over de 'kerkmuren' heen. Kerkverbandelijke eenheid en het zich houden aan kerkverbandelijke afspraken is ook met deze Schriftuurlijke opdracht tot eenheid gegeven (Openbaring 1 – 3).

Vanzelfsprekend kan de *katholiciteit* van de kerk ook niet ten koste gaan van de *apostoliciteit* van de kerk, oftewel, van het vasthouden aan de leer van Christus, de Schriftuurlijke leer.
De katholiciteit van de kerk is in geding als niet de woorden van Christus, het onderwijs van apostelen en profeten, fundament en norm zijn, maar (bijv.) de eigenheid, de eigen specialiteit, ligging of traditie (J.W. van der Jagt, a.w., pag. 81). Vervolgens: Pluriformiteit is geen synoniem voor katholiciteit. Hét kenmerk van de katholieke kerk is, dat men zich richt naar het zuivere Woord van God, alles wat daarmee in strijd is verwerpt en Jezus Christus erkent als het enige Hoofd (Art. 29 NGB).

Namens de deputaten ACOBB,
E. Heres

Artikel R.09Rapport classis Zuid-West inzake aansluiting bij een meldpunt seksueel misbruik.

1) lichamelijke en psychische intimidatie en seksueel misbruik

Seksualiteit is een prachtige gave van de Schepper. Hooglied beschrijft deze gave tussen man en vrouw in poëtische taal. Bijzonder dat onze Here aan deze scheppingsgave een heel boek wijdt. Zeker als we weten (uit de bijbelverhalen, maar ook uit de werkelijkheid van vandaag) dat mensen nogal worstelen met hun seksualiteit.

De Here gebiedt ons om de grenzen van de seksualiteit in acht te nemen (het zevende gebod).

In de samenleving is er veel seksueel misbruik. Regelmatig lezen we berichten hierover uit de wereld van de sport, het onderwijs, de inrichtingen en zelfs vanuit de kerk. En niet alleen van kerken die ver van ons staan (de rooms-katholieke kerk), maar ook van kerken die dichtbij ons staan (de gereformeerde kerken vrijgemaakt). En waarom zou het niet kunnen gebeuren binnen het kerkverband van DGK?

Niet altijd, maar regelmatig gaat seksueel misbruik samen met lichamelijke en psychische intimidatie. In een sfeer van intimidatie en schaamte zal het vreselijke geheim van misbruik niet snel worden doorverteld.

2) geschiedenis

Seksueel misbruik in de kerk is van alle tijden. Een handleiding voor kerkelijke leiders met de titel ‘Didachè’ uit de tweede eeuw na Christus waarschuwt: ‘Gij zult geen misbruik van jongens maken, noch iets doen wat hier op lijkt.’

De synodes van Elvira (306 n.C.), Ancyra (314 n.C.), Toledo (693 n.C.), Parijs (829 n.C.) en Trosly (909 n.C.) kondigden zware boetes voor zulke zonden af.

In de zogenaamde boeteboeken werd beschreven welke straffen passend waren voor de overtreders. Vaak ging het om zaken van sodomie (tegennatuurlijke seksualiteit). In het boetenboek van de monnik Beda zijn der straffen strenger naarmate de priester hoger is in rang.

Op papier waren de straffen zwaar, maar in de praktijk werd er mild gehandeld. In 1051 pleitte Petrus Damiani in een brief aan de paus (Liber Gomorrhianus) dat priesters die homoseksuele en pedofiele handelingen hadden verricht uit hun ambt moesten worden gezet. Paus Leo IX volgt het advies niet op. Hij wil vergevingsgezind zijn. Het doen van boete was in zijn ogen voldoende.

Boeteboek ‘Paenitentiale Vaticanum’ oordeelde dat priesters die gelovigen hadden verkracht alleen konden terugkeren in hun ambt als hun zonden niet publiekelijk bekend waren. Journalist Joep Dohmen leest hierin dat de publieke verontwaardiging en het gezichtsbehoud van de kerk een belangrijke rol speelden in het bestraffen van de priesters. Dat lijkt na duizend jaar niet anders.

Uit het decreet ‘Horrendum’ uit 1568 van paus Pius V blijkt dat de priesters die seksueel misbruik hadden gepleegd van al hun functies en privileges moesten worden beroofd en overgedragen moesten worden aan burgerlijke rechtbanken. Maar ook dit decreet bleek van weinig waarde te zijn. De kerk beschermde de pedofiele priesters maar al te vaak.

De Kerk mocht niet geschaad worden. Aantasting van het imago was ernstiger dan de zonden van de priesters. Zaken van misbruik werden achter gesloten deuren behandeld.

De Rooms-Katholieke Kerk kende tot voor kort een cultuur van zwijgen. Dat blijkt uit het volgende:

a) Een document waarin beschreven staat wat de kerk doet bij ernstige zonden van de geestelijken is enkel bekend onder een selecte groep hoge kerkelijke bestuurders.

b) De slachtoffers – vaak kinderen - hadden geen stem. Er werd niet naar hen geluisterd. Niemand zou hen geloven.

c) De Rooms-Katholieke Kerk had in heel veel landen grote macht. Daardoor traden politie en justitie niet op tegen het misbruik binnen de kerken.

d) In 1917 stond nog in het kerkelijk wetboek dat priesters niet voor burgerlijke rechters mochten verschijnen tenzij dat er door de kerkelijke hiërarchie uitdrukkelijk toestemming voor was gegeven. In 1983 verdween deze bepaling.

3) oorzaken

Hoe komt het toch dat er seksueel misbruik plaatsvindt in kerken. Ieder belijdend lid weet toch van het zevende gebod. Iedere ambtsdrager kent toch de verhalen van Juda en Tamar, van David en Bathseba. Iedere kerkganger hoort toch over de profetieën waarin de Here duidelijk maakt dat hij niet moet hebben van geestelijke hoererij, dus ook niet van lichamelijke. Iedere catechisant kent de lessen toch van de spreukendichter. Kennen is nog niet hetzelfde als toepassen.
Seksueel misbruik vindt plaats om de volgende redenen:

a. Gods geboden mogen bekend zijn, maar ze zijn lang niet altijd in ons hart geschreven.
b. Heel veel mensen, van jong tot oud, worstelen met hun seksualiteit.
c. Gebrekkige seksuele voorlichting, schaamtegevoelens en ongeloof over wat er gebeurd zou kunnen zijn, staan een gesprek over seksualiteit in de weg.
d. Het misbruik wordt slechts bekendgemaakt bij een kleine groep mensen binnen de kerk. De daders krijgen daardoor vaak bescherming van de kerk. Althans zo voelt het.
e. Er is gebrek aan toezicht en controle (‘Zoiets gebeurt toch niet bij ons?’)
f. De daders hebben veel gezag en macht. Zij weten zoveel van de bijbel. Slachtoffers twijfelen daardoor aan zichzelf.
g. De daders zijn zelf vroeger ook misbruikt.
h. De daders zijn emotioneel niet goed ontwikkeld.
i. Er is een zwijgcultuur.

4) schade

De schade van seksueel misbruik is bijzonder groot. Slachtoffers blijven tot hun sterfdag bezig met de verwerking van het misbruik. Vaak hebben slachtoffers hun leven lang gezwegen. Veel slachtoffers volgen een therapie als zij bekend hebben gemaakt wat er met hen is gebeurd. Soms pas na lange tijd. Slachtoffers kunnen ook hun vertrouwen in kerk en geloof kwijtgeraakt zijn door wat er is gebeurd.
Zo kijkt de samenleving ook naar de kerk. De kerk zou een instituut moeten zijn waar waarheid en moraal hoog staan, maar de samenleving verneemt dat de kerk keer op keer de fout in gaat en het misbruik niet adequaat aanpakt (denk hier bijvoorbeeld aan de het grootschalige misbruik binnen de Rooms-Katholieke Kerk dat vanaf de tachtiger jaren meer en meer bekend werd in de hele wereld en deze kerk grote schade heeft berokkend).

De Schreeuw, Esther Veerman

Wij belijden dat Jezus Christus de Here van de kerk is. Wat voor een schade brengen zijn volgelingen Hem dan aan door het misbruik niet of te weinig te bestrijden.

5) verschillende meldpunten en protocollen

Mede onder druk van de samenleving hebben kerken zich bezonnen op de taken en verantwoordelijkheden die de Here geeft aan ambtsdragers met betrekking tot dit onderwerp.. Zo zijn er diverse meldpunten opgezet waar slachtoffers geholpen kunnen worden. De meldpunten werken met protocollen.

a. Meldpunt Seksueel Misbruik RKK
b. Het Meldpunt, seksueel misbruik in kerkelijke relaties

Bij dit meldpunt hebben zich vijf kerken aangesloten, namelijk de Geformeerde Kerken (vrijgemaakt), de Christelijk Gereformeerde Kerken, de Nederlands Gereformeerde Kerken, in 2014 de Hersteld Hervormde Kerken en in 2015 de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland.
De CGK, GKV, NGK en vGKN maken gebruik van hetzelfde protocol, de HHK heeft een eigen protocol. De kerken hebben een verklaring opgesteld hoe zij staan tegenover seksuele intimidatie en misbruik. Voor de kerkelijke functionarissen is er een gedragscode.

Op hun website (www.meldpuntmisbruik.nl) worden de taken en werkwijze van het meldpunt als volgt omschreven:

Taken

Het Meldpunt adviseert en begeleidt mensen die slachtoffer zijn geworden of dreigen te worden van seksuele intimidatie en/of misbruik door iemand die binnen de kerkgemeenschap een functie bekleedt.

Het Meldpunt begeleidt slachtoffers bij het maken van keuzes en verwijst zo nodig door. Het Meldpunt registreert (anoniem) de aantallen adviezen, meldingen en klachten, ten behoeve van signalering en preventie.

Het Meldpunt adviseert kerken die geconfronteerd worden met misbruik in kerkelijke relaties.

Het Meldpunt stimuleert en ondersteunt kerken bij preventieactiviteiten. Zij geeft voorlichting, advies en informatie.

Het Meldpunt stimuleert kerken interne vertrouwenspersonen aan te stellen en biedt hen de cursus Interne Vertrouwenspersoon aan.

Werkwijze

Iedereen die contact opneemt met het Meldpunt vindt een luisterend oor. We brengen samen met u de situatie in kaart en helpen u met informatie, advies en eventueel begeleiding bij de gang naar de klachtencommissie.

Betreft het een complexe situatie, dan overleggen wij altijd met een collega of een externe deskundig adviseur voor wij een advies aan u geven. Dit wordt vooraf met u besproken. Dit overleg gebeurt anoniem en altijd onder geheimhoudingsplicht. Uw verhaal is bij ons veilig. U kunt kiezen of u alleen uw verhaal wilt vertellen, een melding wilt doen of een klacht wilt indienen. Wij volgen uw tempo en zullen niets doen zonder u daar vooraf over in te lichten.

Kerken die misbruik willen melden of begeleiding willen bij stappen die ondernomen moeten worden begeleiden wij bij het gebruik van het protocol en het inroepen van een gemeentebegeleider.

c. SMPR, meldpunt seksueel misbruik in de kerk

Bij dit meldpunt zijn acht kerkgenootschappen aangesloten, onder andere de Protestantse Kerk (PKN). Elk genootschap heeft een eigen protocol en gedragscode en eigen informatiefolders. Vijfentwintig kerken hebben een gezamenlijke verklaring ondertekend met als titel ‘De Kerk: Een Veilige Plek’. De verklaring is uitgeven door de Raad van Kerken in Nederland.

6) wat is seksuele intimidatie en seksueel misbruik?

Op het Arboportaal worden de volgende vormen van seksuele intimidatie onderscheiden:

	vormen van seksuele intimidatie		
1.	seksueel getinte opmerkingen maken of seksueel getinte berichtjes toesturen	verbaal	Arbo
2.	intieme vragen stellen over iemands privéleven	verbaal	Arbo
3.	voorstellen doen voor afspraakjes met de bedoeling daarbij seksueel contact te hebben	verbaal	Arbo
4.	iemand langdurig aanstaren	non-verbaal	Arbo

5.	seksueel getinte afbeeldingen tonen (in en ruimte of via internet)	non-verbaal	Arbo
6.	seksueel gerichte gebaren maken	non-verbaal	Arbo
7.	vastpakken, arm om schouder leggen, knijpen	fysiek	Arbo
8.	iemand (proberen te) zoenen	fysiek	Arbo
9.	iemand de doorgang versperren	fysiek	Arbo
10.	aanranding	fysiek	Wetboek van Strafrecht
11.	verkrachting	fysiek	Wetboek van Strafrecht

De Arbowetgeving geeft daarbij aan dat het niet om de intentie van dader gaat, maar hoe het slachtoffer de uiting ervaart. Een voor de dader 'onschuldige' opmerking kan voor het slachtoffer ernstige gevolgen hebben.
De Arbo geeft ook aan dat intimidatie zeer veel voorkomt op de werkvloer (een op de tien werknemers). Het kan dus zijn dat een gemeentelid al veel problemen heeft op het werk en nu in de kerk ook geconfronteerd wordt met ongewenste intimiteiten.

Uitspraken van diverse synodes

1) Generale Synode van Leusden 1999 (GKv)

Deze synode besluit om er bij de kerkenraden op aan te dringen dat zij zich verbinden aan het bestaande meldpunt seksueel misbruik van Stichting De Driehoek. Verder wordt er gestudeerd op de totstandkoming van een goede regeling (een protocol), die er op dat moment nog niet is. Daarbij wordt ook informatie ingewonnen bij andere kerkgenootschappen.

2) Generale Synode van Zuidhorn 2002/2003 (GKv)

Deze synode is er niet voor dat een onafhankelijke instantie (een buitenkerkelijke instantie) het meldpunt voor seksueel misbruik gaat vormen.
De synode is er voor dat de GKv een eigen meldpunt, eigen klachtencommissie en beroepscommissie op landelijke niveau zal opzetten. Hiervan gaat ook preventieve werking uit. Het meldpunt dat nu nog uitgaat van Stichting De Driehoek zal moeten worden omgevormd tot een onafhankelijke stichting die bij voorkeur wordt gedragen door de GKv, de CGK en de NGK.

3) Generale Synode van Hasselt 2011 (DGK)

De Gereformeerde Kerken hebben het volgende besluit genomen na de volgende overwegingen:
- Seksueel misbruik door ambtsdragers maakt heb ongeschikt voor de uitoefening van hun ambt, ook al zou de zonde door hen worden beleden. Tevens is het een schande voor de kerk van Jezus Christus wanneer deze zonden bestaan of zelfs zouden worden getolereerd.
- De kerk zal ernst moeten maken met het voorkomen, ontdekken en bestrijden van deze zonden, als wel met bieden van hulp aan eventuele slachtoffers. Dat geldt zeker in de huidige maatschappij waarin de wereld de seksualiteit zo opdringt via de media. - In het verleden was er

een meldpunt seksueel misbruik bij Stichting De Driehoek. In 1999 werd een studiedeputaatschap ingesteld met de opdracht zich te verbinden aan Stichting De Driehoek. Vervolgens werden in 2002/2003 een meldpunt, een beroepscommissie en een klachtencommissie ingesteld. Daarbij werd aansluiting gezocht met de CGK en de NGK.
- In verband met de huidige kerkelijke situatie waarbij de samenwerking met CGK en NGK wordt afgewezen en de omvang van het kerkverband klein is, zal van de genoemde faciliteiten geen gebruik worden gemaakt.
- Wel zal de aanpak van de problematiek van seksueel misbruik nadrukkelijk binnen de kerken aandacht dienen te houden.

Het besluit luidt dan als volgt: De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland 2011 spreekt uit dat de besluiten van GS Leusden 1999 (in artikel 71) en van GS Zuidhorn 2002/2003 (in artikel 102) ten aanzien van seksueel misbruik in kerkelijke relaties vervallen zijn en dat de kerken daaraan niet meer gebonden zijn.
De grond voor dit besluit ligt hierin dat er geen kerkelijke relatie bestaat tussen De Gereformeerde Kerken en Stichting De Driehoek, alsmede de Christelijk Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken.

Het standpunt van De Gereformeerde Kerken (DGK)

Voor het kerkverband van De Gereformeerde Kerken is het volgende van belang gebleken op de Generale Synode:

- Seksueel misbruik is zonde.
- Een ambtsdrager kan niet langer dienen in het ambt, ook al heeft hij zijn zonde van seksueel misbruik beleden en heeft hij vergeving gevraagd.
- Aan de kerk en daarmee ook het hoofd van de kerk, Jezus Christus wordt grote schade berokkend.
- Er kan niet samengewerkt worden met andere kerkgenootschappen omdat er geen kerkelijke relatie bestaat.
- Een aanpak van seksueel misbruik binnen de kerken is op termijn gewenst. Op dit moment is er echter nog geen enkel plan.

Over de samenwerking met een al bestaand meldpunt voor seksueel misbruik zou volgens de commissie ad hoc opnieuw moeten worden nagedacht want gaat het hier niet zozeer om een kerkelijke aangelegenheid (geen kwesties die te maken hebben met ons geloof en belijden). Er zijn genoeg argumenten om wel aansluiting te zoeken bij een bestaand meldpunt:
- Het meldpunt levert vooral professionele kennis en deskundigheid.
- De verschillende kerken die zijn aangesloten bij eenzelfde meldpunt houden hun identiteit. Dat is bijvoorbeeld te zien in de eigen protocollen en gedragscodes.
- Ons kerkverband is veel te klein om een kwalitatief goed meldpunt op te richten. Waar haalt zij de mensen en het geld vandaan?

Op de Generale Synode Hasselt 2011 is in elk geval gezegd dat een aanpak van seksueel misbruik aandacht moet hebben. Wij denken dat de volgende facetten daarbij van groot belang zijn:
- Laat de kerk oppassen voor een zwijgcultuur en doofpotcultuur. De samenleving is daar heel gevoelig voor, zo is gebleken uit de vele mistoestanden in de Rooms Katholieke Kerk. En terecht. Een verbinding naar professionele hulpverlening (net zo goed als naar politie en justitie) is noodzaak. Die professionele hulpverlening is intern niet aanwezig. - Als er vertrouwenspersonen worden aangesteld door DGK dan is het van groot belang dat deze mannen en vrouwen scholing en nascholing krijgen. Voor hen geldt dat het belangrijk is om de ontwikkelingen in de samenleving (recht, jurisprudentie, Arbo, etc.) goed te volgen. Ook dan zal er een verbinding moeten worden gemaakt met de samenleving buiten de kerk.

Opmerkingen bij een regeling voor DGK

Hoe zou een regeling voor DGK eruit moeten zien? Enkele opmerkingen over 1) de slachtoffers, 2) de daders, 3) de vertrouwenspersonen, 4) het meldpunt, en 5) de maatschappij.

1) de slachtoffers

De schade van seksueel misbruik voor de slachtoffers is bijzonder groot. Vertrouwen is beschaamd. Twijfel, wantrouwen en boosheid zijn er vaak voor in de plaats gekomen. De

psychische en lichamelijke gevolgen blijken decennia lang aan te houden. Veel slachtoffers maken gebruik van therapieën. Soms verliezen de slachtoffers het geloof. Zij verlaten dan in elk geval de kerk.
Vaak gaat het om machtsverhoudingen. Het slachtoffer staat in een onderdanige positie ten opzichte van de dader, die kennelijk de kennis en het gezag gekregen heeft. Als we dit weten beseffen we hoe belangrijk het is dat de gemeenteleden in de kerk klaargemaakt worden voor een volwassen geloof. De gezagsdragers staan niet tussen het gemeentelid en de Here.
Seksueel misbruik kan ook niet los kan worden gezien van fysieke en emotionele mishandelingen.
Bij andere kerken is gebleken dat de slachtoffers elkaar opzoeken en steun bij elkaar vinden als de zaak eenmaal is aangegeven bij het meldpunt. Ook de DGK doet er goed aan om lotgenotencontact mogelijk te maken.
Slachtoffers blijken schadeclaims in te dienen. In 2010 had de Rooms Katholieke Kerk wereldwijd al € 2.000.000.000 aan schadeclaims betaald. Vaak worden met dit geld de therapieën vergoed.

2) de daders

Iedere zondag wordt de Wet voorgelezen. Iedere zondag belijden de kerkgangers opnieuw dat zij zich niet hebben gehouden aan de geboden. Zeker, er is vernieuwing door de Heilige Geest in het leven, maar er is altijd weer die terugval. Het houdt niet op met de zonde tot de nieuwe hemel en aarde gekomen zijn. Wat mogen we ons gelukkig prijzen met een vergevende God.
Maar in elk geval zal duidelijk zijn dat ambtsdragers en leiders van jeugdverenigingen en catechisaties zich goed moeten realiseren welke verantwoordelijkheid zij van de kerkgemeenschap en de Here hebben ontvangen. Seksueel misbruik is een zo groot kwaad met zoveel schade dat het niet anders kan dan dat het ook gevolgen heeft voor de dader. Vergeving is niet goedkoop. In bepaalde gevallen zal er aangifte bij de politie worden gedaan. Ook kunnen ambtsdragers en leiders hun functie kwijtraken. Maar niet zonder dat er een goede procedure is gelopen via meldpunt en volgens de protocollen.
Het kan ook zijn dat een leider of ambtsdrager vals beschuldigd wordt. Ook dan is het bijzonder goed dat er vertrouwenspersonen zijn. In zo ’n geval is de ‘dader’ slachtoffer.

3) de vertrouwenspersonen

Van vertrouwenspersonen wordt verwacht dat zij belijdende leden van de kerk zijn. Daarnaast zullen het mannen en vrouwen zijn die bekend zijn met de geestelijke gezondheidszorg. Zij zijn deskundig in het luisteren. Zij kunnen geheimen bewaren en zij zijn in staat om op grond van de verhalen de juiste beslissingen te nemen.
De vertrouwenspersonen van DGK zullen regelmatig aan deskundigheidsbevordering moeten doen.
Slachtoffers moeten een vertrouwenspersoon vanaf het begin kunnen vertrouwen. Het helpt vaak als de vertrouwenspersoon een onbekende is voor het slachtoffer. Voor DGK betekent het dat de vertrouwenspersonen goed verspreid door het land moeten wonen en dat de slachtoffers zelf een keuze kunnen maken.
Vertrouwenspersonen kunnen niet gelijktijdig ambtsdrager zijn. De functie van vertrouwenspersoon is niet te verenigen met de functie van ambtsdrager.
Onder de vertrouwenspersonen zijn mannen en vrouwen. De slachtoffers kunnen ook zowel mannen (jongens) als vrouwen (meisjes) zijn. Het seksueel misbruik dat in 2016 in de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) aan het licht kwam, betrof enkele jongens.

4) het meldpunt

In elk geval pleit de commissie ervoor dat DGK zich aansluit bij een van de bestaande meldpunten seksueel misbruik en dan zelf een protocol en een gedragscode schrijft met gebruikmaking van de deskundigheid van de medewerkers van het meldpunt. Protocol en gedragscode kunnen dan zodanig beschreven worden als passend is binnen De Gereformeerde Kerken.
Een eigen meldpunt kan een doofpotcultuur bevorderen. Dit is gebeurd bij de Rooms Katholieke Kerk toen in 1995 de Landelijke Instelling Hulp en Recht werd opgericht. Deze instelling bestaat nu niet meer. Na het rapport van de commissie Deetman is er een openbaar meldpunt opgericht.

5) de maatschappij
De maatschappij accepteert niet dat er gezwegen wordt over seksueel misbruik. De kerk zal daarom bereid moeten zijn om verantwoording af te leggen.
Een meldpunt dat geworteld is in de samenleving, dat bekend is bij de media en bij politie en justitie geeft vertrouwen. Dat zal de schade die een zaak van seksueel misbruik meebrengt, zeker beperken.
Als de kerk open is over haar beleid aangaande seksuele voorlichting en de aanpak van seksueel misbruik, zal de kerk ook meer mogelijkheden hebben om in het openbaar uitspraken te doen over de seksuele moraal.
De Classis Zuid/West vraagt de Generale Synode Lansingerland 2018 de volgende besluiten te nemen:
overwegingen bij besluit 1
1) Seksueel misbruik door ambtsdragers maakt hen ongeschikt voor de uitoefening van hun ambt, ook al zou de zonden door hen worden beleden. Tevens is het een schande voor de kerk van Jezus Christus wanneer deze zonden bestaan of zouden worden getolereerd (GS Hasselt 2011-2012, artikel 2.09.24).
2) De kerk zal ernst moeten maken met het voorkómen, ontdekken en bestrijden van deze zonden, als wel met het bieden van hulp aan eventuele slachtoffers. Dat geldt zeker in de huidige maatschappij, waarin de wereld de seksualiteit zo opdringt via de media (GS Hasselt 2011-2012, artikel 2.09.24).
3) GS Hasselt 2011-2012 heeft in artikel 2.09.24 het besluit van GS Zuidhorn vervallen verklaard om in samenwerking met CGK en NGK te komen tot een meldpunt, een beroepscommissie en een klachtencommissie vanwege het ontbreken van een kerkelijke relatie met genoemde kerkgenootschappen.
BESLUIT 1
Het kerkverband van De Gereformeerde Kerken in Nederland erkent de noodzaak van een meldpunt voor seksueel misbruik in kerkelijke relaties. Vor het oprichten van een eigen meldpunt dan wel het zich aansluiten bij een bestaand meldpunt dienen de volgende overwegingen meegenomen te worden:

1) Het hanteren van een dergelijk meldpunt vraagt om specifieke deskundigheid. Het is zeer de vraag of ons kerkverband groot genoeg is om een kwalitatief goed meldpunt op te richten.

2) In geval van aansluiting bij een bestaand meldpunt van diverse kerkgenootschappen zijn er de volgende voorwaarden:
- Het betreft hier geen vorm van interkerkelijke samenwerking, maar alleen gebruikmaking van professionele kennis en deskundigheid.
- Het kerkverband van DGK hanteert zijn eigen op te stellen protocol en gedragscode, die genormeerd zijn aan Schrift en belijdenis en niet in tegenspraak zijn met de Gereformeerde Kerkenorde.

gronden bij besluit 2
1) De aanpak van de problematiek van seksueel misbruik zal nadrukkelijk binnen de kerken aandacht verdienen (GS Hasselt 2011-2012, artikel 2.09.24).
2) De materie is niet alleen complex qua inhoud, maar vraagt ook grote zorgvuldigheid met betrekking tot de schriftuurlijke levenswandel en kerkregering.
BESLUIT 2
De Gereformeerde Kerken in Nederland stellen een commissie en/of deputaatschap in.
Dit deputaatschap krijgt de volgende taken:

1) Hij maakt een beargumenteerde keuze uit de onder besluit 1 genoemde vormen van een meldpunt. Hij onderneemt daarvoor de noodzakelijke stappen en neemt daarbij besluit 1 in acht.
2) Hij stelt voor het beoogde meldpunt in ieder geval een protocol en een gedragscode op in samenwerking met deskundigen. Verder stelt hij vast welke criteria er gelden voor vertrouwenspersonen en hij inventariseert hij welke vertrouwenspersonen er binnen de

kerken kunnen participeren, uitgaande van een minimum van twee personen per classis.

3) Hij komt op de synode van 2018 of de volgende synode met een uitgewerkt voorstel met betrekking tot het meldpunt en de daaraan gekoppelde protocol en gedragscode, idem dito de vertrouwenspersonen.

Vastgesteld op de Classis Zuid – West in zijn reguliere vergadering,
Ermelo, donderdag 8 maart 2018

B. COMMISSIERAPPORTEN

Artikel C.01Rapport commissie 3 betreffende het rapport van de deputaten Liturgische Voorzieningen.

Materiaal: Document 3.01: Rapport deputaten liturgische voorzieningen**.**

We spreken onze dank uit aan het vele werk dat deputaten liturgische voorzieningen hebben uitgevoerd in de afgelopen periode en voor het duidelijke rapport.
Ook met deputaten dank dat de prekendatabase aangevuld kon worden mede dankzij de inzet van de zusters Admiraal en Spoelman.

Het is teleurstellend om te moeten constateren dat het Gereformeerd kerkboek versie 1986 nauwelijks meer beschikbaar is en dat een eigen kerkboek op (te?) grote kosten stuit.
Een voorstel hoe nu verder ontbreekt in het rapport, wat mogelijk de verlegenheid aangeeft.

De commissie is van mening dat we toch concreet invulling zullen moeten geven aan het beschikbaar maken van een geactualiseerd kerkboek voor de gemeenteleden. Daarvoor zullen offers nodig zijn en dient onderzoek gedaan te worden of er op enige manier samenwerking mogelijk is met andere kerkgenootschappen (GKN?). Al hoewel er bij sommigen weerstand bestaat tegen moderne media is misschien een 'interne' niet-officiele uitgave van een digitaal kerkboek voor smartphone of tablet misschien een additionele mogelijkheid?

Het voorstel van deputaten om actuelere catechismuspreken beschikbaar te krijgen verdient onze steun. De tekst daarvan stellen we voor als volgt te wijzigen (in blauw):

4.1 Voorstel: om het aantal catechismuspreken uit te breiden

Overwegende
1. dat niet alle catechismusseries die beschikbaar zijn door gemeenten geschikt geacht worden om in een eredienst te lezen.
2. dat er series zijn die al verschillende keren in de gemeenten gelezen zijn.
3. dat het voor de kerkenraden steeds moeilijker wordt om geschikte catechismuspreken te krijgen.
4. dat er mogelijk catechismuspreken beschikbaar kunnen komen van predikanten die overkomen uit de GKv.
5. dat in de loop van de jaren door onze predikanten al veel, jongere, catechismuspreken gemaakt zijn.

Besluit
De Generale Synode van Lansingerland 2018 besluit dat eraan gewerkt moet worden om het aantal catechismuspreken uit te breiden.
De predikanten zal gevraagd worden om hun beschikbare catechismuspreken ter beschikking te stellen aan het prekenbestand van de kerken.

Grond
Er is veel behoefte aan actuelere catechismuspreken.

Artikel C.02Rapport commissie 4 betreffende Opleiding tot de dienst des Woords en Steun Hulpbehoevende Studenten.

Materiaal: Rapport Commissie 4 inzake deputaten ODDW en SHS
Documentnummers die behandeld worden: 5.01 t/m 5.08

Nav. 5.01, kascontrole mbt ODDW
Geen opmerkingen

Nav. 5.02, openbaar rapport dep. ODDW
De commissie stelt vast dat er enorm veel werk is verricht. Deputaten noemen het werk dat door het College van Opleiding gedaan is, de opleider ds. S. de Marie en de docenten, ds. P. van Gurp, br. T.L. Bruinius en ds. E. Heres. Er is reden tot bijzondere dankbaarheid dat dit werk zijn vrucht mocht afwerpen doordat één student zijn studie kon afronden en nu als predikant dienstbaar is in de kerken. Ook is veel werk verricht door de broeders deputaten. Alleen al de vele vergaderdata verraden dat er veel tijd en energie schuilgaat achter het werk. Reden tot dankbaarheid voor het feit dat dit alles, onder de zegen van de Heere, gedaan kon worden.

Tevens is er enige wisseling geweest in de bemanning. Br. P. van Egmond is geen deputaat meer, en br. Drijfhout heeft zijn functie in de bibliotheek neergelegd. Het is goed dat de synode (..) een woord van dank uitspreekt voor het vele werk wat hij heeft verricht in 2015-2017.

Het rapport zelf doet twee voorstellen tot besluiten, één besluit met betrekking tot de twee kandidaat-docenten en één besluit over het digitaliseren van boeken.

1. Over het eerste merkt de commissie op dat de kerkenraden al aangeschreven zijn in het verleden (zie art. 5.08, besluit 1 en 2 van Acta van GS Groningen). De commissie vraagt zich af of het zinvol is deze vraag opnieuw bij hun kerkenraden neer te leggen. De commissie stelt de synode dan ook voor dat zij zelf aan de beide kandidaat-docenten vraagt of zij mogelijkheden zien om zich in de komende tijd alsnog voor te bereiden op een docentschap.
   Verder stelt de commissie voor dat de synode aan deputaten ODDW de opdracht geeft met de predikanten ds. H.G. Gunnink en ds. H.W. van Egmond, (die zijn overgekomen uit de GKV en op 26 januari 2018 zijn toegelaten tot de bediening van het Woord in ons kerkverband,) te bespreken of zij beschikbaar zijn voor taken in de Opleiding tot de dienst van het Woord.

2. Wat het tweede voorstel van deputaten betreft, rijzen vragen o.a. over de mogelijke kosten van een systeem om de boeken te digitaliseren. Hebben de genoemde kosten betrekking op het onderzoek, of betreft het de apparatuur voor de digitalisering? Hebben deputaten onderzocht of de kerkleden van een gedigitaliseerde bibliotheek wél gebruik zullen gaan maken? Wordt gedacht aan het digitalisering van het geheel van de bibliotheek of van een deel? Bedoelen deputaten een vervanging van de boeken zelf, of een betreft het een aanvulling op de papieren bibliotheek? Wordt gedacht aan een bedrag tot max. €10.000 (pag. 6 van het rapport) of kan het uitlopen tot wel €20.000 (pag. 7 van het rapport)?

De commissie stelt voor dat de synode, afhankelijk van de beantwoording van o.a. door de commissie gestelde vragen dit tweede voorstel aanneemt:

(eventuele besluittekst) De synode besluit:

1. De deputaten curatoren van de Opleiding op te dragen om onderzoek te doen naar de mogelijkheid van het digitaliseren van boeken voor de uitleen.

2. De deputaten curatoren van de Opleiding onder dank decharge te verlenen over de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2015.

Nav. 5.03 Vertrouwelijk rapport dep. ODDW

De commissie wijst op de volgende passage uit het rapport:

> *Het College hecht eraan om bij deputaten te benadrukken dat het aansporen van jonge broeders in het kerkverband om de Opleiding te volgen blijvende aandacht nodig heeft. Dit ook in verband met het feit dat één van de predikanten kort na de aanstaande generale synode zijn emeritaatgerechtigde leeftijd hoopt te bereiken.*

De commissie stelt de synode voor de deputaten verzoeken aan deze oproep op passende wijze aandacht te geven, bijv. door zich te richten tot de kerkenraden in ons kerkverband.

Nav. 5.04, studiegids
Geen opmerkingen

Nav. 5.05, rapport dep. ad art. 19 KO
De commissie stelt vast dat de deputaten goede invulling hebben gegeven aan hun instructie. Door de wijziging van de studiefinancieringsregels hebben ze de nodige aanpassingen doorgevoerd, waarover de commissie verder geen commentaar heeft. Daarom kan onder dank hun rapport worden aanvaard.

Nav. 5.06, kascontrole van dep. ODDW periode 2016-2017
Geen opmerking, de kascontrole over genoemde periode volgt nog.

Nav. 5.07, kascontrole mbt dep. ad art. 19 KO
De commissie stelt voor de aanbeveling over te nemen en het volgende uit te spreken:

De deputaten ad art. 19 KO onder dank decharge te verlenen over de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2016.

Nav. 5.08, presentatie student P. Heres
In overleg met de opleider is vastgesteld dat 10 maart 2018 de student een presentatie zal houden voor de synode.

Artikel C.03Rapport commissie 5 Betrekkingen Buitenlandse Kerken

Commissieleden: *Th.J. Boersma, Ds. M. Dijkstra, H. Folkers, ds. M.A. Sneep*
Materiaal:
Art.R.12a – studierapport – meerderheidsrapport (Acta GS Groningen)
Art.R.12b – studierapport – minderheidsrapport (Acta GS Groningen)
Art. 6.01 – rapport deputaten BBK m.b.t. Westminster Standards (Acta GS Groningen)
Art.7.05 – revisieverzoek DGK Dalfsen inzake LRCA (Acta GS Groningen)
6.01 - rapport deputaten BBK
6.03 – aanvullend rapport deputaten BBK
6.02.01 – vertaling brief LRCA aan GS Lansingerland
7.04 – Revisieverzoek M.R. Vermeer inzake Westminster Standards
10.66 – Verzoek DGK Dalfsen m.b.t. LRCA

1. Verzoek LRCA aan GS inzake studierapporten m.b.t. WS (stuk 6.02.01)

1.1. Materiaal en beschrijving

1.1.1. Stukken: 6.02 / 6.02.01
Dit betreft een verzoek van LRCA inzake besluit 6.01 van de GS Groningen 2014/2015 over het meerderheids- en minderheidsrapport inzake de Westminster Standards.
LRCA stelt dat besluit 6.01 van de GS Groningen om het minderheidsrapport als studierapport voor contacten met de Presbyteriaanse kerken aan te nemen, schadelijk is voor de kerken. Als redenen worden aangedragen:

1. Daarmee wordt een struikelblok geplaatst voor de Presbyterianen
2. Daarmee wordt de eigen belijdenis ondermijnd
3. De synode van Emmen 2009/10 heeft in principe al besloten tegen het minderheidsrapport.

1.1.2. Besluit 6.01 van de GS Groningen (pag. 45 acta GS Groningen)

Besluiten
De Generale Synode van Groningen van De Gereformeerde Kerken in Nederland bijeen in Zwolle op 28
februari 2015 besluit ten aanzien van het meerderheids- en minderheidsrapport van deputaten BBK
inzake de studie naar de Westminster Standards:

1. Deputaten te bedanken voor hun uitgebreide studie naar de Westminster Standards.
2. Geen van de gedane voorstellen in de beide rapporten over te nemen.
3. De rapporten met betrekking tot de Westminster Standards als studierapporten te gebruiken bij contacten met buitenlande kerken die deze geloofsbelijdenissen hebben.

Gronden

1. Deputaten hebben zich uitvoerig bezig gehouden met de opdracht die GS Hasselt 2011 hen had gegeven.
2. Belijdenisgeschriften, ook buitenlandse zoals de Westminster Standards, binden slechts hen die ze onderling als formulier van eenheid hebben aanvaard.
3. In de geschiedenis van contactoefening van De Gereformeerde Kerken in Nederland met buitenlandse kerken is het hebben van de Westminster Standards als belijdenisgeschriften nooit als een onoverkomelijk bezwaar gezien.
4. In contacten met buitenlandse kerken die de Westminster Standards als belijdenis-geschriften hebben zal eerst en vooral duidelijk moeten worden of de kerkelijke praktijk overeenkomstig Gods Woord is. Bij positieve constatering hiervan is verder gesprek mogelijk over inhoudelijke verschillen tussen de onderscheiden belijdenissen. Van kerken die Gods Woord als Waarheid belijden mag immers verwacht worden dat zij aanspreekbaar zijn op wat zij in hun belijdenisgeschriften als samenvatting van Gods Woord uitspreken.

1.2. Ontvankelijkheid

De commissie acht voornoemde documenten ontvankelijk:

A. Ze zijn tijdig binnengekomen bij de synode.
B. Het is in de kerkelijke weg op de synode terecht gekomen.
C. De stukken vallen onder de regeling voor het aangaan en onderhouden van zusterkerkrelaties met kerken in het buitenland, zoals de GS Groningen deze heeft vastgesteld (art. 6.04, pag. 48-49). Krachtens deze regeling kunnen kerken op elkaar toezien.

1.3. Overwegingen

1. LRCA kan en mag als buitenlandse zusterkerk toezien op DGK. In het kader van deze relatie ligt het in de rede om dit stuk in behandeling te nemen.
2. DGK heeft de Westminster Standards niet als officieel belijdenisgeschrift.
3. Het wel of niet hebben van de WS als belijdenisgeschrift is als zodanig geen goede reden om wel of niet in contact te treden om een zusterkerk relatie aan te gaan.

4. GS Groningen heeft besluiten genomen die voorzien om op een juiste wijze in contact te trede met presbyteriaanse kerken die de WS wel hebben.
5. De GS Groningen heeft het meerderheids- en minderheidsrapport niet overgenomen, maar slechts als studierapporten willen gebruiken bij contact met buitenlandse kerken die de WS hebben.
6. DGK is niet gebonden aan beide studierapporten
7. De mogelijkheid dat we het niet eens zouden zijn met het minderheidsrapport, dwingt ons nog niet om het meerderheidsrapport aan te nemen als visie van DGK.
8. LRCA geeft geen nieuwe klemmende argumenten, op grond waarvan revisie gerechtvaardigd zou zijn.
9. LRCA toont niet aan dat deze besluiten daadwerkelijk schadelijk zouden zijn voor de contacten met buitenlandse kerken.
10. LRCA stelt onterecht dat de GS Emmen al besloten heeft tegen het minderheidsrapport toen het rapport van deputaten BBK werd aanvaard met betrekking tot LRCA. Dit is een manier van redeneren die het kerkelijk leven en –besluitvorming in een houdgreep houden.
11. LRCA toont niet aan dat de GS Emmen het rapport van br. Vantil heeft aanvaard inzake de WS.

1.4. **Besluit**

Voorstel besluit t.a.v. verzoek LRCA: de Generale Synode Lansingerland, in vergadering bijeen op 21 april 2018 besluit niet te voldoen aan het verzoek van LRCA om het minderheidsrapport te verwerpen en alleen het meerderheidsrapport aan te nemen om in contacten met Presbyterianen te gebruiken.

Gronden:

1. LRCA vraagt om aanpassing van besluit 6.01 van de GS Groningen, maar zij komt niet met dusdanig nieuwe en klemmende argumenten die verandering van besluit 6.01 GS Groningen rechtvaardigen.
2. LRCA toont niet met nieuwe en klemmende argumenten aan dat besluit 6.01 GS Groningen schadelijk zou zijn voor de kerken.
3. GS Groningen heeft besloten het meerderheids- en minderheidsrapport slechts als *studierapporten* te gebruiken bij contacten met buitenlandse kerken die de WS als geloofsbelijdenis hebben.
4. De kerken zijn niet gebonden aan beide studierapporten.
5. Grond 4 bij besluit 6.01 GS Groningen spreekt voor zich en wijst een goede weg inzake contacten met kerken die de WS als belijdenisgeschrift hebben.

2. Verzoek DGK Dalfsen aan de Generale Synode van Lansingerland inzake zusterkerk te Abbotsford (LRCA), (doc.nr. 10.66)

2.1. Inleiding

Om de ontvankelijkheid van dit verzoek te beoordelen is het in de eerste plaats van belang om vast te stellen wat de inhoud van het verzoek van de kerk te Dalfsen is. En in de tweede plaats wat de gronden onder dit verzoek zijn:

De kerkenraad van Dalfsen verzoekt de synode te besluiten: met de zusterkerk te Abbotsford het gesprek aan te gaan over de rechtmatigheid van haar afscheiding van de CanRC en over haar kerkelijke positie nu.

Het verzoek van de kerkenraad van Dalfsen valt eigenlijk uiteen in twee delen:

1. Gesprek aangaan met de LRCA over de rechtmatigheid van haar afscheiding
2. Gesprek voeren met de LRCA over haar kerkelijke positie nu

Deel 1 ziet op de inhoud. Deel 2 meer op de praktische gevolgen daarvan.

2.2. Synode van Groningen 2014-2015

In het op de synode van Groningen gediende revisieverzoek van Dalfsen inzake Abbotsford werd gevraagd om uit te spreken:

dat de gronden voor het besluit van de GS Emmen 2009-2010, tot het aangaan van een zusterkerkrelatie met de LRCA onvoldoende waren. De kerk van Dalfsen verzocht de synode om te besluiten de zusterkerkrelatie met de LRCA in heroverweging te nemen en de deputaten BBK opdracht te geven hierover in broederlijk gesprek met de kerk te Abbotsford te treden.
De gronden van Dalfsen bij dit verzoek waren:

1. De wettigheid van de Vrijmaking te Abbotsford was niet bewezen. Het feit dat de CANRC zusterkerkrelatie hebben met presbyteriaanse kerken die de Westminster Standards als belijdenis hebben, was het beslissende uitgangspunt van de Vrijmaking te Abbotsford. Maar de Synode van Emmen had zelf vastgesteld dat er meer studie nodig zou zijn van de Westminster Standards en studie naar de vraag hoe de belijdenis over de meer- en minder zuivere kerken in de Presbyteriaanse Kerken (m.n. in de OPC) functioneert.
2. De Synode van Emmen stelt in grond 2 dat het aangaan van een zusterkerk-relatie van de CANRC met zowel de Orthodox Presbyterian Church (OPC) als de United Reformed Church (URC) dwalingen (kerk, verbond, prediking) in de kerk gebracht, die de ambtdragers niet hebben gezien of hebben willen zien. De bewijzen voor deze stelling ontbreken echter.
3. De Synode van Emmen stelt in grond 4 onder haar besluit, dat de CANRC in het niet honoreren van de ingediende bezwaren, hebben aangegeven de vrede in de kerk boven het recht van Christus te plaatsen. De synode gaat hiermee voorbij aan mogelijke andere motieven van de Canadese kerken om de ingediende bezwaren niet te honoreren. Wat de Synode van Emmen in grond 4 stelt is een onbewezen beschuldiging.

De synode van Groningen besloot om niet te voldoen aan het verzoek van Dalfsen. Haar besluit luidde: art. 7.05: *om niet te voldoen aan het verzoek van de kerkenraad van DGK Dalfsen om uit te spreken dat GS Emmen 2009/2010 onvoldoende gronden had om een zusterkerkrelatie met de Liberated Reformed Church te Abbotsford aan te gaan.*
Gronden hierbij:

1. Uit de rapportages van deputaten BBK aan GS Emmen 2009/2010, de beantwoording door de LRC te Abbotsford van de door deze synode aan haar gestelde vragen en de Acta van de synode blijkt voldoende de wettigheid van de Vrijmaking te Abbotsford.
2. Dalfsen stelt ten onrechte dat het beslissende uitgangspunt voor de Vrijmaking te Abbotsford zou zijn het enkele feit dat de CANCR zusterkerkrelaties aanging met presbyteriaanse kerken die de Westminster Standards als geloofsbelijdenis hebben. Uit de stukken blijkt nl. dat het beslissende uitgangspunt voor de Vrijmaking te Abbotsford een aantal met elkaar samenhangende onschriftuurlijke kerkelijke praktijken en de weigering van de kerken om zich hiervan te bekeren was. Dat Dalfsen dit ten onrechte stelt blijkt ook uit het feit dat Abbotsford de zusterkerkrelatie die de CANCR aanging met de URC, die de WS niet als belijdenisgeschriften hebben, afwees.
3. GS Emmen 2009/2010 was van oordeel dat meer onderzoek naar de Westminster Standards geen voorwaarde was om vast te stellen of de Vrijmaking te Abbotsford wel wettig was.
4. Namens GS Emmen 2009/2010 heeft een afvaardiging onderzocht of de LRC Abbotsford leefde uit haar belijdenis en of met haar een zusterkerkrelatie kon worden aangegaan. Na het verslag van de afvaardiging heeft de synode geconstateerd dat de LRC te Abbotsford trouw is in leer, dienst en tucht aan onze God. Het besluit tot erkenning is in een openbare zitting met algemene stemmen genomen.

2.3. Ontvankelijkheid

Belangrijk om vast te stellen is dat het huidige verzoek van Dalfsen naar de letter geen revisie vraagt van het besluit van GS Groningen art. 7.05: *om niet te voldoen aan het verzoek van de kerkenraad van DGK Dalfsen om uit te spreken dat GS Emmen 2009/2010 onvoldoende*

gronden had om een zusterkerkrelatie met de Liberated Reformed Church te Abbotsford aan te gaan.
Het verzoek van de kerk van Dalfsen aan de Generale Synode van Lansingerland inzake zusterkerk te Abbotsford is dus ook naar de letter volgens de regeling voor het indienen van revisieverzoeken geen revisieverzoek. Er wordt immers geen revisie van een eerder genomen besluit gevraagd. Het lijkt erop dat dit ook door de gereformeerde kerk van Dalfsen wordt onderkend, gezien het feit dat zij hun verzoek ook niet als zodanig kwalificeren. Wanneer dit alles zo is, betekent dit dat de synode bij een eventuele behandeling van dit verzoek uitgaat en werkt vanuit eerder genomen besluiten door de Generale Synoden inzake de LRCA. Daar geeft het verzoek van Dalfsen ook ruimte voor. Hij stelt tenslotte niet voor om de zusterkerkrelatie te heroverwegen of zelfs te beëindigen, maar om over bepaalde fundamentele zaken met de LRCA *door te spreken.* De commissie stelt ook vast dat het verzoek van Dalfsen minder verstrekkend is dan het verzoek door de kerk van Dalfsen gedaan op de synode van Groningen. En dat de focus van hun verzoek meer gericht is op het handelen van de LRCA en in mindere mate op het handelen van voorgaande synoden van DGK.

6

Duidelijk is wel dat de inhoud van het eerste deel van het verzoek van Dalfsen (gesprek aangaan met de LRCA over de rechtmatigheid van haar afscheiding) nauw verband houdt met hun eerdere verzoek om uit te spreken dat de GS Emmen 2009/2010 onvoldoende gronden had om een zusterkerkrelatie aan te gaan met de LRCA. Sterker nog in het verzoek wat nu op tafel ligt worden deze gronden bekritiseerd. Mochten de kerken besluiten het gesprek met de LRCA aan te gaan over de rechtmatigheid van haar afscheiding, dan moeten er ook daadwerkelijk nieuwe of zwaarwegende redenen zijn om dat te doen. De rechtmatigheid van haar afscheiding hangt tenslotte nauw samen met het eerder genomen besluit van DGK om een zusterkerkrelatie aan te gaan met de LRCA. De synodes van Emmen en later Groningen hebben immers de rechtmatigheid van de vrijmaking van de LRCA als dusdanig beoordeeld. De synodes van Emmen en Groningen hebben zich hierover expliciet (Emmen) en impliciet (Groningen; door afwijzing van het revisieverzoek van Dalfsen) uitgesproken.

Zwaarwegende redenen

De raad van Dalfsen is zich er zeer wel van bewust dat zijn revisieverzoek inzake de zusterkerkrelatie met de LRCA door de GS Groningen is afgewezen. Toch heeft dit hem er niet van weerhouden om alsnog dit verzoek aan de synode te doen. Als reden wordt genoemd dat het hier om een uiterst fundamentele zaak gaat. Namelijk dat de kerneigenschappen van de kerk, door het handelen van de LRCA bij hun afscheiding, in geding zijn; haar eenheid, haar heiligheid, haar katholiciteit en haar apostoliciteit. Dit zal dan ook moeten blijken uit de onderbouwing van zijn verzoek, dat we straks inhoudelijk hopen te bespreken.
Volgens de regeling voor het indienen van revisieverzoeken moet met een revisieverzoek dusdanig nieuwe en klemmende argumenten bevatten dat zij een eventuele verandering van het besluit waarover revisie wordt gevraagd rechtvaardigen (art. 33 KO). De vraag is of deze nieuwe en klemmende argumenten er zijn.

Nieuwe elementen

Het verzoek van Dalfsen noemt een aantal argumenten die volgens hen nieuw en belangrijk zijn.

1. Een belangrijk argument volgens Dalfsen is dat bij de besluiten in het verleden genomen en bij de afwijzing van het verzoek van Dalfsen op de vorige synode van Groningen geen rekening is gehouden met het feit dat de **kerkelijke weg voor de broeders in Abbotsford nog niet was opgebroken en derhalve nog open lag.**
   Over de kerkelijke weg is in de acta van Emmen het volgende opgemerkt (blz. 118)*: "De kerkenraad (Invoeging commissie: CANRC Abbotsford) heeft zelf de zaak op scherp gezet door in een rondschrijven de synodebesluiten van 2001 en 2004 nog eens nadrukkelijk te verdedigen. Voor de gemeente van Abbotsford was daarmee, de kerkelijke weg afgesloten*

omdat zij als kerkleden zich niet meer mochten beroepen op een meerdere vergadering" *(vetgedrukt door commissie).* In de acta van Groningen staat hierover het volgende te lezen op blz. 58: "***Ook persoonlijk zijn er geen mogelijkheden meer om te appelleren****. Ze hebben hun uiterste best gedaan om kerkelijk te handelen ook naar de kerkenraad toe...."* Door deputaten BBK werd tijdens de GS Groningen opgemerkt: "*De leden van de nu LRCA hebben volgens het kerkrecht hun bezwaren, appels en revisieverzoeken op de wettige manier ingediend.*
De mogelijkheid om met bezwaren voort te gaan is hun ontnomen door een nieuw synodebesluit binnen de CanRC m.b.t. het indienen van bezwaarschriften aan de synode door kerkleden" (blz. 61 acta GS Groningen).

De synode van Neerlandia besloot dat personen die besluiten van een synode ter discussie willen stellen, moeten beginnen bij het aanspreken van hun kerkenraden en kunnen zich niet rechtstreeks meer tot de synode wenden met hun bezwaren. Maar dat dit wel kan via de weg van kerkenraad -> classis -> regionale synode -> generale synode. **De synode van Neerlandia (2001) heeft de route van het recht van appel dus *aangepast*, maar niet *ontnomen* zoals Emmen (2009-2010) heeft gesteld.** De commissie is van mening dat het hier om een belangrijk en ook nieuw gezichtspunt gaat. Belangrijk omdat het alles te maken heeft met het recht van afscheiding. Iets waar ook wijzelf in de huidige kerkelijke moeiten volop mee worden geconfronteerd. Vorige synoden hebben wel de conclusie getrokken dat de kerkelijke weg door de broeders van Abbotsford helemaal gelopen was, maar dit is nooit onderbouwd. Dalfsen komt nu met nieuwe informatie, hetgeen invloed kan hebben op de rechtmatigheid van de afscheiding van de LRCA. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het appelproces van de broeders van de LRCA ingewikkeld is, omdat zij in hun onderbouwing van hun vrijmaking veel zaken toegevoegd hebben, die geen onderdeel waren van hun *oorspronkelijke* appel.

2. Kerken met een andere grondslag dan de 3 fve / kerkelijke positie nu van LRCA

Een ander belangrijk element wat de commissie betreft is argument 3 uit het verzoek van Dalfsen. Namelijk dat de broeders van de LRCA het standpunt hebben dat alle kerken die niet de drie formulieren van eenheid als Standards hebben, niet als ware kerken kunnen worden beschouwd en dat derhalve een zusterkerkrelatie met zulke kerken niet mogelijk is. (zie Acta GS Emmen 2009-201) De commissie heeft vastgesteld dat deze conclusie gerechtvaardigd is, gezien de uitspraak van de LRCA opgenomen in de acta van GS Emmen blz. 116: waar de LRCA antwoordt op de vraag waar we *in Canada en de VS ware kerken vinden? "Als eerste noemen we de Liberated Reformed Church te Abbotsford, BC.* ***We zouden graag willen geloven dat er meer kerken zijn die zich op de Drie formulieren van Enigheid baseren"***).
Daarnaast bleek tijdens de GS Groningen dat de LRCA een aanpassing voorstelde van de regels van zusterkerkrelaties. Hierbij gaf de LRCA blijk dat zij bezwaren hadden tegen de regels van Leeuwarden 1990, zoals die door onze kerken waren aangenomen. De bezwaren van de LRCA tegen de regels van Leeuwarden hielden verband met een daarin aangebracht verruiming m.b.t. het hebben van een andere Standards dan de drie formulieren van enigheid, het wijzigen in de aangenomen Standards, en het toestaan van meerdere zusterkerkrelaties met buitenlandse kerken in dezelfde regio.
Zonder hier nu inhoudelijk op in te gaan kunnen we niet anders dan concluderen dat dit element tot op de dag van vandaag onderbelicht is gebleven of anders is geïnterpreteerd. Maar vooral vindt de commissie dat ook dit een zwaarwegend argument is. Het gaat hier namelijk om de katholiciteit van de kerk. Hoe denkt de LRCA over de katholiciteit van de kerk als alleen kerken die de drie formulieren van enigheid als belijdenisgeschriften hebben, ware kerken kunnen zijn? Hoe heeft deze visie van de LRCA doorgewerkt in hun beoordeling van de gesprekken en het komen tot een zusterkerkrelatie tussen de CanRC en bijv. de OPC?
De regels voor zusterkerkrelaties stellen dat de kerken over en weer op elkaar toe zullen toezien, dat in leer, kerkregering, tucht en eredienst niet afgeweken wordt van de gereformeerde leer (regels voor het beoefenen van zusterkerkrelaties art. 3.1 conform Acta GS Groningen, 48-49). De commissie kan niet anders dan concluderen dat het tweede gedeelte van het verzoek van

Dalfsen ‘met de zusterkerk te Abbotsford het gesprek aan te gaan over haar kerkelijke positie nu’, valt onder de regels die wij hebben voor het aangaan en onderhouden van zusterkerkrelaties.
Een belangrijk punt wat wij ook in de beoordeling van de ontvankelijkheid mee laten wegen is hetgeen wij als kerk belijden in art. 7 van de NGB: “*Men mag ook geen geschriften van mensen, hoe heilig de schrijvers ook geweest zijn, op één lijn stellen met de goddelijke Schriften, ook de gewoonte niet met Gods waarheid – want de waarheid gaat boven alles -; evenmin het aantal, de ouderdom, de ononderbroken voortgang in de tijden of de opvolging van personen, of de concilies, decreten of besluiten. Want alle mensen zijn uit zichzelf leugenaars en ijdeler dan de ijdelheid zelf*”.
Dit betekent dat ook synodes van de DGK dingen over het hoofd kunnen zien, of zelfs ook kunnen dwalen. Dat er hernieuwde inzichten komen, nieuwe argumenten ook, waardoor je een eens genomen besluit opnieuw tegen het licht moet houden of zelfs moet herzien, omdat ze tekort doen aan het Woord van God of er zelfs tegenin gaan.

Conclusie ontvankelijkheid

De commissie stelt gezien de zwaarwegende argumenten die de kerk van Dalfsen in zijn verzoek onderbouwd, voor om zijn verzoek **ontvankelijk** te verklaren en te behandelen als een revisieverzoek.

Gronden

1. Het verzoek is tijdig binnengekomen bij de synode.
2. Het is in de kerkelijke weg op de synode terecht gekomen.
3. De regels voor zusterkerkrelaties stellen dat de kerken over en weer op elkaar toe zullen toezien, dat in leer, kerkregering, tucht en eredienst niet afgeweken wordt van de gereformeerde leer (regels voor het beoefenen van zusterkerkrelaties art. 3.1 conform Acta GS Groningen, 48-49).
4. Het verzoek van Dalfsen bevat dusdanig *nieuwe* en *zwaarwegende* argumenten om dit verzoek inhoudelijk te bespreken en voldoet daarmee aan de regeling voor het indienen van revisieverzoeken.
5. De inhoud van dit verzoek bevat voor een deel argumenten die reeds op de synode van Groningen (2014-2015) aan de orde zijn geweest. Derhalve stelt de commissie voor om het verzoek in zijn geheel te behandelen als revisieverzoek.

2.4. Inhoudelijk

2.4.1. DGK Dalfsen stelt in zijn verzoek:

1. Er is tot nu toe in alle beschouwingen en besluiten over de zusterkerk relatie met Abbotsford geen rekening gehouden met het feit dat de kerkelijke weg voor de broeders uit Abbotsford nog niet was afgesloten en derhalve nog open lag.
2. De klacht van deputaten BBK van DGK, dat de CanRC volledig “verbasterd” zijn, is een lichtvaardige veroordeling, er van uitgaande dat een zusterkerk relatie iets anders is dan een fusie van twee kerken.
3. De LRCA blijft uitgaan van haar eigen maatstaf dat het hebben van de Westminster Standards kenmerk is van een valse kerk. Bovendien is volgens de LRCA elke kerk die niet de Drie Formulieren van Eenheid als Standards heeft, geen ware kerk, waar je dus ook geen zusterkerk relatie mee aan kunt gaan.
4. De uitspraak van GS Emmen inzake afscheiding door LRCA van de CanRC te Abbotsford is in strijd met GS Hasselt 2012, Acta Art. 7.05 blz. 138-139 m.b.t. het ontbreken van redenen tot afscheiding.
5.

2.4.2. Oordeel van de commissie met betrekking tot de inhoud

De commissie wil allereerst opmerken dat zij blij is met de terughoudendheid van het voorstel van Dalfsen, doordat hij op dit moment slechts om een nader gesprek vraagt met LRCA. In dit gesprek kan dan meer duidelijkheid ontstaan over de gerezen vragen en twijfels zoals door Dalfsen genoemd. De commissie vindt het belangrijk om deze terughoudendheid in het verzoek te benoemen. Wij proeven in het verzoek van Dalfsen aan de ene kan schroom om een dergelijk ingrijpend verzoek opnieuw aan de orde te stellen. Wetend hoe gevoelig deze materie, getuige de vorige synode, ligt binnen onze kerken. Tegelijk proeft de commissie ook de urgentie en de gewetensnood van de kerk te Dalfsen, omdat het voor de kerk van Dalfsen gaat om een zaak van Schrift en belijdenis. En zou je dan moeten of mogen zwijgen?
Wij zullen de door Dalfsen genoemde argumenten hieronder bij langs gaan en inhoudelijk bespreken.

1. *De kerkelijke weg is door de LRCA niet ten einde toe gevolgd. Door de vroegtijdige afscheiding in 2007 van de CanRC is deze weg door de broeders zelf geblokkeerd. Beroep op de regionale Synode en de Generale Synode van de CanRC is achterwege gebleven. Daarmee hebben de broeders afbreuk gedaan aan de belijdenis van de eenheid en de katholiciteit van de kerk.*

Blijkens de synode van Dunville (2016) is de zaak van de vrijmaking van LRCA een landelijke zaak. Dit wordt volgens de notulen van maart 2017 ook bevestigd door de deputaten van de CanRC in gesprek met onze deputaten BBK, waar zij zeggen: “De opgestelde CanRC notitie geeft aan dat er over de plaatselijke situatie nog verder geappelleerd had kunnen worden. Dep. CanRC stemmen echter nu toe dat de bezwaren van de LRC Abbotsford het kerkverband betreffen en niet de plaatselijke gemeente”.
De synode van Neerlandia (2001) had namelijk de route van het recht van appel aangepast. Personen die besluiten van een synode ter discussie willen stellen, moeten beginnen bij het aanspreken van hun kerkenraden en kunnen zich niet rechtstreeks meer tot de synode wenden met hun bezwaren. Dit kan wel via de weg van kerkenraad -> classis -> regionale synode -> generale synode.
De conclusie van de eerdere synoden van DGK dat de mogelijkheid om met bezwaren voort te gaan in de kerkelijke weg hen (LRCA) ontnomen is door een nieuwe synodebesluit, is dan ook **onjuist.**

Daar komt nog bij dat de leden van de LRCA volgens het verzoek van Dalfsen in beroep zijn gegaan bij de kerkenraad van Abbotsford en bij de Classis-Pacific. Maar dat na afwijzing van hun appels de leden van de LRCA zijn gestopt met hun appelproces. Als dit inderdaad zo is, dan moet worden vastgesteld dat de kerkelijke weg *niet* geheel is gevolgd en *nog niet* uitgeput was. Door hun eigen onttrekking waren latere bezwaren van de LRCA gericht aan de synodes niet meer ontvankelijk. Zij hebben *zelf* de kerkelijke weg afgesloten. Vragen of verder appelleren wel zin zou hebben doen niet ter zake. Het gaat hier namelijk om een fundamenteel punt, namelijk het recht van afscheiding en ook de plicht tot eenheid.
De zaak waartegen de broeders van de LRCA appelleerden betrof het weglaten van een zinssnede inzake de toegang tot het H.A. in de EF overeenkomst tussen de CanRC en de OPC. De broeders van de LRCA wilden dat deze zinssnede weer werd opgenomen in de overeenkomst. Wat de beoordeling van de afscheiding van de broeders uit de LRCA ingewikkeld maakt, is dat zij in de hun vrijmakingsbrief nog andere bezwaren aan dit laatste appel ‘vastplakken’. Het oorspronkelijke appel over de toegang tot het Heilig Avondmaal was uitgegroeid tot een heel aantal andere onderwerpen. De bezwaren blijken breder te zijn. Waarbij de vraag is of afscheiding op dat moment gerechtvaardigd was. Waarom is men wat betreft deze zinssnede niet verder in appel gegaan?

Belangrijke punten in verband met de verdiende eenheid van de kerk door onze Heere Jezus Christus.
En dan zijn er volop vragen te bespreken:

1. Was de afscheiding van de leden van de LRCA van de CanRC gerechtvaardigd?

2. Waarom is men niet verder gegaan met de kerkelijke weg?
3. Wat is de visie van de LRCA op de katholiciteit van de kerk?
4. Wanneer heb je het recht om je af te scheiden van hen die niet van de kerk zijn (Art. 29 NGB)?

2. *Verder blijkt de klacht van deputaten BBK van DGK dat de CanRC volledig 'verbasterd' zijn, een lichtvaardige veroordeling te zijn. Deze veroordeling kon derhalve geen grond zijn voor een besluit een zusterkerkrelatie met de LRCA aan te gaan. Hierbij dient ook bedacht te worden dat een zusterkerkrelatie iets anders is dan een fusie van twee kerken.*

Over de verbastering van de CanRC heeft de commissie op de synode van Groningen het volgende geschreven: "*De verbastering kwam met name daarin naar voren dat men zich niet meer door Schrift, belijdenis en kerkorde liet aanspreken in de kerkelijke vergaderingen. De kerkelijke weg was geheel uitgelopen en ook verder afgesloten. Dat maakte deze zaken tenslotte, doordat ook door de plaatselijke kerkenraad de tucht gebruikt was tegen de appellanten, kerkscheidend.*
De verbastering blijkt met name uit het niet meer willen luisteren en terugkeren naar Woord en belijdenis, nadat jarenlang gegronde bezwaren zijn ingebracht. De onschriftuurlijke besluiten werden tenslotte opgedrongen, en het protest ertegen landelijk en plaatselijk het zwijgen opgelegd. Op de vergadering van GS Emmen bleek de informatie hierover toereikend en overtuigend" (Acta GS Groningen, blz. 336).
Ook hier komt het punt van het geheel aflopen van de kerkelijke weg weer terug als gegeven en onderbouwing dat de CanRC verbasterd zijn. En ook hier kan de commissie niet anders dan concluderen dan dat deze conclusie niet juist is. De kerkelijke weg was niet geheel afgelopen en ook niet verder afgesloten. De toepassing van de plaatselijke tucht is naar het oordeel van deze commissie geen voldoende grond, omdat er tijdens de GS Emmen niet voldoende wederhoor is toegepast met de CanRC Abbotsford over dit punt.
Tijdens de synode van DGK Emmen verklaarden onze deputaten in het rapport dat zij geen duidelijk helder beeld hebben van de situatie in de CanRC en wat daar leeft. En ook dat er nog geen duidelijkheid is in hoeverre de Canadese kerken werkelijk verbasterd zijn. (acta Emmen, blz. 117). Op deze zelfde synode 4 maanden later, na een bezoek van deputaten aan de LRCA, wordt gerapporteerd dat t.a.v de wettigheid van de vrijmaking van Abbotsford een belangrijk punt is: de blokkering voor kerkleden om met een bezwaar tegen een synode uitspraak rechtstreeks naar de synode te gaan! Met ingang van 2004 kan men alleen een bezwaar of appel indienen bij de classis of synode via de eigen kerkenraad. Zo werd de kerkelijke weg voor de bezwaarden afgesloten (acta Emmen, blz. 120). Na langdurige bespreking wordt vervolgens op de synode vastgesteld dat de vrijmaking van de LRCA wettige gronden kent en de kerkelijke weg tot het einde toe doorlopen was. Een onjuiste conclusie! De kerkelijke weg was niet tot het einde toe doorlopen. Deze lag nog weldegelijk open.
De synode van Emmen concludeerde als belangrijke grond onder de wettigheid van de vrijmaking van LRCA dat het aangaan van een zusterkerkrelatie door de CanRC met zowel de OPC als de URC valse dwalingen (kerk, verbond, prediking) in de kerk gebracht hebben, die de ambtsdragers niet hebben willen zien. Deze dwalingen zouden het hart van het evangelie in het hele leven in de kerkgemeenschap raken. Dit zijn zeer verstrekkende beschuldigingen die weinig werkelijke grond kunnen hebben, als de deputaten geen helder beeld hadden van wat er leeft in de CanRC. Bij het onderzoek naar de beweegredenen van de LRCA om tot afscheiding van de CanRC te komen zijn de CanRC niet gehoord. Er is alleen gesproken met de broeders van de LRCA. Is dat wel eerlijk en naar de Schrift vragen wij ons af? Hadden wij als kerken niet de christelijke plicht om, omdat het een landelijke zaak betreft in Canada, ook te spreken met de deputaten CanRC?
Dit laatste punt is impliciet door de synode van Groningen onderkend middels de in de instructie van deputaten BBK geformuleerde opdracht om: *in contact te treden met de CanRC te Abbotsford om wederhoor toe te passen met betrekking tot de gang van zaken rond de vrijmaking van Abbotsford. Bij dat gesprek zullen de broeders van de LCRA als toehoorders*

worden uitgenodigd. Volgens het deputatenrapport hebben de CanRC dit verzoek tot gesprek niet gehonoreerd. Het deputatenrapport BBK schrijft hierover*: "Op 20 oktober 2015 antwoordde deze kerkenraad ons in een brief dat zij het verzoek neer wilden leggen bij hun classis en eventueel de synode van Dunville 2016. Op 8 juli 2016 berichtte deze kerkenraad ons na consultatie van classis en synode (zie hieronder Acta, art.119) dat zij het gevraagde gesprek niet noodzakelijk achten, omdat alle documentatie rond de vrijmaking van Abbotsford voorhanden is. Ook achten zij het niet uitvoerbaar omdat de meeste leden van de toenmalige kerkenraad geen lid meer zijn van de CanRC gemeente te Abbotsford. Ook is een dergelijk lokaal gesprek niet juist omdat de reden van vrijmaking verband hield met besluiten van de synoden. Op 12 oktober 2016 hebben wij hierover onze teleurstelling geuit aan CanRC Abbotsford met een kopie aan deputaten CanRC en aan de kerkenraad van LRCA."*
Kennelijk heeft de synode van Groningen het wenselijk geacht om ook de CanRC Abbotsford te horen in deze. Omdat de vrijmaking van LRCA verband hield met besluiten van synoden zou een dergelijk gesprek heel goed met landelijke deputaten van de CanRC gevoerd kunnen worden. En waarom zouden bepaalde onduidelijkheden of vragen die er nog zijn rondom de vrijmaking van Abbotsford niet in alle openheid met deze deputaten besproken kunnen worden?
Sinds de aanvaarding van de LRCA als zusterkerk zijn er ook gesprekken met de deputaten van de CanRC. Maar in de contacten met de CanRC is tot op de dag van vandaag de verdediging door de DGK van de zusterkerkrelatie van de LRCA het uitgangspunt. Maar is dat wel terecht? Of spreken wij hierdoor vanuit een vooringenomen standpunt die gebaseerd is op eenzijdige en vooral onvolledige informatie en daarop gebaseerde besluiten.
Moet de klacht van de Canadese deputaten betrekkingen buitenlandse kerken dat onze deputaten verzuimd hebben aan hen inlichtingen te vragen over de ware stand van zaken met betrekking tot hun beschuldiging dat de Canadese kerken volledig verbasterd zijn, niet worden toegestemd? De veroordeling, dat er ten gevolge van de zusterkerkrelatie met de OPC en de URC dwalingen in de kerk zijn ingebracht, moet dan ook bestempeld worden als lichtvaardig. Die kan dan ook geen grond zijn voor het besluit tot het aangaan van een zusterkerkrelatie met de LRCA.
Daarnaast vraagt de commissie zich af of de LCRA niet teveel een = gelijkteken plaatst tussen de CanRC en de kerken met als grondslag de WS, waarmee zij een EF (ecclesiastical fellowship) zijn aangegaan.
De website van de LRCA (bezocht op 9 april 2018) schrijft:
The struggle in Abbotsford began when the 2001 General Synod of the Canadian Reformed Churches decided in favour of intercommunion and pulpit exchange with churches that maintained unscriptural views concerning the standards for membership in the church, the supervision of the Lord's supper, the covenant of grace, the assurance of faith, the visible and invisible church, and the pluriformity of the church. The unscriptural views referred to above are found in Presbyterian churches which have the Westminster Standards for their confession of faith. These views are also tolerated in Reformed churches which have accepted the Westminster Standards and consider them to be faithful summaries of Biblical teaching. In its extension of relationships of ecclesiastical fellowship with the Orthodox Presbyterian Church, the Reformed Church in the United States, and the United Reformed Churches of North America, **the Canadian Reformed Churches have also accepted these unscriptural views.**
De LRCA legt hier een direct een verband tussen mogelijke dwalingen in de praktijk en het als zodanig hebben/aanvaarden van de WS als belijdenisgeschrift. En vervolgens dat met het aangaan van een EF door de CanRC met kerken die de WS als belijdenisgeschrift hebben, ook de CanRC deze Onschriftuurlijke visies heeft geaccepteerd. En daarmee dus deze dwalingen in hun kerkverband een wettige plaats heeft gegeven.
Maar het aangaan van een zusterkerkrelatie met kerken die de Westminster Standards als grondslag hebben, betekent nog niet dat de CanRC deze belijdenisgeschriften als haar grondslag aanvaard en daarmee dus gebonden zouden zijn aan deze belijdenisgeschriften. Of dat alle mogelijke dwalingen die er binnen de OPC zijn, middels het aangaan van een EF ook de hare zouden zijn.

Dit alles vraagt naar de mening van de commissie dan ook om bespreking met de LCRA, maar ook een open gesprek met de deputaten van de CanRC hierover.

3. *Vervolgens is onmiskenbaar dat de broeders van de LRCA als standpunt hebben dat alle kerken die niet de Drie Formulieren van Eenheid als Standards hebben, niet als ware kerken kunnen worden beschouwd en dat derhalve een zusterkerkrelatie met zulke kerken niet mogelijk is (zie Acta GS Emmen 2009-2010, Bijlagen, pagina 116, antwoord 8a). Hiermee miskent de LRCA het werk van Christus in zijn kerkvergaderend werk in de loop der eeuwen en over de hele wereld, en is zij in strijd met het katholieke karakter van de kerk. De LRCA blijft uitgaan van haar eigen maatstaf dat het hebben van de Westminster Standards kenmerk is van een valse kerk. Hiermee begeeft de LRCA zich op een sektarisch spoor. Deze nieuwe situatie noopt tot nader gesprek.*

De commissie heeft vastgesteld dat het inderdaad duidelijk is dat de broeders van de LRCA het standpunt hebben dat kerken die de drie formulieren van eenheid als Standards niet hebben, niet als ware kerken kunnen worden beschouwd. Een standpunt a priori. De commissie baseert zich hierbij op de uitspraak van de LRCA opgenomen in de acta van GS Emmen blz. 116: waar de LRCA antwoord op de vraag waar we in Canada en de VS ware kerken vinden? "*Als eerste noemen we de Liberated Reformed Church te Abbotsford, BC.* ***We zouden graag willen geloven dat er meer kerken zijn die zich op de Drie formulieren van Enigheid baseren"***

Tevens stelt de LRCA in deze zelfde acta op blz. 116: "*Als een kerk, ondanks waarschuwingen, aanhoudend de WS aanprijst en onderhoud inzake de leer en de praktijk, dan moeten we deze kerk als een valse kerk beschouwen."*

Uit de acta van Groningen 2015 kunnen wij opmaken dat op de vraag aan de broeders van de LRCA of alle Westminster kerken valse kerken zijn, de LRCA daar niet op ingaat, maar vervolgens wel stelt dat deze kerken de drie formulieren van eenheid niet onderhouden en verder ook dat een kerk, die de wettigheid van de vrijmaking in Abbotsford niet erkent, daarmee een valse kerk is geworden. (Acta Groningen, blz. 58).

Het rapport BBK meldt daarbij dat tijdens het bezoek van twee deputaten van BBK aan de LRCA in juni 2017 bleek dat de LRCA nog moeite heeft met de term "andere wijze van belijden", zoals opgenomen in onze regels voor het aangaan en onderhouden van zusterkerkrelaties met kerken in het buitenland. Dit bezwaar had de LRCA al eerder kenbaar gemaakt aan de synode van Groningen 2015. Toen de LRCA een aanpassing voorstelde van de regels van zusterkerkrelaties.

Hierbij gaf de LRCA blijk dat zij bezwaren hadden tegen de regels van Leeuwarden 1990, zoals die door onze kerken waren aangenomen. De bezwaren van de LRCA tegen de regels van Leeuwarden hielden verband met een daarin aangebracht verruiming m.b.t. het hebben van een andere Standards dan de drie formulieren van enigheid, het wijzigen in de aangenomen Standards, en het toestaan van meerdere zusterkerkrelaties met buitenlandse kerken in dezelfde regio.

Van de hand van Prof. J. Kamphuis zijn in het blad de reformatie artikelen verschenen over de WMC. En dan schrijft hij *"over de variatie in belijdenisgeschriften bij éénheid van geloof waar de kerken in Nederland mee te maken hebben gekregen op de synode van Dordrecht 1618/1619, toen er een beslissing moest worden genomen in het geding met de remonstranten over de leer van de vrije genade en van de eeuwige uitverkiezing van God. (invoeging commissie:* ***waaronder dus ook kerken die de WMC als belijdenisgeschrift hadden).*** *Wat een variëteit binnen geloofseenheid! Ook binnen de reformatorische geloofseenheid! Hoe anders is het beeld dat die "oecumenische" gereformeerde synode vertoont, dan b. v. een rooms concilie, zoals het nog niet lang geleden in Trente was gehouden. Rome kan het "katholiek" én het "één-zijn" van de kerk niet anders invullen dan: één leiding, één hoofd, één kerkelijk vastgestelde leer, die in heel de kerk woordelijk gelijk is. In het lutheranisme is het wel heel anders dan in Rome. Maar toch ook dáár een sterke binding aan voor alle kerken dezelfde belijdenis-geschriften (in 1580 is dat a.h.w. gefixeerd). Dit hangt zonder twijfel samen met de centrale positie van die éne figuur Maarten Luther op wiens opinie men zich (soms ook nog ten onrechte!) vastlegde. Maar in het gereformeerd protestantisme zien we: éénheid in de leer bij verscheidenheid van belijdenisgeschrift".*

Vanwege de katholieke eigenschap van de kerk dient er, zoals Dalfsen in zijn revisieverzoek ook schrijft, rekening mee gehouden te worden dat Christus Zijn kerkvergadering in andere werelddelen doet plaatsvinden in de historie van die landen en volken.
Het gaat hier naar de mening van de commissie inderdaad om de katholiciteit van de kerk. En dan komen er naar aanleiding van de vragen en opmerkingen van de LRCA vragen naar boven. Hoe denkt de LRCA over de katholiciteit van de kerk als alleen kerken die de drie formulieren van enigheid als belijdenisgeschriften hebben, ware kerken kunnen zijn? Heeft deze visie van de LRCA ook doorgewerkt in hun beoordeling van de gesprekken en het komen tot een zusterkerkrelatie tussen de CanRC en bijv. de OPC?

De kerkenraad van Dalfsen verzoekt de synode om met de LRCA in gesprek te gaan over hun kerkelijke positie nu. Dit houdt volgens het verzoek verband met de visie van de LRCA op de Westminster Standards en de consequenties die de LRCA verbindt t.a.v. de beoordeling van andere kerken die deze belijdenissen als grondslag hebben. In dat kader zijn er ook vragen te stellen aan de LRCA n.a.v. het verzoek wat de LRCA op tafel van onze synode heeft gelegd, om het minderheidsstudierapport over de WMC af te wijzen en alleen het meerderheidsrapport als studierapport te gebruiken in contacten met Presbyteriaanse kerken (stuk 6.02). Dit verzoek van LRCA onderstreept wat de commissie betreft de noodzaak om te spreken met de LRCA over hun kerkelijke positie nu.

4. *Voorts is de uitspraak van de GS Emmen (2010) inzake de afscheiding door LRCA van de CanRC*
   te Abbotsford in strijd met een belangrijke overweging bij de uitspraak van de GS Hasselt zelf, Acta Art. 7.05 blz. 138-139, zitting 28 april 2012). De GS van Hasselt stemde in met het feit dat bepaalde opvattingen van voorgangers over de 'veronderstelde wedergeboorte' geen reden gaf om zich af te scheiden van de Gereformeerde Kerken die in 1892 tot vereniging gekomen waren. Een toelichting hierbij staat in Bijlage 1.

Wat dit punt betreft verwijst de commissie naar de onderbouwing van de indiener van het appelschrift zelf.

2.5. Conclusies

De commissie ondersteunt derhalve het voorstel van DGK Dalfsen met de argumentatie dat er, ondanks dat er al zo veel is gesproken over deze materie, blijkbaar nog niet alle vragen en antwoorden in beeld zijn die relevant zijn in dit kader. Er zijn nieuwe en zwaarwegende argumenten aan het licht gekomen die in het verleden niet of niet afdoende beantwoord zijn. Met name de visie van de LRCA op de WS en daarmee hun visie op kerken die de WS hebben aanvaard als grondslag acht de commissie van zwaarwegend belang om met de LRCA door te spreken over hun kerkelijke positie nu. Met de beantwoording op de vragen en het inzicht wat daardoor zal kunnen ontstaan zal de volgende Generale Synode van de DGK zich wellicht een beter en definitief oordeel kunnen gaan vormen.
De commissie spreekt derhalve momenteel niet definitief een oordeel uit over de aangedragen punten door Dalfsen omdat daar pas een redelijke uitspraak over te doen is na het voorgestelde gesprek en de uitkomsten daarvan.
De commissie wil rekening houdend met de verschillende visies en taxaties binnen onze kerken van zowel het handelen van voorgaande DGK synodes als mede ook het handelen van de LRCA zelf de vrede in de kerken bewaren, maar tegelijk wel recht doen aan de nieuwe en zwaarwegende argumenten die genoemd zijn. Want alleen door recht te doen naar het Woord van God, wordt de vrede in de kerken uiteindelijk bewaard. Dit vraagt om wijsheid. Besluiten dienen genomen te worden als de nog open staande vragen beantwoord zijn, zodat er niet geoordeeld wordt zonder hoor en wederhoor. Hiervoor is het nodig gesprek met de LRCA over deze punten. De commissie is zich ervan bewust dat indien dit voorstel wordt overgenomen dit een teleurstelling betekent niet in het minste voor de LRCA. Toch mag ook de LRCA naast de mogelijke teleurstelling weten dat wij de zusterkerkband die wij hebben op dit moment niet

verbreken en mag zij, indien zij zuiver en kerkelijk juist gehandeld heeft met vrijmoedigheid getuigen van de hoop die in haar is.
De commissie acht het verschil van inzicht dat zo langzamerhand binnen ons eigen kerkverband is ontstaan hierover niet langer wenselijk. Er zijn in besprekingen en beschouwingen hierover stellingen en posities ingenomen die naar de mening van de commissie alleen overbrugd kunnen worden door het gesprek aan te gaan zoals bedoeld door DGK Dalfsen.
Van groot belang acht de commissie dat de zwaarwegende kerneigenschappen van de kerk van Christus, haar eenheid, haar heiligheid, haar katholiciteit en haar apostoliciteit, juist op dit moment van ons vraagt om het gevraagde gesprek aan te gaan. Zou er nu, tijdens onze vergadering hierover weer opnieuw ingezoomd worden op alle verschilpunten waar al een paar synodes lang tegenstellingen niet overbrugd konden worden, dan blijven we elkaar gijzelen in onze meningsverschillen, terwijl het voorgestelde gesprek wellicht meer duidelijkheid kan geven en tot een overbrugging van verschillen kan leiden en zo de eensgezindheid ook op dit onderwerp weer terug kan brengen.
Tenslotte is essentieel dat, indien er inderdaad tegenstellingen zouden blijken te bestaan tussen Abbotsford en de DGK, dit na gesprek dan ook helder aan de orde dient te komen op de volgende synode van DGK.

2.6. Besluitvorming

2.6.1. Uitvoering besluiten
Om uit de standpuntendiscussie te komen kan het voorstel van de commissie overbruggend werken naar de toekomst. De arbeid die door de deputaten BBK in de afgelopen jaren is geleverd is enorm. Het is naar de mening van de commissie met zo weinig mankracht ondoenlijk om recht te doen aan de inhoud van al het werk dat er ligt. Wij willen dan ook voorstellen om het huidige deputaatschap uit te breiden en binnen het deputaatschap een verdeling te maken tussen de verschillende landen/regio's. Zo ontstaan als het ware subcommissies binnen het deputaatschap. In een dergelijke structuur zou de uitvoering van deze besluiten opgedragen kunnen worden aan een subcommissie, die verantwoordelijk wordt voor de contacten met Canada.
2.6.2. Voorstel besluiten

Voorstel voor besluit 1
De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld in zitting bijeen op 21 april 2018 besluit:

Besluit:

Met de zusterkerk te Abbotsford het gesprek aan te gaan over de rechtmatigheid van haar afscheiding van de CanRC en over haar kerkelijke positie nu.
Gronden:
1. Uitspraken van de LRCA over kerken die de WMC als belijdenisgeschrift hebben roept de nodige vragen op over hun visie op de katholiciteit van de kerk .
2. Bij het onderzoek naar de beweegredenen van de LRCA om tot afscheiding van de CanRC te komen zijn de CanRC niet voldoende gehoord.
3. De kerkelijke weg is door de LRCA niet ten einde toe gevolgd. Door de vroegtijdige afscheiding in 2007 van de CanRC is deze weg door de broeders zelf geblokkeerd. Beroep op de Regionale Synode en de Generale Synode van de CanRC is achterwege gebleven.
4. In de uitspraken van de GS Emmen en de GS Groningen zijn wel beschuldigingen aan het adres van de CanRC over algeheel verval geuit, maar deze zijn niet allemaal bewezen of onderbouwd.

Voorstel voor besluit 2

Besluit:

Om het huidige deputaatschap BBK uit te breiden, zodat het totaal uit zeven personen bestaat.

Gronden:
1. gezien het vele werk dat deputaten BBK wereldwijd te verrichten hebben is uitbreiding van menskracht aan te bevelen en wenselijk
2. Door de uitbreiding kan er beter verdeling gemaakt worden dmv subcommissies binnen deputaatschap BBK tussen de verschillende landen/regio's.
4. In deze structuur kan de uitvoering van besluit 1 opgedragen worden aan een subcommissie.

3. Rapport en aanvullend rapport BBK aan GS (stukken 6.01, 6.03) 3.1.
Rapport BBK aan GS (stuk 6.01)

3.1.1. Algemeen
Eerst wil de commissie opmerken dat door het deputaatschap BBK zeer veel werk is verzet. Dat vertaalt zich ook in een uitgebreide rapportage die vele bladzijden telt. En het vele aantal keren dat er vergaderd is. De commissie merkt dankbaar op dat het deputaatschap BBK zich aan haar instructies, gegeven door GS Groningen gehouden heeft.
Wel merkt de commissie op dat de notulen van het gesprek met de deputaten d.d. 31-03-17 nog missen.
In het vervolg lopen we het rapport door en waar nodig plaatsen we onze opmerkingen.

3.1.2. Opmerkingen commissie m.b.t. het rapport BBK
Liberated Reformed Church at Abbotsford (LRCA)
We verwijzen hier naar wat is besproken in hoofdstuk 2 van dit commissierapport.

The Free Reformed Church of Australia (FRCA)
De aanbevelingen van deputaten worden inmiddels opgevolgd, zie onze brieven naar hen met respectievelijk ons verzoek om te komen tot een zusterkerk relatie en de uitnodiging tot het bijwonen van onze GS in april. Verder moeten we afwachten hoe de Australiërs daarop reageren.

Reformed Churches in South-Korea (RCK)
Deputaten hebben contact gezocht met RCK. Daarbij schrijven ze in contact te zijn gekomen met ds.
Song, die met zijn gemeente van RCK is afgesplitst. De commissie merkt de volgende punten op:
- Van beide kerken is het lastig om precies te zien waar ze staan t.o.v. elkaar en van andere kerken in Korea.
- Vanwege taal en cultuur blijkt het moeilijk om inhoudelijk contact te onderhouden. Zeker ook nu er sprake is van een splitsing tussen RCK enerzijds en ds. Song en zijn gemeente anderzijds.
- Indruk van deputaten is dat het niet om principiële zaken gaat, maar om een persoonlijk conflict dat uitgegroeid is tot een kerkelijk conflict.
- Deputaten hebben ds. Song gewezen op mogelijkheden om toenadering en contact te zoeken met RCK.
- Ds. Song is mogelijk bezig een ander kerkverband op te richten in Zuid-Korea.
- Wat is de positie van RCK t.o.v. KPCK en de CanRC?

De commissie is van mening dat we hierin voorzichtigheid moeten betrachten en niet overhaast te werk moeten gaan. Het is voor ons vanuit Nederland blijkbaar erg moeilijk om goed inzicht te krijgen in wat er werkelijk speelt. Kunnen wij op basis van de contacten en gegevens die we hebben een goed en rechtvaardig oordeel vellen over de scheuring die zich daar heeft

voltrokken? Vervolgens valt uit de email van ds. Song op de laatste pagina van het aanvullend rapport BBK op te maken dat de CanRC ook contact hebben gehad met RCK. En dat in verband met het ontstaan van RCK ten gevolge van moeilijkheden met de KPCK. CanRC deputaten hopen dat RCK tot verzoening kan komen met KPCK.
De commissie kan op basis van het (aanvullend) rapport BBK niet opmaken hoe de situatie precies is met de KPCK, RCK en ds. Song. Daarvoor lijkt het de commissie zeer wenselijk dat er nader gesprek en onderzoek komt. Eventueel zouden de Canadese deputaten hierover bevraagd kunnen worden. De commissie acht het raadzaam om op te passen dat ds. Song een luis in de pels wordt inzake de contacten met andere Koreaanse kerken en bijv. de CanRC. Daarvoor is goed onderzoek en gesprek wat ons betreft nodig.
De commissie deelt dan ook de conclusie van deputaten, zoals verwoord onder 11.4. Het lijkt ons dan ook goed dat de GS hierover spreekt en een besluit neemt. Daarvoor doet de commissie een voorstel bij de besluiten, verderop in dit commissierapport.

Bekennende Evangelische Reformierte Kirche Giessen (BERG Giessen)
Deputaten melden in hun eerste rapportage dat ze een eerste gesprek hebben gehad met BERG Giessen. Daarin zijn overeenstemmingen en ook niet onbelangrijke verschillen geconstateerd. Dit vraagt om een vervolggesprek. De commissie spreekt hier verder over bij de bespreking van het aanvullend rapport.

Web magazine Reformed Continua
In de notulen die zijn gemaakt van het gesprek tussen deputaten BBK en deputaten van FRCA geven deputaten FRCA aan dat dit webmagazine in Australië niet veel gelezen wordt. Kunnen deputaten BBK ook wat verder ingaan op wat de reden daar voor is? In de notulen wordt wel iets gezegd over de achtergrond, dat zal te maken hebben met de historische achtergronden van de kerkgeschiedenis. Het lijkt de commissie zinvol om het web magazine aan te houden, zeker ook als we kijken naar het aantal abonnees. Wat dat betreft vervult het zeker een taak.
De commissie stelt dan ook voor om het voorstel van deputaten over te nemen evenals de aanbevelingen onder 13.3.

Aanbevelingen
Deputaten hebben in paragraaf 14 alle aanbevelingen van de voorgaande paragrafen bij elkaar gevoegd. De commissie kan deze aanbevelingen grotendeels overnemen. Dat doet de commissie door de aanbevelingen eerst te vertalen in voorstel-besluiten. En vervolgens door de aanbevelingen en besluiten in een nieuwe conceptinstructie voor deputaten BBK 2018-2020 te verwoorden.

De commissie heeft enkele opmerkingen over de nieuwe conceptinstructie van deputaten. Bij instructie 1 is het goed om af te stemmen wat de GS besluit ten aanzien van het verzoek van DGK Dalfsen i.vm. LRCA. Misschien is het nodig de instructie aan te passen.
Wat betreft instructie 7 vraagt de commissie zich af of het nodig is om op te nemen wat vermeld staat onder ‘c’, het doorspreken over contacten die de VGKSA en de GKSA op lokaal niveau met elkaar hebben. Kunnen deputaten toelichten wat de precieze achtergrond van dit punt is? Zeker ook gezien het feit dat zij in Zuid-Afrika meer zicht hebben op de kerkelijke verhoudingen en –ontwikkelingen daar ter plaatse dan wij in Nederland.
Afhankelijk van de achtergrond van punt 7c zouden we dit ook kunnen overlaten aan de buitenlandse kerken ter plaatse waar wij correspondentie mee voeren. Dat houdt bijv. in dat de Australiërs de kerken in zuidoost Azië beoordelen, en ook dat de VGKSA dat doet in Afrika en de CanRC bijv. dat doet ten aanzien van de kerken in Noord Amerika.
Met de rest van de instructies kan de commissie instemmen.

3.2. Aanvullend rapport BBK aan GS (stuk 6.03)

3.2.1. Opmerkingen commissie m.b.t. het aanvullend rapport BBK

Canadian Reformed Churches in Canada (CanRC)
De commissie onderstreept de noodzaak om het gesprek met de CanRC verder te voeren en hier niet te lang mee te wachten.

Evangelical Presbyterian Church of England and Wales (EPC EW)
De commissie stelt voor om te doen wat deputaten onder de aandacht brengen. Namelijk verdere gesprekken voeren met dit kerkverband. Daarbij acht de commissie het een goede zaak dat
deputaten het mandaat krijgen om wat betreft een eventuele uitnodiging c.q. ontmoeting met EPC EW naar bevind van zaken te handelen en zo mogelijk oriënterende gesprekken te voeren. Zeker ook gezien dat feit dat EPC EW de zusterkerkrelatie met de GKv heeft verbroken.
Wat betreft de uitnodiging voor EuCRC in mei 2018 het volgende. De EuCRC is de Europese afdeling van de ICRC. Deputaten vragen zich af of ze wel moeten ingaan op deze uitnodiging, mede gezien de besluiten van GS Emmen.
GS Emmen overwoog en besloot in art. 109:

> E.1.2.9: Hoewel de ICRC, The International Conference of Reformed Churches haar basis heeft in de Heilige Schrift, de Gereformeerde belijdenisgeschriften (drie formulieren van eenheid), en de Westminster Standards (WestminsterStandards en kleine en grote Westminster catechismus), behoren momenteel meerdere kerkgenootschappen tot haar leden die niet onverkort trouw zijn aan deze basis. Daaronder zijn: De Christelijke Gereformeerde Kerken, De Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, Presbyterian Church of Eastern Australia.
> E.1.3.4: De Generale Synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen op 14 november 2009 te Emmen, spreekt uit dat de besluiten van de GS Ommen 1993, GS Berkel en Rodenrijs 1996, GS Leusden 1999 en GS Zuidhorn 2002-2003, die betrekking hebben op het lidmaatschap van het ICRC zijn vervallen en dat dus de kerken daaraan niet meer gebonden zijn .
> Grond: de ICRC is een interkerkelijke internationale conferentie met adviserende rol waarvan ook ontrouwe kerkgenootschappen deel uit maken.

De commissie stelt voor om in lijn met de besluiten van GS Emmen niet in te gaan op deze uitnodiging voor EuCRC. Tegelijk stelt de commissie wél voor om buiten EuCRC om tot een ontmoeting en gesprek te komen met EPC EW.

RCK
Wat de commissie betreft blijft na lezing van deze aanvullende gegevens staan wat we schreven bij de eerdere bespreking van RCK en ds. Song.

Bekennende Evangelische Reformierte Kirche Giessen (BERG Giessen)
Uit de rapportage van het tweede gesprek met BERG Giessen blijkt dat er over twee hoofdzaken vragen liggen.

1. De visie op de toelating van gasten aan het avondmaal.
2. De visie op het verbond en verkiezing.

Ad. 1. De commissie stelt aan de GS voor dat deputaten de instructie krijgen om verder door te spreken met BERG Giessen over het toelaten van gasten aan het heilig avondmaal uit kerken waarmee geen zusterkerkrelatie wordt onderhouden en de daarmee samenhangende punten. Het document ‘DGK heeft een “bewaakt” Heilig Avondmaal’ is daarvoor een goede richtlijn.

Ad. 2. De commissie maakt uit de rapportage op dat BERG Giesen niet precies hetzelfde leert wat betreft verbond, uitverkiezing en doop als DGK. Tegelijk geldt ook dat de visie van BERG Giessen niet onschriftuurlijk hoeft te zijn en dat de visie van DGK niet typisch Vrijgemaakt is.

Vanwege het verschil in visie op onderhavige punten komt BERG Giessen met de vraag of zij zich moeten committeren aan de verbondsvisie van DGK als de *enige mogelijke interpretatie* van de Drie Formulieren van Enigheid. En daarmee samenhangend de opmerking dat er *accentverschillen* zijn tussen DGK en BERG Giessen, maar dat laatstgenoemde niet bekeken wil worden als half-
vrijgemaakt, maar als een gereformeerde kerk die Schriftuurlijk is.
De vraag is dan ook of DGK BERG Giessen wil accepteren, ondanks dit kleine verschil met DGK.

De commissie is van mening dat deze *accentverschillen* geen reden mogen zijn om: 1. BERG Giessen niet te accepteren als gereformeerde kerk die Schriftuurlijk is; 2. De gesprekken af te breken. De commissie heeft daarvoor de volgende argumenten:

1. BERG Giessen erkent ondanks bepaalde verschillen wél dat de doop het teken en zegel van de vaste en zekere beloften van Gods verbond is voor de verbondskinderen. Ze leren dus niet de kuyperiaanse leer van de veronderstelde wedergeboorte.
2. BERG Giessen heeft te maken met een andere context en kerkgeschiedenis dan DGK in Nederland.
3. In het verleden heeft de GS van Groningen 1946 het besluit genomen over de pacificatieformule uit 1905 dat die door de kerken niet meer voor haar rekening wordt genomen. Dit besluit kan ons helpen hoe we moeten omgaan met deze accentverschillen en de vraag van BERG Giessen.
   De tekst van dit besluit luidt: ‘De generale synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland, bijeen te Groningen in het jaar 1946; gehoord de tot haar gerichte verzoeken zich uit te spreken betreffende het al of niet voor haar kerken bindend karakter der door de generale synode van 1905 afgelegde verklaring inzake het dusgenaamde “infra- en supralapsarisme”, de dusgenaamde “eeuwige rechtvaardigmaking”, de dusgenaamde “onmiddellijke wedergeboorte” en de dusgenaamde “onderstelde wedergeboorte”; instemmend met het oordeel, hetwelk (acta 1905 art. 124) met algemeene stemmen werd aanvaard door de te dezer zake rapporteerende synodale praeadviseerende commissie van 1905 “dat het noch noodig noch wenschelijk is voor een Generale Synode om over deze” (immers theologische) “geschillen een definitieve uitspraak te doen, ja zelfs, dat een Synode dit niet doen kan of mag” (acta bladz. 206-207);
   tevens instemmend met het op verlangen van diezelfde commissie uitdrukkelijk in de acta van 1905 (art. 157) opgenomen voorbehoud, dat “de libertas prophetandi” in onze kerken gehandhaafd dient te blijven, temeer waar deze vrijheid van profetie naar haar eenstemmig oordeel “in alle landen en in alle tijden” ten opzichte van geschillen als de bovengenoemde door de Gereformeerde kerken is gehandhaafd (vergel. Acta bladz. 207)’[1]
   De commissie is van mening dat de onderhavige verschillen tussen BERG Giessen en DGK inzake verbond en verkiezing gerekend kunnen worden onder bovenstaande vrijheid van profeteren. Te meer ook omdat niet gezegd kan worden dat de visie van BERG Giessen in flagrante strijdt komt met de Drie Formulieren van Enigheid.
4. Prof. K. Schilder heeft er in de Vrijmakingsvergadering voor gewaarschuwd elkaar te binden op ‘theologische geschillen’ als onder 3 genoemd. Hij zegt: “Niet de uitspraak zoozeer is daarom geweest de oorzaak der verdeeldheid, ofschoon er velen zijn, die zakelijk haar inhoud niet kunnen overeenbrengen, scherp ontleed, met 's Heeren Woord, maar de binding is het, die de groote moeite brengt. [...] Wanneer zij heden binden gaat aan een formule, heeft zij door die toevoeging aan de belijdenis, juist qua belijdenis, de hinderpaal gelegd op den weg van het zoeken van vereeniging straks met al degenen, die in deze van het bloed der martelaren gedrenkte landen hebben gezegd: de geloovigen hebben samen te komen in kerken en de kerken hebben samen te gaan in verband van kerken op den grondslag der drie formulieren van eenigheid en daarvan alleen.”[2]

[1] Cf. K. Schilder, *Cursus bij kaarslicht. Lezingen van K. Schilder in de laatste oorlogswinter. Deel 2*, pag. 39-40.
[2] K. Schilder, *Verzamelde werken 1942-1944*, pag. 521.

De commissie stelt voor dat deputaten over beide onderwerpen de gesprekken met BERG Giessen voortzetten. Zeker ook om meer duidelijkheid te krijgen over deze visieverschillen in het licht van Schrift en belijdenis en over de praktische consequenties daarvan voor het kerkelijk leven.

Evangelical Reformed Church (in Oekraïne)
De commissie stelt voor om de aanbevelingen van deputaten over te nemen.
Getuige hun omgang met deze zaak heeft DGK Opeinde haar taak en roeping goed verstaan!

3.3. Besluitvorming

De commissie stelt voor dat de GS de volgende besluiten neemt m.b.t. het deputaatschap BBK:

Voorstel besluit 1 t.a.v. LRCA: de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK de zusterkerkrelatie met LRCA kunnen voortzetten volgens de aangenomen regels voor zusterkerkrelaties. Daarbij rekening houdend met het besluit van de GS t.a.v. het verzoek van DGK Dalfsen.

Voorstel besluit 2 t.a.v. CanRC: de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de CanRC:
1. het contact met de CanRC voortzetten;
2. doorspreken over de situatie rond de LRCA waar DGK een zusterkerkrelatie mee heeft, waarbij tevens de interne kerkelijke ontwikkelingen, die samenhangen met de vrijmaking van de LRCA, aan de orde gesteld kunnen worden.
3. Zij krijgen de mogelijkheid tot meerdere meetings met de CanRC deputaten

Voorstel besluit 3 t.a.v. FRCA: de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK het contact met FRCA kunnen voortzetten. Deputaten kunnen toelichting geven over de zusterkerkrelatie met de LRCA en de verhouding tot de CanRC.

Voorstel besluit 4 t.a.v. VGKSA (ofwel de FRCSA): de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de VGKSA:
1. Spreken hun teleurstelling erover uitspreken dat het ontstaan en bestaan van DGK nog steeds als prematuur en onwettig wordt gezien, zonder dat de VGKSA een deugdelijke onderbouwing voor haar standpunt geeft en ondanks hun bezwaren richting de GKv.
2. zullen ook erkennen de gemeenschappelijke zorgen die DGK en VGKSA hebben met betrekking tot ontwikkelingen in de GKv;
3. spreken verder door over contacten die de VGKSA en de GKSA op lokaal niveau met elkaar hebben.

4. dienen de VGSKA met toelichting bij de gronden voor en achtergronden van de zusterkerkrelatie van DGK met LRC Abbotsford.

Voorstel besluit 5 t.a.v. EPC NI: de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de EPC NI:

1. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
2. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.

Voorstel besluit 6 t.a.v. EPC EW: de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de EPC NW:

1. Het contact met hen voort te zetten en door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
2. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.

Voorstel besluit 7 t.a.v. FCS(c): de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de FCS(c):

1. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
2. In deze gesprekken moeten de onderwerpen grondslag, verbond en kerk, sacramenten en tuchtbediening van het Woord en ook de zusterkerkrelaties aan de orde komen, waaronder hun contact met de GKv.
3. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.
4. Indien nodig zullen de deputaten naar Schotland afreizen om met de FCS (c) te spreken.

Voorstel besluit 8 t.a.v. RCK: de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de RCK:

1. de contacten met zowel RCK als ook ds. Song voorlopig aan te houden.
2. nader onderzoek te doen om zo mogelijk meer duidelijkheid te krijgen over de situatie tussen RCK en ds. Song. Daarbij ook overleg te hebben met de FRCA en eventueel CanRC.
3. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.

Voorstel besluit 9a t.a.v. BERG Giesen: de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat de visieverschillen tussen DGK en BERG Giessen inzake verbond en

verkiezing, zoals deze in het aanvullend rapport zijn beschreven, geen verhindering vormen om BERG Giessen te erkennen als een gereformeerde kerk die Schriftuurlijk is.

Voorstel besluit 9b t.a.v. BERG Giesen: de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. BERG Giessen:

1. Het contact met hen voort te zetten en door verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van deze gesprekken kan de volgende synode verdere besluiten nemen.
2. verder doorspreken met BERG Giessen over het toelaten van gasten aan het heilig avondmaal uit kerken waarmee geen zusterkerkrelatie wordt onderhouden en de daarmee samenhangende punten. Het document 'DGK heeft een "bewaakt" Heilig Avondmaal' is daarvoor een goede richtlijn.
3. Verder doorspreken met BERG Giessen over verbond en verkiezing om meer duidelijkheid te krijgen over hun visie in het licht van Schrift en belijdenis en met het oog op de praktische consequenties daarvan voor het kerkelijk leven.

Voorstel besluit 10 t.a.v. Evangelical Reformed Church (ERE): de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. de ERE:

1. door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
2. Bij deze contacten met ERE waar nodig DGK Opeinde te betrekken, vanwege de betrokkenheid die deze gemeente al heeft bij ERE.

Voorstel besluit 11 t.a.v. Web magazine 'Reformed Continua': de Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld) in vergadering bijeen op 21 april 2018 te Hasselt
besluit
dat deputaten BBK het volgende zullen doen t.a.v. het Web magazine 'Reformed Continua':

1. Het webmagazine minimaal 2x per jaar uitbrengen.
2. informatie verstrekken over onze kerken en ontwikkelingen in en buiten onze kerken.
3. Deze informatie dient erop gericht te zijn dat Engelstalige kerken goed geïnformeerd worden over de kerkelijke situatie in met name Nederland.
4. informatie verstrekken, indien nodig, over contacten met andere buitenlandse kerken.

3.4. **Voorstel Instructies voor Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken (BBK)**
De commissie stelt voor de volgende instructies vast te stellen voor deputaten BBK:

1. Zij zullen ten aanzien van **de LRCA** de zusterkerkrelatie voortzetten volgens de aangenomen regels voor zusterkerkrelaties. Daarbij rekening houdend met het besluit van de GS t.a.v. het verzoek van DGK Dalfsen inzake LRCA.
2. Zij zullen, uitgaande van de hartelijke bereidheid de kerkelijke eenheid te zoeken met allen, die op de grondslag van Schrift, de drie Formulieren van eenheid, en Dordtse kerkorde willen leven, contact zoeken, c.q. contact onderhouden met die kerken in het buitenland, in overeenstemming met de regels voor het aangaan en onderhouden van zusterkerkrelaties met kerken in het buiteland (zie art. 6.0.3) besluit.
3. Het **doel van deze contacten** is om de wettigheid van de recente vrijmaking en van het kerkverband van De Gereformeerde Kerken in Nederland aan deze kerken over te brengen en hen te verzoeken deze wettigheid te erkennen als voortvloeiende uit de

gehoorzaamheid aan Gods Woord en de binding aan de belijdenis van de kerk en de Dordtse kerkorde van De Gereformeerde Kerken.

4. **Zij zullen contacten onderhouden, blijven zoeken, of zo mogelijk intensiveren** met de volgende kerken omdat God ons roept tot eenheid op grond van Schrift en belijdenis: de Free Reformed Churches of Australia (FRCA), die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (VGKSA ofwel de FRCSA), de Evangelical Presbyterian Church of North-Ireland (EPC NI), de Free Church of Scotland (Continuing, FCS(c)), de Evangelical Presbyterian Church of England and Wales (EPC EW) de Reformed Churches in South-Korea (RCK).
5. Zij zullen in het contact met de onder punt 4 genoemde kerken deze blijven waarschuwen op grond van Gods Woord dat het contact dat die kerken wensen te behouden met de GKv, niet verenigbaar is met contact met De Gereformeerde Kerken.

6. **Zij zullen ten aanzien van de Canadian Reformed Churches (CanRC) het volgende doen:**
   a. het contact met de CanRC voortzetten;
   b. doorspreken over de situatie rond de LRCA waar DGK een zusterkerkrelatie mee heeft, waarbij tevens de interne kerkelijke ontwikkelingen, die samenhangen met de vrijmaking van de LRCA, aan de orde gesteld kunnen worden.
   c. Zoveel meetings met de CanRC deputaten beleggen als nodig is.

7. **Zij zullen ten aanzien van de VGKSA het volgende doen:**
   a. Deputaten zullen hun teleurstelling erover uitspreken dat het ontstaan en bestaan van DGK nog steeds als prematuur en onwettig wordt gezien, zonder dat de VGKSA een deugdelijke onderbouwing voor haar standpunt geeft en ondanks hun bezwaren richting de GKv.
   b. Deputaten zullen ook erkennen de gemeenschappelijke zorgen die DGK en VGKSA hebben met betrekking tot ontwikkelingen in de GKv;
   c. In het bijzonder moet verder worden doorgesproken over contacten die de VGKSA en de GKSA op lokaal niveau met elkaar hebben.
   d. de VGSKA te dienen met toelichting bij de gronden voor en achtergronden van de zusterkerkrelatie van DGK met LRC Abbotsford.

8. **Zij zullen ten aanzien van de FRCA het volgende doen:**
   a. als synode het verzoek tot (deputaten van) de FRCA te richten om (opnieuw) contact aan te gaan met het doel te komen tot een zusterkerkrelatie.
   b. Toelichting geven over de zusterkerkrelatie met de LRCA en de verhouding tot de CanRC.

9. **Zij zullen ten aanzien van de EPC NI het volgende doen:**
   a. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze ontacten.

10. **Zij zullen ten aanzien van de EPC EW het volgende doen:**
    a. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
    b. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.
11. **Zij zullen ten aanzien van de FCS(c) het volgende doen:**

a. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
b. In deze gesprekken moeten de onderwerpen grondslag, verbond en kerk, sacramenten en tucht, bediening van het Woord en ook de zusterkerkrelaties aan de orde komen, waaronder hun contact met de GKv. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.
c. Indien nodig zullen de deputaten naar Schotland afreizen om met de FCS (c) te spreken.

12. Zij zullen ten aanzien van de RCK en ds. Song het volgende doen:
a. de contacten met zowel RCK als ook ds. Song voorlopig aanhouden.
b. nader onderzoek doen om zo mogelijk meer duidelijkheid te krijgen over de situatie tussen RCK en ds. Song.
c. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.

13. Zij zullen ten aanzien van BERG Giessen het volgende doen:
a. BERG Giesen laten weten dat de visieverschillen tussen DGK en BERG Giessen inzake verbond en verkiezing, zoals deze in de gesprekken zijn besproken, geen verhindering vormen om BERG Giessen te erkennen als een gereformeerde kerk die Schriftuurlijk is.
b. Het contact met hen voort te zetten en door verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van deze gesprekken kan de volgende synode verdere besluiten nemen.
c. verder doorspreken met BERG Giessen over het toelaten van gasten aan het heilig avondmaal uit kerken waarmee geen zusterkerkrelatie wordt onderhouden en de daarmee samenhangende punten. Het document ‘DGK heeft een “bewaakt” Heilig Avondmaal’ is daarvoor een goede richtlijn.
d. Verder doorspreken met BERG Giessen over verbond en verkiezing om meer duidelijkheid te krijgen over hun visie in het licht van Schrift en belijdenis en met het oog op de praktische consequenties daarvan voor het kerkelijk leven.

14. Zij zullen ten aanzien van de ERE het volgende doen:
a. door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
b. Bij deze contacten met ERE waar nodig DGK Opeinde te betrekken, vanwege de betrokkenheid die deze gemeente al heeft bij ERE.

15. Zij zullen een digitaal blad uitgeven, Magazine Reformed Continua.
Ten aanzien van dit blad zullen deputaten het volgende doen:
a. Het webmagazine minimaal 2x per jaar uitbrengen.
b. informatie verstrekken over onze kerken en ontwikkelingen in en buiten onze kerken.
c. Deze informatie dient erop gericht te zijn dat Engelstalige kerken goed geïnformeerd worden over de kerkelijke situatie in met name Nederland.
d. informatie verstrekken, indien nodig, over contacten met andere buitenlandse kerken.

16. Zij zullen antwoorden op reacties van de kant van buitenlandse kerken die betrekking hebben op de zusterkerkrelatie met onze kerken. Zij zullen kerkleden die tijdelijk in het buitenland verblijven, op hun verzoek dienen met adviezen m.b.t. kerkgang en deelname aan het kerkelijk leven ter plaatse.

17. Zij stellen aan het begin van hun activiteiten een **conceptbegroting** op van de te verwachten uitgaven en dienen die in bij Deputaten Financieel Beheer.

18. Zij kunnen voor het uitvoeren van de opdrachten beschikken over de nodige financiële middelen die worden verstrekt door Deputaten Financieel Beheer.

19. Zij zullen van hun werk **rapport uitbrengen** aan de eerstkomende Generale Synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.
20. Zij zullen hun **archief** zowel in papieren- als ook in digitale vorm (PDF-format op cd-rom) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.

Artikel C.04Rapport commissie 6 betreffende het revisieverzoek van DGK Zwolle m.b.t. de synodebesluiten van de GS Groningen 2014-2015 inzake leespreken.

Materiaal: 7.01 en Acta GS Groningen artikelen 3.02 en 3.03.

De commissie acht het revisieverzoek ontvankelijk.
Het is op een goede wijze binnengekomen op de tafel van de synode.
DGK Zwolle stelt voor de besluiten vermeldt onder 3.02, de onderdelen 2, 3, 4 en 5 en besluit 3.03 van GS Groningen 2014 in te trekken, omdat de aanvulling op lijst 2 met nieuwe namen van predikanten niet zorgvuldig en op subjectieve wijze tot stand is gekomen.
Verder stelt DGK Zwolle voor om de lijsten 1 en 2 zoals vastgesteld in besluit 1 van GS Emmen, art. 26, samen te voegen tot één lijst van namen van predikanten en daar de namen van predikanten van ons kerkverband aan toe te voegen. Van deze predikanten kunnen (in principe) alle preken gelezen worden.

Verder stelt DGK Zwolle voor dat er wordt een nieuwe lijst van geschikte preken samengesteld wordt van door kerkenraden getoetste preken. Preken die in aanmerking komen voor toevoeging aan die lijst, voldoen aan de volgende voorwaarden:
- Ze zijn gemaakt door een predikant die niet op de samen te voegen lijst van predikanten staat, maar wel voor 1 september 2003 een wettige roeping hadden in onze kerken.
- Ze zijn gemaakt voor 1 september 2003.
- Ze zijn door kerkenraden getoetst op Schriftuurlijkheid, opbouw en meerwaarde vóór ze in een eredienst worden gelezen.
- Ze zijn met een positief advies van een kerkenraad, doorgegeven aan deputaten Liturgische Voorzieningen.

DGK Zwolle stelt voor om de Deputaten Liturgische Voorzieningen opdracht te geven om uitvoering te geven aan bovengenoemde besluiten door:
- De lijsten 1 en 2 samen te voegen en dit te verwerken op de website van De Gereformeerde Kerken in Nederland.
- Een lijst van geschikte preken aan te leggen op de website van De Gereformeerde Kerken in Nederland, conform de bovengenoemde voorwaarden.
- Reacties, bevindingen, bezwaren op preken die op de lijst van geschikte preken staan, toe te voegen aan de download bij de preek op de website, zodat deze voor andere kerken beschikbaar zijn.

De commissie komt tot de volgende overwegingen:

Overwegingen:

De Generale Synode overweegt:

1. De bewering van DGK Zwolle, dat de aanvulling op lijst 2 van GS Groningen met namen van predikanten niet zorgvuldig en op subjectieve wijze tot stand is gekomen wordt niet onderbouwd.

2. Bij elke keuze van namen valt niet te ontkomen aan enige subjectiviteit, zonder dat dat geweld doet aan een lijst met namen.
3. De lijsten 1 en 2 zoals vastgesteld door GS Groningen in de besluiten 3.02 en 3.03 zijn een goede basis om van daaruit verder te bouwen.
4. Omdat eer teer is, is het wenselijk om vanaf nu uitbreiding van te lezen preken te doen op basis van inhoud van preken en niet op basis van namen van predikanten.
5. Kerkenraden kunnen de toetsing van nieuw te lezen preken zelf doen of dat uitbesteden aan een commissie in de eigen gemeente die de kerkenraad van advies dient.
6. Het is een goede zaak dat er meer aandacht komt voor preken met een moderner taalkleed, voor zowel jongeren als heel de gemeente.

De commissie stelt daarom voor om de door DGK Zwolle voorgestelde besluiten als volgt te wijzigingen: besluit 1 vervalt en de besluiten 2a, 2b en 2c worden aangepast en de gronden a, c, en h worden gedeeltelijk aangepast en grond f vervalt.

De Generale Synode van Lansingerland van De Gereformeerde Kerken in Nederland bijeen in Zwolle op 07 april 2018 besluit:

VOORSTEL BESLUIT 1A:
De lijsten 1 en 2 zoals vastgesteld in de besluiten van GS Groningen, art. 3.02 en 3.03, worden samengevoegd tot één lijst van <u>namen van predikanten</u> en daar worden de namen van predikanten van ons kerkverband aan toe gevoegd. Van deze predikanten kunnen (in principe) alle preken gelezen worden.

VOORSTEL BESLUIT 1B:
Er wordt een nieuwe <u>lijst van geschikte preken</u> samengesteld van door kerkenraden getoetste preken. Preken die in aanmerking komen voor toevoeging aan die lijst, voldoen aan de volgende voorwaarden:
- Ze zijn gemaakt door een predikant die niet op de samen te voegen lijst van predikanten staat, maar wel voor 1 september 2003 een wettige roeping hadden in onze kerken.
- Ze zijn gemaakt voor 1 september 2003.
- Ze zijn door kerkenraden getoetst op met name Schriftuurlijkheid vóór ze in een eredienst worden gelezen.
- Ze zijn met een positief advies van een kerkenraad, doorgegeven aan deputaten Liturgische Voorzieningen.

VOORSTEL BESLUIT 1C:
Deputaten Liturgische Voorzieningen opdracht te geven om uitvoering te geven aan bovengenoemde besluiten door:
- De bestaande lijsten 1 en 2 van GS Groningen samen te voegen en dit te verwerken op de website van De Gereformeerde Kerken in Nederland.
- Een lijst van geschikte preken aan te leggen op de website van De Gereformeerde Kerken in Nederland, conform de bovengenoemde voorwaarden.
- Reacties, bevindingen, bezwaren op preken die op de lijst van geschikte preken staan, toe te voegen aan de download bij de preek op de website, zodat deze voor andere kerken beschikbaar zijn.

GRONDEN voor de besluiten 1a t/m 1c zijn:
a. Kerkenraden zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de preken, die in de gemeente waarover zij gesteld zijn, worden bediend en gelezen.
b. Welke preken gelezen mogen worden is echter ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarin kerken elkaar kunnen dienen. Door het beschikbaar stellen van lijsten met namen van predikanten en het aanleggen van een lijst met positief getoetste preken, wordt vorm gegeven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

c. Het selecteren en beoordelen van preken die geschikt geacht worden om te lezen in erediensten en het openbaar maken van namen van predikanten dient met grote zorgvuldigheid te geschieden. Voorkomen dient te worden dat onrecht wordt gedaan aan predikanten die de preken hebben gemaakt.
d. De datum van 1 september 2003 is gekozen omdat sinds dat moment de Vrijmaking van 2003/4 zijn beslag kreeg. Preken van voor die datum zijn gemaakt door predikanten die, naar artikel 3 van de kerkorde, een wettige roeping hadden.
e. Er zijn nog veel Schriftgetrouwe preken beschikbaar die niet gelezen kunnen worden. Uitbreiding van de mogelijkheid om vooraf door kerkenraden getoetste preken beschikbaar te stellen, geeft de mogelijkheid om die preken te lezen.
f. Door de kerkenraden de mogelijkheid te geven om preken die vooraf getoetst zijn te lezen in de erediensten, wordt de gelegenheid geboden om langs ordelijke weg tot uitbreiding van preken met een moderner taalkleed te komen.
g. Door een nieuwe lijst van geschikte preken samen te stellen, met de mogelijkheid om deze uit te breiden, wordt het systeem meer toekomstbestendig.

Artikel C.05Rapport van commissie 7 met betrekking tot het rapport van deputaten-curatoren Landelijk Kerkblad en websites.

Materiaal: Rapport Commissie 7 inzake deputaten-curatoren landelijk kerkblad en websites**.**
Commissieleden: Brs. L.Menninga, Joh.Houweling en J.Bouwhuis
Documentnummers die behandeld worden: 8.01 met documenten 8.02 t/m 8.06

Algemeen.
Deputaten-curatoren hebben een goed en duidelijk rapport geschreven.

De door de GS-Groningen opgedragen wijziging in de abonnementsstructuur (instructie 8) is naar behoren uitgevoerd en heeft niet geleid tot wijzigingen in financiën en beleid.

Ze hebben conform hun instructies gewerkt en het blad kon conform de regelingen en het redactie statuut verschijnen.

Dankbaar mag vastgesteld worden dat De Bazuin tweewekelijks kon uitkwam in de afgelopen jaren, dankzij de inzet van de redactie, schrijvers, vormgever en de drukker.
Dank ook aan de webmaster br. C. van Egmond voor zijn inspanning gedurende vele jaren om de website in de lucht te houden. Duidelijk is dat we wat dat betreft een zwakke plek hebben gezien de moeite om voldoende expertise hiervoor te vinden binnen de kerken. Fijn dat br. P. Bos dit werk nu overneemt.
Deputaten noemen het digitale handboek (instructie 11), echter deze is niet of moeilijk te vinden op de website. We vragen ons af of men wel weet heeft dat dit document ergens digitaal te vinden is en dat er daarom ook geen vraag is naar een papieren versie.

(Instructie 4): Gezien het aftreden van redactie-leden dit jaar en volgend jaar is de vraag aan deputaten-curatoren of er al een aanbeveling is voor opvolging.

Financieel.
De financiële overzichten voor 2016-2017 missen, terwijl het rapport al wel een voorstel doet voor verlaging van de abonnementsgelden.

Instructie 7:
Op grond van de vermelde saldi is het gerechtvaardigd om de abonnementsprijs te laten zakken naar € 57,--, met een buffer van € 35.000,--.
We merken op dat in document 8.05 de lijst 'werkelijk 2015' **exact** gelijk is aan 'werkelijk 2014' (in document 8.04) en zal daarom niet correct zijn.
Het is akkoord om de penningmeester decharge te verlenen voor de boekjaren 2014 en 2015, met dit voorbehoud dat de werkelijke cijfers van 2015 weinig afwijken van de werkelijke cijfers van 2014, zoals nu in de stukken staat.

Wijziging verantwoordelijkheidsstructuur.
Document 8.02. Onderzoeksverslag (Instructie 9 in document 8.01).
Onderzoek naar het opgaan van De Bazuin in vereniging of stichting.
Dit omvat het belangrijkste onderdeel van de rapportage en is duidelijk, helder en voorzien van goede voorstellen.
Samenvattend:
De bedoeling van de uitspraak van de GS-Groningen was dat het blad niet meer als landelijk kerkblad onder verantwoordelijkheid van de GS uitgegeven moest worden, maar door een vereniging of stichting (artikel 7.07 grond 1), omdat dit ten aanzien van de inhoud van het blad meer (gewenste) vrijheid zou creëren (artikel 7.07 grond 2) , en omdat er gezorgd moest worden voor een directe betrokkenheid van de plaatselijke kerken (artikel 7.07 grond 3).

Duidelijk is dat een aantal organisatievormen afvallen vanwege het argument dat het blad contracten aan moet kunnen gaan en daarom een juridische status moet hebben, een zogenoemde rechtspersoonlijkheid. Het eenvoudigst is om dat te hangen aan de juridische status van de kerken. Om nu te vermijden dat de meerdere vergadering verantwoordelijkheid gaat dragen voor de inhoud van het blad moet het losgekoppeld worden van de GS. Dit kan door het eind-toezicht in handen te geven van een diverse groep gemeenteleden gekozen door de plaatselijke gemeenten, die de redactie controleren en motiveren.
-De studie wijst een vorm van vereniging of stichting af als minder aantrekkelijk in praktisch opzicht.
-De organisatievorm 'Zelfstandig Onderdeel' (ZO) lijkt het meest aangewezen om de structuur eenvoudig te houden en gebruik te kunnen maken van de wetsbescherming ten aanzien van de godsdienstvrijheid.
-De reden dat niet voor een LV gekozen wordt is ons niet geheel duidelijk.

B-3: De commissie is het met de keuze voor een ZO eens omdat:
- de ZO verbonden is aan de kerken en daarom valt onder de vrijheid van godsdienst.
- de ZO een grote inrichtingsvrijheid voor de kerken geeft om de organisatie zelf vorm te geven.
- de ZO niet is onderworpen aan enig dwingendrechtelijke regeling.
- de ZO niet is onderworpen aan de wet gelijke behandeling omdat die die valt onder de godsdienstvrijheid.
- de ZO geen grote oprichtingskosten vereist (geen notaris).

Het voorstel om De Bazuin los te maken van de websites is een goede zaak omdat de websites geen direct verband houden met de uitgave van De Bazuin, behalve wat betreft de uitgave zelf.
De commissie stelt daarom voor de website van De Bazuin wel onderdeel te laten blijven van De Bazuin en daarop een digitale versie te laten verschijnen.

C-1: Verdeling interne verantwoordelijkheden zoals voorgesteld is een verbetering;
C-2: Verantwoordelijkheid klachtenprocedure is duidelijker en beter;

C-3: Akkoord met de verantwoordelijkheid toezicht op de koers om een Raadscollege te benoemen door plaatselijke kerken, niet vanuit GS, maar meer zelfstandig. GS blijft verantwoordelijk voor de oprichting en inhoudelijk wordt de band gelegd met de kerkenraden;

D: Toelichting concept-statuut duidelijk en akkoord;
artikel 8: Medewerkers m-a en m-b akkoord;
artikel 9: Samenstelling raadscollege akkoord, alleen het aantal wordt bepaald door het aantal kerken en het getal 10 op blz. 8 lijkt daarom niet juist om dat te benoemen.

Document 8.06: Concept statuut.

In grote lijnen akkoord, wel enkele opmerkingen:

a. Artikel 1: Bij Raadscollege toezicht op (**over** laten vervallen)
b. Artikel 4 eerste regel 4.1 De in art.3 geformuleerde doelen **worden VORM GEGEVEN** door etc.(vorm gegeven tussen voegen)
c. artikel 5.4.: vervangen door "als een lid van de redactie geen lid in volle rechten meer is (vanwege bijv. kerkelijke censuur) zal hij aftreden en daarbij zelf allereerst actie ondernemen om zijn lidmaatschap te doen beëindigen."
d. artikel 8.5: "Bij beëindiging van het lidmaatschap van De Gereformeerde Kerken in Nederland" invoegen " in volle rechten". Vervolgens toevoegen "hij zal zelf allereerst actie moeten ondernemen om zijn taken te doen beëindigen."
e. Artikel 8 8.2 en 8.3 Waarom worden m-a schriftelijk door de redactie aangesteld en de m-b na goedkeuring door het raadscollege aangesteld door de redactie. Ons voorstel om beide na goedkeuring van het raadscollege door de redactie te laten aanstellen.
f. Artikel 9.3.: toevoegen "in volle rechten" en "hij zal zelf allereerst actie moeten ondernemen om zijn taken te doen beëindigen."
g. Artikel 10.7.: Wie bepaalt het misgaan in leer of leven. Laat dit aan de kerkelijke gemeente over. Als hij onder censuur komt te staan zal hij geschorst moeten worden. Hij zal zelf de eerst aangewezene zijn om dit mee te delen. Eventueel moet hij door de kerkelijke gemeente vervangen worden.
h. Artikel 10 10.8 Bij toepassing art 10.6a moet zijn bij toepassing van artikel 10.**7**.a en b (tweemaal)
i. Artikel 11.1.: eerste zin invoegen "een" (een artikel)
j. Artikel 11.2.: onbegrijpelijke formulering.
k. Art. 12 12.2 verder **wordt** verwezenlijkt (geen worden)
l. Artikel 13.2.: Het raadscollege wordt toch alleen gewijzigd omdat een kerk een andere vertegenwoordiger aanstelt?
m. Art.15.2 Synode Lansingerland (geen **te** Lansingerland) en de vermogensbestanddelen van DE Bazuin **OVER** aan etc. (over toevoegen)
n. Art. 15.3 …en de “landelijke websites” Dit hoort toch niet meer bij De Bazuin in het voostel? Dan weglaten.

Omdat de verantwoordelijkheidsstructuur gewijzigd wordt, zou het dan niet verstandig zijn om de ondertitel van De Bazuin te wijzigen in iets als 'Magazine voor toerusting van leden van De Gereformeerde Kerken (hersteld)’.

In het rapport wordt geen voorstel gedaan ten aanzien van het beheer van de websites. De commissie denkt dat dit als onderdeel van de op te richten ZO zou moeten komen.

Concept voor formulering voor besluiten.

Voorstel decharge te verlenen voor het financiële beleid.

Besluit
De Generale Synode Lansingerland van De Gereformeerde Kerken (hersteld)
in vergadering bijeen te Zwolle op 10 maart 2018 besluit decharge te verlenen aan deputaten Landelijk Kerkblad en websites omtrent het gevoerde financiële beleid over de jaren 2014-2015.

Voorstel tot wijziging van de verantwoordelijkheidsstructuur van De Bazuin.

Overwegingen
1. Voor deelname aan het maatschappelijk rechtsverkeer is een juridische regeling vereist voor wat betreft de vertegenwoordiging en vermogen (rechtspersoonlijkheid).
2. De bevoegdheidsverdeling en instrumentarium van De Bazuin behoeven verbetering en aanpassing (interne verdeling verantwoordelijkheden).
3. Er bestaan bezwaren tegen de huidige structuur van De Bazuin waarbij – kortgezegd – de Generale Synode invloed heeft op De Bazuin via Deputaten De Bazuin en de landelijke websites.
4. De civielrechtelijke rechtspersonen stichting en vereniging zijn minder geschikte rechtspersonen om de activiteiten van De Bazuin onder te brengen, vanwege onder meer hun dwingendrechtelijke regeling in het Burgerlijk Wetboek.
5. Het Burgerlijk Wetboek biedt de mogelijkheid aan kerkgenootschappen om een zelfstandig onderdeel op te richten die als een volwaardig rechtspersoon kan deelnemen aan het economisch rechtsverkeer en waarbij het kerkgenootschap volledige inrichtingsvrijheid toekomt.

De Generale Synode van Lansingerland in vergadering bijeen te Zwolle op 10 maart 2018
Besluit
1. een zelfstandig onderdeel van de Gereformeerde Kerken in de zin van art. 2:2 van het Burgerlijk Wetboek op te richten met als naam “De Bazuin”.
2. dat de bepalingen in het “Statuut van het zelfstandig onderdeel De Bazuin van De Gereformeerde Kerken in Nederland” het statuut van het zelfstandig onderdeel vormt.
3. de vermogensbestanddelen van De Bazuin – behorend aan de kerken gezamenlijk – over te dragen aan het zelfstandig onderdeel De Bazuin.
4. om de kerkenraden op te roepen om binnen twee maanden uit hun gemeente een lid in volle rechten als lid van het raadscollege te benoemen.
5. aan deputaten Landelijk kerkblad De Bazuin en websites op te dragen de aan hen toevertrouwde bestuurstaken waar te nemen totdat er tenminste 5 raadsleden zijn benoemd.
6. de redactie en het raadscollege op te dragen om een regeling vast te stellen, waarin onder meer de onderlinge verhoudingen, de financiële controle, de (Europese) verplichtingen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming worden vastgelegd.
7. Dat het beheer en onderhoud van de website in handen gelegd wordt van een onderdeel van de op te richten ZO.

Gronden
1. de continuering van de uitgifte van De Bazuin draagt bij aan de noodzakelijke geestelijke toerusting van de kerkleden.
2. het vastgestelde Statuut biedt aan de organen van de rechtspersoon de mogelijkheid om De Bazuin zelfstandig te laten functioneren.
3. om te voorkomen dat de steeds terugkerende werkzaamheden in de overgangsperiode tot stilstand komen kunnen de huidige deputaten, dan wel nieuw te benoemen deputaten zorg dragen voor deze voortgang

Artikel C.06Rapport commissie 2 inzake het rapport seksueel misbruik.

1. Materiaal en beschrijving

- **Document 2.04**: brief van classis Zuid-West aan de GS Lansingerland inzake meldpunt seksueel misbruik in kerkelijke gezagsrelaties. Genoemde classis had hiervoor een commissie ingesteld om een voorstel voor te bereiden voor de GS Lansingerland. De commissie had op de decemberzitting van classis ZW nog geen vernieuwde versie gereed. De classis besloot om dit voorlopige voorstel aan de GS te sturen met het verzoek het op de agenda de plaatsen. Een vernieuwde versie van het voorstel zou na de maartzitting van de classis in 2018 komen.
- **Document 2.05**: bijlage bij 2.04, voorlopig rapport d.d. 28 augustus 2017 van de classis-commissie.
- **Document 2.07**: definitief vastgesteld rapport van classis Zuid-West.
  In dit voorstel komt naar voren dat er in de samenleving, maar ook in kerken, sprake is van veel seksueel misbruik. Dat kan samengaan met lichamelijke en psychische intimidatie. Seksueel misbruik in de kerk is helaas van alle tijden. Enkele oorzaken hiervan worden besproken. De schade van seksueel misbruik is groot bij de slachtoffers en bij de kerk. Verwerking en herstel hiervan is bij de getroffenen bijzonder moeilijk. De kerk moet oppassen voor doofpotcultuur. Vanuit meerdere kerkgenootschappen zijn inmiddels meldpunten opgezet met bijbehorende taken en werkwijzen.
  Het voorstel bespreekt uitspraken van enkele synodi. De conclusie van classis ZW is dat de aanpak en preventie van seksueel misbruik grote aandacht verdient en nu ook in De Gereformeerde Kerken ter hand dient te worden genomen. Gezien de geringe omvang van het kerkverband en de gewenste deskundigheid op dit gebied wordt verbinding naar professionele hulpverlening in bestaande meldpunten als meest voor de hand liggende benadering gezien. Door aansluiting te zoeken bij een bestaande organisatie kun er gebruik gemaakt worden van beschikbare kennis en deskundigheid
  De vraag is of de daarvoor nodige samenwerking een inhoudelijke kerkelijke zaak betreft. Bij een meldpunt aangesloten kerken kunnen namelijk hun eigen identiteit houden en eigen protocollen en een eigen gedragscode gebruiken.
  Daarbij dienen er wel vertrouwenspersonen binnen DGK te worden aangesteld.
  De Classis Zuid-West verzoekt de GS *ten eerste* om de noodzaak van een meldpunt voor seksueel misbruik in kerkelijke relaties te erkennen. Er worden daarbij enkele overwegingen meegegeven t.a.v. de vraag of DGK zich moet aansluiten bij een bestaand meldpunt of een eigen meldpunt opricht. Ten tweede wordt de GS verzocht om een commissie en/of deputaatschap in te stellen. Daarbij worden mogelijke taken genoemd.
- **Document 2.07.01**: Een brief van de classis ZW aan stichting Meldpunt Misbruik, waarin enkele vragen worden gesteld aan deze stichting o.a. over de aard van de interkerkelijkheid van dit Meldpunt.
- **Document 2.07.02**: verslag van een mailwisseling tussen br. G. Veerman namens de classis-commissie met het bestuur van voornoemde stichting. Daarin geeft br. Veerman aan dat er een synodecommissie zal worden benoemd die zich gaat bezighouden met de in 2.07.01 gestelde vraag. Deze commissie zal daartoe met het bestuur contact opnemen.

2. Ontvankelijkheid

De commissie acht genoemde documenten ontvankelijk. Ondanks latere updates is de zaak zelf tijdig bij de synode binnengekomen. Verder gaat het krachtens art. 30KO om een zaak die alle kerken gemeenschappelijk aangaat en in de kerkelijke weg op de tafel van de GS is terecht gekomen.

3. Noodzaak van een meldpunt voor seksueel misbruik

Het classisvoorstel brengt de noodzaak hiervan goed in kaart. De commissie wijst in aansluiting aan dit voorstel erop dat de GS Hasselt 2011 reeds op deze noodzaak heeft gewezen in de overwegingen in artikel 2.09.24: Seksueel misbruik in kerkelijke relaties. De daar genoemde overwegingen 1, 2 en 5 luiden:

(1) Seksueel misbruik door ambtsdragers maakt hen ongeschikt voor de uitoefening van hun ambt, ook al zou de zonde door hen worden beleden. Tevens is het een schande voor de kerk van Jezus Christus wanneer deze zonden bestaan of zelfs zouden worden getolereerd.

(2) De kerk zal ernst moeten maken met het voorkómen, ontdekken en bestrijden van deze zonden, als wel met het bieden van hulp aan eventuele slachtoffers. Dat geldt zeker in de huidige maatschappij waarin de wereld de seksualiteit zo opdringt via de media.

(5) Wel zal de aanpak van de problematiek van seksueel misbruik nadrukkelijk binnen de kerken aandacht dienen te houden.

4. Eigen meldpunt of aansluiting bij een bestaand meldpunt

Het voorstel van de classis ZW geeft de volgende overwegingen m.b.t. de keuze tussen een het oprichten eigen meldpunt of het aansluiten bij een bestaand meldpunt.

Overwegingen bij het oprichten van een eigen meldpunt:

- Een argument om een eigen meldpunt op te richten is dat er niet samengewerkt zou kunnen worden met andere kerkgenootschappen, omdat er geen kerkelijke relatie bestaat.
- Daartegen kan worden in gebracht dat het inzake gebruikmaken van een bestaand meldpunt niet gaat om een interkerkelijke zaak. Er is slechts sprake van professioneel en praktisch samenwerken (cf. stuk 2.07.02).

Overwegingen bij aansluiting bij een bestaand meldpunt:

- Professionele hulpverlening, kennis en deskundigheid is binnen het kerkverband van DGK niet aanwezig.
- Een bestaand meldpunt levert professionele kennis en deskundigheid.
- Kerken die aangesloten zijn bij een bestaand meldpunt behouden hun eigen identiteit. Ze kunnen eigen protocollen, gedragscodes etc. opstellen.
- Het kerkverband van DGK is op dit moment te klein om een eigen meldpunt te hebben dat aan het beoogde doel voldoen kan.
- Via een bestaand meldpunt is scholing, nascholing en hulp beschikbaar.
- Het punt in hoeverre er sprake zou zijn van ‘interkerkelijkheid’ zal nog besproken moeten worden met het meldpunt, cf. documenten 2.07.01/02.

De classis ZW geeft er de voorkeur aan om aansluiting te zoeken bij het bestaande meldpunt: “Het Meldpunt seksueel misbruik in kerkelijke relaties”, website: http://www.meldpuntmisbruik.nl (Meldpunt A). Daarin werken samen: GKv, CGK, NGK, vGKN en HHK.

Naast dit meldpunt wil de commissie het meldpunt uit de **reformatorische gezindte** onder de aandacht brengen: “Reformatorisch Meldpunt”, website: http://www.ikmeldhet.nl (Meldpunt B). Hieraan besteed het voorstel geen aandacht. De commissie stelt voor om nog onderzoek te doen naar dit meldpunt. Wat zijn de voor- en nadelen? Ook in verhouding tot Meldpunt A?

5. Omschrijving gebruikte terminologie

In het voorstel wordt gesproken over ‘protocollen’ en ‘gedragscode’.

We missen een duidelijke omschrijving en afbakening van deze termen. Het Meldpunt Misbruik geeft

de volgende informatie over deze termen.

1. Protocol: dat is een procedure waarin is beschreven c.q. vastgelegd *hoe kerken(raden) moeten handelen* in situaties waarin er sprake is van seksueel misbruik in kerkelijke gezagsrelaties. Ter info: http://www.meldpuntmisbruik.nl/wp-content/uploads/2013/05/2016Protocol.pdf
2. Gedragscode: dat is de *beroepshouding* van de *ambtsdragers* in de kerk. Een gedragscode of beroepscode beschrijft niet de ambtelijke werkzaamheden. Maar daarin wordt de *werkhouding* van ambtsdragers beschreven. Ter info: http://www.meldpuntmisbruik.nl/wp-content/uploads/2013/07/Beroepscode-predikanten-GKv.pdf

Verder wordt in het voorstel gesproken over de rol en de vereisten van ‘vertrouwenspersonen’, op pag. 7. De commissie wijst in dit verband op de profielschets van het Meldpunt Misbruik waaraan een vertrouwenspersoon moet voldoen (http://www.meldpuntmisbruik.nl/profielschets-en-instructie).

Een voorbeeldprofielschets zoals daar van een vertrouwenspersoon wordt gegeven:

- heeft een levend geloof in Christus
- heeft empathisch vermogen, d.w.z. kan zich inleven in een ander

- heeft lef (ook in de zin van hart)
- heeft een liefdevolle houding
- is onafhankelijk en objectief
- kan luisteren zonder (voor)oordeel
- kan helder communiceren
- is in staat grenzen te bewaken van de ander en van zichzelf
- is betrouwbaar
- neemt zelfstandig beslissingen
- heeft een open houding in relaties met anderen
- is flexibel om in te kunnen spelen op wisselende situaties etc.
- beschikt over kennis van de problematiek
- heeft voldoende gespreksvaardigheden bij luisteren, samenvatten, doorvragen
- heeft enige kennis van sociale kaart
- beschikt over mogelijkheden om draagvlak te creëren
- maakt gebruik van intervisie of supervisie
- weet balans te houden tussen afstand en nabijheid
- is in staat draagvlak te creëren

De commissie ziet een aantal van 4 vertrouwenspersonen (liefst 2 per classis) bestaande uit broeders èn zusters als een reële mogelijkheid. Hoewel in het voorstel van Classis ZW wordt gesteld dat vertrouwenspersoon geen bijzonder ambt dient te bekleden, vraagt de commissie zich af of deze eis wel te handhaven is, gezien de beschikbare personen in een zo'n klein kerkverband als de onze.
De commissie acht het vanwege de eigen identiteit van belang dat een toekomstig deputaatschap zich ten dienste van het functioneren van een meldpunt gaat bezighouden met het opstellen van een eigen, gereformeerde DGK-versie van: 1. Het protocol; 2. De gedragscode; 3. De profielschets van vertrouwenspersonen.
6. Besluitvorming
De commissie wil de synode gelet op bovenstaande de volgende besluitvorming voorstellen

6.1. Overwegingen

1. Seksueel misbruik door ambtsdragers maakt hen ongeschikt voor de uitoefening van hun ambt, ook al zou de zonden door hen worden beleden. Tevens is het een schande voor de kerk van Jezus Christus wanneer deze zonden bestaan of zouden worden getolereerd (GSHasselt 2011-2012, artikel 2.09.24).
2. De kerk zal ernst moeten maken met het voorkómen, ontdekken en bestrijden van deze zonden, als wel met het bieden van hulp aan eventuele slachtoffers. Dat geldt zeker in de huidige maatschappij, waarin de wereld de seksualiteit zo opdringt via de media (GS Hasselt 2011-2012, artikel 2.09.24).
3. GS Hasselt 2011-2012 heeft in artikel 2.09.24 het besluit van GS Zuidhorn vervallen verklaard om in samenwerking met CGK en NGK te komen tot een meldpunt, een beroepscommissie en een klachtencommissie vanwege het ontbreken van een kerkelijke relatie met genoemde kerkgenootschappen.
4. Voor het functioneren van een meldpunt is voldoende kennis en deskundigheid noodzakelijk. Deze zijn aanwezig in reeds bestaande meldpunten.
   Gezien de kleine omvang van het kerkverband van DGK is het goed om te onderzoeken of aansluiting bij een bestaand, deskundig meldpunt een goede mogelijkheid is om als kerken inhoud te geven aan de onder overweging 2 genoemde opdracht.
5. Punt van onderzoek zal dienen te zijn of het mogelijk is gebruik te maken van de deskundigheid van een bestaand meldpunt zonder dat het nodig is over te gaan tot interkerkelijke samenwerking met de bij het bestaande meldpunt aangesloten kerkgenootschappen.
6. Het is noodzakelijk om eigen protocollen, gedragscodes en profielschetsen op te stellen en te gebruiken.

7. Meer duidelijkheid over de mogelijkheid van samenwerking met bestaande meldpunten is noodzakelijk. Daartoe kan de GS een deputaatschap benoemen, voor de volgende synode, dat
    a. in contact treedt met en verder onderzoek doet naar bestaande meldpunten
    b. gemachtigd worden om volgens een instructie vertrouwenspersonen te benoemen en te begeleiden

6.2. Besluiten

Besluit:

De Generale Synode Lansingerland, in vergadering bijeen op 7 april ’18 neemt het besluit deputaten Zorg inzake Seksueel Misbruik (ZSM) in kerkelijke situaties te benoemen met de volgende opdrachten:

1. Nader onderzoek te doen naar de mogelijkheden van aansluiting bij een bestaand meldpunt, waarbij de factor interkerkelijkheid een punt van aandacht is.
2. Daartoe gemachtigd door de synode, overeenkomstig de vastgestelde constructie, per classis in ieder geval twee vertrouwenspersonen (m/v) aan te wijzen, hen aan te sturen en te begeleiden, daarbij zoveel mogelijk gebruik makend van bestaande protocollen. Deze vertrouwenspersonen kunnen door middel van cursus en begeleiding toegerust worden om hun taak uit te voeren. Hiervoor is een budget beschikbaar van totaal maximaal €800,-.
3. Op grond van het onderzoek en de verkregen informatie aanbevelingen te doen aan de volgende synode voor nadere besluitvorming.
4. Rapport uit te brengen aan de volgende generale synode.

Gronden:

1. De aanpak van de problematiek van seksueel misbruik zal nadrukkelijk binnen de kerken aandacht verdienen (GS Hasselt 2011-2012, artikel 2.09.24).
2. De materie is niet alleen complex qua inhoud, maar vraagt ook grote zorgvuldigheid met betrekking tot de Schriftuurlijke levenswandel en kerkregering
3. Vanwege de kleine omvang van en beperkte kennis en deskundigheid in het kerkverband van DGK dient aansluiting bij een bestaand en deskundig meldpunt niet bij voorbaat uitgesloten te worden.
4. Vanwege het belang van de zaak is het wenselijk om, in afwachting van eventuele nadere besluitvorming door een volgende synode, ook nu reeds aanspreekpunten binnen het kerkverband te creëren.

C. INSTRUCTIES DEPUTATEN GS LANSINGERLAND 2017-2018

Artikel I.01 Instructie deputaten voorbereiding volgende generale synode (VVGS)

Aan de deputaten is opgedragen:

1. Zij geven uitvoering aan de besluiten van de synode, voor zover deze niet aan andere deputaten werd opgedragen;
2. Zij stellen de tekst vast van het laatste deel van de Acta of Handelingen, dat niet meer aan de synode kon worden voorgelegd, zij voorzien de Acta van een inhoudsopgave en register en zullen de Acta en Handelingen van de synode zo spoedig mogelijk na sluiting van de synode doen drukken en verzenden;
3. Deputaten zullen, in samenwerking met de door de Generale Synode aangewezen roepende kerk de volgende Generale Synode voorbereiden.
4. Zij dienen de samenroepende kerk voor de volgende synode van advies bij de uitvoering van hetgeen bepaald is ten aanzien van de taak van de kerk; Hiervoor zullen deputaten zelf contact opnemen met de samenroepende kerk en hen in ieder geval drie maanden en één

maand voor aanvang van de synode informeren en waar nodig adviseren en ondersteunen bij alle werkzaamheden die voortvloeien uit de opdracht om de volgende synode bijeen te roepen.

5. Zij zullen er zorg voor dragen en er op toezien dat de voorbereidingen verlopen volgens de Regeling voor de Generale Synoden, zoals die door de Generale Synode is vastgesteld en is opgetekend in de bijlage.
6. Zij zullen zich bij hun werk zo nodig laten adviseren door de vorige roepende kerk en door de predikanten in het kerkverband.
7. Zij zullen van hun werkzaamheden rapport uitbrengen aan de eerstkomende Generale Synode van De Gereformeerde kerken, en dit rapport eventueel aangevuld met voorstellen drie weken voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,

Ds. M.A. Sneep, preses	B. Lourens, eerste scriba
Ds. E. Heres, assessor	Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.02 Instructie Deputaten-curatoren Opleiding tot de Dienst des Woords (ODDW)

Aan de deputaten-curatoren is opgedragen:

1. Zij zien er op toe dat alle partijen handelen in overeenstemming met het door de synode vastgestelde Statuut voor de Opleiding.
2. Zij zien er op toe dat er structureel opleiding plaatsvindt door het College van Opleiding.
3. Zij informeren de kerken over de mogelijkheden van de opleiding. Op deze wijze zullen zij broeders stimuleren de studie theologie te volgen en broeders die zulks van zins zijn, nader adviseren.
4. Zoveel als in hun vermogen ligt ondersteunen zij het College van Opleiding in hun werkzaamheden.
5. Zij bespreken met het College van Opleiding elk half jaar het studieprogramma en de studievoortgang van de studenten aan de hand van het halfjaarlijks rapport van de opleider betreffende de planning van de onderwijsmomenten, de leerstof en het jaarlijks af te nemen examen.
6. Zij brengen aan iedere synode omtrent het sub 4 genoemde rapport uit, de rapportage over de studievoorgang van de studenten geschiedt vertrouwelijk.
7. Zij voeren tenminste eenmaal per jaar een voortgangsgesprek met de opleider.
8. Zij voeren tenminste eenmaal per jaar een voortgangsgesprek met elke docent en opleidingsmedewerker.
9. Zij hebben de bevoegdheid om, in overleg met de opleider, het geven van onderwijs bij te wonen.
10. Zij hebben de bevoegdheid om, op voordracht van de opleider, één of meer overige medewerkers te benoemen en een daarbij passende vergoeding toe te kennen.
11. Zij bezoeken tenminste eenmaal per jaar de studenten om met name over hun motivatie en confessionele trouw te spreken.
12. Zij staan met raad en daad terzijde de broeders die de studie theologie of een, nader te bepalen, opleiding in de klassieke talen volgen, en indien nodig hebben zij daarover contact met de opleider en kerkenra(a)d(en) van de broeders.
13. Zij zijn gerechtigd tot het doen van een verzoek aan de samenroepende kerk van de eerstkomende generale synode om een bijzondere of vervroegde Generale Synode bijeen te roepen indien de voortgang van de Opleiding dat noodzakelijk maakt of indien een opleider benoemd moet worden in de tijd gelegen tussen twee generale synodes.

14. Zij ondersteunen de opleider bij de opbouw van de bibliotheek en dragen zorg voor de instandhouding van de bibliotheek en plegen daartoe overleg met de opleider.
15. Zij zullen onderzoek (laten) doen naar het digitaliseren van de boeken in de bibliotheek, waarbij eventueel een selectie gemaakt moet worden tussen boeken die op papier aanwezig moeten blijven in de bibliotheek en boeken die na digitalisering verwijderd kunnen worden. Het uitwerken van deze plannen zal in nauw overleg gebeuren het College van Opleiding. Voor het digitaliseren is een budget van € 10.000 beschikbaar.
16. Zij zullen per jaar verantwoording afleggen over het beheer van de hun ter beschikking staande financiële middelen. De penningmeester van het deputaatschap zal daartoe jaarlijks zijn boeken laten controleren door een classis die hiervoor door de synode is aangewezen. Vier maanden voor aanvang van de eerstkomende synode zal het deputaatschap een financiële begroting en de verantwoording van de financiële middelen zoals deze zijn goedgekeurd door de controlerende classis, aan de roepende kerk doen toekomen.
17. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende generale synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.
18. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (pdf-format) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.
19. deputaten zullen omzien naar invulling van de oudtestamentische vakken (Canoniek OT, Historia Revelationis OT, Exegese OT)

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,

Ds. M.A. Sneep, preses	B. Lourens, eerste scriba
Ds. E. Heres, assessor	Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.03 Instructie medewerkers aan de Opleiding tot de Dienst des Woords

Aan de leden van het College van Opleiding en overige medewerkers is opgedragen:

<u>Alle medewerkers aan de Opleiding</u>
Alle medewerkers zijn lid van één van De Gereformeerde Kerken in volle rechten en houden zich in leer en leven aan de Heilige Schrift, de zes belijdenisgeschriften van de kerken en de door de kerken aangenomen kerkorde.
Zij handelen in overeenstemming met het door de synode vastgestelde Statuut van de Opleiding.

<u>De opleider</u>
De opleider verplicht zich om de navolgende werkzaamheden te verrichten ten behoeve van de Opleiding:
1. Het inrichten van de opleiding en de daarbij behorende studiegids.
2. Het aansturen van de docenten, opleidingsmedewerker en overige medewerkers.
3. Het aansturen van de bibliothecaris voor de bibliotheek van de Opleiding.
4. Het geven van onderwijs aan en begeleiding van de studenten waarbij de opleider bevoegd is om in alle vakken te doceren.
5. Alle werkzaamheden die redelijkerwijs nodig zijn voor het goed functioneren van de Opleiding met uitzondering van de taken die bij de kerken of deputaten liggen. Het minimaal tweemaal per jaar voeren van een evaluatiegesprek met Deputaten-curatoren.
6. Het minimaal eenmaal per jaar voeren van een evaluatiegesprek met elke docent en opleidingsmedewerker.

7. Het toestaan dat Deputaten-curatoren het onderwijs kunnen bijwonen en er volledig aan meewerken om inzicht te geven aan de werkzaamheden en voorbereidingen die door de onderwijsgevende worden uitgevoerd in het kader van de opleiding.
8. Klachten behoren met redenen omkleed kenbaar gemaakt te worden aan Deputaten-curatoren.

De docent

De docent verplicht zich om onder leiding van de opleider de navolgende werkzaam heden te verrichten ten behoeve van de Opleiding:

1. Het mede inrichten van de opleiding en de daarbij behorende studiegids in samenwerking met de opleider.
2. Alle werkzaamheden die redelijkerwijs nodig zijn voor het goed functioneren van de Opleiding met uitzondering van de taken die bij de kerken of deputaten liggen.
3. Het minimaal eenmaal per jaar voeren van een evaluatiegesprek met de opleider.
4. Het minimaal eenmaal per jaar voeren van een evaluatiegesprek met de opleider en deputaten tezamen.
5. Het toestaan aan deputaten om het onderwijs bij te wonen; eraan meewerken om de deputaten een goed inzicht te geven in de werkzaamheden en voorbereidingen van de docent.
6. Klachten dienen met redenen omkleed kenbaar gemaakt te worden aan de opleider.

Docent br. T.L. Bruinius

Zijn taak is het geven van onderwijs aan en begeleiding van de studenten in de navolgende vakken:

1. Kerkgeschiedenis
2. Poimeniek
3. Catechese
4. Vakken die door de opleider worden aangegeven.

   Tevens zal hij een catechisatiemethode ontwikkelen die uiterlijk in het voorjaar van 2019 in gereedheid is. Deze methode zal ontwikkeld worden in directe en nauwe samenwerking met de predikanten, zowel hen die in actieve dienst zijn als de emeriti.

Docent ds. E. Heres

Zijn taak is het geven van onderwijs aan en begeleiding van de studenten in de navolgende vakken:

1. Kerkrecht;
2. Mentor catechesestage;
3. Vakken die door de opleider worden aangegeven.

Docent dr. P. van Gurp

Zijn taak is het geven van onderwijs aan en begeleiding van de studenten in de navolgende vakken:

1. Historia Revelationis Oude Testament;
2. Exegese Oude Testament;
3. Exegese Nieuwe Testament;
4. Homiletiek;
5. Apologetiek, evangelistiek en missiologie;
6. Vakken die door de opleider worden aangegeven.

Docent ds. H.W. van Egmond

Zijn taak is het geven van onderwijs aan en begeleiding van de studenten in de navolgende vakken:

1. Symboliek,
2. Filosofie,
3. Verbondsleer (onderdeel van Dogmatiek)

Docent ds. H.G. Gunnink

Zijn taak is het geven van onderwijs aan en begeleiding van de studenten in de navolgende vakken:
- Nieuwtestamentische vakken (Exegese NT, Historia Revelationis NT, Canoniek NT),
- Liturgiek,
- Missiologie (Evangelistiek, Apologetiek, Missiologie, Godsdienstwetenschap, Elenctiek)

Een aantal vakken vraagt nog nadere invulling.

Overige medewerker
De overige medewerker heeft tot taak om onder leiding van de opleider de werkzaamheden te verrichten die passen bij de functie welke met hem of haar is overeengekomen.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken (hersteld) op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,

Ds. M.A. Sneep, preses	B. Lourens, eerste scriba
Ds. E. Heres, assessor	Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.04 Instructie College van Opleiding

Aan het College is opgedragen:

1. Het College van Opleiding heeft tot taak broeders die zich voorbereiden op het ambt van dienaar des Woords te begeleiden en op te leiden tot gereformeerde dienaren des Woords; via deze weg dienen zij ook de handhaving van de gereformeerde leer in de kerken, welke in alle delen overeenstemt met De Schrift, de zes belijdenisgeschriften van de kerken en de door de kerken aangenomen kerkenorde.

2. Het College richt het onderwijs in zoals de Generale Synode van Hasselt 2011 heeft besloten, overeenkomstig het Statuut van de Opleiding. Daarbij heeft zij het onderwijs geheel in eigen beheer. Bij het gebruikmaken van contractonderwijs elders, beziet zij in hoeverre hierbij begeleiding en aanvulling wenselijk of noodzakelijk is.

3. Het College stelt daartoe elk halfjaar een specifiek jaarplan op.

4. In elk specifiek jaarplan worden aangegeven:
    1. De leerdoelen;
    2. De frequentie van de contacturen;
    3. De leerstof en de studielast;
    4. De datum c.q. data van de examens met de daarbij behorende examenstof.
5. Het College laat eenmaal per studiejaar de studenten een presentatie leveren over een door het College opgegeven onderwerp. Het doel van de presentatie is om hun vorderingen in de studie en hun gereformeerde confessionele betrouwbaarheid te beoordelen. Het College organiseert de presentaties in een voor kerkleden toegankelijke bijeenkomst. In het jaar dat de Generale Synode bijeenkomt zullen de presentaties tijdens een openbare synodevergadering worden gehouden. Het College beoordeelt de presentaties in een besloten vergadering van het College.

6. Het College van Opleiding stelt zich steeds op de hoogte van de persoonlijke situatie van de betreffende studenten, de voortgang van hun studie en de eventuele problemen die de studenten in hun studie en/of in hun persoonlijke voorbereiding op het ambt van dienaar des Woords ervaren.

7. De opleider is voorzitter van het College van Opleiding en belast met het coördineren van het onderwijs.

8. Het College van Opleiding doet desgewenst een voordracht tot benoeming van een opleider en van docenten aan Deputaten Opleiding tot de Dienst des Woords.

9. Het College van Opleiding bepaalt welke aanschaffingen voor de eigen bibliotheek wenselijk zijn. De opleider stuurt daarbij de bibliothecaris aan.

10. Het College van Opleiding adviseert de deputaten inzake de wenselijkheid van extra onderwijs in de oude talen nu de reguliere vooropleiding oude talen is beëindigd.

11. Het College van Opleiding rapporteert tweemaal per jaar aan de Deputaten Opleiding tot de Dienst des Woords.

12. In de tijd dat er geen studenten actief aan de opleiding verbonden zijn zullen zij:

    1. Voorbereiden en indien nodig documenteren van te geven colleges volgens de studiegids.
    2. Studiemateriaal kerkgeschiedenis schrijven.
    3. Na- en bijscholing voor predikanten structureren mede met mogelijk het oog op een mogelijk toekomstige taak als docent.
    4. Een betrouwbare catechisatie methode ontwikkelen.
    5. De bibliotheek op orde brengen en onderhouden.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken (hersteld) op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,

Ds. M.A. Sneep, preses	B. Lourens, eerste scriba
Ds. E. Heres, assessor	Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.05 Instructie Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken (BBK)

Aan de deputaten is opgedragen:

1. Zij zullen ten aanzien van de LRCA de zusterkerkrelatie voortzetten volgens de aangenomen regels voor zusterkerkrelaties. Daarbij rekening houdend met het besluit van de GS t.a.v. het verzoek van DGK Dalfsen.
2. Zij zullen, uitgaande van de hartelijke bereidheid om de kerkelijke eenheid te zoeken met allen, die op de grondslag van Schrift, belijdenis (waaronder wordt verstaan de Drie Formulieren van eenheid en/of de Westminster Confessie) en Dordtse kerkorde willen leven, contact zoeken, c.q. contact onderhouden met kerken in het buitenland, die bij instructie nr. 1 en 4 worden genoemd. Dit in overeenstemming met de regels voor het aangaan en onderhouden van zusterkerkrelaties met kerken in het buitenland. Op ondergeschikte punten inzake van belijden, liturgie, kerkorde of kerkelijke praktijk zullen buitenlandse kerken niet veroordeeld worden..
3. Het doel van deze contacten is om de wettigheid van de recente vrijmaking en van het kerkverband van De Gereformeerde Kerken in Nederland aan deze kerken over te brengen en hen te verzoeken deze wettigheid te erkennen als voortvloeiende uit de gehoorzaamheid aan Gods Woord en de binding aan de belijdenis van de kerk en de Dordtse kerkorde van De Gereformeerde Kerken.
4. Zij zullen contacten onderhouden, blijven zoeken, of zo mogelijk intensiveren met de volgende kerken omdat God ons roept tot eenheid op grond van Schrift en belijdenis: de Free Reformed Churches of Australia (FRCA), die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (VGKSA ofwel de FRCSA, Zuid-Afrika), de Evangelical Presbyterian Church North-Ireland (EPC NI, Noord Ierland), de Evangelical Presbyterian Church England and Wales (EPC EW), de Free Church of Scotland (Continuing) (FCS(c)), de Reformed Churches in Korea (RCK, Korea), de kerk van ds. Song in Korea, de Bekennende

Evangelisch-Reformierte Gemeinde in Giessen (BERG Giessen in Duitsland) en de Evangelical Reformed Church (ERE, West-Oekraïne).

5. Zij zullen in het contact met de onder punt 4 genoemde kerken waar nodig deze blijven waarschuwen op grond van Gods Woord dat het contact dat die kerken wensen te behouden met de GKv, niet verenigbaar is met contact met De Gereformeerde Kerken.
6. Zij zullen ten aanzien van de Canadian Reformed Churches (CanRC) het volgende doen:

    1. het contact met de CanRC voortzetten;
    2. doorspreken over de situatie rond de LRCA waar DGK een zusterkerkrelatie mee heeft, waarbij tevens de interne kerkelijke ontwikkelingen, die samenhangen met de vrijmaking van de LRCA, aan de orde gesteld zullen worden.
    3. Zij krijgen de mogelijkheid tot meerdere meetings met de CanRC deputaten Daarbij rekening houdend met het besluit van de GS ten aanzien van het verzoek van DGK Dalfsen.
7. Zij zullen ten aanzien van de VGKSA/FRCSA het volgende doen:
    1. Zij spreken hun teleurstelling erover uit dat het ontstaan en bestaan van DGK nog steeds als prematuur en onwettig wordt gezien, zonder dat de VGKSA een deugdelijke onderbouwing voor haar standpunt geeft en ondanks hun bezwaren richting de GKv.
    2. zij zullen ook erkennen de gemeenschappelijke zorgen die DGK en VGKSA hebben met betrekking tot ontwikkelingen in de GKv;
    3. zij spreken verder over contacten die de VGKSA en de GKSA op lokaal niveau met elkaar hebben. Daarbij rekening houdend met het besluit van de GS t.a.v. het verzoek van DGK Dalfsen.
8. Zij zullen ten aanzien van de FRCA het volgende doen:
    het contact met de FRCA voortzetten om te komen tot herstel van een zusterkerkrelatie. Deputaten kunnen toelichting geven over de zusterkerkrelatie met de LRCA en de verhouding tot de CanRC. Daarbij rekening houdend met het besluit van de GS t.a.v. het verzoek van DGK Dalfsen.
9. Zij zullen ten aanzien van de EPC-NI het volgende doen:
    1. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of het kan komen tot herstel van een zusterkerkrelatie.
    De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.
10. Zij zullen ten aanzien van de EPC-EW het volgende doen:
    1. Het contact met hen voort te zetten en door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
    2. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.
11. Zij zullen ten aanzien van de FCS(c) het volgende doen:
    1. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of het kan komen tot herstel een zusterkerkrelatie.
    2. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
    3. De rapporten met betrekking tot de WS kunnen als studierapporten worden gebruikt bij deze contacten.
12. Zij zullen ten aanzien van de RCK en ds. Song het volgende doen:
    1. de contacten met zowel RCK als ook ds. Song voorlopig aan te houden.
    2. nader onderzoek te doen om zo mogelijk meer duidelijkheid te krijgen over de situatie tussen RCK en ds. Song. Daarbij ook overleg te hebben met de FRCA en de CanRC.
    3. Door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
13. Zij zullen ten aanzien van de BERG Giessen het volgende doen:

1. Het contact (in eerste instantie schriftelijk) met hen voort te zetten en door verdere correspondentie te onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan. Op grond van deze contacten kan de volgende synode verdere besluiten nemen.
2. In deze (schriftelijke) contacten zal aan de orde komen de visie van BERG Giessen op het avondmaal in samenhang met hun visie op de toelating tot het avondmaal;
3. Hierbij tevens te corresponderen met BERG Giessen over verbond en verkiezing om meer duidelijkheid te krijgen over hun visie in het licht van Schrift en belijdenis en met het oog op de praktische consequenties daarvan voor het kerkelijk leven.

14. Zij zullen ten aanzien van de Evangelical Reformed Church (ERE) het volgende doen:
    1. door middel van verdere gesprekken onderzoeken of we op dezelfde grondslag staan.
    2. Op grond van de ingewonnen informatie kan de volgende synode besluiten al dan niet het contact voort te zetten.
    3. Bij deze contacten met ERE waar nodig DGK Opeinde te betrekken, vanwege de betrokkenheid die deze gemeente al heeft bij ERE.
15. Zij zullen ten aanzien van het Web Magazine het volgende doen:
    1. Het webmagazine minimaal 2x per jaar uitbrengen.
    2. informatie verstrekken over onze kerken en ontwikkelingen in en buiten onze kerken.
    3. Deze informatie dient erop gericht te zijn dat Engelstalige kerken goed geïnformeerd worden over de kerkelijke situatie in met name Nederland.
    4. informatie verstrekken, indien nodig, over contacten met andere buitenlandse kerken.
16. Zij zullen in hun contacten o.a. gebruik maken van Engelstalige documenten waarin de gronden voor de Vrijmaking 2003 en de wettigheid van De Gereformeerde Kerken in Nederland worden uiteengezet, en waarin dient uit te komen dat De Gereformeerde Kerken zoals bijeen in Emmen 2009, de begeerte hebben de eenheid te onderhouden met de bovengenoemde zusterkerken. Daarin zal gebruik gemaakt worden van vertalingen van de synodebesluiten van GS Mariënberg 2005, GS Zwolle 2007, GS Emmen 2009, en GS Hasselt 2011 aangaande oude synodebesluiten 1993-2003. Zo nodig kan tevens nog gebruik gemaakt worden van één of meerdere van de volgende documenten:
    a. de brochure ‘Do not take Words away form this Book of Prophecy’ (verweerschrift tegen de GKv brochure ‘Not beyond what is written’ en antwoord op het appel van de GKv d.d. 2006),
    b. ‘Deed of Liberation or Return’ (Akte van Vrijmaking of Wederkeer) d.d. september 2003,
    c. de brochure ‘Let us repent’ (Laten wij ons bekeren) d.d. februari 2003, de ‘Call to Reformation’ d.d. februari 2003.
17. Zij zullen antwoorden op reacties van de kant van buitenlandse kerken die betrekking hebben op de zusterkerkrelatie met onze kerken. Zij zullen kerkleden die tijdelijk in het buitenland verblijven, op hun verzoek dienen met adviezen m.b.t. kerkgang en deelname aan het kerkelijk leven ter plaatse.
18. Zij stellen aan het begin van hun activiteiten een conceptbegroting op van de te verwachten uitgaven en dienen die in bij Deputaten Financieel Beheer.
19. Zij kunnen voor het uitvoeren van de opdrachten beschikken over de nodige financiële middelen die worden verstrekt door Deputaten Financieel Beheer.
20. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende Generale Synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.
21. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (PDF-format) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.
22. Zij zullen, met het oog op het meeleven van de kerkleden, geregeld publiek informatie verstrekken over de voortgang van hun arbeid. Zij kunnen bijvoorbeeld weergeven teksten van de toespraken bij bezoek aan buitenlandse kerken of indrukken van het kerkelijk leven in andere kerken. Minstens eenmaal per jaar zal er informatie worden verstrekt.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken (hersteld) op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,

Ds. M.A. Sneep, preses
Ds. E. Heres, assessor

B. Lourens, eerste scriba
Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.06 Instructie Deputaten Financieel Beheer (FB)

Aan de deputaten is opgedragen:

1. Zij zullen zorg dragen voor het beheer van de onder hun verantwoording komende gelden. Zij zullen van de inkomsten en uitgaven een nauwkeurige administratie bijhouden. Zij zullen alle geldelijke fondsen binnen het kerkverband beheren. Alleen het Deputaatschap Opleiding tot de Dienst des Woord zal zelf zijn gelden ontvangen uit de kerken en deze gelden ook zelf beheren.
2. Zij zullen jaarlijks de hoogte van het quotum omgeslagen per ziel, dat door de classis is vastgesteld, kenbaar maken aan de kerken. In dit schrijven worden de kerken ook gevraagd hun geldelijk bijdrage te storten op de daarvoor ingerichte bankrekening van Deputaten Financieel Beheer. De kerken geven jaarlijks per 1 januari hun ledental aan de deputaten door. Deze opgave dient voor 15 januari schriftelijk aan de deputaten te worden gemeld.
3. Zij zijn bevoegd om de uitgaven die gedaan zijn/worden door de onderscheiden deputaatschappen te vergoeden. Van alle deputaatschappen ontvangen zij zo snel mogelijk na aanvang van hun werkzaamheden een begroting, met uitzondering van het deputaatschap Opleiding tot de Dienst des Woords en het Deputaatschap ad artikel 19 KO. Deputaten kunnen bij gerede twijfel in overleg gaan met het betreffende deputaatschap over de hoogte van de door hen ingediende begroting. Dat geldt ook als ingediende declaraties (te) veel afwijken t.a.v. de ingediende begroting.
4. Zij zullen ervoor zorg dragen dat alle ingediende declaraties/rekeningen van een handtekening van de voorzitter en van de secretaris van het deputaatschap zullen worden voorzien.
5. De deputaten zullen jaarlijks een begroting maken over alle eventuele kosten van het kerkverband en komen tot een quotum voorstel. Zij zullen in de september vergadering van de aangewezen classis hun quotum voorstel indienen. In de jaarlijkse classisvergadering van september of in de classisvergadering van december wordt het quotum voorstel van de deputaten besproken en vastgesteld. De aangewezen classis bevestigt schriftelijk aan Deputaten Financieel Beheer hun akkoordverklaring als ook aan de andere classis.
6. Jaarlijks zal de administratie van Deputaten Financieel Beheer worden gecontroleerd. De controle zal plaatsvinden door de aangewezen classis en zal jaarlijks per classis rouleren. De classis zal schriftelijk verslag doen van haar bevindingen voor aanvang van de eerstvolgende Generale Synode, met een voorstel inzake het verlenen van décharge. Dit verslag zal door de classis aan de samenroepende kerk worden toegezonden.
7. Eens per drie jaren zal de synode voor de komende drie jaren de classis aanwijzen welke zorg draagt voor de controle van de administratie en het vaststellen van de quota.
8. Deputaten Financieel Beheer dragen zorg voor een of meer overeenkomsten om het ouderdoms-, weduwen-, en wezenpensioen van predikanten te verzekeren bij een geschikte verzekeringsmaatschappij, zodat de kerken die een predikant hebben beroepen voor dat deel kunnen voldoen aan artikel 13 KO. Deputaten richten voorts een ‘Reservefonds t.b.v. emeritering’ op en beheren dat fonds. Dit fonds zal het karakter hebben van een ‘onderlinge steunverlening met een geringe kapitaalvorming’. Het kapitaal is nodig om een buffer te hebben voor het betalen van zgn. inhaalpremies die kerken verschuldigd kunnen zijn voor hun predikanten die een pensioen en/of AOW-gat hebben opgelopen. De Deputaten stellen een quotum vast voor dit reservefonds, en dragen zorg voor de inning van dit quotum. Voorts

adviseren zij de plaatselijke kerk over de betreffende overeenkomsten en het genoemde reservefonds. zodra deze een predikant wenst te beroepen.

9. De quaestor en secundus-quaestor van een synode vallen onder de verantwoording van Deputaten Financieel Beheer. De quaestor c.q. de secundus-quaestor draagt zorg voor de uitbetaling van de ingediende declaraties/rekeningen. De declaraties en rekeningen van de synode zijn voorzien van de handtekeningen van twee leden van het moderamen.
10. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende generale synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.
11. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (PDF-format) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,

Ds. M.A. Sneep, preses	B. Lourens, eerste scriba
Ds. E. Heres, assessor	Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.07 Instructie Deputaten Adresvoering, Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB)

Aan de deputaten is opgedragen:

1. Zij zullen zich bij de daarvoor in aanmerking komende overheidsorganen en de nodige van de overheid uitgaande instellingen bekend maken en de plaatselijke kerken op hun verzoek daarbij assisteren.
2. Zij zullen fungeren als officieel adres van het kerkverband van De Gereformeerde Kerken in Nederland (postale aanduiding "hersteld") voor overheid, andere kerkgenootschappen en landelijke instellingen en in het algemeen wanneer de kerken gezamenlijk worden aangesproken of aangeschreven.
3. Zij zullen stukken die van de overheid en overige kerkgenootschappen bij hen binnenkomen en bestemd zijn voor de kerken of anderszins van belang zijn voor de kerken onder de aandacht van de kerken brengen.
4. Zij zullen op vragen van de overheid en overige kerkgenootschappen over bepaalde zaken antwoord geven, voor zover de kerken zich na 2005 over deze en dergelijke zaken in generale synoden hebben uitgesproken. Dit alles in overeenstemming met het gevoelen van de kerken. Zij zullen zowel de bedoelde vragen als de door deputaten gegeven antwoorden ter kennisgeving aan de kerken doen toekomen.
5. Zij zullen reageren op wetgeving die door de overheid wordt voorbereid evenals op door de overheid aangekondigde of reeds genomen maatregelen, indien dit van belang is voor de onbelemmerde voortgang c.q. de wettige bescherming van de dienst van de kerk (artikel 27 KO) en indien niet op het bijeenkomen van de Generale Synode gewacht kan worden; van de reacties dienen deputaten de kerken in kennis te stellen.
6. Zij zullen reageren op zaken die door de overige kerken ons bekend worden gemaakt indien dit van belang is voor de onbelemmerde voortgang c.q. de wettige bescherming van de dienst van de kerk en het kerkelijke zaken betreft, indien niet op het bijeenkomen van de Generale Synode gewacht kan worden; van de reacties dienen deputaten de kerken in kennis te stellen.
7. Zij zullen de kerken informeren over nieuw tot stand gekomen wetgeving en andere maatregelen van de rijksoverheid die voor de kerken consequenties hebben, en over rechterlijke uitspraken die voor het functioneren van de kerken overal in het land van belang zijn.

8. Zij zullen gelukwensen of betuigingen van deelneming bij vreugde of rouw, overbrengen en de vertegenwoordiging van de kerken op koninklijke recepties voorbereiden en uitvoeren behalve wanneer de Generale Synode bijeen is.
9. Zij zullen op uitnodiging van de overheid de kerken vertegenwoordigen bij officiële plechtigheden met een vorstelijk of nationaal karakter, met dien verstande dat geen uitnodiging aanvaard kan worden tot het bijwonen van religieuze samenkomsten en andere plechtigheden die in strijd komen met het Woord van de Here en de op dat Woord gegronde belijdenis van de kerken.
10. Zij zullen in het algemeen de ontvangst van hun toegezonden stukken aan de afzender(s) bevestigen.
11. Zij zullen ingeval zij menen, dat bepaalde hun niet regarderende stukken van betekenis kunnen zijn voor de kerken of voor een ander generaal deputaatschap, de afzender(s) daarheen verwijzen.
12. Zij zullen het adressenbestand van de kerken en van de overige kerkgenootschappen up-to-date houden.
13. Zij zullen ontwikkelingen in andere kerkverbanden nauwlettend volgen. Zij zullen, wanneer zich tekenen voordoen, waaruit blijkt dat er sprake is van trouw aan Schrift en belijdenis (drie formulieren van enigheid) en samenleven volgens de Gereformeerde Kerkorde, daartoe oriënterende gesprekken houden met een gemeente of kerkverband om zich over deze tekenen nader te laten informeren.
14. Zij zullen desgevraagd de correspondentie toelichten, die de Generale Synode heeft gezonden aan gemeenten buiten het kerkverband.
15. Zij zullen enkele of gegroepeerde al dan niet reeds vrijgemaakte verontruste kerkleden van de GKv of andere kerkgenootschappen verwijzen naar de kerkenraad van de dichtstbijzijnde kerk.
16. Zij zullen desgevraagd adviezen verlenen aan de plaatselijke kerken bij het aangaan van gesprekken met de onder 15 genoemde personen
17. Zij zullen contact te zoeken met de landelijke vergadering van de GKN om zo mogelijk te komen tot gesprekken, waarbij het volgende wordt nagestreefd:
    a. Vaststellen of DGK en GKN op het zelfde fundament staan (het fundament van apostelen en profeten, Efez. 2:20) en daarop ook hetzelfde bouwwerk bouwen (*1 Kor. 3: 10 vv.: Naar de genade Gods, die mij gegeven is, heb ik als een kundig bouwmeester het fundament gelegd, waarop een ander voortbouwt. Maar ieder zie wel toe, hoe hij daarop bouwt. Want een ander fundament, dan dat er ligt, namelijk Jezus Christus, kan niemand leggen. Is er iemand, die op dit fundament bouwt met goud, zilver, kostbaar gesteente, hout, hooi, of stro, ieders werk zal aan het licht komen Want de dag zal het doen blijken, omdat hij met vuur verschijnt, en hoedanig ieders werk is, dat zal het vuur uitmaken).*
       Er zal dan ook in de onderlinge gesprekken duidelijkheid moeten komen of er overeenstemming is over fundamentele zaken zoals omgaan met de Schrift, de Gereformeerde belijdenis en de kerkorde en het functioneren daarvan.
    b. van de kant van DGK zullen de volgende gespreksondewerpen aan de orde komen:
        1. de leer over de kerk (art. 27-29 NGB) met name de katholiciteit van de kerk;
        2. het samenleven naar de gereformeerde kerkorde, met daarbij te betrekken
            a. het gezag van meerdere vergaderingen (art. 35 KO)
            b. Het functioneren van art. 31 KO met betrekking tot appelzaken
            c. het functioneren van art 67 met betrekking tot te zingen liederen in de eredienst;
        3. Scheuringen en schorsingen;
    c. De resultaten van het contact met GKN te rapporteren op de volgende generale synode.

d. In geval van zeer positieve bevindingen m.b.t. het onder 17 a.-b. genoemde, zo nodig aan deputaten ad. art. 49 voor te leggen of er reden is om een vervroegde synode bijeen te roepen.

18. Zij stellen bij het begin van hun werkzaamheden een conceptbegroting op van de te verwachten uitgaven en dienen die in bij de Deputaten Financieel Beheer.
19. Zij kunnen voor het uitvoeren van de opdrachten beschikken over de nodige financiële middelen die worden verstrekt door Deputaten Financieel Beheer.
20. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende Generale Synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk doen toekomen.
21. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (PDF-format) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken op 2 juni 2018
Namens de Generale Synode,

Ds. M.A. Sneep, preses	B. Lourens, eerste scriba
Ds. E. Heres, assessor	Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.08 Instructie Deputaten ad artikel 49 KO

Aan de deputaten is opgedragen:

1. Zij zullen de classes bijstaan in alle gevallen waarbij de kerkorde dit voorschrijft, en op verzoek van de classes bij bijzondere moeilijkheden. Zo zullen zij hulp bieden bij situaties als: het ontslag van een predikant van zijn verbintenis aan een gemeente en ontheffing uit het ambt (art. 14, 15 KO), bij de toelating van predikanten uit andere kerken, bij de toelating van afgezette predikanten en moedwillige verlating van predikanten uit de gemeenten. De adviezen aan een classis behoren gegeven te worden voordat de leden van de classis hun stem uitbrengen. Bij een conflict tussen het oordeel van de classis en de deputaten zal de Generale Synode daarover een besluit nemen.
2. Zij, of enkelen van hen, zullen toezicht houden op het peremptoir examen van aanstaande predikanten. Zij kunnen vragen stellen tijdens het peremptoir examen aan de kandidaat. Zij zullen mede beraadslagen en adviseren. De adviezen aan de classis behoren gegeven te worden voordat de leden van de classis hun stem uitbrengen. De classis besluit over het toelaten van de kandidaat tot de bediening van het Woord en de heilige sacramenten. Bij een conflict tussen het oordeel van de classis en de deputaten zal de Generale Synode daarover een besluit nemen.
3. Zij zullen de tijdelijke wijzigingen in de KO die naar het besluit van de GS Mariënberg 2005 zijn genomen, controleren op hun uitvoerbaarheid en werkzaamheid voor zover deze nog van kracht zijn. Zij zullen bij de samenroepende kerk van de eerstvolgende Generale Synode zo nodig een verzoek indienen om die artikelen van de KO die tijdelijk gewijzigd zijn opnieuw te bezien en – indien dit nodig is - te herformuleren.
4. Wanneer bepaalde zaken niet kunnen wachten tot de eerstvolgende Generale Synode omdat ze zeer complex zijn of grote moeite oproepen in de kerken, of omdat omstandigheden in het kerkverband wijzigingen in de aanpassingen van de KO vereisen, zullen zij bij de samenroepende kerk van de eerstvolgende Generale Synode een verzoek indienen om een vervroegde Generale Synode bijeen te roepen.
5. Zij stellen bij het begin van hun werkzaamheden een conceptbegroting op van de te verwachten uitgaven en dienen die in bij de Deputaten Financieel Beheer.
6. Zij kunnen voor het uitvoeren van de opdrachten beschikken over de nodige financiële middelen die worden verstrekt door Deputaten Financieel beheer.
7. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende Generale Synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen. Dit na toestemming van Deputaten Voorbereiding Volgende Generale Synode.

8. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (PDF-format) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,
Ds. M.A.Sneep, preses
Ds. E. Heres, assessor
B. Lourens, eerste scriba
Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.09 Instructie Deputaten Liturgische Voorzieningen (LV)

Aan deputaten is opgedragen:

1. Zij zullen blijvend acht geven op de behoefte in de kerken aan nieuwe exemplaren van het Gereformeerde Kerkboek en zich blijven vergewissen van de beschikbaarheid ervan; zo nodig nemen zij maatregelen die de beschikbaarheid ervan bevorderen.
2. Zij zullen de kerken dienen met het beschikbaar stellen van voldoende catechismuspreken en preken die bestemd zijn voor bijzondere gelegenheden als gedenkdagen van heilsfeiten, bid- en dankstonden, en voor de voorbereiding voor de viering van het Heilig Avondmaal. Zij zullen de behoefte hieraan van tijd tot tijd blijven peilen.
3. Zij zullen t.a.v. de eventueel te lezen preken de preken die nu op de twee lijsten met namen van predikanten staan, samenvoegen tot één lijst van preken en daar worden de preken van predikanten van het kerkverband van DGK aan toegevoegd
4. Zij zullen de gegevensbank (laten) onderhouden, verbeteren, en aanvullen met preken in overeenstemming met het besluit van GS Lansingerland 2018:
   Preken die in aanmerking komen voor toevoeging aan de lijst van preken uit Besluit 1a, voldoen aan de volgende voorwaarden:
- Ze zijn gemaakt door predikanten die voor 1 september 2003 een wettige roeping hadden in onze kerken.
- Ze zijn gemaakt voor 1 september 2003.
- Ze zijn met een positief advies van een kerkenraad doorgegeven aan deputaten Liturgische Voorzieningen
5. Zij zullen de preekbestanden op de website van de kerken (laten) en zo ter beschikking stellen aan de kerken.
6. Zij zullen de kerken oproepen mee te werken onder leiding van deputaten aan het digitaliseren van preken in overeenstemming met de richtlijnen welke door de Generale Synode zijn vastgesteld.
7. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende generale synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode doen toekomen.
8. Zij zullen onderzoek doen naar de technische en juridische mogelijkheden en de kosten om de Bijbelteksten in het Gereformeerd Kerkboek in overeenstemming te brengen met de Herziene Statenvertaling (art. 3.07 besluit 4 GS Groningen).
9. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (pdf-format) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,
Ds. M.A. Sneep, preses
Ds. E. Heres, assessor
B. Lourens, eerste scriba
Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.10 Instructie Deputaten Archief- en Documentatiecentrum en Website (ADCW)

Aan deputaten is opgedragen:

1. **Algemeen**
   a. archief- en documentatiemateriaal te verzamelen, dat van belang is voor de geschiedenis van De Gereformeerde Kerken in Nederland, met name sinds de Vrijmaking in 2003 en volgende jaren, en dit te beheren in een archief- en documentatiecentrum;
   b. voor het beheer van het archief- en documentatiecentrum op zoek te gaan naar een ter zake kundige medewerker;
   c. onderzoek te doen naar en op basis daarvan voorstellen te formuleren voor het verder integreren van 'archief' en 'documentatie';
   d. onderzoek te doen naar een verantwoorde vorm van digitalisering van documenten;
   e. de kerken en kerkelijke vergaderingen te dienen met adviezen en voorlichting inzake het beheer van archief- en documentatiemateriaal rekening houdend metde wet Algemene Verordening Gegevensbescherming gehandhaafd zal worden, deze wet is al in 2016 in werking getreden. Zij zullen werken aan een instructie voor de kerken hoe dit geïmplementeerd moet worden.
   f. onkosten te declareren bij het deputaatschap Financieel Beheer, en daarbij vooralsnog uit te gaan van een begroting van 3000 euro per jaar;
   g. van hun werk rapport uit te brengen aan de eerstkomende Generale Synode van De Gereformeerde Kerken, en dit rapport, eventueel aangevuld met voorstellen, vier maanden voor aanvang van de synode aan de roepende kerk en tevens aan de archivaris van de Generale Synode toe te zenden.
   h. hun archief m.b.t. eigen werkzaamheden zowel in papieren alsook in digitale vorm (PDF format) uiterlijk na zes jaar te archiveren in het archief van de Generale Synode.
2. **Met betrekking tot 'archief' en archivaris**

   a. Beheert in opdracht van de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken de documentatiestukken van de gehouden landelijke vergaderingen en synoden met ingang van de vrijmaking in 2003.
   b. Hij draagt zorg voor een geordend overzicht van de stukken in een door hemzelf ingerichte archiefkast c.q. archiefruimte. Dit betreft zowel de aangeleverde stukken op papier als wel in digitale vorm op CD of DVD.
   c. Hij zal er zorg voor dragen dat er na afloop van elke synode een getekend exemplaar van de Acta en drie exemplaren van de vertrouwelijke Acta (waarvan één getekend) aan het archief zullen worden toegevoegd.
   d. Hij deelt het archief met zijn stukken zodanig in, dat alle stukken optimaal toegankelijk worden gemaakt. Hij kan gebruik maken van de bijlagen die bij deze instructie worden toegevoegd n.l.: Archiefschema (bijlage 1) en Trefwoordenregister (bijlage 2).
   e. Hij zal een postboek bijhouden waaruit na te gaan is of het archief compleet is.
   f. Hij neemt na afloop van de synode de stukken, die daarvoor in aanmerking komen, over van de scriba's 1 en 2 en overige functionarissen en bergt deze stukken in het archief op.
   g. Hij bewaart alle vertrouwelijke informatie en staat voor alle vertrouwelijke informatie onder de belofte van strikte geheimhouding.
   h. Het raadplegen van niet vertrouwelijke stukken kan geschieden en het uitlenen van die stukken kan alleen dàn plaatsvinden na verkregen toestemming van de archiefvoerende kerk. Het uitlenen geschiedt tegen een ontvangstbewijs en wordt door hem geregistreerd.

i. Het raadplegen van vertrouwelijke stukken kan en mag pas plaatsvinden nadat de archivaris overlegd heeft met Deputaten Voorbereiding Volgende Synode. Zij zullen de archivaris binnen veertien dagen nadat de aanvraag is binnengekomen bij de deputaten hem voorzien van een schriftelijk ondertekend antwoord (in tweevoud), dat door de archivaris zal worden overhandigd aan het verzoekend kerklid. In deze brief zullen deputaten bij een negatief antwoord de reden aangeven.
j. Wanneer Deputaten Voorbereiding Volgende Synode toestemming geven voor het inzien van vertrouwelijke stukken zal de archivaris het verzoekend kerklid wijzen op de strikte vertrouwelijkheid. De archivaris zal een kopie aan het verzoekend kerklid overhandigen, welke hij binnen veertien dagen moet retourneren aan de archivaris.
k. Hij zal een lijst bijhouden waarin de uitgifte (gedateerd) is geregistreerd van alle vertrouwelijke stukken.
l. Hij draagt zorg dat de scriba van de archiefvoerende kerk (Zwolle) als tweede sleutel gemachtigde, zijn taak in voorkomende gevallen kan uitvoeren.
m. Hij maakt een lijst op van alle voor vernietiging in aanmerking komende stukken en vernietigt deze stukken na verkregen toestemming van de laatst voorafgaande Generale Synode.
n. Hij zal er zorg voor dragen dat elk jaar het archief gecontroleerd zal worden door een van te voren aangewezen kerk, welke op bijgevoegde lijst (bijlage 1) staat aangegeven.
o. Het mandaat van de archivaris wordt stilzwijgend verlengd, tenzij hij ontheffing van zijn arbeid vraagt of de Generale Synode de aanwijzing van een andere archivaris noodzakelijk acht. Is er onverhoopt sprake van wanbeheer, dan kan hij met onmiddellijke ingang worden ontslagen van zijn functie.

3. Met betrekking tot ‘documentatie’

a. de werkzaamheden die genoemd worden in het werkdocument dat door de voormalige deputaten Documentatie is opgesteld, voort te zetten, voor zover dit relevant is voor het deputaatschap;
b. met deputaten Opleiding tot de Dienst des Woords af te stemmen in welke mate overleg en samenwerking nodig is met betrekking tot huisvesting, plaatsing van bepaalde boeken, publicaties en materialen en gebruik van (computer)systemen;
c. richtlijnen op te stellen voor het te archiveren materiaal (documenten, persoonlijke archieven), met inachtneming van o.a. wijze van opslag, omgang met en afscherming van vertrouwelijke stukken en vernietigingstermijnen;
d. versterkt aandacht te besteden aan het nemen van maatregelen om de documentatie ten nutte te doen zijn voor de kerken, voor onderzoek door studenten, voor publicaties, en voor uitlenen aan kerkleden.

4. Met betrekking tot de landelijke website

a. Zij zullen deze website (laten) beheren en onderhouden.
b. Voor de algemene inhoud van de website zijn de deputaten ADCW verantwoordelijk. Voor de inhoud van de onderscheiden tabbladen die behoren bij andere deputaatschappen, ligt de eindverantwoordelijkheid bij die deputaatschappen, waarvoor indien nodig contact zal worden onderhouden.

5. Zij zullen van hun werk rapport uitbrengen aan de eerstkomende generale synode van De Gereformeerde Kerken,

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,

Ds. M.A. Sneep, preses	B. Lourens, eerste scriba
Ds. E. Heres, assessor	Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.11 Instructie Deputaten ad artikel 19 KO

Definities:

In deze instructie wordt verstaan onder:
1. Opleiding: de Opleiding tot de Dienst des Woords van De Gereformeerde Kerken;
2. Deputaten: de deputaten ad artikel 19 van de kerkorde, benoemd door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken;
3. Regeling studiefinanciering: Regeling betreffende de studiefinanciering voor studenten van De Gereformeerde Kerken in Nederland, artikel 19 KO;
4. Student: Hij die de Opleiding tot de Dienst des Woords van De Gereformeerde Kerken volgt dan wel als cursist de vooropleiding volgt.

Instructies

Aan de deputaten is opgedragen:

1. Zij zullen overeenkomstig art. 19 van de kerkorde waar nodig de studenten aan de Opleiding tot de Dienst des Woords van De Gereformeerde Kerken financiële ondersteuning bieden volgens de daartoe vastgestelde regeling. Zij dienen daarbij de bepalingen van de regeling studiefinanciering in acht te nemen. Ingeval van onvoorziene en ingrijpende ontwikkelingen op het gebied van de rijksstudiefinanciering zullen zij naar bevind van zaken handelen. Zij zullen daarbij doel en uitgangspunt van de kerkelijke steunverlening in het oog dienen te houden.
2. Zij houden zo spoedig mogelijk na hun benoeming een constituerende vergadering waarin zij uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester verkiezen en treffen daarbij een regeling voor vervanging van hun functie indien de omstandigheden dat wenselijk maken.
3. Zij zorgen voor het aanvragen van de benodigde bankrekeningen en bepalen welke personen tekeningbevoegdheid hebben.
4. Zij dragen er zorg voor om aan studenten en aankomende studenten voldoende informatie te bieden betreffende de mogelijkheden tot financiële ondersteuning. Zij verstrekken daarbij aanvraagformulieren aan de ingeschreven studenten en aan allen die daartoe een verzoek indienen.
5. Met gegadigden voor steunverlening die zich voor het eerst melden, zal door de deputaten een gesprek betreffende hun schriftelijke aanvraag worden gevoerd. Voorts zullen de deputaten gedurende de periode jaarlijks een of meer gesprekken voeren met de betrokken studenten betreffende hun financiële situatie.
6. Aan studenten aan wie reeds leningen zijn verstrekt en die nog staan ingeschreven aan de Opleiding, wordt ongevraagd een aanvraagformulier toegezonden.
7. Binnen een termijn van drie maanden na ontvangst van de benodigde gegevens stellen deputaten de steunbedragen vast. Deputaten controleren de juistheid van de aangeleverde gegevens. Zo nodig corrigeren zij achteraf op basis van nader verstrekte gegevens de berekeningen. Zij zorgen voor een goed archiefbeheer van de door hen ontvangen bescheiden en van de afschriften van de correspondentie.
8. Zij stellen een steunfonds hulpbehoevende studenten in, waarvoor zij binnen de kerken gelden werven.
   Er is als reserve een bedrag van maximaal €50.000 per jaar beschikbaar.
9. Zij doen volgens een (zo mogelijk meerjaren-) begroting de nodige uitgaven en heffen daartoe een quotum van de kerken.
10. Zij vergaderen tenminste tweemaal per jaar en verder wanneer twee of meer deputaten dat wenselijk achten.
11. Zij laten elk jaar hun financiële verantwoording controleren door één van de kerken van de classis die door de synode is aangewezen.

12. Zij dragen er zorg voor dat vijf jaar nadat de studieschuld van een predikant of student geheel is kwijtgescholden, c.q. afgelost, het desbetreffende dossier wordt vernietigd.
13. Zij geven van al hun werkzaamheden en van hun financiële beheer een schriftelijk rapport aan de eerstvolgende Generale Synode; zij verzenden dat rapport en de bijbehorende verklaring van de controle van de administratie, uiterlijk vier maanden voor de aanvang van de Generale Synode, aan de samenroepende kerk en de kerken, waarbij de vertrouwelijkheid inzake de personen gewaarborgd is.
14. Zij zullen hun archief zowel in papieren- als ook in digitale vorm (pdf format) uiterlijk na zes jaar overdragen aan de archivaris van de Generale Synode.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,
Ds. M.A. Sneep, preses
Ds. E. Heres, assessor
B. Lourens, eerste scriba
Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.12 Instructie Deputaten Zorg bij Seksueel Misbruik in kerkelijke gezagssituaties

Aan de deputaten wordt opgedragen:

1. Nader onderzoek te doen naar de mogelijkheden van aansluiting bij een bestaand meldpunt, waarbij de factor interkerkelijkheid een punt van aandacht is.
2. Daartoe gemachtigd door de synode, overeenkomstig de vastgestelde constructie, per classis in ieder geval twee vertrouwenspersonen (m/v) aan te wijzen, hen aan te sturen en te begeleiden, daarbij zoveel mogelijk gebruik makend van bestaande protocollen. Deze vertrouwenspersonen kunnen door middel van cursus en begeleiding toegerust worden om hun taak uit te voeren. Hiervoor is een budget beschikbaar van totaal maximaal €800,-.
3. Op grond van het onderzoek en de verkregen informatie aanbevelingen te doen aan de volgende synode voor nadere besluitvorming.
4. Rapport uit te brengen aan de volgende generale synode.

Vastgesteld door de Generale Synode van De Gereformeerde Kerken op 2 juni 2018.

Namens de Generale Synode,
Ds. M.A. Sneep, preses
Ds. E. Heres, assessor
B. Lourens, eerste scriba
Ds. C. Koster, tweede scriba

Artikel I.13 Nieuw benoemde deputaten GS Lansingerland 2017-2018

DEPUTATEN 2017-2018				
Titel	**Voorletters**	**Naam**	**Woonplaats**	**Functie**
1. Deputaten Opleiding tot de Dienst des Woords (ODDW)				
Ds.	M.	Dijkstra	Mariënberg	primus
Dr.	W.J.	Heeringa	Groningen	Primus
Ing.	J.	Houweling	Bleiswijk	primus
Drs.	B.	Lourens	Dalfsen	Samenroeper

Dhr.	E.A.	Rodenboog	Niebert	primus
Dhr.	J.C.	Sikkens	Assen	Secundus en penningmeester
Mevr. Drs.	J.G.	Sikkens-Hoving	Tolbert	secundus
2. Deputaten ad Artikel 19 KO (Dep. ad art. 19 KO)				
Dhr.	Joh.	Horst	Zwolle	Samenroeper
Dhr.	J.A.	Sikkens	Tolbert	Primus
Dhr.	M.	Veen, van	Hardenberg	Primus
Dhr.	C.	Houweling	Bergschenhoek	Secundus
3. College van Opleiding tot de Dienst des Woords (CvO)				
Dhr.	T.L.	Bruinius	Hooghalen	docent
Ds.	H.W.	Egmond, van	Marum	docent
Ds.	H.G.	Gunnink	Ten Boer	docent
Dr.	P.	Gurp, van	Dalfsen	docent
Ds.	E.	Heres	Dalfsen	docent
Dr.	S.	Marie, de	Zwolle	opleider
4. Deputaten voor Betrekkingen Buitenlandse Kerken (BBK)				
Dhr.	D.J.	Bolt	Drachten	Primus
Dhr.	P.	Dijkstra	Dalfsen	Primus
Ds.	H.G.	Gunnink	Ten Boer	Primus
Ing.	Joh.	Houweling	Bleiswijk	Samenroeper
Ds.	C.	Koster	Bleiswijk	Primus
Ds.	M.A.	Sneep	Zuidhorn	Primus
Mevr.	H.G.	Sollie-Sleijster	Hattem	Primus
Mevr. Drs.	H.	Lourens-van Gurp	Dalfsen	Secundus
Dhr.	M.W.	Menninga	Zoetermeer	Secundus
Dr.	P.	Gurp, van	Dalfsen	Adviseur
5. Deputaten Financieel Beheer (FB)				
Dhr.	E.	Korevaar	Wezep	primus
Dhr.	H.J.	Mooibroek	Ijsselmuiden	Samenroeper
Dhr.	J.	Noort	Foxhol	Primus
6. Deputaten voor Adresvoering / Contacten Overheid / Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB)				
Ds.	M.	Dijkstra	Mariënberg	Primus
Ds.	H.W.	Egmond, van	Marum	Primus

Ds.	E.	Heres	Dalfsen	Primus
Ds.	C.	Koster	Bleiswijk	Primus
Drs.	B.	Lourens	Dalfsen	Primus
Dr.	S.	Marie, de	Zwolle	Samenroeper
Ds.	M.A.	Sneep	Zuidhorn	Primus
Dhr.	Th.J.	Boersma		voorzitter gesprekken met de GKN
7. Commissie inzake overdracht landelijk Kerkblad (Cie kerkblad)				
Dhr.	G.J.	Marie, de	Bleiswijk	Primus
Dhr.	B.	Roos, de	Groningen	Primus
Mr.	R.B.	Sikkens	Zwolle	Samenroeper
8. Deputaten ad Artikel 49 KO (Dep. ad art. 49 KO)				
Dhr.	A.	Egmond, van	Bleiswijk	Samenroeper
Ds.	H.G.	Gunnink	Ten Boer	primus
Ds.	E.	Heres	Dalfsen	primus
Dr.	S.	Marie, de	Zwolle	primus
Dhr.	W.J.	Sikkens	Groningen	primus
Ds.	M.	Dijkstra	Mariënberg	secundus
Ds.	M.A.	Sneep	Zuidhorn	secundus
Ds.	C.	Koster	Bleiswijk	secundus
Ds.	H.W.	Egmond, van	Marum	secundus
9. Deputaten Archief en DocumentatieCentrum en Website (ADC)				
Dhr.	L.	Kampinga	Zwolle	primus
Dhr.	T.M.	Marie, de	Zwolle	Samenroeper
Mr.	R.B.	Sikkens	Zwolle	primus
Dhr.	R.	Tigelaar	Hooghalen	primus
10. Deputaten Liturgische Voorzieningen (LV)				
Dhr.	C.	Egmond, van	Bleiswijk	primus
Mevr.	E.	Godschalk-Wielenga	Zwolle	Samenroeper
Dhr.	K.	Schaak	Hardenberg	primus
11. Deputaten Voorbereiding Volgende Generale Synode (VVGS)				
Ds.	E.	Heres	Dalfsen	primus
Ds.	C.	Koster	Bleiswijk	primus
Drs.	B.	Lourens	Dalfsen	primus
Ds.	M.A.	Sneep	Zuidhorn	Samenroeper

12. Quaestor				
Dhr.	E.	Korevaar	Wezep	primus
13. Deputaten Zorg inzake Seksueel Misbruik (ZSM)				
Dhr.	P.	Drijfhout	Dalfsen	Samenroeper
Dhr.	H.D.	Hoving	Tolbert	Primus
Mevr.	J.	Wal, van der- de Haan	Bovensmilde	Primus
Dhr.	A.	Egmond, van	Bleiswijk	secundus

INHOUDSOPGAVE

Bidstond 1
PRO ACTA 2
Artikel 1: Opening 2
Artikel 2: Onderzoek geloofsbrieven en presentatie 5
Artikel 3: Verkiezing moderamen 6
Artikel 4: Constituering 6
ACTA 1
HOOFDSTUK 1 - ALGEMEEN 1
Artikel 1.01 Beloften 1
Artikel 1.02 Benoeming Adviseur en Quaestor Synode 1
Artikel 1.03 Sluitingsdatum ingekomen stukken 2
Artikel 1.04 Vergaderlocatie 2
Artikel 1.05 Commissies 2
Artikel 1.06 Verslaglegging voor De Bazuin 6
Artikel 1.07 Geluidsopnamen 6
Artikel 1.08 Behandeling zaak Mariënberg 6
De bespreking is in comité gevoerd. 6
HOOFDSTUK 2 - KERKREGERING 7
Artikel 2.01 Rapport van de deputaten artikel 49 KO 7
Artikel 2.02 Rapport Deputaten Archief en Documentatie Centrum 7
Artikel 2.03 Samenroepende kerk volgende synode 8
Artikel 2.04 Opname commissierapporten in de acta 8
HOOFDSTUK 3 – EREDIENST 8
Artikel 3.01 Rapport deputaten Liturgische Voorzieningen 8
HOOFDSTUK 4 - BINNENLANDSE BETREKKINGEN 11
Artikel 4.01 Rapport deputaten Adresvoering, Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB). 11
Inhoud van de brief aan de GKN: 13
HOOFDSTUK 5 - OPLEIDING TOT DE DIENST DES WOORDS 15
Artikel 5.01 Deputaten-curatoren Opleiding tot de Dienst des Woords 15
Artikel 5.02 Deputaten ad artikel 19 KO: Steun Hulpbehoevende Studenten. 17
Artikel 5.03 Verslag kascontrole deputaten ad art. 19 KO 17
Artikel 5.04 Presentaties studenten aan de Opleiding 18
Presentatie student Heres 18
HOOFDSTUK 6 - BETREKKINGEN BUITENLANDSE KERKEN 19

Artikel 6.01 verzoek van de LRCA met betrekking tot de Westminster Standards 19
Artikel 6.02 Verzoek DGK Dalfsen aan de Generale Synode van Lansingerland inzake zusterkerk te Abbotsford (-LRCA-) 21
Artikel 6.03 Rapport deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken 24
HOOFDSTUK 7 - APPELZAKEN EN REVISIEVERZOEKEN. 26
Artikel 7.01 Bezwaarschrift van br. A. Zwart tegen de samenstelling van de Commissie Onderzoek Mariënberg. 26
Artikel 7.02 Appelschriften van de kerkenraad van Mariënberg (de Ark) met betrekking tot de besluiten van de classis Noord-Oost 26
Artikel 7.03 Verzoeken met betrekking tot herziening van de verklaring van de synode m.b.t. de zaak Mariënberg 28
Artikel 7.04 Appelschrift van br. C.A. Teunis tegen de classis Noord-Oost om niet te voldoen aan zijn verzoeken m.b.t. het oproepen tot vrijmaking van GKV-predikanten 28
Artikel 7.05 Revisieverzoek br. G. van den Dool om te komen tot een nieuwe geloofsbelijdenis. 28
Artikel 7.06 Revisieverzoek br. J. Bos inzake de Bazuin 29
Artikel 7.07 Revisieverzoek DGK Zwolle inzake leespreken 30
Artikel 7.08 Betreft tweede revisieverzoek van Br. Meines m.b.t. tot de uitspraak van GS Groningen 2014-2015 inzake zijn bezwaarschrift tegen artikelen in de Bazuin over homoseksualiteit. 31
Artikel 7.09 Appelschrift br. H. Oosterhuis tegen de classis Noord-Oost betreffende het afgeven van een “open attest”. 31
HOOFDSTUK 8 - PRESENTATIE, PUBLICATIE EN COMMUNICATIE 34
Artikel 8.01 Rapport Deputaten Curatoren Landelijk kerkblad en websites 34
STATUUT 37
van het zelfstandig onderdeel DE BAZUIN van 37
De Gereformeerde Kerken in Nederland 37
HOOFDSTUK 9 - FINANCIËN EN BEHEER 41
Artikel 9.01 Rapport van deputaten Financiën en Beheer 41
Artikel 9.02 Verslag van de kascontrole deputaten Financieel Beheer 41
HOOFDSTUK 10 – VARIA 42
Artikel 10.01 Aansluiting bij een meldpunt seksueel misbruik 42
HOOFDSTUK 11 – SLOTHANDELINGEN 43
Artikel 10.01 Toespraak van de preses, ds. M.A. Sneep 43
Artikel 10.02 Toespraak van de adviseur ds. P. van Gurp 46
Artikel 10.03 Toespraak van de assessor, ds. E. Heres 47
HOOFDSTUK 12 - HUISHOUDELIJKE REGELING 48
voor Generale Synodes 48
1. Samenroepende kerk 48
2. Moderamen 51
3. Adviseurs 51
4. Werkschema 52

5. Vergadertechniek ... 52
6. Rapporten ... 53
7. Website ... 53
8. Acta ... 53
9. Toegankelijkheid ... 53
10. Deputaten van de Generale Synode ... 54
11. Classes en kerken met een taak. ... 54
12. Deputaten voor voorbereiding van de volgende generale synode ... 54
13. Vaststelling ... 55
BIJLAGEN ... 55
A. RAPPORTEN ... 55
Artikel R.01 Rapport deputaten naar artikel 19 KO. ... 55
Regeling betreffende de studiefinanciering voor studenten van De Gereformeerde Kerken in Nederland, artikel 19 KO ... 61
Artikel R.02 Rapport deputaten Archief en Documentatie ... 67
Artikel R.03 Rapport aan de Generale Synode te Lansingerland 2018 van Deputaten Curatoren Landelijk Kerkblad en Websites ... 73
Artikel R.04 Rapport deputaten Liturgische Voorzieningen ... 79
Artikel R.05 Rapport DFB (Deputaten Financieel Beheer) van De Gereformeerde Kerken (hersteld). 82
Artikel R.06 Rapport deputaten-curatoren Opleiding tot de Dienst des Woords. ... 99
1. De deputaten-curatoren ... 99
2. Instructie van de synode 2014-2015 ... 100
3. Docenten: ... 101
Overeenkomsten ... 101
4. Kandidaat-docenten ... 101
5. Studenten ... 102
6. Overleg met het College van Opleiding ... 102
8. Kerkdag. ... 103
9. Financieel ... 103
10. Voorstellen. ... 104
11. Slotwoord ... 104
Bijlagen ... 105
Bijlage A: Vergaderingen van deputaten Opleiding tot de Dienst des Woords. ... 105
Bijlage C: Financieel verslag Deputaten Opleiding tot de Dienst ... 107
Bijlage D: Financieel verslag Opleidingsbibliotheek ... 108
Artikel R.07 Rapport Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken (BBK) ... 109
1. Inleiding en instructies ... 109
2. Uitvoering ... 111
3. Deputaatschap ... 111
4. Liberated Reformed Church at Abbotsford (LRCA) ... 111

4.1. Instructie 111
4.2. Besluiten GS Groningen m.b.t. de zusterkerkrelatie 111
4.3. Bezoeken 112
4.4. Samenvatting en conclusie 112
4.5. Aanbeveling 112
5. Canadian Reformed Churches in Canada (CanRC) 112
5.1. Instructie 112
5.2. Correspondentie met CanRC Abbotsford 113
5.3. De synode van Dunville 2016 113
5.3.2. De verhouding tot LRCA 114
5.3.3. Interne zaken binnen CanRC die de vrijmaking van LRCA betreffen 114
5.4. Gesprek deputaten van DGK en CanRC 116
5.5 Samenvatting en conclusie 116
5.6 Aanbeveling van deputaten m.bt. CanRC 117
6. The Free Reformed Church of Australia (FRCA) 117
6.1 Inleiding 117
6.2 Bezoek aan synode FRCA 117
6.3 Aanbevelingen 118
7. The Free Reformed Church of South Africa (VGKSA / FRCSA) 118
7.1 Inleiding 118
7.2 Samenvatting en conclusie 119
7.3 Aanbeveling 119
8. Evangelical Presbyterian Church of North Ireland (EPC NI) 120
8.1 Aanbeveling 120
9. Evangelical Presbyterian Church of England and Wales (EPC EW) 120
Aanbeveling 121
10. Free Church of Scotland (continuing) (FCS(c)) 121
11. Reformed Churches in South-Korea (RCK) 122
11.1 Achtergrond en opdracht 122
11.2 Contact met ds. Song 122
11.3 Contact met RCK 123
11.4 Samenvatting en conclusie 123
12. Bekennende Evangelische Reformierte Kirche Giessen (BERG Giessen) 123
12.1 Achtergrond en opdracht 123
12.2 Verloop van het contact 123
12.3 Gesprek april 2016 123
12.4 Vervolg 124
12.5 Samenvatting en conclusie 124
13. Web magazine Reformed Continua 124
13.1 Inleiding 124

13.2 Samenvatting en conclusie 125
13.3 Aanbevelingen 125
14. Aanbevelingen 125
15. Bijlagen Rapport BBK aan GS Lansingerland 2018 131
Aanvullend Rapport Deputaten BBK 165
Opening 168
Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (GKv) 168
Gereformeerde Kerken Nederland (GKN) 168
Liberated Reformed Church at Abbotsford (LRCA) 169
North American Presbyterian And Reformed Churches (NAPARC) 171
United Reformed Churches of North America (URCNA) 171
Het vrouwenkiesrecht 172
Canadian Reformed Churches (CanRC) 172
Rondvraag 172
Sluiting 172
Artikel R.08 Rapport Deputaten Adresvoering, Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB) 192
Aanvullend rapport van de deputaten ACOBB aan GS Lansingerland 2018 209
Artikel R.09 Rapport classis Zuid-West inzake aansluiting bij een meldpunt seksueel misbruik. 219
B. COMMISSIERAPPORTEN 226
Artikel C.01 Rapport commissie 3 betreffende het rapport van de deputaten Liturgische Voorzieningen. 226
Artikel C.02 Rapport commissie 4 betreffende Opleiding tot de dienst des Woords en Steun Hulpbehoevende Studenten. 227
Artikel C.03 Rapport commissie 5 Betrekkingen Buitenlandse Kerken 228
Artikel C.04 Rapport commissie 6 betreffende het revisieverzoek van DGK Zwolle m.b.t. de synodebesluiten van de GS Groningen 2014-2015 inzake leespreken. 250
Artikel C.05 Rapport van commissie 7 met betrekking tot het rapport van deputaten-curatoren Landelijk Kerkblad en websites. 252
Artikel C.06 Rapport commissie 2 inzake het rapport seksueel misbruik. 255
C. INSTRUCTIES DEPUTATEN GS LANSINGERLAND 2017-2018 259
Artikel I.01 Instructie deputaten voorbereiding volgende generale synode (VVGS) 259
Artikel I.02 Instructie Deputaten-curatoren Opleiding tot de Dienst des Woords (ODDW) 260
Artikel I.03 Instructie medewerkers aan de Opleiding tot de Dienst des Woords 261
Artikel I.04 Instructie College van Opleiding 263
Artikel I.05 Instructie Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken (BBK) 264
Artikel I.06 Instructie Deputaten Financieel Beheer (FB) 267
Artikel I.07 Instructie Deputaten Adresvoering, Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (ACOBB) 268
Artikel I.08 Instructie Deputaten ad artikel 49 KO 270

Artikel I.09 Instructie Deputaten Liturgische Voorzieningen (LV) 271
Artikel I.10 Instructie Deputaten Archief- en Documentatiecentrum en Website (ADCW) 272
Artikel I.11 Instructie Deputaten ad artikel 19 KO 274
Artikel I.12 Instructie Deputaten Zorg bij Seksueel Misbruik in 275
kerkelijke gezagssituaties 275
Artikel I.13 Nieuw benoemde deputaten GS Lansingerland 2017-2018 275
INHOUDSOPGAVE 279